हिंदुस्ताननो फोजदारी कायदो.

પેનલકોડ ટીકા સાથે *

—— ❧ ——

ACT. NO XLV OF 1860 AND NO XXVII OF 1870 AND No VIII of 1882-Gujarati.

——— oOo ———

સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો આકટ સને ૧૮૭૦ ના ૨૭ મા તથા સંને ૧૮૮૨ ના ૮ મા આકટથી સુધારીને તે ઊપર થએલા ત્રણ મરાંડિનશીના ઊપયોગી ફેંસલા તથા ઠરાવો સાથે.

આમદાવાદમા.

બરયા જમાંદારની હવેલીમા "સમશેર બાહદુર" છાપખાનામાં
સવઈભાઇ રાયચંદે છાપી પ્રસીદ્ધ કરયો.

———

શને ૧૮૮૩.

———

આ પુસ્તક તઈઆર કરવામાં કેટલાક વીદ્વાન

ગ્રંથકારોના પુસ્તકોથી અમને મદદ મળી

છે તે બદલ તેમના ઊપકારી છીએ.

સાંકળીઓ.

१०५५

[redacted] XLV. OF 1860.

[redacted]નો ફોજદારી કાયદો.

[redacted] આકટ ૪૫ મો.

[redacted]ાયદા કરનારી સભા.

[redacted]ક્ટોમ્બર સન ૧૮૬૦

[redacted]યદા કરનારી સભાએ પસાર [redacted]
ઓનરેબલ ધી. ગવરનર જનરલે સને ૧૮૬૦ ના અકટોબર [redacted]
૬ ઠી તારીખે મંજુર કર્યો, અને સરવે લોકોને જાણ [redacted]
થવા સારૂ તે અતરે પ્રસીદ્ધ કરયોછે.

ભાગ ૧ લો.

બરૌટીશ ઇંડીઆને માટે એક સામાનીય ફોજદારી કાયદો કરવો યે [redacted]
કાર ગુ. | મુજબ ઠરાવ્યુંછે.

૧. આ આકટનુ નામ "હીંદુસતાનનો ફોજદારી કાયદો" અને પરીન [redacted]
આગરવાંડ, શીંગાપોર તથા મલાકા ાવાયને [redacted]
કાયદાનું નામ તથા એ ને રાજ કારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા [redacted]
ના ક્યા અમલમા આવશે. ૮" એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ૨૧ [redacted]
સમા કરેલા કાયદાના બાબ ૧૦૬ ડા ઉપરથી રાણી સાહેબને હાથ જે [redacted]
થવા આવે તે સઘળા મુલકમા શને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તા૦ ૧ [redacted]
પારથી એ અમલમા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૬૭ ના આકટ પથી આ કાયદો સ્ટેટ સેટલમેંટ પ્રીનસ [redacted]
આઇલેંડ વીગેરે સ્વરૂ ને લાગુ કરયોછે.

૨ સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તી [redacted]

[redacted]

સરહદ મુલકમાં થએલા ગુનાહાઓની શીક્ષા. — મુલક મધે આ કાયદાના ઠરાવો વીરૂધને [redacted] સુરનો જે સખસ ગુનેગાર થશે તે સખસ [redacted] કસુર બાબત આ કાયદા મુજબ શીક્ષા કર [redacted] રીતે કરવામાં આવશે નહી.

[redacted]

ટીકા.

[redacted] આકટ ૬થી આ કાયદો તા૦ ૧ લી જાનેવારી સને ૧૮૬૨થી [redacted] લમાં આવાઆછે.

" બીજી રીતે કરવામાં આવશે નહી" એટલે આ કાયદામાં (શીક્ષા ઠરાવી છે તેવા ગુનાહને માટે આ કાયદા પરમાણે સજા કરવામા આવશે પરંતુ જે ગુનાહની આ કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી નથી એવાને વાસને જે કાયદામા સીક્ષા ઠરાવી હોય તે ચાલુ સમજવો.

૩ સરહદ મુલકની હદની બાહાર કરેલા કોઈ ગુનાહને માટે જે સખસની તજવીજ હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઉન્સીલે કરેલા કોઈ કાયદાથી થઇ શકતી હોય તે સખસ ... સરહદ મુલકની બાહાર કરેલ ... તે ગામ ... ગુનાહ કરયુ હોય એ પરમાણે આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામ આવશે.

જે ગુનાહ સરહદ મુલકની બહાર થયા હોય, પણ જેની તજવીજ કાયદા પરમાણે તે મુલકની મહેથઈ શકે તે ગુનાઓની શીક્ષા.

ટીકા.

આ સરકારની રઈઅતને પરરાજમા ગુનોહ કરયા બદલ તે રાજવાળાએ શીક્ષા કરયાનો દાખલો બતલાવે તો તેના ઊપર ફરીથી તેજ ગુનાહ બાબત કામ ચલ વુ નહી ઇંટર પ્રીટેશન નંબર ૧૦૭ તા૦ ૩૧ ડસેમબર સને ૧૮૩૦.

ઇંગરેજ સરકાર સથે દોસતી રાખનાર રાજાની હદમા યુરોપીઅન બ્રીટીસ રઈઅતે ગુનોહ કરયો હોય તો તેની તજવીજ હાઇકોરટમા કરવા લાયકછે મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૩ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પ્રસ્ટ ૯૨.

બરીટીસ રઈઅત પરરાજની હદમા જઈ આ કાયદા વીરૂધ ગુના કરે તેનો તપાસ આ કલમ પરમાણે બરીટીસ કોરટથી થઈ શકે પરરાજમા વસનારી રઈઅત પોતાના દેશમાં ગુનો કરી બરીટીસ હદમ આવી રહયા હોય તોપણ તેના ઈનસાફ તેમના મુલકની કોરટોથી થઇ શકે પરરાજના માણસે એ પરરાજમા નીચે લખેલી પીનલકોડની કલમો પરમાણે ગુના કરી આ રાજમા નાસી આવેલા હોય તોજ તેમને પકડી તે રાજને સવાધીન કરી શકાયછે.

કલમ ૨૭૬, ૨૦૮, ૨૨૪, ૨૩૦ થી ૨૬૨, ૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭ થી ૩૧૦, ૩૧૨ થી ૩૧૭, ૩૨૩ થી ૩૩૩, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૬૦ થી ૩૭૩, ૩૭૫ થી ૩૯૭, ૩૭૮ થી ૪૧૪, ૪૩૫ થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૪૬, ૪૫૪ થી ૪૬૮, ૪૭૧ થી ૪૭૭, (૧૮૭૯ નો ૨૧ મો)

૪ આજ સુધી કાંઈ તહનામુ અથવા બંદોબસ્ત ઇસ્ટ ઈંડીઆ ... યે હોય અથવા રાણીને નામે હીંદુસ્તા... રે કરયો હોય અથવા હવે પછી કરે તે ... બંદોબસત ઉપરથી રાણીની સાથે દોસતી રાખનારા ... જા અથવા રાજના મુલકની માહે સને ૧૮૬૧ ના મે ... ની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તીયાર પછી રાણીની નોકરીમાં છતા રાણીનો ... ૨ આ કાયદાના ઠરાવો વીરૂધના જે કામ અથવા કસુરનો ગુનેગાર થશે તે નોકરને ... કામ અગર કસુરને માટે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા કરવામા આવશે.

(સાઈડ નોંધ: દોસતી રાખનારા પરરાજ મા રાણીના કોઈ નો કરે ક રેલા ગુનાહોની સીક્ષા.)

ટીકા.

આ બાબની મતલબ હીંદુસતાનના ફોજદારી કાયદાને બદલે પીનલકોડ દાખલ કરવાની છે તો પણ જુનો ફોજદારી કાયદો જે પરસંગે પીનલકોડના ઠરાવો લાગુ પડેછે તેના પર શંગેજ રદ છે આ ફકરાની મતલબ પીનલકોડ બાધનારા કમીશનરો તેમના બીજા રીપોરટ મા નીચે પરમાણે શમજાવેછે.

"જે મુલકને સારૂ આ કાયદો બાંધવા અમે બલામણ કરી છે તે મુલકમાં હાલ ચાલુ ફોજદારી કાયદા બધા રદ કરવા અમારી સલાહ નથી અમારી નજરમા એમ ઠરાવવુ વધારે યોગીય છે કે જે કામો આ કાયદા મુજબ ગુનેહ બને તે કામોનો આ કાયદાના ઠરાવો શીવાય બીજી રીતે ઇનસાફ થઈ શકશે નહી (ફકત કોરટ મારસલ કરી શકે) એમ બાકી શક કે થોડાંક કરતીયો જે કોઈ પીનલકોડ શીવાય બીજા ચાલુ કાયદા પર માણે શીક્ષા લાયક છે અને જે કાયદા બાધનારી સભા માફ કરવા ઇછતી નથી તેવાં ક તીયો આ કાયદામા દાખલ કરયા નહી હોય."

આ મુલકની અંદર બનતા ગુનાને સારૂ તો આ મતલબ કલમ ૨ થી પાર પડી છે આ મુલકના બાહાર બનેલા ગુનાને સારૂ આ કાયદો ઓછો સપસ્ટછે કલમ ૩ ઠરાવેછે કે જય કંપનીના શારટરની હદની બાહાર કરેલા ગુનાહને સારૂ કલકતા ની કાયદા બાધનારી સભાના કોઈ આકટથી બરીટીસ ઇંડીઆમાં ઈનસાફ થઈ શકે તેને આ કાયદા પરમાણે સજા થશે. કલમ ૪ થીમા રાણી સાહેબના નોકરો મંત રી રાજાઓના રાજમા ગુના કરે તેમને વાસતે ઉપરના જેવો ઠરાવછે. પણ જે સખસો રા ણી સરકારના નોકરો નથી અને જેવોનો ઈનસાફ કાયદા બાધનારી સભાના કોઈ આકટ થી નહી પણ પારલામેંટના આકટોથી બરીટીશ ઇંડીઆ મા થઈ શકે એવા લોકોના ગુના વીશે આ બેમાની એકે કલમ ઠરાવ કરતી નથી, આવા ગુનાઓ હજુ જુના કાયદા નીચે રહેવા દીધેલા દેખાયછે જે કાયદો સામાનીય રીતે ઇંગલીશ ક્રીમીનલ લા છે.

કલમ ૪ આના મુકરરમાના એક વરગ વશે ઠરાવ કરેછે આ બાબત બાબ ૧ લા ની કલમ ૧૪ ઉપર ફકત હવાલો કરવાની જરૂર છે. જેમા "રાણીના નોકરી" વાખ્યા આપીછે.

[redacted]

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ થી બરીટીસ ઇડીઆની બાહાર કરેલા ગુનાઓનો ન્ન
ણુ રીતે ઈનસાફ થાયછે તેની તપસીલ.—

૧. બરીટીસ ઈંડીઆની બહાર કામ કરનાર બીરીટીસ સરકારના પરતીનીધીથી [redacted]

૨ બરીટીશ ઈંડીઆમાં કામ કરનારી સાધારણ ફોજદારી કોરટોથી.

૩ ગુનેગારે જે રાજનો કાયદો તોડયો હોય તે રાજને હાથે કરવાથી.

પહેલી રીતે ઇનસાફ કરવા બાબત કલમ ૪ થી ૮ સુધીમા ઠરાવ કરેલોછે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ના કલમ ૪ બરીટીસ ઈંડીઆની સરકારના કોઈ [redacted] ને જે સતા અથવા હકુમત બરીટીસ ઈંડીઆની હદની બાહાર કોઇ દેશમાં અથવા [redacted] માં ગવરનર જનરલને હમણાછે અગર હવે પછી હોય તે સતા અથવા હકુમત [redacted] ગવરનર જનરલ ઈનકાઊનશીલને અખીતાર આપેછે આ પરમાણે સતા આપવાની વાત [redacted] જે જગા ઊપર તે સતા આપવામા આવે તે જગાની હદ અને આપેલી સતા કેવી રીતે ચલાવવી એ વીગે ઈંડીઆ ગેજીટમા જાહેર ખબરથી જણાવવામા આવેછે.—

અતીઆર સુધી અથવા હવે પછી કોઇ આવા દેશમા અથવા જગામાં જસટીસ આફ ધી પીશ સરકારે નીમેલા હોય અથવા નમે તેવોને પહેલા વરગના માજીસતરેટો જે વળી જસટીસ આફ ધી પીશ અને રાણીની વીલાયતી રઈઅત હોય છે તેમને જે સતા આપેલી હોય છે તે સતા હેથછે રાણીની વીલાયતી રઇઅતે કરેલા ગુનાઓ બાબત જસટીસ આફ ધી પીસે રાણીની વીલાયતી રહીયત ઉપર હકુમત વાળી કઇ કોરટમાં ઈનસાફ વાસતે મોકલવા એ ગવરનર જનરલ ઈન કાઊનશીલે ફરમાવવાનુછે સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ની કલમ ૬—૭.

ગુનાઓની બાબત અને હીંદુસતાનમાં તે વખત ચાલુ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબત કાયદા જે ફેરફારો ગવરનર જનરલ ઈનકાઊનશીલ વખતે વખતે ફરમાવે તે ફેરફારોને અનુસરીને દેસી રાજયોમા યુરોપીઅન અને દેશી બધી બરીટીશ રહાઅતને લાગુ થશે સને ૧૮૭૨ ના આ. ૧૧ ક ૮.

આ ઊપરથી ખુલુ છે કે કોઇ બરીટીસ ઈંડીઆ બાહેરના દેશમા તે દેશના મુનસી પાલ કાયદા વીરૂધ કાંઈ ગુનો બને તો તેમા ગવરનર જનરલને વચે પડવા અખતીઆર નથી એટલા માટે આ આકટનો આ ભાગ અમુક દેશ અથવા જગાના રાજા સાથે કાંઈ કોલકરારથી અથવા પારલામેંટના કાંઇ આકટથી જે હકુમત તેને હોય તેટલે સુધી લાગુછે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૯ ઠરાવે છે કે બરીટીસ ઈંડીઆમાં બધી બરીટીશ રઈઅત યુરોપીયન અને દેશી તેમણે કાંઈ દેશી રાજમા કરેલા ગુના બાબત જે જગામાં તે હોય અગર માલમ પડે તે જગામાં આ ગુના બનેલા હોય તેમના ઊપર કામ ચલાવવું.

જે ઠેકાણે ગુનો બનેલોછે તે જગાનો પોલીટીકલ એજંટ સરટીફીકેટ આપે તો ગુનેહગારનો બરીટીસ ઈંડીઆમા તપાસ થઈ સકે અને એ પરમાણે જો બરીટીસ ઇં.

[redacted]

આમાં તપાસ થાય તો પછી ફરીથી બરીટીશ સરકારના પરતીનીધીથી તપાસ નહી. પણ આ આકટથી તે દેશના રાજાને જો અધીકાર હોય તો તને ગુનેહગા[r]થી ઈનસાફ કરવા અટકાવ નથી.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૦ થી પરરાજમાં પોલીટીકલ એજં[ટ]ર જુડીશીઅલ આફીસરની આગળ આપેલી જુબાનીઓ અગર રજુ કરેલા કાગળો કંસ્રો ઈંડીઅન કોરટમાં લેવા ગ્રાહ્ય કરછે

ગુનેગાર સુવાધીન એ રીતે થાયછે ૧લું જે રાજમાં ગુનો બનેલો હોય તે પોલીટીકલ એજંટના વારંટ ઉપરથી બીજુ પરરાજની માગણી ઊપરથી

જો પોલીટીકલ એજંટની નજરમાં એમ આવે કે એ ગુનો જે રાજ્યમાં બનો તાં હાં તેનો ઈનસાફ થવો જોઈએ અને જો તે પીનલકોડની નીચે લખેલી વાખ્યાઓમાં થી કોઈ વાખ્યામાં આવતો હાય એટલે કલમ ૨૩૦ થી ૨૬૩-૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭, ૩૧૦થી ૩૧૭, ૩૨૦થી ૩૩૩, ૩૪૭થી ૩૪૮ ૩૬૦થી ૩૭૩, ૩૭૫થી ૪૧૪, ૪૩૫થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૬૬, ૪૬૪ થી ૪૬૮, ૪૭૧ થી ૪૭૭—અગર ગવરનર જનરલે જાહેર કરેલી કોઈ બીજી કલમની વાખ્યા અથવા કાયદામાં આવતો હોયતો પોલીટીકલ એજંટને વારંટ કાહાડવા અખતીયાર છે. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧) આ વારંટ જે ઠેકાણે કેદી ધારવામાં હોય તે ઠેકાણાના માજીસતરેટ ઊપર મોકલવાનું છે અને બીજાં ફોજદારી વારંટોની માફક બજાવવાનું છે (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૨)જ્યારે ગુનેગારને પોલીટીકલ એજંટને સવાધીન કરવામાં આવે તારે તેનો પોલીટીકલ એજંટ ઈનસાફ કરે કે તે દેશની કોરટોથી ઈનસાફ થાય એ બાબત જેમ સવાધીન કરનારી સરકાર ફરમાવે તે મુજબ થઈ શકે (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ની કલમ ૧૨).

જયારે માગણી પરરાજ્ય તરફથી હોય તારે ઈંડીયા સરકારે એ ધારેલા ગુનેગારને પકડી તે ગુનો સને (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧)અંદર આવતો હોયતો તપાસ કરી રીપોટ કરવા માજીસ્ત્રેટને ફરમાવેછે આ રીપોટ આવેથી માગેલા સખસને સવાધીન કરવો કે નહીં તે સરકારના મરજી ઊપર છે. આ કલમથી ગુનેગારો સવાધીન કરવા બાબત તે વખતે ચાલુ કાયદા અથવા કોલકરારોના ઠરાવોને અસર થતી નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૪)

કેટલાએક કાયદાઓ પર આ આકટથી કંઈ અસર થતી નથી.

૫. ચોથા વીલિયમના રાજ્યના ૩ જાં તથા ચોથાં વરસમાં કરેલા કાયદાના ૨૮ મા બાબના અથવા ત્યાર પછી કાઈ પણ પ્રકારે ઈસ્ટ ઈંડીયા કંપની અથવા સરકાર મુલક અથવા તે માહેલા રેહેવાશીઓ સાથે રહેલા પારગામેના કોઈ પણ આકટના અથવા રાણી સાહેબના અથવા ઈસટ ઈંડીયા કંપનીની નોકરી માહેલા આફીસરો તથા સોલજરો બંડ કરે તથા નાહાસી જાય તેઓને શીક્ષા કરવા સારૂ કરેલા કોઈ પણ આકટ અથવા હીંદુસતાનની દરીઆઈ ફોજનો બંદોબસત કરવાના કોઈપણ આકટના અથવા કોઇ પણ વીશેસ અથવા સથાનીક કાયદાના

[redacted]

એમ માનીવુ કે સને ૧૮૪૧ ના આ[redacted]
૧ સં'રહુ ગ'ર'ની કલમ ૨૩ માં પ્રા[redacted]
૪૬૫ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે. (કલમ [redacted]
વીશેસ અને સથાનીક કાયદાઓ મુજબ [redacted]
બા કેશા કોરટને અખતીઆર છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની [redacted]
ઠરાસ હાઈકોરટના ફેંસલા વા. ૨ પાને ૨૪૭).

આ કલમ ઉપર હાઈકોરટના નીચે પરમાણે ફેંસલા થયાછે. [redacted]

૧ શથાનીક કાયદા પરમાણે કેદીને સજા થઈ હોય અને સજાનો ઠરાવ જો[redacted]
માલમ પડે કે એ તો આ કાયદા પરમાણેનો ગુનોહ થાયછે તો તેટલા ઉપરથી [redacted]
કાયદા પરમાણે થએલી સજા રદ થાય નહી. ૮ વી. રી. પ્ર. ૫૫, [redacted]

[redacted]

ભાગ ૨ જો.

સાધારણ સમજણ

આ કાયદા મહેના લક્ષણોને અપવાદો લાગુ પડે છે એમ સમજવુ.

૬. આ કાયદામાં સઘળે ઠેકણે ગુનાહના પરતેક લક્ષણને, તથા શીક્ષા સંબંધી પરતેક ઠરાવને તથા એવા પરતેક લક્ષણ અથવા શીક્ષા સંબંધી ઠરાવને પરતેક દ્રષ્ટાંતને "સાધારણ અપવાદ" એ નામના બાબ મધે લખેલા અપવાદો લાગુ પડેછે એમ સમજવુ; અગર તે તે અપવાદો તે લક્ષણમા અથવા શીક્ષા સંબં[redacted]
[redacted]આ દ્રષ્ટાતમાં ફરીથી લખ્યા નથી તો પણ.

દ્રષ્ટાંતો

[redacted]ઓમા ગુનાહોના લક્ષણો લખીયાછે તેઓમાં [redacted]
[redacted]ત વરસથી ઓછી ઉમરના બાળકથી થઈ શકે[redacted]
[redacted]લખેલુછે કે સાત વરસથી ઓછી ઉમરના [redacted]
[redacted]શે નહી તે અપવાદ તે લક્ષણોને લાગુ પડેછે[redacted]

[redacted]

...ના ઠરાવ્યા પરમાણે જ ...

હું નથી" તે સુધારવું આપ...

૭. આ કાયદાના કોઈપણ ભાગમાં ...

આ કાયદામાં જે શબ્દો કાયદાના પ્રકરણ ...
અગ્ય એકવાર સમજાવ્યા (
તે સુધ્ધાં સઘળે ઠેકાણે તે (
જ અરથમાં વાપરયા છે.)

૮. પુરૂશ સરવે નામ "તે" તથા "તે" ને વીભકતી લાગીને સીધ થએલા શબ્દો ...
લીંગ | સ્ત્રી તથા અસતરી એ બંનેને લાગુ પડેછે.

૯. એક વચનમાં લખેલા શબ્દો ... ને, વચનમાં પણ સમજવા અને અનેક વચન
વચ। } માં લખેલા શબ્દોને એક વચનમાં પણ સમજવા પણ જે ઠે
} કાણે તે શબ્દો લખીયા હોય તે ઠેકાણે તેમ ન સમજવા એ
મ જણાય તો તીયાં તેમ ન સમજવા.

૧૦ "પુરૂશ" એ શબ્દ વડે કોઈપણ વયનો માનવી પુરૂશ સમજવો અને "...
"પુરૂશ", "સ્ત્રી" } એ શબ્દ વડે કોઈપણ વયની માનવી 'સ્ત્રી' સમજવી.

૧૧ "સમાંસ" એ શબ્દમાં કોઈપણ કંપની અથવા સંગત અથવા માણસોની મં...
"સમાસ" | નો સમાવેશ થાયછે પછી તે કંપની, સભા અથવા મંડળ ...
રપરેસનના હક મલ્યા હોય કે નહી તોપણ

૧૨ "લોક" એ શબ્દમાં લોકના કોઈપણ વરગનો અથવા કોઈપણ જમાતનો સમા...
"લોક" | વેશ થાયછે.

૧૩ "રાણી" એ શબ્દ વડે ગરેટબરીટન તથા આયરલાંડના એકઠાં મળેના રાજ્યનો
"રાણી" | જે વખતે જે સારવભૌમ હોય તેને સમજવા.

૧૪ "રાણીનો નોકર" એ સબ્દો વડે "હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સારી રી
"રાણીનો નોકર". | તે ચલાવવા બાબતનો આકટ" એ નામનો વીકટોરીઆના રાજ
ના ૨૧ માં તથા ૨૨ માં વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બાબ ૧૦૬ હાએ અથવા તેના
આધાર ઉપરથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારે કે કોઈપણ સરકારે અથવા તેની સતાથી હીંદુ
સતાન મધે કાયમ રાખેલા, ઠરાવેલા, અથવા મુકરર કરેલા સઘળા અમલદારો અથવા
નોકરો સમજવા.

૧૫ "બરીટીસ" ઈંડીઆ એ શબ્દ વડે પરીનસ આવ વેલ્સ આયરલાંડ સીંગાપોર
"બરીટીસ ઈંડીઆ" | તથા મલાકા શીવાયનો હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સા
રી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ...

મુલક સમજવો.

સરકાર" એ શબ્દ વડે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઈન કાંઊ સીલ, અથવા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ પોતાની કાઉન્સીલથી ગેરહાજર હોય તે દરમીયાન પ્રેસીડેંટ ઈન કાઉ ન્સીલ અથવા એકલા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ સમજવા. તે નવો અથવા તે જે અખત્યાર પરમાણે કાયદા મુજબ અમલ કરાશકે તેને અખતીઆરને સામેલ સમજવા.

૧૭ "સારકાર" એ સબદ વડે જે સખસ અથવા સખસોને બ્રીટીસ ઈંડીઆના કોઈ પણ ભાગમાં હકુમત કરવાનો કાયદા પરમાણે અખત્યાર છે તે સખસ અથવા સખસો સમજવા.

"સરકાર"

૧૮ "પ્રેસીડેનસી" એ શબ્દ વડે એક પરેસીડેંશીની સરકારને તાબેનો મુલક સમજવો.

"પ્રેસીડેંનશી"

૧૯ "જડજ" એ શબ્દ વડે જે સખસને તેના હોદ્ધાને લીધે જડજનું નામ આપીયુ હોય તે સખસજ નહી પણ જે જે સખસને કાયદાથી કોઈ પણ દીવાની અથવા ફોજદારી મુકદમામાં આખરી ફેંસલો અથવા જે પર અપીલ ન થાય તો આખરી ગણાય એવો ફેસલો અથવા બીજા કોઈ આકાર એ બાહાલ રહેતાં આખરી થાય હેવો ફેસલો આપવાનો અખતીઆર હોય અથવા એવો ફેસલો આપવાને કાયદાથી અખતીઆર પામેલા અનેક સખસો માંનો જે એક હોય, તે દરએક સખસ પણ સમજવો.

"જડજ"

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) સને ૧૮૫૯ ના ૧૦ મા આકટ મુજબ કલેકટર કોઈ મુકદમામાં અખતીઆર ચલાવતો હોય તે જડજ છે.

(બ) જે તહોમત બાબત દંડનો અથવા કેદનો હુકમ કરવાનો જે માજીસતરેટને અખતીઆર હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો અખતીઆર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ છે; પછી તેના ફેંસલા ઊપર અપીલ હોય કે નહિ તોપણ.

(ક). મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલા સને ૧૮૧૬ના ૭ મા કાયદા મુજબ મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો જે પંચાયતને અખતીઆર છે તે પંચાયતમનો કોઈપણ માણસ જડજ છે.

(ડ) જે તહોમત બાબત તજવીજને સારૂ બીજી કોરટમાં કાંઈ મુકદમો મોકલવાનેજ અખતીઆર જે માજીસતરેટને હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો અખતીઆર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ નથી.

ટીકા.

...ત આ માં સને ૧૮૫૯ નો આકટ ૧૦ મો લખીયોછે તે

...નોકરોએ સરકારી નોકર હોઇને સરકારી કામ કરતાં કંઇ ગુનોહ કરયો ... સ્થાનીક સરકારની મંજુરી વગર, અથવા સથાનીક સરકારે જે અમલદારને મં...આપવાનો અખતીઆર આપીયોહોય તે અમલદારની મંજુરી વગર તેમની ઊપર ... ફરીઆદી કાઇ પણ ફોજદારી કોરટથી સંભળાય નહી જુઓ કરીમીનલ પ્રો કો ડ કલમ ૪૬૬.

– આ ઉપરથી એમ નહી સમજવું જોઇએ કે આવા નોકરો ઊપરની સઘળી ફરીઆદી માં સ્થાનીક સરકારની મંજુરી જોઇએ તેઓ જેવખતે ખાનગી સખસો હોય તે વખતે તો બી જા સાધારણ સખસોની માફક તેમની ઊપર કામ ચાલી શકે. જુઓ પ્રોનસેપ પ્રષ્ટ ૪૧૬.

ત્રી. ઉ.

૧૦ "ઈનસાફની કોરટ" એ શબ્દો વડે જે જડજને કાયદાથી એકલો રહીને ઇનસાફ

"ઈનસાફની કોરટ" | નુ કામ કરવાનો અખતીઆર મળ્યો હોય અથવા જે જડજોને કાયદાથી એકઠા રહીને ઈનસાફનુ કામ કરવાનો અખ

તીઆર મળ્યો હોય તે જડજ અથવા જડજો સમજવા પણ જ્યારે તે જડજ અથવા જડજો ઇનસાફનુ કામ કરતા હોય તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલાં સને ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ કામ કર નારા પંચાયત જેને મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો અખતીઆરછે તે એક ઇનસાફની કોરટછે.

૧૧ "સરકારી નોકર" એ શબ્દ વડે નીચે લખેલા બધા માહેલાં કોઇપણ

સરકારી નોકર. | નમાં દાખલ થાય એવો સખસ સમજવો તેની વીગત.

પેહેલું—રાણીના હરએક કવેનાંટેડ સરવેંટ.

બીજું—રાણીની જમીનની અથવા દરીયાઈ ફોજમ નો હરેએક કમીશંડ આ... ને હિંદુસતાનની સરકાર અથવા કોઇપણ સરકારના હુકમ તળેનોકરી કરતો હોય તાહાં...

ત્રીજું—હરએક જડજ.

ચોથુ—કોઇપણ ઇનસાફની કોરટનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના ને લીધે કાયદાની અથવા હકીકતની કોઇ બાબતની તજવીજ કરવાનુ અથવા તે વીશે ...પોરટ કરવાનુ અથવા કાઇ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનુ, કે ...ખ પોતાના હવાલામ રાખવનુ અથવા કાઈ મીલકત પોતાના હવાલામાં લેવનુ, કે ...વ્યવસથા કરવાનુ અથવા ઈનસાફી બાબતના કાઇ હુકમો બજાવવાનુ, અથવા કાઈ સોં... આપવાનુ, કેસમજાવવાનુ કે કોરટમાં બંદો સતરાખવાનુ હેયતે. તથા તે કાનો મ...

[redacted]

અથવા કેદમાં રાખવાનો અખત્યાર હોય તે.

આઠમું—સરકારનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદ્દાને લીધે, ગુનાહ અટકાવવાનું, ગુનાની ખબર આપવાનું, ગુનેગારોને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારૂ કોરટમાં હાજર કરવાનું, અથવા લોકોની તનદુરસતી, સલામતી કે અનુકુળતા સંભાળવાનું હોયતે.

નવમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે, સરકારની વતી કાંઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું રાખવાનું કે ખરચ કરવાનું અથવા સરકારની વતી કાંઈ તપાસણી અથવા માપણી, જમાબંદી કે કરાર કરવાનું, અથવા મેહેસુલ બાબતના કાંઈ હુકમ બજાવવાનું, અથવા સરકારના પઇસા સંબંધી લાભની કાંઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું કે તે વીશે રીપોટ કરવાનું, અથવા સરકારના પઈશા સબંધી બાબતનો કાંઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પઇસા સબંધી લાભની સંભાળને માટે કરેલા કોઈ કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું હોય તે તથા હરએક અમલદાર જે સરકારની ચાકરી કે પગારમાં હોય તે અથવા જેને કાંઈ સરકારી કામ કરવા સારૂ 'ફી' કે 'કમીશન' મળતું હોય તે.

દશમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદ્દાને લીધે કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલાના કાંઇ સામાનીય લૌકીક કારણ માટે કાંઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું, રાખવાનું કે ખરચ કરવાનું, અથવા કાંઇ તપાસ કે માપણી કે રકમબંદી કરવાનું, અથવા કાંઈ વેરો કે કર વસુલ કરવાનું અથવા કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલાના લોકોના હક મુકરર કરવા સારૂ કંઈ લેખ કરવાનું તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનું, અથવા તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું હોયતે.

દ્રષ્ટાંત.

મ્યુનીશીપલ કમીશનર સરકારી નોકર છે.

ખુલાસો ૧ લો.—ઊપર લખેલા બાબાનો માહેનાં કોઈ પણ બીયાનમાં શામલ થાય તે સઘલો સરકારી નોકર છે એમ સમજવું, પછી તેઓને, સરકારે મુકરર કરયા હોય કે નહી, તોપણ.

ખુલાસો ૨ જો.—જે જે ઠેકાણે "સરકારી" નોકર એ શબ્દો આવે તે તે ઠેકાણે તે શબ્દો જે માણુસ સરકારી નોકર માફક હોદ્દો ચલાવતો હોય તેને વીશે સમજવા પછી તે માણુસના તે હોદ્દા ચલાવવા બાબતના અખતીઆરમાં કાયદા સબંધી ગમે તે ખામી હોય તો પણ.

[redacted] ત્રી૦ ૬૦
[redacted] મીલકત ને
[redacted] હક નથી,

"ગૈર વાજબી હાની" એટલે કાયદા વીરૂધ ઊપાયોથી મીલકતનું જવું ને મીલ

[redacted]

"ગેરવાજબી લાભમાં મીલકતનું ગેરવાજબી રાખવું પણ સમજવું"
"ગેરવાજબી હાનીમાં કાંઇ મીલકત લેવામાં ગેરવાજબી પ્રતીબંધ થાય તેપણ સમજવો."

પોતાની પાસે રાખે તીયારે પણ તેને ગેર વાજબી લાભ થયો એમ સમજવું કોઈ સખ્સની પાસેથી ગેરવાજબી રીતે કાંઇ મીલકત લઈ લેવાય તીયારે અને તેમજ તેને કાંઇ મીલકત લેતા ગેરવાજબી રીતે પ્રતીબંધ થાય તીયારે પણું તેને ગેરવાજબી હાની થઇ એમ સમજવું.

"બદદ્યાનતથી"

૨૪ જે માણસ કાંઈ વસતુ એક સખસને ગેરવાજબી લાભ કરવાના અથવા બીજા સખસને ગેરવાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કરે તે માણસે તે વસતુ બદદ્યાનતથી કરી એમ સમજવું.

"દગાબાજીથી"

૨૫ જો કોઈ સખસ કાંઈ વસતુ દગો કરવાના ઈરાદાથી કરે તો તે વસતુ તેણે દગાબાજીથી કરી એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

"માનવાનુ કારણુ"

૨૬ જો કોઈ સખસને કાંઇ વસતુ માનવાનુ પાકુ "કારણ હોય તો તેને તે વસતુ "માનવ'નું કારણુ" છે એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

"સ્ત્રી, મહેતા અથવા નોકરના કબજામાની મીલકત."

૨૭ જ્યારે કાંઈ મીલકત કોઈ સખસની વતી તે સખસની સ્ત્રી, મહેતા અથવ નોકરના કબજામાં હોય તીયારે આ કાયદાના અરથ પરમાણે તે તેજ સખસના કબજામાંછે એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે સખસને થોડીવાર અથવા કોઈ વીશેસ પરસંગે મહેતા અથવા ને નોકરની માફક રાખીઓ હોય તેને આ કલમના અરથ પરમાણે મહેતો અથવા નોકર સમજવો.

"ખોટુ બનાવવું."

૨૮ જે સખસ એક વસતુ બીજી વસતુના શરખી કરે એવા ઈરાદાથી કે તે સ... આ પણામાથી ફરેબ કરવો, અથવા એવુ જાણીને કે તેથ ફરેબ થશે એવો સંભવ છે તે સખસે તે વસતુ ખોટી બન... એમ સમજવું.

ખુલાસો | કાંઇ વસતુ ખોટી બનાવવામાં નકલ બરાબર થવી જોઈએ એમ જરૂર નથી

૨૯ "દેખ" એ શબદવડે કાંઈપણ બાબત સમજવી જે બાબત કોઈપણ વસ... પર અક્ષર અંક કે ચીન વડે અથવા એ માંહેના એકથી વધારે સાધનો વડે સમજાવ... અથવા બીયાન કરેલી હોય અને જે સાધનો તે બાબતના પુરાવા દાખલ વાપરવાનો ઇ... દો કરયો હોય અથવા વપરાય.

ખુલાસો—૧ લો ગમે તે સાધનવડે અથવા ગમે તે વસતુ ઉપર તે અક્ષર અં...

...ત પુરાવા કે ઇનસાફની કોરટને ...
...ા તે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં વપરાય કે વહી...

દષ્ટાંતો.

...કરારની સરતો લખી છે અને ખત લે...
...છે તો તે લેખછે.

...નો ચેક લેખછે.

...થવા મુખતીઆરનામુ લેખછે.

... જે પુરાવામાં વાપરવાનો ઈરાદો કરેલો હોય, અથવા જે પુરાવામાં વપરાય, ...

...ખતમાં કાંઇ હુકમ લખીયો હોય અથવા કેમ કરવુ એ બાબત કાંઈ સલાહ લ... તે લેખછે.

...સી. ૨ જો—અક્ષર, આંક અથવા ચીન્હોવડે વેપારીઓના અથવા બીજા રીવાજ ... સમજાતુ હોય તે આ કલમના અરથ પરમાણે તે અક્ષર આંક અથવા ચીન્હો ...જાયછે એમ સમજવું પછી તેસઘળુ સવીસ્તર લખ્યું ન હોય તો પણ.

દષ્ટાંત.

અ હુકમ કરે તેને નાંણાં આપવા એવી તરેહની એક હુંડીની પાછળ અ પોતાનુ નામ લખેતો "એ" પાછળ લખવાનો અરથ વેપારીઓના રીવાજ મુજબ એવો છે કે એ હુંડી જેની પાસે હોય તેને નાંણા આપવાંહવે પાછળ જે લખીયુ છેતે લેખછે અને "આ જેની પાશે હોય તેને નાણાં આપજો" એ સબદો અથવા એજ મતલબના બીજા શબદો જાણે તે સહીની ઉપર લખીયા હોય એ પરમાણે તેનો અરથ કરવો.

ટીકા.

પુરાવામાં વાપરવા સારૂ કોઈ અરજી અથવા મુસદો કરયો હોય અને તેમાં કોઈની આબરૂને બટો લાગે એવો મજકુર લખીયો હોય તો કલમ ૪૬૮ પરમાણે ગુનો થઇ સર. ૧૦ વી૦ રી૦ પ્ર૦ ૬૧ ફોજદારી.

ખોટો લેખ બનાવવમા ગુનાને માટે તે લેખ કોઈ હયાત માણસના નામનો હોવાની જરૂર નથી ફકત લેખ ખોટો બનાવ્યો એમ હોવુ જોઇએ. રાણી વી. શીફ્ત અને બીના કામમાં ૨ લા. રી. પુ૯૧૨

૩૦ "કીમતી દસતાવેજ". એ શબદો વડે જે લેખથી કાંઈ કાએદેસર હક ઉતપન

'કીમતી દસતાવેજ"	થતો હોય, વધતો હોય બીજાને અપાતો હોય ઓછો થતો હોય, નાબુદ થતો હોય, અથવા છોડી દેવાતો હોય અથવા જે

લેખથી કોઈ સખસ કબુલ કરતો હોય કે મારી કાયદેસર જુમેદારીછે અથવા કલાણો કાએદેસર હક મારો નથી" એવો લેખ અથવા એવી મતલબનો લેખ સમજવો.

દષ્ટાંત.

[redacted] લખવાની અસર એવી
[redacted] આવે તેને પહોંચે,

ટીકા

હીસાબનો લખીતવાર ફેંસલો જો કે તેના ઊપર સહી ન હોય અને આપવાનું વચન પણ ન હોય તો પણ તે એક કરારના પુરાવા તરીકે "કીમતી દસતાવેજ" ગણવામાં આવ્યોછે મદરાસ હાઈકોરટ વા. ૨ પા. ૨૪૭

પટાની નકલ એ કાંઈ કલમના અરથ પરમાણે કીમતી દસતાવેજ નથી (મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૭ જુલાઈ સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પ્ર૯ ૨૮ મું).

૧ ફુટા છેડાનું દસતાવેજ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજછે. ૧૪ વી. રી. પ્ર ૧૫ (ફોજદારી.)

૨ કોઈ ખેડુતની નકલ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજ નથી, રાણી વી• ખુશાલ હીરામાન અને ઈંદ્રગીર. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૨૮

૩ કાંઈ હીશાબની બોધ લખીને કરી હોય અને તેમાં કોઈએ સહી ન કરી હોય તોપણ આ કલમ પ્રમાણે તે કીમતી દશતાવેજછે. ૨ મ. હા. રી. પ્ર. ૨૪.

૪ કોઈ દસતાવેજ સ્ટાંપ ઊપર લખેલું ન હોય અને એટલા માટે એ પુરાવામાં લેવાય એવું ન હોય તો પણ તે કીમતી દસતાવેજછે. ૭ મ હા. રી. પ્ર. ૧૬

[redacted] "વીલ" | ૩૧ "વીલ" એ શબ્દ વડે કોઇ પણ વસીયતનામાનો બોધ [redacted]વો.

[redacted] ૩૨ આ કાયદાના હરેક ભાગમાં કરેલાં કામોનો બોધ કરનારા સબદો હોય તેસ બદો કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણ લાગેછે એમ સમજવું પણ જે ઠેકાણે ન શબ્દો લખીયા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો

કામને કહેનારા સબદો માં કાયદા વીરૂધ કસુરો પણ સમજવી.

૩૩ કામ એ શબ્દ એક કામને, અને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે [redacted] ના અનેક કામોને પણ લાગેછે અને "કસુર" [redacted] એક કસુરને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે [redacted] નેક કસુરોને પણ લાગેછે

"કામ" "કસુરો"

૩૪ ઘણા સખસોનો ઈરાદો હોય તે પાર પાડવા સારૂ તે સઘળા સખસો[redacted]ને જ્યરે કાઈ ગુનાહનું કામ કરયુ હોય તીયારે [redacted] હરએક સખશ તે કામ તેણે એકલાએજ કરયુ [redacted] તે તે કામને માટે જવાબદારછે.

ઘણા સખસોનો ઈરાદો પાર પાડવા સારૂ તે સબ ળા સખશોએ મળી કરેલા કામની જવાબદારી.

ટીકા.

[redacted] આરૂ જવાબદાર થવાને તે કામ [redacted]
[redacted] ઈએ પણ જે કામ સઘળાઓના [redacted]
[redacted] વનીયુ સીવીલ એંડ ક્રમીનલ [redacted]
[redacted] બી૦ ૫ ફોક ચીફ જડજ ખોલ્યા [redacted]
[redacted] પકડો તે લોકોની મતલબ તથા ઈરાદો ચોરી [redacted]
[redacted] નાનો માતર હતો અને તેને માર માર્યો [redacted]
[redacted] તો તો તે મારના પરીણામને સારૂ તેઓ [redacted]
[redacted] જવાબદાર થશે નહી કાયદો એમ કહેછે કે જ્યા
[redacted] ર થયા ધેરકાયદેસર સાધારણ કામમાં લાગેલા
[redacted] લાઓના જાણપણામા અગર કબુલત વીના કાંઈ
[redacted] તેમનો સાધારણ ઈરાદો પાર પાડવા ઠરેલો હોય
[redacted] સબબે સામેલ ગણાશે નહી "

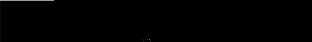
[redacted] પણ કહે છે કે જો કોઈ માણસ કોઈ મોટો ગુનો થતી વખતે
[redacted] તેમાં ભાગ ન લેનેતે ગુનો કરનારની સાથે રહી કામ ન કરે તે
[redacted] થતો અટકાવશ અગર ગુનેગારને પકડવા કોશેસન કરે એટલાજ સબબ હ
[redacted] ર તે ગુનેગાર નહીં થાય."

[redacted] કો ફ્લ.: માણસો કોઈ માણસને પકડીને તેને ચોરીના તહોમત ઊપર
[redacted] આવવાના કારણસર ભેગા થાય અને તેમાંથી કોઈ બાકીનાઓના ૨
ખતા તે માણસ ઘાતકીપણે અને બળાતકારથી માર સારે અને તેની સાથે ખરાબ
રીતે વરતે અને બીજાઓ ઊભા રહીને જોયા કરે પણ તેમને વારે નહી તો મને લાગે
છે કે જેવોની આગળ હાવી હકીકત પડી હોય તેઓ ઘણી યોગ રીતે હેવુ અનુમાન
કરી શકે કે તેવો બધા તેમાં સલાહવંદીછે અને તે કામ સલાહથી કરેલુ અને એ ગા
ર સાધારણ ઈરાદો પાર પાડના ગારેલો"

"રખુવો શો હતુ હતો તે હું જાણતો નથી મારે એટલુજ જણાવવાનં મરજી છે
કે જે બધા હાજરૂ હોયછે તેઓ જે કામ તેમની રુબરૂમા બનીયુ હોય તેને જરૂા જરૂ
ર પોતાના હોયાથી મદદ કરેછે એમ નથી અને તેટલા માટે મુખ ગુનેગારો તરીકે સીક્ષા
ને લાયક નથી."

. ૩૫ જો કાઈ કામ ઘણા શખશોએ કરયુ હોય અને તે કામ કાંઇ સાપરાધ
જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી થયાને લીધેજ ગુનાહ ગણાતુ હોય તો
તેઓમાનો હરએક સખસ જે તે કામમા તેવાં જ્ઞાન અથ
વા ઈરાદાથી શામીલ થયો હેય તે તેણે એકલાએજ તેવા
જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી તે કામ કરયુ હોય એ રીતે તે કામ

જ્યારે એવું કાઈ કામ સાપરાધ જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી થયાને લીધે ગુનો [redacted] હોય તીયારે.

...તો" શબ્દનો ઊપયોગ વારૂંવાર આવેછે, પરંતુ તેનો ...વજાના ન્યાયાધીશ મીઃ તીકમભાઈ પોતાનો ફૈસલ... ...રાદા વીશે નીચે પરમાણે કહે છે.

"અમુક સખસે અમુક કૃત્ય ઈરાદાથી કર્યું" તેનો અર્થ એક તે શખસે તે કૃત્ય ખુશીથી કર્યું. ખુશીથી કૃત્ય કરવામાં આવે ત્યારે કાયદો એવું અનુમાન કરેછેકે કરેલા ...કરતીયનું અમુક પરીણામ આવશે એવું તે જાણતો હોવો જોઇએ. તેથી અમુક પરીણામ નીપજશે એવું તેણે ધારયું કે ચાહયું, કિંવા ઇરાદો કરયો ન હોય તોપણ માણસ જાતના અનુભવ પ્રમાણે કરેલા કૃતથી અમુક પરીણામ નીપજશે એવું માણસો જાણે છે. તે નીયમ પરમાણે નીપજેલું પરીણામ તેણે ઇરાદા પુરવક આણ્યું એવું માનવામાં આવેછે. નાયનું એક મહા વાકય છે. કે બહારના કરતીયથી મનની અંદર ના ઇરાદો જણાઇ આવે છે. એટલે કે ઇછા જે કરતીય અમલમાં લાવવા ધારે છે તે બાહારની કોઈ રીયા અમલમાં લવાય છે. ઇરાદો કાઇ એવી સાકાર વસતુ નથી કે તે માણસની નજરે પડી શકે. માણસના મનની અંદર પેશી તેનો ઇરાદો કેવો છે તે જાણી શકાતું નથી, અને તે જાણવાનું પ્રયત્ન કરવું એ માણસનાં અકલની સકતીની બહર છે જેમકે માણસ જાતમાં પોતાને કરેલા ખરાબ કરતીયની વઇર લેવાનો સવભાવીક ગુણ હોય છે તે નીયમ પરમાણે તે માણસને કોઈ સખસે કાઈ હાની કરી હોય તેનું વઇર લેવું જોઇએ એવું મનની ઇછા સુચવે એ સુચના પરમાણે તરવાર મોંઈ હાથ એઇછા અમલમાં લાવવા માટે એ ખુન કરનાર સખસ ઊપર ઉઘાડી તરવારથી ધસવાનું કરે એટલી હકીકત હોય તયારે તહોમતદારનો ઈરાદો સામા સખસને તરવાથી મારી નખવાનો હતે એમ સમજવું."

૨૬ જો કઇ કામથી અથવા કાંઈ કસુરથી કઈ અસર કરવી અથવા અસર કરવાની કોશીશ કરવી એ કઇ ગુનોહ હોય તો તેજ અસર થોડી કાઇ કામથી કરવી, અને થોડી કાંઈ કસુરથી કરવી, એ પણ તેજ ગુનોહછે એમ સમજવું.

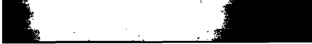
થોડોએક કાંઇ કામથી ને થોડીએક કાઇ કસુરથી કરેલી અસર.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ને ખોરાક આપવાની કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તથા જ ને મારીને ઈરાદાથી જ નું મોત થાય એમ કરે તો અ એ ખુન કરયું એમ સમજવું.

૨૭ જો કોઇ ગુનેહ ઘણા કામો કરવાથી થયો હોય તો જે શખસ એકલો અથવા બીજા કોઈ સખસોની સાથે રહીને તે કામોમાંહેનું ગમે તે એક કામ કરીને તે ગુનોહ કરવામા ઇરાદાથી સહકાર કરે તે સખસે તે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ઘણા કામો મળીને કંઇ ગુનો થતો હોય તો તેઓમાંનું એક કામ કરીને મદદ કરવી

[redacted] આપીને જ ને મારી [redacted] નાખવાનું ઇરાદા થી ઝેર આપે. અને તેમ જુદે જુદે વખતે આપેલા તે ઝેરની અસરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે ખુન કરવામાં અ તથા બ ઇરાદાથી સહકારી થયા અને તેઓના કામ જુદાં જુદાં તોપણ તે બ ને તે ગુનાહના તકશીરવાર છે, એમ સમજવું કેમકે તેઓ માના હરએક જેથી મોત થયું એવું કામ કીધું છે.

(બ) અ તથા બ એ બે એકઠા જેલર છે અને તેઓના હોદાને લીધે જ એક કેદી છે. તે વારા ફરતી છ છ કલાક એક એકના હવાલામા રહે છે. હવે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી તે અસર પેદા કરવામા જાણી બુજીને તેઓ સહકારી થાય એવી રીતે કે જ ને પોહોચાડવા સારૂ તેઓને આપેલો ખોરાક તેઓ પોત પોતાની હાજરીના દર મીઆનમાં, જ ને પોહોચાડવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરે અને જ ભુખે મરી જાય તો અ તથા બ એ બંનેએ જ નું ખુન કરયું એમ સમજવું.

(ક) અ જેલરના હવાલામા જ કેદી છે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ જ ને ખોરાક આપવામા કાયદા વીરૂધ કશુર કરે જેથી જ ઘણો અશકત થઇ જાય પણ તે ભુખમરો એટલો ન થઈ પડે કે તેથી તે મરી જાય પછી અ પોતાના હોદ્દાપરથી બર તરફ થઇ બં તેની જગોપર મુકરર થાય અને બ અ ની સાથે મેલાપી અથવા સહકારી ન થતાં જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કશુર કરે, એવું જાણીને કે તેમ કરેથી જ મરી જશે એવો સંભવ છે અને જ ભુખે મરી જાય તો બ એ ખુન કરયુ એમ સમજવું પણુ અ કંઇ બ ની સાથે શાહકારી થઓ નહી માટે અ એ માત્ર ખુન કરવાની કોશીશ કરી એમ સમજવું.

૩૮. કોઈ ગુનાહનુ કામ કરવામા ઘણા સખસો લાગેલા અથવા સામીલ હોય તો તેઓ તે કામથી જુદા જુદા ગુનાહના તકસીરવાર થઈ શકે.

કંઇ ગુનાહનુ કામ કરવામાં ઘણા સખશો શામીલ થયા હોય તો તેઓ જુદા જુદા ગુનાહના તકશીરવાર થઇ સકે.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ની ઉપર હુમલો કરે તે વખતે તેને એટલો ભારે ક્રોધ ચડેલો હોય કે તેને હાથે જ નું મરવુ ખુનથી ઉતરતા દરજાનો સીક્ષાણીય મનુષવધ થાય તેમ જ જ ની ઉપર દવેષ ભાવથી તથા જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ નો માફક ક્રોધ ન ચડયા છતાં, જ ને મારી નાખવામાં બ અ ને મદદ કરે તો એ ઠેકાણે અગર જ નું મોત આપવામાં અ તથા બં એઉ બંને સામીલ છે તો પણ બ એ ખુન કર્યુ અને અ એ ખાતર શીક્ષાણીય મનુશવધ કીધો એમ સમજવું.

...થી કાંઇ અસર પેંદા કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય

...થી અથવા જે ઉપાયથી તે અસર પેંદા થશે હેવો

...છે એમ તે ઊપાય કામે લગાડતી વખતે તેણે જાણ્યું

અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે ઊપાયથી તેં તે અસર પેદા કરિં તીયારે

બુધીપુરવક તે અસર પેંદા કરી એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

એક મોટા સેહેરમાં એક ઘર છે; તેમાં માણસો રહે છે તે ઘરમાં રાતને વખતે અ અપહરણનો ગુનેહ સેહેલ કરવા માટે અ આગ લગાડે અને તેથી એક સખસનું મોત થાય તો એ ઠેકાણે કાંઈ મોત આણવાને અ એ ઇરાદો ન કીધો હોય અને પોતાના કામથી મોત થયું એમ જાણીને અ દીલગીર થાય તો પણ તેણે બુધીપુરવક તે મોત આણીયુ એમ સમજવું.

ટીકા.

બુધી પુરવક સબદનો અરથ કલમ ૩૫ મા ઇરાદા વીસે ખુલાસો કરવામાં આ૦શે ...તે મધે આવી જાય છે માનવાના કારણ માટે પાછળ કલમ ૨૬ની ટીકામાં ખુલાસોછે.

આ કલમની બીજી અને તીજી રકમમાં લખેલા બાબ અને કલમો શીવાય 'ગુનેહ' એ સબદ વડે વસતુને માટે આ કાયદામાં સીક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે. તે વસતુ સમજવી.

"ગુનેહ"

"૪ થા બાબમાં અને હેઠળ લખેલી કલમોમાં એટલે ૬૪ મી, ૬૫ મી, ૬૬ મી, ૭૧ મી, ૧૦૯ મી. ૧૧૦ મી, ૧૧૨ મી. ૧૧૪ મી, ૧૧૫ મી, ૧૧૬ મી, ૧૧૭ મી, ૧૮૭ મી, ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૨૦૩ જી, ૨૧૧ મી, ૨૧૩ મી, ૨૧૪ મી, ૨૨૧ મી, ૨૨૨ મી, ૨૨૩ મી, ૨૨૪ મી, ૨૨૫ મી, ૩૨૭ મી, ૩૨૮ મી, ૩૨૯ મી, ૨૩૦ મી, ૩૪૧ મી, ૨૪૭ મી, ૨૪૮ મી, ૩૮૮ મી, ૩૮૯ મી, અને ૪૪૫ મી, કલમમાં "ગુનેહ" આ સબદ લખેલો છે તે શબ્દ વડે જે વસતુને માટે આ કાયદામા અથવા આ કાયદામા વ્યાખીયા લખેલી છે તેવા કાંઈ વાશેશ કાયદામાં અથવા સ્થાનીક કાયદામા સીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે તે વસતુ સમજવી.

"અને ૧૪૧ મી, ૧૭૬ મી, ૧૭૭ મી, ૨૦૧ મી, ૨૦૨ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૬ અને ૪૪૧ મી કલમમા "ગુનેહ આ શબ્દ લખેલો છે તે શબ્દનો અરથ જે વસતુને માટે વીશેશ કાયદામા કે સથાનીક કાયદામા શીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે અને તેજ કાયદા ઉપરથી તે વસતુને માટે દંડ સુંદા અથવા દંડ વગર છ મહીનાની અથવા તે કરતાં વ તી મુદતની કેદની શીક્ષા કરવા ફરમાવ્યું હોય તીયારે તેવોજ અરથ સમજવો."

ટીકા.

...(ઇંગલંડના કાયદા) પરમાણે સજા લાયક કામોને "ગુનેહ" એ ...થી.

[redacted] ૧૮૭૦નો. ૨૭ મો આકટ છે. તે
[redacted] ાવેલો ગુનોહ સ્થાનીક કોના વી
[redacted], ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬
૧૨૭, ૧૬૪, ૧૯૪, ૧૯૫, ૨૦૩, ૨૧૧, ૨૩૧, ૨૧૪, ૨૨૧, .૨૨૧, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૩૨૭, ૩૨૮. ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૪૭, ૩૪૮, ૪૮૮, ૪૮૯, અને ૪૪૫,

"વીશેસ કાયદે." | ૪૧ "વીશેસ કાયદો" એટલે કંઈ ખાસ બાબતને લાગુ પડે તેવો કાયદો.

૪૨ "સ્થાનીક કાયદો" એટલે બ્રીટીશ ઇંડીઆના કોઈ વીશેશ ભાગનેજ લાગુ "સ્થાનીક કાયદો" | પડે તેવો કાયદો.

૪૩ "કાયદા વીરૂધ" એ શબ્દો જે જે વસતુ ગુનોહ છે અથવા કાયદાએ મને કરેલી છે અથવા દીવાની ફરીઆદીનુ કારણ થાયછે. તે પરતે કને લાગુ પડે છે; અને જે સખસ જે વસતુ કરવામાં ક સુર કરે તો કાયદા વીરૂધ થાય. તે વસતુ કરવાનો તે સખસની "કાયદા પરમાણે ફરજછે" એમ સમજવું.

"કાયદા વીરૂધ". "કાયદા જરમ ણે ફરજ"

૪૪ "નુકશાન" એ સબદ વડે કાઇ પણ સખસના સરીરને મનને આબરૂને "નુકશાન" | અથવા મીલકતને કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કાંઈ પણ હાની સમજવી.

૪૫ "જીંદગી" એ સબદ વડે માણસની જીંદગી સમજવી, પણ જે ઠેકાણે એ "જીંદગી" | શબદ વાપરો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતા એથી જીસદો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો.

૪૬ "મોત" એ શબ્દ વડે માણસનુ મોત સમજવું પણ જે જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી જીસદો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા એમ અરથ કરવો.

"મોત"

૪૭ "જાનવર" એ શબ્દ વડે માણુસ સીવાય બીજી કાંઈપણ જીવ વાળી વસતુ "જાનવર" | સમજવી.

૪૮ "વહાણુ" એ સબ્દ વડે જળ મારગે માણુસોને અથવા મીલકતને લેઇ જવા "વાહાણુ" | માટે કરેલી કાંઇ પણ વસતુ સમજવી.

૪૯ જે જે ઠેકાણે "વરસ" એ શબ્દ અથવા "મહીનો" એ શબ્દ લખ્યો હોય તે તે ઠેકાણે એમ સમજવુ કે ઇંગરેજી પંચાંગ પરમાણે તે વરસ અથવા મહીનો ગણવો.

"વરસ".

૫૦ "કલમ" એ શબ્દ વડે આ કાયદાના જે જે ભાગોની આગળ આંકડા લખી ને તેઓને જુદા પાડેલા છે તેઓમાંનો એક ભાગ સમજવો.

"કલમ"

૫૧ "સોગંદ" એ શબ્દમાં સોગંદને ઠેકાણે ધરમ પુરવક પરતીગ્ના કરવાનુ કાયદા

ફરમાવેલુ હોય તે પરતીજ્ઞા તથા ઈનસાફની કેસ્નુમાં બીજે ડેક.ણે કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ પણ એ આપવા રજા આપી હોય અથવા જે ઇકરાર પુરાવાના કા પણ સમાય છે એમ સમજવું.

ટીકા.

૧૮૪૦ ને આકટ ૫ મો તથા સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧ ... થયા છે.

સને ૧૮૭૬ ના આકટ ૧૦ થી નીચે જણાવેલી કારટોને સમ ખવરાવવાનો તથા તીજ્ઞા કરાવવાનો અધીકાર છે.

જેઓને કાયદા પરમાણે જુબાની લેવાનો અખીકાર હોય તે.

છાવણી મથકમાં મીલીટરી ખાતાના કમાન્ડીંગ એફીસરને.

જેઓને જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસનો અખીકાર મળ્યો હોય તે.

કલમ ૬ સમને બદલે પ્રતીજ્ઞા આપવા બાબત.

સમને ઠેકાણે પ્રતીજ્ઞા આપ્યાથી કાંઈ કાયદા વીરૂધ થતુ નથી. (કલમ ૧૩).

૫૨. જે વસ્તુ ઘટતી સંભાળ તથા ધીયાન વીના કરી અથવા માની હોય, તે કરી શુધ બુધીથી | અથવા માની એમ સમજવું નહી.

દરેક કામમાં જેવી સંભાળ રાખવી જોઈએ તેવી સંભાળથી જે કામ કરવામાં આ તેને ઘટતી સંભાળ અને ધીયાન કહે છે પણ જોઈએ તેવી સંભાળ અથવા ધીયાન રા વગર કરવામા આવે તેને ઘટતી સભાળ અને ધીયાન કહેવાતુ નથી.

બાબ ૩ જો.

સીક્ષા બાબત.

૫૩ આ કાયદાના ઠરાવો પરમાણે ગુનેહગારો જે શીક્ષાઓને લાયક "શીક્ષા" | પરમાણે.

પહેલી. મોત.

બીજી. સમુદ્રપાર.

ત્રીજી રાસનીક દાસત્વ.

ચોથીકેદ બે પ્રકારની છે.—

(૧) સખત એટલે સખત મજુરી સાથે.

(૨) આશાન.

પાંચમી મીલકત સરકાર જપત કરવી.

છઠી દંડ.

ટીકા.

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ થી કેટલેક પરસંગે ફટકા મારવાની સજા હવે વધારવા માં આવી છે. નંબર ૩૫૨૮ તા૦ ૨૩ નવેમબર સને ૧૮૬૪ તથા નંબર ૧૪૭૬ તા૦ ૫ મી મે સને ૧૮૬૪.

પીનલકોડમાં ઠરવેલી શીક્ષા બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કાંઈ બેવડી થઈ શક તી નથી એટલે પેનલકોડ કલમ ૭૯-૨૮૦ પ્રમાણે કેદ તથા ફટકાની બેવડી કરવી નહી મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ તા૦ ૨૪ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૭.

નાહાની ઊમરના ગુનેહગારને ઊમર લયક ગુનેહગારના સરખી જ સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૭ ઠા ની કલમ ૩ જી લાગુ છે મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૭ નવેમબર સને ૧૮૭૦ વા. ૭ પ્ર ૭૦

નહાની ઊમરવાને ફટકા મારવા ને નાહાની ઉમરનો મેળ વરસથી ઓછી ઊમરનો હોય તેને નાહાની ઊમરનો ગણવો. મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૨ મી અકટોમબર સને ૧૮૬૮ વા. ૮ પ્ર, ૬૮

પ્રથમ પેનલકોડ કલમ ૩૭૯ પરમાણે એકલી ચોરી કરેલી અને ફરીથી કલમ ૨૮૦ પરમાણે મકાનમાં ચોરી કરી તેમાં ફટકાની શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી કારણ કે એ એકજ ગુનો નથી મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૨૨ સપટેમબર સને ૧૮૭૦ વા૦ ૭ પ્ર.૬૮.

આ કલમથી સ્ત્રીને તથા છોકરાંને ફટકાની સજામાંથી બાતલ કરવાં છે પણ (ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૩૧૧) થી સ્ત્રી ગુનેગારને સોટી મારી શકેછે ગરભવંતી સ્ત્રીને ઠરેલી મો તની સજા બદલવા વીશે (ક્રી. પ્રો કોડ કલમ ૩૦૬)] હાઈકોરટને સતાછે સજા કર તી વખતે ધીયાનમાં રાખવુ જોઇએ કે ગુનેહગારને પોતાના કર્ત વીશે પસતાવો થઈ ફરીથી તેવુ કરતોય ન કરે એવી સજા ગુનાના પરમાણમાં ગુનો કરવાથી જે ફાયદા થવાની વકી રાખી હોય તે કરતા જાદે ગેરફાયદો કરે તેવી સજા કરવી જોઇએ. યેગ કરતાં વધારે સખત સજા કરવાની જરૂર નથી પણ ગુનોહ અટકાવવાને સારૂ જરૂર જણાય તારે સખ ત સજા કરી તેમજ કોઇ માણસ અથવા માણસોને એકજ જાતના ઘણા ગુનાહ કરવાની ટેવ પડી હોય તે અટકાવવાને સારૂ પણ સખત સજા કરવી દંડકરતાં શરીરને થએલી સ જા વધારે અસર કરેછે.

દયા એ માણસમાં ઊતમ ગુણ છે પણ ગુનેહગારની ઊપર દયા રાખી તેને છોડી મુ કવાથી બીજા બીન અપરાધી લોકો ભયમાં પડે છે માટે દયાને હદમાં રાખવી જોઇએ.

૫૪ જે જે બાબતમાં મેતની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બા બતમાં ગુનેહગારના રજામંદી સીવાય હીંદુસતાનની સરકાર અ થવા જે ઠેકાણે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકા ણાની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે આ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી ગમે તે શીક્ષા કરવાને મુખતાયર છે.

મોતની શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા.

ટીકા.

ક્રીં. પ્રો કો. ક. ૨૮૭ પરમાણે હાઇકોરટની મંજુરીથી સેશન કોરટ મોતની સ જા કરી શકે છે.

કલમ ૫૪ અને ૫૫ માં ગવરનર જનરલ તથા સથાનીક સરકારને મોત અને ટાં ક શ મુદ્રપારની સજામાં ફેરફાર કરવા વીશે અધીકાર આપવામાં આવ્યોછે તેનુ કારણ કાયદો ઘડનારી કમીટીના રોપોરટનો ભાગ જે નીચે આપવામા આવ્યો છે તેથી સમજી શકશો.

"એવુ જોવામા આવશે કે અમે સરકારને કેટલીક બાબ મા ગુનેગારની રજા મંદી વગર શીક્ષા બદલવાનો અધીકાર આપયોછે. આ બાબત અમે જે નાંધ્યું કર્યુછે તે શરત વાજબી ધારશે મોતને બદલે આ કાયદામા ફરમાવેલી બીજી શીક્ષા કરવાના સરકારને અધીકાર આપવો જોઇએ એ પુરી રીતે યોગ્યછે વળી અમને એમ પણ યોગ લાગે છે કે જનમ દેશનીકાલના સજા કરેલા કેદીને જનમ પરયંત કેદ રાખવાના અધીકાર સરકારને આપવો જોઇએ કેટલીક વખત એવુ બનેછે કે જનમ પરયંત દેસનીકાલ કરવાની સજા અમલમા લાવતા ઘણુ અડચણ ભરેલુ થઇ પડેછે. આવા બનાવ શું છે તે શીક્ષા કરનાર કોરટ કરતાં સરકારના ધીયાનમા વધારે હોવા જોઇએ જે ઠેકાણે કેદીઓને જલમ દેશનીકાલ કરવામા આવેછે તે ઠેકાણાની સ્થીતી જોતા ત્યાં વધારે જનમ કેદના કેદીઓ ભરવા ન જોઇએ એ હકીકત શીક્ષા કરનાર કોરટ કરતા સરકાર વધારે જાણેછે."

	૫૫ જે જે બાબતમાં જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમા ગુનેહગારની રજામંદી શીવાય હીં
જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાને બદલે બીજી સોક્ષા.	દુસતાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે તે ગુનેગારને સીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણાની સરકાર તે સીક્ષાને બદલે ચઉદ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શા

ક્ષા કરવાને મુખતીઆરછે.

ટીકા.

જ્યારે કોઇ સખસને ગુનાને સારૂ સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તીયારે ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનશીલ અથવા સથાનીક સરકાર ગમે તે વખતે કાંઇ સરતો સીવાય અગર તે શખસ કબુલ કરે તેવી સરતોથી જે શીક્ષાનો તેને હુકમ થયો હોય તે બધી શીક્ષા ઇવા તેનો ભાગ માફ કરવાને અથવા તે શીક્ષા મુલતવી રાખવા તે મુખતીઆરછે અગર તે શખસની રજામંદી સીવાય કાયદા પરમાણે ઠરેલી સજાને બદલે આ નીચે લખેલી એટલે મોત—સમુદરપાર શાસનીકદ્દાશત્વ અને કેદ એ ચાર સજાઓમાની કોઇ પણ સજા તેની પછી લખેલી સજાને બદલે કરવાને મુખતીઆરછે (સને ૧૮૫૫ નો આકટ ૧૮ મો જોવો.)

જો ઠરાવેલી સરતો તોડે તો માફી પાછી ખેંચી લેવામાં આવશે અને સજાનો અધુરો રહેલો ભાગ ફરીથી ભોગવવા હુકમ કરવામા આવશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૩૨૨, સને ૧૮૭૪ના આકટ ૧૧ કલમ ૩૪).

યુરોપીઅન તથા અમેરીકન લોકોને સમુદરપારની શીક્ષાને બદલે સાસીક દાસતવની શીક્ષા કરવી.

૫૬. જે જે બાબતમાં કોઈ સખસ યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન છતાં આ કાયદામાં જેહેને માટે સમુદરપારની શીક્ષા ઠરાવી છે એહેવો કોઈ ગુનો તેહેના ઉપર સાબીત થાય તે તે બાબતમાં સમુદરપારની શીક્ષનો હુકમ ન કરતાં સને ૧૮૫૫ ના ૨૪ મા આકટના ઠરાવો મુજબ કોરટે તે ગુનેહગારને શાસીક દાસતવની શીક્ષાનો હુકમ કરવો.

છતાં સુધીની શીક્ષને બદલે નહીં હોય તેહેને વરસ કરતાં વતી મુદતની કેદની શીક્ષાને ઠરાવ તે બાબત વાસ્તે ઠરાવ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ આકટ ઠરયો નહીં હોય તો જે ગુનાહ બાબત યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન માણસ છતા સુધી સમુદરપાર ની શીક્ષાને લાયક થતે નહીં પણ દસ વરસ કરતા વતી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થતાને તે લાયક થતે તો તે ગુનાહ બાબત તે માણસ કોરટની નજરમા આવશે તે પ્રમાણે છ વરસ કરતા વતી મુદત સુધી સાસનીક દાસતવની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવને તે લાયક થશે પણ છતા સુધી સાસનીક દાસતવની શીક્ષાને લાયક થશે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા.

શાગીની વીસાપતી રઇઅતને કેદની શીક્ષા કમી ઠરાવવી કેમકે બીજા લોકો કરતાં એ લોકો ઘણું દુઃખ પામી મરણ પામે છે મેડીકલ બોરડના પત્ર ગયે ક. ૨૧—૯૯સરકારનો પતર તા૦ ૧૭મી મે સને ૧૮૫૨ નંબર ૧૫૪૭ નો.

૫૭ શીક્ષાની મુદતોના ભાગોની ગણુતી કરવામાં છતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને શીક્ષાની મુદતના ભાગ દસ વરસની સમુદરપારની શીક્ષાના બરાબર ગણવી.

જે ગુનેહગારોને સમુદરપારની શીક્ષાને હુકમ કરવામાં આવે તે ગુનેહગારોનેગમુ કપાર કરત સુધીશું કરવું.

૫૮. જે જે બાબતમા સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે બાબતમાં જે ગુનેહગારને સમુદરપાર કરતાંસુધી જાણે તેહને સખત કેદની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય એ રીતે તેહનો ઉપર અમલ કરવો અને તે કેદ રહે તે મુદતના દરમીઆનમા તેણે સમુદરપાર ની શીક્ષા ભોગવી એમ સમજવુ.

ટીકા.

સમુદર પારની જગા ઘણી જગાઓ ગવરનર જનરલે ઠરાવવાની છે અને દરેક ગુનેગારને લેઈ જવાનો હુકમ સથાનીક સરકારે કરવનો છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૯) પણ જો તે સખસ પેહેલાંથીજ કાંઈ સમુદરપારની સજા ભોગવતો હોય તો તે પ્રમાણે કરવાનું નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ની ક. ૩૨૦).

કેદને ઠેકાણે સમુદરપારનો હુકમ ક્યારે થઈ સકે.

૫૯ જે જે બાબતમા ગુનેહગારને સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તે તે બાબતમા તે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષનો હુકમ ન કરતા સમુદરપારનો હુકમ કરવાને તે ગુ

કોરટ મુખતીઆર છે; પણ તે સમુદરપારની સીક્ષા
...વી ન જોઈએ તથા આ કાયદા મુજબ જેટલી મુદ
...લાયક હોય તે કરતાં વધારે મુદત ની પણ હોવી ન જોઈયે

ટીકા.

આ કલમ જે ગુનાને સરૂ કરીને સમુદરપારની સજા કરવામાં આવે તે ગુનો સા
...રસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની સજાને લાયક હોયતેવે પરસંગે ફકત લાગુ
પડે છે પણ જ્યા કેદીના ઊપર કેટલાક ગુના સાબીત થતા હોય અને તેમાંનો દરએક ગુનો
સાત વરસ કરતાં ટુંકી મુદતની કેદની સજાને લાયક હોય પરંતુ બધા ગુનાની સજાઓ
એકઠી કરતા સાત વરસથી વધારે થતી હોય તો તેવી બધી સીક્ષાઓ એકઠી કરી સમુદ
રપારની સજા કરવા કોઈ જડજને અધીકાર નથી (રેવનીયુ જુડીસોયલ અને પોલીસ જન
રલ કલકતા વા. ૨ પાને ૩૯૨. રેવનીયુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા.
૫ પાને ૩૪) અને કોઈ ગુનાને લાગુ થતી કલમથી જડજ સમુદરપારની વધારે મુદતની
સજા કરી શકે તો પણ આ કલમથી કરેલી સમુદરપારની સજા જેટલી મુદતની કેદની સક્ષા
નો હુકમ હોય તેટલી મુદતથી વધારે થઈ શકે નહી એટલા માટે જ્યા તે ગુનો જીવતા
સુધી સમુદરપારની સીક્ષને અગર દસ વરસ કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તાંહાં જો જડજ
ની અતીસય શક્ષા કરવાની મરજી ન હોય તો તે દસ વરસ ફકત વધારે સમુદરપારની સ
જા કરી સકે નહી (રેવનીયુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા. ૩ પા. ૫૪
વા. ૪ પાને ૫૭૫.

આ કલમથી આપેલી સતા જે કોઈ અમલદારને સાત વરસની કેદની સીક્ષા કરવા
નો અધીકાર હોય તેવો કોઈ પણ અમલદાર ચલાવી શકે પણ જે મજીસટરેટને ફકત બે
જ વરસની કેદની સજા કરવાનો અધીકાર છે તે માજીસટરેટ જો કે જે ગુનાહનો ઈનસાફ
તે કરતો હોય તે સાત વરસથી વધારે કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તો પણ સમુદરપારની
સજા તે કરી સકે નહી (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ
રૂલીંગ. વા. ૫ પાને ૨૦ બંગાળા લા રીપોરટસ એપેલેટ કરીમીનલ જુરીશડીકશન વા.
... પાને ૫.

૬૦ જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને બેમાંની ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તે તે બાબતમાં આખી કેદ સખત અથવા આખી આસાન અથવા તે કેદનો કોઈ ભાગ સખત તથા બાકીનો ભાગ આસાન એ પરમાણે સીક્ષાનો હુકમ ફરમાવવાને તે ગુનેગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ મુખતીઆર છે.

(કેટલીએક બાબતોમા) કેદ આખી મુદત અથવા થોડી મુદત સુધી સખત અથવા આસાન એવો હુકમ થઈ શકે.

ટીકા.

સોળ વરસની અંદરના ગુનેગારને જ્યારે કોઈ ગુનાને સારૂ કેદની સીક્ષાનો હુકમ

[redacted] ના હુકમથી તેને મુધારે

ધાની જગોએ મોક [redacted] ૧૦ કલમ ૧૧૧.

કોઈ ફોજદારી [redacted] મુદત જે તારીખે કેદની સંતનો હુકમ થયો હોય તે તા [redacted] ચાલતાની દરમીઆન જેટલી મુદત સુધી સીક્ષાનો અમલ મોકુફ રાખીઓ હોય તે મુદત કેદની મુદતમાં મજરે ગણવાની નથી (સદર કોરટ રુલીંગ તા. ૨૮ અપરેલ સને ૧૮૬૨).

કેદની શીક્ષાનો હુકમ જે વખત સજા કરવામાં આવે તે વખતથીજ અમલમાં આવવો જોઈએ પણ જો તેનો અમલ પાછળથી કરવાનુ કોઇ કાયદેસર કારણ હોય તો તે પાછળથી કરી શકાય સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૩૧૪– ૩૧૬ અને ૩૧૭ મા ઠરાવેલા પરસંગો સીવાય માજીસતરેટ પોતે કરેલી સજાનો અમલ પાછળથી થવા હુકમ કરી સકે નહી તેમજ સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૨૧૧ મા ઠરાવેલા પરસગ શીવાય જે સજા તરત સરૂ થવી જોઈએ તે બંધ રહી સકે નહી (બં. હા રી. આપેલેંટ ક્રીમીનલ જુડાકસન વા. ૩ પા. ૫૦)

જયારે કોઇ સખસને કેદની શીક્ષા થઇ હશે તે સખસને મારેલી કેદની મુદતની અંદર તેને જે જેલમાં ઈયા જગમા રાખીઓ હોય તે જેલ યા જગામથી એવા એજ સથાનીક સરકારનો હકુમતનો અંદર બીજી જેલ ઈયા જગામા લેઇ જવા સથાનીક સરકાર હુકમ કરે તો તે કાયદેસરછે (સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૫) પણ જો સથાનીક સરકાર સીવાય બીજો કાઈ અધીકારી એ પરમાણે લઈ જવા હુકમ કરે અગર એની એજ સથાનીક સરકારની હકુમત બહાર કોઇ જેલમાં એ કેદીને લઈ જવમાં આવે તો તેને કેદમાં રાખવો કાયદા વીરૂધ થશે અને તેનો છુટી જવા હક થશે (આસનના કામમા લાજરનલ ક્વીનસ બેંચ કેસીસ વા૦ ૩૦ પાને ૩૮ રાણી વીરૂધ માઉરસુ રાપિ.રટસ પીવેકાન શીલ વા. ૬ પા. ૩૦૫).

૬૧ જે જે બાબતમાં કોઇ સખસની ઉપર એહેવો ગુનોહ સબીત થાય કે ગુનાહને માટે તે ગુનેહગર પોતાની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને લાયક છે તે તે બાબતમા ફરમાવેલી શીક્ષા

મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ.

અથવા તેને બદલે કરવામાં આવે હોય એવી બીજી શીક્ષા ભોગવી રહયા વીના અથવા તેને માફ થયા વીના સરકારના લાભ સંબંધ બીજી રીતે તે ગુનેગરથી કંઈ મીલકત મેળવી શકશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

હીંદુસતાનની સરકારની સામા લડાઇ કરવાનો ગુનો અ ની ઉપર સાબીત થયો તે થી તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને અ લાયક છે હવે શીક્ષાનો હુકમ થયા પછી તથા તે હુકમ કાયમછે તે દરમીઆનમા અ નો બાપ કંઈ મીલકત મુકીને મરી જાય [redacted] મીલકત અગર સરકાર જપતીનો હુકમ ન થયો હોત તો અ ની થાત તો તે મીલક

૬૨ જે બાબતમાં કોઈ શખસની ઉપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ-

જે ગુનેગારો મોતની સજુ કરપાત્રનો અથવા કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા હોય તે એની માલમત સરકાર જપત થવી.

સાબીત થાય તે તે બાબતમાં તે સખસની સથાવર જંગમ સઘળી મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે અને જે જે બાબતમા કોઈ સખસનો ઉપર એ વો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તેને સમુદરપાર કરવામાં આવે અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે તે બાબતમાં તેહેના સમુદર પારની અથવા કેદની મુદતના દરમીઆન માં તે સખસના કુટંબ તથા અનુભવીઓને માટે સરકારની નજરમાં દુરસત જણાય તે વો બંદોબસત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને તે મુદતના દરમીઆનમા તે સખસની સરવે સથાવર તથા જંગમ મીલકતનુ ભાડુ તથા ઉપજ સરકાર જપત થાય હેવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

ટીકા.

૧ આ કલમ પરમાણેની શીક્ષા ઘણુજ ઘાતકી ગુના કરયા હોય તે માટે થવી જો ઉએ ૧૨ વી. રી. પાને ૧૭ (ફોજદારી).

૬૩ કેટલે સુધી દંડ કરવો એના રકમ જયાં ઠરાવી નથી તયાં ગુનેહગારને જે [illegible]ની રકમ | જે દંડ થઈ શકે તે દંડની કોઈ હદ બાંધી નથી પણ અ તોસા દંડ કરવો નહી.

ટીકા.

નુકસાની દંડમાંથી ભરી આપવા બાબત સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૮ મુજબ જેમ ફોજદારી કોરટને અખતીઆર મળેલો છે તેમજ જયારે કોઈ સખસ ને દંડનો અગર તેની મીલકત સરકાર જપત કરવાનો હુકમ થએ હોય તોયારે તે દં ડમથી ફરીઆદને નુકસાન અપાવના ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનશીલને અથવા સથા નીક સરકારને સને ૧૮૭૪ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૩૦ મુજબ અખતીઆર મળેલો છે.

જયા આ કાયદો એમ ઠરાવે છે કે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષા કરવી અને વળી દં ડ પણ કરવો તથા શીક્ષાના હુકમમાં કેદનો સમાવેસ થવો જરૂર છે જયાં આવા પરસં ગે ફકત દંડની શીક્ષા કરવામાં આવી હતી તોયા કોરટે એ શીક્ષા કાયદા વીરૂધ ગણી રદ કરી એ દંડ પાછો આપવા હુકમ કરયો અને નીચલી કોરટને ફરીથી સજા કરવા હુ કમ કરયો જે સજાનો કેદ બધી ઘણા પેડા ભ ગ હેવો જોઈએ મુબઈ હાઈકોરટ રીપો રટસ વાલમ ૧ પાને ૪ ૩૪ ૨૯ મદરાસ હાઈ કોરટના કેસમા વાલમ ૪ આપેનડી ક્ષ પાને ૧૮.

૬૪ કેદની તથા દંડની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાની જે જે બાબતમાં ગુનેગારને દંડ ન આપેતો કેદનો હુકમ | કેદ સાથે કે કેદ વગર દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામા આવે તે તે બાબતમાં અને ફકત દંડની શીક્ષા થઈ શકે એવા [illegible] જે જે બાબતમાં ગુનેગારને દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં [illegible]

[redacted] આરે દંડ ન આપે તો તે આટલી મુદત સુધી
[redacted] એ પરમાણે તે ગુનેગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારો
[redacted] આરછે અને તે કેદ બીજી કઈ કેદની શીક્ષાનો હુક
મ તે ગુનેગારની ઉપર થયો હોય તે કેદની ઉપરાંત અથવા એક સીક્ષાને બદલે બીજી શી
ક્ષા કરવાના હુકમ ઉપર જે કેદને તે લાયક હોય તે કેદની ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.

આ કલમનો સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૯ સાથે વચતાં દંડ ન આપે તો કેદની સજા ભોગવવા ફરમાવવું એ હુકમી નથી (મ હાઈકોરટનો રૂલીંગ તા૦ ૭ ડીસેંબર સને ૧૮૬૬.

આ કલમ પીનલકોડ મુજબ સાબીત થએલ ગુનહના ઠરાવને લાગુછે એટલા મા
ટે જ્યારે માજીસ્તરેટે સને ૧૮૫૯ ના આક્ટ ૨૪ ની કલમ ૪૮ મુજબ દંડની શીક્ષા ક
રી તે દંડ ન આપે તો આ કલમ મુજબ કેદ ભોગવવા ફરમાવીયું અહીંઆ મદરાસ હાઈકો
રટે ગુનાહ સાબીત થયાના ઠરાવો રદ કરવા તેઓએ એમ અભીપ્રાય બતલાવ્યો કે સ
૧૮૫૯ ના આક્ટ ૨૪ ના કલમ ૪૮ મુજબ તેણે કેદ કે દંડ એ બેમાંથી એક પસંદ ક
રવું હતું અને જો તેણે દંડ પસંદ કર્યો તો તેનો તેણે મદરાસના સને ૧૮૬૫ના
આક્ટ ૫ મા ઠરાવેલી રીતે અમલ કરવો હતો મદરાસ હાઇકોરટ વાલમ ૩ અપેનડીક્ષ
પાને ૯ મ. હા.

• ૬૫ અગર કોઈ ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો

જે ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય તેવા ગુનામાં દંડ ન આપે તો તેને બદલે કેદની મુદતની હદ.	તે ગુનો કરનાર દંડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત સુધી કેદ કરવો એ પરમાણે જે કોરટ ફરમાવે તેણે તે મુદત તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી વધારેમાં વધારે કેદની જે મુદત હોય તેનાં ચતુર્થાંસ કરતાં વધારે ઠરાવવી નહીં.

ટીકા

દંડ બદલનો કેદ માજીસ્તરેટના અધીકારના એથી ભાગ કરતા વધારે ઠરાવવી નહીં (મુ. હા. તા૦ ૪—૬ અગસ્ટ સને ૧૮૬૨ ના. ૯૫નો ઠરાવ

કોઈ સબબથી એ ન દંડની સંક્ષા કરી હોય તારે દંડ ન આપે તો કેદની શી
ક્ષા ઠરાવવી તે વાજબી છે કેમ તેટલા ઠરાવવાને માજીસ્તરેટ મુખત્યાર છે પણ આ
કલ પરમાણે તે મુદતની કેદની શીક્ષા કરવાનો અખતીઆર હોય તેટ
લી મુદત ઠરાવવી નહીં.

ક્રીમીનલ પરસીજર ૨૦ થી માજીસ્તરેટને સજા કરવાનો અખતીઆર નીચે પ
રમાણેછે.

પહેલા વરગના માજીસ્તરેટને કાયદા પરમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હો
ય તેટલી એકાંત કે મુસાકતની બે વરસ સુધીની કેદ કરવાનો અખતીઆરછે તે. અને એક
હજાર રૂપઆ સુધી દંડ કરવાનો પણ અખતીઆરછે.

બીજા વરગના માજીસ્તરેટને.

પરમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત
[illegible] પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડ ફટકા મારવા.

ત્રીજા વરગના માજીસતરેટને,
એક મહીના સુધી કેદ પચાશ રૂપીઆ સુધી દંડ.

૬૬ દંડ ન આપવાને સારૂ જે કેદનો કારટ હુકમ કરે તે કેદ તે ગુનાને મા[illegible]

દંડ ન આપે તો કેદનો પરકાર.
ગારને જે પરકારની કેદના શીક્ષાનો હુકમ થઈ શકે [illegible]કારનો થઈ શકે.

૬૭ અગર દંડનીજ શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનેહ હોય તો તે દંડ ન આપેતો

ગુનાની શીક્ષામા દંડજ થઈ શકતો હોય તારે અગર દંડ ન આપે તો કેદની મુદત.
કોરટ જે કેદની શીક્ષા કરે તે આશાન હોવી જોઈએ અને દંડ ન આપે તેને બદલે તે ગુનેગારને કેદ કરવાનું કોરટ ફરમાવે તેની મુદત નીચે લખીછે તે કરતા વધરે ન હોવી જોઈએ એટલે દંડની રકમ પચાસ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ અને દંડની રકમ ૧૦૦ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત ચાર મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ અને બીજી કોઇ બાબતમા છ મહીનાથી વધારે હોવી ન જોઇએ.

ટીકા.

[illegible]કમા દંડના બદલામાં કેદ કરવી તે શખત નહી પણ આશાન કરવી—[illegible]
[illegible]મા પાકોર ૫ મુ. હા રી. પાને ૪૫

[illegible]૮ દંડ નહી આપવાથી જે કેદ કરી હોય તે કેદ તે દંડ આપવામાં [illegible]
દંડ આપે કે બધ થા કાયદાના હુકમથી વસુલ કરવામા આવે એટલે [illegible]

ટીકા.

હાવે પરસગે ફરમાવેની કેદ આશાન હોવી જોઇએ (મુબઈ કરાઉન કેશીસ વા. ૫ પાને ૪૫

૬૯ દંડ નહી આપે તેને માટે કેદની મુદત જે ઠરાવી હોય તે મુદત પુરી થતા પ

દંડના હીસાબે નીકળે તેટલો ભાગ આપે કે કેદ બધ થાય.
ન હોય તો કેદ બધ થશે
હેલા અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવે કે દંડનો જેટલો ભાગ બાકી રહયો હોય તેના પરમાણમા દંડ ન આપવાથી ભોગવેલી કેદની મુદત ઓછી

દ્રશટાંત.

અ ને શીક્શાનો એવો હુકમ થયેછે કે તે એકસો રૂપીઆનો દંડ આપે અને દંડ ન આપે તે ચાર મહીના કેદ રહે હવે એ ઠેકાણે તે કેદનો એક મહીનો પુરો થતા પહેલા તે દંડમના પુણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તે પહેલો મહીનો પુરો થાય એટલે તરત અ ને છોડી મુકવામા આવશે જો પહેલો મહીનો પુરો થાય તે વખતે અથવા તાર પછી અ કેદમા છતા કઈ બીજી વખતે પોણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તો અ ને તરત છોડી મુકવામા આવશે કેદના બે મહીના પુરા થતા પહેલા તે દંડમાના ૫૦ રૂપીઆ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવતો બે મ[illegible]

…રી જો તે બે મહીના પુ…
… વખતે ૫૦ રૂપીઆ એ…
…માં આવસે.

… આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ શીકશાનો …
…થી ૬ વરસ સુધીમા કોઈ પણ વખતે વશુલ થઈ
…અગર તે શીકશાના હુકમ મુજબ ગુનેગાર ૬ વરસ
…વધારે મુદતની કેદને લાયક હોય તો તે મુદત પુરી થતાં
… થઇ શકે.

… અને ગુનેગારના મોતથી જે મીલકત તેનુ મરણ થયા પછી તે
… નાં કરજને સારૂ કાયદા પરમાણે જવાબદાર હોય તે મીલકત
…બદારીમાંથી છુટતી નથી.

ટીકા.

…ળાની હાઈકોરટે એમ ઠરાવ કરયો છે કે આ કલમ જે મુકદમાનો આ … મુજબ ઇનસાફ થયો હોય તેનેજ લાગુછે અને બીજા વીશેસ અને સથાનીક કાયદા મુજબ સીક્ષા લાયક ગુનાઓ આ કલમના ઠરાવમાં નથી પણ આ કમલનો અમલ તે ગુનાઓને ખાશ રીતે લાગુ કરે તો થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનર લ વા. ૫ પાને ૦૨૧૩).

દંડ ન આપે તો જે કેદ કોરટને ફરમાવવાનો અખતીઆરછે તે કેદ દંડ ન આપ વાને સારૂ શીક્ષા તરીકે મારવાનો ઇરાદો છે પણ તેથી દંડ આપવાની ફરજ ઉતરતી નથી આ કાયદાના કમીશનરો કલમ ૬૪ થી ૭૦ ની મતલબ નીચે મુજબ સમજાવે છે.

"પણ અમારો અરથ એવો નથી કે આ કેદ દંડનો પુરેપુરો બદલો ગણવો ગુનેગારે જાતે દુખ પામવુ કે માલકતનુ નુકશાન વેઠવુ એ બાબત તેના મરજી ઉપર રહેવા દેવા અમે કબુલ કરી શકતા નથી આવો રસતો પસંદ કરવો એતો જે લોકને દંડની સીક્ષા કરવાની ખાશ જરૂરછે અને જે લોકોને એ સીક્ષા ઘણીજ અણગમતી છે અને જે લોકો એ શક્ષાની દેહસતથી એવો ગુનો કરતા ડરે તે । લોકોને તે દંડના સંક્ષામથી છુટ આપવા જેવુ થશે એટલા માટે અમે એમ ઠરવાએ છાએ ક ગુનેગારે કેદ ભોગવવાથી તેના ઉપર જે પઇશા સબધી જવાબદારીછે તેમથા તે મુકત થશે નહી તેનો દંડ દંડના જવાબદાર માથા નીકળસે પણ તેના માલકત થોડા વખત સુધી જવાબદારીમાં લાગી રહેશે હમારા ભલામણુ એ છે કે કઇ અમુક ઠરાવેલ વખતમા હરકોઇ વખતે તેની માલકત જપત કરી દંડ વસુલ કરી શકાય."

સથાવર માલકતથી દંડ વશુલ કરી શકાય નથી (મુબઇ હાઇકોરટ રીપોરટ કાઉનસીલ વા. પાને ૬૩.

કેદી મુવા પછી દંડની રકમ વસુલ કરવી તે જંગમ મીલકતથી વેશુલ થઈ શકશે સ થાવર ... નહી માટે સથાવર માલકત જપત કરવી નહી (મુમઈ હાઈકોરટ ૩૦ જુલાઈ સને ૧૮૬૯.

ડ બદલ-ઇરવિલી કેદ કેદીએ ભોગવ્યા છતાં પણ દંડની રકમ છ વરસ સુધીમાં કો
ભતે વસુલ થઈ શકેછે (મુ. હા૦ તા૦ ૩૧ મી મે સને ૧૮૭૦ ના૦ ૬૬ ઈન
ડીઆ સીગનાથ તા૦ ૨૦ જુલઈ સને ૧૮૭૦ નંબર ૧૨૨૩)

ક્રીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૩૦૭ મુજબ જે કોરટ શાસ્ત્રનો હુકમ કરે તેને વારંટ કહાડવાનો અધીકારછે જે કોરટે વારંટ કહાડ્યું હોય તે કોરટના હદમ તે બજાવી સકાસે અને શદરહુ કોરટની હદ બહાર જે ડીસતરીકટમા તે ગુનેગારની જંગમે મીલકત હશે તે ડીસતરીકટના માજીસતરેટની તે વારંટની પાછળ સહી થશે એટલે તે વારંટ ઉપરથી તે મીલકત જપ્ત કરાને વેચશે.

દંડ વશુલ કરવાની બાબતમા કાંઈ વીશેસ રીત સથાનીક કાયદામાં હોય તેને આ કલમ બદ કરતી નથી.

૭૧ જો જે વસતુ ગુનાહછે તે જુદા જુદા ભાગેથી બનેલી હોય અને તે ભાગ

જે ગુનાહ ઘણા ગુનઓ થી બનેલા હોય તેના શી ક્ષાની હદ.	ગાહેનો હરકેઈ ભાગ જાતેજ ગુનાહ હોય તો એથી બીજી રીતે કરવુ એવો સાફ ઠરાવ ન કરયો હોય તો ગુનેગારને તેના ગુનાહઓમાના એક કરતાં વધારે ગુનાહની સીકસા કરવી નહી.

દ્રશટાંત.

(અ) અ જ ને એક લાકડીથી પચાસ સપાટા મારે તો એ ઠેકાણે એ સઘળા તથા તે સઘળા મારમા જેટલા સપાટા આવ્યાછે તેમના હરેક સપાટાથી પણ જ ને ખુસીપુરવક વ્યથા કરવનો અ એ ગુનો કરયો હોય એમ બની શકેછે હવે જો તે દરેક સપાટાને માટે અ સીકસાને લાયક હોય તો દરેક સપાટાને સારુ એક વરસ એ પ્રમણે પચાસ વરસની કેદ અને થઈ શકે પણ સઘળા મારને સારુ એકજ સીકસાને તે લાયકછે.

(બ) પણ અ જ ને મારેછે એટલામાં ય વચે પડે અને અ ઇરાદાથી ય ને મારે તો જ ને ખુસ પુરવક વ્યથા કરવાની એક શીક્ષાને તથા ય ને સપટો મારયો તેનો બીજી શીક્શાને અ લાયકછે કેમ કે જે કમથી અ એ જ ને ખુસ પુરવક વ્યથા કરી તે કામનો ય ને મારેલો સપાટો કંઈ ભાગ નથી.

"જયારે કાંઈ પણ વસતુ જે ચલુ કાયદા ઉપરથી ગુનઓની વ્યાખ્યા કરવામાં આવતી હોય તથા તેઓ ભાગ સીક્શા કરાવાની હોય તે ચલુ કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યાઓમા આવે એવ ગુનાહ હોય તથવા અથવા.

"જે કરતીમનુ એક કરતાય અથવા એક કરતા વધા જાતેજ ગુનો થાય તેવા કેટલાં એક કરતાયો એકઠા કરવામાં આવે તોયારે કાંઈ જુદો ગુનો થાવ તારે.

"ગુનેગારનો ઇનસાફ કરનારી કોરટ સદરહુ ગુનાઓ પઇક કોઇપણ એક ગુના બદલ જેટલી શીક્શા કરી શકતી હોય તે કરતા વધારે સખત શીક્શા તે ગુનેગારને કરવી નહી.

ટીકા.

પણ જયારે કોઈ સખસ ઉપર ચાનકાડી એકજ અગર જુદી જુદી કલમો મુજબ

બે અગર વધારે ગુનાઓ એકજ વખતે સાબીત થયા હોય તીયારે દરેક ગુનાહ ઊપર જુદી જુદી શીક્ષાનો હુકમ ફરમાવી શકાય અને આવી શીક્ષાઓ જયારે કેદ અથવા સમુદર પારની હોય તીયારે એકજ સજા ભોગવ્યા પછી બીજી સરૂ થાય અને એ કોરટને એક ગુનાહ સારૂ જેટલી શીક્ષા કરવાનો અધીકાર હોય તેના કરતા કેટનાંક ગુનાહની એકંદર સજા વધારે થતી હોય તેટલાજ કારણથી એ ગુનેહગારને ઊપલી કોરટમા ઈનસાફને સારૂ મોકલવાની એ કોરટને જરૂર નથી એમ ઠરાવીયુ છે કે કોઈ વખત પણ એ સખસને ૧૪ વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની સજાનો હુકમ કરવો નહી (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૧૪, સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૦૯) વળી એમ પણ ઠરાવ્યુ છે કે જો એ મુકરદમાનો ઈનસાફ કલમ ૩૬ મુજબ કામચલાવનાર માજીસતરેટ કરતા બીજા માજીસતરેટની આગળ થાય તો એ માજીસતરેટને પોતાની સાધારણ હકુમતથી જેટલી સીક્ષા કરવાનો અધીકાર છે તેટલી શીક્ષાની બમણી શીક્ષા કરતાં એ એકંદર સીક્ષા વધવી ન જોઈએ (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૪) ૧૪ વરસની હદ જે આ કલમથી મુકરર કરવામાં આવી છે તે જે શીક્ષાના હુકમો એકજ વખતે થએલા હોય અગર જે તહોમતોનો એકજ વખતે ઈનસાફ થએલો હોય તેને લાગે છે પણ જે સખશો કેદની સીક્ષાનો હુકમ અગાઊથી ભોગવતા હોય તે શખસોએ કરેલા ગુનાહોઓને આ લગુ નથી (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૩ પાને ૫.

જયા કલમ ૩૧૪ મુજબ એકંદર શીક્ષા કરી હોય તીયારે તેની એકંદર દરસાવેલી રીત મુજબ જુદી જુદી શીક્ષાના હુકમો હમેશ કરવા જોઈએ કારણ કે નહીતો જયારે અપીલમા એક અથવા વધારે ગુના રદ કરવામાં આવે તીયારે એ એકતર સજામ થી કાંઈ સજા કેદીઓને હજુ ભોગવવાની રહેલી છે તે નકી કરવું મુશકેલ થઈ પડે (મદરાસ હાઈ કોરટ વા૦ ૪ આપે પાને ૨૭.

૧ કેઈ ખરી બીનાઓ એવી જોડાએલી હોય કે તેથી એક કારય બનતુ હોય તો તેની ખરી બીનાઓ એક જથામા જો એક કરતાં વધારે ગુનહાગો એક સખશે કરેલા હોય તો તેના ઊપર આવા દરેક ગુનહાને સારૂ એકજ વખતે તહોમત મુકી ઇનસાફ થઈ શકે

૨ જો કોઈ એક કામ જે કાયદામાં ગુનાઓની વાખ્યાઓ આપેલી હોય અને જેથી શીક્ષા થતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદાની બે જુદી જુદી કલમોમા દાખલ થતું હોય તો એ કામ કરનાર સખસ ઊપર એવી રીતે કરેલા દરેક ગુનાહને સારૂ તોહોમત રાખી સકાય પણ જે કોરટ તે બનેમાથી ગમે તે ગુનાહનો ઈનસાફ કરતા હોય તે કોરટ જેટલી શીક્ષા કરી શકતી હોય તેના કરતા વધારે શીક્ષા તેને નથવી જોઈએ.

૩ જો કેટલીક ખરી બીનાઓ જેમાંની એક અગર એક કરતા વધારેનો એક

એવી બાનાઓ એકઠી કરતાં જે 'કાયદામાં ગુનાઓ
જેથી શીક્ષા યતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદા
ાય તો તે કરનાર સખસ ઊપર જે ગુનોહ તેણે કરે
ત રાખી સકાય પણ આવા ગુનાહઓને સાર એકંદ
કોરટ આમાના કોઈ પણ ગુનાને સાર અગર આ બ
મપા ગુનાહઓ સાર જેટલી સજા કરી શકે તેના કરતા વ
ી ન જોઇએ (સને ૧૮૭૨ ના આ ૧૦ કલમ ૪૫૪ સને]૮૭૫
મ ૧૯

કાયદા મુજબ નીચે પરમાણે એકંદર સજાના ફેસલા આપવામાં
આવ્યા હતો.

જ્યાં કેદી ઊપર જે ,ગુનાઓનું તોહેમત રાખ્યું હોય તે ગુનાઓ એક કારણ
ભાગ હોય તો જેમકે ઘર ફોડવું અને ચોરી સબધી હાઇ કોરટોએ ઠરાવેલું છેકે ગુનેગા
ને બંનેને વસતે જુદી જુદી થઇ શકે નહીં પણ કલમ ૪૫૪ કે ૪૫૭ એ બેગાં
જે કલમથી થઇ શકતા હોય તે કલમ મુજબ શીક્ષનો હુકુમ કરવો જોઇએ (મદરા
હાઈ કોરટના રૂલીંગ ૧૮૬૨ અને ૧૮૬૩ રેવનીયું જુડીશીઅલ એંનડ પોલીસ જનર વા
પા. ૪૧૫ મુબઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ વા૦ ૧ પાને ૮૭ પણ એથી. વીરૂધ મુંબાઇ
રાણી કેસીસ વા, ૫ પાને ૮૩ અને મુંબાઈ વા. ૯ પાને ૧૭૨ એવી રીતે એમ
વ થઓ છેકે કલમ ૪૧૧ મુજબ ચોરેલો માલ કબજામાં રાખવાના અને કલમ ૪૧
મુજબ એ માલ ખુશી પુરવક સંતાડવાના તેહોમતને સાર એક સજા થઈ શકે નહ
(રેવનીયુ જુડીશીઅલ અને પોલીસ જનરલ વા. ૪ પાને ૧૨૨ મદરાસ હાઈ કોરટના
સલા વા. ૪ આપે પા. ૧૪) ૩૭૯ મી કલમ મુજબ ચોરીના અને ૪૧૧ મી કલમ
જબ ચેરેલો માલ લેવાના અગર રાખવાના તોહોમતોને સારૂં (રેવનીયુ જુડીશીઅ
નડ પોલીસ જનરલના વા. ૪ પાને ૫૬૩ કલમ ૨૧૧ મુજબ જુઠુ તોહોમત મુકવાના
ને કલમ ૧૯૩ મુજબ એજ બબત વીશે જુઠા શોગન ખાવા (રેવનીયુ જુડીશીઅલ
નડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૨૮ શીક્ષાણીય મનુશ વધના અને મનુસ વધ કરન
ગેર કાયદેસર મંડળીના મેંબર હોવાના તોહેમતના (રેવનયુ સીવીલ એનડ કરમીન
રીપોરટર કલકતા) (કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૩ પાને ૯) કલમ ૫૦૬ મુજબ કોઈ શખસ
મારી નાખવાની ધમકી સથે સાપરાધ ધમકીના અને કલમ ૫૦૭ મુજબ એજ સખસ
ઊપર ન નામો કાગળ ચોડીને આપેલી સાપરાધ ધમકીના (મુંબાઇ હાઈ કોરટ રીપોરટ
ક્રાઊન કેસીસ વા૦ ૪ પાને ૧૨) એવીજ રીતે વળી જ્યાં કોઇ અમુક કલમ કેટલાક
નાઓ એકઠા કરવા ઠરાવ કરતી હોય જેમકે ઘર ફોડવું તથા કલમ ૪૬
આહાબાથા, તીયાં કેદીના ઊપર એકંદર ગુનાઓનું તોહોમત રાખવું જોઇ
૭ અને ૩૧૪ મુજબ ઘર ફોડવાના અને બથા કરવાના જુદા જુદા

[redacted] માજીસ્તરેટે એક પરણી બાઈને સમચાવી
[redacted] કરી હતી અને શેતાન જકજે તે કરીને બીના
[redacted] કરયો અહીંયા મદરાસ હાઇકોરટે એજ પ્રમાણે
[redacted] કેદમ ૨૬ કરવી જોઇએ એકજ જાતની બીનાઓ
[redacted] આગળ બે ખતસ હો અને બે ઠરાવો ન થવા જોઇ
[redacted] ૫ને ૧૭)

[redacted] ઝાડ કાપવાનુ અને તે લઈ જવાનુ એ રીતે બે
[redacted] હતા તમાં મુંબઇની હાઇકોરટે એમ ઠરાવ કરયો કે તેને નુકશાન અ
[redacted] બને તોહોમતો ઉપર શીક્ષા થવી જોઇએ, કારણ કે ચોરી શરૂ થયા પ
[redacted] થઈ ગયું હતું (મુંબાઈ હાઇકોરટ રીપોરટ વા. ૨ પાને ૪૧૬.)

ઘર ફોડવું અને ઘરના અંદરના ચોરી એ એકજ ગુનાહ છે માટે બમણી શીક્ષા ૨૬ કલમ નીચે કાયમ રાખી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૪ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ જારસટ ૮૭)

કોઇ ઉપર એકથી વધારે ગુનાના તહોમત હોય તો તે ગુનાહવાર જુદી જુદી સજા કરવી મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૬ માર્ચ સને ૧૮૬૬ નંબર ૪૫૯ નો.

૭૨. જે જે બાબતોમા હેવો ફૈસલો આપવામા આવે કે ફલાણા ફલાણા જુદા જુદા ગુનાહે.મ નો એક ગુનોહ ફલાણા સખશે કરયો છે પણ તેઓમ નો કાયો એક કરયો છે તે વીશે શક છે તે સરવે બાબતોમા અગર તે સઘળા ગુનાહોને સારૂ એક સરખીજ શીક્ષા ન ઠરાવી હોય તો જે ગુનાહને સારૂ ઓછામા ઓછી સીક્ષા ઠરાવી હોય તે શીક્ષા તે ગુનેહગારને કરવામા આવશે.

ગુનેહગારને ઘણા ગુનાહોમાથી એક ગુનોહ કરયો એમ સાબીત થયછે, પણ કાયો એ બબન શકછે એ પર માણે ફૈસલામા જારે લખવામા આવે તારે શીક્ષા.

ટીકા.

૧ કોઈ તહોમતદારે એમાંથી કયો ગુનોહ કરયો એવુ નકી ન હોય તીયારે તેને એ માંથી એક ગુનોહ કરયો એવું ઠરાવવું જોઇએ. ૪ મુ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૫૧.

૭૩ કોઈ શખસની ઉપર હેવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તેહેને માટે આ કાયદા મુજબ

એકાંત કેદ. | તેને સખત કેદની શીક્ષા કરવાનો કોરટને અખતીયાર છે, તો તે ગુનેગારને જેટલા મુદતના કેદનો હુકમ કરવામા આવે

તે મુદતના આઠમા ભાગ અથવા ભાગો સુધી તેને એકાત કેદમા રાખવો એ રીતે તેના શીક્ષાના હુકમમા ફરમાવવાને કોરટ મુખતાઆર છે પણ અગુ મળ.ને તે એકાત કેદની મુદત ત્રણ માહ નાથી વધારે ન હોવી જોઇએ અને તે નાચેના હીસાબ પરમાણે હોવી જોઇએ. (એટલે).—

જો કેદની મુદત છ મહીનાથી વધારે ન હોય તો એકાત કેદની મુદત એક મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

જો કેદની મુદત ૭ મહીનાથી વધારે હોય અને એક વરસથી વધારે એકાત કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન જોઇએ

જો કેદની મુદત એક વરસથી વધારે હોય તો એકાત કેદની મુદત તરણ મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

ટીકા.

એક વરસની કેદની સજાને સારૂ મદરાસ હાઈકોરટે એમ ઠરાવીયુ છે કે એક મહીનાથી વધારે એકાત કેદની શીક્ષા થઈ શકે નહી (તા૦ ૧૩ ફેબરવારી શને ૧૮૬૭ તથા તા૦ ૧૭ નવેમબર શને ૧૮૭૦)

૭૪ એકાત કેદની સીક્ષનો હુકમ બજાવવામા તેની કેદ એકી વખતે કદાપી ચઉદ દી એકાત કેદની હદ | વસ કરતા વધારે ન હોવી જોઇએ અને એકાત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતા ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ અને જયારે કેદની શીક્ષા તરણ મહીનાથી વધારે મુદતની હોય તોયારે તે ફરમવેની આખી કેદની મુદતમાં કોઈ પણ એક મહીનામા સાત દ સ કરતા વધારે એકાત કેદ ન હોવી જોઇએ અને એકાત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ.

ટીકા.

૧ એકાંત કેદ એક સખસને થએલ સીક્ષાના આખા ભાગની હોવી નહી જે ધએ ૭૩માં ફરમાવ્યા પરમાણે મુદતે મુદતે હોવી જોઇએ નાનસુક મેતર ૩ બેં. લા. બ્રા૦ ૪૮ (કે૦ અ૦)

૭૫ જે સખસની ઊપર હેવો કંઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય કે જેને માટે આ કા

જે સખશોની ઊપર એક વાર આગળ તરણ વરસ ની કેદની શીક્ષા થાયહેવો ગુનોહ સાબીત થયો હોય તેઓની ઉપર તેવો કોઇ બીજો ગુનોહ સાબીતથાય તો તેઓને સંક્ષા.	યદાના બાબ ૧૨ મા અથવા બાબ ૧૭ મા મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતનો બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકે તે સખસ ફરીથી હેવે કોઇ ગુનહો કરે કે જેને માટે તેએ બાબો મ હેને ગમેતે બાબ મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતન બેમના ગમેતે પરકારનો કેદની શીક્ષા થઇ શકે તો તે સખસ એવા પાછળ

ના હરેક ગુનાને માટે ઊરતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને આવા એ પરમાણે ન બનપુ હોય તો તે ગુનાને માટે જેટલી શીક્ષાને તે લાયક થાય એથી બમણી શીક્ષાને લાયક થસે પણ કોઈ પણ બાબતમાં દસ વરસથી વધારે મુદતનો કેદને તે લાયક થસે નહીં.

ટીકા.

બાબ ૧૨ મા મા નોચે લખેલી કલમો વીરૂધના ગુનાહ છે.

૨૩૧ થી ૨૬૩ સુધીના સઘળી કલમો •

બાબ ૧૭ મામા કલમ ૩૭૯ થી ૪૬૨ સુધીના સઘળા કલમો વ ર ના ગુનાછે.

વખત કીધા વારંવાર આ બેરૂ બાબ વીરૂધના ગુનાહ કરારને ઘાંયુ કરી-મીટ કરવા જોઈએ (જુઓ કરી. પરો. કો. ક. ૩૧૫.)

તદારને આગળ સજા થઇ ગઇ છે એવુ શાબીત કરવા માટે આગળ કામ ચાય તેનુ દફતર કીધા તે દફતરની નકલ રજુ કરવી જોઇએ વીગરે જુઓ. (કરી. કલમ ૩૨૬.)

ગાઊ ગુનોહ શાબીત થયાની હકીકત પાછળથી થએલ ગુનોહ સ્થાપીત કરતી વખતે એ અગાઊ ગુનોહ સાબીત થયાની વાત તહોમતનામામા લખવી જોઈએ તહોમતનામાંમાં તે વાત લખી ન હોય તો શીક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલા કોઈ પણ વખતે તે વાત લખી શકાય છે શીક્ષાનો હુકમ કરયા પછી લખો સકાતી નથી (જુઓ કરી. પરોશીજર કોડ કલમ ૪૩૯)

ટીકા.

બંગાળા હાઈકોરટ એમ ઠરાવે છે કે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા થવા પરથમનો ગુનો આ કાયદો અમલમા આવ્યા પછી થએલો હોવો જોઈએ એટલા માટે ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૬૦ મા થએના ચોરીના પરથમના ગુનાથી આ કલમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરવા અખતીઆર નથી (રેવનીયુ જ્યુડીશીઅલ એંડ પોલીશ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૫૨; રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ ના. ૧ પાને ૬૦) એક આથી ઉલટો ફેસલો મદરાસ હાઇકોરટે આપેલો છે (તા૦ ૧ અગસટ સને ૧૮૬૪) તેમજ જો પાછળથી કરેલો ગુનો બાબ ૧૨ અથવા ૧૭ થી શીક્ષા લાયક ગુનો કરવાની માતર કોશીશજ હોય અગર એવી પરકારના ગુનાની મદદગારી હોય તો વધારે સીક્ષા થઈશકે નહીં. (મદરાસ હાઇકોરટનો ફેસનો સને ૧૮૬૪ નો).

રેહેઠાના ઘરમાથી ચોરી કરવાના તેહોમતમાં પી૦ ક. ૩૮૦ પરમાણે જડજે ૧૪ વરસની સીક્ષા કરી એવા કારણથી કે પીનલકોડ થવાં પહેલાં ચોરીના તહોમતમાં ૧૩ વખત પકડાઇ સજા પામીઓ હતો પણ અપીલમા ઠરાવ્યુ કે પેનલકોડ પરમાણે પેસતર ગુનાની સજા મળેલી નથી માટે સાત વરસનો કાયમ રાખી બીજી રદ કરી (મુબાઇ હા.કો. તા૦ ૧૮ સપટેમબર શને ૧૮૬૭)

અગાઉ કરેલા ગુના બદલ થએલી શીક્ષામાથી ભોગવવાની બાકી રહેલી શીક્ષા હાલના ગુંના બદલ કરેલી જે શીક્ષાને લાયક છે તેમાં ઉમેરીને તે સીક્ષાને જાસતી મુદત સુધી સમુરપાર રહેવાની શીક્ષા આપવાને કોઇ શેશન જડજને અધીકાર નથી (વા. ૫ પાને ૩૬ તા૦ ૨૦ મે સને ૧૮૫૮).

આ કલમમાં જે બાબ બતાવ્યા છે તે વીરૂધ કરેલા એક ગુનહાની તજવીજ પુરી થઈ ન હોય તે દરમીઆંન કોઈ સખસ બીજો એવોજ ગુનોહ કરે તો તેને આ કલમ પરમાણે વધારે સજા થાય નહી કેરારેહીદ વી. ગેધા ૧ ઈ. લા. રીપોરટ (અલાહબાદ)

હીંદુસતાનની ફોજદારી કા. ના ૨૩ મા બાબ પરમાણે કોશીશના

ને ઉપયોગ થઇ શકે નહી. આ કલમમાં ૧૨ મો અને ૧૭ મો બાબ

માટે આ કલમનો ઉપયોગ કરવો જોઇએ ૨૧ વી૦ રી૦

ંસ પોલકોડ અમલમાં આવ્યા પછીના ગુનાઈ માટે ક

. ૧૧

અથવા એ ગુનોહ જે બાબમાં હોય તે બાબ પ્રમાણે

નેજ આ કલમ લાગુ પડે છે પં વી. રી પ્ર. ૬૬ ફોઝ

ા કરવા માટે તહોમતદાર આગળ ગુનેગારનો થઇ ગયો છે.

ા સપષ્ટ અને ખુલ્લો પુરાવો હોવો જોઇએ ૧૪ વી. રી. પ્ર. ૭ ફો.

ફટકાની શીક્ષા કરવા માટે બીજી વખત ગુનો કરવાથી વધારાની ફટકાની શીક્ષા ક

ી હોય તેમા પણ પુરાવો સાપસ અને ખુલો હોવો જોઇએ ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫૨.

આ કલમથી માજીસતરેટોનો તેના અંગીકાર ઉપરાંત કામ કરવાનો અધીકાર નથી

ો અધીકાર માત્ર ક્રી. પેરો. કોડ કલમ ૨૧૪ મા આપીયો છે. તેટલી હદનો છે.

મ. હા. રી. પ્ર. ૩.

આ કલમ પ્રમાણે વધારે શીક્ષા કરતી વખતે આગળની શીક્ષા આ કલમમાં જે

મો અને ૧૭ મો બાબ બતાવ્યો છે તે બાબમા બતાવેલા ગુનાહની કોશીસની સજા

ેલી નહી હોવી જોઇએ.—રાણી વીરૂધ દમોહરી ૨૦ મો જાનેવારી શને ૧૮૭૪ ક.હા.

આ કલમ કાંઇ જુદો ગુનોહછે એવુ સુચવતી નથી બાબ ૧૨ અને ૧૭ મા બ

તાવેલો ગુનો તહોમતદાર ફરીથી કરે તો તેને વધારે સજા થવા માટે છે. ૫ મ. હા. રીપોરટ પ્ર. ૩.

આ કલમ પરમાણે જ્યારે ફરી આના ગુનહા કરવામાં આવે તીયારે તે ગુનો માજીસતરેગના અધીકારનો હોય તોપણ સેશન કમીટ કરવો જોઇએ રાણી વીરૂધ. ગનુલાધુ ૨. મ. હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

જે કામ કરવાની જે સખસની ફરજછે અથવા જે કરવાની મહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજછે એમ જે સખસ કાંઇ હકીકતની ભુલથી માનેછે તે સખસે કરેલ તે કામ.

૭૬ જે સખસની જે વસતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ છે અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના સબબથી નહી પણ હકીકતના કાઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની માહારી કાયદા પરમાણે ફરજછે તે સખસ જો તે વસ્તુ કરે તો તે ગુનોહછે એમ સમજવુ નહી.

દરસટાંતો

કે, કાયદાના હુકમ મુજબ, પોતાના ઉપરી અમલદારના ફરમા
ક ટાળો ઊપર બંદુકનો એક બહાર કરે તો અ એ કાંઈ ગુનોહ કીધો
નહી.

એક ઈનસાફની કોરટના અમલદાર અ ને ત કોરટે બ ને પકડવાનો હુકમ
ઘટતી તજવીજ કરીને જ ને બ માનીને ત જ ને પકડે તો અ એ કા-
ગુનો સમજવુ નહિ.

ટીકા.

આ કલમ ઘણી ઊપયોગી છે તે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલથી જે વસતુ વગર કપટે કરે તેને ગુનો ઠરાવતી નથી કાયદાની ભુલ એટલે શું, ની ભુલ એટલે શું, તે આ કલમ નીચેના દરસટાંતોમાં ઈસારા તરીકે બતાવવા છે. પણ આ કાયદાની ભુલ અને હકીકત ની ભુલનો જરા વધારે વીસતારથી આપણે જાણવી જોઈએ.

નીયાયનુ એક મહાવાકય (કહેવત) છે કે કાયદો જાણતો નથી એવી અજ્ઞાનતા બતાવી કોઈ છુટી જઈ શકે નહી (જુઓ બ્રીનીવાસ કરતીય કાયદાની કહેવતનુ પુસતક પ. ૪૪૪) વળી બીજું એક મહાવાકય છે કે દરેક જણ કાયદો જાણે છે એવુ કાયદો માનેછે એ કાયદો તે જાણતો નથી એવુ બાનુ બતાવી કોઇ સખશ છુટી જઇ શકે નહિ (જુઓ એજ ગરંથનુ એજ પાનુ). આ ઉપરથી રાજની દરેક રઈઅત તથા કોઇ પરદેશી આ મુલકમા આવી રહયો હોય તે જો બાળક અથવા ગાંડો ન હોય તો આ દેશનો કાયદો જાણે છે એવું નીયાય સાશતરીઓએ ગણયુ અને માનીયુ છે હુ એ કાયદો જાણતો નથી એવો પુરાવો કોઇ આપી શકે નહી એવુ ચીફ જશટીસ ટીનડાલે મેક નોટનના પરખીયાત મુકદમામા ઠરાવ્યું છે (જુઓ એજ ગરંથ પાને એજ.

રઇઅત ઉપરની આ ફરજ ભણેલા તથા અજ્ઞાન સરવે ઉપર નાખી છે પરથમ દરશને આ ફરજ ઘણીજ કઠણી લાગે તેમ છે પણ તેમ નથી રઈઅત જાણી જોઇને જે કાયદાથી પોતે જયાં રહે છે તંહા પોતા ઊપર અમલ ચાલે છે તે કાયદાથી અજાણી રહે તો તેમાં તેનો વાંક છે તેઓની આવી અજ્ઞાનતાથી જે પરીણામ થાય તે તેણે સેહવા જોઇએ તીયારે હવે શવાળ કાયદા રઈઅત વીગેરે જાણેછે એવુ ગણવુ જોઈએ કે તેની કાંઈ હદ છે તે જાણવાની ઊતકંઠા દરેક સમજુ સખસને સેહેજ ઊતપન થાય તેવુ છે, ઘણી તકરારો ચાલ્યા બાદ નીયાય શાશતરીઓએ નકી કરયુછે કે જે કાયદામાં અમુક વસતું કરવા અથવા ન કરવાનો હુકમ આપીયો હોય તે દરેક કાયદો રઈઅતે જાણવો જોઇએ. આવા કાયદા હાલ નીચે પરમાણે છે.

૧ પેનલકોડ (ફોજદારી શિક્ષાનો ધારો.)

૨ કરારનો કાયદો.

૩ તનો કાયદો.

૪ રેજીસ્ટ્રેશન (ખત પત્ર નોંધવાનો કાયદો.

૫ સ્ટાંપ સંબંધીના કાયદા.

એ વીગરે જે કાયદામાં તે બાબતના મુખ્ય અધીકારીએ કંઇ ફરમાન જાણવાની દરેક માણસની ફરજછે.

આપણે જે કાયદો આમાંના કાયદામાંથી આ વખતે અગતનો છે તે આ હીંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો છે તે કાયદો દરેક રઇઅત અને પરદેશી જાણે છે એવુ આપણે માનવુ જોઇએ અને તેથી આ કલમના દ્રસટાંતનુ વીવેચન કરવુ જોઇએ.

આ કલમના બેઉ દ્રસટાંતમાં પહેલુ દ્રસટાત "એક સોલજર પોતાના ઊપરીના હુકમથી કાયદામાં ફરમાવ્યા પરમાણે એક ટોળા ઊપર બંદુકનો બહાર કરે તેથી કોઈનું મોત થાય તો તે માટે સોલજરને જવાબદાર નહી ગણવા મતલબની છે". કાયદામાં ફરમાવ્યા પરમાણે એટલે કે એક હુલડ ઊઠયુ હોય તે વખતે લશકર બોલાવ્યુ હોય ટોળા ઉપર બંદુકના બહાર કરયા વગર તે વીખાઇ જાય તેમ નથી એવુ તેના ઉપરી અમલદારને જણાય તો બહાર કરવ ને શીપાઇને હુકમ કરવા લશકરી કાયદાથી સતા છે.

આ દરશટાંત ઉપરથી એવુ સમજવાનુ નથી કે વગર કારણે સોલજરો અથવા તાબાના માણસો તેના ઉપરીના હુકમથી કાયદા વીરૂધ કૃત કરે તે માટે તેઓ જવાબદાર નથી. એવા કૃતીય માટે તો તેઓ જવાબદારછે રસતે ચાલતાં એક પોલીસ અમલદાર તેના તાબાના નોકરને કહે કે અમુક સખસને ગોળીએ માર, આમ કરવાંનુ કાંઈ કારણ ન હોય તો તેને આ કલમનો લાભ મળે નહી પણ એક ગુનેગાર નાસી જતો હોય તેનો પીછો લેતાં તેને દોડી પહોચાય તેમ ન હોય, તાબે થય નહી તો ગોળીએ દઈને કે બીજા કાંઇ પણ ઉપાયથી કેદીને જરૂર પડતી હાની કરી પકડવા કાયદાથી છુટ છે

વગર વારંટે પકડાય નહી એવા ગુના માટે કોઇ પોલીસ અમલદાર કે તેના તાબાનો નોકર કોઇને પકડે આમ કરવા કાયદાએ અધીકાર આપીઓ નથી એવુ તે જાણતો હોય તેમ છતા તેને પકડે તો તેના પરીણામ માટે તે આ કલમનો લાભ લઇ શકે નહીં

બીજુ દરસટાત હકીકતની ભુલ એટલે સુ છે તે બતાવે છે એક સખસને પકડી રજુ કરવા એક પોલીસ અમલદારને વારંટ મળ્યુ હોય જેને પકડવાનુ વારંટ મળ્યુ હોય તે તેને પકડે છે તેજ છે એવુ કરેલી તજવીજ ઉપરથી તે પકડનાર અમલદારને જણાય તો એ ખોટી રીતે પકડેલા શખસની ફરીઆદ ચાલે નહી. કેમકે કાયદો વારંટ આપેલા સખસને પકડવા અધીકાર આપે છે હકીકતની ક્યાઇને લીધે ખોટો માણસ પકડાય તો જો એ પકડવું કોઇ દ્વેસ વીગરે કારણથી ન હોય તો તે પકડનાર જવાબદાર નથી.

આ કલમની મુખ્ય મતલબ એજ છે કે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલથી શુધ બુધીથી કોઇ શખશ કાંઇ વસતુ (કરતીય) કરે તો તે ગુનહો નથી કઈ કઈ હકીકત કાયદાની ભુલ કહેવાય અને કહી હકકત હકીકતની ભુલ કહેવાય તેનુ ખુલ્લુ ... અશકય અને સંભાતા નીયમની બહારછે દરેક કેસાની કેફીયત ઊપર તેનો આ...

[redacted] ાથી કલ ૧૦૬ મુ[illegible]ની સા[illegible]ળી કલમો સંધારણું અપવાદોની છે એટલે કે જે ગુના બતાવ્યા છે તે દરેક ગુનો બનીયો છે કે નહી ને જોની બાબતે અપવાદો ધ્યાનમ રાખવાનાછે લોકમીશનરો પોતાના સન ૧૮૩૭ ના ૧લા ગીપે ૨૩માં કેહે છે કે 'આ અમવદો શીવાય અમુક ગુનાહમાં જે અપવાદો ધીયાનમાં લેવા ના છે તે તે કલમમાં જુદા બતાવ્યાછે આ અપવાદ તો ઉપર બતાવ્યા પરમાણે સરવે ગુન હાની વ્યાખ્યા અને સીક્ષા વખતે ધીયાનમાં લેવાનાછે."

૧ ચોકીદારે એક શખ્સને ચોર જાણી પકડવાની કોશીશ કરી, તહોમતદાર તેની સામે થયો તેથી ચોકીદારે તેને જોર જુલમથી પકડયો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે ચોકી દાર તેને ચોર માનવામા ભુલ કરતો હતો તો પણ તે ભુલ હકીકતની હતી કાયદાની નહોતી અને તેથી ચોકીદારનો આ કલમ અને કલમ ૭૯ પરમાણે બચાવ થાયછે ચોકીદા ર પરતાપના ફરી તપાસના કામમાં તા૦ ૧૬ જુલાઈ સને ૧૮૬૫ (ફો. પ્ર. ૨૮).

૭૭ "જે અખતીયાર જે જડજને કાયદાએ આપેલો છે, અથવા જે જડજ સુધબુધી ઇનસાફનું કામ કરતા [illegible] થો એમ માનેછે કે આ અખતીયાર મને કાયદાએ આપેલો છે તેવુ જડજનુ કામ. (તેહેવો કોઈ અખતીયાર અમલમા લાવતા તે જડજ ઇનસાફનું કામ કરવામા જે વસતુ કરે તે ગુનેહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

. આ કલમ કમીટ કરતાર માજીસટ્રેટનો બચાવ કરતી નથી.

ઇનસાફ કરનારા અમલદારો શુધ બુધીથી જે કામ કરે તે માટે તેમના ઊપર ફરી આદ થાય નહી એ બાબત મને ૧૮૫૦ નો ૧૮ મો આકટ છે પણ તેઓ જાણી જોઇ ને અથવા ગફલતથી કાયદા વીરૂધ કરે તો તેમનો કાયદાથી બચાવ થઈ સકતો નથી આ વી બાબતને માટે અમલદારોના પર તેમણે તેમના હોદાના પરસ઼ ગસર કરેલા કરતીય બાબત ફરીઆદ કરવી હોય તો સરકારની મંજુરીથી કરવી શરકારની મંજુરી વગર એ વી ફરીઆદો શાભળી સકાય નહી (૧૮૭૦ ના આકટ ૧૦ નો કલમ ૪૬૬)

૭૮. કોઈ ઇનસાફની કોરટનો ફેસલો અથવા હુકમ કાયમ હોય તે દરમીયાનમાં તે ફે

કોઇ ઇનસાફની કોરટના ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલું કામ.

સલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલી કાંઈ વસતુ અથવા તે ફેસલા અથવા હુકમથી થઇ સકે એહેવી કાંઇ વસતુ ગુનોહછે એમ સમજવું નહીં પછી તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે કોરટનો અધિકાર ન હોય તેહેની કાંઈ ચીંતા નહીં પરંતુ તે કામ કરનાર શખસે સુધબુ ધીથી એમ માનવું જોઇએ કે તે કોરટને તે અધિકાર છે.

ટીકા.

જે સખસ કોઇ જજના હુકમથી કાંઈ કામ કરતો હોય તો તે કામ તે ગેરવાજ બી હેતુથી કરે છે એવુ માનવુ નહી જોઇએ કેમકે તેનો હુકમ માનવો એ તેનુ કામ છે આ કલમનો આધાર આ નીયમની કહેવત ઊપર છે (જુઓ શ્રી નીવાસરાઓ કરતીય કાયદાની કહેવતના પુસતકનુ પ્ર. ૭૫)

[redacted] લાભ કરી. પરો. ક્રોડ કલમ ૯૦--૧૦૮ પરમાણે જે ખાનગી સખ્સો [redacted] કરતા હોય તેઓને પણ મળે છે આવો હુકમ માનતી વખતે અને તે પરમાણે કરતી વખતે પણ તે હુકમ અમલમાં લાવનાર શખસે જોઇની સંભાળ અને હુશીઆરી વાપરવાની છે જો તેમ ન થાય તો તે મના કરેલા કામ માટે તેઓ જવાબદાર છે કેમ કે નીયાયની કહેવત છે કે કોઇ જજ અધીકાર ઉપરાંત કામ કરતો હોય તો તેનો હુકમ માંનવાની જરૂર નથી.

૧ જે અમલદારો કોઈ દીવાની પરોસેસને આધારે હુકમનામાના લેણદારોને સાક્ષી દાખલ પકડતા હોય તો તેઓનો આ કલમ પરમાણે બચાવ થતો નથી—ઠાકુરદાસજંદી વીરૂધ શંકરાવ ૩ વી. રી. પ. ૫૭ (ફોજદારી). નીં૦ ઊ૦

૭૯ જે સખસને જે વસતુ કરવાની કાયદાથી રજા છે અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના

જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી રજા છે અથવા જે કરવાની મને કાયદાથી રજા છે એમ જે સખસ કાંઇ હકીકતની ભુલને લીધે માને છે તે સખસે કરેલું તે કામ.

સબબથી નહીં પણ હકીકતની કંઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની મને કાયદાથી રજા છે તે સખસ જો તે વસતુ કરે, તો તે [redacted] એમ સમજવું નહીં.

દ્રષ્ટાંત.

જ ખુન કરે છે એહેવું સમજીને આ જ ને પકડે. હવે ખુન કરનારાઓને ખુન કરતાં પકડવાનો અખતીયાર કાયદે સઘળા સખસોને આપીયો છે તે અખતીયાર પોતાની અકલ સુધબુધીથી ચલાવીને અમલમાં લાવતાં આ જ ને પકડે, એહેવા હેતુથી કે તેહને યોગ્ય અમલદારની આગળ હાજર કરવો, તો આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું ન [redacted] પછી એમ માલમ પડે કે જ પોતાના બચાવમા કાંઈ કામ કરતો હતો. તો પણ.

ટીકા.

[redacted] મૈતાજી અગર માબાપ છોકરાંને સીક્ષા બદલ સોટીથી મરે એ કરતીય ગુનો નથી પણ અતીશય મારવાથી ગુનો થાય છે.

અમુક કામ કરવુ એ કાયદેસર છે એમ સમજીને કરેલુ કામ ગુનો નથી તેમજ હકીકતની ભુલથી સુધબુધીએ કરેલુ કામ પણ ગુનો નથી હકીકતની ભુલ વીસે વધારે ખુલાસો કલમ ૭૬ ઊપરની ટીકામાં છે.

૮૦ કાંઇ કાયદેસર કામ કાયદેસર રીતે, કાયદેસર ઊપાયોથી તથા ઘટતી સંભાળ અને

કાંઇ કાયદેસર કામ કરતાં ઇતેફાક.

ખબરદારીથી, કરતા ઇતેફાકન અથવા કમનસીબથી અને સાપરાધ ઇરાદા કે સાનવિના થએલી કાંઇ વસતુ ગુનોહ છે [redacted]

દ્રષ્ટાંત

[redacted] મજુરીનું કામ કરેછે. એટલામાં તેહેનું માંથું હાથમાથી [redacted] માણસને લાગીને તે માણસ મરી જાય. તો એ

ઠેકાણે જો બરાબર ખબરદારી રાખવામાં અ ની તરફથી કાંઈ કસુર ન હોય તો અ
કામ માફ કરવા જેવુંછે ગુનેહ નથી, એમ સમજવું.

જે કામની હાની થાય એવો સંભવ હોય તે કામ ગુનાહના ઈરાદા વગર તથા બીજી હાનિ અટકાવવાને કરેલું.

૮૧ જો કાંઈ વસતુ હાની કરવાના સાપ્રાય ઈરાદા વગર, તથા સુધબુધીથી સરીર અથવા મીલકતને પતી બીજી હાની અટકાવવાને અથવા તેથી તે બચાવવાને કરી હોય, તો તે વસતુનો હાની થશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે વસતુ કંધી એટલાજ સબબ પરથી તે ગુનેહ છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં તે અટકાવવાની અથવા જેની બચાવ કરવાનો તે હાનિ એવી તરેહની તથા એટલી નજદીકની હતી કે જે કામથી બીજી હાની થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં તે કામનું જોખમ માથે લેવું એ કાયદેસર અથવા માફ કરવા જેવું ગણાય. એ હકીકતની બાબત છે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક આગબોટના કપતાંન અ ને એકાએક, તથા પોતાની તરફની કંઈ ભુલ અથવા ગફલત વિના એમ દીઠામાં આવે કે હું એહેવી સિથતિમાં આવી પડયો છઉં કે જો હું માહારા વાહાણનો મારગ બદલું નહીં તો તેને હું અટકાવી શકું તે પેહેલાં ૨૦ અથવા ૩૦ ઉતારૂવાળી એક બ હોડીને એ વાહાણ લાગીને જરૂર નીચે બેસાડી દેશે અને જો હું મારગ બદલું તો માત્ર બે ઉતારૂવાળી એક ક હોડી નીચે બેસાડી દેવનું જોખમ માથે લેવું પડે અને તે હોડી એવી છે કે બનેતો બચી પણ શકે હવે એ ઠેકાણે, ક હોડી નીચે બેસાડી દેવના ઈરાદા વગર તથા સુધબુધીથી બ હોડી માંહેના ઉતારૂઓને બચાવવાના હેતુથી જો અ પોતાનો મારગ બદલે તો જે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેસી જાશે એવો સંભવ છે. એમ જાણયા છતા તે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેગી જાય તો પણ અ એ કાંઈ ગુનેહો કરયો એમ સમજવું નહીં; પરંતુ હકીકતની બાબત દાખલ એમ માલમ પડવું જોઈએ કે જે ભયમાથી બચવાનો તેણે ઇરાદો કરયો તે એટલો મોહોટો હતો કે તેહેને લીધે તેણે ક હોડી નીચે બેસાડી દેવાનું જોખમ માથે લીધું તે માફ થઈ શકે.

(બ) એક મોહોટી આગમાં અ લોકોના ઘરો તોડી પાડે એટલા સારૂ કે તે આગ પથરાતી અટકે અને એ કામ તે સુધબુધીથી માણસની જીંદગી અથવા મીલકત બચાવાના ઇરાદાથી કરે તો એ ઠેકાણે જો એવું માલમ પડે કે અટકાવવાની હાની એવી તરેહની તથા એટલી નજીકની હતી કે તેથી અ નું કામ માફ થાય તો અ એ એ ગુનેહો કંધો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

આ કલમ ઘણી અસ્પસ્ટ છે. જે માણસ જે જાણીને કરે છે. તે કરવાનો તેનો ઇરાદોછે. એમ ધારી શકાય માટે હાની થશે એમ જાણીને કાંઈ કરતીય કરે તો હાની કરવાનો તેનો ઇરાદો છે એમ ધારી શકાય અને હાની કરવાનો ઇરાદો એ દેખીતો ગુનો

...હેવું નથી કે કેવી કેરીઅત નીચે સાપરધ ઈરાદ...
...યતોમાં એ બના યું છે તેમજ એમ પણ...
...છે તે બીજાઓને થતી હાંની કે પોતાને થતી હાંનીછે.
...હ્નોજ છે કે એક માણસે કાંઈ કને નકી નુકશાન થશે
...પાડામા થોડું નુકશાન થાય એવું કાંઈ કામ પરમાણી
... કરે તા પછી જે નુકશાન થાય તેને વાસતે તે કરનાર સખશ જવાબદાર નથી.
... જ્યાં એક સખશે તેના તાડીના વાશણોમાં એક જેરી ડાળીનો રસો મુકયો તે એ
...ાણીને કે જે માણુસ તે પીશે તેને નુકશાન થશે એમ એવા ઈરાદાથી કે એક
...ર જે તેની તાડી વારેવારે ચોરી જતો હતો તે પકડાય આ તાડી તે છુપો લઇ
...થી કેટલાક સોલજરોએ તે લઇને પીધી તેમને નુકશાન થઉં આ કેસમા એમ ઠરાવ
... કે તે કલમ ૩૨૮ મુજબ વ્યાજબી રીતે ગુનેગારછે અને ૮૧ મી કલમ તેનો બ
...વ કરતી નથી. (મું॰ હા. કે. વા. ૫ પાને. ૫૯.)

હવે બીજો વધારે અગતયનો સવાલ એ બાકી રહેછે કે કોઇ માણુસને પોતાને થ
તું નુકશાન અટકાવવાને બીજાને નુકશાન કરવાની રજા છે જેમકે કોઇ માણુસ ભુખે મર
તો હોય તો તે પેટ ભરવા સરૂ ચોરી કરી શકે? આ બાબતનો ખુલાસો આ કલમ
માં નથી. બધા ન્યાય શાસતરીઓનો આ બાબત ઊપર એવો મત છે કે ગમે તેટલી
જરૂર હોય તો પણ કોઈ માણુસને કપડાં કે ધાન ચોરવાની રજા નથી (હેલી વા.૧ પાને ૫૪
ઇસટ સાહેબની "પલીઝ આફ ધી કરાઊન".વા. ૨ પાને ૬૯૮) આ કાયદાનો રચનારા
નીચે પ્રમાણે આ બાબત ઊપર લખેછે.

"ઓગોને તેમની ચોરીઓના બાનામાં કસટ અને ભુખ શીવાય બીજુ કાંઇ કહેવાનું
નથી એટલું તો ખરૂ છે કે ઘણીક ચોરીઓ કસટ કે જે એટલું સખત હોય છે કે ચો-
રીની શીક્ષા તથા તે શીક્ષા ચોરી કરનારાઓને જે લાંછન લગાડે છે તેના કરતા પણ વ-
ધારે ત્રાસદાયક હોય છે તેવા કસટના દબાણને લીધે થાય છે. આ ઊપરથી કોઇ રીતે
એમ નીકળતું નથી કે તેને ચોરીની શીક્ષા કરી એ વીચારથી દુર છે."

૮૨ સાત વરસથી ઓછી ઊમરના બાળકે, કરેલી કાંઈ વસતુ ગુનોહ...

૭ વરસથી ઓછી ઊમરના બાળકે કરેલું કામ.	...જવું નહીં.

૮૩ સાત વરસથી વધારે અને બાર વરસથી ઓછી ઊમરનું બાળક જેની અકલ તે-

૭ વરસથી વધારે અને ૧૨ થી ઓછી ઊમરનું બાળક જેની અકલ જોઇએ એટલી પુખત થઇ નથી તેનું કામ.	વખતે પોતાની ચાલ કેહેવી છે તથા તેથી સું પરીણામો થશે એ બાબત વીચાર કરી શકે એટલી પુખત થઈ નથી તેણે કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

ફોજદારી કામમા નાની ઊમરના ગુનેગારની બાબતમાં તેની ઊમર અને અકલ એ-

...નુ બાળક મોટી ઉમરના માણસ...
...એવા કારણથી તેનો બચીવ...

...જે સખસ કાંઈ કામ કરતી વખતે દીવાનગીના સબબથી હું કેવી રીતનું સખસનું કામ] કામ કરૂ છઉં એ અથવા જે કામ હું કરૂં છઊં તે ખોટુ ...માં કાયદાથી ઊલટુ છે એવું જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ ગુનોહછે ...એમ સમજવુ નહીં.

ટીકા.

ગુનેહો કરતી વખતે તહોમતદાર ગાંડો હતો કે નહી તેમજ એ ગુનેહો કરવો એ ખોટું છે એવુ તે જાણતો હતો કે નહી એ બાબતનો નીશચય કરવા માટે તે સાહેબના ...ક શાશતરના પાને ૨૦૨ ની બાબતો ધીયાનમા લેવા જોગછે.

પોતાની ખુશી ન છતાં બએલા કેફના સબબથી જે સખસ વીચાર કરવાને અશકત થયેછે તેનુ કામ.

૮૫ જે સખસ કાંઈ કામ કરતી વખતે કેફના સબબથી હુ કેવી રીતનુ કામ કરૂ છુ એ અથવા હુ જે કામ કરૂ છુ તે ખોટુ છે અથવા કાયદાથી ઉલટુ છે એવુ જાણી શકતો નથી તેનુ કરેલુ તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતાં તેને ખવંડી હોય તો.

જે ગુનાહમાં અમુક ઈરાદો અથવા જ્ઞાન જોઈતુ હોય તે ગુનો જેને કેફની હોય એવા માણસે કરેલો.

૮૬ જે જે બાબતોમા કાંઈ કામ અમુક જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી કરયુ ન હોયતો તે ગુનોહ ન ગણાય એવો હોય તે બાબતોમા જે સખસ કેફની હાલતમા હોઈને તે કામ કરે તે સખસની ઉપર જાણે તેને કેફ ન ચડી હોત તો જે જ્ઞાન તેને હોત તેજ જ્ઞાન તેને હતું એમ સમજીને અમલ થવાને તે લાયક થશે પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતા તેને ખવડાવી ન હોય તો.

ટીકા.

આ કલમ ઊપર એક ફેંસલો એવો થયો છે કે તે જાણી જોઈને કેફ કરી ગુનો કરવામાં આવે તેનો બચાવ થઈ શકતો નથી. ૧૬ વી. રી. પ્ર ૩૬.

જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અથવા તે થશે એવો સંભવ જાણ્યામાં નથી એવું કામ રજામંદીથી કરેલું.

૮૭ જે વસતુથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અને જે થી મોત અથવા મહાવ્યથા થશે એવો સંભવ છે એમ તે ના કરનારા જાણતો નથી તે વસતુ કરવાથી, થતી હાની ખમવાની જે શખસે, સાફ રીતે અથવા અન્ય સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય એવા અઢારં વરસથી વધારે ઊમરના કોઈ સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા કાંઈ

ની કરવાનો તે વસતુ કરનારે ઇરાદો કરયો હોય, તે હાનીના સબબથી અથવા આ જે સખશે તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાનો રજામંદી આપી હોય તે સખસને વસતુથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવ છે એમ તે વસતુ કરનાર જાણતો હોય તે હા સબબથી તે વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી.

દ્રસ્ટાંત

આ તથા જ અમથા રમતને સારૂ એક બીજા સાથે પટો ખેલવાનુ કબુલ કરે, તે એ કબુલતમાં અરથાંત હરએકની હેવી રજામંદી સમજાયછે કે વગર દગાબાજીએ તે પટો ખેલતાં જે હાની થાય તે ખમવી હવે આ થી વાજબી રીતે ખેલતાં જ. ને કાંઈ થા થાય, તો આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

દબાણ કરવાથી કે કપટથી કે દીવાનગીના સબબથી કે કેફના કારણસર આપેલી રજા ની કાયદેસર નથી જુઓ ખેનગામ કરનીય નીયાયના મુળ તતવોનુ પુસતક પા. ૨૬૭.

> જે કામથી મોત થાય એવો ઇરાદો કરયો નથી. તે કામ રજામંદથી તથા સુધબુધીથી કોઈ શખસના ફાયદાને માટે કરેલું.

૮૮ જે વસતુથી મોત થાય એવો ઇરાદો કરયો નથી તે વસતુથી થતી હાની ખમવાની અથવા તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાની જે શખસે સાફ રીતે અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય તે સખસના ફાયદાને માટે સુધબુધીથી તે કરવામાં તે સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઇ હાની કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે કરયો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવછે એમ તે કરનારે જાણ્યુ હોય તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દ્રષ્ટાંત.

અમુક શાસતર કીરીયા કરવાથી જ નુ મોત થસે એવો સંભવ છે એમ જાણીને પણ જ નુ મોત આણવાનો ઇરાદો ન કરતાં અને જ કાંઇ દુખકારક રોગથી પીડા પામેછે. તેને ફાયદો થાય એવા ઇરાદાથી સુધબુધીએ જ ની રજામદી લઇને જ ની ઉપર તે શાસતરી કીરીયા, આ દાકતર કરે તો આ એ કાઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

> બાર વરસથી ઓછી ઉંમરના અથવા દીવાનાના ફાયદા માટે તેના વાલીએ અથવા વાલીની રજામંદીથી બીજા શખસે સુધબુધીથી કરેલુ કામ.
>
> શરતો.

૮૯ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના અથવા દીવાના સખસના ફાયદાને માટે, તે સખસનો જે વાલી હોય અથવા જે બીજા સખસના કાયદેસર હવાલામાં તે સખસ હોય તે, અથવા તેની સાફ અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે રજામંદી લઈને બીજો સખસ, સુધબુધીથી કાંઈ વસતુ કરે અને તે તે સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઈ હાની કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે કરયો હોય અથવા તેને તેથી કાંઇ હાની થશે એવો સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનો છે એમ સમજવું નહી; પરંતુ.

[illegible] અથવા મોત આણવાની કોશીસ કરવાને આ

[illegible] એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એ [illegible] વ્યથા અટકાવવાના અથવા કાંઇ મોહોટો રોગ [illegible] બીજાં કારણ માટે તે સખસ કરે તેને આ અપ

[illegible] અટકાવવાનાં, અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશક્ત [illegible] કારણ સીવાય બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવાને, અથવા મહાવ્યથા કરવાની [illegible] આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

[illegible]—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનોહ કરવામાં મદ[illegible]ને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

[illegible] પોતાના બાળકના ફાયદાને સરૂ પોતાના બાળકની રજામંદી શીવાય [illegible] કહડાવવાને તેની જાંગમા એક દાકતર પાસે ચીરાવે અને તે એમ જાણતો હોય કે એ શશાનક કીરીયાથી એ બાળકનુ મોત થશે એવો સભવછે પણ તે બાળકનો જી વ જાય એવો તેનો ઈરાદો નહોય તો આ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમ કે તેની મત લબ પોતાના બાળકનો રોગ જાય એ છે.

દેહેસત અથવા ખોટી સમજથી અપાઇછે એવી જાણેલી રજામંદી.

૯૦ કાંઇ નુકશાનની દેહેસતથી અથવા હકીકતની ખોટી સમજથી કાંઇ રજામંદી કોઇ સખશથી અપાઇ હોય અને તે રજામંદી તેવી દેહેસતથી અથવા ખોટી સમજથી અપાઇ છે એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનુ તેને કારણ હોય, અથવા,

બાળક અથવા દીવાના સખસની રજામંદી.

જે સખશ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જે કામ બાબત પોતાથી રજામંદી આપતો હોય તે કામ કેવી તરેહનુ છે તથા તેનો પરીણામ કેવો થશે એ સમજવાને અસકત હોય એવા શખસે રજામંદી આપી હોય તો તે રજામંદીને આ કાયદાની કોઇપણ કલમમા લખેલી રજામંદી જેવી સમજવી નહી.

રજામંદી આપનાર સખસને થનારી હાનીના સબંધ વીના પણ જે કામો ગુનાહછે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમો માહેલા અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

૯૧ જે સખસ રજામંદી આપનો હોય અથવા જેની વતી રજામંદી અપાતી હોય તે સખસને જે હાની થાય અથવા જે હાની કરવાનો ઈરાદો થયો હોય અથવા જે હાની થશે એવો સભવછે એમ જાણવામાંઆવ્યું હોય અથવા જે હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમાંના અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

થી કાંઇ હાની થાય અથવા કાંઇ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય તે હાનીના
ના પણ ગરભપાત કરવો એ ગુનોહ છે માટે "તે હાનીના સબબથી કઇ તે ગુને
અને તે અસતરી અથવા તેના વાલીની રજામંદી લેઇને તેનો ગેરભપાત કરયો.
તે રજામંદીથી તે કામ નહી ગુનો એગ થતુ નથી.

૯૨ જે માણસના ફાયદાને સારૂ કાંઈ વસતુ કરવી છે તે એવી હાલીતમાં આવી પડયો હોય કે નથી રજામંદી બતાવી શકાતી નં હોય અને કોઇ વાલી અથવા તેને કાયદેસર હવાલામાં રાખનારો કોઇ બી જો સખસ ન હોય કે તે વસતુ કરેથી ફાયદો થાય એ રીતે વખતસર તેની રજામંદી મેળવી શકાય તો તેવી વેળાએ સુધબુધીથી તે શખસના ફાયદાને સારૂ તેની રજામંદી વગર કાંઇ વસતુ કરીં હોય તો તેથી તે સખસને કાંઇ હાની થાય તે હાનીના સબબથી ગુનોહછે એમ સમજવુ નહી પરતુ.

કોઇ સખસની વગર રજામંદીએ તેના ફાયદા સારૂ શુધબુધીએ કરેલું કામ.

સરતો.

પહેલી-ઇરાદાથી મોત આણવાને અથવા મોત આણવાની કોસીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી-કાંઈ વસતુનો કરનાર સમજતો એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવો સંભવ છે તે વસતુ મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવા અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશક્તતા દુર કરવાના કારણથી કઇ બીજા કારણ માટે તે સખસ કરે તેને અપવાદ લાગુ પડસે નહી.

ત્રીજી-મોત અથવા વ્યથા અટકાવવાનાં કારણથી કાંઇ બીજાં કારણ માટે બુધીપુરવક વ્યથા કરવાને અથવા વ્યથા કરવાની કોશીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી-જે ગુનો કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનો કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત

(અ) જ પોતાના ઘોડા પરથી પડીને બેહોસ થઇ જાય અને તેવામાં ગ હાજર તાંહાં આવી પહોચે તેના વીચારમા એમ આવે કે જની ખોપરી કાપી જોઇએ પછી જ ને વીચાર કરવાની શક્તી પાછી આવવાં પહેલાં અગર આ જનુ મોત આણવાના ઇરાદાથી નહી પણ શુધબુધીથી જ ના ફાયદાને માટે જ ની ખોપરી કાપે તો કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

(બ) જ ને એક વાઘ લઈ જાય છે તે જોઇને આ તે વાઘને તાકીને ગો ... કે; અને તે ગોળીથી જ નો જીવ જાય એવો સંભવ છે એમ જાણતો પણ જ ને ... લેવાના ઇરાદાથી નહી. અને સુધબુધીએ જ ને ફાયદો કરવાના ઇરાદાથી તે ગોળી મારે, અને તેની ગોળીથી જ ને તેનો જીવ જાય એવુ જખમ લાગે તો આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

(ક) એક બાળક એકાએક એવી આફતમાં આવી પડે કે તેની ઊપર તુરત કાંઈ સારવાર કરી ન થાય તો તેનો જીવ જાય એવો સંભવ હોય અને તે બાળકના વાલીની રજા લેવાની વેળા ન હોય એવી હાલત જોઈને તે બાળકના ફાયદા પર નજર રાખનારા સુખપુંગીએ તે બાળકના ફાયદાને માટે ડાકતર તે સારવાર કરે તો એ કાંઈ ગુનો કરયો એમ સમજવું નહી.

(ડ) એક ઘરને આગ લાગી છે તે ઘરમાં આ છે તથા જ બાળક છે. એવામાં લોક નીચેથી એક ચાદર પહોળી કરીને પકડી રહે અને આ તે બાળકને તે ઘરના છાપરાપરથી નીચે નાખે, એવું જાણીને કે નીચે પડવાથી એ બાળકનો જીવ જાય એવો સંભવ છે. પણ તે બાળકનો જીવ લેવો એવો તેનો ઇરાદો ન હોય, અને સુખપુંગીએ તે બાળકને ફાયદો કરવાનો ઇરાદો તેણે કરયો હોય તો એ ઠેકાણે અગર પડવાથી તે બાળકનો જીવ જાય તો પણ, આ એ કાંઈ ગુનો કરયો એમ સમજવું નહી

ખુલાસે.—ફકત પઈસાની તરફનો ફાયદો થતો હોય તેને ૮૮, ૮૯ તથા ૯૨ મી કલમના અરથ પરમાણેનો ફાયદો સમજવો નહી.

૯૩ કોઈ સખશના ફાયદાને સારૂ તેને સુખપુંગીએ કાંઈ કહેવામાં આવે અને તે સુખપુંગીએ કાંઈ કહેવું તેથી તે સખશને કાંઈ હાની થાય તો તે હાનીના સબબથી તે કહેવું ગુનો છે એમ સમજવું નહી.

દૃષ્ટાંત

એક માંદા માણસને તેનો ડાકતર સુખપુંગીએ પોતાનો અભીપ્રાય કહે કે તું જીવી સકવાનો નથી અને તે હબકથી તે માંદો માણસ મરી જાય તો અગર આ ને ખબર હતી કે એ પરમાણે કહેવાથી તે માંદા માણસનું મોત થાય એવો સંભવ છે તો પણ આ એ કાંઈ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

ટીકા

દુરસ ભાવથી કોઈ માણસને એવી ખબર કહેવી કે જેથી તેના મનપર માઠી અસર થઈ તેના શરીરને નુકશાન કરે એમ માનતો હોય તેને આ કલમનો લાભ મળવો ન જોઈએ.

૯૪ ખુન તથા રાજ વીરૂધ જે ગુનને માટે મોતની શીક્ષા ઠરાવેલી છે તે ગુના

જે કામ કોઈ શખ્સને ડરીને કરવું પડે.	એ શીવાય, જે કામ કોઈ શખ્સને કઈ ધમકીને લીધે કરવું પડે અને તે ધમકી એવી હોય કે જેથી તે કામ કરતી વેળાએ તે શખસના મનમાં કારણસર એવી દેહશત પેદા થાય

કે જો હું એ કામ નહી કરીશ તો મારૂ તાતકાળીક મોત થશે તો તે કામ ગુનો છે એમ સમજવું નહી પણ તે કામ કરનાર સખશ પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાને તાતકાળીક મોત કરતાં કાંઈ ઓછી હાનીની કારણસર દેહેશતથી એવી હાલતમાં પોતે આવ્યો હોય કે તેથી તેની ઊપર તે દાબ થયો એમ ન થવું જોઈએ.

ખુલાસો ૧ લો.—જે શખસ પોતાની ખુશીથી અથવા માર મરાવાની ધમકીથી

આ અપવાદનો ફાયદો મળી સકતો નથી.

ખુલાસો રજો —કઈ શખ્સને ડાક ઇટોની એક ટોળી પ

ખવાની ધમકી દેખાડીને કાયદા મુજબ ગુનો હોય એવી કાંઈ

કે કોઇ લુહાર પાસે તેના હથીઆર લેવાડીને પોતે કાઈ ઘરમાં પેસીને તે લુટી લેવા સાર

ઘરના બારણા ઉઘડાવે તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકે છે. . . . .

ટીકા.

મોતના પંજામાંથી બચવાને કરવુ પડેલુ કરનીય ગુનો નથી પણ તે ન કરવાથી પોતાનું મોત થવાનો ખરેખર ભય હતે એમ શાબેત કરવું જોઇએ. ઇંડા. લા. પ્ર. ૩૧૭

૯૫. કાઇ વસતુથી કાંઇ હાની થાય. અથવા કાઈ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય જુજ હાની થાય એવું કામ | અથવા કઇ હાની થશે એવો સંભવ જાણામાં હોય પણ હાની એટલી જુજ હોય કે સાધારણ સમજ તથા સવભાવનો કોઇ સખ્સ તે હાની બાબત ફરીઆદ કરે નહી, તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

"સાધારણ સમજ તથા સવાભવનો કોઇ માણુસ" જે વરગમાં ફરીઆદી હોય તે વરગમાંથી લેવો જોઈએ સમુદાયની કોઈ અમુક વરગમાં નઠારૂ બોલવું અને શરીર ઉપર બળાતકાર કરવો એટલો સાધારણ હોય છે કે એક બીજાની સાથે એ પરમાણે વરતે. પણ એમ જરા પણ મનમા આવે નહી કે આથી ફરીઆદ કરવાનું કારણ આપયું છે. બાનાજ જેવા કામો બીજા સાતીના લોકોમા અપમાન કારક અને નુકશાન કારક થઈ પડે.

આ કાયદાના મુળ રચનારાઓ તેમની નોટમાં (પા. ૮૧) આ ફકરા વીશે નીચે પરમાણે લખેછે.

"આ ફકરાથી જે કામો ભાષનો ખામીને લીધે ફોજદારી કાયદાના હરફમાં દાખલ થાય છે તો પણ તે હરફનો તેમાં જુસો નથી અને જેને આખી દુનીઆં ઉપર લોકો તેમજ ઘણા ખરા ઇનસાફદારો નિર અપરાધી ધારે છે તેવા કામોને સારૂ "ઠરાવ કરવા ઇરાદો છે અપણી વાખીયાઓ પરમાણે તો બીજા માણસની સહીમાં કલમ બોળવી એ ચોરી છે તેનો એક વેફર ભાગવી એ બીગાડ છે. ઘોડા ઉપર દોડતાં તેની આગળ પડી ધુળથી તેને ઢાંકી દેવા એ હુમલો છે ગાડીમા ચડતાં તેને દાબી નાંખી ફકત રવી એ બ્યાથા છે. એવા અગણીત કામો છે કે જે કરયા વીના માણસો ભેગા નહી જે કામો બંધ માણસો એક બીજા ઉપર કરે છે અને કરવા દેછે.

એ કરવા અને કરવા દેવાં એ ઠીક છે તો પણ ગુનાહથી તે દરજ્જામાં

નહીં માનવા જોઈએ એ ખુલ્લુંછે અ ગેદાકયા તોયા ક્ષ્માશીમની કરવા અમે ઠીક ધારીએ છીએ" તેનો દાખલો.

કોરટ જ્યા તોહોમતવાળા સખસને સરકારી જમીનના એક ખાલી ઝાડમાથી તરણ પાઈની મતાની તરણ શીગો તોડી લેવાને સારૂ શીક્ષા કરવામા આવી હતી તીયાં આ કલમ મુજબ ચોરીનો ગુનોહ ૧૬ કરયો (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૫ જો કોઈ બીજા માણસની જમીન ઊપરના ઝાડની પેંગશ લીધી હોત તો પરમાણે થાત નહીં.

સરકાર જેનો ઊપયેગ કરતા નથી એટલે ઉપજ લેતાં નથી તેવાં ઝાડોની શીગો તોડવી કાંઈ ગુનો યતો નથી વા. ૫ પા. ૩૫ તા૦ ૨૦ મેએ સને ૧૮૬૮.

ખાનગી બચાવના હક બાબત

ખાનગી બચાવનો હક અમલમા લાવતાં કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુના છે એમ સમજવું નહીં.

ખાનગી બચાવમા કરેલી કાંઈપણ વસતુ ગુનોનથી.

ટીકા.

યોગ હદમાં રહીને દરેક માણસે પોતાની આબરૂ, મીલકત અને સ્વાતંત્રતાનો બચાવ કરવો જોઈએ એ એવો નોયાનો નીયમછે (જુઓ સ્નીવાસકરતીય કાયદાની કેહેવતનુ પુસતક પા. ૬૧૫).

૯૭ હરેક સખસને નીચે લખેલા બચાવ કરવાનો હક છે. પણ તે હક તે ૯૯ મી કલમમા લખેલી હદો લાગુ પડે છે.

શરીર તથા મીલકતના બચાવનો હક.

પેહેલો—શરીર સબંધી કોઈ પણ ગુનાહથી પોતાના અથવા બીજા કોઈ પણ સખસના શરીરનો બચાવ.

બીજો.—ચોરી અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પરવેશ, એ ગુનાઓના લક્ષણોમાં દાખલ થઈ શકે એવો ગુનો જે કામ હોય અથવા જે કામ ચોરી અપહરણ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ કરવાની કોશોશ હોય તે, કામથી પોતાની અથવા બીજા કોઈ પણ સખશની સથાવર કે જંગમ મીલકતનો બચાવ.

• ૯૮ જે કામ બીજી હાલતમાં થએથી અમુક ગુનો ગણાય એવું હોય તે જો તે કામના કરનારની નાહાની ઊમરના, બુધીની કાચાઈના અથવા દીવાનગીના સબબનો, અથવા તેને કૈફ ચઢી હોય અથવા તે સખસની કાંઈ ખોટી સમજ હોય તે સબબથી તે ગુનોહ થઇ શકતો ન હોય તો પણ જાણે તે કામ તે ગુનોહ હોય એવી રીતે તેથી ખાંનગી બચાવ કરવાનો હરેક સખસનો તેવોજ હક છે.

દીવાના સખસ વગેરેના કામથી બચાવનો હક.

દ્રષ્ટાંત

(અ) દીવાનગીના જોરથી જ અ નો જીવ લેવાની કોશીશ કરે તો જ

ગુનો કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ જ ચાહ્યો હોય એવીજ રીતે ખાનગી બચાવનો હક છે.

(બ) જે ઘરમાં પેસનારને એ નો કાયદા પરમાણે હક છે ને ઘરમાં આ વખતે પેસે જ સુધબુધથી એ ને ઘર ફોડનારો સમજીને એની ઊપર હુમલો કરે કેમકે આ ખોટી સમજને લીધે એની ઊપર હુમલો કરવાથી જ એ કાંઇ ગુનો કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ જ તે ખોટી સમજથી કામ ન કરતો હોય એવીજ રીતે આ ખાનગી બચાવનો એ નો હક છે.

૯૯ પેહેલી—જે કામથી મોત અથવા માહાવ્યથા થવાનો કારણુંસર ભય ઊત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઇ કામ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના ઓધાની રીતથી સુધબુધીએ અમલ કરતાં જો કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે કામ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કીયા કામોથી ખાનગી બચાવ કરવાનો હક નથી;

બીજી જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણુંસર ભય ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઇ કામ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી શુધબુધીએ અમલ કરતાં કરેલા હુકમ ઉપરથી જો કોઇ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે હુકમ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તો પણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ત્રીજી—સરકારી અધીકારીઓને આશરો માગવા જવાની વેળ હોય એવી બાબતોમા ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ચોથી—કોઇ પણ બાબતમાં બચાવ કરવાના કારણુંસર કરવી જરૂર હોય. તે કરતાં વધારે હાની કરવા સુધીનો ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કેટલી હદ સુધીએ હક અમલમા લાવી શકાય

ખુલાસો ૧ લો—આ કામ કરનારો સરકારી નોકર છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી તે સખસનો તે સરકારી નોકર જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—આ કામ કરનારો માણસ કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી એ કરે છે હેતું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી અથવા હુકમના અખતીયારથી એ કામ કરૂં છું એમ તે માણસ કહે નહીં અથવા અગર તે અખતીયાર લખેલો હોય તો, માગેથી તે અખતીયાર બતાવે નહીં તો, તે સખસનો તે સરકારી નોકરના હુકમથી તે માણસ જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

૧૦૦ જે ગુના ઊપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે તે ગુનો જો નીચે લખેલા પ્રકારોમાના કોઇ પણ પરકારનો હોય તો ગુનો કરનારને બુધીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઇ પણ હાની કરતાં સુધી શરીરના ખાનગી બચાવનો હક પોહોંચેછે, પણ તે હકને ઉપલી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકારો.—

શરીરના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતાં સુધી ક્યારે પોંચે છે

મોતનો હક એટલે સુધી અમલમા ન લવાય તો તે કારણસર ભય જેથી ઉત્પન થાય એવો હુમલો.

બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય તો તેના ...થા પરી, એવો કારણસર ભય જેથી ઉતપન થાય એવો હુમલો.

તીજો—બળાતકાર સંભોગ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

ચોથો—સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ મઈથુને ઈચ્છા પુરણ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

પાંચમો—મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્યનયન કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

છઠો—કોઈ સખસને ગેરવાજબી રીતે કેદ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અને તે એવી ...હાલતમાં હોય કે તેથી પેલા સખસને કારણસર એવો ભય ઉતપન થાય કે પછી એ ...માંથી છુટવાને સારૂ સરકારી અધીકારીઓને અરજ કરવાનું મ દારાથી બની શકશે નહીં.

ટીકા.

જ્યાં એક પોલીસ અમલદાર ઝાડો લેવાના વારંટ સીવાય ચોરેલી મીલકતને સારૂ ઝડો લેવા એક ઘરમાં કોશીશ કરી તીયાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો તેને અટકાવવો ...ક મ. કાયદેસર હતું, અને ખાનગી બચાવના કારણસર તે વાજબી નહોતું (મુબાઈ ...ઇકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૭ પા. ૫૦)

૧૦૧ જો ગુનો ઉપલી કલમમાં લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો નહીં હોય તો શારીરના ખાનગી બચાવનો હક હુમલો કરનારને ખુશી પુરવક મોત કરતાં સુધી પોહોચતો નથી; પણ ...રને મોત શીવાયના ખુશી પુરવક કાંઈ બીજી હાની કરતાં સુધી પોચે છે. ...ની કલમમા લખેલા હદો લાગુ પડે છે

(તે હક મોત શીવાયના કાંઈ બીજી હાની કરતા સુધી કયારે પોચેછે)

૧૦૨ અગર ગુનો થયો નહીં હોય, તો પણ ગુનો કરવાની કાંઈ કોશીશ કે ધમકીથી શરીરને જોખમ પોચવાનો કારણસર ભય ઉતપન થાય કે તુરત શારીરના ખાનગી બચાવનો હક શુરૂ થાયછે, અને જ્યાં સુધી શારીરને જોખમનો તે ભય ભરી રહે તીયાં સુધી તે હક જારી રહેછે.

(શારીરના ખાનગી બચાવનો હક શરૂઆતથી અને ...નું જારી રેવું.)

૧૦૩ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનો જો નીચે લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો હોય, તો ગુનો કરનારને ખુશીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઈ પણ હાની કરતા સુધી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક પોચેછે; ...પણ તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકાર.

(મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતા સુધી કયારે પોચેછે.)

પેહેલો—અપહરણ.

બીજો—રાતને વખતે ઘર ફોડવું.

...તંબુ અથવા વહાણુ માણસના ઘર દાખલ વપરાતુ હોય, ...દાખલ વપરાતુ હોય, તે ઇમારત, તંબુ અથવા વાહાણુ

આગથી બીગાડ કરવો.

ચોથો—ચોરી, બીગાડ અથવા ગરહપ્રવેશ, અને તે એવી હાલતમાં કર… ગુસર હેવો ભય ઊતપન થાય કે જો ખાનગી બચાવનો તે હક અમલમા … પરીણામ મોત અથવા મહાવ્યથા થશે.

૧૦૪ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીસ કરવા ઉપરથી ખાનગી …

… હક મોત શીવાયની … કાંઈ હાંનો કરતાં … કયારે પહોચે છે.	અમલમા લાવવો પડે તે જો ઉપલી કલમમાં … રોમાંના કોઈપણ પરકારની ચોરી, બીગાડ અથવા … રવેશ નહી હોય તો તે હક બુધીપુરવક મોત કર… ચતો નથી પણ ગુનેગારને મોત શીવાયની બુધીપુ…

… પણ હાની કરતા સુધી પોહોચે છે અને તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હ… …ણુ પડે છે.

ટીકા

એક માજીસતરેટે એક જમીનના ટંટા બાબત તપાસ કરી એ જમીન… એક સખસના કબજામા છે. એવુ ઠરાવ્યું પણ બેઊ પક્ષકાર. ઊપર આ કાયદાની કલમ… ૧૪૭ પ્રમાણે તહોમત હતુ તેથી તેમને બેઊને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે જે … સખસનો કબજો હતો તેને આ કલમ ૧૦૪ નો લાભ મળે અને તેથી તેને સજા થાય… નહીં. ૧૦ વી. રી' પ્ર. ૬૪ (ફોજદારી.)

૧૦૫ પહેલી–જયારથી કોઈ મીલકતને જોખમનો કારગુસર ભય ઉતપન થા…

મીલકતના ખાનગી બચાવના હકની સરૂઆત અને તેનુ જારી રહેવું.	તીયારથી તે મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક સરૂ થાયછે.

બીજી—ચોરીથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક મીલકત લઇને ગુનેગાર નાસી જાય અથવા સરકારી અધીકારીઓનો આસરો મળે અથવા તે મીલકત પાછી હાથ લાગે, તાહાં સુધી જારી રહે છે.

તીજી—અપહરણથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જયાં સુધી … બસને મોત અથવા વ્યથા અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરે અથવા કરવાની … અથવા જ્યા સુધી તાતકાળીક મોતનો અથવા તાતકાળીક વ્યથાનો અથવા … તાતકાળીક અટકાવનો ભય જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે છે

ચોથી—સાપરાધ પરવેસ અથવા બીગાડથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જયાં સુધી ગુનેહગાર સાપરાધ પરવેશ અથવા બીગાડ કરવામાં જારી રહે તીયાં સુધી જારી રહે છે.

પાચમી—રાતને વખતે ઘર ફોડવાથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો … …થી સુરૂ થએલો ગરપરવેશ જયાંસુધી જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે…

ટીકા.

ઘરમાંથી નાશી ગયો હોય અને જે ઘરમાંથી ચોરી કરી તો તેને પકડવાને જરૂર હોય તે કરતા વધારે હાની કરવી ખાકી જોલાહાદ. બે. હા. રી. (સ્પેશીઅલ નંબર.) પ્ર ૮ હુમલો એવા થાય કે તેથી મોતનો કારણસર ભય ઉત્પન અને તે હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં પોતાનો બચાવ કરનાર સખસ હેવી હાલતમા આવી લો હોય કે કોઇ બે ગુનાહ સખસને હાની કરવાના જો શીવાય તેથી તે હક ધારયુ થાય હેવી રીતે અમલમા શકાય નહીં તો તે જોખમમા પડતા શુધી ખનગી બચાવનો તેનો હક પોહેચેછે.

દ્રષ્ટાંત.

અ ભી ઉપર એક ટોળીએ હુમલો કરયો છે અને તેઓ તેનુ ખુન કરવાની કરે છે તે ટોળાની ઉપર બંદુક છોડયા સીવાય ધારેલુ થાય એવી રીતે ખાનગી બચાવનો હક અ અમલમાં લાવી શકે એવુ નથી, અને તે ટોળામા કેટલાએક બાળક છોકરા છે તે એોને હાની કરવાના જોખમ સીવાય અ બંદુક છોડી શકતો નથી હવે એવુ છતા બંદુક છોડેથી જો અનથી તે છોકરાઓમાના કોઇ છોકરાવોને કાંઈ હાંની થાય તો અ એ કાં ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

મુંબઇમાં એવો ઠરાવ થયો છે કે દીવાની હુકમમાંથી અથવા દીવાની કેદમાંથી છટ એ ફોજદારી ગુનોહ નથી (રાણી વીરૂધ કોનન, મુંબાઈ કરા. કે. વા. ૬ પા.૧૫)

બાબ ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

તુ સબંધી નીચે લખ્યા પરમાણે જે માણુસ કરે તે માણુશે તે વસતુ કરવામા મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ણુસ તે વસતુ કરવાને કોઇ સખસને ઉશકેરે; અથવા

ાણુસ તે વસતુ કરવાને સારૂ કોઇ સખસ અથવા સખસોની સા લ થાય પણ તે કયારે કે તે મસલત મુજબ તથા તે વસતુ કર ા કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં આવે તો અથવા.

ર કાઇ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કશુર કરીને તે વસતુ કરવામાં

મગર કોઇશખસ જાણી જોઇને કાંઈ વાત કહીને ર કરવાની પોતાની ફરજ હોય તે હકીકત જાણી જોઇને છુપી

ખુટીપુરવક કંઈ વસતુ કરાવે અથવા કરાવવાની કોસીશ કરે તો તેણે [redacted]
ઉસકેરણી કરી એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક સરકારી અમલદાર છે તેને એક ઈનસાફની કોરટમાંથી વારંટ મળેલું છે તે વરંટ મુજબ જ ને પકડવાનો અ નો અખતીઆર છે હવે એ હકીકત જાણ્યા છતાં (થ) ક તે જ નથી એ પણ જાણ્યા છતાં બ અ ને જાણી જોઈને એમ કહે કે ક તે જ છે અને એમ કરીને ઈરાદાથી અ ની પાસે ક ને પકડાવે તો એ ઠેકાણે બ એ ઉસકેરણીથી ક ને પકડવામા મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો —૨ જો કાંઇ કામ કરતાં પહેલા અથવા કાંઈ કામ કરતી વખતે તે કામ કરવું સેહેલ કરવા સારૂ જે માણસ કંઈ વસતુ કરે અને તેમ કરીને તે કા[redacted]
રે તે માણસે તે કામ કરવામાં સાહાય કરયુ એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમને લગતા નીચે મુજબ ફેસલા થએલા છે, તે ધ્યાનમાં [redacted]
[redacted]ને નીચે દાખલ કરા છે.
[redacted]ગામા આવી હતી અને પુરાવો એમ બતાવતો [redacted]
[redacted]હાં એવો ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે અમુક કે[redacted]
એ હુમલો કરયો તે વખત પાસે ઊભા હતા તે ઈરાદાથી સાહાય કરવાના ગુનેગાર [redacted]
પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ શીક્ષા કરવા લાએક નહોતા (રેવનીયુ શીવલ એંડ કરીમીનલ [redacted]
પોરટર, કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગઝ વા. ૪ પાને ૨૭)

સરકારી માણસ શીવાય કોઈ ખાનગી માણસે કાંઈ ગુનો બનતાં જોયો હોયતે [redacted]
ખબર આપવી એવો કોઈ કાયદો નથી ૪ બેં હા. રી પ્ર ૭ (ફો. આ.)

ખોટા તોહોમતના ટેકામાં જુબની આપાથી મદદગારીનો ગુનો કરયો એમ [redacted]
નથી. ૯ બેં. હા. રી. પ્ર. ૧૬

પોલીસના લોકો જુલમથી તોહોમતદારોની કબુલત લેછે એવી ખબ[redacted]
ટેબમને પડયા છતા તેણે તે ચોરી કબજામ કરાવી એ ગુનો છે ૧૧ વી. રી.[redacted]

ખુન સાબત થયા વીના ખુનની મદદગારીનો ગુનો સાબીત કરી શ[redacted]
હા. પ્ર ૨૪૦.

તોહોમતદારે સાહેદીને પોતાની વીરૂધ હકીકત જાહેર ન કરવા [redacted]
સહેદી આપવામા મદગારી કરાનો ગુનો થાય છે. ૪ હા. પ્ર ૩૯૦ [redacted]

એક કાયદા વીરૂધ મંડળીના કેટલાક સભાસદો પાસ લાકડી હોય ([redacted]
પાસે કાંઈ લાકડી ન હોય પણ કોઈ પાસેથી લાકડી લઈને વાપરે (બ) જે (અ) ને[redacted]
પી હોય તે મારવાનો જનરલ ઓરડર આપે તો (બ) એ કરેલા હુમલાના (બ) એ[redacted]
દગારી કરી એમ કહેવાય, કાયદા વીરૂધ મંડળી ૪ હા. પ્ર ૨૪૦ [illegible]

નો થવાનો છે એવો ઈરાદો કોઈએ જાણ્યો હોય અને એ
ઈરાદો જાણી જોઈ છુપાવ્યો હોય તો તેણે ડાકાયટીમાં
મદદ કરી કહેવાય. રાણી વાકેય જેઠાગુરૂ. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪

ઈંય ગુનો કરનાર તરીકે સાક્ષી થઈ હોય તેઓને મદદગારી તરીકે
ગણાય નહીં. રાણી વીરૂધ ઉમા ચોધરા ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

ખુલાસા પ્રમાણે એક સખસે કાંઈ ચોરી કરાવી હોય અથવા
થાય તે જ વખતે એ ગુનો થવાની પાછળથી ખબર મળી હોય તો
મદદગારી થાય નહીં. રાણી વીરૂધ સમારૂદીન, ઈ. ડા. પ્ર. ૨૪૦

સરટીફીકેટ આપવાના ગુનાહમાં મદદગારી કરવાના તોહોમતમાં તહો-
મતદારનો ઈરાદો એ ગુનાહનો મુખ્ય ભાગ છે—રાણી વીરૂધ હોસામુદીન ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

એક સખસનું ખુન થયું તે વખતે ખુન થશે એવું તેના જાણવામાં નહોતું તેથી તે
ત્યાં ઊભો રહ્યો તે આ ગુનો અટકાવવાને બીકથી વચ્ચે પડ્યો નહી એટલુંજ નહીં
પણ મુડદુ છુપાવવામાં ખુનીઓ ભેગો સામેલ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તેની
ઉપર ખુનની મદદગારી કરવાનું તોહોમત આવે નહીં પણ પીનલકોડની કલમ ૨૦૧ પર-
માણે પુરાવો છુપાવવાનું તહોમત આવે-રાણી વીરૂધ ગોવરધન બેરા. કો. ઈ. ડા. પ્ર ૩૪૦

જે ગુનાહમાં મદદગારી કરી હોય તે ગુનોહ થયા વીના મદદગારીની સજા થાય ન-
હીં એમ નથી એટલે કે મદદ કરેલો ગુનોહ ન થાય તો પણ મદદગારીની સજા થાય.
૧૮ વી. રી. પ્ર. ૬૨

(અ) એ (બ) અને (ક) ને (ડ) ને પરાણે પકડી લાવવાનું કહ્યું એ પ્રમાણે
તેઓ પકડી આવ્યા. (ડ) ની ઉપર સખત માર પડ્યો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે
(અ) ખુશી પુરવક મહાવ્યથા કરવાના ગુનાહનો મદદગાર છે રાણી વીરૂધ દુરગેશર સરમા
કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૨૪૭

એક કદીએ એક ચોરી કરનારની પારટી સાથે રહેવાનું કબુલ કરયું પાછળથી તેણે
તેમ એ વીચાર ફેરવ્યો પણ ચોરી થતી વખતે તે ત્યાં હાજર હતો તેમાં ઠરવવામાં
આવ્યું કે તેની ઉપર આ કલમની રકમ બીજી પ્રમાણે તહોમત આવે નહીં પણ આ
કલમની રકમ ત્રીજી પ્રમાણે અને કલમ ૧૦૯ પરમાણે તહોમત આવે. રાણી વીરૂધ ખુ
બલનુસર કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

કોઈ પારકા રાજ્યમાં રહી બ્રીટીસ કોરટમાં કરવાના ગુનાહની મદદગારી કો
તે મદદગારનો ઈનસાફ બ્રીટીશ કોરટથી થાય નહિં રાણી વીરૂધ પરતાપ ૧
હા. રી. પ્ર. ૩૫૧.

આ કલમમાં " મશવરત " સબ્દ છે તેનો અરથ એ છે કે કોઈ સખસે
દયાનતથી ઈજા કરવાના વીચારથી બે અથવા વધારે સખસો ભેળા મળે રાણી વીરૂ
[illegible]

કોઈ સખસ બીજાના નામથી જુઠી સાક્ષી પુરવા આવે એ સખસ અમુક સખસ [illegible]
એ તે કેઈ તરીજો સખસ ખતરી આપે તો એ ખાતરી આપનાર મદદગાર ગણ[illegible]

[illegible] ૮ વી. રી પ્ર. ૫

[illegible] મતદારને મદદગાર ગણુતી વખતે ગુનેહગાર સાથે ગુન[illegible]
[illegible] એવું બતાવવું જોઈએ જ્યાં સુધી કાયદાસર કામ ચાલ[illegible]
[illegible] ભેળો રહે પણ [illegible]રકાયદે થતા તે તેમનાથી દુર રહે [illegible]
[illegible] ૨૦ વી રી. પ્ર. ૪૧

[illegible] એમ કહે કે મારે અમુક જણને મારવા છે. આથી ([illegible]
[illegible] તે હથીઆરે કરીને (બ) કાઇ ગુનાહ ભરેલું કામ કરે[illegible]
[illegible]) એ મદદગરી કરી કહેવાય. ૧૨ વી. રી. પ્ર. પર.

૧૦૮ જે સખસ કાંઇ ગુનો કરવામાં મદદગારી કરે અથવા જે કા[illegible]

મદદગાર.

} ખરાના ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુનો કરવાને [illegible]
{ કોઇ શકતીમાન સખસે કરયુ હોય તો ગુનો થાય[illegible]

[illegible] મદદગારી કરે તે શખશે ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

[illegible] ૧ લો—કાંઇ કામની કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં મદદગારી કરવી [illegible]
[illegible] છે. પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહી [illegible]
[illegible]નો પણ.

ખુલાસો બીજો.—મદદગારીનો ગુનો થવામાં હેતુ કાંઇ જરૂર નથી કે મદદગ[illegible]
કરેલુ કામ થવુ જોઇએ અથવા જે અસર તે ગુનો થવામાં જરૂર છે. તે અસર પે[illegible]
થવી જોઇએ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ બ ને ક નુ ખુન કરવાને ઉસકેરે બ તેમ કરવાની ના કહે તો બ ને [illegible]
[illegible]ન કરવામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) અ બ ને ડ નુ ખુન કરવાને ઉશકેરે તે ઊસકેરણી મુજબ બ ડ ને એક [illegible]
[illegible] મારે, તે જખમથી ડ સારો થાય તો પણ અ એ બ ને ખુન કરવાની ઊસકેર[illegible]
[illegible]કરી એમ સમજવું.

ખુલાશો ૩ જો—હેવુ કાંઇ જરૂર નથી કે જે સખસને મદદગારી કરી હોય તે [illegible]
[illegible]ખસ કાંઇ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન જોઇએ અથવા તે મદદગારના જો[illegible]
[illegible]જ તે સખસનો સાપરાધ ઇરાદો કે જ્ઞાન જોઇએ, અથવા તે સખસનો કાંઇ પણ [illegible]
પરાધ ઇરાદો અથવા જ્ઞાન જોઇએ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ સાપરાધ ઇરાદાથી એક બાળકને અથવા ગાંડા માણસને કાંઇ કામ કર
[illegible]ને ઊસકેરે અને તે કામ [illegible] હોય કે ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે સંકબનાતી

હોય એવો કોઈ શખસ અ ના જેવા ઈરાદાથી તે કામ કરે તો તે ગુનો ગણાય. તો એ ઠેકાણે અ એ ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું પછી તે કામ કરવામાં આવે કે નહીં તો પણ.

(ખ) જ નું ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ સાત વરસથી ઓછી ઊમરના એક બાળક બ ને એવું કામ કરવાને ઉશકેરે ક તેથી જ નું મોત થાય બ તે મદદગારી ઊપરથી તે કામ કરે અને તે કામથી જ નું મોત થાય તો એ ઠેકાણે જો બ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શક્તીમાન નથી તો પણ જાણે બ ગુનેહ કરવાને કાયદા પરમાણે શક્તીમાન હોય અને તેણે ખુન કર્યું હોય તેજ રીતે અ શીક્ષા થવાને લાયક છે, તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકે.

(ક) અ એક ઘરને આગ લગાડવાને બ ને ઉશકેરે અ ની ઊસકેરણી ઉપરથી બ તે ઘરને આગ લગાડે અને દીવાનગીના સબબથી તે કામ કેવી તરેહનું છે તે, અથવા પોતે જે કામ કરે છે તે કામ ખોટું અથવા કાયદા વીરૂધ છે એવું જાણવાને બ અશક્ત હોય તો બ એ કાંઈ ગુનેહ કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ અ એ ઘરને આગ લગાડવાના ગુનામાં મદદગારી કરી, અને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શીક્ષાને તે લાયક છે એમ સમજવું.

(ડ) ચોરી કરવાના ઈરાદાથી જ ના કબજામાંથી કાંઈ જ ની મીલકત લેવાને અ બ ને ઊશકેરે અ બ ના મનમાં એવો વીસવાસ ઉત્પન કરે કે તે મીલકત અ નીછે પછી સુધબુધીથી તે મીલકત અ ની છે એમ માનીને બ તે મીલકત જ ના કબજામાંથી લે તો એ ખોટી સમજણથી કામ કર્યું તેથી તેણે બદદાનતથી લીધી એમ કહેવાય નહીં માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં પણ અ એ ચોરીમાં મદદગારી કરી અને બ એ ચોરી કરી હોય ને જે શીક્ષ બ ને થાય તેજ શીક્ષાને અ લાયક છે એમ સમજવું

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરવી એ ગુનોહછે માટે એવી મદદગારીમાં મદદગારી કરવી તે પણ ગુનોહછે એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત

જ નું ખુન કરવાને ક ને ઉસકેરવાને અ બ ને ઊશકેરે તે ઊપરથી જ નું ખુન કરવાને બ ક ને ઉશકેરે. અને બ ઊશકેરણી ઉપરથી ક તે ગુનેહ કરે તો પોતાના ગુનાને માટે બ ખુનની શીક્ષાને લાયકછે; અને તે ગુનેહ કરવાને અ એ બ ને ઉશકેર્યો માટે અ પણ તેજ શીક્ષા ને લાયકછે એમ સમજવું

ખુલાસો ૫ મો—મસલતથી મદદગારીનો ગુનો કરવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસ ગુનેહ કરે તે સખસની સાથે તે મદદગારે તે ગુનાહ બાબત મનસુબો કરવો જોઈએ જે મસલત મુજબ તે ગુનેહ કરવામાં આવે તે મસલતમાં તે સામેલ થયો તો બસછે.

કરે કે અ એ જેહેર આપવું પછી તે ગોઠવણ બ ક ને સમજાવે ... ક તીજો સખસ જેહેર આપવાનોછે પણ અ નું નામ કહે નહી ક જેહેર કબુલ કરે અને સમજાવેલી રીતે વાપરવા સારૂ તે જેહેર તેબ ને હવાલે ... ને જેહેર આપે અને તેના જોરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અ તથા ... મળીને કઇ મસલત કરી નથી તો પણ જે મસલત મુજબ જ નું ખુન ... સામીલ થયો માટે ક એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને ... સીને લાયકછે એમ સમજવુ.

ટીકા.

મદદ કરેલો ગુનહો ખરેખરો બનેલ હોવો જોઇએ એવી કાંઇ જરૂર નથી ૪ ઇ. ... રી. (કલકતા) પા. ૩૬૬

જો મદદગારી ઊપરથી મદદગારી કરેલુ કામ કરવામાં આવે અને તેની મદદગારીને માટે બીજે કાંઇ સાફ સીક્ષા ન ઠરાવી હોય તેની શીક્ષા.	૧૦૯ અગર કોઇ માણસ કાંઈ ગુનામાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપર તે મદદગારી કરેલુ કામ કરવામા આવે અને તે મદદગારીને શીક્ષાને માટે આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ કરેલો નહી ય તો તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણસને કરવા આવશે.

ખુલાસો—કાંઇ કામ અથવા ગુનો મદદગારી ઉપરથી કરનામાં આવ્યો એમ ક... સમજવુ કે જયારે તે કામ અથવા ગુનો તે મદદગારીમાં જે ઉસકેરણી અથવા મસલત ... થવા સાહાય આવ્યુ હોય તે ઊસકેરણી ઊપરથી અથવા તે મસલત મુજબ અથવા સહાયથી કરવામાં આવે તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકરછે તેણે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા અ ...ની ઊપર કાંઈ મહેરબાની બતાવવાના બદલામાં અ બ ને કાંઇ લાંચ આપવા માટે અ... ને બ તે લાંચ લે, તો ૧૬૧ મો કલમમા બાયાન કરેલા ગુનામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) ખોટી શાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે અને તે ઊશકેરણી ઉપરથી ... તે ગુનો કરે તો અ એ તે ગુનામા મદદગારી કરી તથા બ ના જેવીજ શીક્ષાને તે લાય... છે એમ સમજવું.

(ક) અ તથા બ જ ને જેહેર આપવાની મસલત કરે. તે મસલત મુજબ ... જેહેર લાવીને બ ને હવાલે કરે એટલા શારૂ કે બ તે જેહેર જ ને આપે પછી તે મસ... મુજબ બ અ ની ગેર હાજરીમા તે જેહેર જ ને આપે અને તેથી ...

ટીકા.

સને ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મુજબ ગુનાની વ્યાખ્યામાં વીશેશ અને સથાનીક કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો હવે સમાવેશ થાયછે તોપણ તેમાં વીલાયતના કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો સમાવેશ થતો નથી એટલા માટે જ્યાં મુખીય ગુનેગાર માતર એજ કાયદા મુજબ સીક્ષા લાએક હોય તાંહા એ ગુનો કરવાને હીંદુસતાનમા મસલત કરવાના ગુનાને સારૂ આ કલમ મુજબ શીક્ષને લાયક નથી (મુંબઈ પ્રા કે. વા. ૭ પા. ૧૧૬)

મુખ ગુનેહ કરનારને સજા થાય તોજ મદદગારને સજા થાય એમ નથી મુખી છુટી જાય અને મદદગારને સજા થઈ સકે છે. ૧ ઈલારી (મુબઈ) પા. ૧૫

કોઈએ કોઈ સખસ ઉપર ખોટી ફરીઆદ કરી હોય તેમા એક સાક્ષીએ સાક્ષી આપીહોય તો એ સાક્ષી આપનાર સખસ ઉપર એ ખોટી ફરીઆદ કરવામાં મદદગારી કરવાનુ તહોમત રખાય નહી. ૯ બે. લા. રી. એપેનડીક્ષ) પ્ર. ૯.

મદદગારીના તહોમતમાં મુળ ગુનાહની કલમ દાખલ કરવી જોઈએ તેમજ કેવી રીતે મદદગારી કરી તે પણ બતાવવું જોઈએ ૧ વી૦ રી પ્ર. ૯

૧૧૦ અગર કોઈ માણસ કાંઈ ગુનામાં મદદગારી કરે અને મદદગારી કરેલો સખસ મદદગારના ઈરાદા અથવા જ્ઞાન કરતાં જુદાજ ઈરાદા કે જ્ઞાનથી તે કામ કરે, તો બીજા ઈરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી નહી પણ મદદગારના જેવાજ ઈરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી અગર તે કામ કરયુ હોય તો જે ગુનો થાય તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણસને કરવામા આવશે

અગર મદદગારી કરેલો સખસ તે કામ મદદગારના ઈરાદા કરતા જુદા ઈરાદાથી કરે તો તે મદદગારની શીક્ષા.

૧૧૧ અગર એક કામમા મદદગારી કરવામા આવે અને બીજુ કામ બને તો જાણે તેજ કામમાં મદદગારી હોય તેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજજે તે મદદગાર તે બનેલાં કામને માટે જાબદાર છે પણ તે બનેલુ કામ તે મદદગારીનુ સંભાવ્ય ફળ હોવુ જોઈએ તથા જે ઊશકેરણી અથવા સાહાય અથવા મશાવરત તે મદદગારીમા આવી હોય તે ઊશકેરણીના જોરથી અથવા તે સાહાયથી, અથવા તે મશાવરત મુજબ તે કામ થવુ જોઈએ.

એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદુજ કામ બને તીયારે મદદગારીની જાબદારી.

સરત.

દ્રસ્ટાંતો.

(અ) જના ખોરાકમાં જેહેર ઘાલવાને એક બાળકને ઊસકેરીને અ તે કારણસર તે બાળકને કાંઈ જેહેર સોપે, પછી તે ઊશકેરણી ઊપરથી, ય નો ખોરાક જ ના ખોરાકની પાસે છે તેહેમા ચુકથી તે જેહેર ઘાલે, તો એ ઠેકાણે, જો તે બાળકે તે ઊસકેરણીના જોરથી કામ કરયું હોય, અને સઘળો હાલ જોતા જે કામ થયું તે મદદગારીનું

સંભવિત ફળ હોય, તો અગર અ એ તે બાળકને ખોરાકમાં ઝેર નાખવાને ઉશકેર્યા હોય એહેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે અ જવાબદાર છે.

(બ) જ નું ઘર બાળીનાંખવાને અ બ ને ઉશકેરે, અને બ તે ઘરને આગ લગાડીને તેજ વખતે તહાં કાંઇ મીલકતની ચોરી કરે; તો અગર તે ઘર બાળવામાં મદદગારી કરવાનો અ તકશીરવાર છે, તો પણ તેણે તે ચોરીમાં મદદગારી કરી એમ સમજવું નહીં, કેમકે ચોરી તે જુદુજ કામ છે. અને તે બાળવાનું સંભાવ્ય ફળ નથી.

(ક) અપહરણના કારણસર મધરાતે એક વાસેલું ઘર ફોડવાને અ બ તથા ક એઓને ઉશકેરે. અને તે કારણસર તે તેઓને હથીઆર આપે પછી બ તથા ક તે ઘર ફોડીને અંદર જાય, અને તે ઘર માંહીલો એક માણસ જ તેઓની સાહામો થએથી તેઓ જ નું ખુન કરે, તો એ ઠેકાણે, જો તે ખુન તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોય, તો અ ખુનને માટે ઠરાવેલી શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારને મદદગારી કરેલા કામના તથા બનેલાં કામની એ બંને શીક્ષા ક્યારે થઇ શકે.

૧૧૨ મદદગારી કરેલું કામ પણ કરવામાં આવે, અને ઉપલી કલમ મુજબ જે કામને માટે મદદગાર જવાબદાર છે. તે કામ પણ કરવામાં આવે, અને તે કામ જુદેજ ગુનોહ થાય, તો તે મદદગાર તે ગુનાહોમાંના હરએક ગુનાની શીક્ષાને લાયક છે,

દ્રષ્ટાંતો.

એક સરકારી નોકરે કરેલી જપતીના સામો થવાને અ બ ને ઉશકેરે. પછી તે ઉપરથી બ તે જપતીની સામે થાય, અને સામો થવામાં બ તે જપતી કરનાર અમલદારને ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરે તો, તે જપતીની સામો થવાનો ગુનોહ તથા ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરવાનો ગુનોહ, એ બંને ગુના બ એ કર્યા માટે બ એ બને ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે. અને અગર અ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે જપતીની સામો થવામાં બ ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરશે હેવો સંભવ છે તો અ પણ એ ગુનાઓમાંના હરએક ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના વારયા કરતા જુદી અસર પેદા થાય તે અસરને માટે તે મદદગારીના જવાબદારી.

૧૧૩ એક મુકરર અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી મદદગાર સખસ કાંઇ કામમાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય એવું કાંઇ કામ તે મદદગારે ધારેલી હોય તે કરતા જુદીજ અસર પેદા કરે તો અગર તે મદદગારે તેજ અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી તે કામમાં મદદગારી કરી હોય એવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે તે મદદગાર તે પેદા કરેલી અસરને માટે જવાબદાર છે પણ તે મદદગારી કરેલા કામથી તે અસર થવાનો સંભવ છે એમ તેણે જાણ્યું હોય તો.

દ્રષ્ટાંત.

જ ને મહાવ્યથા કરવાને અ બ ને ઉશ્કેરે, પછી બ તે ઉશ્કેરણી ઉપરથી જ ને મહાવ્યથા કરે અને તેથી કરીને જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અગર અ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે મદદગારીથી કરેલી મહાવ્યથાથી જનું મોત થશે એવો સંભવછે તો ખુનને કરાવેલી શીક્ષા પામવાને ય લાયક છે એમ સમજવું.

૧૧૪ જે સખસ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદગાર દાખલ શીક્ષા પામવાને લાયક થાય તે સક્ષને તે મદદગારીને લીધે જે કામ અથવા ગુનાને માટે શીક્ષા થઈ સકે એવું હોય તે કામ અથવા ગુનો થતી વખતે તે સખસ જો તાંહા હાજર હોય તો તેણે તે કામ અથવા ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ગુનોહ થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો.

ટીકા

કોઈ સખસને મદદગાર તરીકે ગેરહાજરીમાં જવાબદાર કરવાને એમ બતાવવું જોઈએ કે ખરેખર બનેલો ગુનોહ કરવામા તેણે સાહાય કરી હતી, ઉસકેરણી કરી હતી અગર મમલત કરી હતી (કા. ૧૦૭) એટલા સારૂ જ્યા કેટલાક કેદીઓએ મહાવ્યથા કરી હતી અને બીજા માતર પાસે ઉભા રહ્યા હતા. અને પુરાવા ઉપરથી એમ મલમ પડતું હતું કે એ હુમલો અનીસચીત હતો તથા એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે જે લોકો પાસે ઊભાં હતા તેમને તે કામ ૧૦૭ તીજા ફકરા મુજબ એ કામમાં સાહાય કરવાને સારૂ મદદગાર તરીકે શીક્ષા થાય પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ મુખીય માણસોને શીક્ષા થઇ સકે નહી. કારણ કે તેઓ ગેરહાજર હોય તો તેમને મુળગાએ શીક્ષા ન થઈ શકત (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકતા કરીમીનલ રૂલીગ વા૦ ૪ પા ૨૭

મુસલમાન અસતરી ધણીની મીલકતની ચોરી કરવામાં મદદ કરે તેને આ કલમ પરમાણે ગુનાની શીક્ષા થઈ સકે છે. (મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૪ મારચ સને ૧૮૬૯.)

કોઇ હીંદુ અસતરી પોતાનુ અસતરીધન ધણીને કબજેથી તેની રજા વગર લઈ જાય તો તેના ઉપર ચોરીનો ગુનો સાબીત થતો નથી તેમ તેમા મદદગારીની શીક્ષા થઈ શકતી નથી (મુંબઈ હા. કો. તા. ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા ૧૧)

જે વખતે કોઈ માણુસ એકાદ ગુનોહ કરવામા મદદ કરેને ને ગુનો થતી વખતે હાજર રહે છે તો તે વખતે તેની ચોકસી કરવાની તે મુજબ અપરાધ કરયા બદલ આ કલમ પરમાણે કરવી જોઇએ મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૬ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ વાલીયમ ૮ પાનુ ૧૬૪.

ખોટી પરતીજ્ઞા કરવા સીખવનાર ઉપર જયાં સુધી પરતીજ્ઞાનો ગુનોહ સાબીત થયો નથી તયાં સુધી સીખવનાર ઊપર તહોમત લાગતુ નથી .રૂસલ અનકરાઈન " વાલી[illegible] પા૦ ૫૧૭."

હાજર હોવુ એટલે કે ગુનોહ થતી વખતે ગુનોહ બનીવાની જગોએ હાજ[illegible]

જઈ આપી શકે આરમઓીલ્ડ પ્ર ૮.

ચોરી કરવા જનારમાના કેટલાક અંદર ચોરી કરવા જાય અને કેટલાક બાહાર ઉભા તો તે બહાર ઊભા રહેનાર અંદર જનાર જેટલાજ ગુનેહગારછે આરમઓીલ્ડ પ ૧૦૧૮

કેઇ સખસ ચોર લોકો ચોરી કરી જે માલ આપે તે લઈ જવાનુ માથે લે અને તે પરમાણે તે પોતાના ઘર બહાર નીકળે પણ જ્યાં ગુનોહ બનીયો હોય ત્યાંથી એટલી ન હોય કે જેથી મુખીય ગુનોહ કરનારને કાંઈ મદદ કરી શકે તો તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનેગાર ઠરે નહી, આરમબોલ્ડ પા. ૧૦૧૮

ખોટા દસતાવેજનો અમુક ભાગ અમુક સખસે કરવો એવુ ઠરયું હોય અને તે પરમાણે જુદે જુદે વખતે દરેક સખસ પોતેપોતે માથે લીધેલુ કામ કરે તો તેઓ સઘળા મુખીય ગુનેગાર તરીકે જવાબદાર છે અગર તે સઘળાએ ભેગા થઈ આ કામ પુરૂ કરયુ નથી તોપણ આરમબોલ્ડ પ્ર. ૧૦૧૯

આ કલમ પરમાણે મદદગારને મુખીય ગુનેહો કરનાર જેટલો જવાબદાર ગણવા માટે જરૂરનુ છે કે ગુનેહ શરૂ થયાથી તે પુરૂ થતાં સુધી સઘળો વખત તે પાસે રહેલો હોવો જોઇએ. પુરો થતા દરમીયાન તે ખસી જાય તો એ કલમ પરમાણે જવાબદાર નથી. મુ. હા. રી. પા. ૪૯૭.

કેટલાક સખસો જોર જુલમથી પાક ઊડાવી લઇ જાય તો સઘળા એક સરખા જવાબદારછે અગર એ કેટલાક સખસોએ તે માલ ઉડાવ્યો ન હોય તો પણ કેમકે સઘળા ભેગા હતા એટલે સઘળા એક સરખા જવાબદારછે ૮ બી. રી. પ્ર. ૫૯

૧૧૫ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઇ સકે એવો કઇ ગુનો

મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદર પારની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાઓમા મદદગારી કરવામા આવે અને તે ગુનાહ તે મદદગારીને ઉરતી ન થાય તો મદદગારીની સીક્ષા. અગર જેથી બ્યથા થાય એવુ કાઈ કામ તે મદદગારી ઉપરથી કરવામા આવે તો.

કરવામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે ગુનોહ કરવામા આવે નહી તથા તે મદદગારી માટે શીક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે મદદગાર જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય મથી કોઇ શખસને બ્યથા થાય એવુ કંઇ આવે તો તે મદદગારને ચઉદ વરસની મદત સુધીના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

જ નુ ખુન કરવાને અ બ ને ઉશકેરે પણ તે ગુનો કરવામા આવે નહી હવે અગ જ નુ ખુન કરે તો તે મોતની અથવા છાતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને લાયક થાય એવુ છે માટે અ સાતવરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને પણ લાયકછે એમ સમજવુ અને તે મદદગારી ઉપરથી જો જ ને કાંઈ બ્યથા કરવામાં આવે તો તે માણસ અ ચઉદ વરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને લાયક થશે એમ સમજવું.

કેદની સીક્ષા થઈ સકે એવા ગુનામા મદદગારી કરવામા આવે અને તે ગુનો તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય તો તે મદદગારીની શીક્ષા.

અગર તે મદદગારે અથવા મદદગારી કરેલો સખસ સરકારી નોકર હોય, અને તેની ફરજ તે ગુનો અટકાવવાની હોયતો

૧૧૬ કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુનામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનો કરવામાં આવે નહી તથા તથા તે મદદગારાને માટે સીક્ષા સબંધી આ કાયદામા કાંઈ સારૂ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસ ગુનાનેમાટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદના ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદના અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર તે મદદગાર અથવા જેને મદદગારી કરી હોય તે સખસ સરકારી નોકર હોય અને તેની ફરજ તે ગુનો થતો અટકાવવાની હોય તો તે મદદગારને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય. તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકર છે. તે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા અની ઉપર કાંઈ મેહેરબાની કરે તેના બદલામાં અ બ ને કાંઈ લાંચ આપે અને બ તેલાંચ લે નહીં તો અ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

(બ) ખોટી સાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે તો એ ઠેકાણે અગર બ ખોટી સાહેદી આપે નહીં તો પણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને તે મુજબ તેને શીક્ષા થઇ શકે એમ સમજવું

(ક) અ એક પોલીશ અમલદાર છે તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે તે અપહરણ કરવામાં મદદગારી કરે, તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ ન થાય તો પણ તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદતની કેદને તથા દંડને પણ અ લાયકછે, એમ સમજવું.

(ડ) અ એક પોલીશ અમલદાર છે. તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે [illegible] પાસે તે ગુનોહ કરાવવામા બ મદદગારી કરે તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ [illegible] તો પણ તે અપહરણના ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી [illegible]

ડપી મુદતની કેદને, તથા દંડને પણ (બ) લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા.

એક તહોમતદાર ઉપર આ કાયદાની કલમ ૧૬૧ પરમાણેના ગુનામાં મ દદગારી કરવાનું તહોમત આ કલમના બીજા ભાગ પરમાણે આવ્યું જે શખસને મદદગારી કરી હતી તે શખસ સીવીલ સરજન હતો અને તે સરકારી નોકર નહોતો તેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે તે મદદગારને વધુ સજા થાય નહી ૨૧

લોક પાસે અથવા દસથી વધારે માણસો પાસેથી ગુનો કરાવવામા મદદગારી.

૧૧૭ લોક પાસે અથવા કોઇ પણ જાતના દસથી વધારે સખસો પાસે ... કરાવવામાં જે માણસ મદદગારી કરે, તેને ત્રણ ... ત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા ... થવા એ બને ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત

અ એક સરીઆમ જગામા એક જાહેરનામુ ચોડે, અને તે મધે દસથી વધારે માણસોના એક તડવાળાઓને એવી રીતે ઉશ્કેરે કે તમારા સામા તડવાળા માણસો ફલાણી વખતે તથા ફલાણે ઠેકાણેથી એક વરગોડો લઇ જવાના છે તેઓની ઉપર હુમલો કરવાના કારણુસર તમે તે વખતે તે ઠેકાણે એકઠા થજો, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો, એમ સમજવું.

ટીકા.

પણ મદદગારી કરેલા સખસોમાંનો દરેક જુદો અને અલાહદો ગુનો કરે એટલે કે જ્યાં કોઇએ બાર હેલકારીઓમાંના દરેકને તેનો કરાર તોડવા ઉસકેરયા તીયાં આ કલમ લાગુ નથી (રેવનીયું જુડીસીઅલ એંડ પોલીસજનરલ વા.1 પા. ૧૦૫.

દસ સખ્સ દસ કરાર તોડવામા મદદગારી કરે તો સઘળા ઉપર આ કલમ પ્રમાણે એકજ તોહોમત રખાય નહીં જુદી જુદી મદદગારી કહેવાય (કરી. પ્ર. ૭૧.)

મોતની અથવા જીવતાસુધી સમુદરપારની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી.

અગર તે ગુનો થાયતો અગર તે ગુનો થાય તો

૧૧૮ મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પો... થશે, એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અગ... સ, કાંઇ કામ અથવા કાયદા વરૂધ કસુર કરી... કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા છુપિપુરવા... વા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો... કાંઇ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો સાત વરસની ... ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદના શિક્ષા કરવામા આવશે; અથવા જો ... ય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ... કરવામાં આવશે અને ગુનો થાયતો પણ અને ન થાય તો પણ ઉપલી શિ... ડને પણ તે માણસ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત

ડાકાઇટીનો ગુનો થવાનો છે. તે એમ જાણ્યા છતાં અ માજીસ્ટ્રેટને એવી ખોટી ખબર કરે કે તેથી સામા રસ્તાપર એક ક નામની જગા છે ત્યાં ગુનો થવાનો છે અને એમ કરીને તે માજીશનરેટને છેતરે એવા ઇરાદાથી કે તે ગુનો કરવો સેહેલ કરવો અને તે ધારણા મુજબ ભ જગાપર તે ગુનો કરવામાં આવે તો અ ને આ કલમમુજબ શીક્ષા થઇ શકે.

જે ગુનો અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એવો કાઇ ગુનો કરવાનીધારણા કોઇ સરકારી નોકરે છુપાવવી.

અગર તે ગુનો થાયતો.

અગર તે ગુનો મોતવગેરેની શીક્ષા જોગ હોયતો.

અગર તેગુનો ન થાયતો.

૧૧૯ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર દાખલ જે ગુનો થતો અટકાવવાની તેહેની ફરજ હોય એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા, પોતાથી તે સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અગર તે સરકારી નોકર કાંઇ કાગ કે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તે ગુનો કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા ખુશી પુરવક છુપાવે, અગર તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય, એવી કઇ વાત જાહેર કરે તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવશે. અથવા જો તે ગુનો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપરની શીક્ષા થઇ શકે એવો હોય તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બે માના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનો ન થાય, તો તે માણસને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક પોલીસ અમલદાર છે અને અપહરણ કરવાની જે જે ધારણા તેના જાણીયામાં આવે તે સંરવેની ખબર આપવાની કાયદા મુજબ તેની ફરજછે. તેના જાણામાં એમ હોય કે બ અપહરણ કરવાની ભ ધારણા કરે છે, અને તે તે ગુનો કરવો શેહેલ કરવાના ઇરાદાથી તે ખબર આપવામા કસુર કરે, તો એ ઠેકાણે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને. અ એ ભ ની ધારણાછે તે છુપાવી માટે તે આ કલમના ઠરાવ મુજબ શાસ્ત્રાને લાયક છે એમ સમજવું.

કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કાઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી.

૧૨૦ કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પોતાથી સેહેલ થશે એવો સભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અગર કોઇ માણસ કાંઈ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને, તે ગુનો કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા ખુશી પુ

અગર તે ગુનોહ થાય તો
અગર ન થાય તો.

રવક છુપાવે અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જે… તો હોય એવી કાઇ વાત જાહેર કરે તો તે મા… તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની જે… માં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અને જો તે ગુનો ન થાય તો તે ઘણામાં ઘણી મુદતની એક અષ્ટમાંસ મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બ નેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાં "કાયદા વિરૂધ" એ શબ્દ જે લખીયાછે તેનો ઇરાદો ઘણુ કરીને જે કામોમા આવી જાતની કસુર કાએદાશર થાય અને જે કામોમાં ન થાય તે વચ્ચે ભેદ બતાવવાનોછે. એમાભાગેજ તકરાર કરાયછે ચોરીનો ઇરાદો કરયાના વાત જે શખસના સાંભળવામાં આવે તેના ઉપર દાહાડે તડકામાં અગર રાતરે અંધારે અગર જરૂરનુ કામ પડે મુકી પોલીસની સોધમા નીકળવાની ફરજછે તમજ કોઇ શખસ ગુનો કરવા ઇરાદો કરે… ની વાત જેના તેને કાચા પાયા ઊપર ખબર મળી હોય તે વાત એકદમ જાહેર … વાની પણ તેની ફરજ નથી આમાટે કોઇ મુકરર ધારો કરાય નહી પણ ખુલ્લુછે કે આ… દરેક પરસગે તે ખબરની ખાતરી તેના ઊપર જેટલો ભરૂશો રાખ્યો હોય તે તથા સામાનીય જરૂરીઆત અને જે લોકો તે ઇરાદો અટકાવી શકે તે લોકોને જાહેર કરવા… સગવડ બધુ ધીયાનમાં લેવુ જોઇએ કફીયત ઘણુ કરીને એવી હોવી જોઇએ કે તેથી … મતવાળો શખસ મુખ ગુનેગારોના ગુનામાં મળતીઓ માલમ પડે કેટલાક કેદીઓ ઊપર … નનો ગુનો શાબેત થયો હતો અને પાંચમો કેદી જે મરનારની ઓરત હતી તેના ઉપર … લમ ૧૧૮ મુજબ તહોમત રાખ્યુ હતુ તો તે બાયડી પોતાના ધણીને મારી નાખવા… ઇરાદા વિશે જાણતી અને તેનુ મોત કરવાના ઇરાદાથી પોતે વાકબ છતાં તેને ચેતવ… આપી નહી એમ માલમ પડવાથી મદરાસ હાઇકારટે એ ગુનો સાબેત થયાના ઠરાવને … કો આપો (શને ૧૮૬૮ નો ઇનસાફ ૩૦ જુઓ.

બાબ ૬ ઠો.

રાજ્ય વિરૂધ ગુનાઓ બાબત.

રાણીની સામા લડાઇ ક
રવાની કોસીસ કરવી અથ
વા લડાઇ કરવામાં મદદ
ગારી કરવી.

૧૨૧ જે માણસ રાણીની સામા લડાઇ કરે અથવા લડાઇ કરવાની… યત્ન લડાઇ કરવામા મદદગારી કરે તેને મોતની… સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામા આવસે … મીલકત સરકાર જપત થશે.

 [redacted]

ટીકા.

એક દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવવા માટે પરતીવાદીની મીલકત જપત કરવામાં આવી જપતી થયા પછી પરતીવાદીને આ કલમ પરમાણે સજા થઈ અને તેવા સરકારની ટાંચ પણ એ મીલકત ઉપર ગઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે સરકારની જપતી સજા થયાની તારીખથી નહી પણ ગુનોહ બન્યાની તારીખથી ગણાય અને તેથી સઘળી મીલકત સરકાર જપતી થાય. ૮ બે. હા. રી. પા. ૮૩ આ કલમ વીરૂધના ગુનાહની તજવીજ [redacted] વરશે થાય. મુદતનો હરકત નથી ૧૫ વી. રી. પા ૨૫ (ફોજદારી.)

[redacted] આં જે માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાં અથવા બરીટીસ ઇંડીઆ બાહાર ૧૨૧ મી કલમ પરમાણે સીક્ષા કરવા લાયક કાંઇ ગુનો કરવાનો અથવા બરીટીસ ઇંડીઆનુ અથવા તેના કાંઇ ભાગનુ રાણી સાહેબનુ રાજ્ય છીનવી લેવાનો શંપ કરશે અથવા ઇંડીઆ શરકારને અથવા હરકોઇ ઇલાકા ની સરકારને સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી ડરાવવાનો સંપ કરશે તે માણસને જીવતાં સુધી અથવા થોડી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા કરવી અથવા ઘણામાં ઘણા દશ વરસ સુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવી.''

[redacted]મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનો કરવાનો સંપ કરવો.

ખુલાશો—આ કલમ પરમાણે સંપ કરવાનો ગુનો થવા સારૂ સંપ કરવાના કામમાં હરકોઇ કામ અથવા કાયદા વિરૂધ કસુર થવી જોઇએ એવુ સમજવુ નહી.''

દ્રષ્ટાંત.

(અ) રાણીના શામા એક બંડ થાય તેમાં અ શામીલ થાય તો આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો અ એ કરયો એમ સમજવું.

(બ) સીલોન મધેના બંડખોરોને હથીઆરો મોકલીને તીયાંના રાણીના રાજ્યની સામા બંડ કરવામાં અ હીંદુશતાનમાં રહીને મદદગારી કરે તો અ એ રાણીના સામા લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવાનો ગુનો કીધો એમ શમજવું,

ટીકા.

કોઇ મળતીઆની શાક્ષીને કાયદાની બાબત તરીકે પુસટીની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ કલમ ૧૩૩) જો કે ચેતવણી તરીકે તેની જરૂરછે (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પાને ૭૮ મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગ વા. ૪ પાન ૭ મુબઈ કાઢિન કેસોસ વા. ૩ પ. ૦ ૫૭ અને વા. ૬ કલમ ૭).

૧૨૨ જે સખસ રાણીની સામા લડાઇ કરવાના ઇરાદા થી અથવા લડાઇ કરવાને તઇઆર થવાના ઇરાદાથી માણસો હથીઆરો અથવા દારૂ ગોળા એકઠા કરે અથવા લડાઇ કરવાની બીજી રીતે તઇઆરી કરે તે સખસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થશે,

રાણીની શામા લડાઇ કરવાના ઇરાદાથી હથીઆરો વગેરે એકઠાં કરવા.

ટીકા.

રજા લીધા વગર પરદેશ જ... તથા લાવે તથા લાવવાની કોશીસ... ૧૮૪૧ નો અ.કટ ૧૮ કલમ ૧ તથા સને ૧૮૫૦ નો ૩૧ કલમ ૧૮... થઈ,સ.મત જપ્ત થશે કોરટે ગુનેગારની મીલકત જપતકરવીજ જેઈએ. (ક...

લડાઈનું કામ શોહેલ કરવાના ઈરાદાથી લડાઈની ધારણા છુપાવવી.

૧૨૩ રાણીની સામા લડાઈ કરવાની કાંઈ ધારણા થઈ હોય તે ધારણા કોઇ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને જો કોઇ માણસ છુપાવે અને તે એવા ઈરાદાથી કે એ પરમાણે તે ધારણા છુપાવેથી તે લડાઈ કરવી શોહેલ થાય અથવા એ પરમાણે તે છુપાવેથા તે લડાઇ કરવી શોહેલ થશે એવો સંભવછે એમ... ણા છતાં તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની ... શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

કાયદેસર અખતીઆર અમલમા આણાવવા અથવા ન અણાવવાના ઈરાદાથી ગવરનર જનરલ ગવરનર વગેરે પર હુમલો કરવો.

૧૨૪ હીંદુસતાનના ગવરનર જનરલ, અથવા કોઇ પરેસીડેનસીના ગવંરનર અથવા કોઇ લેફટીનેટ ગવરનર, અથવા હીંદુસતાનના ગવરનર જનરલની કઉનશીલના અથવા કોઈ પરેસીડંનસીની કાઉનસીલના કોઇ સભાસદના કાયદેસર અખતીઆર મહેલા કઇપણ અખતીઆર તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટીનેંટ ગવરનર અથવા કાંઊસીલના સભાસદને સમજાવીને અથવા જબરજસતીથી તેની પાસે કોઇપણ રીતે અમલમાં આણાવવા અથવા ન અણાવવાના ઈરાદાથી જે માણસ તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટીનેંટ ગવરનર અથવા કાંઊસીલના સભાસદની ઊપર હુમલો કરે અથવા તેને ગેરવાજબી અટકાવ કરે, અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરવાની કોશીસ કરે, અથવા સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી તેને ડરાવે, અથવા તે રીતે ડરાવવાની કોશીશ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે ને પણ લાયક થશે.

બે દીલી ઊતપન કરવી.

"૧૨૪ અ—કોઇ માણસ બરીટોસ ઈંડીઆમાં કાયદની રૂઇએ જે સરકારનો ... લ સથાપેલોછે તે સરકાર બાબત લોકોના મનમાં બેદીલી ... વીચાર બોલેલા શબદો વડે અથવા કોઇ વાંચે તેવા ... લખેલા શબદો વડે અથવા પ્રસારત કરીને અથવા પ્રતક્ષ કાંઇ દેખાડીને અથવા બીજે ... તે ઊતપન કરશે અથવા ઉતપન કરવાની કોશીસ કરે તો તેને જીવતાં સુધી અથવા કર... મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી અને વળી જોઇએ તો દંડ પણ કરવો ... અથવા બણુમાં બણા તરણ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કરવી. અને વળી જોઇએતો દં... [illegible]

"ખુલાસો—સરકારી યોજના બાબતની જે નાપસંદી સરકારનો કાયદાસર માનવીના ધારણને અનુસારીને હોય અને સરકારનો કાયદાસર અધીકાર નહી સરખો બાબત અથવા તેને હરકત કરવા બાબત કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કોશીસ વીરૂધ સરકારના અધીકારને મદદ કરવાના ધારણને અનુસરીને હોય તે ના પસંદીને પેદીલી સમજવી નહી વાસ્તે એવાજ પરકારની ના પસંદીજ લોકોના મનમાં લાવવાના ઈરાદાથી સરકારની યોજના બાબત ટીકા કરવી તે આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનો થતો નથી."

રાણીની સાથે મઈતરી રાખનારા એશીઆના કોઈ રાજની ઉપર લડાઈ કરવી.

૧૨૫. રાણીની સાથે મઈતરી હોય અથવા સલાહ હોય એવા એશીયાના કોઈ પણ રાજાના રાજયની સાહામાં જે માણસ લડાઈ કરે, અથવા લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે. અથવા લડાઈ કરવામા મદદગારી કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે; અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે અથવા દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે.

રાણીની સાથે સલાહ રાખનારા કોઈ રાજાના મુલક પર લુટ કરવી.

૧૨૬ રાણીની સાથે મઈતરી અથવા સલાહ હોય એવા કોઈ પણ રાજાના મુલકપર જે માણસ લુટ કરે અથવા લુટ કરવાની તઈઆરી કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા લુટ કરવામાં વાપરેની અથવા વાપરવાને ધારેલી. અથવા તે લુટમાંથી મળેલી જે મીલકત હોય તે મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે.

૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમા લખ્યા પરમાણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલી મીલકત લેવી.

૧૨૭ ૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમાં લખેના ગુનાહો માહેના કોઈ ગુનાહ કરવામાં મળેની કાંઈ મીલકત જે માણસ તે તે રીતે મેળવેલીછે એમ જાણીને લે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા તે લીધેલી મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે

સરકારી નોકરણુંથી પુરત કે પોતાના હવાલામાના કોઈ રાજયકીય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવાદે તે બાબત.

૧૨૮ જે માણસ, સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજયકીય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, જે જગામાં તે કેદીને કેદ કરયો હોય તે જગામથી ખુશીપુરવક નસી જવાદે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૧૨૯ જે માણસ સરકારી નોકર છતા પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય

...ગફલતથી ...ના કોઇ રાજકીય અથવા લડાઇના કેદીને નાશી જવાદે તે બાબત

અથવા લડાઇના કેદીને કેદની જે જગામાં તે કેદીને હોય તે જગામાથી ગફલતથી નાશી જવા દે તે... તરણ વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની શીક્ષા... આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

તેવા કેદીને નાસી જવામા સહાય કરવું છોડાવવો અથવા ઘરમાં રાખવો.

૧૩૦ કોઇ રાજકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને કાયદેસર કેદમાંથી ... જે માણુસ સહાય અથવા મદદ કરે, અથવા એવા ... જે છોડાવે, અથવા છોડાવવાની કોશીશ કરે અથવા એવો કેદી કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો હોય તેને જે ઘરમાં રાખે અથવા સંતાડે અથવા એવા કેદીને પાછો પકડવામાં જે હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે તે માણુસને જીવત સુધી સમુદરપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ પાતર થશે.

ખુમાસો જે રાજયકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને પોતાના વચન પરથી બ્રીટીસ ઇનડીઆની કેટલીએક મુકરર કરેલી હદમાં છુટો રહેવા દીધો હેય તે કેદી જે હદમા છુટો રહેવાની તેને રજા હોય તે હદમાંથી બાહાર જાય તો તે કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૨૭ શીવાય આ બાબ મુજબ ગુનાઓ બાબતની ફરીઆદ સરકારે અથવા ગવરનર જનરલે કાંઉનશીલમાં આવી ફરીઆદ સાંભળના હુકમ કરવા અથવા અધીકાર આપવા સતા આપેલી હોય તેવા અમલદારે હુકમ કરયો હોય અગર અધીકાર આપીઓ હોગ અથવા એડવોકટ જનરલે તે ફરીઆદ માંડી હોય તે શીવાય કોઈ કોરટે લેવી નહી સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૧૦ કલમ ૪૬૫ સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૨૩૧).

૧૨૧ અ તથા ૧૨૮ આ કલમોમાંની હરકોઇ કલમ પરમાણે શીક્ષા કાવા લાયક હરકાંઇ ગુનાની ફરીયાદ સથાનીક સરકરના હુકમ શીવાય કોઈ કોરટે લેવી નહી. (સને ...૭૦ નો આકટ ૨૭ કલમ ૧૪).

બાબ ૭ મો,

જમીનપરની તથા દરીઆઇ ફોજ સબંધી ગુનાઓ બાબત

બંડમાં મદદગારી કરવી અથવા કેઇ શોલજરને કે ખલાસીને પોતાની નોકરીથી ભરમાટ કરવાની કોશીશ કરવી.

૧૩૧ રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાસીએ બંડ કરવામાં જે માણુસ મદદગારી કરે અથવા તેવા કોઈ આફીશર, સોલજર, અથવા ખલાસીને પોતાના પરજા ધરમથી અથવા પોતાના સેવા ધરમથી ભરસ્ટ કરવાની જે માણુસ કોશીસ કરે તેને જીવતાસુધી સમુદરપારની, અથવા દસવરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકા...

આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

મમાં "આફીસર" અને "સોલજર" આ શબ્દો લખેલ છે

લશકરનો વધારે સારો બંદોબસ્ત રાખવા બાબના લશકરી આં

સને ૧૮૬૯ ના ૫ મા આકટના લશકરી આઇન જે માણસો લાગુ હોય તે

ના સમાસ થાયછે એવુ સમજવું.

ટીકા.

ને ૧૮૭૫ ના આકટ ૨૧ તથા ૨૨ મુજબ સજા થઇ શકે વળી તેની તમામ જપ્ત થઇ શકે અને સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૨ ની કલમ ૧૯-૨૫-૨૬ કાયમ છે. નો કરાની પુરવેતરસુ મહીના ઊપર મીલકત પારકા નામ ઊપર કરવામાં આવી હસે તો દસતાવેજ સાબીત થએ તે ઉપર સરકારનો દાવો ચાલશે નહી સને ૧૮૫૭નો આકટ ૨૫.કલમ ૩—૪

મીલકત જપ્ત કરયા પછી એક વરસ દીવસની અંદર નાશી જાનુ વ્યાજબી કારણ બતાવે તો મીલકત પાછી આપવા સને ૧૮૫૭ ના આકટ ૨૫ કલમ ૨.

૧૩૨ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાના કોઈ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામા જો કોઇ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપર બંડ થાય તો તે માણસને મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

(બંડ કરવામાં. મદદગારી કરેવાથી જો બંડ થાયતો તેની શીક્ષા.)

૧૩૩ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાના કોઇ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ કોઇ ઊપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામ જે માણસ મદદગારી કરે તેને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

(કોઈ ઊપરી અમલદાર પોતાનો હોદો ચલાવતો હોય તે દરમીયાનમા તેની ઉપર કોઇ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ હુમલો કરવામા મદદગારી કરવી.)

૧૨૪ રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાશીએ કોઇ ઉપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામા જો કોઇ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે હુમલો થાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

(જો હુમલો થાયતો તે હુમલામા મદદગારીનીશીક્ષા.)

૧૩૫ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંના કોઈ આફીસરે, સોલજ

કોઈ સોલજર અથવા ખલાસીને નાંશી જવામા મદદગારી કરવી.

રે અથવા ખલાસીએ નાસી જવામા જે માણુસ મદદગારી કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૩૬ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંનો કૈલાણો આફીસર સોલજર અથવા ખલાશી નાશી આવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં નીચેનો અપવાદ ન લાગતાં જે માણુસ તે અધીકારી, સોલજર અથવા ખલાસીને ઘરમાં રાખે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે

નાશી આવેલાને ઘરમાં રાખવો.

અપવાદ—કોઈ અસતરી પોતાના વરને ઘરમાં રાખે તેને આ ઠરાવ લાગુ

ટીકા.

સને ૧૮૬૫ ના આકટ ૨ કલમ ૩ પરમાણે અરમર ઉપરથી નાશી આવનારને મદદ કરનારને સજા થઇ શકશે.

સારી ચાલનો જામીન ન મળવાથી કેદમાં હોય તેને નાશી જવામાં આશરો આપે તો તે આશરો આપનાર ગુનેહગર થઈ શકતો નથી કેમ કે એવી રીતે કેદમાંથી નાશનારને પેનલકોડ કલમ ૨૨૪ પરમાણે સજા થએલી હાઈકોરટે રદ કરી (મદ્રાસ તા૦ ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ વા. ૩ ભાગ ૩ પાને ૨૩) પણ સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૪ ની કલમ ૩ પ્રમાણે જેલ માંહીના કેદીને કોઈ આશરો આપશે એ.લે બનાં કરેલી કાંઈ ચીજ કેદીને મેળવી આપવામાં મદદ કરસે તેને સને ૧૮૬૫ ના આ. ૪ ક. ૨૮ પ્રમાણે સજા થશે.

૧૩૭ જે વેહેપારી વાહાણુમાં રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંથી કોઈ નાશી જનારો સંતાયો હોય, તે વાહાણનો માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસ અગર તેને ના સંતાયાની વાતની અજાણો હોય તોપણ જો તે માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામા તે વાહાણ હોય તે શખશ પોતાનો હોદો બજાવવામાં કાંઇ ગફલત ન કરી હોત. અથવા વાહાણપર પાકો બદોબસ્ત રાખીયો હોતતો તેના જાણામા તે વાત આવત એવુ હોય તો તે માસતર અથવા જે સખસના હવાલામાં વાહાણ હોય તે સખસ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડને લાયક થશે.

કોઈ વેપારી વહાણમા માસ્તરની ગફલતથી ફોજનાસી જનારો સંતાયો હોયતો.

૧૩૮ ફલાણુ કામ ના ફરમાનીનું કામ છે એમ જાણીને તે કામ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંના કોઈ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાસીએ કરવામા જે કાંઈ માણુસ મદદ કરે અને તે મદદગારીથી તે ના ફરમાનીનું કામ થાય,

કોઇ સોલજર અથવા ખલાસીને ના ફરમાનીનું કામ કરવામા મદદગારી કરવી.

…ત સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, … …માં આવશે.

…રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજને સા… અથવા રાણીની જમીનપરની

કાયદાને તાબેનાસ આ કાયદા મુજબ થઈ શકે નહો.	અથવા દરીઆઈ ફોજના કોઈ ભાગને સારૂ કરેલા કોઈ લશ… કરી કાયદાને તાબે હોય એવા કોઈ સખસને આ કાયદા મુ…

…આ બાબમાં બયાન કરેલા ગુનાહોમાંના કોઈ ગુન ને સરૂ શીક્ષા થઇ શકશે નહીં.

… રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંનો જે માણસ શોલજર નથી તે …રનો પોશાક પહેરવો | માણસ તેવો સોલજર પેહેરતો હોય એવો કંઇ પોશાક પેહે…, અથવા તેવો સોલજર જે ચિન્હ વાપરતો હોય તેના જેવું કાંઇ ચીન્હ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે તેવો સોલજર છે એમ માનવામાં આવે તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદ…ત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંનેની, સીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વીરૂધ ગુનાહો બાબત.

૧૪૧ જો પાંચ અથવા વધારે સખસોની એક મંડળી મળે અને જે સખસો તે મંડળીમાં હોય તેઓનો સામાનીય હેતુ નીચે લખ્યા પરમાણે હોય તો તે મંડળીને 'કાયદા વીરૂધ મંડળી' કહેવી.

પહેલો—હીંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી અથવા હકુમત કરનારી સરકારને અથવા કોઇ પરેસીડન્સીની શરકારને, અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરને અથવા પોતાના હોદાને કાંઈ કાયદેસર અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરને શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડીને ડરાવવો અથવા.

બીજો—કાંઈ કાયદો કે કંઇ કાયદેસર હુકમ બજાવતાં હરકત કરવી અથવા.

ત્રીજો—કંઇ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ અથવા બીજો ગુનાહ કરવો અથવા.

ચોથો—કોઈ શખસની ઉપર સાપરાધ બળ કરીને અથવા તેને સાપરાધ બળ દેખાડીને, કાંઈ મીલકતનો કબજો લેવો અથવા મેળવવો, અથવા કોઈ શખસનો આવવા જવાનો હક, અથવા પાણી વાપરવાનો હક અથવા બીજો જે નીરાકાર વસતુ સબંધી હક તે શખસના કબજામાં કે ભોગવટામાં હોય તે તેના પાસેથી લઇ લેવો, અથવા કાંઇ હક કે ધારેલો હક અમલમાં લાવવો, અથવા,

પાચમો—શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડીને જે કામ કરવાની જે શખસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહીં હોય તે કામ તે શખસ પાસે કરાવવું, અથવા જે કરવાનો તેનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે કરતાંમાં તેના પાસે કસુર કરાવવી.

ખુલાસો—જે મંડળી પરથમ મળતી વખતે કાયદા વીરૂધ ન હોય તે પાછળ
વીરૂધ મંડળી થઈ શકે.

ટીકા.

એકુ પામે જમીનના માલીકનું લેણુ ન છતાં તેને જમીનપરથી હાંકી કહાડવાની મ
જ કરવામાં આવે તેમાં એકુ લોકો વગર કપટે સામા થાય તો આ કલમ પરમાણે
આર નથી. ૮ મ. હા.રી. પ્ર. ૧૧

કોઈ વરઘોડાને પરાણે અટકાવવો એ આ કલમની ચોથી રકમ પરમાણે ગુનોછે.
હા. રી. પ્ર. ૩૫.

૧૪૨ જે હકીકતોને લીધે કોઈ મંડળી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં થતી હોય તે હકી

કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત તે શું.	કતો જણાયા છતાં જે માણુસ ઇરાદાથી તે મંડળીમા સામેલ થાય અથવા તેમાં જારી રહે તે માણસને કાયદા વીરધ મં

ડળીનો અંગભુત સમજવો.

ટીકા.

જે ઠેકાણે ગેરકાયદે મંડળી મળેલી છે તે ઠેકાણે કોઈ માણસ પોતાની મીલકતને ઉ પદ્રવ થાય નહી માટે પ્રતીબંધ કરવા સારૂ ગયો છે એવુ પુરાવાથી સાબેત થાયતો તે કો કાયદે મંડળીમાં મળેલો કીવા તેમાં રહેલોછે એવુ ગણી શકાય નહી (કલકતા હા. કોરટ તા૦ ૨૬ અપરેલ સને ૧૮૭૩ વા. ૧૯ પ્ર. ૬૬ મું.)

૧૪૩	જે માણુસ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત હોય તેને છ મહીનાની મુ
શીક્ષા.	દત સુધીના બેમાંના ગમે તે પારકારની કેદની અથવા દંડની અ

એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે

ટીકા.

સીક્ષા કરતી વખતે તેણે કાયદા વીરૂધ કરતીમા ભાગ લીધો એવુ સાબીત થવુ જોઈએ. ૧ વી. રી. પ્ર. ૨૦

એક પોલીસ સ્ટેશનનો અમલદાર બીજા પોલીસ સ્ટેશનના અમલદારને તેની હદન એક ઘરનો ઝાડો લેવાનુ વારંટ મોકલે, તે અમલદાર પોતાના તાબાના માણસને મોકલે પણ તેને કાંઇ વારંટ આપે નહી તેથી ઘરના માલીકો સામા થાય તો એ ઘરધણીઓ ઊપર આ કલમ પરમાણે કે કલમ ૩૫૩ પરમાણે તહોમત આવે નહી રાણી વીરૂધ નારાયણ ૭ અ. હા રી. પ્ર. ૩૦૯.

કાયદેસર મંડળી મળી હોય તેમાં મારામારી થાય તો તેઓએ હંગામાનો ગુનો કરયો થાય. ૧ વી. રી પ્ર. ૧૯.

૧૪૪ જીવ લેનાર કાંઈ હથીઆર અથવા જે મારેથી સામા માણુસનો પરાણ જાય

જીવ લે એવુ કાંઈ હથીયાર પાશે છતાં કાઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીમા સામેલ થવું.	એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસતુ પાસે છતાં જે માણસ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત થાય તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની એ

બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૪૫ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે વીખેરાઈ જવાનું [illegible]

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણ્યા છતાં તેમાં શામીલ થવું અથવા જારી રહેવું.

પુછે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થાય અથવા જારી રહે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવા માજીસ્તરેટોનો અધીકાર કરી. પરો. કલમ ૪૮૦—૪૮૧.

પોતાની મીલકત બચાવવા રહેતું એથી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થયો અથવા જારી રહયો ગણાય નહી ૧૯ વી. રી. પ્ર ૬૬.

૧૪૬ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સમાનીય હેતુ પાર પાડવામાં તે કાયદા વીરૂધ મંડળી અથવા તેનો કોઈ અંગભુત બળ અથવા [illegible] વાપરે તો તે મંડળીના દરએક અંગભુતને હંગામાનો [illegible] કર્યો એમ સમજવું.

સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં એ અંગભુતને વાપરેલું બળ

૧૪૭ જે માણસ હંગામાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

હંગામો કરવાની શીક્ષા.

ટીકા.

[illegible] સાબીત થાય તે શખ્સને પોતાને કાંઈ વ્યથા અથવા [illegible]ને સજા થવી નહી જોઈએ રાણી વીરૂધ અજગર. [illegible] મંડળીના અંગભુત હોવાનો એ બે ગુનાહની જુદી [illegible] ૧ વી રી. પ્ર. ૭

[illegible]નોહ કરાવવામાં આવે તે શખશોએ જીવ લે એવાં [illegible] હોય, હંગામો કરતા ખુન, મહાવ્યથાના ગુનાહ [illegible] કરવા જોઈએ ૩ હા. રી. પા. ૧૭૪.

[illegible] ખાસ ઘણુંજ જખમી થાય તે વખતે પહેલો હુમલો [illegible] વગર પોલીસ વચ્ચે પડવાનો અધીકારછે પોલીસ તે [illegible] ન હોય તો પોલીસને કોરટનો આશરો ગળવો જોઈ[illegible] ઓ. ૮ વી. રી પા. ૩૬.

૧૪૮ જીવ લેનાર કાંઈ હથીઆર, અગવા જે ગરેથી સાહાગા મણુસનેપ્રા[illegible]

જીવ લેણેવું હીથયારપાસે રાખાને હંગામો કરવો. | એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ પાસે છતાં ... ગામો કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની ... પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જીવલેણ હથીઆર પાસે રાખી જે સખશો હંગામનો ગુનો કરે તે ગુને જે સખશના મકાન ઉપર હગમો થાય તે સખસને ખંજર મારવાના ગુનાથી જુદો છે અને આ બીના ગુનાની શીક્ષા ક. ૩૨૪ મુજબ જુદી થાય (રેવનીયુ શીવીલ એન્ડ કરમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા, કરમીનલ રૂલીઝ વા. ૩ પા. ૩૪)

એક તડનાં માણસેનો મોટો જથો આવી બીજા તડના માણસેના રસ્તામાં આરી અંડગો નાખી બેઠા તેથી કજીઓ સળગો. આ કજીઆમાં પેહેલા તડનું એક માણસ જખમી થયું તેથી તે માણસ અળગુ જઈ ઉભું અને આ કજીઆમાં કાઇ ભાગ લીધો નહીં તે માણસે ખસી ગયા પછી બીજા તડનુ એક માણસ મરણ ગયુ તેમા ઠરાવવાંમાં આવ્યું કે ઘાયલ થએલો સખસ જયારથી અલગ ઉભો તયારથી કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત તરીકે બંધ પડયો અને તેથી તે પછી જે કતલ થયું તે માટે તે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ કબીનકાજી બં. લા. રી. પ્ર. ૧ (ફોજદારી)

એક સખસની માને બગની લઈ જવાના કામ માટે એક કાયદા વીરૂધ મંડળી બેગી થઈ અને એ કામ પર પાડતાં એ માનો દીકરો મરણ ગયો તેમાં ઠરાવવામાં ... કે જેટલા સખસો આ મંડળીના અંગભુત હોય તેટલા સખસો આ ખુન માટે ... રછે ગુલામ અરફીનના કામમાં ૪ બે. લા. રી પ્ર ૪૭.

એક તકરારી જમીનના કડકા ઉપરથી કેટલાક સખસને હાંકી કાઢવાના હેતુથી એક કાયદા વીરૂધ મંડળી મળી. એ મંડળીમાંના એક અંગભુતે બંદુક ફોડી એમાંના એકને મારી નાખ્યો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે આ કતલ અકસમાત થયું છે ધારો રાખેલુ થયુ નથી માટે સઘળા ખુનના નહીં પણ આ કલમ પ્રમાણેના ગુનેહગાર છે રાણી વીરૂધ સાબતઆલી ૧૧ બે લા રી. પ્રઃ ૩૪૭.

આવાં હથીઆર પાસે રાખી કાંઇ ગુનોહ કરવામાં આવે તો પણ એ ગુનાહની જવાબદારી એ મંડળીના અંગભુત ઉપર આવે છે ૭. વી રી. પ્ર. ૬૦.

કોઇ કાયદાવીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પર પાડવામાં કઇ ગુનાહ થાય તોતે મંડળીનાપ્રતેકઅંગભુતનેતે ગુનાનો કરનારસમજવો.

૧૪૯. કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પાર પડવામ તે મંડળીના કોઇ અંગભુતથી કાંઈ ગુનોહ થાય અથવા એવો કાંઇ ગુનોહ થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુનોહ થશે એવો સભવ તે મંડળીના અંગભુતેના જાણવામાં હોય તે ગુનોહ થ... જે જે સખસ તેજ મંડળના અંગભુત હોય તે ... તે ગુનેહો કરયે એમ સમજવું.

ટીકા.

...લ. એક સ ખસો તકરારી જમીનના કકડામાથી એક માણસને કહાડી મુકવા ... ... ઘણી સાગ્રા થયાથી તેમાંના એક જણની પાસે બદુક હતો તે બદુક છોડી સા મે થનાર માણસના પ્રાણ લીધાં આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે તે ખુનનો ગુનેગાર છે પણ તેં કાયદા વીરૂધ મંડળીના બીજા અંગભુતો આ કલમ મુજબ ખુનના ગુનેગાર નથી કારણ કે મરી ન ખવાનું કારણ અગુગીતણું હતું અને એટલા માટે તે મંડળીનો તે શામાનીય હેતુ નહોતો. તેમ તે એવું પણ કામ નહોતુ કે જે તે મંડળીના બીજા અંગભુતોએ તે હેતુ પારપાડવામાં બનવાનો સંભવ હોય એમ જાણુ હોય (બગાળ લા. રીપોટ વા. ૧૧ પને ૩૪૭)

આવા સખસો કાંઇ ગુનહો કરવા નીકળે રસ્તમા તેમની વાસે પોલીસના માણસો થય જેથી સઘળા જુદે જુદે રસ્તે ભાગે તેમાના એકની વાંસે પોલીસનું માણસ લાગે તે થી તે પોલીસના માણસને તે નાશી જનાર મારી નાખે તો સાળા અગભુતો આ ખુનને માટે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ વાહાબ્દ આરમ પ્ર. ૧૦

કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુતને એ કાયદા વીરૂધ મંડળીતી હયાતી રહે તાંહાં સુધી એ કાયદા વીરૂધ મંડળીના એક માણસે કાંઇ ગુનહો કરયો હોય તે દરેક ગુનાહ મા ટે જવાબદાર ગણવો નહીં જોઇએ પણ તેમનો સાધારણ હેતુ પાર પાડવાને માટે જે કરત કરવામાં આવ્યાં હોય તે માટે કીંવા તે સાધારણ હેતુ પારપાડતાં અમુક કરત થશે એવું તે અગભુત જાણતો હોય તેવા કરત માટે તેને જવાબદાર ગણવો જોઇએ ૨૦ વી. રી. પ્ર' ૫ (ફોજદારી)ફુલબેચ.

બે પાર્ટી ઊપર હંગામો કરવાનો ગુનહો સાબીત થયો હોય તેમાંની એક પારટી માં પાંચથી વધારેમાણસ હતા તેઓને કજીઓ થયો તે કરવાને માટે ભેળા થએલાં માલમ પડયાં હતાં અને એવુ પણ માલમ પડ્યુ હતુ કે તેઓને તેમનો સામેવાળો લડવાની તઇ આરીમા હોઇને લાકડીબંધ આવ્યા હતા અને લડયા હતા તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ હતુ કે તેમને આ કલમ પરમાણે હંગામો કરવાના ગુનેગાર ઠરાવ્યા છે તે બરોબર કરયુંછે કેમકે તેમની સાધારણ મતલબ તેમના સામેવાળા ઊપર હુમલો કરવાની હતી. બીજી પારટીમા ચાર માણસ હતા પેલી પારટી સાથે લડવામાં તેમની શું મતલબ હતી તે જણાયુ નહિ તુ જે કજીઓ થયો તે જાહેર જગામા થયો નહોતો તમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમને સજા થઇ છે તે વ્યાજબી નથી અને વળી એવુ પણ ઠરાવવામા આવ્યું કે જે કજીઓ થયો તે જાહેર જગામાં થયો હતતો એ બેઊ પારટીનો સાધારણ હેતુ કાંઇ હુલડ કરવાનો હતો એવુ ગણાત. રાણી વીરૂધ મુજાફર હુશેન ૫ બ. હા. રી. પા, ૨૦૮.

કેટલાએક માણસો (એ,નુ હરણ કરવાને ગયા તેમા એક શખસનુ ખુન થયુ તેથી ઠરાવવામાં આવ્યુ કે સઘળા એ ખુન માટે જવાબદારછે ૪ બે. લા. રી. પ્ર. ૪૭.

૧૫૦ જે માણસ કોઈ શખસને કોઈ કાયદાવીરૂધ મંડળીમાં સામીલ થવાને અથવા અંગભુત થવાને પઈશા આવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે અથવા પઈશા આપવા કરીને અથવા ... ઈ રીતે રાખવામાં મદદ કરે અથવા ચસમપોશી ... ણુસને તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખસ, ... પઈશા આપવા કરીને અથવા બીજી કાઈ રીતે રાખવા ઊપર થી તે રાખેલા શખસથી તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખસ જે કાંઈ ગુનહો થાય તે ગુનહાને માટે જાણે તે માણસ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુતજ હોય અથવા જાણે તેણે પોતેજ તે ગુનાહ કરયો હોય એવી રીતે શીક્ષા ...ામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળમાં સામેલ થવાને પઈસા આપવા કરીને કાઈ શખશોને રાખવા અથવા તેઓને રાખવામા ચશમ પોશી કરવી.

ટીકા.

પઈસા આપવામાં આવતા હોય, તોજ આ કલમ પરમાણે તોહોમત આવે.

૧૫૧ જેથી લોકોની સુલેહમાં ગડબડ થાય એવો સંભવ હોય એવી પાચ અથવા વધારે સખસોની મંડળીને વીખરાઈ જવાનો કાયદેસર રીતે હુકમ થયા પછી જે માણુસ જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રેહે તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બેને ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

પાચ અથવા વધારે સખસોની કોઈ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થવું અથવા જારી રેહેવું.

ખુલાસો—અગર તે મંડળી ૧૪૧ મી કલમના અરથ પ્રમાણેની કાયદા વીરૂધ મંડળી નહોય તો તે ગુનેગારને ૧૪૫ મી કલમ મુજબ સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વીખરાઈ જવાનો હુકમ કરવાનો માજીસતરેટનો અધીકાર કરીમીનલ પ્રોશીજર કલમ ...૦—૪૮૧.

૧૫૨ કોઇ સરકારી નોકર પોતાનો સરકારી હોદો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવાની અથવા કાઇ હંગામો કે બખેડો બંધ ડપાવાનો મેહેનત કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર ... ણુસ હુમલો કરે અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે ... ને હરકત કરે અથવા હરકત કરવાની કોશીસ કરે ... સરકારી નોકર ઉપર સાપરાધ બળ વાપરે અથવા તે ... ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે તે... ...ણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અ... શીક્ષા કરવામાં આવશે,

હંગામો બંધ પાડવા વીગેરેનુ કામ કરતો હોય તેવામાં કાઈ સરકારી નોકરની ઊપર હુમલો કરવો, અથવા તેને હરકત કરવી.

૧૫૩ જે માણુસ ...થી અથવા દુરુષ્ટતાથી કાંઈ કાયદા વીરૂધ...

કોઈ શખસના મનમા ક્રોધ ઊત્પન કરે અને તે એવા થી કે તે ક્રોધ હંગામાનો ગુનોહ કરાવે અથવા તે હંગામાનો ગુનેહ કરાવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે એ પરમાણે કરે તો અગર તે ક્રોધ ઊપન થવાથી હંગા તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર હંગામાનો ગુનોહ ન થાય તો તે માણુસને છ મહીનાની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જમીનપર કાંઇ કાયદા વીરૂધ મંડળી હોય તે જમીનના માલીક અથવા કબજેદાર.

૧૫૪ જયારે કાઇ કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા હંગામો થાય તીયારે જે જમીનપર તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા તે હંગામો થાય તે જમીનના માલીક અથવા કબજેદારને તથા તે જમીનમાં જેનો હક હોય અથવા જે હકનો દાવો કરતો હોય એના સખસને એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે પણ તે કયારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીઆર કે કારભારી, તે ગુનોહ થાય છે અથવા થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવો સંભવછે એમ માનવાનુ કારણ છતા પહેલાં પાસેની પોલીસની ચૌકી પરના મુખ અમલદારને તે બાબતની પોતથી બનતી જલદીમાં જલદી ખબર નહી આપે તો; અને તે ગુનોહ થવાનો છે એમ માનવાનુ તેને અથવા તેઓને કારણ છતા તે અથવા તેઓ તે ગુનોહ અટકાવવાને સરૂ પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો અને તે ગુનોહ થયા પછી તે હંગામો બંધ પાડવાને અથવા તે કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

જે શખસના ફાયદા સારૂ કાંઇ હંગામો કરવામા આવે તે શખસની જવાબદારી

૧૫૫ જો કોઇ શખસના ફાયદાને સારૂ, અથવા તેની વતી, કાંઇ હંગામો કરવામાં આવે અને જે જમીન બાબ તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે શખસ માલીક અથવા કબજેદાર હોય અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારના બાબતમાં, કાઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતો હોય અથવા તેમથી તે શખસને કાઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શખસને દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે પણ કયારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીયાર કે કારભારી તે હંગામો થવાનો સંભવછે અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળવાનો સંભવછે, એમ માનવાનુ તેને કારણ છતા તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વીખેરી નાખવાને પોતપોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

ટીકા.

કોઇ જમીનદારની હદમાં કાઇ અકસમાત અથવા અચબુગ હુલડ થાય
થશે એવુ માનવાને તને કારણુ નહોય તો અથવા એ હુલ્લડ થશે એવુ સાધારણું રીતે
ધારતો નહોય તો એ હુલડ માટે તે જમીનદાર જવાબદાર નથી. રાણી વી. હરંગધરાયુ ૩ વી
રી. પ્ર. ૫૪.

અમુક શખશ અમુક જમીનનો માલીક છે અને એ જમીનના સંબંધમાં અગર
જમીન ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો થાય તો તે ગુના માટે એટલાજ કારણથી. તેને
જવાબદાર ગણવો નહી જોઈએ તે અથવા તેનો વહીવટદાર આં કલમ પરમાણેનો ગુનો
થવાનો છે એવુ જાણતા અથવા માનતા હોય તે છતાં એ ગુનોહ થતો અટકાવવા અને
થયો હોયતો બેસારી દેવા બનતા ઇલાજ લીધા નહિ એવુ ખુલી રીતે સાબીત થવુ જોઇએ
૧૨ વી રી. પ્ર. ૭૧.

જમીનદારે અનઘડ વહીવટદારી રાખવી હોય અને તેની ગેરઆવડતથી કાંઈ આવો
ગુનોહ થાય તો જમીનદાર પણ જવાબદાર થાય છે જમીનદાર ઘણે દુર પલે રહેતો હોય
અને હંગામો વગરે એકાએક થાયતો તે જવાબદારીથી છુંટો થઇ શકેછે (ક્રી. પ્ર. ૧૦

૧૫૬ જો કોઇ શખસના ફાયદાને સારૂ અથવા તેની વતી, કાઈ હંગામો કર
માં આવે અને જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીન
તે શક્ષ માલીક અથવા કબજેદર હોય, અથવા તે જમી
માં અથવા જે કાંઇ તકરાર ઊપરથી તે હંગામો થયો હોય
તે તકરારની બાબતમાં કાંઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતે
ય અથવા તેમાંથી તે શક્ષને કાઇ ફાયદો ગયો હોય અથવા

જે માલીક અથવા કબજેદરના ફાયદાને સરૂ કાઇ હંગામો કરવામા આવે તે શખસના અખતીયારની જવાબદારી.

તો કાંઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શક્ષ મુખતીઆર અથવા કારભારીને દંડની શીક્ષા ઠરાવવામા આવસે; પણ ક્યારે કે જો તે મુખતીઆર અથવા કારભારી, ને હંગામો
થવાનો સંભવ, અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વીરધ મંડળી મળવાને સં
ભવછે એમ માનવાનુ તેને કારણુ છતાં તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવા
ને તથા તે હંગામો બંધ પાડવાન અને તે મંડળીને વીખેરી નાખવાને પોતાથી બનતા સધ
ળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તે..

૧૫૭ જે માણુસ પોતાના કબજા કે હવાલા માહેના અથવા પોતાના અખતીઆર
તળેના કોઇ ઘર કે જગામા કાઈ શખસોને રાખે, આવવા દે
અથવા એકઠા કરે અને તે એવુ જાણીને કે કાઇ કાયદા વીરૂ
ધ મંડળીમા સામીલ થવાને અથવા સંગાથુત થવાને એ શ
ખસોને પઇસા આપવા કરીને અથવા કોઇ બીજીરીતે રાખેલ

કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીને સારૂ પઇસા આપવા કરીને રાખેલા સખશોને ઘરમા રાખવા.

છે અથવા પઇસા આપવા કરીને અથવા કોઇ બીજીરીતે રાખવાનાછે તો તે

ની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળી અથવા ભરામાં સામેલ થવા સારૂ પઈસા લેવા અથવા કરીને રહેવું.

૧૪૮. ૧૪૧ મી કલમમાં લખેલા કામો માંહેલાં કાંઈ પણ કામ કરવાને અથવા તેમાં મદદ કરવાને જે માણસ પઈસા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહે, અથવા પઈસા લેવા કરીને કે કોઈ બીજી રીતે રહેવાનું કહે અથવા રહેવાની કોશીશ કરે તે માણસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પઈસા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહ્યા પછી, જે માણસ જીવ લેનારૂં કાંઈ હથીઆર

હથીઆર બંધ થઈને ફરવું

અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવી કાંઈ વસતુ સાથે લઈને ફરે અથવા ફરવાનું કબુલ કરે કે કહે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

બખેડો.

૧૪૯ જ્યારે બે અથવા વધારે શખસો કોઈ જાહેર જગામાં મારા મારી કરીને લોકોની સુલેહમાં ગડબડ કરે, તીયારે, તેઓએ તે "બખેડો" કરયો એમ સમજવું.

બખેડો કરવાની શીક્ષા.

૧૫૦ જે માણસ બખેડો કરે તેને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એકસો રૂપીઆ સુધીની દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બખેડો અટકાવવા માજીસ્ત્રેટનો અખીકાર કી. પ્રા. કો કલમ ૫૧૮.

બાબ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ શબંધી ગુનાઓ બાબત.

કાંઈ સરકારી નોકરીના કામ સબંધી કાયદેસર મહેનતાણા સીવાય કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ બીજો અવેજ લેવો.

૧૫૧ જે માણસ સારકારી નોકર હોય અથવા સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો હોય તે માણસ પોતાના હોદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા પોતાના હોદાને અમલ ચલાવવામાં કોઈ શક્ષની ઉપર મહેરબાની અથવા ઇતરાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા હીંદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પરેસીડેનસીની સરકારની જોડે અથવા કોઈ લેફટી નેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈપણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઈ શક્ષને માટે અથવા કોઈ શક્ષની વીરૂધ કાંઈ વગ ચલાવવાના અથવા વગ ચલા

વાની કોસીસ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં કોઈપણ સક્ષ પાસે અરવા બાજા કાંઈ સબબને માટે કાયદેસર મેહેનતાણાં સેવાય બીજો કાંઈ અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોસીસ કરે તે તરણ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડ બંનેની શીક્ષ કરવામાં આવશે

ખુલાસો—"સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો હોય" અગર કોઈ સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો ન હોય અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કે સરકારી નોકરી મળવાની છે અને તીયરે હું તમારૂ કામ કરી આપીશ અને એ રીતે એઓને ઠગીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઈનો ગુનેગાર થઈ શકે પણ તે કલમમાં બીયાન કરેલા ગુનાનો તકસીરવાર ગણાય નહી.

"અવેજ" અવેજ શબ્દ વડે એકલા પઈશાજ અથવા જેની કીમત પઈસાથી થઈ શકે એવો અવેજ સમજવો નહી.

"કાયદેસર મેહેનતાણું" કાયદેસર મેહેનતાણું" એ શબ્દોવડે કોઈ સરકારી નોકર જે મેહેનતાણું કાયદા મુજબ માગી શકે તે મહેનતાણુંજ સમજવું નહીં પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મહેનતાણું લેવાની પરવાનગી હોય તે સઘળા મેહેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાયછે.

"કરવાનુ કારણ અથવા બદલો" કોઈ શખસ જે વસતુ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે વસતુ કરવાના કારણ દાખલ અથવા જે વસતુ તેણે કરી ન હોય તે વસતુ કરવાના બદલામાં કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દોમાં દાખલ થાય છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મુનસફ અ એક સરાફ જ ની તરફનુ હુકમનામુ કરી આપવાના બદલામાં પોતાના ભાઈ ઇ જના પાસે જ નો પહેડીમાં એક જગા અપાવે તો અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક કુમક કરનારા રાજાના દરબારમાં રેસીડેંટના હોદાપર છતાં તે રાજાના પ્રધાન પાસેથી અ એ લાખ રૂપીઆ લે અને એમ નહીં માલમ પડે કે પોતાના હોદાનું લાગુ મુકરર કામ કરવા આવા ન કરવાના કારણ દાખલ આવા બદલામાં અથવા તે રાજાને માટે બરીટીશ સરકારની સાથે કાંઈ મુકરર બાબતમાં વગ ચલાવવા અથવા ચલાવવાની કોશીષ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલમાં અ એ ઊપલી રકમ લીધી એમ માલમ પડે કે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં તે રાજાની ઊપર મહેરબાની રાખવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અ એ તે રકમ લીધી તો અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) કોઈ સરકારી નોકર અ જને એમ ખોટુ સમજાવે કે સરકારની સાથે મારા

ધણથી તને ખેતાબ મળ્યો અને એમ કરીને તે ચાકરીના બદલામાં જ તેને કંઈ નાણું આપે એમ કરે, તો આ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો લાચ અગર જે લાંચ તરીકે આપવાનો ઇરાદો હોય તે લેવાથી ફક્ત બને છે પછી ગમે તો તેને લીધે કાયદા વીરૂધ કાંઇ કામ ન કરયું હોય કે કાંઈ કરવા કસુર ન કરી હોય, જે કેદીને બીજે દીવસે ફાસી દેવાનો હુકમ હોય તે ના દોસતદારો પાસેથી લીધેલો નજરાણો પણ જો તે કાંઇ હોદાનુ કામ જેને સારૂ કાયદેસર કીંઇ બદલો ન લેવાય તેવુ કાંઈ કામ કરવાના અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા લીધો હોય તો તે ગુનો છે. આવી સમજથી તે લીધેલો હોવો જોઇએ એમ જરૂર નથી કે જે કામ બજાવવાને તે નજરાણો લીધો હોય તે કામ બજાવવુંજ જોઇએ જો તે લાચ આપવાના ઇરાદાથી આપીયો હોય અને તે લેનાર શખસ એવો ઇરાદો જાણ્યું છતાં તે બદને રાખેતો તે ગુનો થયો અને લાચ લીધાનું અનુમાન એટલુ મોટુ છે કે કોઇ સરકારી નોકર જે શખસને તેના ખાતાની સાથે વારેઘડીએ કામ રહેલુ હોય તેની પાસેથી કાંઇ નજરાણો ચોખી દાનતથી લેઈ શકે એવો એક દાખલો ધારી શકાતો નથી, કલમ ૧૬૫ મુજબ માતર નજરાણો લેવો એજ ગુનો બને છે આપનાર ને લેનારનાં કારણની સાથે કાંઇ નીસબત રાખતો નથી.

સરકારની મંજુરીઅત સીવય પોતાના હોદા ઊપરથી ખસેડી ન શકાય એવો કોઈ સરકારી નોકર અથવા કોઇ જડજની ઉપર સરકારી નોકર અથવા જડજ દાખલ કોઈ ગુનાહનુ તહોમત મુકવામાં આવે તો તે સરકારી નોકર અથવા જડજ ઉપર તે તહોમત બાબતની ફરીઆદ સાભળવી નહી પણ સથાનીક સરકારની અથવા સથાનીક સરકારે અખતીઆર આપેલા કોઇ અમલદારનો મંજુરીયત હોય તે અથવા જે કોરટ અથવા બીજા અધીકારી તાબે તે જડજ અથવા બીજો સરકારી નોકર હોય અને તેવી ફરીઆદ ચલાવવા બાબત મજુરીઅત આપવાનો જેનો અખતીઆર હદમા રાખવાને અથવા પાછો રાખવાને સરકાર યોગીય ધારે નહીં તેવી કોઇ કોરટ અથવા બીજા અધીકારીની મજુરીઅત હોય તો તે તોહોમત બાબતની ફરીઆદ સાંભળવી નહીં સને ૧૮૭૫ નેઃ આ ૧૦ ક. ૧૯૨.

"સરકારની મંજુરીયત શીવાય હોદા ઉપરથી ખસેડી ન શકાય" એ શબદો પાછળ લખેલા "સરકારી નોકર" એ શબદનેજ ફકત લાગે છે એટલા માટે દીશટ્રીક મુનસફ ઉપર જડજ તરીકે આ કલમ મુજબ મજુરીઅત વગર કોઈ ફરીઆદ બાબત કામ ચલાવી શકાય નહીં. (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગ વાલમ ૬ પાનુ ૨૧.)

જે કોરટ અથવા અધીકારીને એ જડજ અથવા ન ખશેડી શકાય તેવો સરકારી નોકર તાબે છે તે કોરટને તથા અધીકારીને આવી રીતની ફરીયાદી ચલાવવાની મંજુરી આપવા અથવા હુકમ કરવા અખતીઆર આપે છે તેમાં એમ લખુ નથી કે, એ અખતીયાર આપવો જોઇએ પણ તે અખતીઆર જો હદમાં રાખ્યો ન હોય

છો રાખ્યા ન હોય તો તે છેજ એટલા મા
રાખી હોય તો તેવા અખતીઆર છે (મું
કાંઈ ઠરાવ નથી કે એ મંજુરીઆત લખી
હુકમ અથવા મજુરીઆત લખોતવાર આપી હાય
સાર તો પણ એ વાત કાંઇ કાયદા પ્રમાણે હુકમી નથી
વાલ્યુમ ૭ પા. ૫૮.)

રેવનીયુ કામદાર લાંચ લે તો સને ૧૮૨૭ ના આક્ટ ૧૬ ની
૪ તલાટી તથા પટેલને સારૂ સને ૧૮૩૧નો આક્ટ ૧૫ મોજણીદાર લાંચ લેતાં સને ૧૮૨૭
ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૧૬ રકમ ૧—૨—૩—૫ મુજબ થવા ઇનટર પીટીશન તા૦ ૨૯
સપટેંબર સને ૧૮૪૦ ઇનામ કમીટીવાળા લાંચ લેતા સને ૧૮૬૩ નો મુંબાઈ આક્ટ ૨ ને
શાત જુઓ રેલવે ખાતાના નોકરોને સને ૧૮૬૭ ના ૩૧ મા આક્ટની કલમ ૧—૨થી સ
રકારી નોકર ગણેલા છે તેથી પેનલકોડ કલમ ૧૬૧ થી ૧૬૫ સુધી લાગુ પડી શકે છે
સરકારી નોકરોની ફરીયાદને સ્ટાપની માફી છે કોરટ ફી આક્ટની કલમ ૧૯ ની રકમ ૧૮
મી જુઓ,

(ક) નામના એક પોલીસ અમલદારને એક ફોજદારી કોરટમાં પોલીસે તપાસ કરે
કેસની ડાયરી વાચવાને અને તજવીજ થતી વખતે તહોમતદારોને અને સાક્ષીઓને હ
જર રાખવા નીમેલો હતો. એક ચોરીના કેસમાં તહોમતદારોને ગુનેહગાર ઠરાવવામાં આવી
યા અને મુદામાલ ફરીઆદીને સોંપી દેવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો એ મુદાના માલમાંથી
એ પોલીસ અમલદારે કાંઈ પઇસા માગીને લીધા તે કાંઈ આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે ઇના
મ તરીકે નહી પણ એક દસતુરી તરીકે લીધા તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે (ક) આ કલમ
પ્રમાણે ગુનેગાર નથી કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે ગુનેગાર છે કેસરેહીદ વીરૂધ કાલતાપ્રસાદ ૧ ઈ.
આ. રી. (અલહાબાદ) પ્ર. ૫૩૦.

એક કાનસ્ટેબલ અને બીજા શક્ષો જુગારીને પકડવા એક ઘરમાં પેસે જુગારીને પ
કડી તેમની પાસેથી કાંઇ નાણું લેઇ તેમને છુટા મુકે તો તેમણે ગરહપરવેશ અને જબરા
ઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય નહી. કાનસ્ટેબલે આ કલમ પ્રમાણે અને બીજા શ
ખસોએ તેમા મદદગારીનો ગુનોહ કરયો ગણાય. સરકાર વીરૂધ મહમદ હુસેન કો. ઈ.
ડા. પ્ર. ૩૪૧.

પ્રીનસીપલ સદરઆમીન જે ફેંસલો કરે તેમાં પોતાનો વગ ચલાવવા માટે કોઈ સીરસ્
તેદાર કાંઈ લાચ લેનો આ કલમ પરમાણે ગુનો પુરણ થઇ ચુકયો ગણાય.
ગ ચલાવ્યો કે નહી તે અગતનું નથી કેમકે આ કલમ ૧૬૧ માં ખુલી રીતે
કે—કોઇ સખસ કાઇ કામ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે કામ કરવા માટે
વીરૂધ મેહેનતાણુ લે કીંવા જે કામ પોતે કરયું ન હોય તેમાટે કાઈ ઇનામ
ગુનેહગારછે. રાણી વી. કાલીચરણ સીરસ્તેદાર કો. ઈ. ડી. પ્ર. ૩૪૧.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનો માહોમાહે મંડી વાળી શકાય નહીં કો. ધ ઈ. ડા. પ્ર.

કોઈ સીપાઈને પરોશેસ ફીમાથી કાંઈ દર પરમાણે પગાર હોય સરકાર તરફથી પગાર ન હોય તો, પણ જો તે લાંચ લે તો તેણે સરકારી નોકર તરીકે લાંચ લીધી થાય અને કલમ ૧૧ ની ફકરં ૯ ની પરમાણે તે સરકારી નોકર કહેવાય રાણી વીરૂધ કરીશનદાસ કો. ઈ ડા પ્ર. ૩૪૨.

આ કલમ પરમાણેનો લાચનો ગુનોહ સબીત થાય તીયારે લીધેલા પઈશા પાછા આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે એ કાંઈ આ ગુનાની મહતા પરમાણે યોગીય સજા નથી મોતીલાલ છે તાપા દીયા કો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૨.

જુરીના માણસને એક જણે લાચ આપવાનુ કહયું તેથી તેના રૂપઈઆ ૧૦૦૦) દંડ કરયા તે વીયાજબી ગણવામા આવીયું છે રાણી વીરૂધ ખાવાલચંદર ખીલવાળ. કો. ઈ. ડા .પા. ૩૪૧.

એક જોઈંટ માજીસતરેટે પોતાના તાબાના નોકરને આ કલમ પરમાણે સજા ઠરાવી હોય તેમજ તેને બરતરફ પણ કરયા હોયતો તે વ્યાજબીછે એવુ ઠરયુછે. સરકાર વીરૂધ ચંદર કુમારસેન કો ઇ. ડા. પા. ૩૪૧.

એક પોલીસ ખાતાના નોકરે એક જણને પેનસન આપવાનો વીચાર ચાલતો હતો અને જે વીચારમાં તેને નોકર રાખીયો હતો તેણે એ પેનસન લેનારને ગુપત બાશામાં એવું કહયુ કે તમને કાંઈ આપો તો પેનસનનો આકડો વધારે કરાવી આપુ. આમ કરવા પેનસન લેનારે ના પાડી જેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ નોકરે લાચ લેવાની કોસીસ કરી કહેવાય વળી એવુ ઠરાવવામાં આવ્યું કે લાંચ લેવાની વાત ખુલા શબદો કરવાની અગત્ય નથી ગુપત બાશામાં થઈ હોય તોપણ ગુનોહ સંપુરણ થાયછે કેસરેહીંદ વીરૂધ બાલ દેઓશી હાઈ. ૨ ધ. લા. રી. (અમદાબાદ) પા. ૨૫૩.

૧૬૧. લાંચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઊપાયથી કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કોઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામ; તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખસની ઊપર મેહેરબાની અથવા ઈતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં હીંદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોઈ પરેશીડેનસીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીફટેનંટ ગવરનરની જોડે. અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સબંધી કોઈ સખસને માટે અથવા કોઈ સખસની વીરૂધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશીશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા જે માણસ કોઈ પણ સખસ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ પણ સખસને માટે કાંઈ પણ અવેજ લે અથવા મેળવે અ

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે લાચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા માટે કાઈ અવેજ લેવો.

વાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાને કોશીશ કરે તે માણસને
ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની. અથવ
કરવામા આવશે

ટીકા.

જે અવેજ લીધીનું કીંવા લેવાની કોશીશ કરયાનું તોહોમત હોય તે અવેજ કયા સ
ખસ કીવા સખસો પાસેથી લીધો અને કયા સરકારી નોકર પાસે વગ ચલાવવા માટે તે
લીધો એવો પુરાવો ન હોય તો તોહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થઇ શકે નહી.
૬ વી. રી પ્ર. ૬૯

જે શખસ પોતા માટે કીંવા બીજા કોઇ સખસો માટે કોઈ સરકારી નો
સરકારી કામ કરવા માટે ગેરવાજબી કીંવા ખરાબ ઇલાજોથી એ
કેને લલચાવવા માટે કાંઈ અવેજ લેતો તેણે આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે સજા
પણ આ કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે સજા થાય. ૩ વી. રી. પ્ર. ૧૦

૧૬૩. પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવીને કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કાંઈ કા

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે પોતાના વગ ચલાવવા સારૂ કાંઈ અવજ લેવો.

મ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાનાં કારણ દાખલ અથવા
બદલામાં અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ
ચલાવવામા કોઇ શખશની ઊપર મેહેરબાની અથવા ઈતરા
કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવાં બદલામાં અથવા
હિંદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોઈ પરેસીડે
સીની સરકારની જોડે અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઇ પણ સરકારી
નોકરની જોડે તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઈ શખસને માટે અથવા કોઈ શખસની
વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશીસ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવ
બદલામાં જે માણસ કોઈપણ સખસ પાસે પોતાને માટે અગર બીજા કોઈ
કે કાંઈપણ અવેજ લે, અથવા મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મે
શ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની
બેનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ વકીલ કોઈ જડજની આગળ કોઈ મુકદમામાં તકરાર કરવાને કાંઈ ફી લે તે
સરકારને કાંઇ અરજી કરવી હોય અને તેમાં અરજદારની ચાકરી તથા તેના દાવાનુ બી
માન કરવુ હોય તે અરજીની બીના બરાબર ગોઠવવા સારૂ તથા તે અરજી
સારૂ કોઇ માણસ કાંઈ અવેજ લે તે; કોઈ તકસીરવાર ઠરેલા માણસના પ
રાખેલો મુખતીઆર જે તે માણસને ગેરવાજબી રીતે તકશીરવાર ઠરાવ્યે
તાવવાને સરકારની આગળ કાંઇ મજકુર લખીને રજુ કરે તે,— એ શખ
માં દાખલ થતાં નથી કેમ કે તેઓ પોતાનો ખાનગી ' વગ ચલાવતા અથવ
હતા નથી.

સરકારી નોકર ઉપર બીજાએ કરેલા ગુનાઓમાં મદદગારી કરે તેને શીક્ષા.

૧૬૪ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય તેની બાબતમાં ઉપલી બે કલમો મા યાન કરેલા બે ગુનાઓ માહેના ગમે તે ગુનોહ કરવામાં વે બીજો તે ગુનાહમાં મદદગારી કરેતો તે માણસને ત્રણ સની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અ દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક સરકારી નોકર છે ત અ નો વહુ બ અ ની પાસે કોઇ મુકરર શખસને કાંઇ જગા અપાવવાનું અ ને કહેવાના કારણ શખસ કાંઇ નજરાણુ લે અને અ બ ને તે લેવામાં મદદગારી કરે તો બ ને એક વરસની મુદત સુધીની દની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા થઇ શકે અને અ ને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા થઇ શકે.

કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કાંઇ મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય તે મધે નીસબત રાખનારા કોઇ સખસ પાશેથી તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કાંઇ કીમતદાર વસતુ લેવું.

૧૬૫ કોઇ સરકારી નોકર જે મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય અથવા ચાલવાનો હોય અથવા જે મુકદમો કે મામલો પોતાના અથવા પોતે જે સરકારી નોકરને તાબે હોય એવા કોઇ સરકારી નોકરના હોદ્દાના અમલની સાથે નીસબત રાખતો હોય એવા કોઇ મુકદમામાં કે મામલા મધે જે શખસનુ કાંઇ લાગતુ વળગતુ હતુ અથવા છે અથવા થવાનો સંભવછે એમ તે જાણતો હોય હેવા કોઇ શખસની પાશેથી અથવા એ પરમાણે લાગતું વળગતુ હોય તેવા સખસની સાથે જે સખસનો કાંઇ સંબંધ અથવા સગપણું છે એમ તે જાણતો હોય એવા કોઇ શખસ પાસેથી તે સરકારી નોકર કીમત આપીવા વગર અથવા પોતાના જાણ્યાં મુજબ ઓછી કીમત આપીને પોતાને માટે અથવા બીજા કોઇ સખસને માટે કાંઇ કીમતી વસતુ લે અથવ મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાની કોશીસ કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ એક કલેક્ટર છે તેની આગળ જમાબંધી બાબતનો એક જ નો મુકરદમો ચાલે છે. હવે જ નું એક ઘર અ ભાડે લે અને એવો બંદોબસ્ત થાય કે અ એ દર મહીને પચાસ રૂપીઆ આપવા, અને ત ઘર એવુ હેય કે અગર તે સદુ સુધબુધીએ થયુ હોય તો અ એ દર મહીને બસે રૂપીઆ આપવા પડે, તો અ એ જ પાસેથી પુરી કીંમત આપ્યા વીના કીંમતી વસતુ મેળવી એમ સમજવું.

(બ) અ એક જડજ છે તેની કોરટ મધે જ નો એક મુકદમો ચાલે છે તે જની બજારમા સરકારી પ્રામીસરી નોટો વધારે ભાવે વેચાય છે એવી વખતે ઓછે

કાંઈ સરકારી પ્રામીસરી નોટો ખરીદ કરે તો ...
આપ્યાં વીના કીમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવુ.

(ક) જ ના ભાઈને ખોટી સહેદી આપવાના તોહોમત ...
તેરની આગળ લઈ ગયા છે હવે કોઈ બેંકના શેર બજારમાં ઓછે ભાવે ...
ની વખતે બ તે બેંકના કાંઈ શેર જ ને વધારે ભાવે વેચે અને તે ભાવે ...
ને તે શેરના નાણા ભરે તો બ એ એ રીતે મેળવેલા નાણાંને તેણે પુરી ...
ના લીધેલી કીમતી વસ્તુ સમજવી.

૧૬૬ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેણે પોતાના સરકારી ... મ ચાલવું એ બાબતનો કંઈ કાયદાનો હુકમ ... જાણીને ન માને, એવા ઈરાદાથી કે તે ન માનવાથી ... સને કોઈ નુકશાન કરવું, અથવા તેથી કાંઈ નુકશાન ... વો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તોતે માણસને એક વરસની મુદત સુધીના આસાન ... ની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ કાયદાનો હુકમ ન માનવો.

દ્રષ્ટાંત

જ ની તરફનું એક ઈનસાફદારની કોરટે હુકમનામુ કરી આપુ હોય તે હુકમનામુ ... ફ કરવા સારૂ તે બજાવવામાં કાંઈ મીલકત જપ્ત કરવાનો કાયદાએ બ અમલદારને ... હુકમ કરયો હોય, તે કાયદાનો હુકમ બ જાણી બુઝીને ન માને અને તે એમ જાણ... તો હોય કે હું એ હુકમ નહી માનીશ તેથી જ ને નુકશાન થવાનો સંભવ છે તો ... એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કાયદા બાહારના કરેલા માજીસત્રેટના હુકમને આ કલમ લાગુ નથી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ નાવિડા બુક પ્રસ્ટ ૧૭૧—૧૭૩)

જે કાયદો કીયા ફલ ન માનો તે તોહોમતમાં બતાવવું જોઈએ ર. વી. રી પ્ર૧૦...

ઈનાસાફ ખાતાના અમલદારો નીષ કપટ પણે જે કામ કરે તે માટે તેનો બચ... આવ છે પણ તોરમાં આવી જોઈતી સંભાળ લીધા વગર કાંઈ કરા કરે તો તેના પરીણામ માટે તેઓ જવાબદાર છે. (કરી. પ્ર૧૦૯)

૧૬૭ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોર... કાંઈ લેખ તઈઆર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવ... સોંપ્યું હોય તે માણસ પોતે જેને ખોટી જાણતો અથવા ... નતો હોય એવી રીતે તે લેખ બનાવે અથવા તેનો તરજુમો કરે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરીને પોતે કોઈ સખસનુ નુકશાન કરવું અથવા તેમ કરવ... પોતાથી કોઈનું નુકશાન થાય એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો તે માણસને ... વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કંઈ ખોટો લેખ બનાવવો.

ટીકા.

ઠોરમાં તરજુમો કરનારે એક ફોજદારી કેશમાં કેદી છુટી જાય તે માટે સ ખળા દસતાવેજનો ખોટો તરજુમો કરયો તેમાં ઠરાવવમાં આવ્યુ કે તેને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં પણ કલમ ૨૧૮ પ્રમાણે સજા થાય બરોબર તરજુમો કરવા તેણે સોગન લીધા હોય તો તેને કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે સજા થાય. (કરી પ્ર. ૧૧૦).

આવો તરજુમો કરવાથી નુકશાન થશે એવું એ સરકારી નોકર આગળથી જાણતો હતો કિંવા એવો તેનો ઇરાદો હતો એવુ શાબીત થતા સુધી તોહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં. ૫ બ હા. રી. પ્ર. ૧૨૫.

૧૬૮ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે કાયદા મુજબ જેની વેપાર નહીં કરવાની ફરજ હોય તે માણસ જો વેપાર કરે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ વેપાર કરવો.

ટીકા.

નોકર લોકોએ કોઇ પ્રકારનો વેપાર કરવો નહીં અથવા તેમાં ભાગીદાર થવું નહીં એવું સને ૧૮૨૭ના કાયદા ૧૬ કલમ ૭—૧૧માં લખ્યુ છે વળી સરકારનો સરકયુલર નંબર ૪૦૫૪ તા૦ ૨૯ ડીસેમબર સને ૧૮૬૬ નીચે પોલીસ કમીશનરનો તા૦ ૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નંબર ૫ નો થયો છે.

ગામના પટેલને આ વાત લાગુ થતી નથી દક્ષિણ પરાંતના રેવેનીયુ કમીશનરે સરકારમાં કરેલા રીપોટ ઉપરથી ખુલાસો થઈ સરકયુલર નંબર ૮૯૬ તારીખ ૮ સપટેમબર સને ૧૮૫૧ નો થયો છે.

૧૬૯ જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે કાયદા મુજબ જેની કઈ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી નહી કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જો પોતાને નામે અથવા બીજાને નામે અથવા બીજાઓની સાથે રહીને કે ભાગમાં તે મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે મીલકત ખરીદ થઈ હશે તો તે સરકારમા જપત કરવામા આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ કોઇ મીલકતની ખરીદીમા ગણી કરવી.

૧૭૦ જે શખસ પોતે અમુક ઓધાપર નથી એમ જાણ્યા છતાં સરકારી નોકર દાખલ તે હોદાપર હોવાનો ઢોગ કરે અથવા તે ઓધા પર હોય એવા કોઇ બીજા સખસને વેશ લે અને તે વેશ લઇને તે ઓધાથી કરતો હોય એવી રીતે કાંઈ કામ કરે અથવા કામ કરે

કોઇ સરકારી નોકરનો વેશ લેવો.

વાની કોરટીસ કરે તે શખ્સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૭૧ જે માણસ સરકારી નોકરોના અમુક વરગનો નહી છતાં તે વરગના સરકારી નોકરોના પોશાક જેવો પોસાક પહેરે અથવા તેઓની નીશાની જેવી નીશાની સાથે રાખે એવા ઇરાદાથી કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાનો છે એમ માનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તે માણસને તરણ મહીનાના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ સરકારી નોકર જેવો પોસાક પહેરતો હોય અથવા તેવી નશાણી સાથે રાખતો હોય તેવો પોશાક પહેરવો અથવા તેવી નશાણી ઠગબાજીના ઇરાદાથી પેરવી અથવા સાથે રાખવી.

ટીકા.

પોલીસ કમીસનરનો નંબર ૬૩ તા૦ ૧૧ જાનેવારી સને ૧૮૬૫ નો સરક્યુલર અપરાધો રાખવા બાબતછે.

બાબ ૧૦ મો.

સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીયારના તીરસકાર બાબત.

૧૭૨. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના જોગથી સમન અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીયાર હોય એહેવા કોઇ સરકારી નોકરે કરેલો સમન; અથવા નોટીસ અથવા હુકમ પોતાને ન પોહોંચાડાય એટલા માટે જે માણસ નાશી જાય તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચશેં રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામા આવશે. અથવા અગર તે સમન નોટીસ. અથવા હુકમ જાતે અથવા મુખ્તીયારની મારફત કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કાઇ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલો સમન કે હુકમ ન પોહોંચે એટલા માટે નાશી જવુ.

ટીકા.

બંગાળામાં એમ ઠરાવ થયો છે કે કોઇ સખ્શ તેના ઉપર માજસતરેટે કાઢેલું વારંટ તેને નહી પોચાડાય એટલા માટે નાશી જાય તો તે શીક્ષાને લાએક નથી (મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગઝ તા૦ ૨૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૬) એ વારંટ સમન નથી તેમ નોટીસ પણ નથી અને તેમાં જે હુકમ લખેલો છે તે, તે અમલદારના નામનો જે સખ્શની હાજરીની જરૂર છે તે સખસના નામનો નથી. આવે પ્રસંગે સને

...ની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ મુજબ ચાલવાનું છે અને સારકુ કલમ મુજબ ઠરેલું ...મું ન માનનારને સારૂ કલમ ૧૪૭ મુજબ શીક્ષા થઇ શકશે રેવન્યુસાવીલ એનડ ...૦ રીપોટ કલકતા કીમીનલ રૂલીંગ્ર વા૦ ૧ પા૦ ૬૧.)

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના દસમા બાબમાં કહેલા ગુનાઓને આ આકટની કલમ ૪૩૫ અથવા ૪૩૬ લાગુ નહી હોય (પીનલકોડની કલમ ૧૭૫—૧૭૮—૧૭૯—૧૮૦ અથવા ૧૮૮ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી) તેના કોઈ પણ ગુનની ફરીઆદ કોઈ ફોજદારી કોરટમાં મંજુરીઆ૦ વગર અથવા તેની અંદર લાગતા વળગતા સરકારી નોકરની અથવા તે નોકરના ઉપરી હોદેદારની ફરીયાદ શીવાય સાભળવી નહીં આ કલમમા કહેલી મના સને ૧૮૬૦ ના આકટ ૪૫ ની કલમ ૧૮૮ અને ૧૯૦ માં બીયાન કરેલા ગુનાઓને લાગુ નથી. (સને ૧૮૭૫ના આકટ દસની કલમ ૪૬૭ તથા સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૩૪).

કલમ ૪૬૭-૪૬૮-૪૬૯ મી માં કહેલી મંજુરીઅત સાધારણ રીતે બતાવી સફાય તોમતવાળાના નામની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ ના આકટ દસની કલમ ૪૭૦ આ કલમ મુબાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ ક્રમીનલ કેસીસ વા. ૫ પાને ૩૮ માં આવેલ મુકદમાના ઠરાવને ૧૬ ફરતી દેખાય છે.

. મંજુરી આપ્યા વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની મતલબ એજ છે કે ગુનહો બનો છે કે નહીં તે મંજુરી આપવાવાળી કોરટે અથવા જે કોરટ વીરૂધ એવો ગુનહો થયો તે કોરટ સારી પેઠે વિચાર કરી જુએ અને એટલા માટે જયા એ પ્રમાણે સરી પેઠ વિચાર થયો હોય પણ માત્ર મંજુરીનો હુકમ કરયો ન હોય તો એટલા ઉપરથીજ એ મંજુરી આપી નથી એવુ ગણાય નહીં ૧૬ વી. રી પ્ર. ૬૭ મહમદ હુસેન એની મંજુરી વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની બીજી અને મુખ્ય મતલબ એજ છે કે લોકો તેમના દુશમનને ખોટા તોહમત મુકી હેરાન કરી કોરટમા ઘસડે નહીં ૫ રસ રી. પ્ર. ૪૦૭ રાયનાથ બેન ૧૭. આ કલમ પ્રમાણે જે મંજુરી આપવી તેમાં કહી કોરટ વીરૂધ કયારે કોણે કયો ગુનહો કરયો તે બતાવવું જોઇએ. કયો ગુનહો થયો છે તેની સાધારણ વ્યાખ્યા આપવી એવી વાખ્યા ન આપી હોય તો મંજુરી ગેર વ્યાજબી થતી નથી ૧૧ મુ. હ', રી. પ્ર ૬૪ બાલા સીતારામના ફરીતપાસના કામમા. મંજુરી આપતા પહેલાં તહોમતદાર વીરૂધ સારો પ્રાઇમાફેસી આ કેશ સાબીત થયો છેકે નહીં તે કોરટે જોવું જોઇએ ૨ અ. હા. રી, પ્ર ૩૧૮ નવારસ અહમદ અલીખાંનના કામમા. આ કલમમા આવેલો અધીકાર ઘણીજ સાવચેતીથી વાપરવો જેઇએ તહોમતદાર જે હકીકત કહે તે સાગટી લેતા તેને ખરી ગણવામાં આવે તેમાની થોડી ખોટી માનવામાં આવે તો તેટલા માટે તેણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહીં ૬ વી. રી પ્ર. ૧૧ પુનારામના કામમા કોરટ પોતાની મેળે ફરીઆદ ન કરે તો જે પક્ષકારને નુકસાન થયું હોય તે મંજુરી મળવા માટે અરજ કરે અને મ—

શકે નહીં અને કરી શકે ૮ બી. રી. પ્ર. ૭૪ જીતમ નારાયણ શીંગના કામમાં.
માગલદારના હજુર ગુનહો થઈ ગયો હોય તેની ખાલી થયા પછી તેની જ
અમલદાર આપી શકે છે ૭ મ. હા. રી. પ્ર ૧૨ એપેનડીકસ. મંજુરી
પણ એવી મંજુરી આપી ન હોયતો માત્ર મંજુરી આપવાનો ઇનકાર
સાબીત કરી કરેલી ફરીઆદ મજબુત કરી શકાય નહીં એટલે ફરીઆદ અને ચાલેલું
૨૬ થાય તા૦ ૨૭ અકટોબર સને ૧૮૭૩ મુ. હા. રી. ૫૨ ગબખાન બીમજીના કામમાં
સબોરડીનેટ જજે મંજુરી આપવાનું ના મંજુર કર્યું હોય તો પક્ષકારની અરજ ઉપર
તેના ઊપરી જીલા જજ એવી મંજુરી આપી શકે છે ૫ બી. રી. પ્ર. ૬ દીનાબંધુ
કરપતીના કામમાં. માજીસતરેટે આવી કંઈ ફરીઆદ મંજુરીથી કરી હોય તો એવી ફરી
આદ ખેંચી લેવા શેશન જજ તેને હુકમ કરી શકતો નથી. ૧૫ વી. રી. પ્ર ૬૯ ગોપાળ
મજમુદારના કામમાં વળી જુઓ નંચેના ફેસલા. કોઈ દીવાની કોરટે હુકમનામાની બજ
વણીમા પ્રતીવાદીને પકડવા માટે કંઈ વરંટ કાઢયુ હોય તો તે આ કલમના અરથ પ્ર
માણે નોટીસ, સમન, અથવા હુકમ નથી અ હા. રી. પ્ર. ૯૭. પકડવાનું વારંટ એ
કલમના અરથ પ્રમાણે સગન નોટીસ અથવા હુકમ નથી માટે કોઈ તોહોમતદારને પક
ડવાનું વારંટ નીકળુ હોય તે તોહોમતદાર પોતે ન પકડાય એવા હેતુથી નાશી જાય તો તે
આ કલમ પ્રમાણે ગુનહો કરયો એવુ ગણાય નહી રાણી વીરૂધ ફુમેસચંદર પોદાર
હા. પ્ર. ૪૪૩ (આમ થવાનુ કારણ એટલુંજ છેકે વારંટ કાઢેલું હોય છે, તે અ
અમલદાર ઊપર કાઢેલુ હોયછે તોહોમતદાર ઉપર કાઢેલું હોતુ નથી વારંટ
સખસ નાશી જાય તો કરી. પો. કોડની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ પ્રમાણે
અને એમાંની કલમ ૧૮૭ પરમાણે કાઢેલા જાહેરનામાનો અનાદર થાય
દાની કલમ ૧૪૭ પરમાણે તોહોમતદારને સજા થાય. (મેનપ્ર. ૧૪૧ આવરતી

સમન અથવા બીજો હુકમ પોહોચતો અટકાવવો અથવા જાહેર થતો અટકાવવો

૧૭૩ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન અથવા નોટીસ અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન નોટીસ અથવા હુકમ પોતાને અથવા બીજા કોઈ પણ સખસને પોહોચતો જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઈરાદાથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમન નોટીસ અથવા હુકમ કોઈ જગોપર ચોહોડતાં જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઈરાદાથી અટકાવે અથવા જે જગોપર તે સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ચોહોડયો હોય તેવી કોઈ જગોપરથી જે માણસ કોઈ પણ રીતે તેને ઈરાદાથી ખસેડે અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કાંઈ જાહેર ખબર આપવાનું ફરમાવવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરના હુકમથી તેણે કંઈ જાહેર ખબર કાયદા મુજબ અપાતી હોય તેને જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઈરાદાથી અટકાવે તે માણસને એક મહીનાની મુદત

...ધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરેવાં
...નોટીસ હુકમ કે જાહેર ખબર જાતે અથવાં મુખત્યારની
...ટમા હાજર થવા બાબતની અથવા કાંઈ લેખ હાજર
...છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદના અથવા એ
...દંડની અથવા એ બનેના શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

...ી કરી આપવા ના પાડવી એ આ કલમ મુજબ પોતાને પોચતો સ
...શાથી અટકાવવાનો ગુનો થતો નથી મુંબાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ
... ૫ પાને ૩૪

...હોય આપવાની ના કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનહો
... દત ૩ બ. લા. રી. (કલકતા પ્ર. ૬૨૧ રાણી વીરૂધ કાલીયા ફકીર ૫ મુ
- હા. રી. ૫. ૩૪ (કોજ)

જેને સમન કીંવા નોટીશ બજાવવાનો અધીકાર હોય તેઓ સમન કીવા નોટીસ કોઈ
ને બારણે ચોડતો હોય તેમાં કોઈ હરકત કરે તો જો એ હરકત કરવાની મતલબ ઈનસાફ
ને હરકત કરવાની હોય તો હરંકત કરેનાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે (ફરી
પરસ્ટ ૧૧૫.)

૧૭૪ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન નોટીશ, હુકમ અથવા જાહેર ખબર આપવાનો કાયદા મુજબ અખત્યાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, હુકમ અથવા જાહેર ખબર મુજબ ફલાણે ઠેકાણે તથા ફલાણી વખતે જાતે અથવા મુખ્તીયારની મારફતે હાજર થવાની જે માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હેય તે માણુસ અગર ઈરાદાથી તે ઠેકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામા કસુર કરે, અથવા જે ઠેકાણે હાજર થવાની ફરજ હેય તે ઠેકાણેથી જવાની કાયદેસર વખત થતા પહેલા તીયાંથી જાય તે માણુસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, હુકમ, કે જાહેર ખબર જાતે અથવા મુખતીયારની મારફતે કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતની હોશે તો તે માણુસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની, અથવા એ
...અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ મુજબ હાજર ન થવુ)

દ્રષ્ટાંત

...રટમાંથી થએલા સમન મુજબ તે કોરટ મધે હાજર
... હાજર થવામાં ઈરાદાથી કસુર કરેતો આ એ...
... એમ સમજવું.

(ખ) કોઈ ઉભા જડજે કરેલા સમન મુજબ તે ઉટલા જડજની હજુરમાં હાજર થવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતા આ હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરેતા આ એ આ કલમ માં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જે સખસ જરૂર દાખલ કોઈ ફોજદારી ઇનસાફમાં હાજર રહેવા ચુકે તે આ કલમ પરમાણે સજાને લાયક છે સને ૧૮૭૨ નો આ ૧૦ કલમ ૪૧૪ અને ૫૨૪)

પાછલી ત્રણ કલમો મુજબ ગુનો થવાનો આધાર સમન વીગેરે કરનાર અમલદારના કાયદા મુજબ અખતીઆર ઉપર છે (મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. પા. ૩૩) એટલા માટે મદરાસ હાઇકોરટે એમ ઠરાવ કરેછે કે વસુલાત ખાતાના નોકર તરીકે તીયાસીલદારે કરેલો સમન અથવા કોઇ ગામના માજીસતરેટે જે ગુનાનો ઇનસાફ કર વા તેને હકુમત નથી તે ગુના બાબત કરેલો સમન માનવાથી શીક્ષા પામવા લાયક નહોતે (કલમ ૧૭૪ ઉપર સને ૧૮૬૪ અને ૧૮૬૫ ના ફેસલા)પણ હવે રેવેનીયુ ખાતાના અમલદારોને મદરાસ ઇલાકામાં એ પ્રમાણે સમન મોકલવાની સતા મળેલીછે(સને૧૮૬ નો આકટ ૩ મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગ વા. ૭ પા. ૧૦—૧૧) પણ જે માજીસતરેટ ને તે ગુના ઉપર હકુમત છે તે માજીસતરેટોને પોતાની હદની જગા બાહાર સાક્ષીઓ પર સમન કરવનો અખતીઆર છે. (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંઝ વા- ૩.પા. ૫ વળી કલમ ૧૭૪ મુજબ વધારે એ જરૂરનું છે કે એ સખસની સમન માનવાની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોવી જોઇએ આ ફરજતો જો સમન કરનાર માજીસતરેટને કાયદા પ્રમાણે તે સમન ક રવાનો અખતીઆર હોય તો તેને હોયછેજ પણ એવએ પ્રસગ બને છે કે જેમા એવી ફરજ રહેતી નથી જેમ કે એક સાક્ષી એક કોરટમાં હાજર રેહેતો હોય તેનેજો બીજી દુરની કોરટમાં હાજર થવાનો સમન આપે તો આ પેહેલાની કોરટમા તેન' જુબાની લેવાઈ રહે તાં સુધી આ દુરની કોરટમાં જવાની તેની ફરજ નથી.

કેઇ દીવાની કોરટે કરેલો સમન નહીં માનવાનું તોહોમત લાગવને અને ૧૮૫૯ ના આકટ આઠની કલમ ૧૫૧—૧૫૬ મુજબ તે સમન તે સખસને પોતાને પોચાડેલો સાબેત કરવુ જરૂર છે રેવન્યુ સીવીલ એન્ડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકત્તા કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૩ પાને ૩૪ અને એટલા માટે જ્યાં પ્રતીવાદીને પોતાને સમન પોહોચાડયો ન હો તો પણ તેને બારણે ચોડયો હતો અને તેણે હાજર રહેવા ચુક કરી તયાં એમ ઠરાવ થયો કે એણે કાંઈ ગુનો કરો નથી (મદરાસ હાઈકોરટ રૂલીગઝ વા ૬ પા. ૧૯.)

દીવાની કોરટના હુકમનામા બજાવવામાં કેદમથી નાશી જવાને આ કલમ લાગતી નથી મુંબાઈ હાઇકોરટ રીપોરટસ વા ૧ પાને ૩૮ મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગઝ વા. ૭ પાને ૪૩) પણ ફોજદારી મુકદમા જ્યાં એક પ્રતીવાદીએ હાજર જામીન આપયા હતા અને વળી મુંચરકો પણ લખી આપો હતો તયા આ કલમ લાગુ કરાછે એમ ઠરાવામાં આવ્યું હતું કે તેના હાજર ન થવાથી જામીનને પઇસા આપવા પડયા તેથી તે સખસને

[illegible]લમ મુજબ ગુનો ભાગ્યા હરકત નથી (બગાળાં લાહ રીપૌરટસ આપેલેંટ કરીમીનલ [illegible] જુરીસીં ડીકસન વા.૧ પાને ૧.)

સને ૧૮૫૦ ના આકટ ૧૬ મુજબ મુનસીપાલ કમીસનરોનો ચેરમેન ઈપાને અથી મકસ જો કે સરકારી નોકર છે તો પણ સરકારી નોકરીની રીતે પોતાની રૂબરૂ કોઈ માણસને હાજર થવા વીશે હુકમ કરવાનો તેને અધીકાર નથી માટે તેવો હુકમ નહી માનાથી ગુનો થતો નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૬૩ તા૦ ૧૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૮)

તેહોમત વાળાને ફક્ત સમન બતાવ્યાથી પુરી બજાવણી થતી નથી અસલ સમન તેહેમતવાળાને આપીયો દીવા અસલ સમન બતલાવી તેની નકલ આપવી અથવા આપવા મકવી જોઇએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૨૦ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

સને ૧૮૧૭ ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૨૬—૨૯ પ્રમાણે રેવયુ કામમાં સાક્ષી આપવાને સમન કરેલો તે ઉપર સહી કરયા છતા તે પ્રમાણે હાજર ન થયેથી આ કલમ પ્રમાણે સીક્ષા કરેલી બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૦ મી મે સને ૧૮૬૮)

તોહોમતદારને સમનની નકલ નહી આપતાં ફક્ત સમન દેખાડી સહી લીધી તે પ્રમાણે હાજર નહી થવાથી શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

કોઈ મહાલકરીને સેકનકલાસ સબમાજીસટરેટનો અધીકાર મળયો હોય તેને સને ૧૮૪૩ ના આકટ ૧૧ પ્રમાણે સમન આપવાનો અધીકાર નથી ને તે પ્રમાણે કરેલો સમન કોઈ એ અમાનીય કરે તો તેથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર નથી. (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૩ એપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૧૯.)

કોઈ તાબાના માજીસટરેટની કોરટ વીરૂધ આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરવામાં આવે તો તેનો તે ઇનસાફ કરી શકે નહી પણ ગુનોહ બન્યો છે એવી તેની ખાત્રી થાય તો તેણે સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ (કરીમીનલ પરોસીજર કોડ) ની કલમ ૧૭૧ પ્રમાણે જે માજીસતરેટને તેનો ઇનસાફ કરવા, અથવા ઇનસાફ થવા માટે કમીટ કરવાનો અધીકાર હોય તેની પાસે મોકલી દેવો જોઇએ —રાણી વરૂદ્ધ ચદર સેખરરાય. ૫ બે. હા. રી. પ્ર. ૧૦૦ એક માજીસટરેટ પોતાના જીલામા સરકીટે ગયો હતો. એક કેસની થોડી તજવીજ એક મુકામે થયાથી બાકી રહેલી તજવીજ બીજા મુકામે રવીવારના બારબજે થમાવવા ઠરાવ્યું. સાક્ષીઓ ત્રણ કલાક મોડા આવ્યા તેથી માજીસટરેટે તે સાક્ષીઓ જાણી જોઇને હાજર ન થયા એવું આ કલમ ૧૭૪ પરમાણે તોહોમત મુકી સજા કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ પરમાણે રવીવાર જે મંજુર થયેલ તહેવાર છે તે દીવસે વખતસર હાજર ન રહેવાથી ગુનો થતો નથી રાણી વીરૂધ હરગોવીંદ દાતા સીરકાર. ૮ બે. હા. રી. પ્ર. ૧૨
[illegible] મીલકત કરીમીનલ પ્રો. કોડ કલમ ૧૮૪ પ્રમાણે જપત

કરી સરકાર સ્વાધીન થઈ હોય, તહેમતદારને આ કલમ પ્રમાણે શીક્ષા થાય અને તે
અપીલમાં બહાલ રહે તો હાઈકોરટ એ મીલકત સબધી કાંઈ હુકમ કરી શકે નહી. ૯ પેં.
બા પ્ર. ૩૪૨ તહોમતદારને ગુનહેગાર ઠરાવવા ગવમ અમુક જગોએ અને અમુક વખતે તે
ણે હાજર રહેવુ એવો હુકમ દને થયો હતો અને તે તેણે માનયો નહીં એ સાબીત
જરૂરનું છે—સાલેગ પ્રસાદ ચકરબત્તી કી. ઈં લા પ્ર. ૨૪૪ જે સખસ હાજર
હોય તે સખસની હાજર રહેવા કાયદા પરમાણે ફરજ હતી અને એ પરમાણે
વા તેણે ના પાડી અથવા ઈરાદા પુરવક કસુર કરી એવું સાબીત થવુ જોઈએ
મી રી પ્ર. ૩૩ દીવાની કોરટના વારંટથી પકડેલો સખસ નાશી જાય તેને આ કલમ પર
માણે સજા થાય નહીં—રાણી વીરૂધ સરદાર પાંડુ. ૧ મું. હા. રી. પ્ર. ૩૮ હાજર રહે-
વા મોઢાનો હુકમ કરયો હોય તો તે પરમાણે હાજર નહી થવાથી આ કલમ પરમાણે ગુ
નહો ઠરે છે ૬ મ હા. રી. પ્ર. ૧૫ વળી એવું પણ ઠરયું છે કે મદરાસના
માજીસતરેટનો મોઢાનો હુકમ નહી માનવાથી આ કલમ પરમાણે સજા થાય.
રી. એપે. ૩ ગુનહો સપુરણ થવા માટે સમનસની નકલ તહોમતદરના ઘરના
એ ઠવામાં આવી હતી એવુ સાબીત કરવું એ પુરતું નથી સમનસની ખબર તે
રને ખરેખર આપી હતી તેમ છતા ઈરાદાથી તે હાજર થયો નહી એવું સાબીત થવું
જોઈએ. ૭ મ. હા રી એપે. ૨૯ કઈ જગાએ હજર થવુ એવુ સમનસમાં બતા
ન હોય તો તે સમનસ નહી માનવા માટે ગુનહો ઠરી શકે નહી. ૭ મ. હા. રી. એપે. ૧૪
બથા ફંડના શીપાઈને પરતીવાદીને પકડવાનુ વારંટ આપ્યું હોય, તે પરતીવાદીને બતા
વી પોતાની પાસે બોલાવ્યો આવવા તેને કહે અને પરતીવાદી નાશી જાય તો તેને આ કલ
મ પરમાણે સજા થાય નહી. ૭ મ હા. રી. એપે ૪૪ જે અમલદારે હુકમ મંજુર કર્યો
હયો તેને તે હુકમ કાઢવાનો અધીકાર હતો એવુ મુખ્ય કરીને સાબીત થવું જોઈએ—રાણી વીરૂધ રણછોડ વહાલજી. ૫ મું. હા. રી. પ્ર. ૩૮ (ફોજદારી) રાણી વીરૂધ જગનાથ
ભટ. ૫ મુ. હા રી પ્ર. ૧૦૩ (ફોજદારી.)

૧૭૫ સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા તેને કાંઈ લેખ સ્વાધીન કરવાના કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ તે લેખ હાજર કરવામાં અથવા સ્વાધીન કરવામાં ઈરાદાથી કસુર કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચશે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અગર તે લેખ કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં હાજર અથવા કોરટને સ્વાધીન કરવાનો હશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કંઈ લેખ હાજર કરવાની જે સખસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર કરવામાં કસુર કરવી.

[redacted]

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ જીલ્લા કોરટ ગમે કોઇ લેખ હાજર કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં આ [ઈ]લેખ હાજર કરવાગ ઇરાદાથી કસુર કરે તો એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુ નહો કરયે, એમ શમજવું.

ટીકા.

એમ બતાવવુ જોઇએ કે એ લેખ હાજર કરવાની એ સખસની કાયદા પ્રમાણે ફર જ હતી અને જો એ ફરજ એ શખ્સ ઊપર બેસ રવાને યોગય ઊપાય ન કરયો હોય તો તે શખ્શ આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થતો નથી કોઇ શાક્ષી જે લેખ તેન ગાલમછે કે તે ની પાશે માગત મા આવશે એમ છતાં ઇરાદાથી ઘેર મુકીને આવે તો તે આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી પણ જો તે હાજર કરવાને યેગીય નોટીસ અથવા સમન પહોંચાડયો હોય તો તે શીક્ષા લાયક છે કટલાક લેખો એવા હોય છેકે જે સાક્ષી સાધીન કરવા ના પાડી સકછે એ કારણથી કે એવા લેખ સવાધીન ન કરવા છુટ છે પણ જો તે લેખો તેના હાથમા હોય તો તે કોરટમાં હાજર કરવા તેની ફરજ છે અને કોરટ એ લેખ સવાધીન કરવાની છુટ છે કે નહી તેનુ નકી કરશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ ની કલમ ૧૬૨)

કઇ શાખશોને સમાલકોજ કોરટમા હાજર થવાને કસુર કરવા બદલ આ કલમ પ્રમાણે જુજ સજા કરી સકતા નથી કોરટની રૂબરૂ અગર કોરટમ ગુનો કરે તો સને ૧૮૬૧ નો આકટ ૧ કલમ ૨૧ મુજબ જડજ સજા કરી શકે છે (મુંબઈ હા. સને ૧૮૬૫).

સરકારી નોકર પોતાના દફતરમ કાગળ છતા કોરટે મંગાવવા પ્રમાણે રજુ ન કરે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે (મુબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૫ સપટેબર સને ૧૮૬૬).

સક્ષી પાસે કોરટે મગાવેલા દસ્તાવેજની નકલ રાખવા શારૂપ ખરચ કોરટથી કરવો સરકારનો નબર ૧૯૭૫ તા૦ ૨૮ સપટેમબર સને ૧૮૬૪ રેવનીયુ કમીશનરનો નંબર ૩૧૦૬ ૧ લો આકટોબર સને ૧૮૬૪.

[redacted]સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૧ (પુરાવાના) ની કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે કેટલંક એવાં દસતાવે[redacted] રજુ કરવાની ફરજછે એવુ ઠરાવત સુધી તે નહી કરનારને સજા થઈ શકતી નથી.

[redacted]ર ને કોઇ શરકારી નોકરને કંઇ બાબત સબંધી કાંઇ નો[redacted]અથવા ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે [redacted] કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે નોટીસ અથ[redacted]વા ખબર આપવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે માણુસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

[redacted]વાની જે શખ્સની કાયદા મુજબ ફરજ હો તે શખ્શે તે નેટીસ અથવા ખબર આપવી.

અથવા અગર તે આપવાની નેટીસ અથવા ખબર કાંઈ ગુનોહ થવા બાબતની હોય અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કોઈ ગુ

ગારને પકડવા માટે આપવી જોઇતી હોય તો તે માણસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરમાં આવશે.

ટીકા.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૨૧—૧૨૧ અ ૧૨૨—૧૨૩—૧૨૪—૧૨૪ અ ૧૨૫—૧૨૬—૧૨૭—૩૦૨—૩૦૩—૩૦૪—૩૮૨—૩૯૨—૩૯૩—૩૯૪—૩૯૫—૩૯૬—૩૯૭—૩૯૮—૩૯૯—૪૦૨—૪૩૫—૪૪૯—૪૫૦—૪૫૬—૪૫૭ ૪૫૮—૪૫૯—૪૬૦ મુજબના ગુ॥ થયા વીશેની ખબર જેવી તરત પાશેમાં પાસેના પોલીસ અમલદારને અથવા માજીસતરેટને ખબર આપવી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક. ૮૯) વળી એજ આકટની ક. ૯૦ થી ચોરીનો માલ લેનાર અથવા વેચનાર મશહુર માણસનુ રહેવાનુ ઠેકાણુ, ઠગ અથવા અપહરણ કરનારા માણસો અથવા જેમની શક હોય તેવા માણસોની આવજા સબંધી પોતાના જાણવામાં હોય તે હકીકત શતી થનારછે એ વીશેની હકીકત તેમજ કાયદાથી જામીન ન લઇ શકાય તેવા નાહો સંબધી હકીકત અને અકાળ ગફતીયુ વીશેની ખબર હરકોઈ જમીનદારે જાણવામા આવે કે તરત નજીકના પોલીસ અમલદાર અથવા માજીસતરેટને રજ છે. દરેક ગામના મુખી વીગેરે ઉપર (સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૨૭ થી, માં આવી છે.

એક શખશે ડાકાઈટીનો ગુનો કરવામાં ભેલો મળવા ના પાડયાથી પોતે એ ગુનો થવાનુ જાણતો હતો એવો અરથ થતો નથી તેમજ એ ગુનો અટકાવવાને માટે તેણે ખબર આપી એવુ પણ ઠરતુ નથી ૭ વી રી. પ્ર. ૧૯. જે સખસ ઊપર ખબર આપવાને કાયદાએ ફરજ નાખી હોય તે ફરજ પ્રમણે કોઈ ખબર ન આપે તેને સજા માટે આ કલમછે ઇરાદા પુરવક આ ખબર ન આપે તેને સજા થાયછે ૧૬ વી. રી. પ્ર ૩૫.

૧૯૭ સરકારી હોદાના જોરથી કાઇ સરકારી નોકરને કાંઇ બાબત સંબંધી કાંઇ

ખોટી ખબર આપવી. } ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બા ધી જે ખબર પોતે ખોટી છે એમ જાણતો હોય

માનવાનુ પોતાને કારણુ હોય એવી કાઇ ખબર ખરી દાખલ જે માણસ આ ને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ ની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર જે ખબર આ યદા મુજબ ફરજ હેય તે ખબર કાંઇ ગુનોહ થવા બાબતની હોય અથવા તો અટકાવવાના કારણુસર અથવા કઇ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી માણસને બે બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એ બંનેની સંક્ષા કરમા આવશે.

દૃષ્ટાંત.

જમીનદર પોતાની જમીનદારીની હદમાં એક ખુન થએલું જાણી ... સરકારી મુલ્કી અમલદારને જાણી જોઈને એવી ખોટી ખબર આપે કે એ માણસ ... ઉપરથી અકસ્માત પડ્યું છે તો ઞ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનેહો કરયો એમ સમજવું.

(ब) એક પાસેની જગામાં રહેનારા એક માતબર વેપારી ज ના ઘરમાં ડાકાઈટી નો કરવા માટે પોતાના ગામમાંથી ઘણાએક અજાણ્યા માણસો ગયા છે એમ જાણ્યા છતાં તથા બંગાળાના કાયદાના પુસતક માહેલા સને ૧૮૨૧ ના ૩ જા કાયદાની સાતમી કલમની ૫ રકમ મુજબ તે હકીકતની જલદી તથા બરાબર ખબર પાસેમાં પાસેની પોલીસ ની ચોકીના અમલદારને આપવાની પોતાની ફરજ છતાં ઞ તે ગામનો રખવાળ જાણી જોઈને તે પોલીસ અમલદારને એવી ખોટી ખબર આપે કે (તે માણસો ગયા હોય તેથી જુદી દીશા બતાવીને) આ ગ્રીમેર કાઈ દુર જગા પર ડાકાઈટીનો ગુનેહ કરવાના વીચારથી જેઓના ઉપર ગુમાન જાય એવા કેટલાએક શખસોનુ એક ટોળુ આ ગામમાંથી ગયુ તો એ કારણે ઞ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ કોઈ શખસ પોલીસ પાસે કાંઈ ખોટી હકીકત કહે તેને માટે નથી પણ જે અમલદારો અને ગામડાના મુખીઓ જેઓ કાયદાથી ખબર આપવાને બંધાએલાછે તેઓ માટે અને એવા બીજા કેટલા માટેછે—રાણી વીરૂધ લક્ષમીસીંગ ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૨૭. કોઈ ખાનગી શખશે કાઈ ગુનહો બનતાં જોયો હોય તે બાબતની ખબર આપવાને તે કોઈ કાયદાથી બંધાએલો નથી ૪ બ. લા. રી. પ્ર. ૭. રીજી કાડવા વાળા પોતાના ઉપરી ને ખોટો રીપોટ કરેતો તેઓ આ કલમ પ્રમાણે ગુનો કરેછે ૬ મ. હા. રી. પ્ર. ૪૮.

૧૭૮ સાચુ બોલવાને સોગંદ આપવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય તેવા કોઈ સરકરી નોકરે સાચુ બોલવાને બાંધવા સારૂ કોઈ માણુસને સોગદ ખાવાનુ ફરમાવા છતાં તે માણુસ અગર તે ફરમાણે સાચુ બોલવાને બંધવા સારૂ સોગંદ ખાવા ની ના કહે તો તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપઈઆ સુધીના દડની અથવા એ બંનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

(કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ સોગંદ ખાવા નુ ફરમાવ્યા છતાં સોગદ ખાવાની ના કહેવી)

ટીકા.

જે સાક્ષીને જે સવાલ પુછવામાં આવે તે સવાલના જવાબ દેવાની કાંઈ યોગય કારણ વગર ના કહે તો સાત દીવસની મુદત સુધી કેદમાં મોકલવા માજીશટ્રેટ મુખતીઆર ... કોરટને યોગ્ય જણાય તેટલી મુદત સુધી કેદમાં મોકલી ... જવાબ આપવા કબુલ કરે તો તેને મોકલી શકાય

તે હક ફરીને જવાબ આપવાની નાજ કહેતો સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ
થવા ૪૩૬ ના ઠરાવો મુજબ તેની ઉપર અમલ થઈ શકે (સને ૧૮૭૨ ના
કલમ ૩૫૬ અને ૩૬૪) દાસતીનો હક શાક્ષી આપવા ના પાડવાનુ વાજબી
ધણીઆંણીના સબંધમાં પણ ફોજદારી કામમાં શાક્ષી આપવા ના કહેવી એ વાજબી
નથી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ કલમ ૧૨૦).

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૩ થી ફોજદારી, દીવાની મુલકી તરણે
કારટો સજા કરી શકે છે જારે સજા કરાવવી હોય તોજ કમીટ કરવો.

સવાલ પુછવાનો અખતીયાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરને કાંઇ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહેવી.

૧૭૯ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીયારનો અમલ કરતા કોઇ બાબતમા કાંઈ સવાલ પુછે અને તે બાબતમા તે સરકારી નોકરને સાચી વાત કહેવાની કાયદા મુજબ પોતાની ફરજ છતાં જે માણસ તે સવાલને જવાબ દેવાની ના કહે તે માણશને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

કાંઈ મજકુર ઊપર સહી કરવા ના કહેવી.

૧૮૦ કોઇ માણસે કાંઇ મજકુર કરયો હોય તે મજકુર ઉપર તેને સહી કરવાનુ ફરમાવવાને કાયદા મુજબ મુખતીઆર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે તે મજકુર ઉપર સહી કરવાનુ ફરમાવ્યાં છતાં આગર તે માણસ તે ઉપર સહી કરવાની ના કહે તો, તેને ત્રણ મ
હીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ
બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

સરકારી નોકર કાંઇ મજકુર ઊપર સહી કરવાનું ફરમાવે તે સહી કરવાની ના કહેના
રને સજા માટે આ કલમ છે પણ સહી લેનાર અધીકારીને એવી સહી લેવા અધીકાર હોવો
જોઇએ. કોઈ રેવન્યુ ચોકશીમાં કોઇ સખસે આપેલી જુબાની ઉપર સહી કરવા તે બંધાએ
લો નથી અને તે ઊપર શહી કરવા ના કહેતો તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહીં
(મદરાશ હા. કો રૂલીંગ ૧૮ મી જાનેવારી સને ૧૮૭૦)

જે સરકારી નોકર અથવા સખસને સોગંદ આપવાનો અખતીઆર હોય તેની આગળ સોગંદ ખાઈ જુઠો મજકુર કહેવો.

૧૮૧ કોઈ સરકારી નોકરને અથવા કાયદા મુજબ સોગંદ આપવાનો જેને અખતીયાર હોય એવા કોઇ બીજા શખસને કંઈપણ બાબતમાં સાચી વાત કહેવાને કાંઈ સોગંદથી કાયદા મુજબ બંધાયા છતાં માણસ સદરહુ સરકારી નોકર અથવા બીજા શખસને તે બાબતમાં એવો કાંઇ મજકુર કહે કે તે ખોટો હોય અને તે મજકુર ખોટો છે એમ તે માણસ જાણતો કે માનતો હોય અથવા
તે ખરો છે એમ તે માણસ માનતો ન હોય તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદ

એમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પાત્ર પડશે.

ટીકા.

જ્યાં જે અમલદાર સોગન આપે તે અમલદાર જો તદન પોતાની હકુમત બહારના કામનો ઈનસાફ કરતો હોય તો તાહાં કોઈ સખસ સાચી વાત કહેવાને કાયદા મુજબ બંધાયેલ નથી (મદરાસ હા કો. ફેસલા વા ૨ પા. ૪૩૮) મદરાસ હાઈકોર્ટ એમ ઠરાવ કર્યો કે કોઈ ફોજદારી મુકદમામાં જે સાક્ષી કોઈ માજીસટ્રેટના આગળ જુઠી જુબાની આપે તેને ક. ૧૮૧ મુજબ ગુનેગાર ઠરાવવા મુખતીયારછે. પછી ગમે તો તેના ઉપર કમગ મુજબ તોહમત મુકવામાં આવે અને જો તે પ્રમાણે થાયતો તેનો ઈનસાફ ફકત સેશન કોરટજ કરી શકે (મદરાસ હાઈકોરટ એરોડંશ વા ૪ પાને ૧૮) આનાથી ઉલટો મુંબાઈ હાઈ મરટે ઠરયે છે (વા. ૮ પા. ૨૧) અને કલકતા હાઈ કોરટે ઠરાવ્યું છે. (સધર લેંનડસ વીકલી રીપોરટસ કલકતા રૂલીંગ કરમીનલ કેસીસ (વા. ૮ પા. ૨૯—૩૦) ઈનકમ ટેક્ષ કમીશનર પાસે ખોટી હકીકત કહે તો આ કલમ પ્રમાણે તેમ પણ ૧૯૩ કલમ પરમાણે ગુનો બનીઓ કહેવાય—રાણી વીરૂધ દયાલજી ઈદરજી ૮ મુ. હા. રી. પા ૨૧ (ફોજ).

૧૮૨ કોઈ સરકારી નોકરથી પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદેસર અખતીઆર વાપરતાં કોઈ સખસને નુકશાન અથવા દુખ થાય અથવા સ.ચેસાથી હકીકત તે સરકારી નોકરના જાણ્યામાં આવી હોય તો જે વસતુ તે સરકારી નોકરે ન કરવો જોઈએ અથવા. જે વસતુ કરવામાં તેણે કસુર ન કરવી જોઈએ તે વસ્તુ તે કરે અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે એવા ઈરાદાથી અથવા તે એમ કરસે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે ખબરને ખોટી જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કંઈ ખબર આપે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(કોઈ સરકારી નોકરપાસે તે નો કાયદેસર અખતીઆર અમલમા અણાવીને બીજા સખસને નુકશાનકરાવવાનાઈરાદાથીખોટી ખબરઆપવી)

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ કોઈ માજીસટ્રેટને એવી ખબર આપે કે તમારા હાથ તળેના જ પોલીસ અમલદારે નોકરીમા ગફલત કરી છે. અથવા બદ ચાલ ચલાવી છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હોય તેમ તે ખોટી ખબર ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટ જ ને બરતરફ કરશે એવો સભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અએ આ કલમમા બીયાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ સરકારી નોકરને એવી ખોટી ખબર આપે કે મને કરેલું નીમક જ એ એક છાને ઠેકાણે સનાડયુ છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હો

ય તથા તે ખોટી ખબરનો પરીણામ એવો થશે કે જ ની જ્યાનો
જ ને દુખ થસે એવો સભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અએ
ચાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૮૨ અને ૨૧૧ જુદી જુદી છે મારા છોકરાને ઝેર દઇને મારયો એવું
ક તોહોમત મુકયુ એને કલમ ૨૧૧ લાગેછે માટે શેશન કોરટના અખતીયારનું એ કામ
(કલકત્તા હાઇકોરટ તા૦ ૭ સપટેબર સને ૧૮૬૭)

આવી ફરીઆદ સરકાર અમલદારજ કરી શકે ૩ એ' હા. રી.
ક સંપુરણ થવા માટે તહોમતદારે જે ખબર આપાથી ખબર ખોટી છે
હતો અથવા એવુ મનવાને કારણ હતુ એવું સાબીત થવુ જોઇએ અને વળી એવુ
ણ સાબીત થવુ જોઇએ કે તેણ એવા જ્ઞાનથીજ એ ખબર આપી ૯ વી. ૨- પ્ર
કેદી પોતાના બચાવની ખાતર જે હકીકત કહે તે ખોટી પડે તો તે આ કલમ પ્રમ
ખોટી ખબર આપનાર ઠરતો નથી ૨. અ. હા. રી. પ્ર. ૧૨૮ પોનસ અમલદાર
ખોટી ખબર આપનારને આ કલમ પ્રમાણે નહી પણ કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે સજા
૮. વી. રી. પ્ર. ૬૭.

૧૮૩ આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ

કોઇ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઇ મીલકત જપત થતીહોય તેમાં સામા થવું

તાં તે સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઇ
લકત જપત થતી હોય તેમાં જે માણસ સામા થાય, તે
ણસને છ મહીનાની બેમાના ગમેત પ્રકારની કેદની અથવા
૭ હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

ટીકા.

જે સખસના ઊપર હુકમનામુ થયુ હોય તે સખસના ઊપર હુકમનામુ
જો કોઇ નાજર ત્રીજા સખસનાં બ રણા ભાગે અને તેમા દેવાદાર જાતે
ન ના નીકળે તો તે નાજર ઘર પ્રવેશનો ગુનો કરે છે એટલા માટે જયાં ઘર ઘણીના
પર નાજરને હરકત કરવાનુ કલમ ૧૮૩ મુજબ તોમત રાખવામાં આવ્યું તીયાં મુ
ઇ હાઇ કોરટે ગુનો સબીત થયાનો ઠરાવ રદ કરયો કોરટે સીમાઅનેનો કેસ જે
શને લગુ હતો તે કહયુ કે હવે આ મુકદમામા તોમતદારના ઘરમા દેવાદાર
સામાન હતો એવા પુરાવો નથી અને પુરાવે નથ પણ અનુમાન તેવા
ઇએ તેના ઘરમા કાંઇ પણ એવી મીલકત નહોતી તેથી સરકારી નોકર
તીઆરથી કાંઇ મીલકત જપત થતી અટકાવી નથી જે ગુનાની કલમ ૧૮
મતદાર ઠરી છે તેમ તેણીન કલમ ૧૮૬ મુજબ કોઇ સરકારી નોકરને તેના
કરવામાં બુધીપુરવક અડચણ કરવાની ગુનેગાર પણ ન ઠરાવી શકાય કા

આપ્યાં૦પી તે કાંમ જો તેણે કરયું હોતતો તે નાજરની સત્તા બાહાર હતું. મુ ઈકોરટ રીપોરટસ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા. ૮૩,) નાજરને કોરટનો હુકમ બજા વદારનું બારણું તોડવાની રજા નથી રેવનીયુ શીવીલ એનડ કરમીનલ રીપોરટસ અ કરમીનલ રૂલીંઝ વા. ૩ પા. ૯ મુબાઈ હાઈકોરટ રીપોટસ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા. ૮૫

કોરટના અમલદારને જંગમ મીલકતનો કબજો અપાવાને સારૂ ઈયા ફોજદારી મુકરદમાઓમાં હુકમ બજાવવાને સારૂ બારણા તોડવાની હમેસ રજા છે (મુબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા ૮૫ સને ૧૮૬૧ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૮૦)

૧૮૪ કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીયારથી વેચવા

કોઈ સરકારી નોકરના અખતીઆરથી વેચવા કાઢેલી કાંઈ મીલકત વેચવામાં અડચણ કરવી	કાઢેલી કાંઈ મીલકત વેચાણમાં જે માણસ ઇરાદાથી કઈ અડચણ કરે. તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડ

ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

૧૮૫ કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ

કોઈ સરકારી નોકરના અખતીઆરથી વેચવા કાઢેલી મીલકતની કાયદા વીરૂધ ખરીદી અથવા માગણી.	મીલકતનું વેચાણ થતુ હોય તે વેચાણમાંથી તે મીલકત ખરીદ કરવાને ઠેરાવેલો સખસ કાયદા મુજબ અશકત છે એમ જાણ્યા છતાં તે સખસને હીસાબે પછી તે સખસ પોતેજ હોય

કે કોઈ બીજો સખસ હોય તો પણ જે માણસ તે મીલકત ખરીદ કરે અથવા તેની માગણી કરે અથવા માગણી કરેથી જે ફરજ પોતાની ઊપર આવની હોય તે ફરજ અદા કરવાનો પોતાનો ઇરાદો નહીં છતાં જે માણસ તે મીલકતની માગણી કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

ટીકા.

ઈ મશકરીથી માગણી કરે તોતે આ કલમના બંધનમાં આવેછે (મેન. પ્ર ૧૫૩.

સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામાં જે માણસ ખુસીપુરવક અડ

તે / …માં	ચણ કરે તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

૧૮૬૫ ના આકટ ૧ લા પ્રમાણે નીમાએલા કોઈ સરવે ખાતાના પોતાનું ઘર માપવા ન દે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો કરયો હા. રી.૫૬ (ફોજદારી) કોઈ શખસના ખાનગી ઘરમાં કોઈ પે… નો પેસનાર કાંઈ અખીકાર બતાવે નહિં અને તેથી તે ઘર …

રમાં પેસવા દે નહી તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો ગણાય નહીં
ટ તા. ૨૧ મી મે સને ૧૮૭૮ દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવતાં
ખસનુ ઘર ફોડ એ તીજા સખસના ઘરમાં પ્રતીવાદીની કાંઇ ગોલકત
બીત થાય તો એ તીજો શખસ નાજરની સામો થાય તો તેની ઉપર
ણે તોહમત આવે નહીં ૭ મુ હા. રી. પ્ર. ૮૩ (ફોજદારી.) કરી કા
સેતો તેણે સરકારી નોકરને સરકારી કામ કરતા હરકત કરી એવું આ
તોહેમત આવે નહીં ૧ મુ હા રી પ્ર. ૧૨૮. કોઇ સરકારી નોકરને કોઇ ગાડીવાળો
ભાડે આપવા ના કહેતો તેથી તેણે આ કલમ પ્રમાણે સરકારી નોકરને સરકારી કામું
હરકત કરી એવુ તોહેમત આવે નહીં. ૯ મુ હા. રી. પ્ર, ૧૬૫

કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવુ એ આ કલમ મુજબ સીક્ષા લાયક નથી એ તે
મત કલમ ૨૨૪ મુજબ રાખવુ જોઇએ (મુંબઇ હાઇ કોરટ રીપોરટ વા. ૨ આ ૧૬૪)
ક માજીસ્તરેટે સરકારી નોકરને ભાડે ગાડી આપવાની ના પાડવાથી આ કલમ મુજબ
ગુનેગાર ઠરાવ્યો હતો તે ઠરાવ રદ થયો મુ હા. કો. રી. વા. ૯ પાનુ ૧૬૫.

૧૮૭ કોઇ સરકારી નોકરને તેની સરકારી નોકરી બજાવવામા મદદ કરવા અથવ

કાયદા મુજબ મદદ કરવા ની ફરજ છતા કોઇ શરકારી નોકરને મદદ કરવામા કસુર કરવી.

આપવ નો જે માણસની કાયદા પરમાણે ફરજ હોય તે
ણસ જાણી ઈરાદાથી તે પરમાણે મદદ આપવામા કસુર કરે
તે માણુશને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની
થવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી
કરવામા આવશે અને મદદ માગવાનો કાયદા પરમાણે જે

અખતીઆર હોય એવા કોઈ શરકારી નોકરે કોઇ ઈનશાફની કોરટે કાયદા મુજબ કરેલા
ઇ હુકમ બજાવવાના કારણુશર અથવા કાઇ ગુનો થતો અટકાવવાના કારણુસર અથવા
હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાના કારણુસર અગર જે શખસની ઉપર કાઇ ગુનનુ
મત મુકયુ હોય કે જે કાઈ ગુનાનો તકશીરવાર હોય કે કાયદેશર કેદમ થી નાશી ગયો
એવા કોઇ સખસને પકડવાના કારણુશર તે મદદ માગી હોય તો તે માણુસને ૭ મહીના
મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા પાંચશે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની
ક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૯૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૭૮—૮૨ તથા સને ૧૮૬૭ ના આકટ
ની કલમ ૧૮ જુઓ. અને ગામના પોલીસ પટેલ પોલીસ અમલદારને મદદ આપવા
૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૬ અકાળ મરણીયુનુ પંચાતનામુ કરવા પોલીસ
ગા બેશતાનુ કહે તે ન માને તો શને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૧
ા ગુનેગારનો પીછો પકડવા પોલીશ પટેલને મદદ ન આપે તો એ

અથવા પોલીસ અમલદાર સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવાને સારૂ બખેડો બંધ પાડવા સારૂ અથવા જે બીજા માણસને પકડવાનો ... હોય તે માણસને પકડવા સારૂ જે માણસની મદદ માગે તે સઘળા માણસોએ મદદ કરવી જોઈએ (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક ૧૯૧).

કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરેલો હુકમ ન માનવો.

૧૮૮ કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ હુકમ જાહેર કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય તે પરમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કોઈ માણસને એ પરમાણે ફરમાવે કે તમારે ફલાણા કામથી દુર રહેવું અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહીવટમાં ફલાણી મીલકત છે તે બાબત ફલાણી તરેહનો બંદોબસત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા છતાં તે માણસ તે હુકમ ના માને અને તે હુકમ તેણે ન માનવાથી અગર કાયદેસર કહેલા કોઈ શખસોને કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવું થાય અથવા કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાનનું જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણસની જીંદગીને તનદુરસતીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થસે એવું થાય અથવા હંગામો કે બખેડો થાય અથવા થસે એવુ થાય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

ખુલાસો—તે ગુનેહગારે હાની કરવાનો ઇરાદો કરવો જોઈએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાની થવાનો સંભવછે એવો તેને વીચાર થવો જોઈએ એમ કાંઇ જરૂર નથી તે એમ જાણે કે હું ફલાણો હુકમ માનતો નથી તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાની થાય અથવા થશે એવો સંભવ હોય તો બસછે.

દ્રષ્ટાંત.

જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ હુકમ જાહેર કરવાનો અખતીઆર હોય એવો કોઈ સરકારી નોકર અગર એ પરમાણે એક હુકમ જાહેર કરે કે ફલાણો ધરમ સબંધી વરઘોડો ફલાણે રસતે થઇને જાય નહી અને પછી જાણી બુઝીને આ તે હુકમ ન માને અને તેથી હંગામાનુ જોખમ થાય તો અ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનેહ કરયો એમ જાણવું.

ટીકા.

જ્યાં છેલી રકમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરી હોય તીયાં ઠરાવમા હકીકત લખી બતાવવુ જોઇએ કે એ ગુનો વધારે શીક્ષાને લાયકછે (મુંબઈ હાઈકોરટ રી. ક્રીમીનલ કેસીસ વા. ૩ પી. ૩૧)

એ હુકમ ખરો છે કે ખોટો તેની ખાતરી કરવાની કાંઇ જરૂર નથી જો તે હુકમ કરવાના અખતીઆરવાળા સરકારી નોકરે તે જાહેર કર્યો હોય તો બસછે પણ જે શખસને તે પરમાણે હુકમ કરવાનો અધીકાર નથી એ સક્ષે હુકમ આપીઓ હોયતો જે સક્ષના ઉપર તે હુકમ આપીઓ હોય તેસખસને તને રદ બાતલ ગણવાનો હક છે .(મુ. હા. કો. રી. ક્રાગીનલ લે. વા. ૫ પા ૨૧.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવ ને કાંઇ હુકમ ન માનવો જોઇએ એટલુજ નહી પણ તે હુકમ ન માનવાથી તેમા દરસાવેલું કાંઇ નુકશાનકારક પરીણામ થવું જોઇએ અથવા થાય તેમ હોવુ જોઇએ એટલા માટે જ્યા માજીસતરેટે હુકમ કર્યો કે જે લોકો પાસે હથીઆર રાખે તેઓએ સન ૧૮૬૦ ના આકટ ૩૧ મુજબ પરવાના લેવા જોઇએ ત્યા એમ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે આવો હુકમ ન માનવાથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી કારણ કે એમ કરવાથી કાંઇ દુખ કે અડચણ વીગરે કઇ થશે કે થાય તેમ હોય એવો કાંઇ પુરાવો નથી (બં. હા રી. આપેનડીક્ષ વા. ૩ પા. ૧૪૯).

આ કલમના પાછલા ભાગમાં લખેલા પરીણામોનો કાંઇ પણ પરીણામ અટકાવવાના કારણસર આ કલમનો અમલ થઇ શકે, તે શીવાય કદી થઇ સકે નહીં એટલા માટે જ્યાં એક માજીસતરેટે ઢોર, ઘેટાં અને ટટુઓના માલીકોને શેહેરમાં ફરવા દેવાની ના કરી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કનમથી તે પ્રમાણે કરવા અખતીઆર નથી (બંગાળા લા. રીપોરટસ એપેનડીક્ષ વા. ૯ પા. ૩૬) અને એવીજ રીતે જ્યાં બે સખસોને તેમની પુરાણીથી ફરીઆદીની પાસેની જમીન ઉપર રેલ આવે તેમ હતું તે ..રથી કાઢી નાંખવાને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. તે હુકમ હાઇ કોરટે હકુમત બાહાર ગણી રદ કર્યો મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગ વા૦ ૫ પા. ૧૯)પણ જાહેર મંદીરની બાબતમાં જ્યાં ઘણા જાતરાળુઓની આવજા હતી તે મંદીરનું બારણું મોટુ કરવાને તે મંદીરના વંશપરમપરાગત પુજારીઓને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો તીયા એમ હુકમ મનુસ જીંદગીને તથા સલામતીને જોખમ થતુ અટકાવવાને જરૂરીઆતનો ગણી આ કલમના ઠરાવ મુજબ છે એમ માનવામાં આવ્યું હતું (મુંબાઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ કરાઉન કેસીસ વા૦ ૬ પા૦ ૩૬.)

ગંદકી બાબતના મુકરદમા અશામીવાર જુદા જુદા કરવા મુંબાઇ હાઈ કોરટ તા. ... મારચ સને ૧૮૬૨ નીવેડા બુક પુ. ૨૬૮.

સારી ચાલથી ચાલવા માજીસતરેટે કરેલો હુકમ ન માને તયારેજ સદ... ...ર ગા કાયદાની કલમ ૨૭ મુજબ સજા થશે.

મના ઠરેલી ચીજ જેલમા લઇ જવાનો કોસેસ કરનારને સને ૧૮૬૧ ... કલમ ૨૮ મુજબ સજા થશે. ધરમશાળા, દારૂની દુકાન, પરશીખ, કુવા ત... ...મના દરવાજા વીગેરે વહીવટ કરવાનો હુકમ થયો હોય અને તે ન માનેતો...

...ડા ૧૨ ની કલમ ૧૯ ૨૩મ'ક તથા કાયદા ૧૪ની કલમ ૨૩ મુજબ સર્જા થશે.
પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાલીને કામ કરવું જોઈએ તેથી ઉલટો ચાલ
... થએલી કાનુન તોડશે, ગફલત કરશે, અથવા રજા વગર અગાવ બે મહીના અ
...બર આપ્યા વગર પોતાના હોદ્દાનું કામ છોડશે પોલીસની ચાકરી છતા બીજુ કાં
... કરશે. બીકણપણું કરશે પોતાના તાબાના કેદીને મારકુટ કરશે તેને સને ૧૮૬૭
...આક્ટ ૭ કલમ ૨૯ મુજબ સજા થશે.

સારવજનીક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની બીજી જગોયામાં લોકોએ એક ઠાંથવું અથવા શી રીતે જવું તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે કાહાડવા તથા વાજાં, વગાડવાં અને નહાવાની જગા સબધી અને ધરમ સબધી જગાઓ બાબત બંદોબસત વીસે પોલીસ સુપરીનટેનડેનટ સાહેબ તરફથી થએલો હુકમ નહીં માનનારને સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૭ ની કલમ ૨૯ મુજબ સજા થશે.

સને ૧૮૨૭ના ૧૨ મા કાયદાની કલમ ૧૯ મુજબ જાહેર નામુ નહીં થયું હોય તો તે જાહેરનામાં પકડીના કોઈ મણુસને શીક્ષા થશે નહીં કેદી ચાસાબીન રામાના કામ માં (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૬ અકટોંબર સને ૧૮૬૨)નો કે કલમ ૮૮ મુજબનો હુકમ એક માણસને લાગુ પડે છે ઘણાં લોકોને સારૂ સને ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાની ૧૯ મી. કલમ.

• સમનની નકલ ઉપર સહી કરવા ના કહયા બદલ સજા કરેલી તે હાઈ કોરટે રદ કરી તા૦ ૧૫ મી અપરેલ સને ૧૮૫૮ પા. ૨૦૮ સમન પોહોચ્યાની સહી કરવાનું કાયદામાં નથી સબબ રાજા રદ કાયદાસર હુકમ માનવો જોઈએ.

સારવુજનીક સુખને સારૂ હરકત કાહાડવા કરેલો હુકમ ન માને તો સને ૧૮૭૨ નો આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૨૫, ૫૨૭, મુજબ માજીસતરેટ તે માલધણીના ખરચે હરકત કાહાડી શકે છે અને સદરહુ ખરચને હરકત કાહાડતા નીકળેલા મીલકતથી અથવા બીજી જંગમ મીલકતથી વસુલ કરવો એ બદલ માજીસતરેટ ઉપર દીવાનીમાં દાવો ચાલશે નહીં.

એક માજીસટરેટે ઢોરોના માલીકને પોતાના ઢોર સંભાળમાં રાખવાની ચેતવણી આપી તેમાં એવું જણાવવામા આવ્યું કે એ પ્રમાણે સંભાળ રાખવામાં નહીં આવે તો તેમને કાયદા પરમાણે સજા થશે એ પરમાણે તેઓ નહીં ચાલવાથી તેણે આ કલમ પરમાણે તેમને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ શિક્ષા ગેર કાયદે છે રૂપે લા. રી. પ્ર. ૪૫ (ફો. અ) એક માજીસટરેટે એવું જાહેરનામું કાઢયું કે જે સખસોને હથીઆર રાખવાની મરજી હોય તેઓએ સને ૧૮૬૦ના આકટ ૩૧માની કલમ ૨૬ પ્રમાણે પરવાનો લેવો જોઈએ. કેટલાક સખસોને આવો પરવાનો લીધા વગર હથીઆર રાખવાના તે હોમતથી પોલીસના રીપોરટને આધારે પકડવામા આવ્યા. પોલીસના અમલદારે કાંઈ સમન અથવા વારંટ માગ્યું નહોતું તેમ તહોમતદારો પકડાયા અવલ માજીસટરેટ આગળ કાંઈ ફરીયાદ પણ થઈ નોહોતી; ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૨૫૦—૨૫૧ પ્રમાણે કાંઈ લખેલું તોહોમ...

કવામા આવ્યું નોહોતું કાંઇ પુરાવો લેવામા આવ્યો નહોતો, પણ તોહોમતદારોએ હુકમ બાર રાખવાનુ કબુલ કરવાથી માજીસટરેટે એક સરકારી નોકરના જાહેર કરેલા હુકમની અમાનતા ગણી કલમ ૧૮૮ પ્રમાણે સજા કરી આ અમાનતાથી માણસની જીંદગી તંદુરસતી અથવા સલામતીને હરકત થાય એવો કાંઈ પુરવો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે શીક્ષા ૨૬ કરવી જોઇએ કરમીનલ પરોશીજર કોડમા જે રૂલ બતાવ્યો છે તે ધાનમાં રાખવાની ભલામણ કરવામાં આવી. ૩ બો. લા. રી. પ્ર. ૧૪૯ (એપેનડીકસ) આ કલમ પ્રમાણે તોહોમતદારોને ગુનેગાર ઠરાવતાં અવલ અમુક કામથી તહોમતદારે દુર રહેવું એવો હુકમ બહાર પડયો છે એવું તહોમતદાર જાણતો હતો એવું સાબીત થવું જોઇએ રાણી વીરૂધ રામતુનુ સીંગ કો. ઇ. ડા પ્ર. ૩૪૩ આ કલમ પરમાણે ગુનેહગાર ઠરાવતી વખતે તહોમતદારને જે હુકમ કરેલો તે લખેલો કરેલો હતો એ જરૂરનું છે કો. ઇ' ડા પ્ર. ૩૪૩. જે સરકારી નોકરે હુકમ કાઢયો હોય તેને તેવો હુકમ કાઢવા અધીકાર ન હોય તો તે હુકમ ન માનનારા ગુનેહગાર નથી ૩ મુ હા રી પ૩ રાણી વીરૂધ બેડા ... તાનાજી ૫ મુ હા. રી પ્ર ૨૧ રાણી વીરૂધ બીહલ લક્ષમણ ૫ મુ હા રી પ્ર ૧૨ (કોજ) કે આ હુકમ ઉપર અપીલ થઇ હોય તો અપીલનો ઠરાવ બહાર પડતાં સુધી તે હુકમ ન માનો એવું ગણી આ કલમ પ્રમાણે તહોમત લેવય નહીં ૨ મુ હા રી પ્ર ૩૮૪ આ કામ જે માજીસતરેટનો હુકમ તોડયો હોય તે પોતે ચલાવી શકે નહિં ૧૦ મુ હા. રી ૪૨૪ ક્રી પ્રો. કોડ કલમ ૪૭૩ આવો હુકમ નહીં માનવાથી કાયદાસર રહેલા સખસને દુખ અડચણ કે નુંકશાન થવુ જોઇએ અથવા થશે એવું જોઇએ, નહી તો ગુંનેહો બનતો નથી. ૪ મ. હા રી. પ્ર ૬.

કોઇ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનોડર દેખાડવો

૧૮૯ કોઇ સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના અમલ સબધી કાંઇ કામ કરવાને, અથવા કઈ કામ ન કરવાને અગવા કાંઈ કામમાં ઢીલ કરવને ભલચાવાના કારણસર તે સરકારી નોકરને પુદને અથવા જે શખસની સાથે તે સરકારી નોકરને સબધ છે એમ પોતેજ માનતો હોય એવા કોઈ સખશને, કાંઇ નુકશાન કરવાનો, જે માણુસ ડર દેખાડે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરનીપરશે આસરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રહેવાને કોઈ સખસનેલલચાવવામાટ તેને નુકશાન કરવાનોડરદેખાડવો

૧૯૦ કાંઇ નુકશાનથી કોઇનું રક્ષણ કરવાનો અથવા કરાવવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઇ સરકારી નોકરનો આગળ કોઇ સખસને કાંઇ નુકશાનથી પોતાનું રક્ષણ થવા બાબત કાયદેસર અરજ ન કરવાને અથવા અરજ કરેલી અટકાવવાને લલચાવવાના કારણસર, જે માણુસ તે સખસને કાંઇ નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડે તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૧ મો.

ખોટી પુરાવા તથા સરકારી ઈનસાફ વીરૂધ ગુનાહ બાબત.

કાંઈ સોગંદથી અથવી કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સચુ બોલવાને જે માણસ કાયદા મુજેબ બંધાયલો હોય અથવા કાંઈ પણ બાબત સબંધી સાહેદી આપવી. | મુંજબ બંધાયલો હોય અથવા કાંઈ પણ બાબત સબંધી ઈકરાર કરવાને કાયદા ી બંધાએલો હોય તે માણસ એવી કાંઈ વાત કહે કે જે ખોટી હોય અને જે ખોટી છે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય અથવા ખરી છે એમ માનતો હોય તો તે માણસે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧લો—કાંઈ વાત મોહોડેથી કહી હોય અથવા કોઈ બીજી રીતે કહી હોય તેને આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨જો—સાહેદી આપનાર શક્ષ પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે તો પણ આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી અને જેમ જે વસતુ કોઈ શખસ જાણતો ન હોય ને તે કહે કે હું જાણુંછું તેથી તે શક્ષ ખોટી સાહેદી આપાનો ગુનેગાર થાય તેમજ જે વસતુ તે માનતો નહી હોય તે વીસે ને એમ કહે કે હું એ માનું છું તો તેથી પણ તે શખસ ખોટી શાહેદી આપીવાનો ગુનેગાર થઈ સકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) જ ની ઊપર બ નો હજાર રૂપીઆનો એક વાજબી દાવો છે તેની મજકુરતીમાં ઈનશાફની વખતે અ આવીને એવા ખોટા સોગંદ ખાય કે બ નો દાવો વીશેની વાજબી છે એમ જ ને કબુલ કરતા મેં સાભળયો. તો અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(બ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બધાયલો છતાં, અ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી જની લખેલી છે એમ હુ માનુ છુ અને જ ની લખેલી છે એમ તે ન માનતો હોય તો એ ઠેકાણે અ જે વાત પોતે ખોટી જાણે છે તે કહેછે, માટે તેણે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(ક) જ ના અક્ષરનુ વલણ અ જાણે છે અને તે એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી જ ની લખેલીછે એમ હું માનુંછું અને તેમજ તે સહી તેની લખેલી છે એમ અ સુધબુધીએ માનતો હોય તો એ ઠેકાણે અ ની વાત ફકત તેના માનવા વીશેછે અને તેના માનવા વીશે તે સાચીછે માટે અગર તે સહી જ ની લખેલી ન હોય તોપણ અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવુ નહી.

(ડ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાએલો છતાં અ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણે દહાડે જ ફલાણે ઠેકાણે હતો એમ હુ જાણુંછું અને તે બાબત અ કાંઇ જાણતો ન હોય તો અગર તે દહાડે જ તે ઠેકાણે હતો કે નહી તોપણ અ એ ખોટી

...નું

...કાંઇ સમજાવનારો કે તરજુમો કરનારો છે અને તે જે વાત ... રીત સમજાવવા અથવા તેનો તરજુમો કરવાને સોગંદથી બંધાયેલો છે ... વા લેખની એવી સમજણ આપે અથવા એવો તરજુમો કરે અથવા તે ... તરજુમો ખરોછે એમ શરટીફીકેટ આપે કે તે સમજણ અથવા તરજુમો ... અને તેને ખરો માનતો ન હોયતો અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમ...

૧૯૨ જે માણસ કાંઇ બીના બનાવે, અથવા કોઇ ચોપડી કે દફતર મધે કાંઇ... ખોટો પુરાવો બનાવ્યો | ખોટી રકમ લખે અથવા કાંઇ લેખ કરે અને તેમાં કાંઇ ખોટી વાત લખે એવા ઇરાદાથી કે કોઇ ઇનસાફી મુકરદમામાં અથવા કોઇ સરકારી નોકરની આગળ તેના સરકારી હોદાથી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઇ લવાદની આગળ તે બીના ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાત પુરાવમા રજુ થાય તથા તે રજુ થનારી બીના અથવા ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાતથી તે મુકદમામાં પુરાવા ઉપરથી જે શખસ કાંઇ અભીપ્રાય બાંધનાર હોય તે શખ્સના મનમા તે મુકદમાના ફેંસલાને લગતી કાંઇ જરૂરની બાબત સંબધી ખોટો અભીપ્રાય આવે તો તે માણસે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની એક પેટીમાં અ કાંઇ ઘરેણાં મુકે એવા ઇરાદાથીકે તે ઘરેણાં તે પેટીમાંથી જડે તથા એ બીનાથી જ ની ઉપર ચોરી સાબેત થાય તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(બ) અ પોતાની દુકાનના ચોપડામાં એક ખોટી રકમ લખે એટલા સારૂ કે કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં તે પુષ્ટીકર પ્રમાણ દાખલ વાપરવી તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(ક) જ ની ઉપર બદમસ્તરતનો ગુનોહ સાબીત કરવાના ઇરાદાથી અ જ ના જેવા અક્ષર કરીને એક કાગળ લખે એવી રીતે કે જાણે તે કાગળ તે બદમસ્તરત માંહેના કોઇ શોબતીને લખેલો હોય અને પોલીસના અમલદારો ફલાણે ઠેકાણે ખોળ કરસે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે કાગળને ઠેકાણે મુકે તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

ખોટી વાત એવી હોવી જોઇએ કે જેથી કામના ગુણદોશ વીશે એક અગતીઅની બાબત ઉપર ઇનસાફી અમલદારનો ખોટો અભીપ્રાય બંધાય એટલા માટે જ્યારે એક વકીલ કે જેના પાશે ખરૂ વકીલાતનામુ હતુ તેણે તે ઉપર માજીસતરેટની શહી બનાવી ... રે એમ ઠરાવ થયો કે આ તહોમત કલમ ૧૯૨ મુજબ લાગતુ નથી કારણ કે ... તનામુ કાંઇ પુરાવો નહોતો અને જડજના મનમાં તેના ખરાપણા વીશે કાંઇ...

તેથી એ મુકદમાના ઠરાવને કંઇ અગર થતી નથી (મદરાશ હાઇકોરટ વાલ્યુ પાને ૩૭૨).

જયારે કોઈ શખસના ઉપર જુદા જુદા ઇનસાફદારો આગળ વીરૂધ વાતો કેહેવાને સારૂ તેમાંની કાંઈ વાતનું તહોમત મુકવા ઇરાદો હોય તો એવી દરેક વાત ઉપર ફરીઆદ થ આવવાને સારૂ યોગ મંજુરીયત જોઇએ (મુ. હા વા. ૧૧ પા. ૨૪.)

૧૯૩ જે માણસ કાઇ ઇનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં ઇરાદાથી ખોટી સાહે

ખોટી સાહેદી તથા ખોટા પુરાવાની વાત.

દી આપે અથવા કોઇ ઇનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં વ પરાય એવા કારણસર ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે તથા બીજી કોઇ બાબતમાં જે માણસ ઇરાદાથી ખોટી સહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો ૧લો—કોઇ કોરટ મારશલ અથવા મીલીટરી કોરટ આવરીકવેસટની આગળ તજવીજ ચાલતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમો સમજવો.

ખુલાસો રજો—કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ મુકદમો ચાલતા પહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ.

દ્રષ્ટાંત.

જ ને તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરવો જોઇએ કે નહી એ ઠરાવવા સારૂ કોઇ માજીસ્તરેટની આગળ ચાલતી તજવીજમાં અ સોગંદ ખાઇને એવી વાત કહે કે જે ખોટીછે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો—કોઇ ઇનસાફની કોરટે કાયદા મુજબ કાંઇ તજવીજ કરવાનું ફરમાવીયું હોય અને તે તજવીજને કોઈ ઇનસાફની કોરટના હુકમ મુજબ થતી હોય તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ કાંઇ જમીનની હદ મુકરર કરવા સારૂ એક ઇનસાફની કોરટે કોઈ અમલદારને તે જગોપર મોકલ્યો હોય તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમાં અ સોગંદ ખાઇને એવી એક વાત કહે કે જે ખોટી છે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા.

...હેદીની આ કલમમા નાખીયા આવી નથી આ કલમ

મુજબ તેનો અરથ એવોછે કે "ચાલતા કેસના સબંધમાં ઇનસાફ આપવામાં કોરટે લીધેલો ઊપાય" (મદરાસ હાઈકોરટ ફેંસલા) જો કે જે ભાગમાં ખોટી
સાક્ષીઓ હોય તે ભાગ એવો હોય કે તેમાં કાંઇ ફેંસલા આપી સકાય નહી
અને છેડો આવે અને પછી કદી ફેંસલો આપવામાં આવેજ નહીં (સને૧૮૭૨
ની કલમ ૪ માં ઇનસાફી મુકદમાની વાખ્યીયા એવીછે કે કોઈ કામ ચાલતુ હોય
પુરાવો લેવામાં આવે છે અથવા લેવાનો અધીકાર છે અથવા દફતરમાં દાખલ
ના ઊપરથી જે કામમાં સીક્ષાનો ઠરાવ અથવા શીક્ષાનો હુકમ અથવા આખર
વામાં આવે છે તે કામ સમજવું. (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૫૧૯
ના હુકમો ઇનસાફી મુકરદમા નથી પણ કલમ ૫૨૧ મુજબ હુકમ ઇનસાફી

પણ જ્યાં ઇનસાફી મુકદમાઓની સાથે બીલકુલ સબંધ નહિ એવા કોઈ બીજા કામ
ને સારૂ તજવીજ ચાલતી હોય ના તેનુ બીજી રીતે છે જ્યાં એક માજીસતરેટના ઉપર
નામો કાગળ આવ્યો જેમા કેટલાક શખશો ઉપર ખુનનુ તહોમત મુકયું હતું. અને એ
માજીસતરેટે એ ખુન શોધી કાડવાને નહી પણ કાગળનો લખનાર નકી કરવાને પુરાવો
લીધો તાંહાં એમ ઠરાવ થયો કે એ તજવીજ ઈનસાફી મુકદમાનો ભાગ નથી અને ગુનો
સાબેત થયાનો ઠરાવ થાકી શકતો નથી (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકત્તા
કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૨૧) અને એવીજ રીતે જ્યા એ તજવીજની મતલબ
એક નીંદા ભરેલી અરજીનો લખનાર શોધી કાડવાની હતી તીયા પણ તેવોજ ઠરાવ થયો
મુબઈ હા. કો. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૧ કેટલીએક ખોટી વાતો એકજ જુબાનીમાં આવી
હોય તો તે એકજ ગુનો થાય છે મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંઝ વા. ૬ પા. ૨૭૧ સને
૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૮ મુજબ હીદુસતાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ કલ
મ ૧૯૩—૧૯૬—૧૯૯—૨૦૭—૨૦૫—૨૧૧—અગર ૨૨૮ મી કલમોમા બતાવેલા
સરકારી ઇનસાફ વીરૂધ કોઇ ગુનો કોઇ ફોજદારી અથવા દીવાની કોરટ આગળ અથવા વીરૂ
ધ કરવામા આવ્યો હોય તો ગુનાની ફરીઆદ સદરહુ દીવાની અથવા ફોજદારી કોરટ અથ
વા તેની ઉપરી કોરટની મંજુરી સીવાય કોઇ ફોજદારી કોરટ સાભળી શકે નહીં અને
એ મંજુરી કલમ ૪૭૦ માં બતાવ્યા પ્રમાણે આપવી જોઇએ આ કલમ મુજબ મં
જુરીઓ સાધારણ નીયમ મુજબ જે કોરટની આગળ ખોટા સોગંદ ખાધાનુ કહેવાતુ હોય
તે કોરટની આગળ પેહેલ વેહેલી કરવી જોઇએ (મદરાસ હાઇ કોરટ વા. ૬ પા. ૯૨
મંજુરી વગર ચલાવેલું કામ બીલકુલ અખતીઆર બહાર છે અને તે મુજબ કરેલ
કોઈ પણ ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ રદ કરવો જોઇએ (બંગાલા લા. રીપોરટ વા.
પા. ૩૬. ખોટા પુરાવાને સારૂ ફરીઆદ ચલાવવાની મંજુરી આપવા ના પાડવાનું એ
કારણ નથી કે જે અમલદારની આગળ અરજી કરીછે તે અમલદારના પેહલાના
અમલદારની આગળ ખોટો પુરાવો આપવામા આવ્યો હતો કેમકે જો અખીતારી જુદા

તો પણ કોરટ તેની તેજ છે (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગઝ વા, ૭ પા, ૧૨. જે માજીસ તરેટની આગળ ખેટો પુરાવો આપવામાં આવ્યો હોય તે માજીસતરેટ તેજ ગુનો કલમ ૧૭૩ મુજબ કમીટ કરવાને સારૂ તેનો ઇનસાફ કરી શકે નહી (મુબઇ હાઇકોરટ રીપોરટ. વા ૧૦ પા. ૭૩. જે સખશના ઊપર પ્રથમ ૧૯૩—૧૯૪ અથવા ૧૯૫ મી કલમ મુજબ ગુનેગાર થયો હોય તે બીજી વખત તેના ગુનાને સારૂ ફટકાને પણ લાયક છે (સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪). કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે ગુનાની સાબીતી થયાં છતા કલમ ૧૮૧ પ્રમાણે અપરાધ સબીત કરયો તે ગેરકાયદે છે (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૨૬). પોતાના ભાઇની જગો ઉપર પોતે ઊભો રહી શાક્ષી આપી તેમાં આ કલમ પ્રમાણે ખોટી પ્રતીગનાનો ચરજ રાખવો જોઇએ અને કલમ ૪૧૬ પરમાણે વેશ લઇ ઠગાઇ કરવાનો ચારજ રહે નહી (મુ. હા. કો. તા૦ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૮૯). કલમ ૧૯૩—૧૯૪—૧૯૫ પરમાણે કમીટ કરવામા અમુક હકીકતો જેથી ગુનો થયો તે હકીકતો કેદીએ બોલેલા સબદોમાં હમેશાં બતાવી છે આથી કેદી બરાબર તહોમત સમજી સકશે (મુબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૨ જુન સને ૧૮૭૦ નંબર ૯૬૫). ખોટો પુરાવો આપવાના કામમાં જે હકીકત તહોમતદાર પોતે ખોટી જાણતો હતો તે જાણી જોઇને ખરા દાખલ કહી એવુ બતાવવું જોઇએ બે. લા. રી. એ. પા. ૬૬. જે કામમા જુબાની આપી તે ઇનસાફી કામ હતું અને તે કામ ચાલતી વખતેજ તેણે ખોટી હકીકત કહી એવું સાબીત થવું જોઇએ ૧ બે. લા. રી પ્ર. ૧૩ (હા. અ)

એક જણે બુધી પુરવક રેલવેનો કેટલોક સામાન કોઈ સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવવામાં મદદ કરી એવા ઇરાદાથી કે એ ઘરના અને ખેતરના ધણીને શીક્ષા થાય તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનુ અને કલમ ૪૧૪ પરમાણે ચોરેલી મીલકત જાણી જોઈને છુપાવવામાં મદદ કરયાનુ એવા બે તહોમત લાવી શકાય ૧ ઇ લા. રી. પ્ર ૨૭૮ (અલહાબાદ). આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કરી. પ્રો. કોડની કલમ ૪૭૩ પરમાણે કોરટનો તીરસકાર છે. તેથી એ કલમ પરમાણે જે માજીસતરેટ હજુર એ ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે માજીસતરેટ ઇનસાફ કરી સકે નહી ૧ ઇ. લા. રી. (અલહા.) પા. ૧૧૯. જે માજીસતરેટ પાસે એ ગુનોહ કરવામા આવ્યો હોય તે માજીસતરેટને તે ગુનહનો ઇનસાફ કરવાનો અખતીકાર હોય તો સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ માની કલમ ૪૭૧ પરમાણે તેને કાઇ હરકત નથી. આ કલમ પરમાણે ગુનો બનવા માટે તહોમતદારનો ઇરાદો ખરાબ હતો કે નહી તેની જરૂર નથી જે કહયું તે ઇરાદા પુરવક કહયું જે હકીકત તેણે કહી તે ખોટી જાણતો હતો એવુ સાબીત થાય પછી તેણે તે ઇરાદાથીજ કહી એમ ગણવુ જોઇએ ૩ અ. હા. રી. પ્ર. ૧૩૩ એક સખસ કોરટમા આવ્યો તારે એ દીવસે જે જે કેસમા તેની જુબાની લેવામા આવે તેમાં તેણે સાચુ બોલવુ એવી પરતીગના તેને એકજ વખતે આપ... મા આવી એ દીવસના કેસના જે કેસ જણાવીઓ નહોતો તે કેસ પણ તેજ દીવસ...

ટચો તેમા તે ખોટુ બોલ્યો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો ૨ ગ. હા. રી. પા. ૪૩. આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં તહોમતદારે કયીલ ખોટો પુરાવો આપીઓ તે ખસુસ ન બતાવવુ જોઈએ. વી. રી. પા. ૭૧. એક કેદીએ મા જીસતરેટ પાસે સાક્ષી તરીકે જે જુબાની આપી તેથી શેશન જજ આગળ જુદીજ આપી. આ ખોટી જુબાની કાંતો સેશન જજ પાશે આપી અગર કતો માજીસતરેટ પાસે આપી એવા તહોમતથી તેને સજા થઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે એ શીક્ષા બરાબર થઈછે વ ળી એવુ પણ ઠરાવ્યુ કે સેસન જજ પાસે આપેલી જુબાની માજીસતરેટ પાસે થાએલા કામમાં પુરાવામા લીધી તે પણ બરોબર થયુંછે. બે. લા. રી. વધારાનુ પુસતક પાનુ ૫૨૧. મોફસીલમાં ખોટો પુરાવો આપવાના તહોમતથી એકજ સાક્ષીના વગર ટેકાવાળા પુરાવાથી શીક્ષા થઇ શકે નહી બે. લા. રી વધારાનુ વો. પા. ૪૧૭. શેશન જજ માજી સતરેટ પાસે ખોટો પુરાવો આપાનો ગુનોહ કમીટ કરી સકે નહી પણ પોતાનીજ કોરટમાં એવો ગુનોહ બનીયો હોય તો તેમ કરી શકેછે ૨ બં. લા. રી. પાનુ ૩૫ (અ ફે.) એક સાક્ષીએ માજીસતરેટ પાશે કામ ચાલ્યુ તેમાં અમુક જણે ખુન કરયુ એવી જુબા ની આપી અને સેશન જજ પાસે બીજા જણે ખુન કરયુ એવી જુબાની આપી તેમાં વવામાં આવ્યુ કે તહોમતદારને આ કલમ ૧૯૩ પરમાણે સીક્ષા થાય પણ કલમ પરમાણે સીક્ષા થાય નહી કેમ કે પોતાની જુબાનીઉપરથી કેદીને મોતની સજા થશે એવુ સાક્ષી જાણતો નથી ૩ બે લા. રી. પાનુ ૨૫. એક માજીસતરેટ પાસે નનામી અરજી આવી તેમા અમુક જણે અમુક જણનુ ખુન કરયુ છે એવા ખબર લખા હતા એ અરજી લખ નાર કોણ છે તે નકી કરવા માટે માજીસતરેટે તજવીજ ચલાવી તેમા કોઈ ખોટુ બો લ્યુ તેથી ઠરાવવામા આવ્યું કે આ તપાસ ઇનસાફી તપાસ કે તેનો ભાગ નહોતો જેથી સાક્ષી ઉપર ખોટી જુબાની આપવાનુ તહોમત આવી શકે નહી ૫ વી. રી. પા ૭૨ રાણી વીરૂધ જીભાઈ વજા ૧૧ મુ. હા. રી. ૧૧ જે જુબાનીમાં તહોમતદારે ખોટો ગજકુર કહયા નુ કહેવામા આવ્યુ હોય તે જુબાની સાબીત થવાની જરૂરછે ક્રા. ધ. ડા. પાનુ ૩૧૧ આ દેશમા આવા ગુનહાની સખત સજા કરવી જોઇએ પણ જો તહોમતદાર કબુલ કર તો હોય અને કોરટ પાસે દયા માગતો હોય તોજ ઓછી શીક્ષા કરવી રાણી વીરૂધ ગર ગીન આહીર ૭ વી રી પા. ૬૭. ખોટુ તહોમત મુકવુ અને જાણી જોઇને ખોટી જુબા ની આપવી એ બે ગુના એક બીજાના ભાગ નથી માટે તેને જુદી જુદી શીક્ષા થવી જો ઇએ ૭ વી. રી. પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત સાબીત કરવા માટે તહોમતદારે જે જુબાની આપી હોય તે સાદા સોગન ઉપર નહી. પણ શોગન લેવાના કાયદા પરમાણે ધ રમ ઇમાનથી સાચુ કહેવાને પરતીજ્ઞા લીધેલી હોવી જોઇએ ૪ વી રી પાનુ ૨૪. બીજાને નામે જુબાની આપવી તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો થાયછે કલમ ૪૧૯ પરમાણે વેશ લઇને ઠગાઈ કર્યાનો ગુનોહ થતો નથી ૧ મુ. હા રી. પાનુ ૮૯. સમન બજાવ્યાનો ખોટો રીપોટ કરે તો કલમ ૧૮૧ પરમાણે નહી પણ આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય ૯

બી રી. પાનુ ૨૭ ખોટો પુરાવો આ નામા જે ઈરાદાની જરૂર છે તેનુ અનુમાન હકીકત ઉપરથી થઇ શકેછે ૨ વી રી. પ્ર. ૬૩. એકજ જુબાનીમાં એકથી વધારે હકીકત જુદીજુદી કહી હોય તે દરેકો માટે જુદુ જુદુ તહોમત નહી આવવુ જોઇએ એકજ તહેમત આ વવુ જોઇએ ૩. ઇ. હા. પાનુ ૬૫૩. કમીશનર પાશે શોગન લઈ ઈરાદાથી ખોટી હકીકત જાહેર કરે તો તહોમતદારે આ કલમ વીરૂધ ગુનોહ કરયો ગણાય ૮ મુ. હા. રી. પા. ૨૧ (ફોજદારી). સોગન લઇ જે હકીકત ખોટા કહ્યાનુ તહોમત હોય તે હકીકત તહોમતદાર કહે તો પોતે ગુનામા આવી જાય એવુ હતુ તોપણ આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં કાયદાસર બચાવ નથી ૬ મ. હા૦ રી૦ પ્ર૦ ૩૯ કોઈ હીંદુ વટલીને ક્રીસ્થન થયો હોય તે ને ખ્રીસ્તી ધરમ પરમાણે પરતીજ્ઞા ન આપી હોય તો તેણે કહેલા ખોટા મજકુર માટે તેણે આ ગુનોહ કરયો ગણાય નહી ૪ મ. હા. રી. ૧૮૫.) આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં એક શાક્ષી આવી કહે કે તહોમતદાર ખોટુ બોલ્યો છે તો તે પુરતુ નથી કેમકે વેતો તહોમતદારે સોગન ખાઈ કહયુ કે આમછે તેની વીરૂધનો સાક્ષી કહેછે કે આમ છે એ તો સોગન સામસામા અથડાયા જેવુ થયુ ગુડી પાનુ ૩૦૪-૫ જે ખોટી જુબાની આપી તે કેશને લગતી નહોતી એવા કારણથી તહોમત ઉડી જાય નહી ૫ મુ. હા૦ રી. પાનુ ૬૮ (ફોજ). એકના એક કેસમાં બે જુદુ ઉપર આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયાનુ તહોમત હોય તો બેઊની જુદી જુદી તજવીજ કરવી જોઇએ ૫ મુ. હા. રી. પાનુ ૫૫ (ફો.) જે કેસમાં ખોટી જુબાનીનો આપીયાનુ તહોમત હોય તે મુળ કેસ ફરીઆદીને ફરીઆદ કરવા હક નોહોતો એવા કારણ વીગરેથી ના સાબીત થય તો પછી ખોટી જુબાની આપનારને પણ છોડી મુકવો જોઇએ કેમ કે તેણે જે જુબાની આપી તે કામ ઇનસાફીકામ ગણાયુ નહી ૮ મુ. હા રી. પાનુ ૩૭ ફોજ.) જંગલ ખાતાના અમલદાર તેમજ બીજા કોઈ અધીકારી જેમને કાઈ તજવીજ કરી કેસ ભરવાનો અખતીઆર નથી તેમની પાશે કાંઈ ખોટી હકીકત કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનો નથી ૧૨ મુ. હા. રી. પાનુ ૧. તહોમતદારનાં સહીઓ મેળવી જે પુરાવો મેળવ્યો હોય તે ઉપરથી આ કલમ પરમાણેનુ તહોમતસ્થાપીત થઈ શકે ૫ વી. રી. પ્ર ૯૮ (ફોજદારી) (म) નામના શખશે ज નામના સખસને (क) નામના સખસનુ નામ લઇ સટાપ ઓફીસમાંથી સટાપનો કાગલ લઇ આવવા કહયુ તે પ્રમાણે क ના નામનો કાગળ (ज) લાવ્યો આ કાગળ ક વીરૂધ ઈનસાફની કોરટમા વાપરવો એવો (म) નો ઇરાદો હતો તેમ ઠરાવવામાં આવ્યુ કે આ ગુનોહ ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનો થયો ૨ ઇ લા૦ રી. (અલહા.) પ્ર. ૧૦૫.

દેહાંત શીક્ષા જોગ ગુનેહો કાઈની ઊપર સાબીત કરવાના ઈરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.	૧૯૪ જો કોઈ માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઇ સખસની ઊપર આ કાયદા મુજબ (સને ૧૮૭૭ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે અથવા ઇંગ્લંડ દેશના કાયદા મુજબ") દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય એવો કોઈ ગુનોહ સાબીત થાય અગર તેમ કરવાથી સાબીત થ[illegible]

અગર તેમ કરવાથી કોઈ બેગુનાહ સખસની ઉપર ગુનો સાબીત થઈ તેનો જીવ લેવામાં આવેતો

એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ખોટી સાહેદીને લીધે કોઈ બે ગુનાહ સખસના ઉપર ગુનો સાબીત થઇને તેનો જીવ લેવામા આવે તો તે ખોટી સહેદી આપનાર સખશને અગરતો મોતની અથવા ઉપર બીયાન કરેલી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

એક માણસ ખુનના ગુના સારૂ અના ઈનસાફની વખતે એમ કહેછે કે એ ખુન એ કરયુ નથી પણ બ જે તુરંગમાં નથી તેણે કરયુ છે તો અ એ કલમ ૧૯૪ મુજબનો કરયો નથી કારણ કે આ પુરાવાથી કોઈ શખસના ઉપર દેહાત સીક્ષા જોગ ગુનો સાબીત થતો નથી એ માણસ ફકત ૧૯૩ મી કલમ મુજબ શીક્ષા જોગછે બં. ઘા એપેલેંટ કરીમીનલ જુરીસડીકસન વા. ૩ પા. ૩૫.

૧૯૫ જે માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ શખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ પ્રમાણે અથવા ઈંગલાંડ દેસના કાયદા મુજબ) દેહાત સીક્ષા જોગ નહી પણ જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદત સુધી કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ સબીત થાય અથવા તેમ કરવાથી સાબીત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તો તે માણસને જે માણસની ઊપર તે ગુનોહ શાબીત થયો હેય તેને જે સીક્ષા કરવામા આવે તે શીક્ષા કરવામા આવશે.

સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા થઇ સકે એવો ગુનો કોઈની ઉપર સાબીત કરવાના ઇરાદાથી ખોટી સહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

દૃષ્ટાંત.

એક ઈનસાફની કોરટની આગળ અ ખોટી સાહેદી આપે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી જ ની ઉપર ડાકાઈટીનો ગુનો સાબીત થાય ડાકાઈટીની શીક્ષા જીવતાં સુધી ... અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની ... સમુદરપારની અથવા દંડ સાથે કે દંડ વીના કેદની સીક્ષાને લાયક છે ...

ટીકા.

પોતાનુ ઘર પોતે બાળીને તે બાબત બીજાની ઊપર આરોપ મુકવો તે કલમ ... મુજબ ગુનો છે કલમ ૧૯૫ લાગતી નથી (કલકતા હાઇકોરટ તા૦ ૨૮ અગશટ સને ૧૮...

૧૯૬ કાંઈ શાહેદી ખોટીછે અથવા પુરાવો બનાવટનોછે એવુ જાણીને જે ... સ દુસટભાવથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને ... આવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તે માણસ ...

ખોટો પુરાવો.

…ધી હોય અથવા ખોટો પુરાવો બનાવ્યો હોય એવી રીતે શીક્ષા

ટીકા.

આ કલમ મુજબ તુહોમત રાખવામા બે વાતો બતાવવાનીછે એકતો એકે પુરાવો ખોટો અગર બનાવટનો છે અને બીજી એ કે એ પુરાવો ખોટો છે એમ જાણતા હતું એ પક્ષકારે ખોટો પુરાવો હાજર કર્યો એટલીજ વાતથી તે શખશ ગુનેગાર છે તે બે ગુનાછે એટલુંજ બતાવવાનો બે તો રહેસે "એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો છે કે દેનદારે એવા શાક્ષો આપીઓ કે જેણે લેણદારને પઇસા આપતા જોયાની ખોટી વાત લખાવી તે વાત લેણદારના ઉપર બીજાને જુઠા સોગંદમાં નાખવાનું તહોમત સાબીત કરવાને જોઇએ તેવો પુરાવો છે" (મોરવી સડાઇ જેસટ ઓફ ઇંડીઅન કેસીસ વા. ૧ પા. ૧૨૨.)

અને એવીજ રીતે બીજા કામમાં પણ હતું જ્યાં તે પક્ષકારે વકીલની મારફત ખોટો સાક્ષી રજુ કર્યો (મોરવી સડાઇ જેસટ ઓફ ઇનડીઅન કેસીસ વા. ૧ પાને ૧૭૧) પણ જ્યાં કેદી તેના બાબતમાં જુઠા સોગંદ ખાધેલા તે વખત ગુનેગાર લાયક નહોતો અને જુઠા સોગંદ લેવરાવવામા સામેલ પણ માલમ પડયો નહી ને જો કે તે વખત તે હાજર હતો અને પોતાને ફાયદો પણ થયો તોપણ તેને છોડી દીધો (મોરવી સડાઈ જેસટ ઓફ ઇં. કે. વા. ૧ પા. ૧૭૩.

ખોટું સરટીફીકેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી.

૧૯૭ જે સરટીફીકેટ આપવાનું અથવા જે સરટીફીકેટપર સહી કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય એવું સરટીફીકેટ, અથવા જે હકીકતના પુરાવામાં જે સરટીફીકેટ કાયદા પરમાણે લઇ સકાય તેવી કાંઈ હકીકત બાબતનું કાંઇ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને અથવા એમ માનીને જે માણસ તે સરટીફીકેટ આપે અથવા તે પર સહી કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એવું જાણેલું સરટીફીકેટ ખરાની માફક વાપરવું.

૧૯૮ એવું કાંઇ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને જે માણસ કુસટ ભાવથી તે સરટીફીકેટને ખરા સરટીફીકેટની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

કાયદા પરમાણે પુરાવામા લેઇ સકાય એવા કોઇ એકરારમા મુકેલી ખોટી હકીકત.

૧૯૯ જે એકરાર કોઇ ઇનસાફી કોરટ અથવા કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજો શખસ કાંઈ હકીકતના પુરાવા દાખલ કબુલ કરવાને કાયદાથી બંધાએલો અથવા અખતીઆર પામેલો હોય એવા કોઈ એકરાર બાબે જે કારણસર તે એકરાર કરવામાં અથવા વાપરવામા આવે તેને લગતી કાઈ જરૂરની બાબત સંબંધી

હોય એવી તથા ખોટીછે એવુ પોતે જાણતો કે માનતો હોય એવી અથવા ખ[illegible] પોતે ન માનતો હોય એવી કાંઇ કહેણ જે માણસ તે એકરાર કરે અથવા તે[illegible] હીકરે તે માણુસ જણે તો તે માણુસને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૦૦ એવો કાંઇ એકરાર કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટોછે એમ જાણીને જે મા

એવો કાંઇ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરાની માફક વાપરવો.

ણુસ દુશટ ભાવથી તે એકરારને ખરા એકરારની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાશો—જે એકરાર કરતાં કાંઇ ગેર શીરસતે વાત બની હોય તે સબબ ઊપરથીજ પુરાવામાં કબુલ નહી થઇ શકતો હોય તેને પણ ૧૯૯ મી તથા ૨૦૦ મી કલમોનો અર્થ પરમાણેનો એકરાર સમજવો.

૨૦૧ કાંઇ ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતાં જે મા

કોઇ ગુનો કરનારને બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનોહ થવાનો પુરાવો ઊડાવવો અથવા તે બાબત ખોટી ખબર આપવી.

ણુસ તે ગુનેગારને કાયદા મુજબ થતી શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનો થવાનો કાંઇ પુરાવો ઊડાવે અથવા એવા ઇરાદાથી જે માણુસ પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઇ ખબર તે ગુનાહ બાબત આપે તે માણુસ ને અગર જે ગુનોહ થયો, એવું તે જાણતો અથવા માનતો હોય તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા થઇ શકતી હોય તો. સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે માણુસ દંડને પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાહને માટે જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની સીક્શા થઇ શકતી હોય તો તે માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે માણુસ દંડને પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાને માટે દસ વરસથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય તો તે માણુસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

ব એ ज नु खुन करयु छे એવુ જાણીને ব ને શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદા[illegible] સંતાડવામા ब ने अ मद करे तो સાત વરસની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદ[illegible] દંડને પણ अ લાયક છે.

ટીકા.

બંગાળાની હાઇકોરટે એમ માનયુ છે કે આ કલમ બીજાએ કરેલા ગુનાનો પુરાવો ઉ

ડાવી દેવાને લાગુછે પોતે કરેલા ધુનાનો પુરાવો ઊડાવી દેવાને લાગુ નથી (રેવન્
એ ંડ કરીમીનલ રીપોર્ટ કલકતા સરક્યુલર એંડ લેટરસ) જે શખસ ગુનો કીને
ને પુરાવો સંતાડે તેને બે ગુનાની શીક્ષા થઈ સકે નેહી (રેવનીયુ શીવીલ એંડ
ક્રી. કલ. કરી. રૂલીગઝ વા. ૩ પા ૩.

૨૦૨ જે ગુના બાબતની કાંઈ ખબર આપવાની જે માણસની કાયદા પરમાણે ફરજ હોય તે માણસ તે ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ તેને કારણ છતા ઈરાદાથી તે ખબર આપવામા કસુર કરે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઈ ગુનાહ બાબત ખબર આપવાની જેની ફરજ હોય તે સખસે ઈરાદાથી ખબર આપવામાં કસુર કરેતો.

ટીકા.

પોલીસ અમલદારે જે ખબર પોતાના ઉપરીને કરવાની ફરજછે તે ન કરેતો સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ની કલમ ૨૬-૩૫ પોલીસ પટેલ અથવા ગામ પોલીસનો માણસ ખબર આપવમા કસુર કરે તેણુસને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૯.

આપઘાત કરે તે ગુનો નથી વાસતે મડદુ વગે કરનારને આ કલમ લાગુ નથી મુ. હા. કો. તા૦ ૭ મે સને ૧૮૬૨.

૨૦૩ કાંઇ ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે ગુના બાબત પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર જે માણસ આપે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઇ ગુનો થયો હોય તેના ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૪ કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના હોદાના જોરથી કાયદા પરમાણે ચાલતા કોઇ મુકદમામાં જે લેખ કોઈ માણસ પાસે કાયદા પ્રમાણે પુરાવા દાખલ હાજર કરાવી શકાય એવો કાંઇ લેખ તે માણસ છુપાવે અથવા તેનો નાસ કરે અથવા ઊપર લખ્યા મુજબની કોરટ કે સરકારી નોકરની આગળ પુરાવા દાખલ તે લેખ હાજર થતો અથવા વાપરતો અટકાવવાના ઇરાદાથી અથવા તે કારણસર તે લેખ હાજર કરવાનો તેને કાયદા પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ થયા પછી તે માણસ તે આખા લેખને અથવા તેમાંના કાંઈ ભાગને ચેરી નાખે અથવા વંચાય નહી. એવો કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ લેખને પુરાવા દાખલ હાજર થતો અટકાવવાને તેનો નાશ કરવો.

રીતે કોઈ બીજાનો વેશ લે, અને તે વેશ લઇને કાઈ

...મુલાત કરે અથવા કાંઈ મજકુર કહે અથવા ...
...લો કરાવે, અથવા કાંઈ હુકમ કહડાવે અથવા ...
...કે બીજી તરેહના જામીન થાય અથવા કોઈ દીવાની કે ...
...રી મુકદમામાં કાંઈ બીજુ કામ કરે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદમાના ગ...
...તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

તહોમતવાળા સખસને દગાબાજીથી થએલો નફો કે ફાયદો આ ગુના... ...ના તત્વ નથી એટલા માટે જ્યાં પહેલા કેદીના ઉપર ચોથા કેદીનો વેશ લે... મુક્યુ હતું અને ચોથા ઉપર પહેલાને વેશ લેવામા મદદગારી કરવાનુ તહોમત મુકયું હતું ત્યાંયા ગુનો સાબીત થવાનો ઠરાવ બાહાલ રાખીઓ હતો 'મદ્રાસ હાઈકોરટ વા. ૧ પાનુ ૪૫૦) પણ મદ્રાસ હાઈકોરટે હમણા એ ઠરાવને અનુસરીને ચાલવા ના પાડીછે તેઓ કહેછે કે જ્યારી કાયદાની કલમ ૨૦૫ મુજબ ખોટો વેશ લેવાનો ગુનો થવાને એક ખો... નુ નામ ધારણ કરયું છે એટલુજ બતાવવાનું બસ નથી હમે ધારીએ છીએ કે તેમાં એ... પણ દેખાડવુ જોઇએ કે એ ધારણ કરેલુ નામ કાંઈ બીજા શખસમાં ખોટી રીતે ખપ... ના શાધન તરીકે વપરાવુ જોઇએ ફકત ધારણ કરેલા નામનો ઉપીયોગ બાજુ કાંઈ વધા... ન હોયતો ગુનો નથી એ ગુનો ત્યારે થાય કે જ્યારે બીજો કાંઈ કામ, અથવા ચાલની... ...પે સાબેત થાય તો સબબ હોય ત્યારે અને ૨૦૫ મી કલમ મુજબ ખોટો વેશ લેવાના... ...નાની મતલબ હમારી ધારણા પ્રમાણે બીજો જણાવેલો શખસનુ એવો ઢોંગ કરવો (મ... હા. કો, વા. ૪ પા. ૧૮).

૨૦૬ જો કોઇ માણસ કાંઇ મીલકત અથવા તે મહેનો કાંઇ હક દગલ બ...

કાંઇ મીલકત સરકાર જપત થતી અથવા હુકમના મુ બજબના સાદાતો અ ટકાવા સરૂ તે મીલકત દગલબાજીથી ખસેડવી અ થવા છુપાવવી.	...કે થી ખસેડે કે છુપાવે અથવા કોઈ શખસના નામ ઉપર... ...ડાને કે કોઇને સનાધીન કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી ...ઇ ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખતીઆર અધીકારી... ...કાંઈ શીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઇ હુકમ તે કરે... ...એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજ...

...બ તે મીલકત અથવા તે મહેલો હક સરકાર જપત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કોઇ ઇનસાફની કોરટે કોઈ દીવાની મુકદમામા કાંઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જ... ...ણતો હોય તે હુકમનામુ બજાવવામા તે મીલકત અથવા તે મહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની કેદમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા... ...ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા

...ડી હોય તે બદદાનતથી ખસેડી એવું સાબીત થવું જોઈએ.
૧૮ વા. રી. ૬૫. હુકમનામુ ન બજે એવા હેતુથી મીલકત છુપાવવામાં આવે તો ગુનોહો થાયછે ગુદ ચંદરનકરજૂતો વીરૂધ કરીશન મોહનલીંગ ૨ બે. લા. રી. પા. ૪ (સ્પેશીઅલ નંબર.)

૨૦૭ ફલાણી મીલકત અથવા તે માંહેલા ફલાણા હક ઉપર મારો કાંઈ હક અથવા વાજબી દાવો નથી એવુ જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક કબુલ કરે અથવા લે, અથવા તેનો દાવો કરે અથવા જે માણસ કોઈ મીલકત અથવા તે માંહેલો કાંઈ હકપરના કાંઈ હક બાબત કોઈ તરેહની ઠગબાજી કરે, એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખતીઆર અધીકારીએ કાંઈ શીક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય અથવા કાંઈ હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક સરકાર જપત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કાંઈ ઇનસાફની કોરટે કાંઈ દીવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કર્યો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામુ અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઈ મીલકત સરકાર જપત થતી અથવા હુકમનામુ બજાવવામા લેવાતી અટકાવવા સારૂ દગલબાજીથી તે મીલકતપર દાવો કરવો.

૨૦૮ કોઈ શખસે ફરીઆદી કરયા ઉપરથી જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને માટે અથવા તે શખસને જેટલી રકમ દેવી હોય તે કરતાં વધારે રકમને સારૂ અથવા જે મીલકત પર કે તેના જે હકપર તે શખસનુ કાંઈ પહોંચતુ ન હોય એવી મીલકતને સારૂ, અથવા એવા હકને સારૂ જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ કરાવે અથવા થવા દે અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ પુરો થયા પછી અથવા જે વસતુ સંબધી તે પુરો થયો હોય તે વસતુ સબંધી જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર તે હુકમનામુ કે હુકમ બજવાવે અથવા બજવાદે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જે રકમ લેણી નથી તેને સારૂ દગલબાજીથી હુકમનામુ થવા દેવુ.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ની ઉપર એક ફરીઆદી કરે અ નુ મારી ઉપર હુકમનામુ થશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જ જેનો જ ની ઉપર કંઈ વાજબી દાવા નથી તેણે ફરીઆદી કરે

થી વધારે રકમનુ હુકમનામુ જ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર થવા દે
ના હુકમનામાનો રૂઇએ જ ની મોલકતનુ જે વેચાણ થાય તેમાંથી જે
જે તેમા જ પોતાને હીસ.બે અથવા જ ના ફાયદાને સરૂ ભેગો ભળે તો આ
મુજબ જ એ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કોઈ લેણદારને હરકત કરવા નહી પણ નીશકપટપણે કોઇ હીંદુ પોતાની મીલકત કોઇને બક્ષીસ કરી દે તો આ કલમ પરમાણે તેણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી ૪ મ. હા. રી. પ. ૮૪.

૨૦૯ જે માણુસ દગાબાજીથી અથવા બદદાનતથી અથવા કોઈ શખશને નુક

કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં બદદાનતથા બોટા દાવા કરવો. | શાન કરવાનો કે દુખ આપવાના ઈરાદાથી કઈ દાવો ખો... છે એમ જાણીને કોઇ ઈનસાફની કોરટમાં તે દાખો... માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે...

રનો કેદનો શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બજી ગએલુ હુકમનામુ ફરી બજાવવા અરજ કરેતો કલમ ૨૧૦ પરમાણે ... થાય આ કલમ જે કોઈ ઈનસાફી કોરટમા બેટો અથવા કપટવાળો દાવો કરે તેને... ગુ પડે છે અને તે દાવાની કોરટ જયા મુળ દાવો દાખલ થયો હોય તેનેજ લાગુ... રાણી વી. બેગમ મેહેતુમ કો. ઈ. ડા. પા. ૩૩૭.

૨૧૦ જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને સરૂ અથવા લેહેણી હોયં તે

જે રકમ લેહેણી ન હોય તેને સારૂ દગનબાજીથા હુકમનામુ કરાવી લેવું. | વધારે રકમને સારૂ અથવા જે મોલકત ઉપર કે તેમાંના ... હક ઊપર પોતાનુ કઈ પોહોચતુ ન હોય એવી મોલકતને સરૂ અથવા એવા હકને સરૂ જે માણુસ દગલબાજીથી કો

ઈ શખ્સનો ઉપર કાઈ હુકમનામુ કે હુકમ કરાવી લે અથવા કંઈ હુકમનામુ કે હુકમ પુરો થવા પછો અથવા જે વસતુ સબંધી તે પુરો થયો હોય તે સબંધી જે માણુસ દગલબાજીથી કોઈ શખસની ઉપર તે હુકમનામુ કે હુકમ બજાવાવે અથવા દગલબાજી થી એવુ કઈ કામ પોતાને નામે થવા દે અથવા કરવાનો રજા આપે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદનો અથવા દંડનો અથવા એ બન્ને ની સંક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૧૧ જો કોઈ માણુસ કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે સખશની

નુકશાન કરવાના ઇરાદા થી મુકેલુ ગુનાહનુ બોટુ તેહોમત. | ઉપર કાઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ શખસ ની ઉપર કઈ ગુનોહ કરયાનુ બોટુ તહોમત મુકે અને તે એવુ જાણીને કે તે શખશની ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથ

વા જે તહોમત મુકવાનું કંઈ વાજબી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી તો તે માણુ અને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે ફોજદારી કરે તેવા કોઈ ગુનાહનાં ખોટાં તહોમતપરથી કરે કે તે ગુનાહને માટે મે તની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપાર ની અથવા સાત વરસની કે તેથી વધરે મુદતની કેદની શીક્શા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એ તહોમત ખોટુ છે એ બબતનું જાણુપણુ માણસે અલબત દરેક મુકદમાની બીના ઉપરથી અનુમાન કરવુ જોઈએ પણ એ અનુમાન તહોમત મુકતી વખતે જે હકીકત જણાવેલી હોય અથવા ધરાએલા હોય તે ઊપરથી બધવું જોઈએ પુરી તજવીજ કરયાથી જે જાણવામા આવે તે ઊપરથી થવુ ન જોઈએ અને એ ક્રમ ણે બે દુ તહોમત મુકવાના તહોમતવાળા શખસને જે ખબર ઉપરથી તેણે તેમ કરયું હોય તે ખબર તથા તહોમતવાળા શખસ વીરૂધ જે ગપ અથવા વેહેમ ચાલતો હોય તે બતાવવા દેવો જોઈએ અલબત એ કાંઈ એનો ગુનો સાબીત કરવાને નહી પણ પોતે ખુશી પુરવક આ લોછે એમ બતાવવાને (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૧૬). જે શક્ષના ઉપર શરસ્ટી કરમ વીરૂધ ગુનોહ કરયાનુ તહોમત સાબીત થયુ હોય તે માણસને જો તે પહેલાં તેનો તેજ ગુનોહ સાબીત થયો હોય તો ફટકાની પણ સજા થઈ સકે (સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ ક. ૪). આ કલમમાં કેદ તથા દંડ બને છે વાસતે એકલો દંડ કરયો તેથી ફરી તજવીજને મોકલ્યું. મુ હાં. તા. ૫ અગસ્ટ સને ૧૮૬૩.) બોટી ફરીઆદ કેવી રીતની હતી તે ઠરાવમાં તથા મંથલી કેલેનડરમાં લખવુ જોઈએ (મુ. હા. તા. ૪ નવેમબર સને ૧૮૭૩ અવંજ લઈ પોચ ઉપર ટીકીટ ચોડી આપતા નથી તેથી પીનલકોડ પરમાણે ગુનો નથી ને તે આરૂ ટીકીટ ચોડી રસીદ આપવા ના કબુલ કરે તેને વાસતે બોટી ફરીઆદ કરી તે બાબત કલમ ૨૧૧ પરમાણેનુ તહોમત ચાલે નહી (મુ. હા. તા૦ ૧૩ નવેમબર સને ૧૮૬૩). જે માણસના ઉપર કેદીએ તહોમત મુક્યું છે તેમાં કેદી જે ખબર ઊપર ચાલીઓ હોય તે તેને બતાવવા દેવી જોઈએ વળી જયારે તેણે તહોમત મુક્યું તારે તે બોટુ અને અપુરણ છે એવુ કેદી જાણતો હતો એમ સાબેત થવુ જોઈએ ફકત કેદીએ મુકેલા તહોમતની વાતજ બોટી અને અપુરણ છે એટલુંજ કહયાથી ગુનો સાબીત ગણાય નહી મુ. હા. કો. તા. ૨૦ જુન શને ૧૮૬૬ વા. ૩ પા. ૧૬). આ ગુનો સ્થાપીત થવા માટે કોરટમા આવી બોટુ તહોમત મુકયું એ પુરતુછે. કરેલી ફરીઆદ ઊપરથી તે બાબતનુ કામ ચાલેલું ન હોય તે માટે હરકત નથી ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ). પા. ૪૯૭. તહોમતદારે જે કારણથી ફરીઆદ કરી તે કારણ વાજબી નથી એવુ તે જાણતો હતો એ પુરતુંછે રાણી વા. ચંડા કો. ૪. પા. ૨૫૦ પોતે બે

તાનુ ઘર બાળી બીજા શખસ ઉપર તે બાળવાનુ તહોમત લાવે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ક્રો. ઈ. ડા. પા. ૨૫૦. પોલીસથી તપાસ થઈ શકે ગુનાહની ફરીઆદ કોઈ કરે અને પોલીસ એ બાબત તપાસ કરે પાછળથી એમ ગુનોહ તેણે કરયો ન હોયે એવુ જણાય તો ફરીઆદી ઉપર આ કલમ તહોમત આવે ક્રો. ઈ. ડા. ૩૫૦. આ કલમની બીજી રકમ પરમાણે તહોમતદારને એકલા દંડની સજા થાય નહી. ૧ મુ. હા. રી. પા. ૨૪. અમલદાર કોઈને ઈજા કરવા માટે ખોટુ તહોમત મુકે તો તેને પણ આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ૧૧ વી. રી. પા. ૨. કરેલો ફરીઆદ ખોટી ઠરી ગુનેગારને છોડી મુકવાં આવે એટલા ઉપરથી ફરીઆદીએ ખોટી ખબર આપી એવુ થતુ નથી આ કલમ અરથ પરમાણે એ તહોમત બદદાનતથી મુકયુ હોય. ઈજા કરવા મુકયુ હોય એવુ તહો ત મુકવા કાંઈ વાજબી કે કાયદેશર કરણ નહોતુ એવુ શાબીત થાય તીયારે ખોટી ફરી દ કરી કહેવાય (ફરી. પ. ૧૫૫)માત્ર અરજી આપે પણ ફોજદારી રીતે કામ લવામાટે તેમાં અરજ કરવામા ન અવે તો એ અરજીમા ખોટુ તહોમત મુકવા જે હકીકત હોવાથી ખોટી ફરીઆદકરી એમ થતુ નથી ૩ અ. હા. રી. પ્ર. સને ૧૮૬

એક પોલીસ અમલદારે માજીસતરેટને એવો રીપોટ કરયો કે મારી પાસે ક જણે ચોરી થયાની ફરીઆદ કરી પણ તે ફરીઆદ ખોટીછે આથી માજીસત ખોટી ફરીઆદ કરવાનુ કામ ચલાવવા ફરમાવ્યુ તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે પરથમ જીસટરેટે ચોરીનું કામ ચલાવવુ જોઈએ ૧૬ વી. રી. પા. ૭૭. મુળ ખોટુ તહો મુકતી વખતે જેણે શાક્ષી આપી હોય તેને એ ખોટા તહોમતના કામમાં મદદગાર વો નહી જોઈએ (મેન પા. ૬૮૨). કયુ ખોટું તહોમત મુકયું તે ફેસલામાં જણાવ જોઈએ તથા કયાલંડરમાં પણ તે આવવું જોઈએ ૧ મુ. હા. રી. પા. ૮૭. મળે ખબર ઉપરથી ફરીઆદ કરી હોય તે ના શાબીત થાય તેથી ખોટું તહોમત મુકયું નથી. મળેલી ખબર ખરી માનવાને તેને કારણ હોયતો પછી ફરીઆદ નીશફળ તો હરકત નથી. આ કલમમા ગુનાહ છે તે ખોટી ખબર જાણ્યા છતા ફરીઆદ કરે ગુનહો ગણે છે. ૩ મ. ા. રી. પા. ૧૬ (ફોજ). જે કામમા ખોટું તહોમત મુકવાનુ હેવામાં આવવનુ હોય તે કામ ખોટી ખબર આપવાનુ કામ ચાલે તીયારે ચાલતુ હોવુ જોઈએ. ફેસલો થઈ ગએલો હોવો જોઈએ. ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ) પા. પ

૨૧૨. કઈ ગુનોહ થયો હોય, અને ફલાણો શખસ તે ગુનાહનો કરનાર છે, એ

કોઈ ગુનેગારને ઘરમા શખવો.	જે માણસ જાણતો હોય, અથવા એવું માનાવાનું જેને ણ હોય, તે માણસ જો તે સખસને કાયદા પરમાણે

શીક્ષાથી બચાવવાને ઘરમા રાખે અથવા કેથાં શંતાડે, તો અગર તે ગુનાહને મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીનો બેમા

...ત શી ... જો છવતાં મુ દરપારનો અથવા શીક્ષા જોગ હો

ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને ... છવતાં સુધી સમુદરપારની; કે દશ વરસ સુધીની કેદની શી ક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની પેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગ

ગુનાહને માટે દશ વરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની સીક્ષા થ ...તી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકરનો તથા તે ગુનાહને ... કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેનો પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—ગુનેહગરના વરથી અથવા ગુનેહગરની વહુથી ગુનેહગારને ઘરમં રાખવા કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતમાં આ ઠરાવ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

બ એ ડાકાઇટીનો ગુનોહ કર્યો છે એમ જાણીને કાયદા પરમાણે થતી શીક્ષાથી બ ને બચાવવાના હેતુથી અ બ ને જાણી બુઝીને સંતાડે તો એ હકીકતમાં બ છવતા સુધી સમુદરપાર થવાને લાયક છે માટે અ તરણ વરસની મુદત સુધીની પેમાના ગમે તે પરકારની કેદને લાયક છે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

આ કલમના અપવાદથી જાણવામા આવશે કે ગુનેહગરની બાયડી ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત લાવી શકાય નહીં. કેમકે બાયડી ધણીનો બીક છુપાવે છે એવું કાયદો માને છે. બાયડીને લાભ મળે પણ ધણીને, છોકરાને અને બીજા કોઇને લાભ મળતો નથી. આ. પ્ર. ૧૦૨૮. બાઇડીને આ અપવાદનો લાભ મળે એટલા માટે તે તહોમતદારની કાયદેસર ઓરત છે એવું સાબીત થવું જોઇએ, મી. માર્ટીન કહે છે કે સ્ત્રી પુરૂષ સાથે રહેતા હોય તો આ અપવાદનો લાભ સ્ત્રીને મળે (જુઓ તેના ફોજદારી પુરાવનું પુસ્તક પ્ર. ૧૭).

૨૧૩. પેતે કાઈ ગુનોહ છુપાવવાના, અથવા કાઈ ગુનાહની કાયદેશર સીક્ષાથી કેઈ

કાઈ ગુનેહગરને સીક્ષાથી બચાવવાને બક્ષીસ વગેરે લેવી.

સખસને પોતે બચાવવાના અથવા કાયદેસર શીક્ષાએ પોહોચાડવાને કોઈ સખસની ઉપર પોતે કાંઈ મુકદમો નહી ચલાવવાના બદલામા જે માણસ પોતને વાસતે અથવા કોઈ બીજા શખ્શને વાસતે કાંઈ અવેજ કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે અથવા કબુલ કરવાની હા કહે, અથવા કાઇ મીલકત પોતે અથવા બીજાની વતી પાંછી લે, ... વા પાછી મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા પાછી લેવાની હા કહે તે માણસને ...

ગુનાહને માટે મોતની સીક્ષા થઈ સકતી હોય તો સાત વરસની મુદત સુધીની

તે ગુનાહ જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

તે ગુનાહ જો જીવતા સુધી સમુદરપારના અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોય તો.

ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર તે ગુનહાને માટે દસ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઇ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૧૪ કોઈ સખસ કંઇ ગુનો છુપવે તેના અથવા તે કંઈ ગુનાહનો કાયદેસર શીક્ષાથી કોઈ શખસને બચાવે તેના અથવા કાયદેસર સીક્ષા

કોઈ ગુનેગારને બચાવવાના બદલામાં કાંઈ બક્ષીશ આપવી અથવા મીલકત પાછી આપવી.

પહોંચાડવાને કોઈ શખસની ઊપર તે કંઈ મુકદમો નહી લાવે તેના બદલામાં જે માણસ તે શખસને કાંઈ આપે અથવા બદલો વાળે અથવા અવેજ આપવાનું કે બદલો વાળવાનું કહે અથવા કબુલ કરે અથવા કંઈ મીલકત તે શખસને પાછી આપવાનું અથવા અપાવવાનું કહે અથવા કબુલ કરે તે માણસને અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા જો થઈ શકતી હોય તો સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાને માટે જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

તે ગુનેહ જો જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોય તો.

અપવાદ—જે બાબતમાં થએલો ગુનેહ ગુનેગારના ઈરાદા સાથે નહી બાબત નરાખતું ફકત તેનું કંઈ કામ કાજ હોય અને જે કામને માટે જેને નુકશાન થયું હોય તે શખસ દીવાનીમાં ફરીયાદ કરી સકતો હોય તે એવી કોઈપણ બાબતને ૨૧૩ ૨૧૪ મી કલમો ઠરાવને લાગુ પડતા નથી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ખુન કરવાના ઈરાદાથી અં બ ની ઊપર હુમલો કરે તો એ ઠેકાણે

...હો સાથે નીસબત નહી રાખતો ફકત હુમચો નથી માટે
...થતો નથી અને તે કારણને લઇને તે માડી વળાય નહી.
...ની ઊપર હુમલો કરેતો એ ઠેકાણે ગુનોહ જેછે તે ગુનેગારનો
...નીસબત ન રાખવુ ફકત કામછે અને તે હુમલાને માટે વ દીવાનોમા ફરીઆ
...શકેછે માટે તે આ અપવાદમા દાખલ થાયછે અને તે માડી વળાયછે.

(ક) અ પોતાનો વર કે પેતાની વહુ હયાત છતાં બીજી વહુ કે, બીજો વર ક
...ગુનોહ કરે તો એ ગુનાહ બાબત દીવાનીમા ફરીઆદ થઈ શકતી નથી માટે તે
...વળાય નહી.

(ડ) વ એક ધણીવાળી અસતરીની જોડે છીનાળુ કરે તો તે ગુનહો માંડી

ટીકા.

...૧૪૩, ૧૫૧, ૧૫૩ નો બાજો ભગ, ૧૫૪, ૧૫૫,
... ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭ નો પહેલો
..., ૧૮૩, ૧૮૮, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮-, ૧૮૮, ૨૦૨, ૨૨૮,
...૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪,
... ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૩૩૪, ૩૩૬,
... ૩૫૮, ૪૨૬, ૪૬૭, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૫૧૦, બાબતના કામમા શ
... છે. ક્રી. ક. ૪ અને ૧૪૮. સુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાની
...માદ મહો માંહે માંડી વળાય નહી. ૭ અ. હા. રી. પ્ર. ૩૦૨ સુધી પુરવક
...કરયાનો ગુહહો માહોમાંહે માંડીવાળી શકાય ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર.
મનુષય હરણનું તહોમત પાછું ખેંચી લઈ શકાય છે. ૨૨ વી. રી. પ્ર.
છીનાળનો ગુહો મહો મહે માડી વાળી શકાય છે એવું આ કલમના
...) દરસાંતથી જણાય છે. પરંતુ હાલ એવો ઠરાવ થયો છે કે છીનાળાનો કેશ સેશન
...ટ થાય ત્યા સજા થાય તો પછી અપીલ વખતે મહો માંહે માડી વાળી શકાય નહી
...ઈ. લા. રી. (અલાહબાદ) પ્ર. ૩૮૯. "બુધી પુરવક," ઈરાદા પુરવક," "કપટથી"
"બદઘાનતથી" એ અથવા એવી વાખ્યા જે ગુનહાની હોય તે બબતની ફરીઆ
...માંડી વાળી શકાય નહી અને તેથી બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાનું તહેમત માહો
...માંડી વાળી શકાય નહી. ૧ ઈ. લા. રી. (મુંબઈ) પ્ર. ૧૪૭.

...શખશની પાસેથી તે શખસની કઈ જંગમ મીલકત આ કાયદાથી
શીક્ષા થઈ શકે એવા કંઇ ગુનાથી ગઈ હોય તે શખસને
...પાછી } તે મીલકત પાછી મળવામા મદદ કરવાના બાનાથી અથવા
...વા સા } મદદ કરવા સરૂ જે માણસ કંઈ અવેજ લે અથવા લેવા
...ી વા } ને હા કહે અથવા કબુલ કરે તે જો તે ગુનેગારને પકડાવ

મ તથા તેની ઊપર તે ગુનોહ સાબીત કરવાને પોતાથી બનતા સઘળા
નલગાડે તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની
પણ દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૧૬ કોઈ શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનો સાબીત થયો હોય, અથવા કાંઈ ગુનાનું

જે ગુનેગાર કેદમથી ના હોય અથવા જેને પ કડવાનો હુકમ થયેલો હો ને ગુનેગારને ઘરમા રાખવો.

તહોમત મુકાયું હોય અને તે ગુનાને સારૂ તે શખ્સ કાય દેસર કેદમા હોય તે શખ્સ જો તે કેદમાંથી નાશી જાય અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાને કાયદ સર અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઈ સખ્સને કાંઈ ગુનાને માટે પકડવાનો હુકમ કરે તારે જે માણુશ તે નાશી જવાની અથવા પકડવાના હુકમની વાત જાણ્યા છતાં તે શખ્સને પકડાતો અટકાવવાના ઇરાદાથી તેને ઘરમાં રાખે અથવા કયાં સંતાડે તે માણુસને નીચે મુજબ શીક્ષા કરવામાં આવશેઃ—. એટલે. જે ગુનાહને માટે તે શખ્સ કેદમા હતો અથવા તેને પકડવાનો હુકમ કરયો હોય ને ગુના ને માટે જો મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણુસને શાત વરસની મુદત સુધી

તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

ની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને તે ગુનાહને માટે જો જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધી કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય

જો જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષાજોગ હોયતો.

તો તે માણુસને તરણ વરશની મુદત સુધીની તે પરકારની કેદની શીક્ષા દંડ સાથે અથવા દં વામાં આવશે અને તે ગુનાને માટે દશ વરસ પણ એક વરસ શુધીની સીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણુસને તે ગુના વેના પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામંઘણી જે મુદત ઠરાવેલી પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં

અપવાદ—જે માણુશને પકડવું હોય તેના વરથી અથવા તેની વહુથી ને ઘરમ રાખવા કે શંતાડવાનું કામ થયું હોય તો તે બાબતને આ ઠરા નથી.

૨૧૭ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય તેણે પોતાના સરકારી હોદાના

કોઇ સખ્સને શીક્ષાથીઅથવા કોઇ માલકતને સરકાર જપત થતી બચાવવાના ઇરાદાથી જે સરકારી નોકર કાયદાનો હુકમ ન માને તેને શીક્ષા.

ચાલવું એ બાબતનો કંઈ કાયદાનો હુકમ અગર તે માણુસ જાણી બુઝીને ન માને એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખ્સ કાયદેસર શીક્ષાથી બચે અથવા જે શીક્ષાને તે લાયક તેથી તેને ઓછી શીક્ષા થાય અથવા માહારૂ તેમ ક વાથી તે શીક્ષાથી બચશે. અથવા તેને ઓછી
એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો અથવા એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવા
લક્ષ્ય...ર જપત થતી અથવા કંઈ રૂપીઆ તેમાથી કાયદા મુજબ

ઘાધો તે બચી જાય અથવા બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણી
ણુસને બે વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અ
વા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ડાનો હીસાબ રાખનાર અને ગામડાના મુનસફના સીપાઇઓ હુકમ ન માને
ઉપર આ કલમ પરમણે કામ ચાલી શકે નહી ૧. ઈ. લા. ૨'. (મદરાસ)
એક તોહોમતદાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે તહોમત મુકવામા આવ્યું પણ
એ તેહોમતમા કાયદાનો શું હુકમ હતો અને તે તેણે કેવી રીતે ન માનો તે ખુલી
રીતે બતાવ્યું નહેતું તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તેહોમતદાર ઊપર આ પ્રમાણે અધુરૂ
તેહોમત મુકવામા આવ્યું હોય તારે અપીલ વખતે ફરીઆદીનું કામ તોહોમતદારનો
ઈનસાફ થતી વખતે જે સમજવામા આવ્યું હોય તુ હદમાજ રહેવાનું છે ૪ લા. રી.
(મુંબાઈ) પ. ૧૪૨.

સરકારી નોકર કેઈ સખ્સને શીક્ષાથી અથવા કાઈ મીલકતને સરકારજપ્ત થવાથી બચાવવાના ઈરાદાથી કાઈખોટું દફતરઅ થવાલખાણબનાવેતે બાબત

૨૧૮ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેના સરકારી હોદા સર તેને કાંઇ દફતર અથવા બીજુ લખાણ તઈયાર કરવાનું કામ શોપ્યું હોય તે માણસ જો તે દફતર અથવા લખાણ જે રીતે ખોટું છે એવું તે જાણતો હોય. તેવી રીતે તઈઆર કરે. એવા ઈરાદાથી કે તે લોકને અથવા કોઈ સખ્સને ટોટો અથવા નુંકશાન થાય, અથવા ટોટો કે નુંકશાન થશે. એવો સંભવ છે એમં જાણીને અથવા એવા ઈરાદાથી કે તેથી કોઇ સખ્સને કાયદેસર સીક્ષાથી બચાવવો. અથવા તેથી કોઈ સખ્સ કાયદેસર શીક્ષથી બચશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા તેથી કાંઈ મેલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા કંઈ રૂપીઆ તેમથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપવાથી તે બચી જાય, અથવા તે બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કેઈ પુલકરણી પોતાના ગામમાં બનેલા ગુનાહ વીશે ઈરાદા વગેરેથી ખોટો રીપોટ
કરે તો તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય. ૭. મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૪)ફોજ
દારી.) તોહોમતદારનો એવું કરવા ઈરાદો શું હતો તે મુખ્ય તપાસવાની બાબત છે.
૮. વી. રી. પ્ર. ૨૭.

કંઈ ઈનસાફી મુકદમા મ કે પોતે કાયદા વીરૂધછેએમ જાણતો હોય એવો હુકમ રીપોટવગેરે કેઈસરકારી નોકરકરે તે બાબત.

૨૧૯ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર છતા લાંચ લઇને અથવા દવેશબુધીથી કંઇ ઈનસાફી મુકદમાના કોઈ પણ ભાગમા કાંઈ રીપોટ, હુકમ ફેંસલો. અથવા ઠરાવ કરે કે સંભળાવે એવો કે તે કાયદાથી વીરૂધ છે એમ તે માણસ પોતે જાણતો હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની અથવા ડંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જે સખસને અખતીયાર હોય તે સખસ હું કાયદાથી વીરૂધ ચલુંછુ એમજાણીને કોઇને તેનો ઈનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરે, અથવા કેદમા મોકલે તે બાબત.

૨૨૦ કોઈ માણસને ઓધો એવો તરેહનો હોય કે તેથી કોઈ સખસોને તેઓના ઈનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરવાનો અથવા તેઓને કેદમાં મોકલવાનો અથવા કોઈ સખસેને કેદમા રાખવાનો તેને કાયદેસર અખતીઆર મળો હોય તે માણસ તે અખતીઆર અમલમાં લાવતા લાંચ લઈને અથવા દવેશબુધીથી જો કોઈ સખસને તેનો ઈનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરે અથવા કેદમા મોકલે અથવા કોઈ શખસને કેદમા રાખે અને તે એમ જાણતો હો ય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુ છું તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

દીવાની કામદાર હસેનો સને ૧૮૨૭ ના કાયદો ૬ કલમ ૨૬ રકમ ૧ જુઓ.

પોગીય અને વ્યાજબી ફરીઆદ કીંવા શક કેહેને ગણવો તે દરેક કેસની કફીઅત ઉપર આધાર રાખે છે પકડેલા સખસ ઉપર શક આવે એવો કાંઈ વ્યાજબી આધાર હોવો જોઇએ કોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાની મરજી પ્રમાણે કોઈ સખસને પકડી કમીટ કરેતો આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ૭. વી. રી પ્ર. ૩. કાયદા વીરૂધ કેદ કરવાના પુરાવથી તેહોમતદારનો દવેશ સાબીત થતો નથી અને તેટલા માટેજ કેદીને આ કેલમ પ્રમાણે સજા થાય નહીં આ કલમ અધીકારનો ખોટો ઉપયોગ કરી જાણી જોઈને કાંઈ કાયદા વીરૂધ કરત કર્યું હોય તેને લાગુ પડે છે ૯. હા. રી. પ્ર. ૩૪૬.

જે સરકારી નોકરનો કાયદા મુજબ કોઇને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ઈરાદાથી કસુર કરેતે, બાબત

૨૨૧ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખસનો ઉપર કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકાએલું હોય તેને અથવા કોઇ ગુનાને માટે પકડવા જોગ હોય એવા કોઈ સખસને પકડવા અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસનો પોતાના સરકારી ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણશ અગર તે સખસને પકડવામા ઈરાદાથી કસુર કરે, અથવા ઈરાદાથી તે સખસને નાશી જવા દે અથવા તે સખસને તે કેદમથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરવામા ઈરાદાથી સહાય કરે, તે માણસને નીચે પ્રમાણે શીક્ષા કરવામા આવશે એટલે:—

શીક્ષા

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખશનો ઊપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામા આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખસની

રપાગની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહે.મત મુકવામા આવ્યું હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારનો દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર દસ વરસથી ઓછી મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંનાં ગમે તે પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતમાં તોહોમતદાર કયો હોદો બજાવે છે ને તથા ક્યા તોહોમતદારને તેણે નાસી જવા દીધો તે બતાવવું જોઇએ (ફરી પ્ર. ૧૬૬.)

૨૨૨. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનાને મા

જે સખ્સની ઉપર કાંઈ ઇનસાફી કોરટ શાક્ષ નો હુકમ કરયો હોય તેસખ્સને પકડવાના જે સરકારી નોકરની ફરજ હોય તેતે સખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુરકરે તેબાબત.

ટે કોઈ ઇનસાફી કોરટે સીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય તે સખસને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પરમાણે) "અથવા જે સખ્સને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તેવા સખ્શને" પકડવાની અથવા કેદમા રાખવાની તે માંણુસની પોતાના સરકારી ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર તે સખ્સને પકડવામા ઇરાદાથી કસુર કરે અથવા ઇરાદાથી તે સખ્સને નાશી જવા દે, અથવા તે સખ્સને તે કેદમાંથી નાશી જવામા અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરવામા ઇરાદાથી સહાય કરે. (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે) "અથવા જો તે સખ્શને કાયદેસર રીતે કેદમા રાખ્યો હોય તો તે માણુસને નીચે પ્રમાણે સીક્ષા કરવામાં આવશે એટલે:—"

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર મોતની

શીક્ષા.

શીક્ષાનો હુકમ થએલો હોય તો તે માણસને ચઉદ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારનો દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખસ કોઈ ઇનસાફની કોરટે કરેલા શીક્ષાના હુકમથી અથવા તેને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના કોઈ હુકમથી જીવતાં સુધી સમુદરપાર અથવા જીવતાં સુધી સાસનીક દાસતવને, અથવા દસે વરસ કે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદરપાર અથવા શાશનીક દાસતવ અથવા કેદને લાયક હેય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમેને પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવ મા આવશે.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખશ કોરટે કરેલા સંક્ષાના હુકમથી દશ વરસની મુદત સુધીની કેદને લાયક માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને નાશી જવા દે તે બાબત.

૨૨૩ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને જે સખસની ઉપર કાંઈ હોમત મુકીયું હોય અથવા કાંઈ ગુનહો સાબીત થયો ... એવા કોઈ સખસને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા ... રમાણે "અથવા જે શખશને કાંયદેસર રીતે કેદમાં રાખી હોય તે સખસને") કેદમાં રાખવાની કાયદા પરમાણે જે માણસની પોતાના સરકારી હોદાને લીધે ફરજ હોય તે માણસ અગર ગફલતથી તે સખસને કેદમાથી નાશી જવા દે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

...કેદીઓની સંભાળમાં રહેનારા માણસો સરકારી નોકર છે ... ક્રીમીનલ રીપોરટર કલકતા ક્રીમીનલ રોલીઝ વા.૩ પા.૩... શજા થઈ હોય તેની તકેદારી રાખના જેલમા કેદીઓને ... વોડર (તકેદારી રાખનાર) ઠરાવવામા આવે છે તે વારડરો કેદીને નાશી જવાં દે તો તે પણ આ કલમ પરમાણેના ગુનેગાર છે ૭ વી. રી. પ્ર. ૯૯.

કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમા તેણે સામા થવું અથવા હરકત કરવી.

૨૨૪ જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનહાનું તહોમત મુકયું હોય અથવા કાંઈ ગુનહો સાબીત થયો હોય તે ગુનહાને માટે તે સખસને કાયદે... પકડવામા તે સખશ ઈરાદાથી જો સામો થાય અથવા ... વદા વીરૂધ કંઈ અડચણ કરે અથવા તેવા કાંઈ ગુનહા માટે તેને કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી જો નાશી જાય અથવા નાસી જવાની કોશીશ કરે તો તે સખસને બે વરસની મુદત સુધીની, બેમના ગમેતે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા ...વામા આવશે.

ખુલાસે—આ કલમમાં લખેલી શીક્ષા છે તે, જે ગુનાનું તોમત તે શખશની ઉપર મુકયું હોય, અથવા જે ગુનોહ તેનો ઉપર શાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે પકડવાનો તથા કેદમા રાખવાનો સખસ જે સીક્ષાને લાયક હોય, તે સીક્ષાથી ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.

આં કલમ મુજબ જે નાશી જવું તે ગુનાને સારૂ મારેલી કેદમાથી નાશી જવું ... દીવાની હુકમ મુજબની કેદમથી નાશી જવું આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી

ાઈ હાઈ કોરટ વા. ૬ પા. ૧૫. કોઇ સખ્શને ગડપણના સબબથી કોઈ તોહોમત
ણુના ઠરાવ્યા હોય અને સરકારના હુકમથી તેને જેલમાં રાખીયો હોય તે સ
ો કેદમાંથી નાશી જાય અને નાશી જતાં વખતે તે સારો હોય તો પણ તે કલ
મ મુજબ શીક્ષા લાયેક નથી (મદરાશ હાઇકોરટ તારીખ ૨૫ નવેમબર શને ૧૮૬૨.
ી નાશી જવાના તોહોમતનો તજવીજ ઈનિશાફનો આગળ તેહોમત મુકતો વ
ોહોમતવાળો શખ્શ હોય તાં થઈ શકે (શને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ
રદાત ૬. કોઈ નાશી જનાર ગુનેગાર ઊપર નાશી જવાને શારૂ કે કાંઈ બીજા
ને શારૂ કરેલી શજા તરતજ અમલમાં આવવા ઈચ્છા તેની પરથમની શજા પુરી
હયા પછી અમલમાં આવવા હુકમ થઈ શકે (શને ૧૮૭૨નો આકાટ ૧૦ની ક
લમ ૩૧૬ અને શને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૧૦) એક તોહોમતદાર ઊપર કાય
દાશર. કેદમાં લેતા અડચણ કરવાનું તથા કલમ ૨૨૫પ્રમાણે કેદમા લેતાં સામો થયાનું
અને કલમ ૩૬૭ પરમાણે સરકારી નોકર ઉપર કાયદાસર કામ કરતાં હુમલો કરયાનું
એવી રીતે તરણ તહોમત લગાડવામાં આવ્યાં અને તરણેની જુદી જુદી સજા કરવામાં
આવી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તુહોમતદાર ઊપર તરણ તહોમત રહી શકે નહી કાં
તો કલમ ૨૨૪ પ્રમાણે કાતો કલમ ૨૨૫ પરમાણે શીક્ષા કરવી જોઇએ ૨. બે. લા.

૨૨૫ જે શખ્શ કોઈ બીજા શખ્શને કંઈ ગુનાહને માટે કાયદેસર પકડવામાં ઈરા

કોઇ શખ્શને કાયદામુજબ પકડતા હોય તેમા કોઈબીજા શખ્સે શામાથવું અથવા હરકત કરવી.

દાથી શામો થાય અથવા કાયદા વીરૂધ કંઈ અડચણ કરે, અથવા કોઈ બીજા શખ્શને કંઈ ગુનાહને માટે કાયદેશર જે કેદમાં રાખે હોય તે કેદમાથી તેને છોડાવી મુકે અથવા
છોડાવી મુકવાની કોશીશ કરે, તે શખ્શને બે વરષનો મુદત મુધીની બેમાના ગમે તે
પુરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

અથવા અગર પકડવાનાં અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની

શીખ્શા

કોશીસ થઈ હોય તે શખ્સની ઉપર જીવતા મુધી સમુદર પારની અથવા દસ વરશની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા
થઈ શકે એવા ગુનાહનુ તહોમત મુકયું હોય અથવા એના ગુનાહને માટે તે પકડવા લા
યક થયો હોયતો પેલા શખ્સને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર
ની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા અગર પકડવાના અથના છોડાવી મેલેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની
કોસીસ થઈ હોય તે શખ્સનો ઊપર મોતની શીખ્સા થઇ શકે એવા ગુનાહનુ તહોમત
મુકયુ હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા લાયક થયો હોયતો પેલા. શખ્શને સા
ત વરસની મુદતસુધીની બેમાનાં ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વ
ળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

પકડવાનો અથવા છોડી મુકેલા શખસ કોઇ ઈનસાફની કોરટના હુકમ કશાના હુકમ મુજબ અથવા તેને બદલે જોઈ શીકશા કરવાના કઇ હુકમ મુજબ જીવત. સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની કે તેથી વધારે મુદત સુધીનો સમુદરપીર અથવા શાશનોક દાસતવ અથવા કેદની શીક્ષાને લાયક હોય તો પેલા શખસને સાત વરશની મુદત સુધીનો બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે,

અથવા અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીસ થઈ હોય તે શખસની ઉપર મોતની શીકશાનો હુકમ થયો હોય તો પેલા શખશને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીનો બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

''૨૨૫ અ. ફોજદારી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે

જામીન આપવા ચુકયા ના સબબથી કેદમા રાખયુ હોયતાહાથી નાસીજવુ.

સારી રીતે ચાલવા બાબતનો જામીન આપવાને ચુકયાના સબબથી જે માણુસને કેદમાં રાખીયુ હોય, તે તાંહાથી નાશી જશે અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરશે તેને ઘણામાં ઘણુ એક વરસ શુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા અથવા દંડ અથવા એ બેઉ શીકશા કરવી (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ માં પરમાણે):

ટીકા.

મીહ અગરના કામદારને ગુનેગાર પકડવામા હરકત કરેનો સને ૧૮૩૭ નો આકટ ૨૭ મુજબ થશે.

સમુદરપારથી કાયદા વીરૂધ પાછુ આવવું.

૨૨૬ જે માણુસને કાયદા મુજબ સમુદરપાર કરયો હોય તે માણુસ પોતાની શમુદરપારની મુદત વીતીયાં પહેલાં તથા સીકસા માફ ન થયા છતા અગર સમુદરપારથી પાછો આવે તો તેને જીવતાં શુધી સમુદરપારની શીકશા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને તથા પાછો સમુદરપાર થતા પહેલાં તરણુ વરસની મુદત સુધીની શકત કેદની શીકશા પામવાને લાયક થશે.

ટીકા.

આ ગુનો થવાને એ જરૂરનુ છે કે ગુનેગારને ખરેખર કોઇ સ.સનીક ઠેકાણે મોકલેલો હોવો જોઇએ અને એ સખસ પોતાની સજા પુરી થઈ રહેતા અથવા માફ કરતા પહેલાં પછો આવવો જોઇએ જયાં કોઇ સમુદરપારની સજા ભોગવવા જતાં રસતેગી કેદમાથી નાસી આવીઓ તાં એવો ઠરાવ થયો કે તે ગુનો કલમ મુજબ સીકસા જોગછે અને ૨૨૬ મુજબ નથી (મ. હા. બા. ૪ પા. ૧૬૨) કો.

પ્ર. ૨૨૮. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સથાપોત કરવા માટે

મુદરપાર કરવામા આવ્યો હતો અને તાંહથી તેની સજા પુરી થવા અવલ નાશી આ વ્યો એ હકીકત સાબીત થવી જોઇએ ૪ મ. હા. રી- પા. ૧૫૨.

સીકસાની માફીની સરત તોડવી.

૨૨૭ કોઈ માણસે સીખશાની કઇ સરતી માફી કબુલ કરી હોય તે માણસ અગર જે સરતથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણી બુઝીને તોડે તો તે માણસને અગર તેણે અસલ શીખસામંની કાંઈ ભોગવી નહી હોય તો જે શીકશાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે સીકસા કરવામાં આવશે અને તે સીખસામની કઇ તેણે ભોગવી હોય તોતે સીક્ષામંની જેટલી નહી ભોગવી હોય તેટલી સીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર કઇ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઈપણ ભાગમા બેઠા છતાં તેનું ઈરાદાથી અપમાન કરવુ અથવા તેને હરકત કરવી.

૨૨૮ કોઈ સરકારી નોકર કાંઇ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઈપણ ભાગમાં બેઠા હોય તે વેળાએ તે સરકારી નોકરનુ જે માણસ ઈરાદાથી અપમાન કરે અથવા તેને હરકત કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૩૬ મુજબ કરેલાં કામનો પરીણામ જ્યારે આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થાય તીયારે સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમના અરથ પરમાણે ઈનસાફમાં ગુનોહ કરયો એમ છે જેના ઉપર અપીલ ચાલેછે. (મ. હા.કો. વા. ૪ પા. ૧૪૬). જે શખ્સો ઈનશાફી કોરટ આગળ પુરાવો આપવામાં સવાલના સીધા જવાબ આપવા ના પાડવાના અથવા અડસત કરવાના ગુનેગરો હોય તેઓએ જો તેમની ચાલ ઈરાદાથી હરકત થતી હોય તો આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થશે. (મુ.હા. વા. ૧૦ પા. ૬૯). જ્યારે કોરટમાં રહેવા હુકમ કરયો હોય તારે કોરટ છોડવી અથવા કેદીનો ઈનસાફ થતો હોય તે વખતે તેને બહારથી ઈસારતો કરવી એ આ કલમ પરમાણેના ગુનાઓ નથી (મ. હા. તા. ૧૭ જાનેવારી અને તા. ૨૧ અકટોબર સને ૧૮૭૦). પોલીશ સીપાઈએ પોશાક નહી પહેરવાથી આ કલમ પરમાણે અપમાન કીંવા કલમ ૭૩ પરમાણે ગુનો થતો નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. કો. તા.૨૩ જુલાઈ સને ૧૮૬૭). કોરટના સવાલનો જવાબ બરાબર નહી આપવાથી કીંવા નહી કબુલ કરવાથી આ કલમ પરમાણે બેઅદબી કીંવા હરકત કરવાનો ગુનો નથી (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) વા. ૪ પા. ૬—૭). જવાબ આપવા ના કબુલ કરેલી તે કબુલ કરેથી કોરટ સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૪ થી માફ કરી શકે ... કોરટની સમક્ષ ગુનો થયો હોયતો સમન વારંટ કાડવાની જરૂર નથી સને ૧૮૭૨નો ... ૧૦ કલમ ૨૦૬ શીક્ષાનો ઠરાવ કરયો હશે તો ઠરાવ કરવા શીવાયકોરટ બધ .

નહી. સહેદી શાક્ષી આપતા ફેરફાર બોલ્યો તેથી કોઈ સરકારી નોકર
નુ કામ ચાલતા તેને હરકત કરવાનો ગુનો બનતો નથી મુ. હા. કોરટ ત
લઈ સને ૧૮૫૭ વા. ૪ પા. ૬). રેજીસટરેશન આકટના કલમ ૮૨ પરમાણે
સટરાર એ સરકારી નોકરછે અને તેની આગળ જે કામ ચાલે તે આ. કલમ ૨૨૮ પર
માણે ઈનસાફી કામ કહેવાય અને પુરાવ લેવાનો તેને કાયદા પરમાણે અધીકાર છે. તે
થી પુરાવાના કાયદાની કલમ ૩ મા બતાવેથી વાખીયા પરમાણે તેની પણ એક કોરટ છે.
૧૩ બં. લા. રી. પા. ૪૦. સબરજીસટરાર અને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૩૫
૪૩૬ પરમાણે પોતેજ ઈનશાફ કરવો હતો મજીસતરેટે અધીકાર વગર કામ
માગ્યુ માટે તેનો હુકમ રદ કરવામાં આવીઓ (જુવો ઊપરનોજ ફેંસલો). પુછેલા સવા
લનો સીધો જવાબ ન દે અથવા જવાબ દેવાની ગફલત કરવામા આવે તો તે આ કલ
મ પરમાણે ગુનો થતો નથી. કો. ઈ. ડા. પા ૩૪૩. એક જજ કોરટમાં બારીસટરને ગુસો
લાગે એવુ ક.ઈબોલે તેનો ખુલાસો માગવા એ બારીશટરે કોઈ શખસને એ જજને બા
નગી ઘેર મોકલે તો એ બારીશટરે તથા ખુલાશો પુછવા જનારે કોરટનું અપમાન કરયુ
કહેવાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૭૪૩. આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો ઠરાવતી વખતે કોરટનો
શું તિરસકાર થયો તે અને તેના કારણ તોહોમતદારે જે બચાવ કરયો હોય તે અને
કોરટનું ફાઈનડીગ અને ઠરાવ એ સગળું લખવું જોઈએ. જો એ પરમાણે કરવામાં ન
આવે તો કરેલી શીક્ષા રદ થાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૩૪. આ કલમ પરમાણેનો
સથાપીત કરતાં પેહેલાં અપમાન કરવાનો ઈરાદો હતે, એવું સાબીત થવું જો
વી. રી. પ્ર. ૬૨. સાક્ષી હળવે હળવે બોલી કોરટનો વખત બગાડે તેથી
કલમ પ્રમાણે ગુનાહ કરયો કહેવાય નહી. ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫.

૨૨૯. ફલાણી બાબતમાં જયુરર અથવા આશેસર દાખલ થઈ નામ લખી મોકલા

જયુરર અથવા આસેશર નો વેષ લેવો. } ય. અથવા ટીપમાં લખાય, અને અને શોગંદ અપાય એવો કાયદા મુજબ મારો હક નથી એવું જે માણુસ જાણતો હોય

તે માણુસ વેષ બદલે અથવા બીજી રીતે, અગર તે બાબતમાં જયુરર અથવા આસેસર
દાખલ ઈરાદાથી પોતાનું નામ લખી મોકલાવે: અથવા ટીપમાં લખાવે અથવા સેગંદ
ખાય, અથવા પોતે જાણુયા છતાં તેમ થવા દે અથવા કાયદા વીરૂધ મારૂ નામ લખી
મોકલ્યું છે, અથવા ટીપમાં લખ્યું છે, અથવા સેગંદ આપયા છે, એમ પોતે જાણુયા
છતાં. જે માણુસ બુધી પુરવક તે જુરીમાં બેસીને અથવા તે આસેસર દાખલ કામ કરે
તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની
અથવા એ બનેની, શીખશા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૨ મો.

શીકા તથા સરકારી સ્ટાંપ સબંધી ગુનાઓ બાબત.

જે ધાતુ નાણા દાખલ વપરાતો હોય, તથા જે પર છાપ મારી ને નાણાં દાખલ વાપરવા માટે તેને કોઈ સરકારના હુકમથી બહાર પાડયો હોય તે ધાતુ.

છાપ મારીને તેને રાણીના હુકમથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારના, અથવા કોઈ પણ પરેસીડેનશીની સરકારના, અથવા રાણીના રાજ્ય માંહેલી કોઈ પણ સરકારનાં, હુકમથી નાણા દાખલ વાપરવા માટે બહાર પાડયો હોય, તે શીકો તે રાણીનો શીકો.

રાણીનો શીકો.

દરસટાંત (અ) કોડીઓ શીકા નથી.

(બ.) વગર છાપેલા તરાંબાના ગઠા. અગર નાણા દાખલ વપરાય તોપણ શીકા નથી.

(ક.) ચાદ કાથ શીકો ન ગણાય. કેમ કે તે નાણા દાખલ વાપરવાના ઈરાદાથી થએલા નથી.

(ડ.) જે શીકાનુ નામ કંપનીનો રૂપીઓ પડયું છે તે રાણીનો શીકો છે.

ટીકા.

અક્બર બાદશાના વખતનો શીકો ખોટો બનાવવો એ આ કલમ પરમાણે ખોટો બનાવ્યો થતો નથી. રીગં વીરૂધ બાપુ જાદવ ૧૧ મુ. હા. રી. પા. ૧૭૨.

૨૩૧ જે માણસ શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણીબુજીને સીકો ખોટો બનાવવાના કારોયાનો કાઈપણ ભાગ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખ્યા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શીકા ખોટો બનાવવો.

ખુલાસો—જે શખસ ઠગબાજી કરવાના ઈરાદાથી અથવા એમ કરવાથી ઠગબાજી થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા કોઈ ખરા શીકાને બીજા શીકા સરખો દખાતો કરે તે સખસે આ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફક્ત ચાંદજ હોય તો તે બનાવટનો શીકો નથી જો કે તે ઠગલબાજીથી કોઈ અજાન શખસને એ નાણુ છે એમ સમજાવીયુ હોય .પણ (મદરાસ હાઈકોરટના સને ૧૮૬૪ ના કલમ ૨૪૦ ઉપર ફેંસલા. અને કદાચ ધાતુ ઉપર બનાવટ કરયુ હોય તે ધાતુ જે શીકા બનાવ્યો હોય તેની ધાતુથી તદન જુદી હોય તોપણ એ એક હકીકતનો સવાલ થઈ પડશે કે આ તફાવત ફક્ત બનાવટનુ કામ વહેલુ બંધ પાડવાથી તો પડયો નથી? (મ. હા. તા. ૧૭ નવેમ્બર સને ૧૮૬૩).

૨૩૧ જે માણસ રાણીનો શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને રાણીનો શીકો, ખોટો બ…

રાણીનો શીકો ખોટો બનાવવો.

શીકો ખોટો બનાવવાના કામનો કોઈ પણ ભાગ [illegible] દસ [illegible] સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની [illegible], અને [illegible] પણ લાયક થશે.

૨૩૨ શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુ…

શીકો બનાવવાના હથીયાર બનાવવા અથવા વેચવા.

…સર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલો એમ જાણીને અથવા એમ [illegible] કરણ છતાં જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની [illegible] કીરીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણસને [illegible] વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૩૪ રાણીનો શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે…

રાણીનો સીકો ખોટો બનાવવાના હથીઆર બનાવવા અથવા વેચવા.

…કારણુસર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણુ છતાં જે માણસ કંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની કીરીયાનો કાંઈપણ ભાગ કરે અથવા તે [illegible] કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૩૫ શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર…

સીકો ખોટો બનાવવાનાં કારણુસર હથીઆર અથવા સામન પાસે રાખવો.

…વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં જે માણસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથીઆર અથવા સામાન રાખે તે માણસને તરણ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર ખોટો બનાવવાનો શીકો રાણીનો શીકો હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

હથીઆર વગેરે પકડવા માટે માજીસતરેટના અધીકાર કરીમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૩૭૭.

૨૩૬ જે માણસ બરીટીસ ઈંડીઆમાં છતાં બરીટીશ ઈંડીઆની બહાર કાંઈ શીકો ખોટો બનાવવામા મદદગારી કરે તે માણસને જાણુ તેણે બરીટીસ ઈંડીયાની માહેજતે સીકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરી હોય એની રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

હીંદુસતાનમાં રહીને હીંદુસતાનની બહાર કંઈ શીકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી.

સીક્કા ખોટો બનાવેનો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતા જે માણસ તે શીક્કા બરોટીશ ઇંડીઆ મધે લાવી બાહાર લઇ જાય તે માણસને તરણ વરશની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખોટો સીક્કા આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાથી બહાર લઇ જવો.

૨૩૮ કલણી ખોટો સીક્કા રાણીના સીક્કા ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં જે માણસ તે શીક્કા બરીટીશ ઇંડીઆ મધે લાવે અથવા બરીટીશ ઇંડીઆ મધેથી બહાર લઇ જાય તે માણસને જીવતાંસુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીના શીક્કા ખોટો બનાવેલો આ દેસમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઇ જવો.

૨૩૯ કોઈ માણસની પાસે કઇ ખોટા શીક્કા હોય અને તેની પસે તે શીક્કા આવયો તોયારે તેણે એમ જાણીયુ હોય કે આ શીક્કા ખેટો છે તે માણસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખસને આપે અથવા કોઇ સખશને તે લેવાને લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તે માણસને પાંચ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

કોઈ શીક્કા ખોટોછે એમ જાણીને રાખીયા હોય તે બીજાને આપવો.

ટીકા.

આ કલમ શીક્કા ખોટો બનાવનારને લાગુ પડતી નથી પણ જે ખોટા શીક્કા મેળવે અને લે તેને માટે છે. કો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૪.

૨૪૦ કોઈ માણસની પાસે કાંઇ ખોટા સીક્કા હોય અને તે શીક્કા રાણીના શીક્કા ખોટા બનાવલો હોય અને તેની પાસે તે શીક્કા આવયા તારે તેણે એમ જાણયુ હોય કે આ રાણીના શીક્કા ખોટો બનાવેલોછે તે માણસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખ્સને આપે અથવા કોઈ સખ્સને તે લેવાને લલચાવવાની કોસેશ કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીના કોઈ શીક્કા ખોટાછે એમ જાણીને રાખીઓ હોય તે બીજાને આપવો.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે જુરીએ અભીપરાય આપીઓ કે કેદી ગુનેગાર નથી તાર પછી ક. ૨૪૧ પરમાણે બીજો ચારજ રાખી તેજ મુકરદમો સેશન જડજ ફરી ચલાવી શકતા નથી (મુ. હા. ૧ ફેબરવારી સને ૧૮૫૮).

૨૪૧ કાંઈ ખોટો શીકો ખોટોછે એમ જે શખ્સ જાણતો હોય

કોઈ માણસની પાસે કાઈ શીકો પહેલા આવેતે વખતે એમ જાણતો ન હોય કે આ શીકો ખોટો છે તે શીકો તે માણસે કોઈને ખરા દાખલ આપવો.

કબજામાં લેતી વખતે તે ખોટોછે એમ જે શ[ખ્સ જાણતો] ન હોય તે શખ્સ અગર તે શીકો ખરા શીકા[...] ઈ બીજા શખ્સને આપે અથવા કોઈ બીજા [...] ખરાં શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશી[શ કરે તે] સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે[...] કેદની અથવા તે જેના જેવો ખોટો બનાવેલો [...] કાની કીમતની દસ ગણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી[ક્ષા કર]માં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

એક શીકા પાડનારો અ ખોટા કંપનીના રૂપીઆ પોતાના સેબની [...] એટલા સારૂ કે તે તે રૂપીઆ ચલાવે બ તે રૂપીઆ એક બાજા ચલાવ[...] ચાતો આપે અને क તે ખોટા છે એમ જાણીને તે રૂપીઆ વેચાતા લે પછી [...] લઈને તેની કીમતમા તે રૂપીઆ क ड ને આપે અને ड તે ખોટાછે એમ ન જાણું [...] પાછળથી તે રૂપીયા લીધા પછી તે ખોટા છે એમ ड ને ખબર પડે અને ड તા[...] પછી તે ખરા હોય એવી રીતે તે રૂપીઆ કોઈને આપે તો ड ને ફક્ત આ કલમ [...] [મુજ]બ શીક્ષા થઈ શકેછે પણ . ब તથા क એઓને મુકદમાની ફકીઅત મુજબ પંદરમી [...] [અ]થવા ૨૪૦ કલમ પરમાણે શીક્ષા થઈ શકેછે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણે ગુનો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર જે શીકકો ખોટો જા[ણ]તો હોય તે ખરા દાખલ લેવાનુ કોઈને લલચાવવાનુ પ્રયતન કરે અથવા આપે . એ[મ] સાબીત થવુ જોઈએ ૪ બ. હા. રી. પ્ર. ૬૨.

૨૪૨ કાંઈ ખોટો શીકો પોતાના કબજામાં આવ્યો હોય તે વખતે તે ખોટ છે [એ]

કોઈ શીકો કોઈ શખ્સની પાશે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યુ હોય [ક]ે આ સીકો ખોટ છે તે [શ]ખ્સે તે ખોટો સીકો [પ]ાશે રાખવો.

મ જાણ્યુ છતાં જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થ[વા] એવા ઈરાદાથી તે ખોટા શાકા પોતાના કબજામાં રાખે [તે] માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે [...] કારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૪૩ રાણીના શીકા જેવો ખોટો બનાવેલો કોઈ સીકો પોતાના કબજામાં આ[...]

રાણીનો કોઈ શીકો કો[ઈ] શખ્સની પાશે આવ[ત]ી વખતે તેણે એમ જા[...]

વ્યો હોય તે વખતે તે શીકો ખોટો બનાવેલોછે એમ [...] ણ્યા છતા જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થાય [એ]વા ઈરાદાથી તે શીકો પોતના કબજામા રાખે તે માણસને

ણુક હોય કે આ શીકો ખોટો છે તે સમજશે તે ખોટો શીકકો પુરો રાખવો.

સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટંકસાળમાં નોકર રહેલા માણસે કાયદામાં ઠરાવેલા વજન મેળવણીથી જુદાં વજન અથવા મેલવણીનો શીકો બનાવવો.

૨૪૪ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળમાં જે માણસ નોકર રહેલો હોય તે માણસ તે ટંકશાળમાંથી નીકળતો કોઈ શીકો તે શીકાનુ વજન અથવા મેળવણી કાયદાથી કરી હોય તેથી જુદા વજન અથવા મેળવણીનો થાય એવા ઈરાદાથી અગર કંઈ કામ કરે અથવા જે કામ કરવાની તેને કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે કામ કરવામા કસુર કરે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષ કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા એકલો દંડ થાય નહીં; ૧ મુંબઈ હાઈ કોરટ રી. પાનુ ૩૧ _

શીકા પાડવાનુ કંઇ હથીઆર કોઈ ટંકશાળમાથી કાયદા વીરૂધ લઈ જવુ.

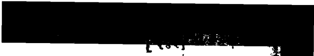
૨૪૫ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈપણ ટંકશાળ મધેથી કાયદેસર અખતીઆર વીના જે માણસ કંઇ શીકા પાડવાનુ હથીઆર અથવા ઓજાર લઈ જાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

જ્યાં કંઈ શખસનો ગુનો કરવાનો આ (કલમ મુજબ ટંકશાળમાથી શીકા પાડવાનો ઓજાર લઈ જવાનો) ઈરાદો માલમ પડયો હોય અને જો અધીકારીઓ આ પ્રમાણે જાણ્યા છતાં તેને પકડવાના કારણ સારૂ તે ગુનો કરવા દેતો તે કંઈ કેદીનો એ પર માણે શીક્ષા કરવાનો કાયદેસર આધાર નથી (લા. રી. કરાઉનકેસીસ વાલ્યમ ૧ પાનુ ૨૮૪).

દગલ બાજીથી અથવા બદદાનતથી કોઈ શીકાનુ વજન ઓછુ કરવુ અથવા તેની મેળવણીમા ફેરફાર

૨૪૬ કોઈ પણ શીકા ઉપર જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવી કંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનુ વજન ઓછુ થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય તે માણસને તરણ વરસની મુદતસુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસે—કોઇ શખસ એક શીકાનો કંઇ અંશ કોરી કહાડે અને તે ઠેકાણે બીજી વસતુ મુકે તો તેણે તે શીકાની મેળવણી બદલી એમ સમજવું.

દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી રાણીના શીકાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તેની મેળવણી બદલવી.

૨૪૭ રાણીના શીકાઓમાંના કોઇપણ શીકા ઊપર જો માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવી કાંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનું વજન ઓછું થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખ્સા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ શીકા બીજા શીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઈરાદાથી તે શીકાનું રૂપબદલવું.

૨૪૮ કોઇપણ સીકા ઊપર જો કોઇ માણસ એવી કંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકા કોઇ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો તે માણસને તરણ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને લાયક થશે.

રાણીના કોઇ શીકા બીજા સીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઈરાદાથી તે શીકાનું રૂપ બદલવું.

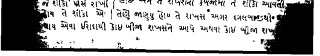
૨૪૯ રાણીના શીકાઓમાંના કોઇપણ શીકા ઊપર જો કોઈ માણસ એવી કંઈ કીરીયા કરે કે તેથી શીકાનું રૂપ બદલાય અને તે એવા ઈરાદાથી કે શીકા કોઈ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શીકામાં ફેરફાર થએલોછે એવું જાણીને જે શીકા પમે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૫૦ કોઇ શખશના કબજામાં કંઇ શીકા હોય અને તે શીકા બાબત ૨૪૬ મી અથવા ૨૪૮ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવો હોય અને તે સીકા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખસના કબજામાં તે શીકા આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તે સખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી તે શીકા કોઈ બીજા શખસને આપે અથવા કોઈ બીજા શખસને તે સીકા લેવાને લલચાવવાની કોસીસ કરે તો તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શીકામાં ફેરફાર થયેલોછે એમ જાણીછે રાણીના જે શીકા પાસે રાખી હોય તે શીકા ઓ

૨૫૧ કોઈ શખશના કબજામાં કંઇ શીકા હોય અને તે શીકા બાબત ૨૪૭ મી અથવા ૨૪૯ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવીઓ હોય અને તે શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખશના કબજામાં તે શીકા આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તે શખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઇ બીજા શખસને આપે અથવા કોઇ બીજા શખ

[illegible] લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે [illegible]ની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ શખસની પાસે કઇ ફેરફાર થયેલો શીકો આવતા વખતે તેમ ફેરફાર થયેલોછે. એમ તેણે જાણ્યા [illegible]

૨૫૨ જે. શીકા બાબત ૨૪૬ તથા ૨૪૮ મી એ બે કલમે માંથી ગમે તે કલમમા બીયાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય તે શીકો દગલબ જીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઇ માણુસના કબજામા હોય અને શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણુસના કબજામાં તે શીકો આવ[illegible] માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે [illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સુખસની પાસે કાંઈ ફેરફાર થયેલો રાણીનો શીકો આવતા વખતે તેમા ફેરફાર થયેલ છે એમ તેણે જાણ્યા છતા તે પાસે રાખવો.

[illegible]૨૪૭ તથા ૨૪૯ મી એ બે કલમે માંની ગમે તે કલમમાં બાયાન કરેલો ગુનો કરવામા આવ્યો હોય તે શીકો દગલબા જીથી અથવ દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઈ માણુસના કબજામાં હોય અને તે શિકા બાબત તે ગુનો કરવામા આવેલો છે એમ તે માણુસના કબજામાં તે સીકો આવતી વખતે તેણે જાણ્યુ હોય તો તે માણુસને પાચ વરસની મુદત સુધીની બેમનાંગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

જે શીકો કોઇમાણુસનીપાસે પહેલાં આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલ છે એમ તેણે જાણ્યુ ન હોય તો તે શીકો તેણે બીજાને ખરા શીકા દાખલ આપવો

૨૫૪ જે શીકા બાબત કોઈ એમ જાણતો હોય કે એની ઉપર કલમ ૨૪૬, ૨૪૭ ૨૪૮ અથવા ૨૪૯ મો માં લખીછે તેવી કંઇ કીરોયા કરવામાં આવી છે પણ જે શીકો તે સખસના કબજામાં આવતી વખતે તે બાબત તેવી કઇ કીરોયા કરવામાં આવેલીછે એમ તેણે જાણેલુ ન હોય તે શખસ ખગર કોઈ બીજા શખસને તે શીકો ખરા સીકા દાખલ અથવા તે સીકો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શીકા દાખલ આપે અથવા કોઈ શખસને તે શીકો ખરા શીકા દાખલ અથવા તે શીકો જે જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પરકારના શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશીશ કરે તો તે શખસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે બદલેલો શીકો જે શિકાને ઠેકાણે ચલાવ્યો હોય અથવા ચલાવવાની કોશીસ કરી હોય તે શીકાની કીમત કરતા દસ ઘણી રકમ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવો.

૨૫૫ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બહાર પાડેલો કોઈપણ સટાંપ જે માણુસ ખોટો બનાવે અથવા જાણી બુઝીને તે ખોટો બનાવવાની કીરીયાનો કઇપણ ભાગ કરે. તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદ્ર

ની અથવા દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શી
આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે

ખુલાસે—કોઈ શખ્સ એક પરકારના ખરા સટાંપને બીજા પરકારના
દેખાતો કરીને ખોટો સટાપ બનાવે, તેણે આ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

દાકની ટીકીટ ખોટી બનાવનારને સારૂ સને ૧૮૬૬ નો આકટ ૧૪ ભાગ ૬—૭
રૂપઈઆના શટાંપ તરીકે એક આનાનો શટાંપ ચલાવવો તે એક રૂપઈઆનો સટંપ
નથી રાણી વીરૂધ સરૂપચંદરદાસ કા. ઈ. ડા. ફ. ૨૫૪.

સરકારી સટાંપ ખો બનાવવાના કારણસર કોઈ હથીઆર અથવા સા ન પસે રાખવે.

ર સરકારે બહાર પાડેલો કોઈ સટાપ ખોટો બનવવાના
કારણસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણસર વાપરવાનો
ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છ
તાં જે માણુસ પોતાના કબજામાં કઈ હથીઆર અથવા. સા
માન રાખે તે માણસને સાત વરશની મુદત શુધી
બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ
લાયક થસે.

૨૫૭ મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સટંપ ખોટો બનાવવાના

કોઈ સરકારી સટાંપ ખોટો બનાવવાના કરણસર કાંઈ હથીઆર બનાવવું અથવા વેચવું.

કારણસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણસર વાપરવાનો
ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ
છતાં જે માણસ કઈ હથીઆર બનાવે અથવા તે બનાવવા
ની કીરીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વે
ચે કે કોઈને આપે, તે માણશને સાત વરસનો મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકરની
કેદની સીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૨૫૮ ફલાણો સટંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સટાંપ જે

સરકારી સટાપ ખોટો બનવેલા વેચવા.

વો ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ
કારણ છતાં જે માણુસ તે સટાંપને વેચે અથવા વેચવાનુ ક
હે તે માણુસને સાત વરસનિ મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં
આવસે અને વળી દંડને પણ લાયક થસે.

૨૫૯ ફલાણો સટાંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ

સરકારી સટાપ ખોટો બનાવેલો પાસે રાખવો.

જેવો ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણી તેને
દાખલ વાપરવાના અથવા આપવાના ઈરાદાથી
ખરા સટાપ દાખલ વાપરવામાં આવે એટલા માટે જે માણુસ તે સટાંપ
જામા રાખે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પર
શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

[illegible] શટાંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ[illegible]

સરકારી શટાંપ ખોટો વો ખોટો બનવેલો છે એમ જાણ્યાને જે માણસ તે[illegible] [illegible]પલો છે એમ જાણ્યાં પને ખરા શટાપ દાખલ વાપરે તે માણસને સાત વ[illegible] [illegible]તાં તે ખરા દાખલ મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દં[illegible] [illegible] અથવા એ બ નેનો સીક્ષા કરવામા આવશે.

[illegible] સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે પર સરકારી શટાપ હોય એવા કોઈ પદારથ ઉપરથી કઈ લખાણ ચેરી નાખવું અથવા કોઈ લેખને માટે કાઈ શટાપ વાપરયો હોય તે શટાપ તે લેખ પરથી કાહાડી નાખવા.

[illegible]૧. જે પદારથ મેહેસુલના કારણસર સરકરે બાહાર પાડેલો શટાંપ લગાડેલો હોય તે પદારથ ઉપરથી જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે શટાપ વાપરયો હોય તે લખાણ અથવા લેખ જે માણસ દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી કાહાડી અથવા ચેરી નાખે અથવા કોઈ શટાપ કાંઈ બીજા લખાણ અથવા લેખને માટે વાપરવામા આવે એટલા માટે જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે સટાપ વાપરયો હોય તે લખાણ અથવા લેખ પરથી જે માણસ તે શટાપને કાહાડી નાખે ત માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ સરકારી શટાપ આગળ વાપરેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે પાછો વાપરવો.

૨૬૨. મેહેસુલના કારણસર સરકરે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ શટાપ આગળ વપરાયલો છે એમ જાણ્યા છતાં દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ કઈ પણ કારણસર તે સટાપ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

[illegible] વાપરેલો છે એ[illegible]ની કઈ નીશાની [illegible]ખવી.

૨૬૩. મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ શટાપ વપરાયલો છે એમ દેખાડવા સરૂ તે શટાપ પર કરેલી અથવા મારેલી કઈ નીશાની દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ છેલી અથવા કાહાડી નખે અથ[illegible] એહેવી કઈ નીશાની છોલી અથવા કાહાડી નાખી હોય એવો કોઈ [illegible] જાણી બુઝીને પોતાના કબજામાં રાખે અથવા વેચે અથવા કોઈને [illegible] કોઈ શટાંપ વપરાયલો જાણ્યા છતાં જે માણસ તે શટાંપ વેચે અ[illegible] માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંનો ગમે તે પરકારની [illegible] નેની શીખશા કરવામા આવશે.

[illegible] ૧૩ મો.

[illegible] માપ સબંધી ગુનાહ બાબત.

[illegible]. તે જવાનું કાઈ પણ યંત્ર ખોટું છે એવું જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી,

તોળવાનું ખોટું યંતર દગલબાજીથી વાપરવું. | વાપરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીખશા કરવામા આવશે.

દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કરશે

ટીકા.

...શીને પકડવાનો પોલીસને સને ૧૮૭૨ ના ... કલમ ૩૮૧ થી અખતીયાર છે.

ખોટા કાટલાં અથવા માપ પાસે રાખવા. | ૨૬૬. તોળવાનું કઈ પણ યંતર અથવા કાંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભર...લનું કાંઈ માપ ખોટું છે એવું જાણને, તથા તે દગલબાજીથી વાપરવામા આવે એવા ઈરાદાથી, જે માણસ પોતાની પાસે રાખે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડ અથવા એ બંનેની શીખશા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વધારે વજનનાં કાટલાં કબજામાં રાખવાના તેહોમનમાં દગલબાજીનો ઈરાદો સાબીત નથી વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુબઈ હાઇકોરટ તારીખ ૨૭ જાનેવારી શને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૨ પ્રષ્ટ ૧૮૧. કુલાબાને સ'રૂ સને ૧૮૬૫ નો મુંબાઇનો આક્ટ છે તે મુજબ દરો. મંજુર કરેલા માપ કરતા વધારે માપનાં કાટલાં કોઇના કબજામા હોય તેટલા ઉપરથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી. તોમતનામામા દગલબાજી ભરેલો ઈરાદો લખવો જોઇએ, અને તે સાબેત પણ થવો જોઇએ. (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૨૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ પા. ૧૮૧) પકડવા માટે પોલીશના આધીકાર માટે જુવો. ક્રી. પ્રો. કો. કલમ ૩૮૧ મંજુર કરેલાં કાટલાં સીવાય વધારે વજનનાં કાટલા કેઈ સખસ કબજામાં રાખે તો તેટલાજ ઊપરથી તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય નહી. તેનો કપટ ભરેલો ઈરાદો હતો એવું સાબીત થવું જોઇએ. રાણી વીરૂધ, દામોદર દયાળજી. ૧ મુ. હા. રી. પ્ર. ૧૮૮,

ખોટા કાટલા અથવા માપ બનાવવાં વેચવાં. | ૨૬૭. તોળવાનું કાંઇ પણ યંતર, અથવા કંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભરતનું કઈ માપ ખોટું છે એવું જાણીને જે માણસ બનાવે વેચે અથવા કોઇને આપે એટલા સારૂ કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય અથવા એવું જાણીને કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય એવો સંભવ છે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથ...

[redacted]

આ એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૪ મો.

[redacted]

અથવા જેઓના કબજામાં તાંહાં પાડોસમાં કોઈ મીલકત હોય તે સરવ મા[redacted] સાધારણ નુકશાન. ભય, અથવા દુઃખ થાય અથવા જેથી જે શખસેને કોઈ[redacted] નીક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે સખસોને નુકશાન, અડચણ. ભય, અથવા[redacted] આ વીના રેહેજ નહી તે શખસે લોકાપકાર કૃત્ય કરયું એમ સમજવું.

[redacted] • કોઈ • સરવોપકારક કરત્યથી કઇ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય, તો તે સ[redacted]ી સે ગુનોહ માફ થઈ શકતો નથી.

ટીકા.

ફોજદારી કાયદા મુજબ શીક્ષા જોગ અપકારક કરતીયો ફોજદારી ફરીઆદ પહે માં અગર ફોજદારી ફરીઆદ વગર દીવાનીમાં ચાલે (મુંબઈ હાઈકોરટ વા. ૧ પા. ૨) સને ૧૮૭૨ ના આંકટ ૧૦ બાબ ૨૦ પરમાણે કામ ચલાવવા શીવાય આ કલમ પર માણે કામ ચલાવયું તે કાયદા વીરૂધ નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ) તા૦ ૧૭ સપટેંબર સને ૧૮૬૯ નંબર ૧૪૨. જુગાર રમનારને કે રમાડનારને આ કલમ પરમાણે લોકપરકાર કરત કરું એમ ગણી શાક્ષા કરેલા તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૯ પરમાણે કામ ચલાવવું, જુગાર રમવાના સાધન હથીઆર નકી કરી લેવા લીધુ હશે તેથી સરવજનીક પીડા ઊતપન થાયછે પણ લોકોને ખરેખરી પીડા થયનો પુરાવો ન હોવાથી ફકત કોઇને પોતાના ઘરમાં જુગાર રમવાને બોલાવાથી દરેક માણસથો આ કલમ પરમાણે સારવજનીક પીડા કરયાનો ગુનેગાર ઠરી શકતો નથી (મુઃ હા. તા. ૧ લી ડીસમબર સને ૧૮૬૦ વા. ૭ પાનુ ૭૪. ખાનગી રમતાનુ રોકાણ એ લોકાપકારક કરતો ય નથી ૨ વી. રી. પા. ૩૫ (ફોજદારી) પોતાનો ઘોડો છુટો જતો રાખે નહી એ લોકાપકારક કરતીય નથી ક વી. રી. પા. ૭૧ આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ બનવા માટે એવુ સાબીત કરવુ જોઇએ કે કઇ ભય અગર હેરાન ગતી અગર ઈજા સરવ લોકના કોઈ જથા અથવા એક જાતના કે વરગના લોકોના વીશેસ ભાગને મીલકતનો ઉપભોગ કરતાં ઈજા થઇ છે અથવા કોઇ સારવજનીક હકનો ભોગવટો કરતા ઈજા થઇછે ૯ વી. રી. પા. ૭૦ (ફોજદારી).

૨૬૯. જે માણુસ કાયદા વીરૂધ અથવા ગફલતથી એવું કાંઈ કામ કરે, કે જેથી

જીંદગીને જોખમ પો હોચે એવો રોગનો ચેપ પસરે એવું ગફલતીનું કામ.

જીંદગીને જોખમવાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરશે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે, માણસને છ મ...ની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બં...શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ચેપ સહિત શીતળા કાહાડવાનું કામ અટકાવવા તરીકે સુધ બુધીથી કરયું હોય તો તે આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક થશે નહીં (મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૧૦ જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

જીંદગીને જોખમ પહોંચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવુ દ્વેશ બુધીનુ કામ.

૨૭૦ જે માણસ દ્વેસ બુધીથી એવું કંઈ કામ કરે કે જેથી જીંદગીને જોખમવાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરે એવો સંભવ હોય અને એવો સંભવછે એમ તે જાણતો અથવા એમ માનવાનુ તેને કારણ હોય તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

રોગના સબબથી દુર રહેવા સબંધીની કાંઈ કાનુન ન માનવી.

૨૭૧ કોઈ વહાણને રોગના સબબથી દુર રાખવા બાબતનાં અથવા ને સબબથી દુર રાખેલા વાહાણોનો કીનારા સાથેનો અથવા બીજા વહાણો સાથેનો વહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસત કરવા બાબતની અથવા જે જગોમાં કાંઈ ચેપી રોગ ચાલતો હોય તે જગો તથા બીજી જગોની વચ્ચે વહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસત કરવા બાબતની હીંદુસતાનની સરકારે અથવા કોઈ પણ સરકારે કરીને જાહેર કરેલી કોઈ કાનુન જે માણસ જાણી બુઝીને ન મને તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

વેચવાનો ઇરાદો રાખીને ખાવાની અથવા પીવાની વસતુમાં કંઈ ભેળ કરવી.

૨૭૨ કોઈ માણસ કંઈ ખાવાની અથવા પીવાની વસતુમાં ભેળ કરે ... કે તેથી જે વસતુ ખાવાથી અથવા પીવાથી અવગુ... અને એવા ઇરાદાથી કે તે વસતુ ખાવાને અથવા પીવાને વેચવી અથવા તે ખાવાને અથવા પીવાને વેચાસે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખાવાની અથવા પીવાની અવગુણ કારક વસતુ વેચવી.

૨૭૩ જે વસતુ અવગુણ કારક કરેલી અથવા થએલી હોય અથવા ખવા અથવા પીવા જોગ સથીતીમા ન હોય તેવી કાંઈ વસતુ ખાવા અથવા પીવાની વસતુ દાખલ કોઈ માણસ વેચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અને તે વસતુ ખાવામાં અથવા પીવા

[illegible]છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં એ પરમાણે [illegible] મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદનો અ[illegible] સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

[illegible]ણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઉશધમાં કાંઈ ભે[illegible]ળે રાખે કે તેથી તે વસાણાનો અથવા તઈઆર [illegible]ઉસધનો ગુણ ઓછો થાય અથવા તેની અશર બ[illegible]ગુણકારક થાય અને તેમાં તેવો કાંઈ ભેળ ન થઈ હોય એ પ્રમા[illegible] સંરૂ વેચવી અથવા વાપરવી એવા ઈરાદાથી અથવા તેવા કા[illegible] વપરાશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તે એ પરમાણે કરે [illegible]મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એ[illegible]પીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

[illegible]૫૦ કંઈ વસાણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઉશધમાં તેનો ગુણ ઓછો થાય [illegible]ળેલાં વસાણા વે[illegible] } અથવા તેની અશર બદલાય અથવા તે અવગુણકારક થાય એવી રીતે કંઈ ભેળ થએલીછે એમ જાણીને જે માણસ તે [illegible]અથવા તઈઆર કરેલુ અઉશધ તેમાં ભેળ ન થઈ હોય એ પરમાણે કાંઈ દ[illegible]મને સરૂ વેચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનામાથી [illegible]થવા જે શખસને તેમા ભેળ થએલીખબર ન હોય એવા કંઈ શખસ પાસે તે દ[illegible] વપરાવે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર[illegible] અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કર[illegible]વશે.

[illegible] કાંઈ વસાણુ અથવા તઈઆર કરેલુ અઉશધ તે જુદુ વસાણુ અથવા તઈ[illegible]આર કરેલું અઉશધ હોય એવી રીતે કંઈ દવાના કામને સા[illegible]ણને તે જુદુ [illegible]રૂ જે માણસ જાણી બુજીને વચે અથવા વેચવાનુ કહે અ[illegible]સાણુ તઈઆર[illegible]થવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનમથી આપે તે મા[illegible]શધ હેય એ[illegible]ણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર[illegible]નુ. [illegible] અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા [illegible]આવશે.

[illegible] કોઈપણ સારવજનીક ઝરા અથવા જળાશયનુ પાણી જે માણસ બુધી પુર[illegible]વક બગાડે અથવા મેલુ કરે એવી રીતે કે તેથી તે પાણી [illegible]નીક ઝરા અથવા [illegible] રોજ જે કામમાં વપરાતુ હોય તે કામને સારૂ તે ઓછુ [illegible]નુ પાણી મેલુ ક[illegible] લાગક થાય તો તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની રવું.

બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બને

ની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

આ કલમમાં નદી એ સબંદમા સરવજનીક ચસમાનો
ઇ હાઈ કોરટ તા૦૨ જુલાઈ સને ૧૮૬૯ કરમીનલ રોપોરટ

હવાને તનદુરસતીમાંબીગા ડ કરે એવી કરવી — ૨૭૮ કોઈ જગાની હવા જે મણુસ ખુશીપુરવક બીગાડે ગાની પડોસમા ઘણું કરીને રહેનારા અથવા કોઈ સરીઆમ રસતા ઊપર ફરનારા સખસેની નદુરસતીમાં બીગાડ થાય તે મણુસને પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ કલમ ૨૩ મુજબ થઈ સકે.

શરીઆમ રસતાપર બેફી કરાઈથી હાંકવું અથવાસ વારી કરવી. — ૨૭૯ કોઈ સરીઆમ રસતા ઉપર જે સખસ કાંઈ ગાડી એવો બેફીકરીં અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે હાકે અથવા સવારી કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમા આવે અથવા કોઈ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુંકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય તે સખશને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

(૨૭૯—૨૮૯)કલમો જે નુકશાન થયું હોય તે જુદુ રાખી તેમા થએલી ગફલત શીક્ષા જોગ કરે છે. એ ખુલુ છે કે ગુનાનુ તત્વ ફકત નુકસાન થવાના સંભવમાં રહેલું છે અને તે ગુનો ખરેખર બનવામાંજ રહેલું નથી કારણ કે બધી કલમોમાં વ્યથા અથવા નુકશાન થસે એવો સંભવ દેખાય એવા અથવા એના જેવા શબદો આવેલા છે અને ખરેખર થએલા નુકશાનને વાસતે કલમો ૩૩૭ અને ૩૩૮ મુજબ શીક્ષા થાય છે જો એ ઘણુ વીચીતર છે કે ખરેખર થએલી વ્યથા જો એ વ્યથા ન બનેલી હોત તો વ્યથા કરવાના કરતને જેટલી શીક્ષા થાય તેના કરતા કલમ ૩૩૭ મુજબ ઓછી શીક્ષાને લાયક છે તેમજ જો તે નુકશાન ખરેખત પરતીવાદીની માલ મીલકતને કરેલું હોયતો તે નુકસાન કરવાનો કંઈ પણ ઇરાદો હોવો જોઇએ અથવા જે અ
થાય તે નુકશાન થશે એમ માનવાનું કારણ હેવું જોઇએ એમ પણ જરૂર ન
વી એલ, એનડ. એસ. વીરાઅ કંપની લા. રીપોરટ મેકોમન પલીઝ કેસ
૧૪)જો બેફાકરાઇથી નુકશાન થાય અથવા નુકગાન થસે એવો સંભવ હોય
ગફલતને સારૂ કોઈ શખસ ફોજદારીમા જવાબદાર થવા શારૂ તે કરતી
ફરીઆદ થએલી હોય તે તેની જાતની ગફલત અથવા તેનો પોતાનો વાક

જોઈએ દીવાનીમાં માણસ પોતાના નોકરના કરત્યને શારૂ જવાબદાર છે પણ ફોજદારી માં તે નથી એક હમણા બનેલા મુકદમામા કેદી દારૂખાંનાનો વેચનાર હતો. તેની બેરહા જરીમાં તેના ઘરમા આગ લાગી અને તેથી એક હવાઈ ઉડી અને બીજા માણસ ના પરાણ લીધા આમાં ઠરાવ થયો કે તે ફોજદારીમાં જવાબદાર નથી. ચીફ જસટીસ કોકબરંન સાહેબ કહે છે કે "કેદીએ તેના ઘરમા કેટલુંક દારૂખાનું રખુ પણ તે રાખવા થી કાંઈ આગ લાગી નથી કે જેથી મોત થયું એમા કઈ જાતની ગફલત થયાથીજ એ મોત થયું જો મોત દારૂખાનું રાખવાના શવભાવીક પરીણામથીજ થયું હોય તો એટલે કે જો એ દારૂખાનુ કેદીએ ગફલત ભરેલી રીતે રાખવાથી હવાઈ એની મેળે ફાટી હોતતે ગુનો સબોત થયાનો ઠરાવ બાહાલ રહે તો પણ અહીંઆ મોત બીજા કેઈ ના કરતીયથી થએલું હતું (રાણી વીરૂધ બેનેફલા જનરલ માજીસતરેટના મુકદમાઓ વા. ૨૮ પા. ૨૭) ગફલત સાબેત કરવાનો બોજો હમેશા ફરીઆદીના ઉપર રહે છે થ

• એલું નુકશાન જો પરતીવાદી ફલણી બીજી રીતે ચાલો હોત તો ન થાત માતર એટ લીજ વાત જો જે તેણે કરૂં અથવા કયા વગાનું રાખોયું તેમ તે બેટી રીતે અને ગફલતથી ચલે હોય તે શીવાય ગફલતનો પુરાવો થશે નહીં એક મુકદમામાં એક બઇ રી ઉપર આમનીબસ ફરી ગઈ હતી ત્યાં ચીફ જસટીસ સાહેબે મુકદમનો હકીકત કહીને નીચે પરમાણે કહુ હતું. આ મુકદમામાં એમ જણાય છે કે રાત અંધારી હતી અને બરફનું તોફાન હતું અને પગે ચલનારાએને રસતો ઓલગતાં જેટલી ગાડીવાનોની ગાડી હાંકતાં શંભાળ શખવાને ફરજ છે તેટલીજ શંભાળ રાખવાનો તેઓનો પણ ફર

• જ હતી એમ માલમ પડતુ નથી કે પરતીવાદીની ગાડી રાત ઉપર ત દોડતી આવતી હ તી એમ[illegible]હીં પણ તેથી ઊલટું જેટલે છેટે ગાડીવાન ગાડી હાંકતો હતો તે પરમા ણે પગે ચાલનારાઓને તેના આવવાનો ખબર હોય તો આઘાપ છા ખશી જઈ ઘોડા ના. ઝપાટામાથી નાકળી જવાનો પુશકળ વખત હતો ગાડીવાનને પોતાની ગાડી ઊભી રા ખી તે લોકોન રસતામાથી નાકળી જવાનો જેટલો વખત હતો તેટલો વખત તે લોકોને ગાડીના શપાટામાથી નીકળી જવાનો હતો અને ગાડીવાને પોતાની ફરજ ન બજાવી એમ કહેવાનું ફકત એટલુ જ કારણ બતાવવામા અવુ છે કે એ અકસમાત બનતીવખતે ગાડીવાન કનડ કટરના સાથે વાત કરવાઆમતેમ જોતો હતોપણ એમતેક ઈરાદેસરકામનેવાસને કરી શકેઅને તે પરમાણે તેકરતોહતો તે વખતેતે પોતાન રસતા ઉપરનીહાકનાનીબાજુએરાતસર દોડતી ગાડી હાકતો હતો તેથી કઈ પોતાની ફરજ તોડી એમ થતું નથી પરતીવાદીને ઘોડા તે લોકો ઊપર ગફલતથી દોડાવ્યા એમ કહેવાને જેટલું કરવુ છે તેટલુ જ કરવુ એ બાકી ઘોડા ઉપર દોડી એમ કહેવાને છે અને જો તેઓએ ઘોડાને કે આમનીબસને નુકશાન કરૂં હોય તો તેને સરકાર ઈનશાફથી કઢી શકત કે તેઓએ નુકશાનના જવાબદાર હતા નથી મારો એવો છે કે ગાડીઓ હાંકનારની પગે ચાલનારાઓની જેટલી તપાશ રાખવાની ફર જ છે તેટલીજ ફરજ રસતો ઓળંગતા ગાડીએની તપાસ રાખવાની પગે ચાલનારાઓ

ની છે જસટીશ વીલીઅમે કહ્યું કે હું એમાં મળતો છું અને ફકત એ
કહેવાનો ઈછા રાખુ છુ કે જુરીનો આગળ પુરાવો મુકવામા એક બીજો
જ અગતીયનો છે. તે એ છે કે જો બને તરહના ગફલત અથવા રાહેલત
પરાવથી સાબીત થતુ હોય તો જડજે બેમાંથી એ. શોધી કાઢવા જુરીને
ઈખતીઆર નથી પણ એથી જરાએ પુરાવો થતો નથી એમ માનવું જોઈએ. (
વુડલા જરનલ કોમન પેલેઝ કેસીસ વા. ૯ પા. ૩૩૩ મદરાસ હાઈકોરટ
૬ પા. ૨૨ મોહટ વીરૂધ બેટ ચંદલાહ રીપોરટશ પ્રીવીકઉનસીલ વા ૩ પા. (૧૫)
સ વીગેરેને નાથ ઘાલા વગર ગાડીએ જોડવાથી નુકશાન થતું નથી તથા બળદને નાથ
ઘાલા વગર ગાડું જોડીને હાંકી જતો હતો તેને આ કલમ પરમાણે બે ફીકરાઈનો
ગુનોહ લાગે નહી મુંબાઈ હાઈકોરટ તા. ૧૨ આગષ્ટ સને ૧૮૬૯ ક્રમીનલ રીપોરટસ
નં. ૧૦૨ નીવેડા બુક પ્રરટ ૩૭૮ સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ના કલમ ૩૧ રકમ ૩ મુ
જબ પણ થઈ શકે.

બે ફીકરાઈ વાહાણ ચલવવું.

૨૮૦ જે સખશ કઈ વાહાણ એવી બે ફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે ચલવે
કે તેથી માણસની જીદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ
બીજા સખશને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય તે સખસને છ મહીનાની
મુદત મુદીના બેમના ગમે તે પરકારની કેદનો અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના
દંડની અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બેદું અજવાળું નીશાન અથવા બેયું દેખાડવું.

૨૮૧ કોઈ માણસ કાંઈ બેદું અજવાળું અથવા નીશાનો અથવા બેયું દેખાડે
એવા ઈરાદાથી કે તે દેખાડેથી કોઈ વહાણ ચલાવનારો ઠગાય
અથવા ઠગશે એવો સંભવ છે એવું જાણીને તો તે માણસને
સાત વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકરની કેદનો અથવા દંડ
બનેની શિક્ષા કરવામા આવશે.

ઘણો ભાર ભરેલા અથવા દેસતવાળાં વાહાણમાં ભાડું કરાને કોઈ સખશને જળ મારગે લઈ જવું.

૨૮૨. જે વહાણ એવી હાલતમા અથવા એટલું ભરેલું હોય કે તે
સખસનો જીદગી જોખમમ રહે તેવા કંઈ વહાણ
ડોને ભાડાને સારૂ જે માણસ જાણી બુઝીને
લતોથી કોઈ માણસને જળમારગે લઈ જાય
માણસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકરની કેદની
હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેના શિક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૫૮ નો આકટ ૨૫ કલમ ૧૫ પણ છે.

ખારવાઓ સલામતી વગરનાં વાહાણ હાંકે તેને આ કલમ લાગુ પડેશે. (મુ. હા.
પ્ર. ૧૩૭.

૨૮૩. જે માણુસ કાંઈ કરવાથી અથવા પોતાના કબજા અથવા હવાલા માહેલી કાંઈ મીલકતનો બંદોબસ્ત રાખવામાં કસુર કરવાથી ખુશકીના અથવા તરીના શારીઆમ રસતામાં કોઈ સખસને ભય અડચણ અથવા નુંકશાન કરે તે માણુસને બસેં રૂપીયા સુધોના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સુરીયામે રસતા અથવા વાહાંણુમા રસતામાં ભય અથવા અડચાણુ કરવી.

ટીકા.

એવીજ એક મોહોટા રસતાની નજીકની પથરની ખાંણુમાંથી પથર ફોડના (રાણી વીરૂધ મારટેસના જનરલ માજીસટરેટ મુકદમા વા૦ ૩૪ પા૦ ૨૨) અગર એવા મોહોટા તારમા થાંભલા ઠોકવા કે જેથી રસનો પેહેલા કરતાં થોડો સુખ થાય એ ગેરકાયદેસર કામ અને લોકોપકારક કરતીય ઠરાવવામા આવીયું હતું (રાણી વીરૂધ યુનાઈટેડ કીંગડમ ઇલેકટરીક ટેલીગરાફ કંપની લાજનરલ માજીસનરેટના મુકદમા વા. ૩૧ પાને. ૧૬૬.) જ્યા કાઈ કાયદેસર કામ યોગીય રીતે કરતાં નુકશાન થાય તો ગુનોહ થશે નહી. દાખલો કે જ્યા પ્રતીવાદીને યોગીય રીતે અખતીઆર પામેલી કારપોરેશને એક મોટા રસતામાં નીક બાધવા રાખેલો અને તે સખસે તે નીક યોગીય રીતે પુરી અને કટલાક મહીના પછી પુરણી સવભાવીક રીતે નીચે પેશી જવાથી એ જગામા એક ખાડો પડયો તીયાં એવો ઠરાવ થયો કે વાદીએ ખાડામાં પડી જવાથી થએલા નુકશાનને માટે પ્રતીવાદી ઊપર જવાબદારી રહેતી નથી (હીયામસ વીરૂધ વેબરાટર લા રીપોરટસ કનવીનપેંચ વા. ૮ પા. ૧૩૮) પણ જો પરતીવાદીએ એ નીક અખતીઆર વીના કરી હોત અગર ગાફલત ભરેલી રીતે પુરી હોત તો જુદી વાત હતી રાજ મારગમા નાત જમવા બેસવાથી કોઇને જવા આવવાને હરકત થયાનો પુરાવો ન હોવાથી શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હઈ કોરટ રીપોરટસ ના૦ ૨૬ જુનઇ સને ૧૮૬૮ પાને ૧૩૮.) ઢોરોને જાહેર ... ઉપર હકી કઢયા હોય પણુ સથે તેમના મલીક નહોય તો માલક ઊપર આ... આવે નહી ૮ મ. હા. રી પ્ર. ૯.

૨૮૪ કાઈ જેહેરી પદારથથી જે માણુસ કઈ કામ એવી બે ફીકરી અથવા ગાફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણુસની જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુકશાન થવો સંભવ દેખાય અથવા જે માણુસ પોતાના કબજા મહેના કાંઇ જેહેરી પદારથ... તે જેહેરી પદારથથી માણુસની જીંદગીને સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે એવે બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણી બુઝને અથવા ગાફલતીથી કસુર કરે તે માણુસને છ મહીનાની મુદતની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની ... બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

... જેરી પદારથથોગસ ... ભરેલો ચાલ.

...અથવા કાઈ શીગરજવાળાગરાહી પદારથથી જે માણુસ કાંઈ કામ એવી

ગીનીઅથવાશીગરજવા અરહી પદારથ સબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.	એ ફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી ... ઇંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સ...

થા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય અથવા જે મ... પોતાના કબજા મહિના કાંઇ અગની અથવા કઈ સીગરજવાળાગરાહી પદારથ સબં... તે અગની અથવા શીગરજવાળા ગરાહી પદારથથી માણસની ઇંદગીને કઇ સંભાવ્ય ...ખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામા જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની ... કે હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે."

ટીકા.

આ કલમ ઊપર ઠરાવ થયો છે કે "કોઈ સખસને નુકશાન એ સબદોમાં ... મીલકત તેમજ તેની જાતને નુકશાનનો સમાવેશ થાય છે." (મુંબઈ હાઈ કોરટ રીપોર ટસ ક્રાઊન કેશીશ વા. ૫ પાને ૬૭.) મુંબઇહાઈ કોરટે ઠરાવ્યું છે કે મીલકત જોખમમા આવા પદારથથી રહેતો તેનેપણ આ કલમ લાગુ થાયછે. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૭ (ફોજદારી.)

૨૮૬. અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફીકરી

અવાજ સાથે ફુટે એવા કાઇ પદારથ સબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.	અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની ઇંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સખસને ... વા નુંકશાનથશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે ...

તાના કબજા મહિના અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ સબંધી તે પદાર... ની ઇંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામાં ... ઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની ... મે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા ... શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ફટાકડા તથા વાંસની ટટી ભરવાની મનાઈબાબત અમદાવાદમા તા૦ ૮ જાનેવારી સને ૧૮૫૫ ને રોજ નંબર ૧૫ નું જાહેર નામુ થયું છે. પણ છજા તથા વાછંટીઓ પાટીઓ તથા ખપેડાની કરવાને હરકત નથી. એમ મગન મુળજીની અરજી ઊપરથી તા... આગસ્ટ સને ૧૮૬૨ ના રોજ અમદાવાદ જીલા માજીસતરેટ સાહેબે હુકમ...

૨૮૭ કઈ સાચાથી જે માણસ કાંઇ કામ એવી બે ફીકરી અથવા ...

ગુનેગારના કબજા અથ વા હવાલામાંહેના કઇ સં... આ શબંધી ગફલતી ભરે ...ળી ચાલ	રીતે કરે કે તેથી માણસની ઇંદગી જોખમ... થયા કેઇ બીજા સખસને વ્યથા થયા નુકશાન... સંભવ દેખાય અથવા જે માણસ પોતાના કબજા અથવા ...

...વાલા મહેના કઈ સાચા સબંધી તે સાચાથી માણસની ઇંદગીને કંઈ સંભાવ્ય જો...

ખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવાગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાં ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ઈમારત તોડી પાડવાઅથવા તેઓને મરામત કરવા બાંબત ગફલતી.

૨૮૮ કોઈ ઈમારત તોડી પાડવામાં અથવા તેને મરામત કરવામાં જે માણસ તે ઈમારત બાબત, તે ઈમારતના અથવા તેના કોઈ ભાગ ના પાડવાથી માણસની જીંદગીને કાંઇ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ જાનવર સબંધી ગફલતી.

૨૮૯ જે માણસ પોતાના કબજા માંહેના કોઇ જાનવર સબંધી તે જાનવરથી માણસની જીંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, અથવા મહાવ્યથ નું કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કશુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

અરજદારે પોતાનું ટટુ ગફલતથી બાધવાથી તે છુટી જઇ લોકોના હાથ પગને ઈજા કરી તે બાબત માજીસતરેટે આ કલમ મુજબ સજા કરી તે બાબત હાઈ કોરટે ઠરાવી યું કે સદરહુ કલમ જંગલી જનાંવરને લગુ છે એટલુંજ નહીં પણ બીજા કોઈ પણ જનાવરને લાગુ છે. (કલકતા હાઈ કોરટ તા. ૨૯ નવંબર સને ૧૮૭૨ વા.૧૯ પા.૧.)

અમુક જગાની અંદર ઢોરો રખડતાં નહીં મુકવાં એવો માજીસતરેટે મનાઈ હુકમ કાઢયો હોય તો તે હુકમ કરી. પ્રો. કોડ. કલમ ૫૧૮ પરમાણેનો ગુનોહ કેહેવાય નહીં આ કલમ પરમાણે એ હુકમ તોડવો એ ગુનહો નથી. ૯બે. મા. રી. એ. પ્ર. ૩૬. તહેમત સાબેત કરવા માટે ગફલતી હતી એટલુંજ નહીં પણ એ ગફલતી એવી હતીકે એથી માણસની જીંદગીને હરકત પોહિંચશે એવો સંભવ છે એવું તે ગફલતી કરનાર સખસ જાણતો અથવા માનતો હોવો જોઇએ. ૨ મ. હા. રી. પ્ર ૩૩ આ કલમ જંગલી જનાવરો છુટાં મુકે તેને માટે નથી. પણ કોઈ સખસ પોતાનો ટટુ ખીચોખીચ ભરેલી બજારમાં દોડતો મુકે અને તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે તો તે સખસે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કેહેવાય ૧૯ વી, રી. પ્ર. ૧

લોકાપકારક કરતની શીક્ષા.

૨૯૦ જે બાબતને સારૂ બીજી રીતે શીક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ઠરાવીયું નથી એવી બાબતમાં જે માણસ કંઈ લોકાપકારક કરત કરે તેને બસે રૂપીઆં સુધીના દંડની સેક્ષા કરવામાં આવશે.

/ .

ટીકા.

...ીને અધીકાર મળો હોયતો તે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૮ ...
...રી શકે. ફરીથી લોકાપકારક કરતીય કરવું નહી એવો માજીસતરેટ હુકમ કરી
...છે સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૬૨—૬૩—૨૦૮ જાહેરનામુ પરગટ કરી-બંદ
...ન કરવા હુકમ કરયા છતાં તે કરત કરનારને કલમ ૪૦ મુજબ સજા કરવા સારૂ સદર અદાલતનું પરોશીશટ ના. ૬ અગમટ સને ૧૮૬૨ નું છે. સને ૧૮૭૩ ના મુબાઈ આકટ ૬ ની કલમ ૪૨ થી મીયુનરીપલ કમેટી લોકાપકારક કરતવ્ય ન કરવાની નોટીસ કરી શકે છે. અને તે નોટીસ ન માનનારને સ રકુ આકટની કલમ ૮૪ મુજબ કોઈપણ માજીસતરેટ દંડની સજા કરી શકે છે અને તે દંડ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટની કલમ ૨૦૭ મુજબ વશુલ થઈ શકે છે. એક મેહેલાના ઘણા રેહેવાશીઓએ પારણાં આગળ ગલીચી રાખી લોકાપકારક કરતીય કરૂ તો તે બાબત દરેક માણુસ ઊપર જુદી જુદી ફરીઆદ થવી જોઈએ. નિવેડા બુક પા. ૨૬૧ સને ૧૮૬૨ જાજરૂ સારૂ નહીં રાખવાથી પડોશી વીગેરેને તરાસ ઉતપન ન ી થયા છતાં પોલીસે તેના ઘરની પરશાળમાં પેશવું કરમીનલ કલમ ૧૩૩ વીરૂધ તથા ફરીઆદ કરયા વીના કુલપતરને ક, ૬૯ પરમાણે શમન કરવાનો અધીકાર નથી ને ગદકી બાબત સને ૧૮૬૭નો આકટ ૭—૮ પરમાણે પોલીસને અધીકાર છે વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઇ કેરટ તારીખ ૨૭ મી ડીસેંબર સને ૧૮૬૬) આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરનારને દંડને બદલે જે કેદ કરવામાં આવે તે સખતનહીં આસાન હોવી જોઈએ. ૫ મુ. હા. રી. પ. ૪૮ (કોજદારી)

૨૯૧ હલાણુ લોકાપકારક કરત તુ ફરીથી કરીશ અથવા જારી રાખીશમા એવી તાકીદ કરવાનો જે સરકારી નોકરોને કાયદેસર અખતીઆર હોય તે સરકારી નોકરે તેની તાકીદ કીધા છતાં જે માણુસ તે લોકાપકારક કરત ફરીથી કરે અથવા જારો રાખે તે માણુસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

(બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કરત જારી રાખવું.)

ટીકા.

ગંદકી નહી કરવા જાહેરનામુ કરયા છતા ફરી કરે તેને આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે શદરહુ પરોશીટને તા૦ ૬ અગસટ સને ૧૮૫૨ પુતાને સને ૧૮૨૭ ના કયદા ૧૨ ની કલમ ૧૯ની રકમ ૬ તા. સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૪ નો કલમ ૨૩ લાગુ છે ત. સને ૧૮૫૦ નો આકટ ૨૬ મો જયા મીયુનશીપલ આકટ લાગુ છે તીયાં લાગુ છે. સથાનીક અપકારક વસતુ ખશેડવા માટેનો હુકમ કરવા વગેરેના અધીકાર માટે જુવો કરમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૫૧૮—૫૨૧

૨૯૨ કાઈ બીભસત પુસતક ચોપાનીયું કાગળ ચીતર, તશવીર, પરતીમા, અથવા આકાર, જે માણસ વેચે અથવા વેહેંચે. અથવા વેચવાને કે ભડાને સારૂ પરદેશથી આ દેશમા આણે અથવા છાપે અ...

(બીભસત પુસતકોનું વેચાણ વીગેરે.)

એવી રીતે જાણી જોઇને દેખાડે અથવા તેમ કરવાની કોશીશ ક
કહે, તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે
દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે શખસ ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તે સખસે કયાં બીભ
ખાં અને તે કેવી રીતે બીભસત છે તે ખસુસ બતાવવું જોઇએ
તે તહોમતદાર છુટી જાય છે ૧ ઈ લા. રી કલકતા પ. ૩૬૫ બીભ
રે સાહ રશાતે મુકયા હોય પણ તે માતર એક સખશના જોવામાં આવે
આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો નથી. આમ. પ્ર. ૯૮૮. કોઈ ઓમનીબસ
ણસ બેશી શકે તેવી ગાડી)મા આવાં ચીતરો વગેરે રાખવામાં આવે
ણાય કેમકે એમાં ઘણાં માણસ બેસે છે અને તેમનો નજરે એ દેખાવ
પ્ર. ૯૮૮ જયાં ઘણા લોક જાતાં આવતાં હોય તયાં આવું પુસતક વગેરે
ગુનહો છે. આમ પ્ર. ૯૮૮

—કોઈ દેવશથાન મધે અથવા મુરતીઓને બેસાડવા સારૂ વપરાતા કોઈ
અથવા નકશી પાડેલી, અથવા ચીતરેલી અથવા બીજી રીતે કાડેલી
ધાં કંઈ કારણસર રાખેલી કે વપરાતી કોઈ પણ પરતીમાને આ ક
નથી.

ઉપલી કલમમા લખેલું છે તેવું બીભસત પુસતક અથવા તેવી બીજી કંઈ વ
અથવા દેખડાવા | સનુ વેચવા સારૂ અથવા વેહેચવા સરૂ અથવા શાળા લો
પુસતક કમ | કને દેખાડવા શારૂ જે માણસના કબજામ હેશે તેને તરણ
ખવુ.
મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બને
કરવામા આવશે,

૨૯૪ કોઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણસ કંઇ બીભસત
બીભસત ગીતો. | ગીત અથવા લાવણી અથવા શબદો ગઇ બેલી અથવા ઉ
ચારીને બીજાઓને દુખ આપે તે માણશને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગ
મે તે પરકારની કેદની અથવ દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

દેવલમાં તમાશો કરવામાં લાવણી ગાય તેને આ કલમ પરમાણે બીભીસત ગીતો
ગાયાનો ગુનો થતો નથી લાવણી ઘણી જાતની હોયછે કેટલીક બીભીરાતના દોશ રહીત
હોયછે ને કેટલીક બીભીસત હોયછે માટે પુરાવા વીના શીક્ષા રદ કરી (મુ હા, તા૦ ૨૯
મારચ સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પાને ૨૫) કયા બીભીસત ગીતો વગેરે તહોમતદારે ગાયાં અ
ને તે કેવી રીતે બીભીસતછે તે ખસુસ બતાવવુ જોઇએ એમ થયુ ન હોયતો તહોમત

ર છુટો જાય ૧ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પા. ૩૫૬. જે લાવણી ઘણું કરીને હમેશાં ઓશત હોતી નથી તે મ ટે આ કલમ પરમ ણે સજા થાય નહી ૪ મુ. હા. રી. પ (ફોજદારી).

મેરટીની ઓફીસ રા ખવી.

૨૯૪ અ. સરકારે હુકમ આપીયો નહી હોય તેવી મેરટી કહાડવી સારૂ કાંઈ આફીશ (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણુસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણા ૭ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા અથવા દંડ એ બેઉ શીક્ષા કરવી.

અને શદરહુ પરકારની હરકોઇ મેરટીમા હરકાઈ ટીકીટ અથવા ચીટ અથવા નંબર અથવા અંક કહાડના બાબત અથવા તેને લગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણું માણુસના ફાયદા સારૂ ફલાણી રકમ અથવા માલ આપવામા આવશે અથવા ત કરવામાં આવશે અથના કરવામા આવશે નહી એવો હર કાંઈ ઠરાવ જે રીધ કરસે તેને એક હજાર રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો (સને ૧૮૭૧ ની મા પરમાણે.)

ટીકા.

"કલમ ૨૯૪ અ. પરમાણે શીક્ષા કરવા લાયક હરકોઈ ગુનાની ફરીઆદ સથાની શરકારના હુકમથી અથવા હુકમના આધારથી કરયા વગર કોઈ કોરટે લેવી નહી" (સને ૧૮૭૦નો આકટ ૨૭ ક. ૧૪; સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ ક. ૧૩૧).

બાબ ૧૫ મો.

ધરમ સંબધી ગુનઓ બાબત.

કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ પુજાના ઠેકાણાને નુકશાન કરવુ અથવા તેને ભરશટ કરવુ.

૨૯૫ જો કોઈ માણુશ કોઇ પુજાના ઠેકાણાને અથવા જે પદારથને કોઈ પણ જાતીના લોકો પવીતર ગણતા હોય તે પદારથનો નાશ કરે અથવા તેને નુકશાન કરે કે ભરશટ કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન પહોચાડવુ અથવા એવુ જાણીને કે એ પરમાણે નશ અથવા નુકશાન અથવા ભરશટ કરવાથી કોઈપણ જાતોના લોકો પોતાના ધરમને અપમાન પહોચયુ એમ શમજશે એવો સંભવછે તો તે માણુસને બે વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારનો કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં

કાંઇ ધરમ સબંધી મંડળીને અડચણ કરવી.

૨૯૬ કોઈ પણ મંડળી દેવ પુજન અથવા ધરમ સબંધી કોરીયા કરા મુજબ રોકાયેલી હોય તેને જે માણુશ બુંની કરે તે માણુશને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં કરવામાં આવશે.

૨૯૭ કોઇ પણ સખસનુ દીલ દુખાવવાના ઈરાદાથી અથવા કોઈપણ શખશના ધ

ર } રમને અપમાન પહોંચાડવાના ઇરાદાથી અથવા એ કરવાથી કોઇ શખસનુ દીલ દુખશે અથવા કોઈ શખસના ધરમને અપમાન પહોચશે એવા સંભવછે એમ જાણીને કોઇ પુજાની

...તાનુમા અથવા પરેત શંસકાર કરવા સારૂ અથવા મુડદા મુકવા ...આમા જે માણુસ વગર રજાએ પરવેશ કરે અથવા કોઇ પરેતનુ અ...રેત શંસકાર કરવા સારૂ મળેના કોઈ શખસેને અડચણ કરે તે ...ની મુદત સુધેની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથ... કરવાભી આવશે.

...થી કોઇ પણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઇરાદાથી જે માણુસ

ધરમ શબંધી કોઈપણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઇરાદાથી કઈ શબદો બોલવા વીગેરે.

} તે શખશ સાભળે એમ કાંઈ શબદ બોલે અથવા અવાજ કરે અથવા તે શખસના દેખતાં કઈ ચાળા કરે અથવા તે શખસની દરશટી પડે એમ કાંઈ પદારથ મુકે તો તે માણુશને એક વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભાગ ૧૬ મો.

માણુસના સરીર સંબંધી ગુનાઓ બાબત.

જીંદગી સબંધી ગુનાઓ બબત.

૨૯૯ મોત આણવના ઇરાદાથી અથવા જેથી મોત થવનો સંભવ હોય એવુ કાં

શીક્ષણીય મનુશવધ. | ઇ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કઇ કામ કરીને અથવા કલાણુ કામ કરેથી મોત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તે કામ કરીને જે માણુસ મોત આણે તે માણુસે સીક્ષણુય મનુશવધનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) મોત આણુવાના ઇરાદાથી અથવા તેથી મોત થશે એવો સંભવ છે. એમ જાણીને અ એક ખાડાની ઉપર લાકડીઓ ગોઠવીને ઘાસ પાથરે અને તે જમીન મજબુતછે એમ માનીને જ તે પર ચલતાં અંદર પડીને તેનો જીવ જાય તો અ એ શીક્ષણીય મનુશવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) જ એક ઝાડી પાછળ છે એવુ અ જાણેછે બ ને એ વાતની ખબર નથી હવે જ નુ મોત આણુવાના ઈરાદાથી અથવા એથી જ નુ મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અ બ ને તે ઝાડીમાં બદુક ભરીને મારવાને લલચાવે અને તે પરમાણે બ બદુક મારીને ઝ નો પ્રાણ લે તો એ ઠેકાણે બ કઇ ગુનાહનો તકશીરવાર નહી થાય એમ બના શકે છે પણ અ એ શીક્ષણીય મનુશીયવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) એક પક્ષીને મારીને તે ચોરી લઈ જવાના ઈરાદાથી તેને ગોળી મારવા એક ઝાડી પછળ બેઠેલા બનો જીવ તે અને બતાહાં બેઠેલો છે એમ અંજાણ તો ન હોય તો એ ઠેકાણે અગર અ એ, કાયદા વીરૂધ કામ કરતો હતો તો પણ શીક્ષાણીય મનુશવધના ગુનાનો તકસીરવાર નથી કેમકે તેણે બનો જીવ લેવાનો અવા જે કામથી મોત થવાનો સભવ તેના જાણ મા હોય એવું કામ કરીને મોત આણવાનો ઈરાદો કરયો નહી હતો.

ખુલાસો ૧ લો જે શખસને કંઈ રોગ, વ્યધી કે શરીરની અશક્તતા થઈ હોય એવા કોઈ સખસને જે માણસ સરીરનું નુકશાન કરે અને તેથી કરીને પેલા સખસનું મોત વેહેલું થાય તો તે માણસે તે શખસનું મોત આણ્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—જે ઠેકાણે કંઈ શરીરના નુકશાનથી મોત થાય તે ઠેકાણે જે શખસે તે શરીરનું નુકશાન કરયું હોય તેણે તે મોત આણ્યું એમ સમજવું પછી અગર બરાબર ઈલાજ કરેથી તથા હુશીઆર હકીમની દવા કરેથી તે મોત થતું બચી શક્ત એમ હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩ જો—મના પેટ માંહેલા બચાનું મોત આણવું તે મનુશવધનો ગુનો નથી પણ કોઈ જીવતા બચાનો કંઈ પણ ભાગ બાહાર નીકળો હોય પછી તે બચાથી શ્વાસે શવાસ ન લેવાયા હોય અથવા તે પુરે પુરૂં જનમયું ન હોય તો પણ તે જીવતા બચાનું મોત આણવું તે શિક્ષાણીય મનુશવધનો ગુનોહ થઈ શકે.

ટીકા.

શીક્ષાણીય મનુશવધ જો કે તે ખુન થતું હોય અગર ન થતું હોય તેના તેહોમતમાં ઈરાદો ઈથા સાન જેનો કાયદા પરમાણે એ ગુનો થવામા જરૂર છે તે ઈરાદો ઈથા સાન સાબેત કરવાં એ ફરીઆદીનું કામ છે (રેવનીયુ સીવીલ એન્ડ કરમીનલ રીપોર્ટર (કલકત્ત) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫ અને જ્યાં એ સાબેત કરવામાં ન આવે અથવા તેથી ઉલટું સાબેત કરવામા આવે તો ફરીઆદ રદ જાણી જોઈએ. (રેવનીયુ એન્ડ જુડીશીઅલ પરોની. જનરલ વા. ૫ પા, ૧૧૭) આ કલમ ફક્ત કરેલા કામો વીશે કહે છે પણ કલમ ૩૨થી કરેલા કામોને લાગુ છે તે શબ્દો કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણ લાગુ પણ જે ઠેકાણે તે શબ્દો લખ્યા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો ત્યાં એમ અરથ કરવો આ કાયદો પેહેલો બનાવતા (ક. ૨૯૮)માં શીક્ષાણીય મનુશવધની વાખ્યામા જે શખ્સ "જે કાઈ કાયદા પ્રમાણે કરવાને બંધાએલો છે તે કરવામાં કસુર કરવી." એ બાબતનો શમાવેશ કરેલો હતો દશટાંત તરીકે નીચે લખેલા દાખલા આપી હતા.

(૧) ભાડે લધેલ ભેમ પે જે મુસાફરને જંગલમા મુકી જતો રહે તેથી તે મુસાફર મરણ પામે છે.

(૨) ધાવતા બાળકની માને ખોરાક પુરો પાડવા કાયદા પ્ર
છોકરાની માનું મોત થશે એમ જાણ્યા છતા ખોરાક પુરો
... છે પણ બાળક મરણ પામે છે.

...સ બીજાને ગેરવાજબી કેદમાં રાખે છે અને તેથી તેની જીંદગીની
... પુરી પાડવા બંધાએલ થાય છે અને તે સખસ્ વઈદની સલાહ
એમ જાણ્યા છતા તે પરમાણે સલાહ મેળવવા કસુર કરે.
...ર ટકા કરતાં કમોગનગે તેમના અરથના નોચે પરમાણે વધારે દા

...માં એટલુ બધુ પાણી આવ્યું છે કે ન રાથી તેમા ચાલીને ઉતારાશે
...ન ઝ ને કહેતા અ કસુર કરે અને આ કસુરથી ઝ નુ બુરી પુરવક મોત કરે.
...જો અ. આ નદી ચાલીને ઓલંગવા કોશીશ કરનરા મુગાફરોને ચેતવણી આપવા
...કારથી બેશાડેલ એક સપઈ હોય તો આ ખુન છે. તેપજ અ ઝ ને લેઈ જ
...કબુલ કરનાર બોમીઓ હોય તો પણ આ ખુન છે પણ જો મનુગય જાતીના હક
... ઝ નો અ ઉપર બીજો કઈ હક ન હોય તો એ ખુન નથી."

... એક જંગલી કુતરો ઝ ને વળગ્યો પડે છે એ કુતગને વેગળો નકી બોલાવી લેઈ
...તો ઝ ને માગી નાખશે એમ અભનછે એમ જાણ્યા છતા અ એ કુતરાને વેગળો
...ની લેવા કસુર કરેછે. તેથી ઝને મારી નાંખાએ જો એ કુતગ અ નો
... આ ખુન કરયું એમ સમજવુ કારણ કે પોતાના કુતરાનો યોગ્ય બંદોબ
... તેની કસુર કાયદા વીરૂધ છે (ક. ૨૮૯) પગુ જો એ અ. કોઈ રસતે જ
...તો તે ખુન નથી."

પેટ મહેતા બચનુ મોત આગ્યુ એ. ક. ૩૧૫ મુજબ શીક્ષ જેગ છે કરમીનલ
...શીજરકોડની (ક. ૧૩૩) મ ઠગ્ગ છે કે— 'કેઈ પેલીસનો ચેકી જે અમલદાર
... હવાલ મા હોય તે અપઘ ાતે કેઈ શખસના અપઘાત ઓ અથવા આકસમીક મો
...તો કઈ નોટીસ અથવા ખબર મળેતો તેણે તરત તે વાતની પાએમ પાસેના જે
...રેટને યોગ્ય રીતે અખ્તાર પોંચેલ હોય તે માજીસતરેટને ખબર આપવી અ
...ણે તે મુએના શખશનુ મુડદુ પડેલુ હોય ત્યાહા જવુ. તથા તા પડોશમાના
... વધારે આબરૂદાર રેહેનારાએનો હજુરમા તપાસ કરીને મેતના દેખાતા કારણોની
...રદ કરવો અને તે રીપોટ મધે તે મડદા ઉપર જોર જુલમની કાંઈ નીશાની જણાતી
... તે લખવીતથા શો રીતે અથવા કેવા હથીઆરથી કે સાધન વડે તે નીશાની થએ
... જણાય છે તે લખવુ ને રીપોટ ઉપર તે પોલીશ અમલદારે તથા બીજા શખશોએ
...થવા તેઓમાના જેટલાનો વીચાર તેના લખા પરમાણે હોય તેટલા જણાએ સહી
...ી અને પછી તે રીપોટ લગત ડીસ્ટ્રીકટના માજીસતરેટ પાસે અથવા ડીવીઝનરીકટ
... પાસે મોકલી દેવો. ને તેના કારણ શગંધી કંઈ શક હોય તો તે પો

મદદુ પાસેમાં પાશેના સીવીલ સરજન પાશે
સ્થાનીક સરકારે જે બીજા વઈદીકીય 'અ
'અમલદાર પાસે તપાસના શારૂ મોકલી દેવુ પણ એ પરમાણે કયારે કરવુ કે હ
જોતાં નથા કેટલે દુર મોકલવુછે તેનો વીચાર કરતાં જો એમ જણાય કે રસતામાં સડી
જવાનો ભય નથી એમ હોયતો મોકલવું મદરાશ તથા મુબાઈ પરેશાડંસોઓ મધે ઊપર
લખવા પરમાણે તપાસ કરવાને યોગ રીતે અધીકાર મળેલો માજીસતરેટ પાશેમાં પાસે
હોય તેને રીપોટ કરવાનો અખતીયાર ગમના મુખાનેછે.

૩૦૦ નીચે ખાતલ કરેલી બાબતો મુકી દેઈને બીજી શરત બાબતે મા રીંસાગ્રીય મ
ખુન. | નુશવધને ખુન સમજવુ પણ કયારે કે જો જે કામથી મોત થાય તે
કામ મોત આણુવાના ઈરાદાથી કરયુ હોય તો અથવા.

૨ જી—કોઈ શખસને જેથી તે સખસનુ મોત થવાનો શંભવ તકશીરવા
જાણતો હોય એવું કાઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે કામ કરયુ
અથવા.—

૩ જી—કોઈ શખસને કંઇ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે કમ
સે ઈરાદો કરેલુ શ ''નુ નુકશાન એવી રીતનુ હોય કે ચાલતાં સરૂસટી કર
કરવાને તે સમરથ હોય અથવા.

૪ થી—તે કામ એવુ તગન નખકર છે કે તેથી સેવસા મોત અથવા જેથી મોત થ
વનો સંભવછે એવુ શરીરનુ નુકશાન થશેજ એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય
અને મોત આણુવાના અથવા ઊપલા પ્રકરના નુકશાનના જોખમમા પડવા કંઈ કારણવી
તે શખસ તે કામ કરે તો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ તેને ગોળી મારે અને તેથી જ મરી
તો અ એ ખુન કરયુ એમ શમજવુ.

(બ) જ ને એવો રોગ થએલોછે કે એક શપાટો મરેથી તેનુ મોત થવાનો સંભ
વછે એમ જાણ્યા છતા અ તેને શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી સપાટો મારે અને તે
સપાટાથી જ મરી જાયતો અગર ચાલતા સારૂસટીકરમ પ્રમાણે સારો તનદુરસતીવાળા શ
ખસનુ મોત આણવાને તે સપાટો સમરથ ન હોય તોપણ અ ખુનનો તકશીરવારછે પણ
જને કાઈ રોગ થયો છે એમ ન જાણતાં અગર અ તેને એક એવો સપાટો મારે કે તેથી
ચાલતા સરૂસટી કરમ પરમાણે સારો તનદુરશતીવાળા શખસનુ મોત ન થાય તો એ ઠકા
ણે અગર તેનો ઈરદો શરીરનુ નુકશાન કરવાનો હોય તોપણ જો મોત આણવાનો અ
જેથી ચાલતા સરૂશટીકરમ પરમાણે મોત થાય એવુ શરીરનુ નુકશાન કરવાનો ઈરાદો
નહીં હોય તો અ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ શમજવુ નહી.

(ક) અ ઈરાદાથી જ ને એક તલવાર અથવા ડાગથી જખમ

તા શરૂશટી ક્રમ પરમાણે માણુસનુ મોત થાય અને જ તે જખમથી મ
ઠેકાણે અગર તેને જ નુ મોત આણવાનો ઈરાદો ન કરયો હોય તોપણ આ
રવારૂછે એમ સમજવું;

(ડ) લોકોનુ એક ટોળુ મળેલુ છે તેમા વગર કારણે બ એક ભરેલો તોપ છો
ને તેથી તેઓમાંના એક જણનો જીવ જાય તો અગર ફલાણા સખસનો જીવ લે
એવો તેને આગળથી વીચાર પુરવક ઈરાદો ન કરયો હોય તોપણ આ ખુનનો ગુ
રવારૂછે એમ સમજવું:

અપવાદ ૧ લો—ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઉતપન થવાથી જેની પોતાનો જી

સીક્ષણીય મનુસ્ય વધ કે ખુન થાય	વ વસ ગખવાની શકતી ગઈછે એવી અવસતામાં છતા મઇ માણસ તે કરોધ ઉતપન કરનાર સખસનુ મોત આણે અથવા ભુલથી કે ઈતેફાકને કોઇ બીજા સખસનુ મોત આણે,

તે સીક્ષણીય મનુશ્યવધ ખુન નથી.

ની સરતો લાગુ પડેછે.

ારી નાખવા અથવા કંઈ હાની કરવાના બાહાના દાખલ
ો અથવા ખુશી પુરવક ઊતપન કરેલો ન હોવો જોઇએ.
થવા સરકારી નેકરીનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં ક
તુથી તે કરોધ ઉતપન થયેલો ન હોવો જોઇએ.
હક કાયદા મુજબ અમલમા લવતાં કરેલી કંઇ વસતુથી
ન હોવો જોઇએ.
કરોધ એવો ભરે તથા આકશમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ખુન થઇ
કતની બાબતછે.

દષ્ટાંત

ધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કમ અ એ કરયાથી કરે ધાધીન થઇને તે
નુ છોકરૂ ય છે તેને ઈરાદાથી મારી નાખે તો તે ખુન સમજવું ક
પન થવાનુ કામ તે છોકરાએ કરયુ નથી અને તે કરોધ થયેલુ કંઈ કા
કન અથવા કમનસીબથી તે છોકરાનુ મોત થયુ નથી.
ભરે તથા આકશમીક કરોધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કામ ય કરે અને
અ ય ની ઊપર એક પીસતેલ છોડે અને પાશે ઊભેલો પણ નહી
તેને મારી નાખવાનો અ એ ઇરાદો ન કરયો હોય તથા
ંભવ પણ અ એ જાણયુ ન હોય તો એ ઠેકાણે અ એ
મનુષ્યવધ કરયો એમ સમજવું?

[illegible]

ખુન સમજવુ કેમ કે ક
અમલમા લાવતાં કરેલો
ો ઊતપન થયો.

(ડ) એક જ મા૦રાતરેકની આગળ અ સાહેદ દાખલ હાજર થાય અને જ
માણે બોલે કે "અ ની જુવાનીમાંનો એક સબદ પણ હુ માનતો નથી તથા અ
ટી સાહેદી પુરીછે અને એ શબ્દ સભળીને આકસમાક ક્રોધ ચડીને અ જ ને મા
ખે તો એ ખુન સમજવુ.

(ઈ) જ નુ નાક ખેચવાની અ કોશીસ કરે અને તેને તેમ કરતાં
ાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવીને જ અ નો હાથ પકડે તેથી આ
ારે ક્રોધ ચડીને અ જ ને મારી નાખે તો એ ખુન સમજવુ કેમકે ક્રોધ જે ઊતપ
ો તે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતા કરેલી વસતુથી ઉતપન થયો.

(ફ) જ બ ને મારે તેથી બ ને ભારે ક્રોધ ચડે અને તે ક્રોધનો ફાયદો લેન
ઈરાદાથી તથા તેની પાસે જ ને મારી નાખવાના ઈરાદાથી એક પાશે ઉભેલો
તે કારણસર બ ના હાથમાં એક છરી આપે અને તે છરીએ વની જ
તો એ ઠેકાણે બ એ માતર શીક્ષણીય મનુશવધ કરો એમ થઈ શકે પણ
તકશીરવારછે એમ સમજવું.

અપવાદ રજો—કોઈ માણસ સુધબુધીએ સરીર અથવા મીલકતના
ો હક અમલમા લાવતા કાયદાએ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની
ે આગળ વીચાર કર્યાવીના તથા તે બચાવ કરવામા જરૂર કરતાં વધરે
ાદા વગર જે શખશની સાહામાં તે બચાવનો હક અમલમા લાવતે
મોત આણે તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી.

દાખલ.

અ ને મહાવ્યથા ન થાય એવી રીતે ઘોડાની ચાબુકથી તેને મરવાનો
કરે અ એક પીશતોલ ખેંચી કહાડે જ હુમલામા જારી રહે મને ચાબુકનો માર પડતે
જા કોઈ ઈલાજથી અટકાવારો નહી એવુ સુધબુધીએ માન ને બ એ જ ને
રાણ લે તો અ એ ખુન નહી પણ માતર મનુશવધ કર્યો એમ સમજવુ.

અપવાદ ૩ જો—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી ઈનસાફનો
ારો કરવને કામ કરનાર કાઈ સરકારી નોકરને સહાય કરતો હોય તે માણસ કાયદા
એ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની બહાર જાય અને સરકારી નોકર દાખલ પો
ની ફરજ બરાબર રીતે બજાવવાને સરૂ પોતે જે કામને સુધબુધીએ કાયદેસર તથા
રૂર માનતો હોય એવુ કાઈ કામ કરવાથી તે મોત આણે પણ જે શખશનુ મોત થા
તે શખસના ઊપર તેનો કાંઈ દ્વેશભાવ ન હોય તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી

ખુન કરનાર હાથ ગરવાળમા હા
ઈની રીતે કલ્પ્યો ન હોયતો તે શી

ખુલાસો—એવી બનતોમાં

નાર કોણ એ વાતની કાઈ જરૂર નથી

અપવાદ ૫ મો—જે શખ્સનુ મોત થયુ હોય તે શખ્સ
મરનો છતાં તેને પોતાની રજામંદીથી પોતાનુ મોત થવા દેધુ હોય
ખમ માથે લીધુ હોય તો તે ઠેકાણે સીક્ષાણીય મનુશવધ ખુન નથી

દ્રષ્ટાંત.

જ હગડ વરશથી ઓછી ઉમરનો એક સખશ છે તેને ભીગડીને અ બુદ્ધી
ની પશે.આત્મઘાત કરાવે તો એ ઠેકાંણે જ ની નાની ઉમરના સબબથી જ પોં
ત થવા બાબત પોતાની રજામંદી આપવાને અશક્ત માટે અ એ ખુન કરવામા
જરી કરી એમ સમજવુ.

ટીકા.

જો શીક્ષાણીય મનુશવધમા છે તેવીજ રીતે ખુનના તહોમતમા પણ એ ગુનો થવા નો ઈરાદો તથા જાણપણુ સાબીત કરી આપવુ એ ફરીઆદીના ઉપર છે (રેવનીયુ સીવીલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોટ, કલકતા ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૪ પા. ૧૨) પણ જો કેઈને એમ ભરૂશો હોય અથવા હોવાથી કોઈપણ અપવાદ તેનો ગુનો ઓછો કરેલો છે તો ફ લાગુ પડે ...દો મારા કામમ લાગુ પડે છે એમ તેણે બતાવી આપવુ જોઈએ (રેવીનયુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસ જનાલ વા. ૫ પા ૪૦ રેવનીયુ સીવીલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫).

અપવાદ ૧—એમ નથી સમજવાનુ કે ગમે તેવો ક્રોધ ચડયો હોય તોપણ તેથી ખુનનો ગુનો સીક્ષાણીય મનુશવધ થાય ક્રોધ ઉતપન થવાના કારણ અને ક્રોધની વચ્ચે કંઈ પરમાણ હોવુ જોઈએ (બંગળા લા રીપોટ એપેલેટ ક્રીમીનલ જુરીસ
વા. ૧ પનુ ૧૧)

અપવાદ ૨—ફક્ત આયંદે નુકશાન કરવાની સામા માણસને ધમકી આપે તો તેથી કંઈ હીની રીતે પોતાનો બચાવ કરવાનો તક નથી કે આ માણસ આ કલમના બચાવ નીચે બીજાને મારી શકે (બંગળા લા રીપોટસ આપેનડીસ વા. ૪ પાને ૧૦૧).

અપવાદ ૫—જ્યા એક જુવાનોયે પુરૂસ્તવનો ખુશીપુરવક નાશ કરતાં મરણ પામી ... એ કરત કરનાર સખ્શ ખુનનો નહી પણ ફક્ત સીક્ષાણીય મનુશ વધનો ત
...એંડ ક્રીમીનલ રીપોટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ

...શ છુંદાઈ ગયાનું પ ને તેના ઉપર ખુનનો ચારજ ચલાવ... જાયચ. (મુંબઈ હા. નોંવડા બુક પા. ૩૬૮).

૩૦૧ જે વસતુથી મોત આણવાનો ઈરાદો કરયો હોય અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવછે એમ પોતાના જાણવામાંહોય એવી કંઈ વસતુ...

જે શખશનું મોત આણવુ વારયુહોય તેથી કોઈ જુદા શખસનુ મોત થાય તો તે શીક્ષાણીય મનુશવધ ગણાશે.	...વાથી અગર કોઈ સખશ જેનુ મોત આણવાનો તેણે ઈ... દો નહી કરયો હોય અને જેનુ મોત પોતાથી ... તેના જાણવામા પણ નહોય એવા કોઈ શખશ... ણને શીક્ષાણીય મનુશવધ કરે તો જે શખશનુ...

...વાનો તેને ઈરાદો કરયો હોય અથવા જેનુ મોત પોતાથી થવાનો સંભવતે... ...ય તે શખશનુ અગર તેણે મોત આણયુ હોત તો તે જે પરકારનો શી... ...મોત તેજ પરકારનો તે ગુનેગારે કરેલો મનુશવધ છે એમ સમજવું.

ટીકા.

ક ને મારવા ધારેલી ગોળી ખ ને વાગી અને તે મુઓ તેથી ખ... મારવા... ઈરાદો ન હતો એમ બચાવ થઈ સકતો નથી (કલકતા હાઈકોરટ તા. ૨૭ અકટો... સને ૧૮૬૭).

૩૦૨ જે માણસ ખુન કરે તેને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદર પારની...

ખુનની શીક્ષા	...ક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

ખુનના તહોમતના કામમા આઠ વરશની ઉમરના બાળકની વગર પ્રતીગના ઉ... લીધેલી સાખસા મજુર ગણી શકાય તા. ૧૫ સપટેમબર સને ૧૮૬૬ કેદી ભાઉ ઘે... ના કામમાં. એક હેડીવાળ એ ભરે લાકડાનો માર મારી વરશાદમા બાણા પણીમું ના... દીધો તેનો હાલ સુધી કંઈ ખતમાં મળ્યા નથી તારે તે જીવતો છે એમ સમજાતુ ન... વાસતે કેદી ઉપર જીવતા સુધી સમુદરપરની શીક્ષા કાયમ રહી (મુ. હા. તા. ૨૧ જા... ...વારી સને ૧૮૬૭). તહોમતદાર ગરભવંતી હોય તેપણ તેને મોતનો સજા ઠરી જે ઈ... ...નો પ્રસવ થતાં સુધી તેનો અમલ કરવો નહી જેઈએ ૧૫ વી. રા. પાનુ ૬૬. ખુના... ...રવક મહાવ્યથા કરવાથી ખુન થયુ હોય એવા કામમા જે મોત થયુ છે તે ખુદખુશીક મ... ...વ્યથામથી થયેલ ફકત જ થયુછે એમ શાબીત થવુ જોઈએ. કો. ઇ. ડા. પા. ૩૫૮. ...ક શખશે એક અશતરીનો ગરભપાત કરવા તેને કંઈ જેરી પદારથ આપીનો તેથી તે ...શતરી મરી ગઈ એ જેરો પદારથ આપતી વખતે એ અસતરનુ મોત થશે એવુ તે... ખસ જાણતો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે આ કલમ પ્ર... નહી પણ કલમ ૩૧૪ પરમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય. જ૦ વી. રો. પાનુ... મારથી (ખ) ને મારી નાખવાનો ઈરાદો ગણીયો હતો તે હથીઆરથી (... ...અવાનો ઇરાદો નહી ... (ખ) ને ... તથી તેનુ મોત થય તેમાં ...

થીયુ કે (અ) નુ તેણે ખુન કરયુ (... પ. ૭૮) એક શખ્શે પોતાની મેળે ... ટો હોઈને કોઈનુ ખુન કરયુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે જો કે પોતની મેળે કરેલા ... શાથી કોઈને કરેલા કુત્તીયની જવાબદારીથી મુકત થતો નથી તોપણ આ ખુન કરવા તેનો ઈરાદો નહોતો એ હકીકત ધીયાનમા લેવા જેવીછે કા, ઈ. ડા. પ. ૩૬૨. કજીઓ થઇ રહયાં પછી પરસપરનો જુસો નરમ પડયો હોય તે વખતે એક જણ બીજાને મારે તો ખુનછે આરમ. પા. ૬૮૪. બે જણ અકસમાત કજીઆ ઉપર આવી પડે તેમાંનો એક વધારે કજીઓ ન થાય તે માટે ભાગે બીજો શખ્સ તેની વસે દોડે ભાગનારને દોડતાં આગળી કાઈ ખાઈ વીગરે આવવાથી ભાગવાનો રસતો ન મળે અને પોતાની જાન બચાવવા માટે બીજો કાઇ રસતો ન રહે તેથી વસે આવનારને મારી નાખે તો એ મારી નાખવું ખુન નથી. ખાનગી બચાવના હકમા તેણે ખુન કરયું કહેવાય. આરમ. પાનુ ૬૮૬.

જનમ ટીપના ગુનેગારે કરેલા ખુનની શીક્ષા;

૩૦૩ જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ જે માણુસનો ઉપર થએલો હોય તે માણુસ અગર ખુન કરે તો તેને મોતની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુનથી ઉતરતા દરજાના શીક્ષણીય મનુશ્ય વધની શીક્ષા.

૩૦૪ ખુનથી ઉતરતા દરજાનો શીક્ષણીય મનુશવધ જે માણુસ કરે તે માણુસને અગર જે કામથી મોત થયુ હોય તે કામ તેણે મોત આણવાના ઈરાદાથી અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કઈ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કરયુ હોય તો જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસના મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારના કેદના શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કઈ શરીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદા વગર તે કામ તેણે કરયુ હોય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

...યામા તહોમતદારે એક શખસને ધકો દીધો તેથી તે રસતા ઉપર ...થી પાચમે દીવસે તે મરી ગયો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર નથી કેમકે ધકો દીધાથી જે પરીણામ થયુ તે ધકાનુ સંભાવીય ફળ નહતુ અને ઈરાદા પુરવક તે ધકો મારવામા આવ્યો નહોતો ઈ. લા. રી. (મદરાશ) પા. ૨૨૪. કેટલાક સખશોએ ચોરને એવા સખત રીતે મારયો કે તેથી તેનુ મોત થયુ તેના શરીર ઉપર મરના ૧૪૧ ઝટકા હતા અને તેમાં કેટલાક પાંસળાં ભાગી ગયાં હતા તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તે શખસે એ શીક્ષણીય મનુશવધ ... અ. હા. રી, પા. ૨૩૫. એક ચોરને ઘણાજ ઘાતકી રીતે ડામ દેવામા આવીયા ... તેના શરીરને હાની થશે, એવો ભય છે એવું ...

જાતા હતા તેમ છતાં એવા કામ કર્યા તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે તેઓએ મનુષ્યવધનો ગુનો કરયે ૭ વી. રી. પા. ૫૯. અસનરીની સાથે છીનાજુ કરતાં અસનરીનો ધણી ને તેનો દોસ્ત અને તેનો ધણી છીનાજુ કરનારને મારી નાખે તો તેણે સોક્ષણીય મનુષ્ય વધ કરયું કહેવાય, ૧ વી. રી. પા ૧૭ બેનની શાથે કોઈને સુતેલો જોવામાં આવે મારી નાખવામા આવે તો તે પણ શીક્ષાણીય મનુશય વધ કરયો કહેવાય, ૪ વી. પાનુ ૩૮.

"૩૦૪ અ—સીક્ષાણીય મનુશવધ કરતા ઊતરતાં દરજાનુ હરકોઈ અવીચારનુ ગફલતથી મોત થાય | થવા ગફલતની ભરેલુ કામ કરીને કોઈ માણસ કોઈનુ મોત નીપજાવે તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાકશા કરવી અથવા દંડ કરવો અથવા એ બેઉ શોખસા કરવી". (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ પરમાણે.)

ટીકા.

૩૦૪ અ જયા ગુનો ખરેખર એક તદન જુદી જાતનુ મનુશયવધ હોય ત્યાંહાં પણ શીક્ષાકરે આ કલમ મુજબ તહોમત મુકવું ન જોઈએ અને જડજો તથા જયુરીએ એ આ કલમ મુજબ ગુનાનો ઠરાવ ન કરવો જોઈએ આ બાબત હમણા એક મુકદમામા મદરાસ હાઈકોરટે બતાવેયુ હતું.(મદરાસ હાઈકોરટના ફેસલા વાલયુમ ૭ પા. ૧... આ કામના કેદીએ પોતાની માને માર માર ને અને લાતો મારીને મારી નાખી શેશનજડજને એમ માલમ પડેછે કે એ મોત નીરદય માર મારવાથી અને લાતો મારના થયું પણ તે શીક્ષાણીય મનુશવધમથી તેને બેસુનો ઠરાવછે કારણ કે બળાત્કાર એટલો બધો નહોતો કે કેદીને એમ માલમ પડયું હોય કે તેથી મોત થવાનો સંભવછે એ પુરુ કે બુનથી ઊતરતા દરજાના મનુશવધનો તેને ગુનો કરવાનો આ કંઈ સબબ નથી. એ મણે જો જાણયાયુ હોતતો તે પુરુ થાત. (પી.કો.ક. ૩૦૦ રકમ ર) જડજની આગળ ટલે જ સવાલ હતો કે જેથી મોત થવાનો સંભવછે એવુ સરીરનુ નુકશાન જાણી બુજી કરવા તે કામ તેણે કરેલુ હતું કે કેમ? જડજને માલમ પડે છે કે એક શાઠ વરસની રડા ડોસીને એક મજબુત બાંધાના માણસે જરાપણ કરોધ ઉતપન કરયા વગર નીરદય માર મારયો લાતે મારી અને તેના માથાન વળ પેચા મોત અને કુમાલાની વચ્ચે ઘ તેકાણે બધછે એમખાત્રી પુરવક માલમ પડયુછે પણ શેશન જડજે કદીને અવીચારી કામથી મોત થવા બાબતની આ નવી કલમ મુજબ ગુનેહગાર ઠરાવીયાછે. અમારા અભીપરાયમા આ કલમ તદન આ કલમની હકીકતને લાગુ નથા શાક્ષણીય અવીચારાપાણુ એ જાણી જોઈને એવી રીતે ચાલવું કે તેથી નુકશાન કરતા અને કાયદા વીરુધ પરીણામો નાકળશે એવી આશાથી કે તેવા પરીણામ નીકળે નહિ અને ઘણીવાર એમ માનીને કરનાર તેવાં પરીણામો થતા અટકાવવાને પુરી સાવચેતીથી ચાહયો છે ... છે કે એ પરમાણે જાણ્યા છતાં એમ ચાલવું [illegible]

કંઈ કાયદા વીરૂધ અને નુકશાન કરતાં અસર થશે એમ જાણ્યા શીવાય કેમ
પણ એવી કેફીઅતમાં કે જે એમ બતાવે કે એ કામ કરનારે પોતે જોઇએ તે
ાપચેતી બજાવી નથી અને જો બજાવી હોતતો એ પ્રમાણે તેના જાણવામાં આ
ાકો મુકવાનું કારણ શાથીછે કે આગળ પાછળ નજર રાખવાની દરેક માણસની
ાબજાવવામા તેણે ગફલત કરી એ ખુલું છે કે જાતને જાણી જોઇને અને ઈરાદા
ાનું નુકશાન આ બે વરગોમાંથી એકે વરગમાં આવતુ નથી જો કે જે કામ અ
ાધારે ઇરાદાથી કરેલાં હોય અને જે એકદમ મોતજ કરે તેવી બાબતને લગતા ન
ા નુંકસાન કરનારાનાં અભીપરાય પરમાણે મારખાનાર મોત થયા શીવાય જરા
દુખ વેઠી શકત એમ હતું તે ઊપરથી એમ કહેવું કે એ કામ ફકત અવીચારીપ
ાય છે કારણ કે એ અજમાયસ એ જરા વધારે કરવા ગયો ,,આ કહેવુ એક હે
બીતા. અને. ભય ભરેલા બોદા વીચારનું પરીણામ છે આ કંઈ અવીચારીપ
ણાનો તેમ ગફલતનો કેશ નથી તો તેથી જ્યા અવીચારીપાણું અથવા ગફલત શીક્ષ
ણીય મનુસવધ થતું હોય તીયા આ કલમ મુજબ ગુનોહ થઈ શકે કે કેમ તેનો વીચા
ર કરવાની જરૂર પતી નથી તોપણ એ અપસટ છે કે ''જો શીક્ષણીય મનુશવધથી
ઉતરતા દરજાનો ગુનોહ એ શબદો એ વાખયાનો ભગ હોય તો આ કલમમાં બયાન ક
રેલો ગુનો જેટલો આ કલમમાં મોત થવાની જરૂરીઆત પુરી પાડવામાં બને છે તેટ
લોજ તે વરગમા ન આવતાં અવીચારો અને ગફલત ભરેલા કામનો બનેછે,'' એના
જ સબબથી પોતાનો બચાવ કરવાનો હદ ઉપરાત ચલાવતા બુંરી પુરવક કરેલા નુકશા
નથી થએલુ મોત સીક્ષણીય મનુશવધ તરીકે તહોમત ગણવુ જોઈએ અને કલમ ૩૦૪
અ. મુજબ અવીચારી અગર ગફલત ભરેલા કામ તરેકે ગણવું જોઈએ (રેવનીયુ સી
વીલ એંડ કરીમીનલ રીપોટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૨ પાને ૪૦) જે કરતપે
તે જાણેછે તેનુ પરીણામભયંકર નીવડશે એવો સંભવછે તેમ છતા સાધારણ સંભાળ રા
ખ્યા વના એ કરત કરે અને તેથી ખુન નીવડે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ છે
૪ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પાનુ ૭૬૪. ૭ મદરાસ હાઈકોરટ રીપોરટ પાનુ ૨૧૯.

કોઈ બાળક અથવા દીવાના શક્ષને આતમઘાત કરવા મા મદદગારી કરવી.

૩૦૫ જે ઇરાડ વરસથી ઓછાં ઉમરનો કોઈ શખસ અથવા કોઈ દીવાનો સખ
સ, અથવા કોઇ થએલો શખસ અથવા જનમથીજ ગાંડો એ
વો કોઈ શખસ અથવા કેફની હાલતમા હોય એવો કોઈ શ
ખસ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામ જે માણસ
મદદગારી કરે તે માણસને મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસ
ની મુદત સુધીની કેદની શીખસા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

આતમઘાતમાં મદદગારી.

૩૦૬ જો કોઇ માણસ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામા જે માણસ મ
દદગારી કરે તે માણસને દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંની
ગમે તે પરકારની કેદની શીખસા કરવામા આવસે,
ળી તે દંડને પણ લાયક થસે,

ટીકા.

એક સની બાબતના કામમાં કેટલાએક કેદીઓએ બરાબર એહને દાહ અગાડીઓ પણ તેમાનો એક જણુ એ વીધવાનુ મોત કરવામા સામીલ ન રહયો પણ જ્યરિ તે પો ડી બળયા પછી એહેમાંથી નીકળી તીયારે તેને પાછી મોકલવામાં તે અગાડી થયો મુંગા ળા હાઈકોરટે ઠરાવ કરયો કે પહેલા કેદીઓ સીક્ષણીય મનુશવધના તકસીરવાર છે અને બીજા કેદી ફકત આતમઘાત કરયામાં મદદગારી કરવાના તકશીરવારછે (રેવ. જુડી. એંડ પોલીસ જનરલ વા. ૧ પા. ૧૭૪.

૩૦૭ જો કોઈ માણુસ એવા ઈરાદા અથવા જ્ઞાનથી તથા એવી હાલતમાં કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત આણે તો તે માણુસ ખુનનો તકસીરવાર થાય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે અને તે કામથી અગર કોઈ સખ્સને વ્યથા થાય તો તે ગુનેહગાર અગર તો જીવતાસુધી સમુદરપારની સીક્ષાને અથવા ઉપર લખેલીછે તે શીક્ષાને લાયક થશે,

ખુનની કોશીસ

"જે માણુસના ઊપર જીવતા સુધી સમુદરૂપારની શીક્ષાનો હુકમ થઈ ચુકેલો હોય તે માણુસ આ કલમ પ્રમણે ગુનો કરશે અને તેના તે જ ગુનથી વ્યથા થઈ હોય તો તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકસે;" (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે).

જનમ ટીપના ગુનેગારે એ કોસીસ કરવી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઈરાદાથી અ જ ને ગોળી મારે. એવી હાલતમાં કે અગર જ નુ મોત થાય તો અ ખુનનો તકશીરવાર થાય તો અ આ કલમ મુજબ સીક્ષાને લાયકછે.

(બ) એક કુમળી વયનાં બચનુ મોત આણવાના ઈરાદાથી અ તે બચયાને એક જંગલમા ખુલ્લુ મુકે તો પછી તે બચયાંનુ મોત ન થાય તોપણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું,

(ક) જ નું ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ બેક બંદુક વેચાતી લઈને તેને ભરી, સુધી અ એ ઊપર લખેલો ગુનાહ કરયો નથી અ તે બંદુક જ ની ઊપર છોડે તેણે આ કલમમા બયાન કરેલો ગુનાહ કરયો એમ સમજવું; અને અગર તે બંદુક ડવાથી જ ને જખમ થાય તો આ કલમના પાછલા ભાગમા ઠરાવેલી શીખશાને લાયક છે.

(ડ) ઝેર ખવરાવીને જ નુ ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ કઈ ઝેર તે ઝેર કઈ ખોરાકમા મેળવે, અને તે ખોરાક અ ના કબજામાં સુધી અ એ આ કલમમા બયાન કરેલો ગુનાહ કરયો નથી પણ અ તે ટેબલ ઊપર મેલે, અથવા જ નાં ટેબલ ઊપર મેલવા સારૂ તે ખોરાક

પે તો આ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને મોત શીવાય ખુનનો ગુનો અથવા ખુનથી [illegible] દરજાનું શીક્ષણીય મનુશવધનો ગુનો જેથી બની શકે એવી દરેક ચાજનો તે ગુનેગાર સાં બીત થવો જોઇએ જેથી મોત થાય એવું કઇ કામ કરેલું હોવું જોઇએ અને તે કામ મો ત કરે હેવા ઈરાદથી અથવા જરૂર સવભાવીક રીતે અગર સવભાવ્ય રીતે તે મોત કરશે હેવા સાનથી તે કરેલું હોવું જોઇએ એટલા માટે જ્યાં કેદીએ પોતાના હાકીસર ઉપર રા ઇફલ છોડી પણ ઘોડો ખેંચતાં પહેલાં જ તે બંધ થઇ ગઇ હતી અને એ ઈરાદા ભરે લી માલમ પડી પણ તેનું મોઢું ઢાંકેલું નહોતું તાં મુબઇ હાઇકોરટે ઠરાવ કરયો કે જો કે જ્યારે એ કામ કરયું તે વખત કેદીના માનવામાં એમ હતું કે એ બંદુકનું મોઢું ઢાંકેલું હતુ તો પણ કલમ ૩૦૭ મુજબ તે ગુનેગાર થઇ શકતો નથી ચીફ જસટીસ કરા ઉચ ઓપ્ટ્રા કે—"આ કલમના ઠરાવો તથા તેના દરસટાંતો જોતા મને દેખાયછે કે આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂરનું છે કે એવાં હાલતમાં કામ થએલું હોવું જોઇએ કે એ કામની અસર થઇ હોત તો મોત થાત એ કામ ચીજોના સવભાવીક અને ચાલુ નીયમ મુજબ મોત કરે તેવું હોવું જોઇએ અને જે કામની ફરીઆદ કરી હોય તે એવા પરકારનું ન હોય તો કેદી ખુન કરવાની કોશીસ કરવાનો આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થઈ શકે નહી". "આપેલા દરસટાતો આ વીચારને ટેકો આપેછે એક તો ભરેલી બંદુક છો ડનાર માણસનુ છે અને બીજું બીજાના ટેબલ ઉપર ઝેર મેળવેલો બેરાક મુકનાર મા ણસનુ છે આ બંને કામ મોત કરે તેવા છે પણ આ કામમા જોકે એ કામ મોત કરવા ના ઈરાદાથી કરેલું હતુ અને કેદીના માનવામા તેથી મોત થાય તેવું હતુ તોપણ ખરૂ જોતાં તેથી મોત થઇ શકત નહી અને તેટલા માટે તે કામ એ કલમમાં આવતું ન થી."(રાણી વીરૂધ કાશીડી મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટ્શ કરીમીનલ કેશીશ વાલ્યુમ ૪ પાનુ ૧૭).

૪૦૮ જો કોઈ માણસ એવા ઈરાદા અથવા સાનથી અથવા એવી હાલતમાં કાંઈ

શીક્ષણીય મનુશવધ કરવાની કોશીશ. } કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત અણે તો તે માણસ ખુનથી ઉતરતા દરજાના મનુશવધનો તકશીરવાર થાય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવસે અને તે કામથી અગર કોઈ શખશને વયથા થાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથ વા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવશે

દાખલા.

ભારે તુથા આકસમીક કરોધ ઊતપન થવાથી અ જ ની ઉપર એક પીસતોલ છો [illegible] વી હાલતમા કે અગર તેમ કરવાથી મોત થાય તો ખુનથી ઊતરતા દરજાના મું

ગુશોપમધનો તે તકશીરવાર થાય તો અ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો
એમ સમજવું.

૩૦૯ જે માણુસ આતમઘાત કરવાની કોશીશ કરે તથા તે ગુનોહ કરવા

આતમ ઘાત કરવાની કો | કંઇ કામ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની
શીસ. | આશાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાંના ગુના મધે કેદ તથા દાંડ બંને થઇ શકેછે. વાસતે એકલો દંડ કરેલો
... કરી તજવીજને સારૂ મોકલ્યુ મું. હા. તા. ૧૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૩ તા. ૧૨ અ...
... વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૩૯.

... આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે જે માણુસ ખુનના ઉપાય...
| અથના ખુનની સાથે અપહરણ અથવા છોકરા ચોરવાનો•ગુનોહ ...
... નીત કંઇ બીજા માણુસ અથવા માણુસોની જોડે મળેલો રહેસે તે ...
માણસને ઠગ સમજવો.

૩૧૧ જે ઠગ હોય તે માણુશને જીવતાં સુધી સમુદર પારની શીક્ષ કરવામા આ...
શીક્ષા | શે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરના બાબત નહી જનમેલા બચાઓને નુકશાન બ બત.

બચાંઓને ખુલા મુકવા બાબત તથા જનમ છુપાવવા બાબત.

૩૧૨ જે માણુસ ખુશી પુરવક કોઈ ગરભવંતો અસતરીનો ગરભપાત કરે તે ...
ગરભપાત કરવો. | માણુસને અગર તે ગરભપાત સુધબુધાએ તે અસતરીનો જી...
બચાવવાના કારણુસર ન કરયો હોય તો તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે ...
પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને ...
... તે અસતરી ચળીતગરભા હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંને
ગમે ને પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે અસતરી પોટે પોતાનો ગરભપાત કરે તે પણ આ કલમના અરથમાં
દાખલ થાયછે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો તે ખરેખર ગરભવાળી હોય તીયારેજ બનેછે ૧૫ વી...
રી. પા. ૫૪ જે પદારથ તહોમતદારે આપીઓ તેથી ગરભપાત થાય એવો હતો એવુ ...
સાબીત થવુ જોઈએ આરમ. પા. ૪૭૨.

... અસતરીની રજામંદી વગર જે માણુસ ઉપલી કલમમા બતાવે...
... રજામંદી | કરે તે માણુસને પછી તે અસતરી ચલીતગરભા...
... કરવો. | તો પણ જીવતા શુધી સમુદરપારની અથવા...

ત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરવાના ઈરાદાથી કરેલ. કાંઈ કામથી થએલુ મોત.

તે અસતરીની રજામંદી વગર તે કામ કરે હોયતો

૩૧૪ કોઈ ગરભવંતી અસતરીનો ગરભપાત કરવાના ઈરાદાથી કાઇ માણુ... વુ કઇ કામ કરે કે તેથી તે અસતરીનુ મોત થા... માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે... રની કેદનો શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે ... ણુ લાયક થસે અને અગર તે કામ તે અસતરીની રજામં દી વગર કરયુ હોય તો તે માણુસને જીવતા સુધા સમુદરપારના સીક્ષા અથવા ઊપર કહેલી સીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાસો | આ ગુનામાં એવુ કઇ જરૂર નથી કે તે કામથી મોત થાય એવો સંભવછે એમ ને ગુનોહ કરનારે જાણુવું જોઈએ.

ટીકા.

એક સખસે એક અસતરીનો ગરભપાત કરવા તેને કંઇ જેરી પદારથ આપીયો તેથી તે અસતરી મરી ગઈ. એ જેરી પદારથ આપતી વખતે એ અસતરીનુ મોત થશે એવુ તે શખસ જાણતો નહી હતો તેમ ઠરાવવામાં આવયુ કે તહોમતદારે ખુનનો ગુનો કરયો નહી પણ આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦ વી રી. ૫ નુ ૫૯.

કંઈ બચુ જીવતુ જનમતાં અટકાવવાના અથવા જનમા પછી તે મરી જાય એવુ કરવાના ઈરાદાથી કરેલુ કામ.

૩૧૫ જે માણુસ કોઈ બચુ જનમતા પહેલા તે બચુ જીવતુ જનમતા અટકાવવાના અથવા જનમાયા પછી તે મરી જાય એવુ કરવાના ઈરાદાથી કાંઈ કામ કરે અને તે કામ કરેથી તે બચુ જીવતુ જનમતુ અટકે અથવા જનમયા પછી તે મરી જાયતો તે માણુસને અગર તે કામ સુધ બુધીથી એ તે બચાની માનો જીવ બચાવવાના કારણુસર નહી કરયુ હોય તો દસ વરસના મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામ આવશે.

જે કામ સીક્ષાગ્રીય મનુશવધ ગણાતુ હોય એવા કામથી કોઇ નહી જનમેલા જીવતા બચાનુ મોત આણુવુ.

૩૧૬ કોઇ માણુસ કઈ કામ કરે એવી હાલતમા કે જો તે કામથી મોત થાય તો તે માણુસને સીક્ષાગ્રુય મનુશવધનો તકસીરવાર થાય અને તે કામ કરેથી તે કોઈ નહી જનમેલા જીવતા બચનુ મોત આણે તો તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારના કેદની સીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

દષ્ટાંત

ફલાણી ગરભવંતી અસતરીનુ મારાથી મોત થવાનો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં એ એવુ કાઈ કામ કરે કે અગર તે કામથા તે અસતરાનુ મોત થાય તોતે શીક્ષગ્રીય મનુશવધ ગણુાય અને તે અસતરાને નુકશાન થાય પણુ તે મર જાય નહી પણુ તેના પેટ

માં જે ભીતુ બચુ હોય તેનુ તે કામથી મોત થાય તો અ આ કલમમાં બયાન... નાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના બચાને તેના મા, બાપે અથવા જે શખસ ના હવાલામાં તે બચુ હોય તે શખસે ખુલ્લુ મુકવું અ ને તજવુ.

૩૧૭ જે માણસ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં બચાનો બાપ અથવા મા... ની હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં એવુ બચુ હોય તે માણસ અગર તે બચાને બીલકુલ તજવાના ઈરાદાથી તે બ... ચાને કોઈ જગામાં ખુલ્લુ મુકે અથવા મુકે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાસો—અગર તે પરમાણે તે ખુલ્લુ મુકવાથી બચુ મરી જાય તો તે મુકદમાની ...ત મુજબ તે ગુનેગારની ખુન અથવા શીક્ષણીય મનુશવધને માટે તજવીજ ... કરવાની આ કલમની મતલબ નથી.

ટીકા.

એક હાલના કેશમાં નીચે પરમાણે હકીકત માલમ પડી હતી એક નવા જનમેલા બ... ચયાની મા અ પોતે જાતે હાલવાને ઘણી અશકત હતી તેથી તેણીએ એ બચાને ખુલ્લુ મુ... કવાને ર ને મે કહ્યો ચીફ જસટીસ સકાટલાંડે એમ ઠરાવ કરયો કે અ ને આ કલમ મુ... જબ ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કારણ કે તેણીએ એ બચ ને ખુલુ મુક્યું નહે તુ તેમ બ... ...ણ ઠરાવી શકાય નહી કેમકે તે કઈ તેની મા નહોતા વળી અ કે બ એમ થી એકને ... બીજાને મદદગારી કરયા ના ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કેમ કે બેમ થી એકે એ ગુનો ...રી શકે એમ નહોતુ તેપછી મદદગારીએક બીજાની થાય નહી (રાણી વી. બાઈ ભીબી મદરાસ સેસન સને ૧૮૬૯). એક શખસે પોતાના છોકરાને રખડતુ મુક્યુ તે છોકરૂ મરી ગયુ આ મોત થવાનુ તરતનુ કારણ તેને રખડતુ મુક્યુ એ નહોતુ તેથી તેની ઊપર ખુનનુ તહે મત નહી પણ આ કલમ પરમાણેનુ તહે મત આવે એમ ઠરયુ ૧૦ વી. રી. પા. ૫ર ચાર સખશો આંતરે આતરે એક સખસને જોરથી માર મારે તેથી તે મરી જાય તો આ ચારે સખસે તેનુ ખુન કરયુ કહેવાય ૪ વી. રી. પા. ૩૩ આ કલમ નાના છોકરાંના મા બાપને લાગુ પડેછે છોકરાં મોટાં અને પોતાની સભાળ લઈ શકે એવા થયા હોય તેમનાં માબાપને લાગુ પડતી નથી ૧૬ વી. રી, પા. ૧૨.

૩૧૮ જે માણસ કોઈ બચાનુ મુડદુ છાનીરીતે દાટીને અથવા બીજી રીતે વગે કરી ...કે છાની રીતે વગે કરીને જનમ છુપાવવો ને તે બચાનો જનમ ઈરાદાથી છુપાવે અથવા છુપાવવાની કોશીસ કરે તે માણસને પછી અગર તે બચુ જનમતા પહેલાં ...થવા જનમા પછી અથવા જનમતા જનમતાજ મરી ગયુ હોય તો પણ બે ... સુધીની બેમાંના ગમે તે પકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ... ...મા આવશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો ઠરાવવા સારૂ એ બચ ને એટલા મહીના થવા જોઈએ કે તે છરતું જનમી શકે (મ. હા. કો. રૂલીંગ વા. ૫ પા. ૧૩) આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત કોઈ શખ્સને માતર ચાર મહીનાના ગરભના છોકરાનો જનમ થયો છુપાવયો હોય તે વા સંબસ ઊપર આવી શકતુ નથી. ૪ મ. હા. રી. પા. ૬૩ આ કલમ પરમાણેના ગુનાની કોશીસ કરવાના તહોમતમાં છોકરાનુ મુડદુ હાથ આવેલુ હોવુ જોઈએ અને તે તહોમતદાર અશતરીએ જણેલુ છે એવુ ઓળખાવુ જોઈએ આરમ પા. ૭૭૫

વ્યથા.

૩૧૯ જે માણસ કોઇ શખ્સને કાંઈ શરીરનુ દુખ રોગ અથવા અશકતતા કરે વ્યથા. | તેણે "વ્યથા" કરી એમ સમજવુ.

ટીકા.

ગડદા પાટુથી મારા મારી કરી તેની આ કલમ પરમાણે તજવીજ કરવી અને સાબજના હેડમા ચાલે નહી (મુ. હા. કોરટ તા. ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૫૬ નંબર ૭ના થી.) ઓરતને તેના ધણીએ ડામ દીધા તેમાં કલમ ૩૨૩ પરમાણે કરેલી કાયમ રહી કારણ જે વીસ દીવસ મુધી દુખ ભોગવવુ પડયુ નથી (મુ. હા. તા. ૧૧ સને ૧૮૬૩. લોઢુ ગરમ કરીને સરીરને દુખાપાત કરયુ તેને કલમ ૩૨૩ પરમાણે ઠરી તે બાબત ક્રીમીનલ ક. ૪૩૪ પરમાણે હાઈકોરટમા મોકલવા ઊપરથી ઠરાવયું મુકરદમો ચલાવનો કોરટની નજરમા બરાબર નથી તેથી કાગળો પાછા મોકલયા હા. તા. ૧૨ જુન સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાનુ ૬૭)

મહાવ્યથા | ૩૨૦ નીચે લખેલા પરકારની વયથાને "મહાવયથા" એવુ નામ આપેલુ છે.

પેહેલો—પુરૂશાતનો નાસ.

બીજો—બેમાંની કાઈપણ આંખની જોવાની શકતી જતી જવી.

તીજો—બેમાના કાઈપણ કાનની સાંભળવાની શકતી જતી જવી.

અવયવ અથવા સાંધો જવો.

અવયવ અથવા સાંધાની શકતીનો નાશ થવા અથવા તેની જાતુ

છઠો—ડાકાની અથવા ચેહેરાની જાતુ બદસીકલ થવી.

સાતમો—કાંઈ હાડકાનુ અથવા દાતનુ ભાગવુ અથવા ખસી જવું.

આઠમો—જે વયથાથી જંદગી જોખમમાં આવે અથવા જેથી વીસ દીવસની મુદત સુધી વીયથા થયલાં માણસને સુરીરનુ ભારે દુખ ખમવુ પડે અથવા તે પોતાનો હમેશનો ધધો કરવને અશકત રહે એવો કંઈ પણ વયથા.

ટીકા.

આ કલમ મુજબનો ગુનો શા. મા. ના. અધીકાર બહારછે શેશન... ટ કરયો જોઇએ. (મુ. હા. વા. ૧ પા, ૧૦૧ તા૦ ૨૫ નવેબર. સને...

૨૨૧ જે માણુસ કાઈ શખશને વ્યથા કરવાના ઈરાદાએ અથવા ... ી પુરવક વ્યથા કરવી | ખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવછે એમ ... કામ કરે અને તે કામથી કાઇ શખસને વ્યથા કરે તો તે માણુશે ... ા કરી' એમ સમજવુ.

ટીકા.

ફરીઆદીને સદરહુ ગુનાથી કાઈ હરકત થઇ નથી અથવા તેને પઇસા... શાન થઉ નથી તો તહોમતવાળાના ડંડ મધેથા ફરીઆદીને કાઈ રકમ અ... ર નથી (મુ. વા. ૨ પા. ૫૩ તા. ૧ મેએ સને ૧૮૬૭)

૩૨૨ કોઈ માણુસ બુધીપુરવક વીયથા કરે અને વ્યથા કરવાને તેને...

બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરવી. | અથવા જે વ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના... થતે વ્યથા અગર મહાવ્યથા હોય તથા જે વયથા તે...

... વ્યથા મહાવયથા હોય તો તે માણુસે "બુધીપુંરવક મહાવીયથા કરી" એમ સમજ...

ખુલ સા—કોઈ શખસ આ બને વાત કરે એટલે મહાવીયથા કરે તથા મહાવીય... કરવાનો ઈરાદો કરે અથવા મહાવીયથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણ્યામાં હોય ... તેને બુધીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ નહી તો નહી, પણ અગર એક પરક... ની મહાવીયથા કરવાનો ઈરાદો કરીને અથવા એક પરકારની મહાવીયથા પોતાથી થ... નો સંભવ જાણ્યા છતાં તે ખરેખરે બીજા પરકારની મહાવીયથા કરે તો તેણે ...પુરવ... મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

દરષ્ટાંત.

જ નો ચેરો જાથુ બદશીકલ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તે પોતાથી બદશીકલ થ... નો સંભવ જાણ્યા છતા અ જ ને એક સપાટો મારે અને તે સપાટાથી જ ... બદશીકલ નહી થાય પણ તેથી વીસ દીવશની મુદત સુધી જ ને સરીરનુ ... મવુ પડે તો અ એ બુધીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

૩૨૩ ૩૨૪ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈપણ મ...

બુધી પુરવક વીયથા કરવાની શીક્ષા. | ણસ બુધી પુરવક વીયથા કરે તેને એક વરસ... નો એમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા ... આ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જે વીયંથા થઇછે તે જાહેરમાં દેખાડી શકાય તેવી નહી હશે તો તેનો નીસબત ... ડાકટરની શાક્ષી પ્રતીત ઉપર લેવી સદર આદાલતનુ પરમોસડ ના. ૪૭૬ તા. ૭ ...

સને ૧૮૫૨ તા. અમદાવાદ ઉભા માજીસતરેટનો સરક્યુલર સને ૧૮૬૬ માં છે.) કેદી ગામનો ચોકીદાર છતા એક છોકરાને ઘર ફોડનાર અમજી કાર મારયો તેને આ કલમ પરમાણે કુલેપાવર માજીસતરેટ જાણી જોઈને ખોજાના શરીરને દુખ દીધાનુ ચારજ રાખી ડંડની શીક્ષા કરાવી તેમ કયાબંડર ઊપરથી કામ મંગાવી ફરીનીસલ કલમ ૪૦૪ પરમાણે તપાશ શીક્ષા રદ કરી એ મુકદમો શેસન કમીટ કરવાનો હુકમ કરયો (મુ. હા. કોરટ તા. ૧૨ મેએ સને ૧૮૬૭). સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૭ ની ૨૬ કરનારી કલમ ઉપરથી સને ૧૮૫૭ના આકટ ૩ ની ક. ૧૩ મુજબ સ. મા. નો અખતીયાર રદ થતો નથી. (મુ. વા. ૧ પા. ૧૦૦ તા. ૨૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩).

એક કેદીએ તેનો બાયડીએ ઘણો ગુસો ચડાવવાથી બે હાથે કરીને જોરથી જમીન ઊપર ફેકી પડી ગઆ પછી તેને ઊપાડે હાથે મારી એ બાઈડી મરી ગઈ. શરીર તપાશતાં તેના•સરીર• ઉપર જોર જુલમની કાઈ ઉઘાડી નીશાની જણાઈ નહી પણ તેની તલીમાં કઇ રેગ હોય એવું જણાયું અને તે તલી ફાટનાથીએવું મોત થયું એમ ઠરયું તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તેણે •શંક્ષાણીય મનુશય વધનો ગુનોહ નહી પણ વધયાનો ગુનાહ કરયો કો. ઇં. ડા. પ્ર. ૩૫૬ એક જણે એક સખસને કાનની પાસે ઝડકા મારયો. અને પછો મારેલા સખસને ઝાડ સાથે બાંધી ગયો આ કામમા ઠરાવવામા આવ્યું કે માજીસતરેટે આ કેસ પોતે નહી ચુકાવતા •શેસન કમીટ કરવો જોઇતો હતો ૬ વી. જ. ૫૫ આ કલમ વિરૂધનો ગુનાહ માહોમાહે માડોવાળો શકાય છે ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર. ૬૯

૩૨૪ ૩૩૪ મી કલમમા લખેલો બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં ઝાળી

ભયંકર શશતર અથવા સાધન વડે જુગીપુરવક વો થયા ઠરવો.	અથવા તીર મારવાના ખોશી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કાઈ હથીઆર વડે અથવા જે હથીઆર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવાં કાઈ હથીઆર વડે અથવા

આગની કે કાઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કાઇ જેહેર કે ખાઈ જાય એવા કાંઇ પદારથ વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી ગળી જવાથી અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાઈ પદારથ વડે અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે જે માણસ ખુશીપુરવક વીશધ કરે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂર નથી કે જે રીતે હથીઆર વાપરેલુ હોય તેથી મોત થવાનો સંભવ હોવો જોઇએ (મ. હા. રૂસીંગ વા. ૭ પા. ૧૧) ખુશી પુરવક વ્યથા કરનારને આ કલમ લાગુ પડેછે. પરતુ ભારે આકસમીક કરોધ ઊતપન કરવાથી વ્યથા થાય તેને પીનલકોડ ક. ૩૩૪ મી લાગુ છે (મુમબઇ હા. તા. ૨૯ જુલાઈ

સને ૧૮૬૩). નાની છોકરીને શીખામણ દેવા ગાલ ઊપર ડામ દીધો તેને "આ
પરમાણે શીક્ષા કરી પરંતુ હમેશા ગાલ ઊપર ડામ રહે તેવુ હોય તો મહાવ્યથાને
તે તેને સેસન કમાટ કરવો (મુ. હા. કો. તા૦ ૧૨ જુન
પરમાણેના ગુનહામાં એકલી દંડની સજા થઈ શકે નહી
કિવા સાન, કીંવા હુમલો કરતાં જે ઇજા થઇ હોય તેથી
હોય તીથી શીક્ષાગીય મનુશાયનથ નહી પણ બુધીપુરવક મહા વ્યથા
કેટલાક સખ્સો મળીને એક સખ્સ ઉપર હુમલો કરે અને તેમા તેનો
તો એ બુધીપુરવક વયથાછે હુમલો નથી પડેલા મારથી હાડકુ ભાગે તો
પણ મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૧૨ એક સખ્સ મધરાતે બીજા સખ્સ
સાથે આડો વેહેવાર ચલાવવા માટે તેના ઘરમાં પેસતો હતો તેથી એક ભયંકર સખ્સે
એ આવનાર સખ્સને મારી નાખયો તેમ ઠરાવવામા આવ્યું કે એ શખ્સે ગાફેલમિક
પણો ક્રોધ ચડી જવાથી એ કરતય કરયું છે અને તેથી તેણે મહાવયથા કરી છે કો..
ઈ, ડા. ૩૫૭. વીસ દીવશ સુધી કામ કરવાની અશકયતા થાય તો તે મહાવયથા કહે
વાય—રણી વીરૂધ બીજાનો શરીરમા છેદ લે એવાં હથીઆર પાસે રાખી હંગામો
કરવાનું તોહોમત અને વળી આ કલમ પરમાણેનું તહોમત એવા બે તહોમત લાવી
શકાય નહી ગમે તે એક કલમનું તહોમત આવે ૧૦ વી. રી. પ્ર. ૬૩.

૩૨૫. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત સીવાય બીજી કોઈપણ બાબતમાં જે

બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવાની શીક્ષા. | માણુસ બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરે તેને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

ઓરતના ધણીએ ડામ દીધાથી નગરના શેકન કલાસ સાબ માજીસટરેટે સુજા
થી હાઈકોરટે ઠરાવીયુ કે ઓરતને વીસ દીવસ સુધી દુખ ખમવુ પડયુ નથી માટે
કલમ મુજબ સજા બહાલ રાખી તા. ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭. મહાવ્યથામાં ફક્ત
કરનો કાગળ બસ નથી તેની પરતીસા ઊપર સાક્ષી લેવી સદરનુ પા. નં. ૪૭૬ તા
જુન સને ૧૮૫૨ તે ઉપરથી અમદાવાદ શેસન જડજનો શરકયુલર ૧૮૬૬મા છે. આ
લમ પરમાણેના તહોમતમા એકલા દંડની સજા થઈ શકે નહી ૨ વી. રી. પ્ર ૩૨
લો કરતાં કાંઈ વયથા કરવામાં આવી હોય તે ઇરાદા, સાન. કિવા શંભવતા
કરવામાં આવી હોય તો તે વયથાથી થએલુ મોત મનુશાવધ નથી પણ બુધીપુર
મહાવયથા છે વી. રી. પ્ર. ૨૯ એક માણુસ ઊપર ઘણા સખસે મળી હુમલો
અને તેથી તેનો હાથ ભાગી પડે તો તે હુમલો નથી પણ બુધીપુરવક મહાવયથા
૫ વી. રી. પ્ર ૧૨ બીજા મારની સાથે જો કંઈ હાડકુ ભાગ્યુ હોય તો તે બુધીપુર
મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૬૪ ૨૦ દીવસ સુધી અશકતાઈ થાય તો તે.

મહાવજ્ઞા છે અને પખવાડીઆ સુંધી અશક્ત થાય તો બુધીપુરવક વ્યથા છે ૧ વીં. રી. પ. ૯

૩૨૬. ૩૨૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં ગો

ભયંકર સસત્રર અથવા સાધન વડે બુધી પુરવક મહવીયથા કરવી.

ળી અથવા તોર મારવાના બોસી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કઇ હથીઆરવડે અથવા જે હથીયાર મારેથી સામાનુ મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઈ હથીઆર વડે અથવા અગ્ની કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કઇ જેહેર કે ખાઈ જાય એવા કાંઇ પદારથ વડે, અથવા આવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણસના સરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઇ પદારથ વડે અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે જે માણસ બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરે, તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારના અથવા દસ વરસનો મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

હોડીમાં ઘણાં માણસો બેસાડેલા તે તહોમતમા પીનલકોડ કલમ ૩૮૧ પરમાણે તજવીજ કરવી આ કલમ લાગુ નથી .' (મુબઈ હા. તા ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૧૩૭). પુનામા જમસેદજીના બંદર ઉપર રખેવાલની મનાઈ છતાં ગયો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેથી તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે આ કલમ સદરહુ કામને લાગુ નથી (મુ. હા. તા.૦૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭).

૩૨૭ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરને તે શખસ પાશે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખ

જબરાઈથી કાંઈ માલકત કહડાવવા સારૂ અથવા કાંઇ કાદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ બુધી પુરવક વ્યથા કરવી.

નારા કોઈ શખસ પાસે જબરાઈથી કઇ મીલકત અથવા કીમતી દસતવેજ કહડાવવાના કારણસર, અથવા વ્યથા કરે લા સખસ પાશે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનરા કોઈ સક્ષ પાસ જબરજસતીથી કાંઇ કાયદા વીરૂધ કામ, અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનેહ કરવો સેહેલ થાય એવુ કામ કરવાના કારણસર જે માણસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે તે માણસને દશ વરસની મુદતમુંદીની બેમંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૩૨૮ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરવાના ઈરાદાથી, અથવા કાંઇ ગુનોહ કરવાના કે કાઇ ગુ

કાંઇ ગુનોહ કરવાના ઇરાદાથી જેહેર વગરે પદારથ વડે વ્યથા કરવી.

નો કરવો સેહેલ કરવાના ઈરાદાથી, અથવા તેથી પોતાથી થા થશે એવો સંભવછે એમ જાણા છતા જે માણસ તે શખસને કાંઈ જેર અથવા બેહોશ કરે કે કેફ આવે અથવા અવગુણ કરે એવુ કઈ વસાણુ અથવા બીજી વસતુ આપે અથવા લેવડાવે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

એક શખશે તેના તાડીના વાસણોમાં દુધવાળી એક ડાળીનો રસ નાંખીયો જાણા છતાં કે જો કાઇ માણુસ તે પીએ તો તેને નુકશાનથાય અને એવા ઈરાદાથી કે એક બુપો ચોર જેને તેની તાડી ચોરી જવાની ટેવ પડી હતી તેને સોધી કહાડવામાં આવે એ તાડી એ બુપા વેચનાર પાસેથા કેટલાક સીપાઈઓએ લેઇને પીધા ઠરાવ થયો કે તેને "અવગુણુ કરે તેવી ચીજ ખ્વરાવ્યાનો" આ કલમ મુજબ વીધાજબો રીતે ગુનેગાર ઠરાવીયો હતો. (મુ. હા. રી. કરાઊન કેસીસ વા. ૫ પાને ૫૯). "ખીજી વસતુ" એ સબદો "બીજી અવગુણુ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જયાં હેથો પદારથ આપવામાં આવીઓ હતો પણુ તે કેવી જાતનો હતો તે વીશે કંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક બુટી તરીકે અશર કરવા આપવાનો ઇરાદો હતો તાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવવામાં આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટરસ કલકતા રૂલીંગજ કરીમીનલ કેસીસ વા. ૧ પાનું. ૭). આ કલમમાં "એવી કાંઈબીજી ચીજ" એનો અરથ કંઈ અવગુણ કરે એવી ચીજ એવો અરથ થાય છે ૧ વી રી. ૫. ૭ જીદંગીને જોખમ પોહોચે એવો કાંઇ બેહોશ કરે એવો પદારથ આપે તો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય કલમ ૩૨૬ પરમાણે સજા ન થાય—રાણી વારૂધ જોયગોપાળ ૪ વી. રી. ૫૨૮ ૪. એક તાડીવાળાની તાડી ઉપરના ઠામમાંથી કાઇ અજાણ્યો ચોર તાડી ચોરી જતો. તેને પકડવા માટે તેણે એક તાડીના ઠામમાં કઇ બેચેની થાય તેવો પદારથ મુકયો ચોરે ને ઠામ ચોરી કોઇ સોલજરને વેચુ સોલજર તે પીવાથી બેહોશ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તાડીવાળા ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે તેને કલમ ૮૧ નો લાભ મળી શકે નહીં ૫ મુ. હા. રી. પ્ર. ૫૯. (ફોજદારી)

"બીજી વસતુ" એ શબદો "બીજી અવગુણુ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જયા હેવો પદારથ આપવામા આવ્યો હતો, પણુ તે કેવી જાતનો હતો. તે વીસે કાંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક બુટી તરીકે અસર કરવા આપવાનો ઇરાદો હતો તયાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવામા આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટ કલકતા રૂલીંઝ કરમીન કેસીસ વા. ૧.પા. ૭.)

જબરજસતીથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરવી.

૩૨૯ કોઇ શખશને મહાવ્યથા કરીને તે શખસ પાસે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઇ શખસ પાસે જબરાઈથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ કહડાવવાના કારણુસર અથવા મહાવ્યથા કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરજસતીથી કંઈ કાયદા વરૂધ કામ અથવા જે કામથીં કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવુ કામ કરાવવાના કારણુસર જે માણુસ બુધી પુરવક માહાવ્યથા કરે તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની

મુદત.શુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી દં
ને પણ લાયક થશે.

૩૨૦ કોઇ સખસને વ્યથા કરીને તે શખ્સ પશે અથવા તે સખસની સાથે

જબરજસતીથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાંઇ મીલકત પાછી અપાવવા સારૂ ખુશીપુરવક વ્યથા કરવી.	બંધ રાખનારા કોઈ શખ્સ પસે જેથી કઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરજસતીથી લેવાના કારણસર અથવા વ્યથા કરેલા શખ્સ પાશે

કે તેની સાથે શબંધ રાખનારા કોઈ શખ્સ પાશે જબરજસતીથી કઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર અથવા તે કાંઇ લેણું કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કાઈ મીલકત કે કંમતી દસતાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઇ ખબર આપે એમ કરવાના કારણશર જે માણસ ખુશીપુરવક વ્યથા કરે તે માણસ ને સાત વરસની મુદતસુધાની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની પાસે કઇ ગુનોહ કરયો કબુલ કરાવવા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ એ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(બ) અમુક ચોરેલી મીલકત કયાં મુકેલીછે તે દેખડાવવાને બ સબબાય એટલા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર તેને સરીર વેદના કરેતો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

(ક) જ ની પાશે મેહેસુલની કઈ બાકી લેણુંછે તે તેની પાશે ભરાવવા સારૂ જો અ મેહેસુલનો અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(ડ) એક રઈઅતનો પાશે તેનું ગણોત ભરાવવા સારૂં જો અ જમીનદાર તેને શરીર વેદના કરે, તો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ પરમણેનો ગુનહો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર ફરીઆદીને આ કાયદા પ્રમાણેના ગુનાના કબુલત કરાવવાને માટે માર મારેલો હોવો જોઇએ ૧૩વી.રી.પ૨૩

૩૩૧ કોઈ સખસને મહાવ્યથા કરીને તે સખસ પાસે, અથવા તે સખસની સાથે

જબરદસતીથી કબુલાત કરાવવી અથવા કઇ માલ મીલકત પાછો અપાવવા સારૂ	સબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાશે, જેથી કાઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસતાથી લેવાના કારણસર, અથવા મહાવ્યથા કરેલા સ

રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જબરદસતીથી કઈ મીલક

અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર અથવા તે હેહેણું કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કાંઈ મીલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ કરવાના કારણસર જે માણસ બુધીપુરવક મોહા કરે, તે માણસને દસ વરસની, મુદત સુધીની બેમના ગમેતે પ્રકારની. કેદની શી કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૩૨ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવ

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુધી પુરવ વથા કરવી.

તો હોય તેવામા તે સખસને જે માણસ બુધ પુરવ રે અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજા સર પોતાના સરકારી હોદનો અમલ ચલાવતાં અટકા વા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના કારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કંઈ વસતુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીશ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણસ તે સખસને બુધી પુરવક વ્યથા કરે તે માણસને ત્રણવરષની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બં તેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૩૩ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચ

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુધીપુરવ મહાવ્યથા કરવી.

લાવતો હોય તેવામા તે સખસને જે માણસ બુધીપુરવક મ હાવ્યથા કરે, અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સ પોતાના સરકારી ઓહોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કંઈ વસતુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીસ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણુસ તે સખસને બુધી પુર મહાવથા કરે તે માણસને દશ વરસના મુદત સુધીના બેમાના ગમેતે પ્રકારના કેદના શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૩૪ ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચઢેથી કોઈ માણસ બુધીપુરવક વયથા કરે અને તે

ક્રોધ ઉતપન થએથી બુધીપુરવક વ્યથા કરવી.

ક્રોધ ઊતપન કરનાર શીવાય બાજા કોઈ સખસને વ્યથા કર વાનો તેણે ઈરાદો કરયો ન હોય, તથા તે સીવાય બીજા કો સખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણામા ન હોય તો તે માણસને મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસો રૂપીની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે,

ટીકા.

આ કલમનો અરથ હેવો છે કે જે સખસને ક્રોધ ઉતપન કરયો હોય તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર સખસને વ્યથા કરે તો તેને હલકી સજા થાય. પણ ક્રોધ બીજાજ જતો રહ્યો હોય અને વથા કરે તો પ્રથમના ક્રોધનું બાનુ ચાલશે નહીં

ફાર૨૮ રીપાટ [redacted]

માટે પણ આ કલ[redacted]

૩૩૫ ભ.રેતથા અ[redacted]

ક્રોધ ઉતપન થએથી મ હ'વ્યથા કરવી.

ઉતપન[redacted] વાનો [redacted]

ઈ સખસને પોતાથી માહાવથા થવા[redacted]

ણમને ચાર વરસની મુદત શુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા બહજાર રૂપીયા સુધીનાં દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—એ ઊપલી બે કલમોને પણ ૩૦૦ મી કલમના ૧ લા અપવાદને જે સરતો લાગુ પડે છે; તે સરતો લાગુ પડે છે.

ટીકા.

એક સખસના ઘરમાં તે સખસની બાઈડી સાથે બીજો સખસ મોડી રાત્રીએ પેઠો માટે એક છરા જેવું હથીઆર મારયું તેથી તે મરી ગયો એ કામમા તહોમતદાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવ્યું હતું ૩ વી. રી. પ્ર. ૫૫.

૩૩૬ જે કમથી જીદગી જોખમમા આવે અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતા જોખમમા આવે તે કામને માટે શીક્ષા.

જે માણુસ કઈ કામ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણુસની જીદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમા આવે, તે માણુસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદના, અથવા દંડની અથવા એ બનેના શીક્ષા કરવામા આવસે.

ટીકા.

હોડી સારી હાલતમા નહીં છતાં તથા તેમા એક ચીરો હોયા છતા તે હોડીમા માણુશો બેસારવાને આ કલમ લાગુ નથી કા. ૨૮૨ પરમાણે ગુનો થાય છે (મુબાઈ હાઈ કારટ વા. ૩૭ તા. ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪).બારવા સલામતી વગરના વહાણ હાંકે તેને આ કલમ નહી પણ કલમ ૨૮૨ લાગુ પડે ૧ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૩૭.

૩૩૭ જેથી માણસની જીદગી અથવા બીજાઓના સરીરની સલામતીજોખમમ આવે એવુ કામ કરીને વીયથા કરવી,

જેથી માણસની જીદગી અથવા બીજા સખસેના સરીરની સલામતી જોખમમ આવે એવ બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કઈ કામ કરીને જે માણુસ કોઈ સખસને વીયથા કરે તેમાણુસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથના પાચશે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૩૮ જેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતી જોખમમા આવે એવુ કામ કરીને મહાવીયથા કરવી.

જેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવો બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણુસ કોઈ સખસને મહાવીયથા કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરક

ની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની ...વામા આવશે.

ટીકા.

આવી મહાવ્યથાથી મોત થાય તો તે મોત તહોમતદારના ગફલતીથી કરેલા ...કીકરીના કરતના પરીણામ તરીકે થયું એવું સાબીત થવું જોઈએ ૬ મ ...

ગેરવાજબી અટકાવ તથા ગેર વાજબી કેદ બાબત.

૩૩૯ કોઈ સખસને જેણીમેર જવાનો હક હોય તેણીમેર જતો તે સખસ અટકે ગેરવાજબી અટકાવ | એવા રીતે જે માણસ તે સખસને ખુશીપુરવક હરકત કરે તે માણસે તે સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો એમ સમજવું.

અપવાદ—જમીન અથવા પાણી ઉપરથી જવા આવવાનો કાંઈ ખાનગી રસતો હો અને તે રસતો બંધ કરવાનો મારો કાયદા મુજબ હક છે એમ જે શખસ શુધબુધી ... માનતો હોય તે શખસે તે રશતો બંધ કરવો એ આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનોહ નથી.

દ્રષ્ટાંત.

જે રશતા ઉપરથી જ ને જવાનો હક છે એવો એક રશતો અ બંધ કરે અને શુધબુધીએ અ એ પરમાણે માનતો ન હોય કે રશતો બંધ કરવાનો મારો હક છે અને તે રશતો બંધ થવાથી જ તે ઉપરથી જતો અટકે તો અ એ જ ને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જુગાર રમવાને આ કલમ લાગુ નથી સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૩ પરમાણે કામ ચલાવવું જોઇએ (મુંબાઇ હાઈ કોરટ નં વેડા બુક પ્ર. ૪૦૮ એક પોલીસ • અમલદારે એક સખસને જમાન લેવા જેવુ કામ નહીં છતા જમાન આપતા સુધી ઘેર જવા ના પાડી તેમા તેણે ગેરવાજબી અટકાવ કર્યે એવુ ગણાય છે. ૧૦ વી. રી. પ્ર ૨૦ એક બાઇડી પોતાની ખુશીથી તહોમતદારને ઘેર ગએલ નહીં ને તથા તે રહી તે પોતાને ન હોતું રહેવું તે છતા રાખી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તહોમતદારે ગેરવાજબી અટકાવ કરયો કહેવાય ૪ થો રી. પ્ર. ઉ. (ફોજદારી). જામીન નહીં લઇ શકાય તેવા અને કાગ્નીઝીબલ ગુનહા કોઈ સખસના દેખતાં કરવામાં તે કરનારને ખાનગી સખસ પકડી શકે છે તો તે પકડનાર ઉપર તહોમત લાવી શકાય નહીં જુઓ કી.પ્રો કોડ ક.૧૦૫.

૩૪૦. કોઈ સખશ મુકરર કરેલી ચોતરફી હદની બાહાર જતો અટકે એવી જે ગેરવાજબી કેદ. | માણુસ તે શખશને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસે તે સખશને "ગેરવાજબી કેદ" કરયો એમ સમજવું.

દસ્ટાંત.

(અ) એક દીવાળ બાંધી લીધેલી જગામાં જ ને મોકલીને અ બાહારથી તાળુ મારી જ ને અંદર બધ કરે અને તેમ કરવાથી તે હદ વાળી દેવારની બાહાર કોઈ ... જ થી જઈ શકાય નહી તો અ એ જ ને ગેરવાજબી કેદ કરયો એમ સમજવું.

(ન) એક ઈમારતના દરવાજાઓ આગળ અ બંદુક વાળા માણસો રાખે અને એ પરમણે કહે કે જોતું એ ઈમારતમાંથી બાહાર જવાની કોશીશ કરશો તો આ માણસો ગેળો મારશે તો અ એ જ ને ગેરવાજબી કેદ કરયો એમ સમજવું."

ટીકા.

કોઇ માણશને તેની મરજી વીરૂધ અમુક જગીયામેં રાખી મુકયો કીંવા અમુક દીશા તરફ જબરાઇથી લેઈ જવો એ તેને કેદ કરવા જેવું છે (મદરાસ હાઈકોરટ તા રીખ ૨૭ મે. સને ૧૮૬૫ રેગયુલર અપીલ ના ૧૨ સને ૧૮૬૫ વા. ૨ ભાગ ૩ પ્ર. ૩૯૬

ગેરવાજબી અટકાવની શીક્ષા.

૩૪૧ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસને એક મહીના ની મુદત શુધીની આશાન કેદની અથવા પાંચસેં રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ગેરવાજબી કેદની શીક્ષા.

૩૪૨ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી કેદ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

તરણ અથવા વધરે દીવસ ગેરવયાજબી કેદની શીક્ષા.

૩૪૩. જે માણસ કોઈ સખસને તરણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

દશ અથવા વધારે દીવશ ગેરવયાજબી કેદની શીક્ષા.

૩૪૪. જે માણસ કોઇ શખશને દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ કરે તે માણશને તરણ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એકલી દંડની શીક્ષા કરવી એ કાયદેશર નથી. (મુંબાઈ હાઇકોરટ વા. ૧ પાનું ૨૯ તા૦ ૧૨ અગસટ સને ૧૮૬૩.) આ કલમ પરમાણેની સિક્ષામા એકલો દંડ થાય નહી ૧ મુ. હા. રી. પ્ર. ૨૯ રાણી વીરૂધ બહીરજી કીશનાજી.

જે સખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો હોયતે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદમા રાખવો.

૩૪૫. ફલાણા સખસને છોડવાનો કાયદા મુજબ હુકમ સાદર થઈ ચુકયો છે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદમાં રાખે તે માણસને આ કાયદાની કોઇ બીજી કલમ પરમાણે જેટલી મુદતની કેદને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત [illegible]સની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની બીજી કેદ કરવામા આવશે.

ગેરવ્યાજબી કેદ સખસની કેદની વાત [illegible] કોઇ માણસ અગર કોઈ સખસને એવી રીતે ગેરવાજબી કેદ કરે કે તેથી તે કેદ થએલા સખસની સાથે સબંધ

અથવા તે કેદનું ઠેકાણું ઉપર લખેલા પરકારના કોઇ સખસ અથવા સરકારી [illegible]
રના-જાણ્યામાં ન આવે અથવા તેને જડે નહીં એવો ઇરાદો ને કેદ કરનારા માણસના
દીઠામાં આવે તો તે માણસને ગેરવ્યાજબી કેદને માટે બીજી જે કંઇ શીક્ષાને તે
માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કે
દની બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

જબરદસતીથી કાંઇ મીલકત કહાડવાના અથવા કાંઇ કાયદા વીરૂધ કામ કરવાના કારણ સર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૭. કોઇ સખસને કેદ કરીને તે સખસ પાસે અથવા તેની સાથે સબંધ રાખનારા કેઈ સખસ પાસે જબરાઇથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ કહડાવવાના કારણસર અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સબંધ રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જબરદસતીથી કંઇ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવાના અથવા જેથી કાંઈ ગુનો કરવો મેહેલ થાય એવી કંઈ ખબર મેળવવાના કારણસર જે માણસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જબરદસતીથી કબુલાત કરાવવાના અથવા કાંઈ મીલકત પાછી અપાવવાના કારણસર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૮. કોઇ સખસને કેદ કરી તે સખસ પાસે અથવા તે સખસની સાથે સબંધ રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જેથી કાંઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કંઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસતીથી લેવાના કારણસર અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સબંધ રાખનારા કોઇ સખસ પાસે જબરદસતીથી કંઇ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર અથવા તે કંઈ દાવો કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કંઇ મીલકત કે કીમતી દસતાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે એમ કરવાના કારણસર જે માણસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા [illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સાપરાધ બળ તથા હુમલા બાબત.

બળ.

૩૪૯. જો એક સખસ કોઈ બીજા સખસને ગતી આપે તેની ગતીમાં ફેર[illegible]થવા તેની ગતી બંધ કરે, અથવા જો તે સખસ [illegible]થને એવી રીતે કંઈ ગતી આપે તેની ગતીમાં ફેરફાર કરે અથવા તેની ગ[illegible] કે તેથી તે પદારથ તે બીજા સખસના શરીરના કોઈ ભાગને અથવા તે [illegible] કંઈ વસતુ પહેરી હોય અથવા તે સાથે લઈ જતો હોય તે વસતુને અડકે, [illegible] કંઈ વસતુને અડકે, એવી રીતે કે તેથી તે બીજા સખસની સપરસેંદ્રીય પર [illegible] તો તે સખસે તે બીજા સખસ પર બળ વાપરયું એમ સમજવું પણ જે સખસ ગતી[illegible] [illegible]તીમા ફેરફાર કરતો અથવા ગતી બંધ કરતો [illegible]

તરણ પરકારોમ'ના કોઈ પરકારે તે ગતી આપવી અથવા ગતીમા ફેરફાર કરવો અથવા ગતી બ'ધ કરવી જોઈએ.

પેહેલો—પોતાના સરીરની શકતીથી.

બીજો—કોઇ પદારથ એવો રીતે મુકવો કે પછી પોતાની તરફથી અથવા બીજા કોઈ શખ્સની તરફથી કઈ બીજુ કામ થયા શીવાય તે ગતી થાય અથવા ગતીમા ફેરફાર થાય અથવા ગતી બ'ધ થાય એમ કઇ રચના કરીને.

તરીજો—કાઈ જાનવરને ગતી માન કરીને, તેની ગતીમા ફેરફાર કરીને અથવા ગતીબ'ધ કરીને.

બીજા શખ્શની સાપરાધ બળ.

૩૫૦ જો કોઈ શખ્સ કોઈ બીજા શખ્સની રજામ'દી શીવાય તે બીજા શખ્શની ઉપર કાંઇ ઇરાદાથી બળ વાપરે અને તે કાંઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા તે બળ જે શખ્સની ઉપર વાપરે તે શખ્સને તે બળથી કાંઇ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તેને તે બળ વાપરવાથી પોતાથી કઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ થવાનો સ'ભવછે એમ જાણ્યા છતા તો તે શખ્સે તે બીજા શખ્સની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક નદીમાં બ'ધેલી હોડીમા જ બેઠો હોય અને અ તેના દોરડાં છોડી નખે અને એ પ્રમાણે ઇરાદાથી તે હોડને પ્રવાહથી ખે'ચાઈ જવા દે તો એ ઠેકાણે અ એ ઇરાદાથી જ ને ગતી આપી અને તે પદારથોને એવી રીતે મુકવાથી કે પછી કોઇ શખ્સની તરફથી બ'જુ કામ થયા સીવાય તે ગતી ઉતપન થઇ માટે અ એ ઇરાદાથી જ ની ઉપર બળ વાપરયુ' એમ સમજવુ' અને અગર કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા જ ને કાંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે એ પરમાણે બળ વપરેથી કઇ નુકસાન ભય, કે દુખ થશે એવો સ'ભવ જાણીયા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામ'દી શીવાય કરયુ' હોય તે અ એ જ ની ઊપર શાપરાધ બળ વાપરયુ' એમ સમજવુ.

(બ) જ એક સીગરામમ' બેશીને જાય છે તેના ઘોડાઓને અ ચાબક મારીને તેની ચાલ ઉતાવળી કરે તો એ ઠેકાણે જાનવરો પાસે પોતાની ગતી બદલાવીને અ એ જ ની ગતીમા ફેરફાર કરયો માટે અ એ જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવું અને અગર જ ને કઇ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે તેથી જ ને કાઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુખ થાય એવો સ'ભવ જાણ્યા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામ'દી સીવાય કરયુ હોય તો અએ જ ની ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ક) જ એક પાલખીમ બેશીને જાયછે તેની પાસેથી અપહરણ કરવાના ઇરાદાથી અ દાંડો ઝાલીને તે પાલખીને અટકાવે તો એ ઠેકાણે અ એ જ ની ગતી ... કરી અને તેણે પોતાના સરીરની શકતીથી કરયુ માટે અ એ જ ની ઉપર બળ...

યુ એમ સમજવુ અને એ પરમાણે અ એ ઈરાદાથી જ ની રજામંદી શી
ગુનોહ કરવા સારૂ કરયુ માટે અ એ જ ની ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ડ) રસતામા અ ઈરાદાથી જ ને ધકો મારે તો એ ઠેકાણે અ એ. પોતા
ના શરીરની સકતીથી, પોતાના સરીરને એવી રીતે ગતી આપી કે તે જ ને અડકયું
માટે તેને ઈરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને કાંઈ
નુકસાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી જ ને કંઈ નુકસાન ભય કે
દુખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતાં તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પરમાણે ક
રયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ઈ) અ એક પથર ફેંકે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે પ
થર જા ને અડકશે અથવા જા ના કપડાને અડકશે અથવા જા કાંઈ વસતુ લઈ જાયછે
તેને અડકશે અથવા તે પથર પાણીને લાગીને તે પાણીયાં જા ના કપડાં અથવા જા કંઈ
વસતુ લઈ જાયછે તે છંટાસે તો એ ઠેકાણે અગર તે પથર ફેંકવાથી કંઈ પદારથ આવી
ને જા ને અથવા જા ના કપડાને અડકે તો અ એ જ ની ઊપર બળ વાપર
મજવુ અને અગર જા ને કાંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદથી તે
જામંદી શીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ
એમ સમજવું.

(ફ) અ ઈરાદાથી કોઈ અસતરીનો ઘુમટો ઉંચો ખેંચે તો એ ઠેકા
તરીની ઉપર ઈરાદાથી બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર તે તે
ઈ નુકશાન, ભય. કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે
નો સભવ જાણીને તેણે તે અસતરીની રજામંદી સીવાય એ પરમાણે કર
તો તે અસતરીના ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(ગ) જ નહાવા બેઠો છે તેવામા પોતે ઊકળતુ જાણતો હોય એવુ પા
અમખાનામાં રેડે તો એ ઠેકાણે અ એ ઈરાદાથી પોતાના શરીરની શક
ળતાં પાણીને એવી ગતી આપે કે તે પાણી જ ને અડકે અથવા બીજા
કે અને તે એવી રીતે કે તે અડકવાથી જ ની સપરશેંદરીપર અસર .
એ ઈરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને
ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે દુખ થાય એ
જાણીને તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો અ એ
સાપરાધબળ વપરયુ એમ સમજવું.

(હ) જ ની રજામંદી શીવાય અ એક કુતરાને જ ની ઉપર કુદ.વે
અગર જ ને કાંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાનો અ નો ઈરાદો હોય તો
ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

કાંઈ ચાળા અથવા કાંઇ તઇઆરી કરે એવા ઇરાદાથી અથવા | એવો સંભવ જાણીને કે તે ચાળા અથવા તઇઆરીથી કોઈ હાજર હોય તેને એવો ભય ઉતપન થશે કે એ ચાળા અથવા તઇઆરી કરનારો મારી ઉપર હમણા સાપરાધ બળ વાપરવાનો છે તો તે માણસે હુમલો કરયો સમજવું.

ખુલાસો માતર સબદોથી હુમલો થતો નથી પણ કોઈ શખ્શ કંઇ શબ્દો બોલે તેના ચાળા અથવા તઇઆરીનો એવો અરથ ઉતપન કરી શકે તેથી તે ચાળા તઇઆરી હુમલો ગણાય.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ મુઠી વાલીને જ ની તરફ ધરીને હલાવે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ મને હમણા મારસે તો અ એ હુમ કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક ભયંકર કુતરાનુ મુખ છોડવા માડે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનસે કે અ હમણા તે કુતરા પાસે મને કરડાવશે તો અ એ જ ની ઉપર હુમલો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક લાકડી લઇને જ ને એમ કહે કે હુ તારી વલે કરૂ છુ તો એ ઠેકાણે અ એ વાપરેલા શબ્દો કોઇપણ બનતમ: હુમલો ગણાય નહી તથા માતર નીચુ વલને લાકડી લેવી એ બીજી કઈ બોના સીવાય હુમલો ગણી ન શકાય એવુ હોય તો પણ તે લાકડી લેવાના ચાળાનો અરથ તે શબ્દોથી સમજાઈને તે હુમલો થઈ શકે.

ટીકા.

ફક્ત શબ્દોથી હુમલો થતો નથી પરંતુ તેના ચાળા તથા શબ્દોનો અરથ એ બે મળીને ગુનો થાય છે (મુ. હા. રી. વા. ૧ પાનુ ૨૦૫) જે લાકડી વગેરેથી મારવનુ કરે તે ઘા નીશફળ જાય તોપણ હુમલો કરયો એમ કહેવાય આ. પા. ૭૧૫.

ઉપર કોઈ શખ્સે ભારે તથા આકસમીક ક્રોધ ઉતપન ન કરયા છતાં તે સખસની ઉપર જે માણુસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણુસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બે માના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીઆ સુધીના ડંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભારે ક્રોધ ઉતપન ન કરયા છતા કેઈની ઊપર શાપરાધ બળ વાપરવાની શીક્ષા.

ખુલાસો—અગર તે ગુનો કરવાના બહાના દાખલ તે ક્રોધ ગુનેહગારે માગી આણેલો અથવા ખુશી પુરવક ઉતપન કરેયો હોય અથવા.

અગર કાયદા મુજબ કે સરકારી નોકરનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરે કરેલી કઈ વરતુણુકથી તે ક્રોધ ઉતપન થયો હોય અથવા,

...હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતા કરેલી કઈ વસ્તુથી ... વધા હોવતો તે ભારે તથા આકસમીક ક્રોધના સબબથી આ કલમ મુ... કંઈ ગુનાની સીક્ષા ઓછી થશે નહી.

... તે ક્રોધ એવો ભારે તથા આકસમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ઓછો થઇ શકે એ ...કતની બાબતછે.

૩૫૩ કોઈ શખશ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે સખસની ઊપર જે માણુસ હુમ લો કરે અથવા સપરાધ બળ વાપરે અથવા તે સખસને પોતાના સરકારી ઓદાનો અમલ ચલાવતો અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી અથવા તે ...સે પોતાના સરકારી ઓદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કાંઇ વસ્તુ કરી હોય ...થવા કરવાની કોસીસ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણુસ તે શખસનો ઉપર હુમલો ... અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે ... પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

...સરકારી નોકરનેડરા...ને તેનો અમલ કરતો ...ધ રાખવાને સાપરાધ ...ળ વાપરવુ.

ટીકા.

કાંઇ કામ બજાવવાને સારૂ કોઈ શરકારી નોકરે પોતાના તાબાના માણુસને કંઇ હુકમ આપીઓ હોય તે હુકમ તેની પાસેથી પડાવી લેવાનો તહોમતદારો પરયતન કરેતો તે તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય ૧૩ વો. રી. પાનુ ૪૯.

૩૫૪ કોઈ અસતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી અથવા પે તે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં જે માણુસ તે અસતરીની ઉપર હુમલો કરે અથવા શાપરાધ બળ વાપરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે. પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ અશતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી તેની ઊપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

ટીકા.

જબરાઇથી સભેગ કરવાના કામમા આ કલમ તથા કલમ ૨૭૧ પરમાણે ફેશ ક... લાસ સબ માજીસતરેટને અધીકાર નથી શેશનકારટને અધીકારછે (મુ. હા. ... જુલાઈ સને ૧૮૬૮) આ કલમમા બયાન કરેલા ગુનાનો જે શખસ ભોગ... થાય તે ફટકાની શીક્ષાને પણ લાયક છે (અને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ... અથવા સાપરાધ બળ એ બેમાથી એક થવાને રજામંદી નથી એમ પુરાવાથી ... જોઈએ (ગેણી વીરૂધ ફલેચર લા રીપોરટ કરાઉન કેશીસ વા. ૨ પા. ૩૯). કેઇ વઇદ વ... ગર જરૂરીઆતે કેઈ અસતરો દરદીને નાગી કરે એવા બાનાથી કે એમ કરયા વગર તે ... ૨૨૬ ... તેમ નથી ... પોતાને ...

ગુનો કરયો કહેવાય આ. પનુ ૭૧૬. ૨૮ નો દરદ થએલ શખ્શ

વરસની છોકરી સાથે સભોગ કરે છોકરીને એવુ જણાવે કે મને કઈ દરદ

એ શખ્શે આ કલમ પરમાણે નીચ સાપરાધ બળ વાપરયુ કહેવાય. આ. પ્ર.

ઈ જાહેતાઃ તેની અસતરી નોશાળીઆ સાથે તેના સમતા વગર અયોગ છુક

ાં તે શામી ન થાય તો પણ તે હુમલો છે રાણી વીરૂધ નીકલ આ. પાનુ ૭૧૫.

૩૫૫ કોઈ સખસે ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઉતપન ન કરયાં છતાં તે સખસ

ભારે કરોધ ન ઉતપન કરયા છતાં કોઈ સખસને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અથવાસાપરાધબળ.

ને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી, જે માણસ તે સખસની ઊપર હુમલો કરે, અથવા શાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસ ને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

૩૫૬ કોઈ શખસે કઈ નશાતુ પહેરી હોય અથવા તે લઈ જતો હોય તેની ચોરી

કોઈ શખસ કઈ વસતુ લઈ જતો હાય તે વસતુની ચોરી કરવાની કોશીસ કરવામા હુમલો અથવા સાપરાધબળ.

કરવાની કોસસ કરવામા તે શખશની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

૩૫૭ કોઈ શખસને ગેરવાજબી કેદ કરવાની કોસીસ કરવામા જે માણસ તે શખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે

કોઈ સખશને ગેરવાજબી કેદ કરવાના કોશીશમાં હુમલો અથવાસાપરાધબળ

માણસને એક વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શાક્ષા કરવામા આવશે.

૩૫૮ કઈ શખસે ભારે તથા આકશમીક કરોધ ઉતપન કરયા ઉપરથી જે માણસ

કોઈએ ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઊતપન કરયા ઉપરથી તેના ઊપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધબળ વાપરવુ.

તે સખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને એક મહીનાના મુદત મુધીના આશાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ મુધીના દંડના અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

ખુલ સો—૩૫૨ મ. કલમનો જે ખુલાશો લખેલોછે તે આ છેલી કલમને પણ લા

ટીકા,

કારી રીપે.૨૮મા લખેલી હકીકત જો કે તે જમીન લેવ

તો પણ તે 'કલમ ૪૯૧ ના અરથ પરમાણે ભરૂસાલા

થેક ખબરછે" (કરીમીનલ પરોસીજર કોડ ૧૨૨--૧૮૬૪) અને પક્ષકારને હાજર કરવા સ

મન મોકલવા બધાછે પણ કઈ એવા પરકારનો પુરાવો નથી કે તેથી માજીશતરેટ કલમ

મુજબ હુકમ કરી સકે એવો હુકમ તો ફકત ઈનસાફી તપાશ થયા પછીજ આપુ

અને તહોમતદારની રૂબરૂ લોધેલા પુરાવા ઊપરથી તેને શાક્ષીઓને સામા શવાલ પુછવા ની તક આપીયા પછી (બ. લા રીપોરટ, ફુલ બેંચ રૂલીંગ વા. ૪ પાને ૪૬) મુબઈ હાઈકોરટ રીપોરટશ કરાઉન કેશીશ વા૦ ૬ પાને ૧ કરીમીનલ પેરોશી જ઼ર કોડની કલમ ૧ પુલ સૈ ૧ કરે.ધ ઊતપન કરય થી આર મારયો એમ સાબીત થાયતો નુકશાનનો વો દીવાનીમાં ચાલી શકનાર નહી વાલમ ૬ બુક ૨૯ પાનુ ૯૫ તા૦ ૧૭ મી જુલાઇ અને ૧૮૬૬ ગડદા પાટુ મારયાથી થોડુ દુખ થાય તેવા કરતોય વ્યથામાં ગણવા. હાઈકો ટનો નંબર ૫૫ર તા૦ ૫ મી અપરેલ સને ૧૮૬૬ નો ઠરાવછે.

મનુશાહરણ, મનુશનયન, ગુલામી તથા વેઠ બાબત.

૩૫૯ મનુશાહરણ બે પરકારનુ છે એક બરોટીસ ઇંડીઆમ થી અને બીજુ કાયદે મનુશાહરણ | સર વાલીના હવાલામાંથી.

૩૬૦ જે માણુસ કોઈ શખ્સને તે શખ્સની રજામંદી સીવાય અથવા તે સખસ ની વતી રજામંદી આપવાનો જેનો કાયદા મુજબ અખતી- આર હોય એવા કોઈ શખ્સની રજામંદી સીવાય બરોટીશ ઇંડીઆની હદની બાહાર લઈ જાય તે માણુસને બરોટીશ ઇંડીયામાંથી તે શખ્સનુ હરણ કરયુ એમ સમજવું.

બરોટીસ ઇંડીઆમાંથી મનુશનુ હરણ

૩૬૧ ચઉદ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરાને અથવા સોળ વરસથી ઓછી ઊમરની કોઇ છોકરીને અથવા કોઈ દીવાના શખ્સને બાળક અથવા દીવાના સખસના કાયદેશર વાલીના હવાલામાંથી તે વાલીની રજામંદી શીવાય જે માણુસ લઈ જાય અથવા ફોસલાવીને તેડી જાય તેણે તે બાળક અથવા તે શખ્સનુ કાયદેશર વાલીના હવાલામાંથી હરણ કરયુ એમ સમજવું.

કાયદેશર વાલીના હવાલામાંથી મનુશાહરણ.

ખુલાસો—આ કલમ મધે "કાયદેસર વાલી" એ શબ્દો લખ્યાછે તે શબ્દો માં તે બાળક અથવા તે બીજા સખસને રાખવાનુ અથવા તેની સંભાળ કરવાનુ કામ કાયદા મુજબ જે શખ્સને શોંપીયુ હોય એવા કોઈ પણ શખ્સનો શમાવેશ થાયછે.

અપવાદ—કોઈ શખ્શ શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે લગન સંબંધ વીના ઊતપન થએલા હલાણુ બચનો હું બાપછું અથવા શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે બચાને કાયદેસર હવાલામાં રાખવને મારો હક છે અને તે શખ્સ અગર કઈ અનીતી નાં અથવા કંઈ કાયદા વીરૂધ કારણસર એવુ કામ ન કરે તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે છોકરીની રજામંદી કઇ કામની નથી અને જેમ કલમ ૩૬૨ મા છે તેમ બળ અથવા દગાની જરૂર નથી સધરલેંડ

ટ કલકતા રૂલીંગ ક્રીમીનલ કેશીસ વા. ૨ પા. ૫. કાયદો મા બાપના હકને એટલું માન્ય આપેછે કે તેથી કોઈ સેળ વરસની અંદરની છોકરીને તેની રજામંદી ઉપરાંત તેના બાપને ઘેર પાછી આપવા ફરજ પાડી શકશે પણ જો એમ ધારવાનું કારણ હોય કે તેના માબાંપ તેના ઉપર યોગ સતા ચલાવશે નહી તો ઊપર પરમાણે થઈ શકે નહી (રાણી વીરૂધ હાઉ ઓલા જનરલ માજીસતરેટ કેશીસ વા. ૩૦ પાને ૪૦ માલીનરાન વીરૂધ બાલા રીપોર્ટસ પ્રોબેટ એંડ ડાઈવોરસ કોરટ વા. ૧ પાને ૨૨૧) અને મદરાસના સુપરીમ કોરટમાં કલુર નારૂપ્પણુ ૨૧ મીના કામમા સરસી શેલીનરાન અને સરબીટલ સને (શપટેમબર સને ૧૮૫૮) એજ ધારણને અનુસરી ચાલ્યા હતા. અહીંયાં તેવાએ એવો ઠરાવ કરયો કે ચઊદ વરશની ઉંમરનો એક હીંદુનો છોકરો કે જે કે સકાટીસમીસનરીમાં નાસી ગયો હતો અને જે ક્રીશ્ચીયન થઇ ગયો હતો. અને તેના નવા ગુરૂઓની સાથે રહેવા ઘણો આતુર હતો તોપણ તે છોકરાને તેના બાપને શવાધીન કરવા ઠરાવ કરયો અને એવોજ ફેસલો એક પંદર વરસ અને બે મહીનાની ઉમરના છોકરાની બાબતમાં કલકતામાં સરમોરડેંટ વેલ્સે આપ્યો હતો (હેમનાથ બોસાના કામમાં હાઈકોરટ વાા૦૧ પને ૧૩૧ અને આથી તદન ઉલટા ઠરાવ મુબાઈના એક પંદર વરસ અને ૭ સાત મહીનાના છોકરાની બાબતમા સર જોસેફ આરલેંડ આપીઓ મદરાસની સુપ્રીમ કોરટ નો ઠરાવ તેના જાણુવામા આવ્યો હોય એમ જણાતુ નથી) વીઠુના કામમા તા. ૯ મી મેએ સને ૧૮૬૫. સને ૧૮૬૪ ના આકટ ૨૦ પરમાણે પરણેલ છોકરીનો વાલી તેના ધણી મોટી ઊમરનો હોય તો તે થાયછે માટે તે છોકરીને તેના બાપના કબજા માંહેથી લેઇ જાયતો તે ગુનો નથી પરણેલી છોકરીના વાલીપણાનો હક તેના મા બાપનો નથી તેથી પણ તે ગુનો બનો નથી. તહોમતદારે છોકરીને ફુશલાવી ન હોય લલચાવી ન હોય તેમ છતા છોકરી મજકુર તેના બાપને ઘેરથી નીકળી ઘણે દુર હોય એવા તહોમતદારને ઘેર જાય તો તહોમતદાર ઉપર આ તહોમત આવે નહી અલબત નીતી પર નજર રાખી છોકરીને તેણે પાછી વાળવી જોઇએ પણ તેમ કરે નહી તો તેથી ગુનામા શામેલ નહી આનુ કારણ એજ કે ગુનો છે તે કાયદાસર વાલીના હવાલામાંથી લઇ જવાનો છે આરચ. પ. ૭૫૮. થોડા વખત માટે એ છોકરી ક્યાંઈ બાહાર ગઇ હોય તો એ વખતે તેના બાપનો કબજો છે એવુ ગણાયછે અને તેથી રસતેથી તેને લઇ જવામાં આવે તો ગુનો બનેછે આ. પ્ર. ૭૫૮. લઇ જતી વખતે છોકરી મજકુર કોઈના કાયદાસર વાલી પણા નીચેછે એવુ તહોમતદાર જાણતો ન હોય અથવા એવુ માનવાને તેને કાંઈ કારણ પણ ન હોય તો તેણે આ ગુનોહ કરયો નથી આ. પાનુ ૭૫૮–૫૯. એક તહોમતદાર એક છોકરીને શેરીમાં મલ્યો અને તેને લલચાવીને પાશેના એક ગામડામાં લઈ ગયો અને જયા ફેરાલાવી તેઓએ ગામડેથી પાછા ફરયાં એટલે તહોમતદારે શેરીના જે ભાગમાંથી તેને ઉઠાવી હતી તાં તેને મુકી છોકરી તેના બાપને ઘેર ગઇ. એ છોકરી કેની હતી- એની તહોમતદારે તજવીજ પણ કરી નહી તેમ તે કેની દીકરીછે એવુ જાણ્યુ

કે જાનતો નહોતો તેમા ઠરયુ કે તેણે ભગવી લઈ જવાનો ગુનો કરયો નથી. આ. પા. ૭૫૬ છોકરીના મા બાપને કઈ ખોટી હકીકત કહીને અથવા કપટ કરીને પોતાની [illegible] તહોમતદારને આપે. એવુ તહોમતદાર કરે અને મા બાપ પોતાના બોળપણથી [illegible] ને આપે પાછળથી એમ કરવાનુ કારણ છોકરીને લઇ જવી એવુ જણાય તો [illegible] રે આ ગુનો કરયો કહેવાય. આ. પ ૭૫૯. પોતાની છોકરીને લઈ જવા મા [illegible] થમ રજા આપે પાછળથી ના પાડે તો પછી આ ગુનો બને છે કે નહી એ શક ભરેલુ છે પરંતુ એટલુ તો ખરૂ છે કે ના પાડયા પછી લઇ જાય તો આ ગુનો બને છે આ. પા. ૭૫૮ એક છોકરાની મા તે છોકરાને રાતર એ એકલો નાચમાં વેશ્યાઓને ઘેર વીગેરેમા જવાની રજા આપે તે ખરાબ થાશે ચાલ્ને તેમ તેની મંજુરી હોય એવુ દરશાવે તો પછી એવી જગ્યાએથી તેને કોઇ ભગવી જાય તો તે કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી ભગવી લઇ ગયાનુ ગણાય નહી. આ. પા૦ ૭૫૯ જે છોકરાંને ભગવી લઈ જવામાં આવે તેની ઊમર ૧૬ વરશની અંદર હતી એવુ હુ જાણતો નહોતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી. આ. પ, ૭૫૯. ભગવી લેઇ જવામાં મારો ખરાબ હેતુ નહી હતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી આ. પા. ૭૫૯. તહોમતદારે નીરાશ્રણી મુકી, તેણે ક [illegible] કીમે ઊતરી કોઇ છોકરી તેના બાપને ઘેરથી નાશી જાય તો તહોમતદાર ઊપર આ તહોમત આવે. આ. પા. ૭૬૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે જે છોકરી અથવા છોકરીને લઈ જવામા આવ્યુ હતુ કે નહી તે કઈ જરૂરની બાબત નથી. કો. ઇ. ડા. પાનુ ૨૩૪ જેનુ નયન અથવા હરણ કરવામાં આવ્યુ હોય તેની તેમ કરવામાં સમતી હતી એ જરૂરનુ નથી કો. ઇ. ડા. પાનુ ૩૫૭. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે કાયદાશર વાલીના હવાલામાંથી તેની મંજુરી વગર એ છોકરાનુ હરણ કરેલુ હોવુ જોઇએ કો. ઇ. ડા. પા. ૩૫૭ એક છોકરાનુ કોઈ શખશ શાથે લગન કરવુ એવુ ઠરયુ હોય પણ પાછળથી એ છોકરીના બાપનુ મન ફરયુ હોય તેમ છતાં તેનો ધણી તેને ઊઠાવી લઇ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય કો. ઇ. ડા. પાનુ ૩૫૭ કોઈ છોકરૂ જાહેર રશતામાં રમતુ હોય અને તેને તથી લઇ જવામાં આવ્યુ હો તો તે કાયદાશર વાલીના કબજામાંથી લીધુ કહેવાય કો. ઇ. ડા. પા૦ ૩૫૭ હરણ કરેલી છોકરી લાયક ઊમરની હોય અને ભગવી લઇ જવામાં તેની સમતી હોય તે ભગવી [illegible] ર ઊપર પારકી અસતરી ફોસલાવી લઈ જવાનુ તહોમત આવે આ કલમ પરમા[illegible] મત આવે નહી કો. ઇ. ડા. પ નુ ૩૩૯ જે વખતે છોકરીનુ હરણ કરવામાં [illegible] વખતે તે છોકરી તેના બાપના કબજામા ન હોય ક્યાંઈ નાશી ગઈ હોય તો [illegible] ડી જનાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી (મેન પાનુ ૨૯૧) [illegible] ની છોકરી વાલી વગર હોયજ નહી એવુ વરૂધ સાબીત થતા સુધી માનવુ જોઇ[illegible] છોકરીનો કોઇ વાલી છે કે નહી તેનો તપાસ કરવામા મેં ભુલ કરી એવો બચા[illegible] [illegible] શકે નહી [illegible] (મુંબાઇ) પાનુ ૧૭૯. ”

શખશને કાંઈ જગેથી જવાને જે માણસ બળથી જરૂર પાડે અથવા નષન | કાંઈ ફરેબી યુક્તિજોગેથી ભલચાવે તે માણસે તે શખસનુ … એમ સમજવું.

૩૬૩ જે માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી અથવા કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી … હરણની શીક્ષા. | કાંઈ સખસનુ હરણ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધી …ના બેમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ …

ટીકા.

તહોમતવાળો શખશ છોકરીને વેચે અને તે છોકરીનો વીવાહ થયો હોય પણ લગન થયું ન હોય અથવા વાલી પણ તેને હાથ ન ગયું હોય તો તે કાંઈ તહોમતનો જવાબ નથી પણ તેથી ગુનાનુ મહતવ ઓછું થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનાલ વા. ૫ પા. ૧૪૯] એક બાળક છોકરાએ તેના માબાપની પરવાનગી વગર અને કોઈ બીજા શખસની શીખવણીથી પોતાનું ઘર છોડયુ છે એવી ખબર તહોમતદારને નહીં હોવાથી તેને લંકા સુધી લઈ જવાનું માથે લીધું તેને રમતે પકડવામાં આવીયો અને મનુશ હરણ કરવાની મદદગારીના તહોમતથી ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવીઓ મુખ્ય ગુનેગાર અને આ મદદગાર વચ્ચે એ છોકરાનુ હરણ કરવા બાબત કંઈ મસલત થઇ નહોતી એવા કારણથી સેશનજજે આ શીક્ષા રદ કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે કાયદાશરવાલીના હવાલમાંથી કોઇ બાળકને લઇ જવાનુ કરત જ્યાં સુધી જારી રહે ત્યાં સુધી એ હરણ કરવાના ગુનામાં મદદગીરી કરી હોય અને આ હરણ બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી થયું હતુ માટે કલમ ૩૬૩ અને ૧૧૯ લગાવવી જોઇએ ૧ ઈંલા. રી. પા. ૧૦… મુદરાસ. સોળ વરસની અંદરની કોઈ છોકરીને તેના કાયદાસરવાલીની પરવાનગી વગર પરણવા માટે લઈ જવામા આવે તો તેણે આ કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ મુજબ ગુનો કરયો કહેવાય આવા કામમાં છોકરીની મંજુરી હતી એ બચાવ નથી તેમ તેને જોરથી કે ફરેબથી લઈ જવામાં આવી હતી એ પણ જરૂરનું નથી રાણી વીરૂધ કુરદનસીગ અને મોહનસીગ. આ કલમમા 'કાયદાસર વાલી' એવા શબ્દ વપરાયા છે તેનો અર્થ નાનાં છોકરા જેની સંભાળ અને તાબેદારી નીચે રાખવામાં આવ્યું હોય તે શખસ તેનો કાયદાસરવાલી સમજવો ૧, ઈ. ડા. પા. ૩૫૮ આ કલમ પરમાણે તદ્દન મહોમાંહે. માકી વળના ૧૦ જુન સને ૧૮૭૪ કલકત્તા હાઇકોરટ.

૩૬૪ કોઈ શખસનું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા પોતાનું ખુન થવા … તે શખસ આવે એવી રીતે તેનો … આવે એટલા માટે જે માણસ તે શખસનુ હરણ … ત્યારે તે માણસને જીવતાં સુધી મુસાફરી …

ા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી જ નુ હરણ કરે એવા ઇરાદાથી અથવા એવા સં જાણીને કે એક મુરતીને જ નો ભેગ આપવામાં આવે તો જ એ આ કલમમાં જો સમજવું.

આવે એટલા માટે ખ ને તેને ઘેરથી આ બજુથી અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ

રીતે જેરવાજબી કેદ કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ કે મ સનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને સાત વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઇરાદાથી તેનુ હરણ અથવા નયન કરવું.

૩૬૬ કોઇ અસતરીને તે અસતરીની મરજી નહી છતાં કોઇ પુરૂષની સાથે જુલમથી પરણાવવામાં આવે એવા ઇરાદાથી અથવા જુલમથી પરણાવવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા જુલમથી ફોસલાવીને તે અસતરીનો જોડે જારકરમ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તે ની જોડે જારકરમ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જે માણસ તે અસતરીનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ અસતરીના જુલમથી લગન કરાવવા વગેર કારણ સારૂ તે અસતરીનુ હરણ અથવા નયન કરવું.

કોઇ સખશને મહાવ્યથા કરવામાં આવેછે અથવા તેને ગુલામ કરવામાં અથવા તેની ઊપર કોઇ કોઇ સખસની શાહશાહી કરમ વીરૂધ મર્ઇપુને ઇછા પુરણ થાય એટલા માટે અથવા તેના ઊપર એ પરમાણે ગુજરનાના જોખમમાં તે આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા તે સખસની ઉપર એ પરમાણે ગુજરશે અથવા તેનો એ પરમાણે વગ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જે માણસ તે સખશનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મહાવ્યથા કરવામાં આવે વગેરે કારણસર તેનુ હરણ અથવા નયન કરવું.

ઠેકાણે ઠેકાણે સખશનુ હરણ અથવા નયન થએલ છે એમ

હરણ થએલ શખસને ગેરવાજબી રીતે સંતાડવો અથવા કેદમાં રાખવો.

ણુસ તે સખશને ગેરવાજબી રીતે સંતાડે અથવા કેદ કરી તે માણુશને જે હરણ કર્યાનું જાણતાં અથવા જે કારણુસર તે માણુસ તે શખશને સંતાડે અથવા કેદમાં રાખે તેજ હરણ કરવાનું જાણતાં અથવા તેજ કારણુસર જાણે તે માણુસે તે શખસનું હરણ અથવા નયન કરયુ હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

હરણ કરેલી છોકરાને છુપાવવામાં જે શખસો મદદ કરે તેમને માટે આ કલમ છે હરણ કરનારને માટે નથી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાનુ ૩૫૭.

૩૬૯ દસ વરસ થી ઓછી ઉમરના કોઈ બચીયાના સરીર ઉપરથી કંઈ જંગમ

દસ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ બચ્ચાના સરીર ઉપરથી જંગમ માલ ચોરવાના ઇરાદાથી તે બચ્ચાનું હરણ અથવા નયન કરવું.

મીલકત બદદાનતથી લેવાના ઇરાદાથી જે માણુસ તે બચ્ચાનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં આ કાયદાની કલમ ૩૬૩ પરમાણેના તહોમતનો શમાવેશ થઈ જાયછે. ૮ બો, રી. પા. ૩૫.

૩૭૦ કોઈ શખશને ગુલામ દાખલ જે માણુશ આ દેશામાં લાવે અથવા આ દેશ

કોઈ શખસને ગુલામ દાખલ વેચવો અથવા આપવો.

માથી બહાર મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અથવા વેચે અથવા કોઈને આપે અથવા તે શખશના મરજી નહી છતાં તેને ગુલામ દાખલ કબુલે અથવા રાખે તે માણુસને સાત વરશની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૭૧ જે માણુસ નીત ગુલામોને આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાંથી બહાર

નીતે ગુલામોનો વેપાર કરવો.

મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અથવા વેચે અથવા તેઓનો વેપાર ધંધો કરે તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરશની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૭૨ સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનુ કોઈ બાળક જારકરમના કારણસર અથવા કોઈ

જારકરમને માટે કોઈ બાળકને વેચવું

કાયદા વીરૂધ તથા અનીતીના કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામ આવે એવા ઇરાદાથી અથવા તે બાળક તેવાં કોઈ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામા આવશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણુસ તે બાળકને વેચે અથવા ભાડે આપે અથવા બીજી રીતે કોઈને આપે તે માણુસને દશ વરશ

મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને પણ બારક થશે.

ટીકા.

નાની છોકરીને વ્યભીચાર કરવાના ઇરાદાથી કોઈ દેવળમાં અરપણ ... મ પરમાણે ગુનો છે એટલા માટે શીક્ષા કાયમ રહી મુબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ... ૧૨ સને ૧૮૬૯.

૩૭૩ સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઈ બાળક બાર કરમના કારણુસર અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ તથા અનીતીની કારણુસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી અથવા તે બાળક તેવા કા રણુ સર રાખવામા કે વાપરવામાં આવશે એવો સંભવછે એ જાણ્યા છતાં જે માણુસ તે બાળકને ખરીદ કરે ભાડે લે અથવા બીજી રીતે પોતાના ...મમાં લે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શી... કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ બાપક થશે.

...કરમને માટે કાઇબા...ને ખરીદ કરવું

ટીકા.

રાણી વીરૂધ સોઅલીના કામમા આ બે કલમો વીશે સાફ સફાઈ કરવામાં આવીછે ...રાસ હાઇકોરટના રીપોર્ટ વાલ્યુમ ૫ પાને ૪૭૩ તેહમાં આ કલમ પરમાણે મુકદમો ... કામમાં એમ માલમ પડતુ હતુ કે કેદીએ પઇસા આપવાનુ કહીને એક દસ વરસની છો...ને એક એકાંત જગામાં એક વ્યભીચાર સંભોગ કરવા દેવા સલાહ આવી હતી તે છોકરી કેદીના કહેવાથી ગઈ એ કામ કરતી વખતે બને જણ પકડાયા અને તે કેદીને એ કલમ ...માં લઈ ગયા હતા. સેશનજજે કે એ કામનો હુકમ કરવાથી જડજે એવો અભીપરાય આપીઓ કે ગુનો સાબીત થતો નથી પહેલા વહેલું તો તેમણે બાબ એ એવો અભીપરાય આપીઓ કે કેદીએ આ કલમના અરથ પરમાણે તે છોકરીને કબજામાં લીધી નહોતી ચીફ જસ્ટીસ સર ક્લેટન ડ બોલ્યા કે "પણ કોઈ કામને આ કલમ લાગુ કરવાને મારા અભી...પ્રાય પરમાણે એમ બનવું જરૂરછે કે એ નાહાના બાળકનો કબજો અને પરકાર... થએલા એક ચોખા કરારથી એવી રીતે લીધો હોય કે એ નાનુ બાળક કેટલીક વખત તદન જે સખશે તેનો કબજો લીધો હોય તેના કબજામા અખતીઆર નીચે અને કામમાં રહે પછી દખીતા યોગ કામને શરૂ કે નહી એ નના બાળકનો બીલકુલ કબજો અને મુખતીઆરી જે ખરીદ કરને ભાડે લઈને અથવા બીજી રીતે એમ જાણીને અથ વા એવા ઇરાદાથી મેળવી હોય કે આ પરમાણે કબજો યા મુખતીઆરી રાખીને પછળ થી એ બાળકને સદરહુ કામોમાના કોઈપણ કામને સારૂ ઉપયોગમા લેવું અથવા વાપરવું અથવા ઉપયોગમા લેવાય અથવા વપરાય એજ (કબજો યા મુખતીઆરી) ગુના તરીકે શી... સંભોગ કરવા આ કલમનો હેતુછે આ કલમમા કોઈ વખત સંભોગ કરવા દેવાથી જે ... મલે તે કબજો ... મારા ધારવા પરમાણે થતો નથી. કોઈ એક નાની

બાળક-છોકરીને નાશ કરનરી છોડી તરીકે છોડવાના કારણશર અથવા નાશનારી છોડ઼ી તરીકે કોઈ દેવલમા અરપણ કરવાના હતુંથી વેચાતી અથવા બીજી રીતે આપી દે વી એ કલમ ૩૭૨. પરમણે ગુનોછે અને આવા કામને સારૂ કોઈ છોકરીને ખરીદ કરવી મા હોતો એ કલમ ૩૭૩ મુજબ ગુનોછે એ કારણ ખુલ્લુ છે કે બારકરમ એ નઠીના ધંધાનો એક ભાગછે (મદ. હા૦ ફેસલા વા૦ ૫ પાને ૪૧૫ મુ૦ હા૦ રીપોરટસ ક્રાઉન કેશીશ પાને ૬૦).

૩૭૪ કોઇ શખસની મરજી નહી છતાં જે માણસ તેની પાસે કાયદા વીરૂધ જબ રાયથી મંજુરી કરાવે તે માણસને એકવરસની મુદત સુધીના

કાયદા વીરૂધ જબરાઈથી મંજુરી કરાવવી.	} એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બ

બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સરકારી સામાન બેગારીને માથે ઉપાડી મંગાવે તેને દર કાસે પાઈ ૭ પરમાણે મજુરી આપવી પોલીશ કમીશનરનો કાગળ નંબર ૨૪ તા૦ ૨૮ મી નવેમબર સને ૧૮૬૨ જબરદસ્તી ગાડા પકડવાં એવું કાયદામા નથી શને ૧૮૨૭ના કાયદા ૨૨ ની કલમ ૪૨ ની વેડા બુક પા. ૪૧૮.

મોહોલ્લાનના સદરહુ ગાડા મંગાવે તેને પકડી અપાવવામાં મદદ કરવા સરકારનુ કાગળ નંબર ૪૬૧ તા૦ ૫ મી જાનેવરી શને ૧૮૬૨ આપઘાત કરે તે કોઈ ગુનો નથા વાસતે તે સારૂ બાળનાર કઈ ગુનેગર નથી મુબઈ હાઈ કોરટ નં વેડા બુક પાને ૩૯૪.

બળાતકાર સંભોગ બાબત.

૩૭૫ નીચે બાતલ કરેલી બાબત શીવાય બીજી શઘળી બાબતમાં જે પુરૂસ નીચે બળાતકાર સંભોગ | બાયાન કરેલી પાંચ હાલતે માની કોઈપણ હાલતમા કોઈ અશાતરીની સાથે સંગ કરે તેણે બળાતકાર સંભોગ કરયો એમ શમજવું.

પેહલી—તે અશાતરીની મરજી નહી છતાં;

બીજી—તે અશાતરીની રજામંદી વગર;

તરીજી—તે અશાતરીને મોતનો અથવા વ્યથાનો ભય ઉતપન કરીને તેની રજામંદી લીધી હોય તો તે રજામંદી છતાં પણ;

ચોથી—તે પુરૂશ એમ જાણુતો હોય કે હું એ અશાતરીનો વર નથી અને તે અશાતરી જે બીજા પુરૂશની શાથે કાયદા મુજબ પરણેલી છે અથવા પોતાને પરણેલી માને છે તે પુરૂશ હું છુ એમ માનીને તેણે પોતાની રજામંદી આપીછે તો તે રજામંદી છતા પણ;

પાચમી—તે અશાતરી દશવરશથી ઓછી ઉમરની હોય તો પછી તેની રજામંદી હોય કે નહી તોપણ.

ખુલાશો—બળાતકાર શભોગના ગુનામાં જે શંગ થવો જરૂર છે તેમાં પો વો બસ છે.

અપવાદ—કોઈ પુરૂશ પોતાની વહુની શાથે સંગ કરે અને તે અરાતથી ઓછી ઉમરની નહોય તો તે બળાતકાર ભોગ નહીં ગણાય.

ટીકા.

પીનલકોડ કલમ ૮૯ માં બાર વરસ ઉપરાતનાને હરેક ગુનો કરવાને લાયક ગણ્યોછે, પરંતુ ઇંગલીસ લા તથા શાશતરમાં ચઉદ વરશની ઉમરનો પોમા વગર આ ગુનો કરી શકતો નથી એમ ઠરયું. નગરના શેસન જડજ ઉપર ઈતરાકટ તા૦ ૨૧ મી અગસટ સને ૧૮૫૨નો સદર અદાલતે કરયો છે.

બળાતકાર સભોગનો સીક્ષા.

૩૭૬ જે માણુશ બળાતકાર સંભોગ કરે તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધી બેમના ગમે તો પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જે શખ્સ આવો ગુનો બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સીક્ષા થસે. સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪.

જેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરવાનાં આવયો છે તે દરીઆદી ખરાબ ચાલની છે એવો પુરાવો આપી શકાય છે. પુરાવના આકટની કલમ ૧૫૫ નીરકમ (૪). જે છોકરી સાથે કાઇ વઇદ સભોગ કરે એવું બાનું બતાવીને કે એમ કરયા વગર તેનું દરદ મટશે નહી છોકરી આવા કારણથી શભોગ કરવા દેનો વઇદે બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય આરય પ્ર. ૭૧૬ દસ વરસથી ઉપરની છોકરી સાથે તેના ધણી સભોગ કરે તો તે બળાતકાર નથી પણ તેનો ઓરતના મરજી વીરૂધ પાસે ઉભી કરી બીજી રીતે મદદગરી કરી તેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરાવે તો તે ધણી મદદગારીનો ગુનેગાર થાય છે આરય પ્ર. ૬૬૦ દરૂ પાઈ સ્ત્રીને બેભાન કરી સભોગ કરવામાં આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે, આરય પ્ર. ૭૬૩ કોઇ સ્ત્રી ભરઊંગમાં પડી હોય તથા જઈ નીંદરામાં તેની સાથે સભોગ કરવામા આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે આ. પા. ૭૬૩ ગઉી અસતરી સાથે પણ તેની મરજી વગરનો સભોગ તે બળા... ગ છે આ. પનુ ૭૬૩ સભોગ કરવા પરથમ હા પાડી હોય પણ શભોગ... વખતે ના પાડે તોપણ સભોગ કરે તો બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય... અસતરી પુરૂશ વચે ધણી બાઝાબાજી થાય પછા એ અસતરાએ પોતાની... પી હોય તો તેથી તહોમતદાર આ કલમની શીક્ષાથી બચી જતો નથી ૧... ૨. એક નાની વયની છોકરી બળાતકાર સંભોગ થવાથી ગુજરી જાય...

ના જુલમની કંઈ પ્રકારની નીશાની દેખાય નહી એ કુદરતના સાધારણ કર
અસંભવીતછે ૧ વી. રી. પા. ૨૯. આ કલમ પરમાણે તહોમતદારને સો
કરતી વખતે જેનો ઉપર બળાતકાર થયો હોય તેની રહેગુી કરણી ઉપર આધાર રાખ
કરવો નહી જોઇએ પણ તે ગુનોહ કરતાં તહોમતદારે જે ઘાતકીપણું ચલાવ્યુ છે તે ઘ
ણું ચલાવ્યુ છે કે થોડુ ચલાવ્યુ છે તે ઉપર તહોમતદારની ચાલ ઉપર અને એ અસત
રીની નીરાધાર સથીતી ઊપર વીચાર કરી સીક્ષા કરવી જોઈએ ૬ વી. રી૦ પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરવાની કોશીશ કરવામાં આવી હોય તો પાં
ચ વરસથી વધારે સજા નહી કરવી નહી જોઇએ ૧ બેં. હા. રી. પાનુ ૧૦ વી. રો. પાનુ ૧૦ આ કલમ પરમાણે બળાતકાર સભોગનુ તહોમત સાબીત થાય નહી પણ છી
નળુ કરયાનો ગુનોહ સાબીત થાય તેવુ હોય તો પણ છીનાળાની સજા તેને થાય નહી ૧ મેરલીડાઈજેશટ પાનુ ૧૨૩ કાયદો એવુ માને છે કે સાત વરસથી વધારે વરસની છો
કરી સાથે બળાતકાર સંભોગ થાય વીરૂધ સાબીત કરવું એ તહોમતદારનુ કામછે (બ
રૂમ સી. મે. પા. ૩૧૨).

૬૭૭ જે માણસ ખુસીપુરવક કોઇ પુરૂસ અસતરી અથવા જાનવર સાથે સરૂસ
સરસટી કરમ વીરૂધ ગુનો. | ટી કરમ વીરૂધ મઇથુન કરે તે માણસને જીવતા સુધી સ
મુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકરની કેદની સીકસા
કરવામાં આવસે અને વળી તે દડને પણ લાયક થસે.

ખુલાસે—આ કેલમમાં બયાન કરેલા ગુનાહમ જે મઇથુન થવુ જરૂરછે. તેમાં પ
રવેશ થયો તો બસછે.

ટીકા.

જે શખસ આવો ગુનોહ બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સજા થશે સને
ના આકટ ૬ કલમ ૪.

બાબ ૧૭ મો.

મીલકત વીરૂધ ગુનાઓ બાબત ચોરી બાબત.

૩૭૮ જે માણસ કોઇ શખસના કબજામાંથી તે સખસની રજામંદી શીવાય કંઈ
| જંગમ મીલકત બદદાનતથી લેવાનો ઇરાદો કરીને તે પરમાણે
લેવા સરૂ તે મીલકતને ખસેડે તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઇ વસતુ જયાં સુધી જમીનમાં ચોટેલી હોય તાંહાં સુધી તે
જંગમ મીલકત નથી માટે તેની ચોરી થઈ સકે નહી પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામા
આવે કે પછી તેની ચોરી થઇ શકે

ખુલાસો ૨ જો—જે કામથી જુદુ પાડવુ હોય તેજ કામથી જે ખસેડવુ થાય તે ખ
સેડવુ ચોરી થઈ શકે,

ખુલાશો ૩ જો—કોઈ શખસ ખરેખર કઇ વસતુને ખસેડે તારે અને-
નુ ચલન થવામાં અટકાવ કરનારી કાંઇ અડચણ દુર કરે અથવા તે વસતુને કોઈ
વસ્તુથી જુદી પાડે તીયારે પણ તે શખશે તે વસતુ ખસેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ સખસ કઈપણ ઉપાયથી કોઇ જાનવરને ગતીમાન કરે તો તે
ણે તે જાનવર ખસેડયુ તથા તે જાનવરને ગતી થયાથી તે જાનવરે જે જે વસતુ ખશેડી
હોય તે વસતુ ખશેડી એમ સમજવુ.

ખુલાશો ૫ મો—ઉપલા લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સારૂ રજામંદી હોય કે
અરથાત સમજાય એવી રજામંદી હોય અને તે કબજેદાર સંખસ અથવા તે કારણસર
જેને સારૂ કે અરથાત સમજાય એવો અખતીઆર હોય તેવો કોઇપણ સખસ આપી શકે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) જ ની જમીનપરનુ એક ઝાડ જ ના કબજામાંથી બદદાનતથી લઇ જવાના
ઇરાદાથી જ ની રજામંદી શીવાય અ કાપીનાખે તો એ ઠેકાણે તે પરમાણે લઈ જવા
સારૂ अ એ તે ઝાડ જુદુ પાડયુ કે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(બ) કુતરાઓને લલચાવવાની કાંઈ વસતુ अ પોતાના ખીસામાં રાખે અને તેથી
જ ના કુતરાને તેની પાછળ ચાલ્યો જવાને લલચાવે તો એ ઠેકાણે અગર અ નો ઇરા
દો તે કુતરાને જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સીવાય બદદાનતથી લઇ જવાનો હો
ય તો જ ના કુતરાએ अ ની પાછળ ચાલવા માંડયું કે અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(क) એક બળદને નગદી ભરેલી એક પેટી લઈ જતો જોઇને તે નગદી બદદાનત
થી લેવા સારૂ તે બળદને એક તરફ જો अ હાંકી જાય તો તે બળદે ચાલવા માંડયુ
કે અ એ તે નગદીની ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ड) अ ज નો ચાકરછે તેને ज એ પોતાની રૂપાની તબકડીઓ રાખવાને સોપીછે
તે તબકડીઓ લઇને ज ની રજામંદી સીવાય જો તે બદદાનતથી નાશી જાય તો અ
એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(इ) ज એક મુસાફરીપર જાય છે તે એક વખારવાળા अ ને પોતાની રૂપાની ત
બકડીઓ સોંપે અને એમ કહેછે કે હુ પાછો આવુ તીયા સુધી એ તમે રાખજો अ કોઈ
ચોકસીને ઘેર જઇને તે તબકડીઓ વેચે તો એ ઠેકાણે તે તબકડીઓ ज ના કબજામા ન
હતી માટે તે જના કબજામાંથી લઇ શકાય નહી અને અગર अ એ સાપરાધ વીસવાસ
ઘાત કરયો હોય તોપણ અ એ કઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(फ) જે ઘરમાં ज રહેછે તે ઘરમાં એક મેજપર ज ની વીંટી પડેલી अ જોય
તો એ ઠેકાણે તે વીંટી ज ના કબજામાછે અને જો એ બદદાનતથી તે ખસેડે તો અ એ
ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ग) એક ધોરી રસતા ઉપર કોઈ સખસના કબજામા નહી એવી
ડેલી अ જોવ તો તે વીંટી લેવાથી અગર अ તે માલકના સાપરાધ

ગુનેગાર થાય તોપણ અ એ કંઈ ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ઠ) જ ના ઘરમા જ ની એક વીંટી એક મેજપર પડેલી અ જોય અને તજવીજ થઇ ને પકડવાના ભયથી તરત તે વીંટીનો ખોટો ઉપયોગ કરવાની હીમત નહી ચલે થી તે એક એવી જગે તે વીંટી સંતાડે કે તાંથી કોઇપણ વખતે તે ઝ ને પાછી જડવાનો ઘણો અસંભવ હોય અને તે વેળાએ તેનો ઈરાદો એવો હોય કે એ વીંટીનું ખોવાઈ જવું સઉ ભુલી જશે તીયરે એ સંતાડેલે ઠેકાણેથી તે વીંટી કાડીને હું વેચીશ તો એ ઠેકાણે તે વીંટી પહેલી ખસેડતી વેળાએજ અ એ ચોરી કરી એમ શમજવું.

(ધ) જ ઘડીઆળીને અ પોતાનુ ઘડીઆળ ઠીક કરવા સારૂ આપે જ તે પોતાની દુકાને લઈ જાય પછી અ ની પાશે તે ઘડીઆળનુ કંઈ એવુ લેહેણુ નથી કે તેના અવેજમાં તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી શકે એમ છતાં અ ખુલી રીતે દુકાનમાં પેશી જ ના હાથમાંથી બળથી પોતાનુ ઘડીઆળ છીનવી લઈને તે લઈ જાય તો એ ઠેકાણે અ એ શાપરાધ પરવેગ તથા હુમલો કરયો હોય તો પણ અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી કેમકે તેણે જે જે કંઈ કીધું તે બદદાનતથી કીધુ નથી.

(ન) અગર તે ઘડીઆળ શમરામણીના કંઈ પઇશા જ ના અ ની પશે લેહેણા હોય અને તે લેહેણાના અવેજમા અગર જ તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી રાખે અને પછી ઝ ને પોતાના લેહેણાના અવેજમા રહેની મીલકતથી રહીત કરવાના ઈરાદાથી અ તે ઘડીઆળ ઝ ના કબજામ થી લઈલે તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે તે ઘડીઆળ બદદાનતથી લીધું.

(૮) વળી અગર એ પોતાનુ ઘડીઆળ ઝને ઘરેણે આપીયુ હોય અને પછી જ ની રજામંદી શીવાય તથા જ ની પાશેથી તે ઘડીઆળ ઉપર કરજ લીધેના રૂપીઆ પાછા નઆપયા છતાં તે તે ઘડીઆળ જ ના કબજામ થી લઈલે તો તે ઘડીઆળ તેની પોતાની મીલકત છે ખરી તો પણ તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે બદદીયાનતથી લીધું.

(ન) અ જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સીવાય જ ની કાંઈ વસતુ લે એવા ઇરાદાથી કે તે વસતુ પછી આપવાના બદલામા જ કાંઇ પઈશા આપે તાહા સુધી તે રાખી તો એ ઠેકાણે અ એ તે વસતુ બદદીયાનતથી લીધી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(મ) અ જ નો દોસતદારછે તે જ નહી છતાં જ ના કીતાબખાનામાં જાય અને માતર વાચવા સારૂ તથા પાછી આપવાના વીચારથી જ એ સર્ રજામંદી આપીયા શીવાય કંઈ ચોપડી તેમાંથી લઇ જાય તે એ ઠેકાણે જ ની ચોપડી વાપરવી એવી અરથત સમજાય એવી મને જ રજામંદીછે એમ અ ના મનમ હેય એવો સંભવછે જો એમ [illegible] તેણે ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ન) જ ની અશાતરી પાશે ભીખ માગે અને તે અશાતરી અને કંઈ પઈશા ખાવાનુ તથા કપડા આપે અને તે રાધણુ તેના વર જ નુ છે એમ જાણુતો હોય તો ઠકાણુ અની અસતરને ભીખ આપવાનો અખતીઆરછે એમ એના મનમાં હોય એવું જાણેછે જો એ પરમાણુ એ ના મનમાં હોય તો તેણુ ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી.

(ઓ) મ જ ની અશાતરીનો યારછે તે અસતરી અને કાંઇ કીમતી મીલકત આ અને તે મીલકત તેના વર જ ની છે તથા તે એવી છે કે જે આપવાનો જ એ તેન અખતીઆર આપેલો નથી એમ અ જાણુતો હોય તો અગર અ તે મીલકત બદદાનત લેતો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

મીલકત જ ની હોય તે મીલકત મારી પોતાની છે એમ સુધ બુધી તે મીલકત ખ ના કબજામાં લઈ લે. તો એ ઠકાણુ અ એ બદદાનતથી તેણુ ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

ચોરીના તેહેમતના કામમાં કોની મીલકત ચોરાઇ છે તે સાફ બતાવ્વું જોઇએ બઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૧૮ મી નવેમબર સને ૧૮૬૩ વાલમ ૧ પાને ૯૫. વગર ઝાડ કાપયુ તેથી આ કલમ પરમાણુ ચોરી તથા કલમ ૪૨૫ પરમાણુ બીગાડ એવાં બે તહોમત મુકેલાં તેમા ઠરાવ્યું કે આ કલમના પેહેલા મુલાસામા ઝાડ એટલે ચોરી થઇ શકે છે વાસતે મુકેલ તહોમત બહાલ રાખ્યુ મુબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૭મી જુન સને ૧૮૬૨ વા૦ ૨ પાને ૮૧૫. કલમ ૩૭૮ તથા ૩૮૦ પરમાણુ કેદ તથા ફટકાની શીક્ષા ઠરાવેલી તેમા ઠરાવ્યું કે જે ગુનાને સરૂ પેનલકોડમાં શીક્ષા છે ને બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કેદ તથા ફટકાની બેવડી નથી માટે બને શીક્ષા કરવી નહીં મુંબાઇ હાઇ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭. ઘર ફોડવું અને ઘર ની અંદરની ચોરી એ એકજ ગુનો છે માટે સજા કાયમ રાખી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૪થી નવંબર સને ૧૮૬૩ તથા તા૦ ૮મી જાનેવરી સને ૧૮૬૪ વા. ૮ પાને વા. ૨ પાને ૧૩૨.) વળી ઠરાવ્યું કે કેદીએ ફરીથી એવો ગુનો કરયો હોતતો તેને સાન કમીટ કરવો હતો તરીખ સદર કોઈ મીલકત ઊપરના હકના દાવાનો તકરાર હોય ને તે દાવો ખેટો હોયતો પણુ તે મીલકત ખશેડે તેને ચોરનું તહોમત નહીં મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૬મી સપટેમબર સને ૧૮૬૯, મુસલમાન સ્ત્રી તે ધણીની મીલકતમાંથી ચોરી કરવાના ઈરાદાથી મદદ કરે તેને મદદગારી બાબત કલમ ૧૪ પરમાણુ શીક્ષા કાયમ રાખી ઈંગલીશ લાહ પરમાણુ ધણી ધણીઆણી એકતર પણ મુસલમાની સાશતર પરમાણુ એકતર ગણાય નહીં (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦૪થી ૧૮૬૯ નેટીવ ઓપીનીયન પાને ૧૫.) ભરૂચ જીલામાં અંકલેશવર માહે આદીએ પેતાની ઓરત બાઈ લખી ઉપર ઘરમાથી ચોરી એટલે કઈ રૂપીઆ ઘરાણુ બાહીર વગેરે લઇ જઈ પોતાના યાર સાથે ચોરી કરી તે વીસે ભરૂચના શેશન જડજે શીક્ષા કરી અપીલમા ઠરાવ્યું કે હીંદુ સ્ત્રી પોતાનું પણુ અગર અસતરીધન ધણીના

કબજેથી તેની રજા વગર લઇ જાય તો તેના ઊપર ચોરીનું તહોમત લગે નહીં અસ[illegible]નું પોતાના પલા ઊપર બેશક ધણીપણુ છે ને રૂપીઆ લઇ ગયાનો ખાતરો લાયક પુરાવો નથી માટે એરત ગુનેહગાર નથી અને ઓરત ગુનહેગાર નથી તારે તેનો યાર મદદગારીનો ગુનેહગાર થતો નથી. મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને ૧૮૭૧, વા૦ ૮ પાને ૧૧. મદરાશ હાઇ કોરટ રીપોટ ૬૫ પાને, ૧૦૦.

(૬) એક (અ) અને બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો ને ભાગદારોના કેટલાક ચોપડા સાથે કોરટમાથી આવતો હતો એટલામા એ ચોપડા મારા છે, એવું કહી (અ) એ એ ચોપડા પોતાના કબજામા લીધા અને તે આપવાની ના પાડી માઝીશતરેટે આ ઉપર ચોરીનો ગુનહો સાબીત ઠરાવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે (અ). ઊપર એ તહેમત રહી શકે નહી કેમકે (અ)નો તેમજ બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો તેથી (ક)નો કબજો તે (અ)નો પણ કબજો હતો ૧૩. બે. લા. રં. પ્ર. ૬૧૦ (નોટ) સરકારના જંગલી ખાતાના ઇનસ્પેક્ટરના કબજામાં જે લાકડાં હોય તે સંરકરના પોતાન કબજામાં છે એવુ ગણુવુ જોઇએ અને તેથી તે ઇનસપેકટરના કબજામાથી તેની મજુરોથી કાંઇ લાકડાં જે હતી ફી આપા વગર લઇ જવામાં આવે તો એ ચેરી છે પણ જો એ મજુરી અખીકાર વગર આપી હોય કીંવા તે મંજુરી કપટથી મેળવી હેય તે જ. ૧૪. લા. રી (મુંબઈ) પ્ર. ૬૧૧. કોઈ ઊપરીએ કંઇ મીલકત કોઇને સેપી હોય તે લઇને તે નાશી જાય તો તેણે વીશવાસ ધાતનો ગુનો કરયો કહેવાય ચેરીનો ગુનો કરયે કેવાય નહીં ૧ વી. રી. પર૭.(ફોજદરી)આ કલમમાં "બદદયાનત" એ શબદ છે તેનો અરથ જે સખસ કંઇ ગેરવાજબી લાભ અથવા ગેરવાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કંઈ કરત કરે તેવો અરથ થાય છે ૭. ૫ વી રી. ૫૨૯ ૬૬ (ફોજદારી) કોઈ સખશનો કંઈ મીલકતમા હક હોય તે હક ઘણુંજ કાચા પાયા ઉપર હોય તો પણ તે મીલકત તે લે તો ચોરી કરતો નથી ૭ વી. રી ૫. ૫૭ એક સખસે એક શેઠના નોકરની મદદ લઇ એક ગુનહો કરયો એ ચેર ચોરી કરવા આવનાર છે એવું એ નોકરે શેઠને કહયું હતું પણ ચોરને સજા થાય એવા હેતુથી ચોરી કરવા આવવાનું કહયું હતું તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ ચેરી થઇ નથી કેમકે તે મજુરીથી ચેરી કરવા આવ્યો હતો ને કરને કલમ ૧૦૮ના ખુલાસા બે અને ચાર મુજબ સજા થાય ૪. ઈં. લા. રી. (કલકતા)પ્ર. ૩૬૬ ઝાડ કાપી લઈ જવાયા આવેતો ચોરી અને બીગાડ એવાં બે તહોમત આવે ૨ મુ હા. રી. પ્ર. ૩૦૨ કોઈ હીંદુ અશાતરી તેના ધણીના કબજામાંથી તેની રજામંદી વગર પોતાના પલાની ચીજ લઈ જાય તો તેને તેમજ તે કરત કરવા જેમણે મદદ કરી તેમને પણ સજા થાય નહીં ૮. મુ. હા. રી. પરશાટા૨૧ (ફોજદારી)મુસલમાનોની કાયદા પરમાણે જે મીલકત ધણીની પોતાની લેખવામાં આવી છે તે મીલકત તેની અસતરી લઈ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણે ચોરનો ગુનહો કરયો ગણાય ૬ મુ. હા. રી. પર૯ ૧૯ (ફેજદારી), ઝાડને કાપાં હોય પણ તે લઈ જ.

હાય તોપણુ તે ચોરી થાય છે પ મ. હા રી. એ ૨૬. જે
[illegible] હોય તે મીલકત બદયાનતથી લઈ જવામા આવી ન હોય
તાં ગુનહો ઠરાવ્યો હોય તો તે ગેરવાજબી છે પ મુ. હા૦ રી૦ એ૦ ૩૭ જે જનાવરો વગ
ડામાં રખડતાં ફરતાં હોય જેમકે સાવજ દીપડી. હરણુ તેની ચોરી થઇ શકે નહીં આરય
પ્ર. ૩૫૧. આવા જાનવરોને જમીનનો માલીક અથવા કોઈ પારકો ધણી માગે તો પછી
એ જમીન ઉપરથી લઈ જનાર સખસ ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે આરય પ્ર. ૩૫૧
જંગલી જાનવરોને પણુ પાંજરા વીગેરેમા રાખી કબજો હોય એવું કર્યું હોય તો પછી
તે ચોરી જનાર ઊપર ચોરીનું તહોમત આવે તેમજ તળાવમા મછલા હોય તે પણુ
ધણીના કબજામાં છે એવું ગણાયછે અને તે ચોરી જનાર ઊપર પણુ ચોરીનું તહોમત
આવે આરય. પ્ર. ૩૫૧. માલ ધણીના ઘરથી છૅટે જગીયો હોય તો કુકડી તેના ઈંડા
સેવતી હોય તે ઇંડા સેવાઈ બચા થાય ત્યારે જંગલી કુકડા તરીકે તેને જંગલમાં છુટા
મુકી દેવાનો માલીકનો ઈરાદો હતો પણુ જ્યાં સુધી કુકડી ઈંડાં સેવતી હોય ત્યાં સુધી
તે માલીકનો કબજો છે અને તેથી તે ચોરી જનાર ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે છે.
આરય પ્ર. ૩૫૧ આ કેસમા કેટલાક લોકો ધોળાં ખબુતર પાળે છે અને તેઓને માટ
લામાં કે ખુલી પેટીમાં રાખવાનું ઠરાવેલું હોય છે ત્યાંથી તે ચોરી જવામાં આવે તો તે
ચોરીનો ગુનહો થાય છે આરય પરગટ ૩૫૧, કોઈ ચોર રકાબી ચોરવાં માટે પેટીમાં
થી તે રકાબી બહાર કાઢે એટલામાં તે પકડાઈ જાય તો તેણે તે રકાબી ખસેડી કહેવાય
આરય. પરગટ ૩૮૧ ગાડામાં કંઈ માલ ચોરવાને ઈરાદે ઠાઠા તરફ ખસેડી લાવવામાં આ
વે તો તેણે ચોરી કરી કહેવાય. આરય. પરગટ. ૩૮૧ એક ચોરે ફરીઆદીના ડગલાના
માંહેલા ભાગમાંથી એક બુક ચોરી લેવા માટે બહાર ખેંચી આસરે એક ઈંચ બાહાર
કહાડી ત્યાં ફરીઆદીનો હાથ અકસમાત તે પાકીટ ઉપર પડયો અને તેથી બુક પાકીટમાં
પાછી પડી ગઇ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે તે બુક ખસેડી માટે તે તહોમ
તદાર ગણાય આરય પરગટ ૩૮૨ એક કાગળ વેચનાવાળો સખસ એક કાગળની ચોરી
કરવાને ઈરાદે કાગળ વેચવાની કોથળીમાથી એક કાગળ પોતાના ડગલાના ખીસામાં મુકે
તો તેણે તે કાગળ ખસેડયો કહેવાય આરય. પ્ર ૩૮૨

૩૭૯ જે માણસ ચોરી કરે તેને તરણુ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ
ચોરીની શીક્ષા | રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની [illegible]
[illegible]માં આવશે,

ટીકા.

૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૦. ૩૮૧ કલમો યા કલમ ૩૮૨. મુજબ કેઈ ગુનાના [illegible]
હેસઃ તહોમતને શરૂ પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષને બદલે ગુનેગાર ફેટકાની સોક્ષાને [illegible]
યક છે બાઇજી વખતના ગુનને શારૂ ફટકા તથા ઠરાવેલી શીક્ષા બનેને લાયક છે સને
૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૨-૩ જે માલકતની ચોરી થઈ કહેવાતી હોય તે મીલકત તે

ના મૌલીક અથવા કબજેદારના કબજામાં જારી હોવી જોઇએ એટલા માટે જ્યાં એક બળદના મૌલીકે તેના બળદનું મુડદુ ડાટયા પછી કેદીઓએ તે ખોદી કાઢયું તીયા એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે એ ચોરી થઇ શકતી નથી કારણકે એ કહેલી ચોરીની વસતુમાં તેના માલીકે પોતાનું માલીકપણું તથા કબજો બીલકુલ છોડી દીધો હતો (મદરાસ હાઇ કોરટના ફેંસલા વાલીયમ ૪ અપેનડીક્ષ પાને ૩૦ જ્યા લીધેલી ચીજ કંઇ માલ વીના ની હોય તીયાં એમ કલમ ૯૫ મુજબ કંઈ ગુનો થતો નથી મુંબાઇ હાઈ કોરટ રીપોર ટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૧ પા ૩૫ પણ જ્યા એટલીજ વાત હોય કે એ મીલકતમાં કેદીએ કાંઈ હકનો દાવો કરયો હતો તે પાકો સબબ નથી "જો એ મીલકત એવી રીતે ફરીઆદીના કબજામાં હોય કે કેદીના સામા તેને કબજામા રાખવાનો હક હોય એટલે કે એ કેદી ફરીઆદીની રજામંદી શીવાય એ મીલકત લઈ શકે નહી એવુ હોય તીયારે જો કેદી એ મીલકત ખાઈ જવાના ઈરાદાથી તે બદદાનતથી કબજો કરી બેઠા હોય તો તે ચોરી થાય" રાણી વીરૂધ અમોઈ ચોથી મદરાસ સેસન શને ૧૮૬૨) અને વળી આ એથી પણ ઓછો બચાવ થઇ શકશે કે તહોમતવાળો એક ચીજની કીમત માગતો હતો કે જે ચીજ પાછળથી તીજા શખસને વેચી હતી અને તે પછી તીજા સખસના કબજામાં ગઈ હતી [રાણી વીરૂધ છેલન ચીફ જશટીસ શકાટલાંડ ચોથી મદરાસ સેસન ૧૮૬૨ અગર કેદીનુ તેનો પસે કઈ લહેણુ હતુ તેને પેટે લીધી હતી (રેવનીયુ શીવીલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોરટ કેલકતા કરીમાનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૬૦ જે ગામના પોલીશ પટેલને અધીકાર મળાયો હોય તે સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ કલમ ૧૫ મુજબ એ રૂપીઆના માલની ચોરી બદલ રૂ૫) દંડ અગર ૮૪ કલાક સુધી કેદની શજા કરી શકેછે. ચોરીનો ગુનો મુબઇમાં થયો હશે તો સને ૧૮૪૧ ના આકટ ૩ ની કલમ ૪—૫ મુજબ પોલીસ માજીસતરેટ સજા કરી શકેછે. જે ગામમાં માલ ગયો હશે તે ગામ લોક પાસેથી નુકશાન ભરી લેવા સરકયુલર નંબર ૪૩૭ તા૦ ૨ શપટેમબર સને ૧૮૫૦ પેલીસ ફારમ ૪૭ કીંવા ગુનેગાર પકડા આપ.ઓ નહી કે ચોર મા ગએલા માલની કીંમતના આધારે સને ૧૮૨૭ ના કાયદા બારની કલમ ૩૭ મુજબ દંડ કરી ફરીઆદીને અપાવો શકાય છે એ પરમાણે મુબઇમા થયુ હશે તો સને ૧૮૫૫ નો એકટ ૧૩ હરાજીમા ઝાડ રાખનારે હરાજી મંજુર થઇ રજા મળયા વગર ઝાડ કાપીયાં તે બદલ અકલકોટના સબ માજીગતરેટે ચોરી તથા બીગાડનુ તહોમત રાખી સજા કરી તે હાઈકોરટે બહાલ રાખી તા૦ ૨૭ મી જુન અને સને ૧૮૬૬ વા. ૧ ભગ ૨ પાને ૪૧૬. પીનલકોડ કલમ ૪૪૫ ના ખુલાસાથી ઓટલો ઘરની સાથે વળગેલોછે તેથી ઓટલા ઉપરની ચોરી ઘરની અંદરની ચોરી સમજવી. હાઇકોરટનો ફેસલો તા૦ ૨૬ અગસટ સને ૧૮૬૨ નંબર ૯૦૫.

એક સખસનો બળદ મરી જવાથી તેને દાટી આવ્યો તહોમતદાર તે ખોદી [illegible] વયો એવું જણાથી તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે ચોરીનું તહોમત લાવવામાં [illegible] તેમા ઠરાવવામાં આવયું કે બળદનો માલીક તેનું મુડદુ દાટી આવયો તયારથી [illegible]

નો કબજો છોડયો ગણવો જોઇએ અને તેથી ચોરીનું તહોમત
હિ. રી. પ્ર. ૩૦ એક સખસ છાકટો થઇ રસતામાં પડયો હોય તેનાં કપડાં
ચોરી જશે એવી દયા ખાઈ તેનાં કપડાં વીગેરે કોઈ લઈ લે અને પછી ની
પછાં આપે તો તેણે ચોરી કરી ગણાય નહી. (મ. કે, અ. રી. પ્ર. ૧૬૮.

રહેવાના ઘરમથી ચોરી કરવી.

૩૮૦ જે ઇમારત તંબુ અથવા વહાણુ માણુસના રહેવામાં આવતુ હોય અથવા જેમાં કંઇ મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવી કોઈ ઇમારત તંબુ અથવા વાહાણમથી જે માણુસ ચોરી કરે તેને સાત વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જ્યાં એક છાપરા ઊપર સુકવવા મુકેલુ કપડુ કેદી ભીંત ઊપર નીસરણી મુકીને ચોરી ગયો હતો તાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતુ કે કંઇ ઘરમાં પેસવુ થયુ નથી અને તેટલા માટે કંઈ ઘર ફોડવુ કે ઘરની અંદર ચોરી થઈ નથી અને છાપરુ જુદા જુદા ઘર કામ સરૂ વપરાયછે એથી કંઈ ફેર થતો નથી (મ હા, કોરટ તા૦ ૧૭ મી મારચ સને ૧૮૬૬) તેવીજ રીતે ઓસરોમ.થી (વરંડામાંથી ચોરી એ ઘરની અંદર ચોરી નથી (મ. હા. રુલીંગ તા૦ ૨૮ મી અકટોબર સને ૧૮૭૦) ઢોર બધવાનુ જુ એ આ કલમ મુજબ જેમાં મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવુ મકાનછે મદરા હા૦ કો૦ તા૦ ૨૪ નવેબર સને ૧૮૬૬ આ કાયદાની કલમ ૫૩ તથા ૭૫ ઊપરના ફેંસલ આ કલમને લાગુ પડેછે.

પોતાના ઘરમાં કેઈ મુશાફર આવી રહયો હોય અને તેનો મલ ઘરમાં મુકયે હોય તેમાંથી તે ઘરધણી કંઈ મ.લ ચોરે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી પણ કલમ ૩૯૯ પરમાણે તહોમત આવે, તેમજ જેનુ વહાણુ હોય તે વહાણવાળો મુસાફરના માલની ચોરી કરે તે ઉપર પણ આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી; માત્ર ચોરી કરવાનું તહોમત આવે એક હથીઆરબંધ ટેળું ઘરની બહાર આવેલું ઊભું જોઇને ઘરધણી બીનો અને તેથી ઘરમાથી કાંઇ માલ લઇને એ ટોળાને આપયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તે રહેવાના ઘરમાંથી ચોરી કહેવાય નહી, અ યર. પ્ર. ૫૭૬ ઘરમાં પેશી કંઈ મલ ઉઠાવે એટલમાં પકડઈ જવાથી ઘરના તેજ ભાગમાં કંઈ માલ ખોશી દે તો પણ તેણે રહેવાના ઘરમાથી ચોરી કરી કહેવાય. આર પ્ર ૪૩૭—૪૩૬ કોઈ માજીસતરેટે કોઇને આ કલમ અને કલમ ૪૫૬ પરમાણે ગુનેગાર ઠરાવી બેઉ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી હોય ઉપરની કોરટને આ કલમ સાથે કલમ ૪૫૬ નહીં પણ ૪૫૭ લગાવવી જોઇએ એવું જણાય તો તેણે એ બાબત નવી તજવીજ કરવા ફરમાવવું નહી જોઇએ પણ કલમ ૩૮૦ પરમાણેની સજા રદ
મ્. બા. રી. વધારાનું પુરતક પ્ર. ૪૮૮ આ કલમ અને કલમ ૪૫૭

[redacted] પણ તે શીક્ષનો એકંદર સરવાળો એ બે ગુનહામાં જે મેટો ગુનહો હોય તેમાં શીક્ષા કરવી જોઇએ તેથી વધારે થવી નહીં જોઇએ ૧ ૪'. લા. રી. (મુંબ . ૨૧૪. કાનસ્ટેબલો તેમને સોપેલા ઘરમાથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમણે સજા થાય નહી. ૩ શ્રી. રી. પ્ર. ૨૯ ઉપરથી ચોરી કરે તો આ કલમ પરમણે રહેવાના ઘરમાથી ચોરી કરી કહેવાય મ. જુ પ્ર. ૧૮૨ વંડામાથી ચોરી કરવી એ પણ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કલમ ૩૭૯ પરમાણે ગુનહો છે. મ. હા. રી. ઢોરોને બધવા છાયો કરવો હોય તો તે આ કલમના અરથ પરમાણે માલ ભરવાનું સથાનક ગણાય મ. હા. રી જો કોઇ સખસ એક ઈમારતમાંથી બે જુદા જુદા સખસની મીલકતની ચોરા કરે તો બે તહોમત ન આવે, એકજ આવે; ૧૧ વી રી. પ્ર. ૩૮ (ફોજદારી).

૩૮૧ કોઈ માણુસ મહેતો અથવા ચાકર હોય અથવા મહેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય તે મણુસ અગર પોતાના શેઠ અથવા રાખનારના કબજા માંહેલી કંઇ મીલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદ્દત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષ કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શેઠના કબજા મહેલી મીલકતની મેહેતા અથવા ચાકરે ચોરી કરવી.

ટીકા.

આં કલમ તથા કલમ ૩૮૦ પરમણે તહોમતમાં સબ મજીસતરેટને અધીકાર નથી. સેશન કોરટે ઈનસાફ કરવો. (મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગઝ તા૦ ૯ અકટોબર સને ૧૮૬૭ઠા. નંબર ૬૨૨ તા૦ ૧૯ મારચ સને ૧૮૬૨).

એક દીવસને માટે કોઈ સખસને મજુરી ઠરાવી નોકર રાખ્યો હોય તો તે કલમ પરમાણેનો અરથ લેતા નોકર કહેવાય નહી, આર૫૦ પ્ર૦ ૩૮૪ એક નોકરને તેના ધણીએ પાચ પઊંડની નોટ વટાવી આવવા મેકલ્યો ને કરે નોટ વટાવી રોકડા રૂપીઆને બદલે રૂપુ લીધુ અને પછે નશી ગયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેની ઉપર નોકર થઇને ચોરી કરવાનુ તહોમત આવે નહી કેમ કે જે રૂપુ લઈ તે નાશી ગયો હતો તે રૂપુ તેના ધણીના કબજામાથા લઈ જવામાં આવ્યુ નહોતુ આ. પનુ ૩૮૮ એક પોલીસના ગારડના માણસે તેમને સવાધીનની ગરડમા એક નાણાની પેટી મુકી હતી તેમથી નાણા ચોરયાથી તેની ઉપર માતર સાધારણ ચોરીનુ તહોમત મુકયુ હતુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમની ઉપર આ કલમ પરમાણે મેહેતા અથવા ચાકરે કરેલા ચોરીનુ તહોમત લગાડવુ જોઈએ કો. ઈ૦ ડા૦ ૫૦ ૩૪૬ કોઈ ભાડે રાખેલો બોટમેન હોયતો તે આ કલમ પરમાણેનો મેહેતો અથવા ચાકર કહેવાય નહી આવા બોટમેન ચોરી કરી હોય તો કલમ ૩૮૦ પરમાણે શીક્ષા થાય ૬ વી૦ રી૦ પા૦ ૨૨ કેટલાક માછલા પકડવં વાળાઓએ પોતાના ધણીની માછલા પકડવાની જગા ઉપર બાંધો માછલા પકડ્યા વાળાઓએ

નાખવાથી તે જાળ લઈ પોતના કબજામા રાખી તેમા ફસાતાગ આવ્યુ કે તરુમત એ ચોરીને ગુનો કરયો નથી ૬ વ્હીં ૨૦ ૫ નુ ૫૯.

૩૮૨. જે માણુસ ચોરી કરે તેણે અગર તે ચોરી કરવા સારૂ અથવા તે ચોરી કરયા પછી નાસી જા સારૂ અથવા તે ચોરીથી મળેલી મી લકત રાખવા સારૂ કોઈ સખસનુ મોત અગ્રણુવાની ઇચ્છા કો ઇને વ્યથા કે અટકાવને ભય ઉનપન કરવાની કાંઇ તઇઆ રી કરી હોય તો તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરી કરવા સારૂ મોત થવા વ્યથા કરવાની આરી કરીને ચોરા .

દ્રષ્ટાંત.

માંહેની કઈ મીલકતની અ ચોરી કરે અને એ ચોરી વળાઅ તના કપડામાં રાખેલી એક ભરેલી પીસતોલ હોવ અને તે પી ર જ સામો થાય તો જ ને વ્યથા કરવાના ઇરાદાથી રાખી હોયતો અ માં બયાન કરેલા ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

(બ) અ જ નુ ખીસુ કાતરે અને તેના પોતાના કેટલાએક સોબતીઓ શખ્શીઓ હોય એટલા સારૂ કે અગર સું બનેછે તે જ ના જાણુમાં આવે અને સામો થાય અથવા અ ને પકડવાની કોશોશ કરે તો તેઓ જ ને અટકાવે તો અ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

જબરાઈથી કહાડવા બાબત.

૩૮૩ જે માણુસ ઇરાદાથી કોઈ શખસને તે શખ્શને પોતાને અથ ઇને નુકશાન કરવાનો ભય ઉનપન કરે અને તે ભય પામેલો શખ્શ કઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ બનાવી શકાય એ સતુ કોઇ શખસને આપે એમ બદ્દાનતથી કરે તો તે માણુસે જબરઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

જબર ઇથી કહાડવુ.

દ્રસટંત.

(અ) તુ મને પઇશા આપ નહીતો તારી આબરૂ જાય એવુ હુ કંઈ છાપીશ એમ કહીને અ ઝ ને ધમકાવે અને એમ કર ને ઝ તેને પઈશા આપે એમ અ કરેતો અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ

(બ) તુ આટલા રૂપીઆ મને આપવાની એક ચીઠી લખી તે પર સહી કરી આપ નહીંતો હું તારા બાળકને ગેરવાજબી કેદમા રાખીશ એવી રીતે અ જ ને ધમકાવે અને ઝ તેવી ચીઠી લખી તે ઉપર સહી કરી આપેતો અ એ જબરઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સજવુ.

(ક) મારા ખેતરમાના પાકનો અમુક જગાવુ બ ને આપીશ અને તે દંડ આપીશ એવી સરતનુ ... ... કરીને તે પર

પ. મે આ ની તો તારા બોર મક્તિ પાકનો નાસ કરવાને હુ ડંગેરાવાળો
મે ક્લીશ આવા રીતે અ જ ને ધમકાવે અને તેથી કરીને જ તેવું ખત લખી
હી કરી આપે એમ કરેતો અ એ જબર ઇથી કડાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમ

. (ડ) જ ને મહાભયથાનો ભર પમાડને અ બદદાનતથી એવુ કરે કે એક
ગળ ઉપર પોતાની સહી અથવા મ્હેર કરીને તે કાગળ ઝ અ ને આપે અને
માણે ઝ તે કાગળ પર સહી કરીને તે કાગળ અ ને આપે તો એ ઠેકાણે તે
કાગળનો કઇ મીલકતી દસતાવેજ બનાવી શકાય માટે અ એ જબરાઈથી
મ સમજવું.

ટીકા.

કડાવવાના તહેમતદાર કમ્પા એક ભા બા૦યો અને બીજાએ મલ
સૈનારને મદદગારની સાથે થવો જોઈએ એવી તકરાર કરવું કે ગુનો
રીની શીક્ષા એક સરખીજ છે વાસતે શજા બહાલ રહી (મુ૦ હા૦ તા૦ ૧૨
ને ૧૮૬૬. આ કેદીએ થાણા જીલામા જંગલના લાકડાનો મકતો રાખેલો તેની
પોલીસના સીપાઇઓએ ગાડી ભરી લાકડ લેઈ જતા હતા તેને અટકવી કીમત
શા માગ્યા તેથી પીનલકોડ કલમ ૩૮૪ પરમાણે ફરીઆદ કરવાથી ફુલપાવર મા
રેટે શીક્ષા કરી તે રદ કરી હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે આ કલમ મુજબ ગુનો કરવાનો કે
ઈરાદો નહી હતો ને ગાડી અટકાવી પઈશા માગ્યા તે પોતાના દીવાની હકના બ
સાર માગ્યા વાસતે સીક્ષા રદ કરી મુ૦ હા૦. તા૦ ૨૧ અકટોબર અને ૧૮૬૬ વા.
૪ પાઇશા નહી આપે તો તારી ઉપર ફેજદારી તહેમત લાવીશ એમ કહી પઈશા
તો તે આ કલમ પરમાણે ગુને છે જો તહોમતની ધમકી આપી તે તહોમત ખર
કે બેટુ તે જોવાની જરૂર નથી કો૦ ઈ૦ હા૦ ૫.૦ ૩૪૯ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો
સંપુરણ થવા માટે જે શખસે ભય પમાડયો હોય તે શખસેજ મીલકત લઈ લીધી હોવી
જોઈએ એવુ જરૂરનું નથી એવા બદમાશો વચે ભય અમુક જગ્યે દેખાડો અને મીલક
ત અમુક જગ્યે લેવી એવી ગોઠવણ કરેલી હોય અને તે ગોઠવણ પરમાણે બીજાએ તે
મીલકત લીધી હોય તે સઘળા જણ જબરાઈથી કઢાવવામા આવેછે ૨ મુ૦ હા૦ રી૦
પાનુ ૩૯૪ એક શખસે એક જંગલમાથી લાકડા લેવાનો હક શરકાર પાશેથી ખરીદ કરી
લીધો એ જંગલમાંથી કેઇ બીજા શખસનો લાકડા લેવાનો હક હતો તેથી તે બીજો શ
ખસ પણ લાકડાના ગાડા ભરી લઈ જતો હતો તે ગાડા રોકવી પેલા શખસે કાંઈ પઈ
શા લીધા સરકાર સાથેના પેલા સખસના કરારમાં આ બીજા શખસનો કંઈ હક રાખ
વામા આવ્યો હતો તેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે શરકાર પાશેનો ખરીદદાર કેઇ બીજા
સખસ પાશેથી આડી રોકાવી નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય
નહી ૨ મુ૦ હા૦ રી૦ પાનુ ૯૫ ફોજદારી આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સથાપીત
માટે એક શખસને દાગદા પુરવક કંઇ ઈજા કરવાનો ડર દેખાડને અને એમ

અદાલતથી તેની પાસેથી મીલકત કઢાવવી એ જરૂરનુછે ૪ વી૰ રી૰ પાનુ ૫ આ
મઈસા આપ નહીતો તારી નોકરી ખોવરાવીશ એમ કહી પઈશા કઢાવે તેણે આં કલમ
રમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય ૧૮ વી૰ રી૰ પાનુ ૧૫.

૩૮૪ જે માણસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનોહ કરે તેને તરણું વરસની મુદત
જબરાઈથી કડાવવાની શીક્ષા. { ની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૩ મુજબ જબરાઈથી કડાવવાના ગુનામાં આ બે વરગના કેસેનો શમા
થતો દીશે છે પહેલુ આગળ નુકશાન કરવાની ધમકી પછી ગમે તે પરકારની અને
જુ તુરત નુકશાન કરવાની ધમકી પણ જો તે ધમકી મોત વ્યથા અથવા .ગેરવા
અટકાવ ન હોય ફકત અમી તરી કોઈને એમ કહેવુ કે તમારા ઊપર કર . લે
હુકમ થયો છે એમ કહી તેમની પાશેથી પઈશા એકઠા કરવા એ જબરાઈથી કઢવવાને

[illegible]

ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા૰ ૮ પાને ૧૯ પણ જ્યાં એક પક્ષકારે
નીમ'ર કરાવ્યો હતો અને એમ માલમ પડયુ કે તેને કંપુની
માં હતો અને તેના શીનીઅર જેણે તેને કામ મુનતવી રાખવા
કહયુ હતુ તેની ગેરહાજરીમા તેણે પોતાના અશીલ પાસેથી બીજી જાદે ફી લઈ મુક
દમો ચલાવ્યો તો ઠરાવ એમ થયો કે ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ ખોટો છે કારણ કે
પોતે જુનીઅર વકીલ હતે તેથી કોરટે કહયુ કે તે પોતે એકલો કેશ ચલાવવા બંધાએલ
નથી એટલા માટે તેણે વધારે ફી લીધી તેમા કઇ ગુનો કરયો નથી તેમ કાયદામાં મના
કરેલી ચીજ પણ કઈ કરી નથી ગ. હા. રી. ૫ પાને ૧૫. વળી તે કામ અદાલતથી ક
રેલુ હતુ જોઇએ કલમ ૨૪ અને એટલા માટે જો કોઈ શખશ સુધબુદ્ધીથી એમ માન
તો હોય કે એ મલકત ઉપર મારો હક છે તો ગુનો પુરો થશે નહી મુ૰ હા૰ રીપોટ ક
રાઊન કેસીસ વા૰ ૩ પાને ૪૫ જ્યા કટલએક સખશોની અંદર માંહોમાંહે ગોઠવણ થ
ઈ કેટલાક ધમકી આપી હોય અને એ ધમકીથી મળેલી મીલકત બંનો લે તો બધ સ
રખી જ રીતે જબરાઈથી કડાવવાના ગુનેગારછે મુબઈ હા૰ રી૰ વાલ્યુમ ૨ પાને ૧૭. જે

શખ્સને ભય ઉતપન કરેલો હોય ને શખ્સે માલ આપી દેવો એ આ ગુનામં જ
એટલા માટે જો એ પરમાણે આપવામાં ન આવતા જે શખ્સને ભય ઉતપન
હોય. તે શખ્સો ગુનેગરોને કાઈ કરા વગર માલ લઈ જવા દેતો જો આ ધમકી
૩૯૦ મા આવતો હોય તો એ અપહરણ થય પણ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુને થતા ન
થી રેવનીયુ શાલીસ એંડ કરીમીનલ રીપોટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૨૦
ધમકી આપનારેજ પઈશા મેળવવા જોઈએ એમ કંઈ જરૂર નથી સહાય કરવા પરમાણે
એક ધમકી આપી ને બીજાએ પઈશા કડાવયા તો તે શખ્સેને આ કલમ મુજબ તહોમત
લાગે છે પઈશા મેળવનારે મદદ કરી ગણાય અને તે બની શકે તો પણ તે કરવુ જરૂરનુ
જછે એમ નથી મુ. હા. કો. ૧૨ મી જુલઈ સન ૧૮૬૬ વા૦ ૧ પાને ૩૯૮,

જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા શરૂ કેઈ શખ્સને નુકશાનનો ભય ઉતપન કરવો,

૩૮૫ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ જે માણુસ કેઈ શખ્સને કાંઈ નુકશાનનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઉતપન કરવાની કોશીશ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

મોત અથવા મહાવ્યથાનો ભય કેઈ શખ્સને પમાડીને જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવો.

૩૮૬ કોઈ સખ્સને તે સખસને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવનો ભય ઉતપન કરને જે માણુસ જબરઈથી કડાવવાનો ગુનો કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કોઈ સખસને મોત અથવા મહાવ્યથાનો ભય ઉતપન કરવો.

૩૮૭ જે માણુસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કેઈ શખસને તે સખસને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઉતપન કરવાની કોસશ કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક ઈજારદારે જંગલમાંના લાકડાનો ઇજારો રાખેલો તેમાંના લાકડાં બીજો સખશ ગાડી ભરી લઈ જતો ઇજારદારે ગાડી અટકાવી પઈસા માગયા બદલ અબદુલ કાદર ને થાણાના ફુલપાવર માજીસતરેટે જબરાઈથી હક કઢાવવના ગુના બદલ સજા કરેલી તે હાઇકોરટે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે પોતાના દીવાની હકના બચાવ સારૂ ઈજારદારે ગાડી અટકાવી પઈસા માગીયા તેથી તાકસીરવાન થતો નથી. હાથ પકડી ઘરનાં બરણાં કાડી લઈ જવા એ જબરાઈથી કઢાવવાનો ગુનો થાયછે હા૦ કો૦ ફેંસલો નં૦ ૯૪૫ તા૦ ૨૬ મી અગસટ સને ૧૮૫૨ પરાણે પઈશા કડાવવાને ઈરાદે કોઇ આપઘાત કરવાનો

...તેની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસુ...

માત અથવા સમુદરપાર વગેરેની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનુ તહોમત મુકવાનો ભય ઉતપન કરીને જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવો.

...ધીની કેદનો સોક્ષ થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીસ કરયાનુ અથવા એવો ગુનાહ બીજા કોઈ સખશ પશે કરાવવાને તેને લલચાવવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખશની પોતાની ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને ઉતપન... ...મુસ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરે તે માણસને દસ વરસની મુદત... ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પા... ...ર ૨૭૦ મો કલમ મુજબ શોક્ષા થઇ સકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે મ... ...સુંધી શમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૮ તથા ૩૮૯ મી મુજબ કરેલા ગુનેગારને પેનલકોડમાં ઠરાવેલી શીક્શા ને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે અને એવા ગુનોહ બીજી વખત કરેતે કેદ અને ફટકાની બંને સજા થાય પણ કેદ પાચ વરસ કરતા વધારે ન હોવી જોઇએ (સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ કલમ ૨—૩).

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા કેઈ શખશને કઇ ગુનહના તહોમતનો ભય ઉતપન કરવો.

૩૮૯ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સારૂ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઇ સકતી હોય એવો કોઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખસના પોતાને ઊપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને જે માણસ ઊતપન કરે અથવા ઊતપન કરવા કોસીશ કરે તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પાત્ર લાયક થસે અને અગર ૨૭૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે.

અપહરણ તથા ડાકાઈની બાબત.

અપહરણ

૩૯૦ સરવે અપહરણમા અગર તે ચેરી અથવા જબરાઈથી કહડાવવુ... હોયછે.

ચોરી ક્યારે અપહરણ થશે.

અગર કઇ ચોરી કરવા સારૂ અથવા ચોરી કરવામાં અથવા ચો... મી નકત લઈ જવામા અથવા લઈ જવાની કોસીસ... ગુનેગાર તે ગુનવાનકામે બુજી પુરવક કોઈ શખશનુ મોત આ... કે અથવા તે ... ગેરવાજબી અટકાવ કરે અથવા

મોત અથવા કે ગેર વ્યાજબી અટકાવ કરવાનો કોશીશ કરે અથવા તાતકાલીક મોત તાત- કાલીક વ્યથા, કે તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ કરવાનો ભય ઉતપન્ન કરે અથવા ભય ઊતપન્ન કરવાનો કોશીશ કરે તો તે ચોરી અપહરણ થાયછે એમ સમજવું.

અગર જબરાઈથી કઢાવાનો ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનો જબરાઈથી કઢાવવુ તે | કરનાર ભય પમાડેલા શખસની આગળ હાજર હોય અને ક્યારે અપહરણ થાયછે. | તાતકાલીક મોત અથવા તાતકાલીક વ્યથા અથવા તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ તે શખસને અથવા કોઈ બીજા શખસને કરવાનો ભય તે સખસને ઉતપન કરીને તે જબરાઈથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરે અને એ પરમાણે ભય ઊતપન કરીને તે ભય પમાડેલા શખસનુ મન એવુ કરે કે તે શખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જ બરાઈથી કઢાવેલી વસતુ આપી દે તો તે જબરાઈથી કઢાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

હુનારો—અગર તે ગુનોહ કરનાર એટલો નજદીક હોય કે તેથી તે બીજા સખસને તાતકાલીક મોતનો અથવા તાતકાલીક વ્યથનો અથવા તાતકાળીક ગેરવાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન થાય તો તે હાજરછે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) અ જ ને નીચે દાબીને ઝાલી રહે અને જ ની રજામંદી સીવાય જ ના પઈસા ને ઘરેણા તેના લુગડામાંથી કાઢી લે તો એ ઠેકાણે અ એ ચોરી કરી અને તે ચોરી કરવા સારૂ તેણે બુધીપુરવક જ ને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો માટે તેણે અપહરણ કરયુ એમ સમજવું.

(બ) અ જ ને ધોરી રસતા ઊપર મળે અને એક પીસતોલ દેખાડીને કહે કે તારી નાણાની થેલી આપ અને તે ઊપરથી જ પોતાની થેલી આપી દે તો એ ઠેકાણે તાતકાલીક વ્યથનો ભય ઊતપન કરીને અ જ ની પસેથી તે થેલી જબરાઈથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો અને તે ગુનોહ કરતી વખતે તે જ ની આગળ હજર હતો માટે અ એ અપહરણ કરયુ એમ સમજવું.

(ક) જ પોતાના બાળકને લઈ જાયછે એવામ ધોરી રસતા પર તેને અ મળે અ ને તે બાળકને લઈને અ જ ને એમ કહે કે તુ તારી નાણાની થેલી આપ નહી તો હુ આ બાળકને ખીણ ટેકરી ઉપરથી નીચે ફેંકી દઈશ અને તે ઉપરથી જ પોતાની થેલી આપી દે એ ઠેકાણે જે બાળક તયા હાજર છે તે બાળકને તાતકાલીક વ્યથા કરવાનો ભય જ ને ઊતપન કરી [illegible] એ જબરાઈથી કઢાવવા માટે અ એ જ ની પાસેથી અપ [illegible]

(ડ) અ [illegible] તુ અમને દશ હજાર રૂપીઆ મોકલ નહી તો અમે ત [illegible] અ જ ની પાસની કાંઇ [illegible] એવુ [illegible] એ મોટો ગુનાહની શીક્ષા [illegible]

શકે પણ પોતાના બાળકનુ તાતકાળીક મોત થવાનો ભય જ ને ભીતપનં... નહી તો એ કંઈ અપહરણ ગણાય નહી.

ટીકા.

હાથ પકડી ઘરના કમાડ લઈ ગયા તેને ઘરની અંદરની ચોરી તથા બળ વાપર... તહોમત લાગે નહી અને અપહરણ થયુ એમ ગણવુ જોઈએ [મુ૦ હા૦ ત૦ ૨૬ અ... ...ટ સને ૧૮૬૩ ન૦ ૯૪૫).

૨૯૧ અગર પચ અથવા વધારે સખશો એકઠા મળીને કાંઈ અપહરણ કરે અ...

ડાકાઈટી | વા કરવાની કોશીસ કરે અથવા જે શખશો એકઠા મળ ને અ... ...પહરણ કરતાં અથવા કરવાની કોશીસ કરતા હોય તથા જે સખશો હાજર હોય અને તે અપહરણ તથા કોશીસ કરવામા સહાય કરતા હોય તો એ બને મળને તેઓની આખી સંખીયા પાંચ અથવા વધારે થાય તો એ પરમણે અપહરણ કરનાર કોશીશ ...કનાર અથવા સહાય કરનાર હરએક સખશે "ડાકઈટી કરી" એમ સમજવું.

ટીકા.

જ્યાં અપહરણ અથવા ડાકાઈટી કરવામાં વ્યથા કરવામાં આવેતો તેનું જુદા ... ...નહા તરીકે તહોમત મુકવાની જરૂર નથી કારણ કે એ ગુનહાની વાખ્યામાં તેનો સમા... ...સ કરેલો છે. (રેવન્યુ જુડીશીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ ગા. ૧ પા. ૬૫. ગાયકવા... ...ના મુલકમા કોઈ ડકાઈટીને ગુનહો થયો હોય તો ઇંગ્રેજી કોરટથી તેનો ઇનસાફ થ... ...શકે નહીં પણ ડકાઈટી કરને જે મીલકત લેઈ હોય તે ઇંગરેજી સરકારના ... ...થી હાથ આવે તો ડકોઈટી મથી ગએલ મીલકત રાખવના ગુનહાનો ઇનસા... ...રી શકે છે ૧ ઈ. લા૦ ર. (મુંબઈ)પ્ર. ૫૦ આ કલમ પરમાણેના ગુનહા... ...નો સજા થય નહીં કો, ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮ આ કલમ પરમાણે ગુનહેગા... ...: ઉપર કદી ડકાઈટીની મીલકત રાખવનું તહોમત આવે નહી કો. ઈ... ...ડકાઈટી થયા પછી છ કલાકના ટુંકા વખતમા કોઈ સખશ એ ડકાઈટીમ ગએલ મીલ... ...સાથે મ ઞુમ પડે તો વીરૂધ સાબેત થતા સુધી તઓ ડકાઈટીમા ગએલ મીલકત કબ... ...માં રાખનર નહીં પણ તે ડકાઈટી કરનર છે એમ કાયદાસર અનુમન થાય કો' ઇ... ...ડા. પ્ર. ૩૪૮; પાચ જણ હથીઆર બાંધ એક દર કેડી ચોરી કરવા ગયા એક જ... ...ખાંતમ બાકોરૂ પાડવા મંડયો બીજા ગાડ તરફ ઊભા રહ્યા ઘરના લોક જાગી જવાથી ...શાડ પાડી તેથી ગામના લોક દોડી આવ્યા આ પાચ જણમના એક એક ગામડીઆ... ...ઠાર મારયો તેમા ઠરવવામા આવ્યુ કે તેમની ઊપર ડકાઈટી તહેમનત આવે નહીં ...ારે ઘર ફોડવાનું તહોમત આવે કો ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮.

૩૯૨ જે માણસ અપહરણ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સ...

અપહરણની શીક્ષા. | ક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને ... ...અને અગર તે અપહરણ ધોરી રસતાપર, સુર્યઅસ્ત તથા સુર્યોદયની ... ...આવે, તે કેદ ચઉદવરસ સુધાની થઈ શકે.

ટીકા.

જે• સખસે બીજી વાર અપહરણ કે ડાકાઈટીનો ગુનહો કર્યો હોય અથવા કલમ
૩૯૩—૩૯૪માં બયાન કરેલા ગુના કરયા હોય તેને પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષા ઉપરાં
ત ફટકાની• શીક્ષા થઇ•શકે પણ ક્યારે કે જો તેને પાચ વરસ કરતા વતીમુદતની કેદની યા
સમુદરપારની સજા થઈ ન હોય તો (સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ કલમ•૪—૭) આ કલ
મ પરમાણેના તહોમતની તપાસ કરવા જીલા માજીસતરેટને કે શેશન કોરટને અધીકાર
છે ડેપુટી માજીશતરેટને નથી આવા કામનુ હલકુ કરત હોય તોપણ કાયદાથી અખતીયા
ર નથી માટે તેની ચોકશી કરી શકતા નથી જેને કમીટ કરવાનો અધીકારછે તેનેજ માત
ર કામ તપાશી કમી પુરાવ હોય તો કેદીને છોડી ફરીઆદ કાડી નાખવાનો અધીકારછે
(મુબઈવા. તા૦ ૨ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નોચાય સીંધુ તા૦ ૧૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭
પ્રથી). એક માણુસ બીજા શખશને હેઠ પાડે તેથી તે બેશુધ થઇ જાય એ અરશામાં
તેની પાસેથી કઈ માલ લે તો તે અપહરણ કરયું કહેવાય. આ૦ પાને ૪૫૧ એક ગાડી
ને અમુક રશતા ઊપર વારંવર લુટી લેવામાં આવતી તેથી તે લુટનારને પકડી લેવા
એક શખશ તે ગાડી શાથે ગયો લુટનારો ગડી પાશે આવ્યો અને એક પીસતોલ દે
ખાડી ગડીમા બેશનરા પાસેથી પઇસા માગયા, જે શખસ પકડવા સાથે ગયો હતો તે
ણે તથા ગાડીમાં બેસનારાએ તેને પઈસા આપયા પણ પછી તે લુટનારને પકડી લેવામાં
આવયો. તેમાં ઠરાવનામા આવ્યુ કે લુટનારે અપહરણનો ગુનો કરયો આ૦ પાને ૪૫૧
એક અસવારીની વાળી ખેચી લેવા માટે તહોમતદારે એક અસવારીનો કાન તોડયો તેમાં
ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે અપહરણ કરયુ આ૦ પાને ૪૫૧ તહોમદારે ફરીઆદીની
ઘડીઆળની સાંકળી અને શીલ પકડી ગુંજાની અંદરથી બહાર ખુંચી કહાડવાનુ કરયું ઘ
ડીઆળની સાંકળી ફરીઆદીના ગળા આશપાશ હતી તેથી નીકળી શકી નહી પણ તેને
પાડી તે સાંકળી લઈ ગયો તો તે અપહરણ થયુ કહેવાય આ. પાને ૪૫૧ એક મીલકત
બે સખસોમાથી કોની છે તે માટે વાંધો હોય અને તેથી બનેને બઝબાઝી થાય સબ
ળો હોય તે નબળા પાસેથી બધી મીલકત લઈ જાય તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય.
આ૦ પાને ૪૫૧ એક શખશને ખબર ન પડે એવી રીતે કોઈ તેની પાસેથી કઇ માલ
ખેચી લઇ જાય તો તેણે અપહરણ કરયું કહેવાય નહી આ. પાને ૪૫૧ અપહરણમાં
જે મોત અથવા મહાવયા થવી જોઇએ કાંવા તેમ થવાની કોશીશ થવી જોઇએ એ અ
પહરણ થતી વખતે કીવા અપહરણ થયા પહેલાની હોવી જોઇએ અપહરણ થયા પછી થા
ય તો અપહરણ કહેવાય નહી આ૦ પાને ૪૫૨ તુ મને આટલા પઇશા આપ નહી તો
તારા ઉપર સરગાડીકરમ વીરૂધ મઇથુનની ઇછાનુ તહોમત લાવીશ એમ કહી તે નાણા ક
ઢાવે તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય એમ ઘણા કેશોમા ઠરી ચુક્યુ છે આ૦ પાને ૪૫૨
કોઇ શખશ પોતાની મીલકત કોઈ લઈ જતો હોય તેમા બીકથી કઈ સામો ન થાય પણ
તેની મીલકત તે પોતાની મેળે આપે નહી તો એ ગુનો જબરાઇથી કઢાવવાને નહી

૩૯૩ જે માણસ અપહરણ કરવાની કોસીશ કરે તેને

અપહરણ કરવાની કો | સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આ
શે, | પણ લાયક થશે.

૩૯૪ અગર કોઇ શખશ અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ

અપહરણ કરવામા ખુશી) કરવામા ખુશીપુરવક વ્યથા કરે તો, તે સખશને
પુરવક વયથા કરવી.) કોઈ શખશ તેની સાથે તે અપહરણ કરવામાં

હરણ કરવાની કોશીશ કરવામાં સામીલ હોય તે સખસને જીવતા સુધી સમુદ્ર
વા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દં
ડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કલમ ૩૯૧ માં બીયાન કરેલા ગુનાનો ૩૯૪ મીમાં સમાવેશ કરેલો છે અને એ
કલમ મ ટે જ્યાં કોઈ શખશે એ કરતમાં ભાગ તરીકે બને ગુનાઓ કરયા હોય તેને ક
ઓ કલમ ૩૯૪ મુજબ સજા કરવી જોઇએ શધરલેડ વીકલી રીપોરટરા કરીમીનલ રૂલીંગ
નં. ૨ પાને ૧.

૩૯૫ જે માણશ ડાકઈટી કરે તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસં
ડાકાઈટીની શીક્ષા. | નો મુદત સુધીનો સખત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૩૯૬ અગર પાંચ અથવા વધારે સખસો સાથે મળીને ડાકાઈટી કરતા હોઈ તેઓમાં
ડાકાઈટી | નો કોઈ તે પરમાણે ડાકઈટી કરવામા ખુન કરે તો તે શખસો
મોતની અથવા જીવતા શુધી સમુદ્રપારનો અથવા દશ વરશની મુદત સુ
નની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

ડાકઇટીની ટોળીનો કોઇ માણસ ડાકાઈટી સથે અજાણતાં કોઈનુ ખુન કરે તો
ખુન અને ડાકાઈટી એ બે તહોમત આવે આ કલમ પરમાણેજ તહોમત આવે ગણુ
વરૂધ રઘુ કો. ૪. ડા. પાને ૩૪૮

૩૯૭ અગર અપહરણ અથવા ડાકાઈટી કરતી વખતે તે ગુનેગાર કઈ ભયંકર શસ્ત્ર

ખુનનો અથવા મહાવ્ય) શતર વાપરે અથવા કોઈ શખશને મહાવ્યથા કરે અથવા કો
થા કરવાની કોશીશની સા { ઈ શખસનુ મોત આણવાની કે તેને મહાવ્યથા કરવાની કોશી
અપહરણ અથવા ડા) સ કરે તો તે ગુનેગારને કેદની જે શીક્ષા કરવામાં

ઓછી થશે નહી.

ની કોશીસ કરતી વખતે તે ગુનેગારે
ધારણ કરયુ હોયનો તે ગુનેગ રને કેદની
આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થશે
નીકોશોસ. .) નહી.

૩૯૯ જે માણુસ ડાકાઇટી કરવાની કાંઇ તઇઆરી કરે તેને દશ વરશાની મુદત
ઇટી કરવાની તઇઆરી | સુધીની સખત કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી
| તે દ ડને પણ લાયક થસે

૪૦૦ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઇ પણ વખતે નીત ડાકાઇટી કરવાન કારણ
ઇટોની ટોળીમા હોવા } સર મળેલા સખસોની કોઇ ટોળીમા જે માણુસ હોશે તે
સીક્ષા. } ને જીવતા સુધી શમુદ્રપારની અથવા દસ વરશાની મુદત
ની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દ ડને પણ લાયક થશે

ટીકા.

આવા ગુનેગ રોની તજવીજ તહોમત જયારે મુકયુ હોય તીયારે તહોમતદાર જયાં હોય
થઇ શકેછે જુઓ કી૦ પરો૦ કલમ ૬૭ નુ દરશાટાત (ક).

૪૦૧ આ આંકટ પસાર થયા પછી કોઈપણ વખતે નીત ચોરી અથવા અપહરણ
રોની ભટકતી ટોળી | કરવાના કારણુશર મળેલા સખસે નો કોઇ ભટકની અથવા
હોવાની સીક્ષા. | બીજી ટોળીમા જે માણુશ હોસે અને તે ટોળી ઠગ અથવા
ઇટોની ટોળી નહી હોશે તો તે માણુશને સાત વરશાની મુદતશુધીની સખત કેદની શી
કરવામા આવશે અને વળી તે દ ડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબના કામમાં પહેલો મેળાપ સબેત કરવો જરૂરછે બીજુ એ બ
જોઇએ કે એ મેળાપ નીત ચોરી કરવાના કારણુસર થએલો છે ને એ નીત ચો
વાની રેત કેટલાક કરતીગોથી સાબેત કરવાનો છે (મ૦ હા૦ કોરટ વા૦ ૬ પાને
) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સથાપીત થવા માટે નીત ડાકાઇટી કરવાની ટોળી
થઈ હતી અને એ ટોળીનો હેતુ હમેસા એવા ગુના કરવાનો હતો એવુ સાબીત
જોઇએ. ગ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૧૨૦)

૪૦૨ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે ડાકાઇટી કરવાનાં કારણ શર
ઇટી કરવાના કારણ | એકઠા થએલા પાચ અથવા વધારે સખશોમાંનો જે માણુસ
સર એકઠા થવુ. | હોશે તેને સાત વરસની મુદત શુધીની સખત કેદની શી
કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરનાર સખસ જ્યાં પકડાય ત્યાં તેનો ઇનસાફ થ... જોઇએ જુઓ ક્રીમીનલ પરોસીજરકોડ કલમ ૬૭ દરસટાંત (ક) આવી મંડળીના... કે માણસના સારી ચાલના જમાન લેવા માટે માજીસ્તરેટોને ફુલો અધીકારછે તે... જુઓ ક્રી૦ પરો૦ કોડ કલમ ૫૦૫—૫૦૬—૫૧૦ ક્રીમીનલ પરોસીજર કોડ ક... ૪૦ પરમાણે આવી મંડળી પોતાની હદમાં ભેળી થઈ હોય અથવા ભેળી થવાની હે... તેની ખબર જાણતાં તુરત પસેના પોલીસ થાણામાં અથવા માજીસ્તરેટને તે બાબત... બર આપવી જોઇએ એવી જમીનના માલીક વગેરે ઊપર ફરજછે.

મીલકતના સાપરાધ ખોટા ઊપયોગ બાબત.

૪૦૩ જે માણસ બદદાનતથી કાંઇપણ જંગમ મીલકતનો ખોટો ઊપયોગ કરે અ... થવા તે પોતાને કામે લગાડે તે માણસને બે વરસની મુદ... સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની... થવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

બદદાનતથી મીલકતનો ખોટો ઉપયેગ.

દ્રષ્ટંત.

(અ) જની મીલકત જ ના કબજામાંથી લે અને તે લેતી વખતે શુધબુધીથી તે એ... માનતો હોય કે એ મીલકત મારીછે તો અ એ ચોરીનો તકશીરવાર નથી પણ પોતાની... ભુલ મ લમ પડયા પછી અગર અ બદદાનતથી તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો તેણે... આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ ને જ ની શાથે દોસતીછે અને તે જ ના કીતાબખાનામા જ નહી હોય... વી વેળાએ જઇને જ ની સાફ રજામંદી શીવાય તેમાથી એક ચોપડી લેઈ જાય હવે... ઠેકાણે અગર અ ના મનમા એમ હોય કે તે ચોપડી વાંચવાના કારણસર લેવાની મને... ની અસ્થાત સમજાય એવી રજામંદી છે તો અ એ ચોરી કરી નથી પણ અગર પા... છળી અ પોતાના ફાયદાને સારૂ તે ચોપડી વેચે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો... એમ સમજવુ.

(ક) અ તથા બ એ બંને એક ગોડાના એકઠા માલીક છે અને અ વાપરવા... નો ઇરાદો કરીને તે ગોડાને બ ના કબજામાથી લઇ જાય તો એ ઠેકાણે તે ઘોડો વા... પરવાનો અ નો હક છે માટે તેણે બદદાનતથી તે ઘોડાનો ખોટો ઊપયોગ કરયો એમ સામજવું નહીં પણ અગર અ તે ઘોડો વેચે અને તેની કીમત ઊપજે તે સઘળી પો... તાને કામે લગાડે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો.—ફકત થોડીવાર સુધીજ ખોટો ઉપીયોગ કરયો હોય તોપણ આ કલમના અરથ મુજબનો ખોટો ઊપયોગ છે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

ઝ ની બિ. સરકારી પ્રામીસરી નોટ ખાલી શેરવાળી અ ને જડે. અને તે નોટ જ

ની છે એમ જાણ્યા છતાં અ એક સરાફને ત્યાંહાંથી કંઈ રૂપીઆ કાહાડને ત
જમા તે નેગ ... મુકે, એવા ઈરાદાથી કે પછી તે છોડાવીને હું જ ને આ
અ એ આ કલમ મુજબ ગુનેહ કરયો એમ સમજવું.

ખુલાશો ૨ જો.—જે મીલકત કોઈ બીજા સખ્સના કબજામાં ન હોય
મીલકત કોઈ શખ્સને જડે અને તે મીલકત સાચવવાના અથવા તેના માલીકને
પવાના કારણસર તે સખ્સ તે મીલકત લે તો તે સખ્સે તે મીલકત બદદાનત
અથવા તેનો ખોટો ઊપયોગ કરયો નથી. અને તેણે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું
પણ તે મીલકતનો માલીક કોણ છે એ વાતની તેને ખબર હોય, અથવા સોધી કહાડ
વાનો તેની પાસે ઈલાજ હોય તે છતા અથવા માલીકને શોધી કાહાડીને તેને ખબર આ
પવાના ઘટતા ઈલાજ વાપરયા પેહેલા તથા માલીક આવીને તે મીલકતનો દાવો કરે એટ
લા સઋ ઘટતી મુદત સુધી તે મીલકત રાખ્યા પેહેલાં અગર તે સખ્સ તે મીલકત પો
તાને કામે લગાડે, તો તેણે ઊપર બયાંન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

એવો બાબતમાં ઘટતા ઊપાય તે કહયા, અથવા ઘટતી મુદત તે કેટલી, એ હ
કીકતની બાબત છે

મીલકત જેને જડે તે સખ્સે તે મીલકતનો ધણી કોણ છે અથવા તેનો ધણી
કોઇ અમુક સખ્સ છે એમ જાણવું જોઇએ એવું કાંઇ જરૂર નથી અગર તે મીલકત
કામે લગાડતી વખતે તે મીલકત પોતાની છે એમ તે માનતો ન હોય, અથવા તે
નો ખરો માલીક જડતો નથી એમ જોતે સુધ બુધીથી માનતો ન હોય તો બસછે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ધોરી રસતાપર પડેલો એક રૂપીઓ અ જોય. તે કોનો છે તે અ ને ખ
બર નહીં હોય, અને અ તે રૂપીયો ઊચકી લે, તો અ એ આ કલમમા બયાન કરેલો
ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

(બ) ધોરી રસતા પર પડેલો એક કાગળ અ ને જડે તે કાગળમાં એક બેંકનોટ
હોય, અને તે કાગળના સીરનામા પરથી તથા તેમાં લખેલી બીના પરથી તે નોટ કોની
છે એ વાત તેના જાણ્યામા આવે, અને પછી તે નોટ તે વાપરે; તો તેણે આ કલમ
મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

(ક) આ લાવે તેને નાણાં આપજો એવી તરેહનો અ ને એક ચેક જડે તે
ચેક કોના ગયો છે એ વાતની તેને અટકળ થઇ શકે નહીં પણ જે સખ્સે તે ચેક લ
ખીયો હોય તે સખ્સનું નામ તે ચેકમાં લખેલું હોય, અને અ એમ જાણતો હોય કે
તે સખ્સ મને બતાવી સકશે કે ફલાણા ધણીને માટે એ ચેક લખીયો હતો તેવું છતા
તે માલીકને શોધી કાહાડવાની કોશીશ ન કરતા અ તે ચેક વાપરે, તો તેણે આ કલ
મ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ડ) જ ની પઈસા ભરેલી એક થેલી જ ના હાથમાંથી નીકળી પડતી અ જો

(ઘ) અ ને એક પઈસા ભરેલી થેલી જડે, તે થેલી
તો નહીં હોય; પણ પાછળથી તેને ખબર પડે કે તે જ
ી પોતાને કામે લગાડે, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ

(ઙ) અ ને એક કીમતી વીંટી જડે તે વીંટી કોની છે એ વાત અ જાણ
નહીં હોય પણ તેનો માલીક શોધી કાહાડવાની કોશીશ કરયા શીવાય તુરત અ તે વીંટી
વેચે તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જડેલું ધન સરકારમાં જાહેર નહીં કરયા છતાં લીધું તેને આ કલમ પરમાણે
ની સીક્ષા બાહાલ રાખી ઠરાવ્યું કે જડેલા ધન પઈકી રાજ્ય ભાગ સરકારમાં આપવો.
બુજે (મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૧ નવેંબર સને ૧૮૬૬) કેદીને જણસ સે.પેલી તે તે
આપરી ખાધી તેને આ કલમ લાગુ નથી. ને કલમ ૪૦૫ પરમાણે વીસવાસ ઘાતનું
હોમત રાખવું જોઇએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ તારીખ ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) જડેલ
માલની વ્યવસ્થા કરવા ગેજીટમા જાહેર નામું તા૦ ૨૭ જુલાઈ શને ૧૮૨૨ તથા
ારનો ઠાબળ નંબર ૪૨૬૨ તા૦ ૧૭ મી નવેંમબર સને ૧૮૫૧ નો એવા માલનો
ક પેંદા થવા તરણ મહીનાના જાહેર નામા કરવાં ને તે મુદતમાં માલીક ન મળે તો
અડધું જેને જડયું હોય તેને આપી અડધું સરકારમાં લેવું ને પાછળથી માલીક પેંદા
થયતો સરકારમાથી તેને પાછું આપવું. પોતાની જમીન ઘરણે મુકયા છતાં દસ્તવેજ
શી આપો નહીં તે બદલ કનેડાના માજીસતરેટે જાહેર વગેરેને શજા કરેલી તે હાઈકે.ર
૨૬ કરી તા૦ ૭ મી ડીસેમબર શને ૧૮૫૪ નંબર ૧૨૩) એક નોકર પોતાના શે
તરફથી ઉઘરાણી કરી શેઠને નાણાં ની આપતાં શેઠની પાસે પોતાનો પગાર લેણો હે.
તે માટે તે નાણાં રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો ગણાય. કો. ઈ. ડા
પ્ર. ૩૪૫ આ કલમ પરમાણેનું તહોમત સાબીત કરતી વખતે મીલકત મજકુરનો ઉ
યોગ તહોમતદારે પોતે કરયો એવું સાબીત થવું જોઇએ. મીલકત જડે અને કબજામાં
રાખે એટલા ઉપરથીજ આ ગુનહો સંપુરણ થયો નથી. કો. ઈ. ડા. ૩૪૫ કે.ઇ સ
ની ભુલથી કાંઇ નાણા વધારે આપવામાં આવે તે સખસ તે લેતી વખતે
જથી અમુક નાણા વધારે આવ્યા છે એવું જાણે પણ તે પાછાં નહી આ
ઊપયોગમાં લે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ઠગાઈનો
કહેવાય નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪૬ તહોમતદાર અને ફરીઆદી જે
તેમા અમુક ચામડાની કીંમત ન આપતા એ ચાંબડાં પોતાના ઊપયોગ
મતદારે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય નહી ૧૭ વી રી૦ પ
હોમતદાર નાણાની જુદી જુદી રકમનો ખોટો ઉપયોગનો ગુનો કરે તો તે

...મતે એ મીલકત તેના કબજા...
...કબજામા લેવાને કાયદા મુજબ જે...
...દા મુજબ જેનો હક હોય એવા...
...ર નોકર તરીકે હતો તો તે માણસને તેરણુ વરશની મુદત શુધીની બેમાંનાં...
...દેની શીક્ષા કરવામાં આવશી અને વળી તે દંડને પણ લાયક
...ગુનોહ કરનારને તે શખશે તે મુઓ તારે મેહેતા અથવા ચાકર ...
...હો તે કેદ સાત વરશ શુધીની થઈ શકે.

દ્રશટાંત.

...ના કબજામાં કેટલોએક ઘરનો સામાન તથા નાણું છતાં જ ગુજરી જાય પછી તે ...કબજામાં લેવાનો જેને હક હોય એવા કોઇ શખસના કબજામા તે આવતાં પહેલા જ ...કે બદદાનતથી તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે તો એ એ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જંગમ મીલકતને લાગુછે મુંબાઈ હાઈકોરટ રી૦ કર ઉનકેાીશ વા૦ ૧ ...ર૩. બીન વારશ મરી ગએલાની મીલકત તેનાં ચાકરના કબજામાં હશે તે મેજીશતરે ...વની જરૂર નથી ચાકર ગેરરીતે વ્યવશથા કરે તો સજા થશે (સદર અદાલતનો ...તા૦ ૬ ડીશેમબર શને ૧૮૪૭ નં૦ ૩૪૫ નો) (અરજીનો પતર તા૦ ૧૯ અગ...ને ૧૮૫૬ નં૦ ૪૯૩) સને ૧૮ ૨૭ ના કાયદા આ૦ કલમ ૯ ઉપર ઈનટરપરે...તા૦ ૧ લી જુલાઈ સને ૧૮૩૧ જુઓ. બીનવારશ મરનરની શથાવર મીલકત કબ...નારને આ કલમ મુજબ શજા થઇ શકતી નથી અમદાવાદ જીલામા એક ના રહે...એક કણબી મરી ગયો તેનુ ઘર કબજે કરી ઉપયોગ કરયો માટે ફરશટ ક્લાસ શબ...ઓનરેરે સજા કરેલી હાઈકારટે (તા૦ ૫ મારચ શને ૧૮૬૯ ના રોજ) રદ કરી ઠરા... સથાવર મીલકતને આ કલમ લાગતી નથી માટે ગુનોહ ગણુય નહી આસતરી પો...અશલર ધન બીજાને આપીદે તે કઇ ચોરી નથી માટે તે માલ લેનાર પણ ગુને...ઈ શકતો નથી (મુંબઇ હાઈકોરટ વા૦ ૮ પાને ૧૧ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને ...). આ કલમ પરમાણે ગુજરેલા સખશની મીલકતનો ઉપયોગ તહોમતદારે પોતે ...હોવો જોઇએ એવી કઇ જરૂર નથી ક્રી૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪૫ આ કલમ શથાવર ...નો ખોટો ઉપયોગ કરે તેને લાગુ પડતી નથી ૬ મુ. હા૦ રી૦ પાને ૬૩ આ કલ...માણેનો ગુનોહ મહો ગાહે મડી વાળી શકાય નહી ૭ મદરાસ હાઈકોરટ ...

સાપરાધ વીશવાસઘાત.

૪૦૫ જે માણસને કાઇપણ રીતે કઇ મીલકત અથવા મીલકત પરનો અખત્યાર સોંપેલો હોય તે માણસ અગર અદ્દલનથી તે મીલકતનો પોતાને કામે લગાડે અથવા તે સઘળી રીતે બજાવવી વીશે કાયદાએ કાંઈ હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે હુકમ તોડીને અથવા શે પણ બજાવવા વીશે તેણે સાક અથવા અરથાત સમજાય એવો કઈ કાયદેસર કરાર કરાયો હોય તે કરાર તોડીને બદદાનતથી તે મીલકત વાપરે અથવા તેનો ઉગ કરે, અથવા જાણી જોઇને કોઈ બીજા માણશને તેમ કરવા દે તે માણશે સાપરાધ વીસવશ ઘાત કરયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મરનાર શખ્શના વીલમાં અ ને વકીલ ઠરાવેલો છે તે અગરે તે મરનારની મીલકતની વેહેંચણ તે વીલ પરમાણે કરવાનો કાયદાનો હુકમ બદદીયાનતથી ન માનીને તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો અ એ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક વખારવાળો છે અને બ કુથી ગામ જાયછે તે પોતાનો સામાન અને સોપે એવો કરાર કરીને કે એ સામાન રાખવા માટે હું તમને આટલું વખારનું ભાડું આપુ તારે તમારે એ સામાન મને પાછો આપવો અ બદદાનતથી તે માલ વેચી નાખે તો અ એ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ કલકતામાં રહીને જ દીલીમાં રહે છે તેના આડતીઆ તરીકેનું કામ કરે છે અ ના જ ની વચે સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો એક રીતનો કરાર થએલો છે [illegible] મોકલે તેટલુ નાણુ અ એ જ ના હુકમ મુજબ વાપરવુ પછી જ એક [illegible] ને મોકલે અને એમ લખી મોકલે કે અ એ તે રૂપીઆની કંપનીની [illegible] બદદાનતથી તે હુકમ નહી માને અને તે રૂપીઆ પોતાના ધંધામાં વાપરે તો અ એ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ડ) પણ ઊપલા દરશ્તમાં અગર એમ બને કે બદદાનતથી નહી પણ બંગાળની એકના શેર રાખવામાં જ ને વધારે ગુણ થશે એવુ માનીને શુધ બુધીથી કંપનીનો નોટો નહી ખરીદ કરતા જ ને માટે તે બંગાળાની બેંકના શેર અ ખરીદ કરે તો એ કાગે અગર જ ને હાની થાય અને તે હાનીને માટે અ ની ઉપર દીવાનીમાં ફરીઆદ કરવાનો તેનો હક હોય તોપણ અ એ બદદાનતથી કામ કરયુ નથી માટે તેણે સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો નથી એમ સમજવુ

(ઈ) અ એક મેહેસુલી અમલદાર છે તેને સરકારી નાણું સોપેલું છે [illegible] ણું તેના તાબામાં હોય તે તેણે સરકારી તીજોરીમાં ભરવું એવો [illegible]

અથવા એમ કરવાને તે શરકારની સાથેના સારૂ અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે કરે લા કોઈ કરારથી બંધાએલો છે એમ છતા આ બદદાનતથી તે નાણું વાપરે તો આ એ સા પરાધ ભીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ર) અ એક બાર વાકકછે તેને ખુશકી કે તરીને રસને લઈ જવાને ક.ઈ મીલકત જ એ શે પછે તે મીલકતનો તે બદદાનતથી ખેટો ઉપયોગ કરે તો તેણે શાપરાધ વીશ વારાઘાત કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જ્યાં પરતીવાદીએ એક પાઘડી ઘરાણે મુકી હતી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે ઘરેણે રાખનારે તે પહેરી તેથી આ કલમ મુજબ બદદાનતથી ખોટો ઊપયોગ કરયો એમ થતું નથી એ જાણુરા વાપરવાથી થએલો બગાડ વાદીની મીલકતને એવી હાની પહોતી આ થવાં એ ગેરવાજબી કાયદાકારક ઊપયોગથી એવો ક.ઇ લાભ નહોતો થયો કે તે બદદાન તથી કરયાની વાર્થાયામાં આવી શકે (મ. હાઇકોરટના કેસલા વાલમ ૩ આપેનડીક્ષ પાનું ૬) પાનું. જો પ્રતીવાદીને તાં ઘરાણે મુકેલી ચીજ તે બીજાને તા ઘરાણે મુકને જો એમ માલમ પડે કે પહેલું જે કરારથી ઠરેલું તે કરાર તે ડયે છે અને બદદાનતથી એમ કરે લુ છે તો તે શાપરાધ વીસવાસઘાત કરયો એમ થઈ શકછે. (મ હા. રૂલીંગ વા. ૬ પા નું ૨૮) જમીન ઘરેણે મુક્યા છતા દસતાવેજ કરી આપતો નથી તેથી આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે નહી.મ.ટે શીક્ષા ૨૬ કરોને ઠરાવ્યું કે એ કામ દીવાની કોરટનું છે (મુ. હા. તા૦ ૭ મી ડીસેમબર સને ૧૮૬૪ વા. ૨ પાને ૧૩૪) દાગીના ધડવા આપેલા તેમા તાં બુ ભેળવ્યું તેને સારૂ આ કલમ પરમાણે ઠગાઈનું તહોમત બરોબર નથી (મુ. હા. તા. ૮ મી અકટોબર સને ૧૮૬૭ વલમ ૪ પાને ૧૬) કેદીને સેપેલી જણસ તે તેણે વાપ રી.ખાધી તેને સારૂ તેના ઉપર વીશવાસઘાતનું તહોમત રાખવુ બરાબરછે ને કલમ ૪૦૬ પરમાણે તહોમત રાખવુ નહી (મુમ્બઈ હા તા. ૧૧ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

૪૦૬ જે માણસ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની બે

શાપરાધ વીશવાસઘાતની શીક્ષા.	માંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બં નેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સુધબુધીથી કરેલો હકનો દાવો સાપરાધ વીશવાસઘાતનાં તહોમતનો એક જવાબ છે જ્યા એમ કહેલું હતું કે દસ્તાવેજ રાખનારે તે હાં ગીરો મુકેલછે અને તે રાખશે તે ગીરો મુકયાની વાત ના પાડી તહા એમ ઠરાવ થયો કે દસ્તાવેજોની બાબતમાં સાપ રાધ વીસવાસ ઘાત કરયાનું તહોમત એને લાગે નહી (મુમ્બાઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ [illegible]૩).

[illegible] સને જાર વાહક દાખલ અથવા ડકા વાળા કે વખારવાળા રાખલ

મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શી
આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૦૮ કોઇ માણુસ મહેતા અથવા ચાકર હોય અથવાં કેઇને મહેતા

કોઈ મહેતા અથવા ચાકરે શાપરાધ વીસવાસઘાત કરવો. | ખલ રાખીઓ હોય અને તે દરજાથી તેને કાંઈ ઊપર અખતીઆર કોઈ પણ રીતે સેપીઓ હોય તે માણુસ તે મીલકત બાબત શાપરાધ વીસવાસઘાત કરે તો તે સખઅને

વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને
તે દંડને પણ લાયક થશે,

ટીકા.

એક શેઠનો દીકરો કઇ પણ પગાર વગર આવી મીલકત લેવાનું કામ કર
આ કલમના અરથ પરમાણે નોકર કહેવાય અગર જો એવુ કરવા તેની સાથે
સટ ઠરાવ થયો નથી તોપણ આ. પાનું ૪૮૪ એક નોકરને જે કામ માટે પઇસા આ
પીઆ હોય તે કામમા તે ન વાપરે તે માટે તેને પુછવામા આવે તારે તે પઈશા એ
જ કામમાં વાપરયાછે એમ ખોટું કહે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયો કહેવા.
વો૦ ડા૦ પાને ૩૪૪ શે પેસા પઈશા લઈ નાશી જાય તો તે આ કલમ પરમાણે વીશ
ઘાતનો ગુનેહ છે ક્રી. ઈ. ડા. પાને ૩૪૫.

૪૦૯ કોઈ માણુસને તેના દરજાની સરકારી નોકર દાખલ અથવા તેના ધંધાસર

કોઈ સરકારી નોકરે અથવા શરાફે વેપારીએ કે આરતીઆએ સાપરાધ વીસવાસઘાત કરવો | તેને સરાફ વેપારી કે દલાલ વકીલ કે આડતીઆ દાખલ કઈ મીલકત આપવામાં આવે કઈ મીલકત ઊપર અખ ઈ પણ રીતે સેપીઓહોય તે માણુસને તે મ

સાપરાધ વીસવાસઘાત કરે તો તેને જીવત સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસ
સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે
દંડને લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને સરકારી નોકરને સેપેથી મીલકત એવો હોવો જોઇ
કે જે એને પેતાના હોદાના જોરથી લેવાનો અખતીઆરછે એટલા માટે ગામ ઉપર
નોકરો કે જેમ ફક્ત સરકારી મેહેસુલના પઈશા લેવાનો હક છે તેમણે રઇઅત પાસેથી
લીધા એવી ખાનગી સમજુતીથી કે આટલા પઈસા લેવામા આવશે
એમ ઠરાવ્યું કે આ કલમ પરમાણે ગુનેગારી થઈ શકતી
(મું. વો૦ ૪ આપેંડીક્સ ૩૨.) તલાટીઓ લોકો પાસેથી રોકડા નાણા

ના છે તે તલાટી રોકડા નાણાંને બદલે દાણા લે અને સરકારમાં
ની ભરે તો તેમણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી
પે ૩૨ કોઈ મુખનીઆરને તેને રાખનાર સખશ પાસેથી તેનુ મેહે
ઉપરાંત તેને રાખનારની માહેતી વગર વકીલ પાસેથી ક.ઈ તે લેતો
એ પરમાણે તહોમત આવી શકે પેરી મોહન ઘોસ ૯ બેં. લા. રી.
કોનસટેબલ તેના થાણાના માણસનો પગાર બદદયાનતથી વાપરે ખાસ
ઉપુરુ આ કલમ પરમાણે તહોમત લાવી શકાય, કો. ઈ. ડા. પ. ૨૪૫
ઈ વખારમાંથી ઘણું મીઠું ઓછું થઈ ગયું હોય પણ જયાં સુધી એ મીઠું બદ
ઈથી મીઠાનો દરોગો લઇ ગયો એવું સાબીત થાય નહી તોયાં સુધી તેની ઉપર
કલમ પરમાણેનું તહોમત આવી શકે નહી કો. ઈ. ડા. પ. ૩૪૫ નાયબનાજર
માં કલમના સબંધમાં નાજરના હાથ નીચેનું માણસ છે તેનુ ખાનગી માણસ
છે. અ. હા. રી. પ. ૨૯૮ જે સખસ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તેહોમ
ની, સજા થઈ હોય તે સખસ ઊપર વળી એ કલમ ૪૧૧ સાથે કલમ પરમાણે
ની મીલકત લેવા વીગેનું તહોમત આવે નહી ૨. અ. હા. રી. પ.
કોનસટેબલો તેમને સોંપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ
ની સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમાણે સજા થાય નહી ૩ વી.
પ. ૨૯ કોઈ ઓફીસના હેડ કલારકનું કામ સટાપ વેચવાનુ હોય પણ તેના ઉપરી
મંજુરી મેળવીને કીધા તેના ઉપરીને જાણ કરીને પોતાના આસીસટંટને તે સટાંપ
વેચવાનું કામ સેપે આસીસટંટ તે સટાપ લઈ નાશી જાય તો હેડ કલારકે વીશવાસ
ઘાતનો ગુનહો કરયો કહેવાય નહી પણ આસીસટંટે કરયો કહેવાય ૧૩ વી. રી. પ. ૭૭
જે એ બજાવણીના કામનો ઉપરી છે અને તે જે રીપોરટ કરે કીધા દાખલ કરે
તે સચાઇ વીશે તે જવાબદાર છે મારા તાબાના માણસે મને ઠગયો એવું કહી તે પો
તાની જવાબદારાથી મુકત થઇ શકે નહી ૭ વી. રી. પ. ૧૦૯ આ કલમ પરમાણેના
અર્થ પરમાણે નાયબનાજર એ સરકારી નોકર છે નાજરનો ખનગી નોકર નથી
અ. હા. રી. પ. ૨૯૮ હ. સાબમા મીઠું વધારે સલીક નીકળવું જોઈએ તે
સલીકમા થેડું મીઠું હોય પાગુ તે મઠું દરગો ખાઇ ગયો એવ પુરાવ ન હોય
ત્યાં સુધી તેણે વીસવાસઘાત કરયો કહેવાય નહી ૫ વી. રી. પ. ૨૧

ચોરોની મીલકત લેવા બાબત.

૪૧૦ જે મીલકતનો કબજો ચોરીથી અથવા જબરાઇના કહાડવાથી અથવા ગ્રાપ
થી મીલકત | હરણથી એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય તે મીલકત
જે મીલકતનો સાપરાધે ખોટો ઊપયોગ થયો હોય અથવા જે બ.બત સાપરાધ
વીસ ઘાત થયો હોય ને મીલકતનું નામ ચોરીની મીલકત પાડયું છે પછી બ્
રીટીશ ઇંડીઆની માંહે અથવા બહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હો
અથવા તે શાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા [illegible] ઘાત થયો હોય તો પણ.

અગર તે મીલકત જે સખસનો તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ હક [illegible] કોઈ સખશના કબજામાં પાછળથી આવે તો પછી તે ચોરીની મીલકત [illegible]

૪૧૧. કોઈ માણસ બદદયાનતથી કાંઇ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે [illegible]

ચોરીની મીલકત બદદાનતથી લેવી.	ચોરીની મીલકત છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવા [illegible]

ટીકા.

[illegible] ક્ષાને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે (સને [illegible] [illegible] વખત એવો ગુનોહ કરે તો કેદ તથા ફટકા[illegible] શીક્ષા થઇ શકે (સન ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૩) જ્યાં કેદી ઉપર બદદયાનતથા ચો[illegible]રીની મીલકત રાખવાનું તોહોમત મુક્યું હોય તીયા એમ બતાવવાની જરૂર નથી કે તેણે લીધી તે વખતે તે ચોરીની મીલકત છે. એમ તે જાણતો હતો ફકત એટલુજ સાબીત કરયુ હેય તો બસ છે કે—એ પરમાણે જાણયા પછી તેણે બદદયાનતથી એ મીલકત રાખી (મદરાસ હાઇકોરટના ફેસલા તા૦ ૪ આપેનડીક્ષ ૪૨) ચોરીની મીલકતનુ બદદયાનતથી રાખવાનો ગુનહો અને ચોરીની મીલકત બદદયાનતથી લેવાનો એ બે ગુનહા જુદા છે પેહેલો ગુનોહો થવાને તે મીલકત લેતન વખત તકરીરવાન જાણપણાની જરૂર નથી. (મદરાશ હાઇકોરટ રૂલીગ તા૦ ૬ અપરેલ સને ૧૮૬૯) મુંબાઇમાં ચોરીનો માલ જાણી બુઝીને રાખયો હશે તો (સન ૧૮૫૬ આકટ ૧૩) ચોરીનો માલ રાખવાના કામમા માલના માલેકની જરૂર નથી એવા કામમાં મુદ્દાનો માલ અમુક માણસો છે (હાઇકોરટનો ફેંસલો તા૦ ૧૮ મા નવેમબર ૧૮૬૬ ચોરીનો માલ લેવા વીશેનો ગુનોહ બરીટીશ રાજયની બાહાર થયો હશે તો તે ગુનાની ચોકશી કરવા માજીસતરેટને અધીકાર નથી, (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા. ૫ ડીસેંમબર સને ૧૮૬૭ વા, ૪ પા. ૩૮.) બદદયાનતથી ચોરનો માલ રાખીયાનું તોહોમત કોઈ સખસ ઊપર ઠરાવવામા આવે તો તે તોહોમતનામામાં લખવું કે તોહોમતવાળાના કબજામા જે ચીજો માલમ પડી તે ચીજો ફલાણા માણસની ચોરીએ ગએલી મીલકત હતી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૮ મી નવેંમબર સન ૧૮૬૩ વા. ૧ પા. ૯૫. તહોમતદારે એ માલ લેવાનો ઇરાદો કરયો હોય પણ ચોરે જયા શુધી એ માલ તેને આપયો નથી તીયાં શુધી તેણે ચોરીનો માલ રાખવાનો ગુનહો કરયો નથી આરચ પ. ૪૭૪ ચોરીના માલને અડવાથી કાંવા મજુર તરીકે બીજે ઠેકાણે લઇ જવા તેનો કબજો લેવાથી ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવતું નથી એ માલ તોહોમતદારે અથવા તેના તરફથી. બીજા કેઇએ કબજામા લેવો જોઇએ આરચ પ, ૪૭૧. સ્ત્રી ચોરી કરી [illegible]વે અને તે ચોરી લાવેલો માલ ધણી રાખે તો ધણી ઉપર ચોરીનો માલ રાખવા[illegible] તોહોમત આવે આરચ પ. ૪૭૫ એક સ્ત્રીએ તેના ભાઇડાની ગેરહાજરીમાં તેન

[redacted]

જાણુ બાહાર કેટલેક ચોરીનો માલ લીધો અને તે પર ચોરને કાંઇક નાણું આપયો ચેર અને ધણી પાછળથી ભેગા થયા તે સ્રીના ધણીને ખબર હતી કે જે માલ એ ચોર આપી ગયો છે તે ચેરીનો છે અને એટલા માટે બાકીના પઇસા તે ચેરને પોતે આપયા તેમાં ઠરાવ્યામાં આવ્યું કે તે ધણી પણ ચોરીનો માલ રાખવાનો તકશીરવાન છે આરચ ૪૭૫. એક છોકરે તેના ધણીના કબજામાંથી એક ઘેટું ચોરયું તે ઘેટો તેના ધણીએ પાછો લીધો છોકરાને પુછયું કે આવો માલ તુ કોને તીયાં વેચી આવે છે છોકરાએ અમુક સખસનું નામ લીધું તીયારે તહોમતદારને પકડવા માટે એક ઘેટું તેને તીયાં વેચી આવવાનું તેના ધણીએ કહયું એ પરમાણે તે વેચી આવ્યો તેથી તહોમતદાર ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવ્યું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે જે વખતે એ ઘેટું વેચોયું તે વખત તે ચેરીનું નહોતું તેથી તહોમતદાર ઉપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવે નહી આરચ પ. ૪૮૬ એક સખસે સોપો પ ઉડની એક એક નોટ હોયછે એવી છો નોટની ચેરી કરી અને દરેક નોટ ૨૦ વીસ પ. ઉડની લીધો તેમાંથી કેટલીક (બ) નામના શખસને આપી તેમા ઠરાવામા આવ્યું કે (બ) ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તહોમત આવે નહી કેમકે તેણે જે નોટો લીધી તે ચોરીએ ગએલી નહોતી આરચ પ. ૪૭૬ ચોરીની મીલકત બદદયાનતથી રાખવાના તહોમતમાં તહોમતદારનો ઇરાદો ચોરીની મીલકત છે એવું તે અપરાધ જાણતો હતો એ જરૂરનું છે રાણી ધીરૂધ• દેયલમ લીદર અને બીજો આ કલમ પરમાણેનું તહોમત જે સખસ ઊપર આવ્યું હોય તે સખસે ચોરીમાં ગએલી રકમ ગુનહા ભરેલી રીતે રાખી એવું ખુલી રીતે સાબીત થવું જોઈએ ૧૩ વી. રી. પ. ૭૦ આ કલમ પરમાણેના તેહોમતમા લીધેલી મીલકતનો પકર તહોમતદારના કબજામાં તે મીલકત આવી તેનો વખત જગયા અને રીતી અને તે ચેરી લઈ જવામા આવી એ હકીકત ધીઆનમા લેવી જોઇએ ગુનહો કરનાર સખસ કોઇ અમુક સખસ છે તે નકી ન થાય તો તેઓ ચોરીની મીલકત લેવાના ગુનાથી છટકી જઈ શકે નહી ર મું હા. રી. પ. ૧૩૦ આ કલમના બત વેલી ચોરીની મીલકત લેતી વખતે તે મીલકત ચોરીની છે એવુ તેહોમતદાર જાણતો ન હોય પણ તેવું જાણવામા આવ્યા પછી રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો કહેવાય ૪ મ. હા. રી. એ. ૦૨

ડાકાઈટી કરતાં ચોરેલી મીલકત બદદનતથી લેવી.

૪૧૨. કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે અને તે મીલકતનો કબજો ડાકાઈટી કરવથી એકનો પાસેથી બીજાની પાસે આવેલ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય અથવા જે શખસ ડાકાઇટોના ટોળામા છે અથવા તેઓની ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ શખસ પાસેથી કોઈ સખસ પાસેથી કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ મીલકત લે અને તે મીલકત ચોરેલી છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો

માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની … કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત સ્થાપીત કરવા માટે જે સખ્શે ડકાઈટી … મીલકત લીધી હોય તે શખ્શ એ ડકાઈટી થઈ છે એવું જાણતો હતો. કીં… …તો, કીંવા જે શખસ પાસેથી તેણે એ મીલકત લીધી છે તેઓ ડકાઈટી… એવું તે જાણતો હતો કીંવા માનતો હતો એવું સાબીત થવું જોઈ… … પ્ર. ૧૦૯ જે સખ્સ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તહોમતં આવી સંજા… સખ્સ ઉપર વળી એ કલમ સાથે આ કલમ પરમાણે ચોરીની મીલકત … તહોમત આવે નહીં ૨ અ. હા. રી પ્ર ૩૧૨.

૪૧૩. જે મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતા… (નીતય ચોરીની મીલકત નો ધંધો કરવા.) ને કારણ છતાં જે માણસ નીત તેવી મીલકત લે અથવા તેનો ધંધો કરે તે માણસને જીવતા સુધો સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા… આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૧૪. કઈ મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ… (ચોરીની મીલકત સંતાડ…વામા મદદ કરવી.) પોતને કારણ છતાં તે મીલકત સંતાડવામાં … વગ કરવામા કે તે ખસેડવામા જે માણસ બુધી પુરવક મદદ… …કે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા …ડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ઈસટેશન ઉપર કાપડની ગાશડી ચોરાઇ તે બાબાત આ કલમ તથા કલમ ૩૭૯ પરમાણે સજા કરી તેમા કેદીનો તરફથી તકરાર કે એ લેકો હુકમ પરમાણે કામ કરનાર હતા માટે શીક્ષા રદ કરો. હાઈકોરટે અરજ ના મજુર કરી શીક્ષા બાહાલ… …ખી (મુબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૯ મી માર્ચ સન ૧૮૬૫ વા. ૨ … …રીનો ગુનોહ બીજા માણસો ઊપર શાબેત થઈ શકતો નથી આ … …રીનો માલ રાખનાર કેદાએને ફાયદો થતો નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ … સન ૧૮૬૫ વા. ૨ પાનું ૧૩૦). … પાસેથી એ મીલકત લીધી એવું સાબીત ન થાય તો કલમ ૪૧૧ … તહોમત ન આવે પણ આ કલમનું તહોમત આવે ૨ મું. હા. રી. પ્ર. ૧૩૦. એક સખ્સે કેટલીક ચોરીની ચીજ એક સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવી એવા ઈરાદાથી કે એથી એ ઘર અને ખેતરના માલીક ઊપર …રીનું તહોમત આવે તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે છુપાડનાર ઉપર કલમ ૧૯૩ પરમા… ખોટો પુરાવો બનાવવાનું તથા આ કલમ પરમાણે ચોરીની મીલકત છુપાવવા

નહી એવા કઇ વસ્તુ તે ફરેબ દીધેલા શખ્
શવાને ઇરાદે લલચાવે અને તે કામ અથવા ક
ર મન આબરૂ કે મીલકત તરફની કાંઈ નુકશા
ભવ હોય તો તે માણસે ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

સો—કંઈ હકીકતને બદદાનતથી છુપાવવી તે પણ આ કલમના અરથ પરમા
છે એમ સમજવું

દ્રષ્ટાંતો.

) હું શીવીલ સરવીશમાં છુ એવો ખોટો ઢોંગ કરીને અ ઇરાદાથી જ ને ફરે
એ પરમાણે બદદાનતથી એમ કરે કે જ તેને કંઈ માલ ઉધાર લઈ જવા દે
તે માલના નાણા આપવાનો ઇરાદો રાખતો નહી હોય તો અ એ ઠગાઈ
સમજવું.

) અ કાંઇ વસ્તુ ઉપર એક ખોટી નીશાની કરીને ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અ
મનમાં એવ ભરોસો ઉતપન કરે કે એ વસતુ ફલાણા નામીચા કારીગરે બના
એમ કરને તે વસતુ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનત
થી લલચાવે તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ક) અ કાંઇ માલનો ખોટો નમુનો બતલાવીને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે અને તેના મનમા એવો ભરોશો ઉતપન કરે કે તે માલ નમુના જેવોજ છે અને એમ કરીને તે માલ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

(વ) અ એ કંઈ માલ ખરીદ કરયો છે તેની કીમત આપવાને બદલે અ એક પેહેડી ઉપર હુંડી લખી આપે અને તે પેહેડીમાં અ નું કંઈ નાણું હોય નહી અને તેથી અ ને ઉમેદ હોય કે હુ જે હુંડી આપુ છુ તે શીકરાવાની નથી તેમ છતાં તે હુંડી આપીને અ ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે માલ આપવાને જ ને બદદાનતથી લલચાવે અને તેને નાણું આપવાનો પોતાનો ઇરાદો હોય નહી તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ઇ) કંઇ વસતુ હીરા નથી એમ અ જાણતો હોય તે વસતુ હીરો છે એમ કહીને અ
તે હીરો મુકે અને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે ઉપર રૂપીઆ ધીરવાને

ને બદદાનતથી અ લલચાવે અને તે રૂપીઆ પાછા આપવાનો પોતનો

આ અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

(ગ) અ ઈરાદાથી ફરેબ દઈને ઝ ના મનમાં એવો ભરોશો ઊતપન કરે

આટલા ગળીના છેડવા આપવાનો ઈરાદો રાખેછે અને અ નો કાઇ આપવાનો

હોય અને એમ કરીને તે આપવાના ભરોસા ઊપર કાંઈ નાણું આગળથી આપવાને

ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું. પણ અગર તે રૂપીઆ

ની વખતે અ નો ઈરાદો તે છોડવા આપવાનો હોય અને પછી પોતાનો કરાર તે ડ.ને

ડવા નહી આપે તો તેણે ઠગાઇ કરી એમ સમજવું નહી. પણ તેની ઊપર કરાર તોડ

ની દીવાનીમા ફકત ફરીઆદી ચલી શકશે.

(ઘ) અ એ જ ની સાથે કાંઈ કરાર કરયો છે તે કરારમ નો જેટલો ભાગ અ એ

તેટલો આ બજાવી ચુકયો એ પરમાણે અ ફરેબ દઇને જ ની મનમા ભ

અને એમ કરીને પઈસા આપવાને જ બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ

સમજવું.

એક શાયવર મીલકત બ ને વેચીને તેના નામનુ ખત કરી આપે પછી

હવે મારો તે પર કઈ હક રહો નથી એમ જાણ્યા છતા આગળ થ

ખતની ઝ ને ખબર નહી આપતા તે મીલકત અ ઝ ને વેચાતી

અને ઝ ની પાશેથી તેની કીમતનાં કે ગીરો બાબતના નાણા લે તો

ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

ટીકા.

પીનલકોડ ચાલુ થતા પહેલા એકને ઘેર ગીરો આપીયા છતાં બીજાને આપીયુ તેમ

આ કલમ તથા સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૨ કલમ ૧ ની પેટા રકમ ૭ પરમાણે

વીરૂધનો ચારજ લાગતો નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૧૩ મી નવેંબર

વા. ૧ પા. ૯૩). આગગાડીમા બેસનારે જે કલાસની ટીકીટ લીધેલી તે

મા બેઠા તેને ઠગાઇનો ચારજ લાગતો નથી (સન ૧૮૫૪ નો આકટ ૧૮

પરમાણે) તજવીજ કરવી. (મુબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૬ જાનેવારી સને ૧૮

પાને ૧૪૦). રસતો બધો આપવાને કરેલો કરાર તોડયા બાબત આ

થી (સન ૧૮૫૦ ના અકટ ૧૩ મા પરમાણે તજવીજ કરવી અને તે

સબમ જીસટરેટને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦

બર સન ૧૮૬૬). ભરૂચ સંગરસાનમા વગર ટીકીટે જવાથી આ કલમ પરમાણે ઠગા

ઇનો ગુનો થતો નથી તેમ પરવેશનો પણ થાય નહી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા ૧૨ મી. ડે

[redacted]

ખરેખર જે હોય તેથી જુદોજ શખશછે એવુ બતાવીને અગર

તો તેણે વેશ લઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું..

સનો વેશ લીધો હોય તે શાખશ ખરેખર કોઇ હોય અથવા નહી

થયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંતો.

)હું અ નામનો ફલાણો માનબર સરાફછુ એમ કેહ ઢોંગ કરીને ઠગાઈ કરે તો

લઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

) હું બ છુ એમ ઢોંગ કરીને અ ઠગાઈ કરે અને બ તો મરી ગયેલો શખસ

એ વેશ લઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

ટીકા.

પોતાના ભાઈની જગો ઊપર પોતે ઉભો રહી સાક્ષી આપી તેને આ કલમ પરમાણે વેશ લઈ ઠગાઈ કરવાનો ચારજ રહે નહી ખોટી પરતીજ્ઞાનો ચારજ રાખવો જોઇએ (મુ. હા. વા૦ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૨ વા૦ ૧ ભાગ ૧ પાને ૮૯). પોતાની છોકરી નથી એવુ જાણ્યા છતા તે પોતાની છોકરી છે એવુ કહીને તેને કોઈ શાથે પરણાવવાનુ કરે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૭ વી. રી. પાને ૫૧. ખોજાને તમે જુબાની આપવી તે આ કલમ પરમાણેનો વેશ લઈ ઠગાઈનો ગુનો નથી કલમ ૧૯૩ પરમાણે ખોટી જુબાની આપીયાનો ગુનો થાયછે ૧ મુ. હા. રી પાને ૮૯ હું અમુક પોલીશ અમલદાર છુ એવુ કહી બાગડના લોકો પાશેથી પઈશા કઢાવે તો તેણે ઠગાઈ અને સરકારી નોકરનો વેશ લીધાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૨ વી. રી. પાને ૨૯.

૪૧૭ જે માણસ ઠગાઇ કરે તેને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

ઠગાઈની શીક્ષા | પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા

કરવામા આવશે

ટીકા.

માતર કરાર તોડવો એ મુળ દગાબાજી ભરેલા ઈરાદાનો દીસતો પુરાવો નથી (રાણી વીરૂધ વલગા બાઈ મંગારા શેશન સન ૧૮૭૦ મુંબઈ હઈકારટ વા૦ ૯ પાને ૪૪૮ કોઇ મેગાલા અમલદારના ફલાણા જમાન પડતર છે એમ ખોટુ સમજાવી તેની પાસેથી એ જમાન લેવા એ ગુનોછે (મ. હા. રૂલાગ વા. ૬ પાને ૧૩) કોઈ આગગાડીમાં અગાર સાગમથાનમાં મરી પાશો ટીકીટછે એમ ખોટો ઢોંગ કરી દાખલ થવું એ પણ ગુનોછે પણ જો દાખલ થનાર શખશ કદી એ દાખલ થનાર એમ પેશી ગયો હોય

તે ઠગાઈનો ગુનોહ થેરો નહી (મુ. હા. રીપોર્ટ...

... આપેલાં ગોતામોંત પાનો ભોગ કરવાથી...

... ૯ મી અકટોબર સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાને ૧૬) રેલવેના...

...બીજા અથવા પહેલા કલાશમો બેસનારને આ કલમ મુજબ ઠગાઇનો...

...ને ૧૮૫૮ ના આકટ ૧૮ મુજબ ઈનશાફ થવો જોઇએ (મુ. હા. તા૦

... ૧૮૬૮ ના ૨ પાને ૧૬૦) કોઈ સખસ હુ પોલીશ આમલદારછુ એવુ

બતાડી કોઇ ગામડીઆ પાસેથી કંઈ પઇશા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો

ને શરકારી નોકરનો વેશ લીધાનો ગુનો કરયો કેહેવાય કો. ઈ. ડા. પા૦ ૩૪૨. કોઈ

કીદાર કોઇ શખસને ફરેબ દઈ અથવા તેને દુખ દેવાની બીક દેખાડી અથવા કપટથી

શખસ પાશેથી કાંઇ નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો અને કલમ ૩૮૩

ને ૩૮૪ પરમાણે જબરદથી કઢાવવાનો ગુનો કરયો કહેવાય શરકારી નાણાનો ખદદાન

થી તેણે ખોટો ઉપયોગ કરયો એવુ તહોમત તેને લાગુ પડે નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩

એક દીવશે પઈશા લઇ બીજે દીવસે તે પઈશા કોઇને આપીયા વગર કપટથી કાંઈ સ

નાશી જાય તો એટલાજ ઉપરથી તેણે ઠગાઇનો ગુનોહ કરયો ગણાય નહી જુઠાણુ

સખ્સને ઠગાઈ કરવાનો અથવા ફરેબ દેવાનો તેનો ઇરાદો હતો એવુ સાબીત થવુ જોઇ

આ ઈરાદો સાબીત કરતી વખતે નાણાં લઇ ભાગી જવાની વરતણુક પુરવામાં

શકાય કો. ઇ ડા. પાને ૩૯૨. તારા બાપ ઉપનુ કરજ છે તે તુ આપ નહી તો તે

આવા આવા પરીણામ થશે એવી કાંઇ છોકરાને ફરેબ દેવામાં આવે તો તે ઠગાઇ

થી જે પરીણામ થવાનુ હોય તે કહેણુજ શહેરવાંને કહવુ હોય તો તે ઠગાઇછે પણ એમ

કેહેવામા કઈ ખરાબ ઇરાદો તહોમતદારનો ન જણાય તો તે ઠગાઇ નથી કોઈ ડા. પા

૩૪૨ કોઈ શખસ પોતાને ઘેર લગન છે નહી એવુ જાણ્યા છતા પોતાને ઘેર લગનછે

હુ પેરું કહી કેટલોક માલ બીજા શખશ પાશેથી ભાડે લઇ જાય પેરું ભાડું આપે પછી

ભાડુ અને એ માલ પાછળથી આપવાની લખેલી વાયદા ચોઠી લખી આપે પાછળથી

વુ જણાય કે એ મીલકત પોતાના એક દેવાની દાવામા જપતીમા લેવા તે શખશનો

રાદો હતો આથી તેણે ઠગાઇનો ગુનો કરયો કેહેવાય કો૦ ઈ૦ ડા૦ પા ૩૪૨ એક

શ પાશેથી તહોમતદારે પોતાને તા મુકેલા જવેરાત તેઓને પાછા આપે એવા હેત

લીધેલી રકમની એ. શરકારી પ્રોમેસરીનોટ લીધી પણ એ પ્રોમેસરીનોટ લઇ

મા જવેરાત પછા આપવા તેમનો ઇરાદો નહોતો અને તેથી એ નોટ એ સખસ પાસે

હોમતદારોનુ બીજુ લેણુ હતુ તે માટે રાખવા કહુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેઓએ

ગાઇનો ગુનોહ કરયોછે કો ઇ, ડા. પા. ૩૪૨. ટીકીટ વગર પરદરશનમા છાનુ જવુ

આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો ગુનોહ નથી ૬ મુ. હા. રી. પાનુ ૬૮ (ફોજદારી) એક

કરી બગામણી છે એવુ કહી કોઇ શખશ કોઈ ફસેયી પઇશા લઈ પરણાવે અને પાછળ

ખરાબગણી નથી એમ ઠરે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કેહેવાય.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનોહ મહેમાંહું ભાડીવાળી શકાય) પ. ૧૫૮. જે કામ કરવાનો કરાર કરયો હોય તે કરાર કરતી વખતે તહોમતદારનો ઇરાદો હતો એવું સાબીત કરવામાં આવે તો તે છે. ૮ મુંબાઈ. હા રી. ૫૩૯. ૪૪૮ જે મિલકત ઠગાઈકરીને મેળવેલી હોય તે કત ઠગાઈ કરેલા સખસની છે એવું આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં બતાવવું ૧ મ. હા. રી. ૫૨૯૮. ૩૧ એક મજુર કરેલી મજુરીના નાણા લેવા આવયો તથી આપનાર ધણીએ પુછયું કે કામ બરોબર કરયુછે. મજુરે હા કહી. એપરમાણે કામ પુરું કરયું નથી એવું તે શેઠ જાણતો હતો તેમ છતા એ મજુરને ફસાવવા માટે પુરેપુરાં નાણાં આપવાં અને પછી તેની ઉપર ઠગાઈનું તહેમત લાવયો તેમા ઠરાવવામા આવયું કે ઠગાઈનું તહોમત રહે નહીં. પુરૂં કામ કરયુ નથી એવું તે જાણતો હતો જેથી મજુરની લુચાઈથી ઠગાય તેવુ નહોતું. ૧૧ વી. રી. ૫૨૬૮. ૫૧ જે તારીખે મજુર લોકોનો પગાર ચુકાવી આપવામા આવે તે તારીખે તેઓનો પગાર લેણો નહોય તેમ છતા અધુરા કામનો પગાર કોઈ મુકાદમ લે. મજુરોને કરેલા કામના નાણા આપે અધુરા કામના પેતા પછી રાખે તો તેણે ઠગાઈને ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦વી. રી. ૫૨૬૮ ૨૮

જેનો લાભ જાળવવાનો જે સખસની ફરજ હોય તેને ગેરવાજબી હાનાગ સે એવું જાણીને તે સખસે ઠગાઇ કરવી.

૪૧૮. કોઈ સખસ ઠગાઈ કરે, અને તે એમ જાણતો હોય કે જે પરકરણમાં હું ઠગાઈ કરૂં છઉં તે પરકરણમા ફસાણા સખસનો લાભ જાળવવાની કાયદા પરમાણે અથવા કઇ કાયદેસર કરાર પરમાણે મારી ફરજ છે તે શખસને એ ઠગાઇથી ગેરવાજબી હાનીક મહારાથી થાય એવો સભવ છે. તો તે શખસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારનો કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

વેશ લઇને ઠગાઇ કરવાની શીક્ષા.

૪૧૯. જે માણસ વેશ લઇને ઠગાઈ કરે તેને ત્રણ વરસની મુદત મુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ક ના નામનો સમન થવાથી કની જગે એ અ કોરટમાં હાજર થઈ સાક્ષી તે આ કલમ મુજબ વેશ લઈ ઠગાઈ કરવાનો ગુનોહ નથી, કલમ ૧૯૩ મુજબ થવી જોઇએ (હાઇકોરટનો ફેશલો તા૦ ૫ મી નવેંબર સન ૧૮૭૩). એક કરતાં વધારે ગુનાના તહોમત રાખીયા હોય અને તે એવા હોય કે એક ગુનો બીજો ગુનો કરયા શીવાય થઇ શકતો ન હોય તો પણ એક ગુનાનો ગુનેહગાર ગણવો ને બીજા ગુનાઓના તહોમતથી મુકત ગણવો એ વીયાજબી નથી. (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૨૦ મી જાનેવારી ૧૮૬૮ રી. પાનું. ૭૩) આ છોકરી અમુક અસતરીની છે એવું જાણવા છતા તે બીજી અસતરીની છોકરી છે. એવું કોઇ સખસ કહી કઇ કરતીય કરે તો તેણે આ કલમ આ પરમાણે વેસ લઇ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું કો. ઈ. ડા. ૫ ૩૪૨ કોઇ ની

…ણુ ઠગાઈ કરવાનો ગુનહો કરયો કહેવાય કો. …

૪૨૦ કોઈ માણુસ ઠગાઈ કરે અને તેથી કરાને બદદયાન…

ઠગાઈ કરીને બદદયાનતથી કાંઈ મીલકત અપાવવી.

દઈ બેજો શખસ કઇ મીલકત … કાંઈ કીમતી દસતાવેજ અથવા … વસતુ જેનો કીમતી દસતાવેજ બની શકે તે આપી કે થોડી ઘણી … તેનો નાશ કરે તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે … કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે,

દગાના ખતો તથા મીલકતની વ્યવસ્થા બાબત.

૪૨૧. જે માણુશ બદદયાનતથી કે દગલબાજીથી કાંઈ મીલકત ખશેડે, અથવા છુપા…

માગનારાઓમાં વેહેચણ થતી અટકાવાને માટે કાંઈ મીલકતનુ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ખશેડવુ અથવા છુપાવવુ

વે અથવા પુરેપુરી કીમત લીધા વીના કાંઈ શખશને … કે તેને નામે કરી આપે કે કરાવી આપે એવા ઈરાદાથી કે ત… મ કરાને પોતાના કે કોઈ બીજા શખશના માગનારાઓમા … મીલકત કાયદા મુજબ વેંચાતી અટકે અથવા તેમ કેરવાથી … વેંચાતી અટકશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણશને બે વરશની મુદત … ધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કર… મા આવશે.

૪૨૨ પોતાનુ અથવા કોઈ બીજા સખસનુ કાંઈ લેહેણું કે માગણું હોય તે પોતાનુ…

કોઈનુ કંઈ લેહેણુ કે માગણુ હોય તે પોતાના માગનારાઓને મળતુ તે માણુસને બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવવું.

અથવા તે શખશનુ કરજ અદા કરવામા કાયદા મુજબ કા… આવતું જે માણુશ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અ… કાવે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે… પરકારની કેદનો અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કર… વામા આવસે.

૪૨૩ જે ખત કે દશતાવેજ કાંઈ મીલકત અથવા તે માહેલો કંઈ હક કોઈ શખસ…

કોઈના નામની કાંઈ મીલકત કરી આપવાના જે ખતમાં કીંમતનો જીકર ખોટો લખીયો હોય એવા ખતપર બદદાનતથી કે દગલબાજીથી સહી કરવી.

ના નામપર કરી આપવાનો મતલબનો અથવા કંઈ મીલક… માથી કે તે માહેલા કાઇ હકમાંથી કંઈ રકમ અપાતી થા… એવી મતલબનો હોય અને જેમા તે નામ પર … અથવા તે રકમ અપાતી થવાની કીમત બાબત… સ અથવા સખસોનો ઊપયોગ અથવા લાભમાં… વા દસતાવેજનો અમલ થવાને ખરેખર ઈરાદો કરયો હોય તે શખશ અથવ… … કાઇ ખોટો જીગર લખેલો હોય એવા કોઈ ખત કે દશતાવેજ પર જે માણ… … અથવા દગલબાજીથી શહી કરે અથવા એવુ ખત કે દસતાવેજ લખી …

થ તે માણશને બે વરસની મુદત સુધીની બેમ'ના

ી અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

શખસની કાઈ મીલકત જે માણસ બદદાનતથી

ગલબાજીથી છુપવે કે ખસેડે અથવા તે છુપવવામા

માં જે માણશ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી મ

અથવા કઈ મ ગણી કે લેહેણાપર પોતાનો હક હોય

દાનતથી કે દગલબાજીથી મુકી દે તે માણશને બે વરસની મુદત સુ

માંના ગમે તે પરંકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કર

શે.

ટીકા.

ભાગીદારોને દગો દેવાને કોઇ ભાગીદાર રહ્યા ખતાના ચોપડા છુપાવેનો તે આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થઇ શકે (બં. લા રીપોટ વાલમ ૧૩ પાને ૨૦૮ કાઈ ભાગીદાર ભાગીદારની કાઈ મીલકત કપટથી લઈ જાય તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત લાવી શકાય ૧૩ બ૦ લા ર૦ પાને ૩૦૮ (નોટ)

ખીગાડ બાબત

૪૨૫ લોકોને અથવા કોઈ શખશને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ઇ બીગાડ । રાદાથી અથવા તેવી હાની કે નુકશાની કરવાથી થવાનો સભવ છે એમ જાણીને જે માણશ કઇ મીલકતનો નાશ કરે અથવા કઇ મીલકતમા કે તેને સ થીતીમા એવો કઇ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મીલકતની કીમતનો અથવા ઉપીઓગી પણા નો નશ થાય અથવા તેની કીમત કે ઉપીઓગી પણુ ઓછુ થાય અથવા તેથી તે ઊપર નુકશાન ભરેલી અશર થાય તો તે માણસે 'બીગડો કરયો એમ સમજવું'.

ખુલાસો ૧ લો.-જે મીલકતને નુકશાન કરયુ હોય અથવા જેનો નાશ કરયો હોય તે મીલકતના ધણીને કઇ હાની અથવા નુકશાની કરવનો ઇરાદો તે ગુનોહ કરનારે કરયો જોઇએ એવુ કાઇ બીગાડના ગુનામા જરૂર નથી મગર મીલકતને નુકશાન કરીને કાઇપણ શખશને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ઇરાદો હોય અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો શંભવછે એમ તેના જાણીયામા હોય તો બસછે, પછી તે મીલકત તે સખસની હોય કે નહી તોપણ

ખુલાસો ૨ જો. પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા શખસોના રાસ ખાતાની

કરમે તે કામ કરનાર તે કમથી બગાડ કરી શકે.

દ્રષ્ટાંત.

કરવાના ઇરાદાથી જ નો એક કીમતી દસતાવેજ

એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું'.

જ ને ગેર વાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી જ ની એક બરફની વ

ળતા અટકાવવાના તેમ કરીને ને નુકશાની કરવાના ઈરાદાથી બાળી નાખે તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવુ.

(ઈ) અ એ એક વહાણનો વીમો ઉતરાવયે છે હવે વીમાવાળાઓને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી અગર અ તે વાહાણને બુધીપુરવક ખરાબાપર ચડાવી દે તો તેણે બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(ફ) જ એ એક વેહપારી જોખમી નાખ્યા ધીરયા છે તેને નુકસાની કરવાના ઈરાદાથી અગર અ તે વહાણને ખરાબા ઊપર ચહડાવી દે તે. અ એ બાગાડ કરયો એમ સમજવું.

(ગ) એક ઘોડો અ તથા જ એ બનેની રાશ ખાનાની મીલકતછે ને ઘોડાંને અ ગોળી મારે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરીને બ ને ગેરવાજબી હાની કરવી તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ જ ના ખેતરમાં કેટલાએક ઢોરને મોકલે એવા ઈરાદાથી સંભવ જાણીને કે તેથી જ ના પાકને નુકશાની થાય તો અ એ બીગાડ સમજવું.

ટીકા.

ઢોરના માલેકે પોતાના ખેતરની વાડ બધવામાં ગફલત કરવાના સબબથી એ ઢોર પાસેના ખેતરમાં પેશી જાય તો તે (હ) દરસટાંત પરમણેનો બગાડ નથી નુકશાન થશે એમ જાણ્યા છતા ઢોરને મોકલવાનુ કઇ કામ કરેલુ હેવુ જોઇએ બં૦ લાર ૬ એપેનડીક્ષ પાને ૨ મ. હા. કોરટ રૂલીંગ વા. ૬ પા. ૩૭) તેમ ઉજડ ૨ સરકારનો ફી ભરયા વગર ઢોર ચરાવવા એ પણ બીગાડ નથી (મ. હા. વા૦ ૫ પા૦ ૩૦) ઢેરના માલીક ઢોરોને ખેતરમા રખડતા મુકવાનજ માતર તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર ઠરાવતા પહેલા ઢોરો એ પરમાણે મુકવાથી નુકશાન થસે એવુ જાણ્યા છતાં તેણે તે ઢોરો ખરેખર મુકયા એવુ સાબીત થવુ જોઈયે. ૬ બ૦ લા૦ રી૦ પાને ૩. ઝાડ કાપી લઇ જવામાં આવે તો બીગાડ અને ચોરી બેઉના તહોમત લાગી શકે ૨' મુ૦ હા૦ રી૦ પાને ૬૯૨ સરકારી જમીન જેણે ભાડે રાખી ઠરાવેલો દર આપીયા સીવાય કોઈ પેતાના ઢોર ચરાવે તો તેણે આ કલમ નો કરયો કહેવાય નહી. ૬ મ૦ હા૦ રી૦ એ૦ ૨૯. નદીમા ઈમારતી લાકડાં

કે પુલને હરકત કરવાનું કેટલાએક સખરી પર તહેમત આવ્યું તેમ
ના માલેકોને પણ ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવ્યા જેવા ઠરાવવામાં આવ્યું
તેમણે કરેલું કામ ઈરાદો કીધા સદન હતું એવો પુરાવો નથી તેથી તેમનો ઉપર
કરી શકે નહી ૬ મ૦ હા૦ રી૦ પ્ર૦ ૪૦.

૪૨૬ જે માણસ બીગાડ કરે તેને તરણ મહીનાની મુદત શુદ્ધીની એમનાં બીગાડ કરવાની સીક્ષા | પરકારની કેદનો, અથવા દંડની અથવા એ બનેની કરવામાં આવસે.

ટીકા.

દશ રૂપીઆની અંદરની કીંમતના બે ઘેટાની ચોરી કરી મારી નાખવાની ને સારૂ કેદીનો આ કલમ મુજબ ઈનસાફ થઈ શકે (મ૦ સદર અથવા હા૦ ના ફોજદારી તા૦ ૯ મી મે સને ૧૮૫૩) યુરોપખંડમાં બરીટીશ રઈઅત ઉપર આ કલમ પરમાણેના તહોમતની શીક્ષા કુનપાવર માજીસતરેટે કરેલી તે ફેર ઠરાવ્યું કે કોમોનલ પ્રો૦ કા ડ કલમ ૨૭૧ પરમાણે ફરીઆદી ફરીઆદ કરવાને તૈયાર નહોય તો એ કામ હાઈકોરટમાં મોકલવું જોઈએ મુ૦ હા૦ તા૦ ૨૪ મારચ સને ૧૮૭૦ વ૦ ૭ પાને ૧) ઝાડના ડાળાં તોડી ચોરી લાવે તે લાવનાર ઉપર બગાડનું તહોમત રાખવા સરકારનો સરકયુલર નં.૩૦૨૧ તા૦ ૨૧ જુન સને ૧૮૫૮).

૪૨૭ જે માણસ બીગાડ કરે અને તેથી ૫૦ રૂપીઆની કે તેથી વધારેની હાની

બીગાડ કરીને ૫૦ રૂપીઆ નો નુકશાન કરવી.	અથવા નુકશાની કરે તે માણસને બે વરસની મુદત બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા

બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ખેતરમાં ઢેર બાંધવાનું ભેંસાગું ભાજન રને આ કલમ મુજબ સજા કરવા તા૦ ૩૦ અકટોબર સન ૧૮૬૭ આપાં વીકુ વગેરેના કામમાં ઠરાવ કરેલ છે.

૪૨૮ દશ રૂપીઆની અથવા તેથી વધાર કીમતના કોઈ જાનવર અથવા

દશ રૂપીઆની કીમતનાં કોઈ જાનવરને મારી નાખીને અથવા લગડું લુલું કરીને બીગાડ કરવો.	મારી નાખીને અથવા જેહેર દઈને અથવા લંગડા લુલું કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તેને બે વરસના મુદત સુધીમાંના ગમે તે પરકારના કેદની અથવા દંડની અથવા

બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જ્યા સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ની કલમ ૩૧ લાગુ થઈ હશે ત્યાં જાનવરને ચોરથી બડખશે તેને આ કલમ મુજબ શજા થશે ગામના મુખીને અવીકાર તે સને ૧૮૬૭ના આકટ ૮ ની કલમ ૧૬ મુજબ અમલ કરી શકશે જાનવરને નીરૂપયેગા કરવા વીશેસખેલુ. મારવા ઠારો નાખીયુ નથી તેથી વાદરાને ગોળી માર

રી નાખીયુ તેને આ કલમ મુજબ તહોમત
ઈ સને ૧૮૫૮ પા૦ ૧૩)

ઢોરો વગરેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કીમતના કંઈ જાનવરને મારી નાખ મે લંગડ લુલુ-રાને ખી ગાડ કરવે.

૪૨૯ કોઈ હાથી, ઊટ, ઘોડો ખચર, ભેંસ અથવા પડા ગોધા ગાય અથવા બળદ એ જાનવરની પછી ગમે તે કીમત હોય તો પણ તેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કે તેથી વધરે કીમતના કોઈ બીજા જાનવરને મારી નાખીને ઝેર દઈને અથવા લંગડુ લુલુ કરીને, થવા નકામુ કરને જે માણસ બીગાડ કરે તેને પાંચ વરસ મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

વ છડાનો "ગોધા ગય કે બળદમ" શમાવેશ થતો નથી અને ગોરવા માટે તેની કીમત પચાશ રૂપીઆ ન હોયતો તેનો નાશ કરવાને સરૂ કલમ ૪૨૬ કે ૪૨૮ મુ બ તેની કીંમત પરમાણે ઈનસાફ થવા જોઇએ (રાણી નીરૂધ કાલેપીઠ જડજ સર્કીટ ડ મદરાસ શેશન સને ૧૮૬૪).

પાણી શીંચવાના કામોને નુકશાન કરને અથવા ગેરવાજબી રીતે પાણીનો રસતો બદલી બીગાડ કરવો.

૪૩૦ ખેતીવાડીના કરણ સર અથવા માણસોના અથવા જે જાનવરો કે ઇની મીલ્કત હોય એવા જાનવરોના ખાવા પીવાના કારણસર અથવા રછતાના કારણસર અથવા કોઇ કારખાનાનુ કામ ચલાવવા કારણસર, પહોચતુ પાણી જેથી એછુ થાય અથવા જે તે એછુ થવાનો સભવ પેતાને મલમ હોય તેવુ કંઇ કામ કરને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જ્યાં એક સખશે પોતાની જમીન ઉપરનો એક પાણી જવાનો રસતો જેમથી ફરીઆદીની જમીનને પાણી પહોચતુ હતુ તે રગનો પુરી નાખી જમીન બરોબર કરી તેના ઉપર ખેડાણ કરયુ તથા એવો ઠરાવ કરવામાં આવયે કે જો પ્રતીવાદીને આમ માલમ હતુ કે એ પાણી ઉપર વાદીનો હક હતો અને આવા કામથી તેના હકને હરકત થશે તે આ કામ કલમ ૪૨૫ મુજબ બીગાડ છે. (રેવનીયુ શીવીલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોર્ટ (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૨ પાને ૪૦ બીજી રીતે મદરાસમા એમ ઠરાવ થયે છે કે જે શખ્શ આ કામ મુજબ ગુનો કરે તેના ઉપર આ કલમ મુજબ તહોમત રાખવુ જોઈએ અને સમાનીય કલમ ૪૨૬ મુજબ તહોમત રાખવુ ન જોઇએ (મ૦ હાઈકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૧૧ મી અંગશટ શને ૧૮૭૧ મદરાસ જયુર સડીકશન વા૦ ૬ પા૦ ૪૫૨) આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ તહોમતદારે માતર પાણી તેની મેળે વગર ખપનુ જવા દીધુ હોય તે મંજુ બનતો નથી કેવળુ કરત કંઈ પણ હક વીના કરયુ હોય એટલી હકીકત આ ગુનાહમાં પુરતી છે. ઈ. લા. રી. (મદ્રા) ભાગ ૧ પાને ૨૬૯.

રીયામ રસનો પ્રવાહ નદીકિગમય ડી અથવા ન

કોઈ સરીયામ રસતાને પુલને અથવા નદ નેનૂગ ન કરીને બીગાડ કરવે. | તે કરવામાં હોય કે અકરમી ન તે થવા મુશ્કેલ કરવાને કે માલ લઈ જવાને ઓછો ભરેલો થાય અથવા જેથી તે તેવા થવાનો સંભવ જાણવામાં હોય તેવું કઈ કામ કરને જે માણુસ બીગાડ કરે, તે માણસને વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારના કેદન. અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં અવશે.

૪૩૨ જેથી કોઈ સરકારી ગટરમાંથી પાણી રેલાઇ જાય, અથવા તે ગટર પૂરાઇ

નુકશાની થાય તેવી રીતે કોઈ સરકારી ગટરને રેલાવીને અથવા બંધ કરીને બીગાડ કરવો. | થઇ જાય અને તેથી નુકશાન કે હાની પણ થાય' અથવા જેવી તેમ થવાનો સંભવ પોતના જાણુમાં હોય એવું કઈ કામ કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા

આ કલમ મુજબ ગુનેહ ઠરાવ્યું હોય તે કામ કરતી વખતેજ ... કરવા માટે જવા એક નદીના આગાર એક ડક બધો અને ... નો માલકતનો નશ થયો નહી અથવા માલકતમાં અગર તેની સથીતમાં ... ફેરફાર થયો નહી કે જેથી તેની કીમત અથવા ઉપયોગનો નાશ થયો નહી કે ઓ... થયો નહીં કે તેના ઊપર નુકશાન ભરેલો ર તે અસર થઈ નહીં, તોપણ એ સબબ ... મ ... મુજબ શીક્ષા લાયક નથી એમ ઠરાવ્યું જો કે માજીસતરેટને ખરી વાત ... કે એમ માલુમ પડ્યું કે એ ડકાથી પાસેના ગામડાઓના રેલ અટકવાનો સંભવછે. (... સ હાઈ કોરટના ફેસલા વા૦ ૪ આપેનડીક્ષ પા ૧૫.)

૪૩૩ કઈ દાંડીનો દીવો અથવા બીજી રોસની દરીઆની નીશાની દાખલ કરવામાં

કોઈ દાંડીનો દીવો અથવા દરીઆના નીશાની ઉપરને નો નાશ કરનો તેને ખસેડીને અથવા એ છાં ઉપયોગી કરીને અથવા ખોટી નીશાની બતાવીને બીગાડ કરવો. | આવેલો હોય, અથવા કઈ દરીઆની નીશાની અથવા બોયુ અથવા વાહાણ ચલાવનારાને ગુમાં દાખલ મુકેલી બીજી કઈ વસ્તુ હો તેનો નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડીને અથવા જેથી તે દાંડીનો દીવો દરીઆની નીશાની એવું અથવા ઉપર લખેલા પરકારની બીજી નીશાની વાહાણ ચલાવનારાને સુચના દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઇ પડે એવું કઈ કામ કરીને જે માણસ બગાડ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

* સન ૧૮૫૫ના આક્ટ ૨૨ ની કલમ ૧૧—૧૦—૨૨છે.

[redacted] અથવા તેને [redacted]
[redacted]જમીનની નીશાની દાખલ ઓછી [redacted]
[redacted]ઈ કામ કરીને જે માણુસ બીગાડ કરે [redacted]
[redacted]વરસની મુદત સુધીની ગમેતે પરકારની કેદન[redacted]
[redacted] કરવામા આવશે

ટીકા.

જમીનનો ખેડુત હદ વીગેરે હાંકના બીગાડ કરે તો તેને મુંબ સને ૧૮૬૪નાં ૩[redacted] આકટ ઉપર સરકારના નં. ૪૨૩૫ તા૦ ૨૭મા અકટોબર સને ૧૮૪૦થી રેવનીયુ અ[redacted] બહાર મામલતદાર, મહાલકરી પેહેલા કારકુનને અધીકાર છે.

૪૩૫ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથ[redacted]

૧૦૦ રૂપીઆની નુકશાની કરવાના ઈરાદાથી અગની વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથ વડે બગાડ કરવો.

બીગાડ કરે અને તેથી કાંઈ માલકતને સો અથવા વધા[redacted] રૂપીઆના અથવા (જ્યારે માલકત ખેતરમા ઊતપન થએલો માલ હોય ત્યારે) દશ અથવા વધારે રૂપીઆની નુકશાની કર[redacted] નો તેનો ઈરાદો હોય અથવા તેથી તેટલી નુકશાની થાય એવો સંભવ છે એમ તે જાણુ[redacted] હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા[redacted] કરવામા આવશે અને વળી તે પણ દંડને લાયક થશે.

૪૩૬ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથથી

કંઈ ઘર વગેરેનો નાશ કરવાના ઈરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથ વડે બાગડ કરવો.

બીગાડ કરે અને તેથી જે ઈમારત ઘણું કરને પુજાના ઠેકાણું દાખલ અથવા માણુસના રેહેવાના ઠેકાણા દાખલ અથવા માલ ભરવાના ઠેકાણા દાખલ વપરાતી હોય એવા કોઈ [redacted] મારતનો નાશ કરવો એવો તેનો ઈરાદો અથવા તેથી તે[redacted] નાશ થશે. એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય તો તે માણસને જનમ સુધી[redacted] દેશપારનો અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની [redacted] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

ખેતરમાં ઢોરને બાંધવાના ગોઠાણમા આજ સુધી ખેતરનો માલ લે[redacted] રવાના તે હોમનમા તે રેહેવાના ઘર માફક છે તેથી બીજા કલાસના સબ માજીસતરેટ ને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી. (મુંબાઈ હાઈકોરટ તારીખ ૩૦ મી આક્ટોબર સને ૧૮૬૭) કોઈ ઈમારતને નુકશાન કરવામા આવ્યું તે આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમા બતાવવું જોઈએ ૮ બા. રી. પ્ર. ૩૦ જે ઈમારતને નુકશાન કરવામા આ[redacted] વ્યું હોય તે ઈમારત પુરી થએલી હોવી જોઈએ એવો કાંઈ જરૂર નથી તેનો કંઈ ભા[redacted] ગ ઉભો થયો હોય અને તેને નુકશાન કરવામા આવ્યું હોયતો આ કલમ પ્રમાણે તહોમ[redacted] આવે ૭ મ. જુ. પ્ર. ૨૭૦.

[illegible] વાહાણને અથવા વીસ ટનના ભારનાવા[illegible] નાશ કરવાનઈ[illegible] અથવા તે વાહા[illegible] જોખમ ભરેલુ કર[illegible] ઇરાદાથી બીગાડ ક[illegible] દંડને પણ લાયક

૪૩૭. કાઇ તુતકવાળા વાહાણને અથવા વીસ ટનનાં કે તેથી વધારે ભારનાં વાહાણને જો કાઇ માણસ બીગાડ કરે. અને તેથી તે વાહાણનો નાશ કરવાનો અથવા તેને જોખમ ભરેલુ કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય અથવા તેથી તે વાહાણનો નાશ થશે અથવા તે જોખમ ભરેલુ થશે એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદનીશીક્ષા કરવામા આવશે અને દંડને પણ લાયક થશે.

છલી કલમમાં બયાન કરેલો બીગાડ અગની વડે અથવા અવાજ સથે ફુટે એવા કઇ પદારથ વડે કરવાની શીક્ષા.

૪૩૮. ઉપલી કલમમાં જે બીગાડનુ બયાન કરયું છે એવો બીગાડ જે માણસ અગની વડે કે અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ વડે કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે. તે માણસને જીવતાં સુધી દેશપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

ચોરી વગેરે કરવાના ઇરાદાથી વાહાણને જમીન પર કે કીનારા પર ચઢાવી દેવું તેની શીક્ષા.

૪૩૯. કોઇ વાહાણમાં જે કઈ માલ હોય તે માલની ચોરી કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે માલનો બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે માલની ચોરી કે ખોટો ઉપયોગ કરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી જે માણસ જાણી જોઇને તે વહાણને જમીન પર અથવા કેનારા પર ચહડવા દે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોત અથવા વ્યથા કરવાની તઇયારી કરીને બગાડ કરવો.

૪૪૦. કોઇ સખસનુ મોત આણવાની અથવા કોઇને વ્યથા કરવાની કે ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાની અથવા મોતની વ્યથાનો કે ગેરવ્યાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન કરવાની, તઇયારી કરીને જે માણસ બીગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આપરાધ પ્રવેશ બાબત.

સાપરાધ પ્રવેશ.

૪૪૧. જે સખસના કબજામા કાઈ મીલકત હોય તે સખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુ:ખ આપવાના ઇરાદાથી અથવા કઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી, તે મીલકત મધે અથવા તે ઊપર જે માણસ પરવેશ કરે, અથવા તે મીલકત મધે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પરવેશ કરયા પછી તેહેવા કોઈ સખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુખ આપવાના ઇરાદાથી અથવા કાંઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ કાયદા વીરૂધ તયાં રહે તે માણસે સાપરાધ પરવેશ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ાયદા વીરૂધ છે અને જે કામ ગુનો છે તે વચ્ચે ભેદ છે એ
દીવાની કયદો અટકવશે અથવા જે કામને સારૂં દીવાની કાયદો શીક્ષા કરશ.
કામ કરવાના ઈરાદાથી જમીન પર પરવેશ કરવાથી સાપરાધ પરવેશ થતો નથી.
ો પરવાનગી વગર સરકારી પડતર જમીન ખેડવી (મદરાશ જયુરીષ વા. ૪ પાનું
૦૫) અથવા જે જમીન ઉપરથી જે શખસને કેઈ દીવાની કોરટના હુકમથી કાઢી મુક્યો
ય ને જમીન ઉપર ફરીથી પરવેશ કરવો. (મુંબાઈ કરાણિનકશોશ વા. ૬ પા૦ ૬) એ
ધા કામો કંઈ વધારે ઈરાદનો પુરાવો મળયા શીવાય કલમ ૪૧૧ મુજબ શીક્ષા લા
નથી હુકમનામું બજાવવામાં જપત કરવાને કોરટના કારકુનની સાથે દેણદારની મોલ
ખતાવવાને વાદીને જવાનો હક છે તેથી આ કલમ પરમાણે ગુનો થતો નથી જયા
ો કરવાના ઈરાદાથી કે ધમકી કે તીરસકાર કરવાના ઈરાદાથી કેઈ મલ બીજાનાં ક
માંથી લેવા જાય તોજ ગુનો થાયછે (મુ.હા. તા૦ ૭ મી ફેબરૂઆરી સન ૧૮૬૧).
પરાધ પરવેશ જમીન ઉપર કરેલો બીગાડ અને રાતરે ઘર ફોડવું એ તરણે ગુનાઓ એ
ભાગછે જેમકે જમીન ઉપર ગયા વગર બીગાડ થઈ શકતો નથ (કલકતા વા. ૮ તા૦ ૧
અકટોબર સન ૧૮૬૭) નીવેડો તા૦૨૧ જુલાઈ સન૧૮૬૭ કેદી બાપુસીંગ વગેરેનાકામમ
એક એકઠા રેહેવાવાળા હીદુના ઘરમા કુટ બનો કેઈ માણુસ પેસે તો તેણે પરવેશનો
નહો કરયો એમ કહેવાય નહીં તેમ કેઈ પારકો સખસ એવા કુટુંબિના રજા અને પર
નગીથી પેસે તો તે પણ ગુનહો નથી ૬ બે. લા. રી. પરૂ૨ ૮૦ આ કલમ પરમા
નો ગુનહો બનના માટે જે શખસનો ખરેખરો કબજો હોય તેને ધમકી દેવાને, તેને
તીરશકાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઈરાદાથી તહોમતદારે તે પરવેશ કરે
હોવો જોઈએ. ઘરન માલેકનો કબજો ખરેખરો ન હોય તો આ ગુનો બનતો નથી
બેં લા. રી. પ્ર ૬૨ આ કલમ પરમણેનો ગુનહો તહોમતદાર કઈ ગુનહો કરવા
રાદે પેઠેલો હોવો જેઈએ. અથવા કોઈ સખસને ધમકી આપવાને, તીરસકાર કરવા
વા દુઃખ આપવાને ઈરાદે પેઠલો હોવો જોઈએ. તેમ સબીત થયા સુધી ગુનહો બ
તીધરપુરૂ ઈ. ૯ બેં. લા. રી પ્ર. ૧૯ ૨ ઈં. લા. રી. (અલાહબાદ)
ની જમીન ઉપર જઈ કબજાવાળા શખસને તીરસકાર કરવાન
મારત બધે તે તેણે આ ગુનહો કરયો ગણાય. કો ઈ. ડા. પ્ર ૩૮૧
ઈમારત બાંધતા જાહેર રસતાની કઈ જમીન દબાયતો તે દબાવનાર ઉપર આ કલ
નું તહોમત લગે નહી. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૧. બેટું ૧૨૮ લઈ ઘરમાં પેસી કેઈ પ
લીસ અમલદારે કોઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમણે પરવેશનું પણ તહોમત
આવે. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૮૬ બેટું ૧૨૮ લઈ ઘરમા પેસી કોઈ પોલીસ અમલદાર
ઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે પરવેશનું પણ તહોમત
ડા. પ્ર. ૩૮૬ કેઈ બાજવાની જગયા કેઈ શખસ ખેડી નાખે અને તે

નો હકદાર ગોહેલો એ ખેડનાર શખસ એક ન હોય તો તેની ઉપર આ કલમ... ણે તુહોમત આવે. ૬ મ. હા. રી. એ. ૨૫.

૪૨. કઈ ઇમારત. તંબુ, અથવા વાહાણુ, જે માણુસને રેહેવાનાં ઠેકાણા... ગ્રહપ્રવેશ. | વપરાતુ હોય તેમાં અથવા કાંઈ ઈમારત, પુજા સથાન અથવા માલ રાખવાના ઠેકાણા દાખલ વપર તી હોય તેમા પેસ.ને અથવા તે મધે રહીને જે માણુસ સપરાધ પરવેશ કરે, તેને ગરહ 'પરવેશ કરવો" એમ સમજવું.

ખુલાસો.—પેશવામાં તે સાપરાધ પરવેશ કરનારના શરીરના કંઈ પણ ભાગનો પરવેશ થયો, તો ગરહ પરવેશ થવામા તેટલો પરવગ બશ છે.

ટીકા.

કેદની મુદત પુરી થતા તેની પાસેથી સારી ચાલના જામીન લેવા હાજર કરવો એવો જીલ્લા માજીસતરેટે હુકમ કરયો છે તેમ કરવા અધીકાર નથી કેદમાંથી કેદી છુટે તે વખતે તેનો જામીન લેવાનો જરૂરજ હોય તો કલમ ૨૯૬ મુજબ પરથમની જરૂરી તજવીજ કરવી જોઈએ (મુંબઈ વા. ૩ પનું ૩૮ તા૦ ૨૭ મો જાનેવારી સન ૧૮૩૭.) જ્યા મકાનોમાં ખરીદ્દારો બેસતા હતા પણ ગુનો કરતી વખતે અને પેહેલાં પેહેલા તે ખલી હતા તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવીયું હતું કે તેએ માણુસના રેહેવાના ઠેકાણા તરીકે બરોબર હોતે ગણાતાં હતા (રાણી વીરૂધ અપોથી ચીફજસ્ટીસ સ્કોટલંડ તા૦ ૪ થી મદ્રાસ રીપોર્ટ સન ૧૮૬૨.) એક ઝાવલીનું દાણા ભરવાનું ખરદાન ઉપરથી બે બાજુ અને પછવાડેના વાડામા મુકેલું હતું તે આ કલમના અરથ મુજબ મીલકત રાખવાનું ઠેકાણું નથી એમ ઠરાવીયું હતું એટલા માટે તે ઘર ફોડવાનો ગુનો થઈ શકે નહી પણ ખરેખર એ ગુનો માલ ભરેલું બંધ કરેલું ખારદાન બદદાનતથી ઉઘાડવાનો ગુનો આ કલમ મુજબ થયો (કલમ ૪૫૭ ઉપર મદ્રાસ હાઈકોરટના ફેસલા સન ૧૮૬૭) કેઈ શખસ છીનાળું કરવાને ઇરાદે કોઈના ઘરમા પેસે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગરહ પરવેશ કરયો એમ કહેવાય, જો કોઇ કુવારી ઓરત સ.દ. આડો વહેવાર ચલાવવા તેનો ઇરાદો હોય તો. ૮ મ. હા. રી. એ. ૨૫.

૪૪૩. કોઈ માણુસ ઘર પરવેશ કરે. અને આગળથી તેણે તદબીર કરી હે ગુપત ઘરપરવેશ. | કે જે ઇમારત. તંબુ, અથવા વહાણુ તે પરવેશનું સ્થાન હોય તે મધ્યે તે પરવેશકરનારને જતો બંધ કરવાને અથવા તે મધ્યેથી તે બહાર કહાડી મુકવાનો જેનો હક હોય એવા કોઈ શખસથી તે ગરહપરવેશ છાનો રેહે તો તે માણુસે "ગુપત ઘરપરવેશ" કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જે શખસ કલમ ૪૪૩ અને ૪૪૫ મા બીયાન કરેલા ગુનાઓમાંનો ફટકા શીક્ષા લાયક ગુનેહો કરે (સન ૧૮૬૮ ના આકટ ૬ કલમ ૨) તેને એકલી ફટકાની શીક્ષા થઈ શકે અને બીજી વાર તેવાને તેના ગુનાહને સારૂ ફટકાની ને ઠરાવેલી શીક્

અને થઈ શકે પણ કલમ ૪ મુજબ ફટકાને લાયક કરેલો ગુનો ફરીથી કરેલાં
. ૪૪૩—૪૪૬ તોડવાને સારૂં ઠરાવેલી શીક્ષા અને ફટકાની શીક્ષા પને થઈ શકશે (
૧૮૬૪ આકટ ૬ કલમ ૪)

૪૪૪ સુરયનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરીયનો ઉદય થતાં પેહેલાં જે માણુસ ગુ-
રાતે ગુપત ગરહપરવેશ. | પત ગરહપરવેશ કરે "તેણે રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરયો"
એમ સમજવું.

૪૪૫. કોઈ સખસ ગરહપરવેશ કરે, તે અગર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ
ઘર ફોડવું. ભાગ મધ્યે પોતાનો પરવેશ નીચે બયાન કરેલા છ પરકારોમ
કોઈ પણ પરકારે; અથવા તયંહા કાંઇ ગુનોહ કરવાના કારણસર તે ઘર મધે અ
તેના કોઈ પણ ભાગ મધે ગયા પછી. અથવા તે મધે કાઇ ગુનોહ કરી રહયા પછી,
અર તે શખસે તે ઘર મધેથી અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધેથી તે છ પરકારોમ
કોઇ પણ પરકારે બાહાર નીકળે, તો તે શખસે "ઘર ફોડવાનો ગુનોહ" કરયો એમ
મજવું પરકારોની વીગતઃ—

પેહેલો—તે ગરહ પરવેશ કરવા સારૂ પોતેજ જે રસતો કરયો હોય અથવા તે
હપરવેશ મધે મદદગારી કરનારા કોઇ માણુસે જે રસતો કરયો હોય એવે કોઇ રસતે
ઇને અગર તે માહે પેશે અગર બાહાર નીકળેતો.

બીજો—પોતે અથવા તે ગુનામાં મદદગારી કરનાર કોઈ માણુસ એ શીવાય
ના કોઈ સખસને માણુસને પેસવા માટે કરયો નહી હોય એવે કોઇ રસતે થઈને અ
તે માહે પેશે અગર બાહાર નીકળે અથવા કોઈ ભીંત અથવા ઇમારતપર સીડીથી અ
વા બીજી રીતે ચડી જઈને જે રસતો હાથ લાગે એવે કોઇ રસતે થઈને અગર તે મ
પેશે અથવા બાહાર નીકળે તો.

તરીજો—ગરહ પરવેશ કરવા માટે તે ઘર મધે રેહેનારા માણુશે જે સાધન વડે
કોઈ રસતો ઉઘાડવાનો ઇરાદો રાખીઓ નહી હોય એવા કાંઇ સધન વડે પોતે અથવા
ગરહપરવેશમાં મદદગારી કરનારા કોઈ શખશે જે રસતો ઉઘાડયો હોય એવે કોઈ રસતે
થઇને અગર તે માહે પેસે અથવા બાહાર નીકળે તો.

ચોથો—તે ગરહ પરવેશ કરવા માટે અથવા કાંઈ ગરહપરવેશ કરયા પછી તે ઘરમાં
થી બાહાર નીકળવા માટે અગર તે કાંઈ કળ ઉઘાડીને માહી જાય અથવા બાહાર
નીકળે. તો,

પાંચમો—સાપરાધ બળ વાપરીને અથવા હુમલો કરીને અથવા કોઇ સખસને
લાનો ડર દેખાડીને અગર તે માહે જાય અથવા બાહાર નીકળે તો.

છઠો—જે રસતેથી કોઈ એ પરમાણે આવે જાય નહી એટલા માટે તે બંધ કરે
છે એમ તે જાણતો હોય તથા જે રસતાને પોતેજ અથવા તે ગરહપરવેસમા મદદગારી
કરનાર કોઈ શખશે ઉઘાડેલો છે એમ તે જાણતો હોય એવે કોઇ રસતે થઇને અગર
માહે જાય અથવા બાહાર નીકળેતો,

ખુલાશો. કોઇ ઉપગરહ અથવા ઈમારત કોઇ ઘરની સાથેજ ઉપભોગમાં આવ તી હોય અને તે ઉપગરહ તથા ઘર એઓની વચ્ચે બીજે કયા ત જતા એકમાંથી બી જામાં જવાનો રસતો હોય તો તે ઉપગરહને તે ઘરનો આ કલમના અરથ પરમાણેના ભાગ સમજવો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ નાં ઘરની ભીંતમાં એક ખાતર પાડીને તે બાંકા મધે પોતનો હાથ ઘાલીને અગર અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(બ) અગર કોઈ વહાણના બે તુતકાની વચ્ચેની એક બારીમ થી ઘુસીને અ ગરહપ રવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવનો ગુનોહ સમજવો.

(ક) અગર એક બારીમાંથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘ ર ફેડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ડ) અગર કોઇ દરવાજો બંધ કરેલો હોય તે ઊઘાડીને જ ના ઘરના દરવાજામાં થી જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનો સમજવો.

(ઇ) એક દરવાજા મધે કાણું છે તે કાણા મધે એક તાર ઘાલીને તે દરવાજાની આગલી ઊઘાડી નાખીને અગર તે દરવાજામાંથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફેડવાનો ગુનો સમજવો.

(ફ) જ થી પોતાના ઘરના દરવાજાની કુંચી ખોવાઈ ગઇછે તે અગર અને જડે અને તે કુંચી વડે દરવાજો ઉઘાડીને જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફેડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ગ) જ પોતાના દરવાજામાં ઊભો છે તેને નીચે પાડી નાખીને જબર દસ્તી અ ર સનો કરે અને ઘરમા પેશીને ગરપરવેશ કરે તો તે ઘર ફેડવાનો ગુનેહ સમજવો.

(હ) જ ય નો દરવાન છે તે ય ના દરવાજામાં ઊભોછે તેને મારવાનો ડર દેખા ડીને સ નો થતો અટકાવીને અગર અ તે ઘરમાં પેસીને ઘરહપરવેશ કરે તો તે ગર ફો ડવાનો ગુનોહ સમજવો.

ટીકા.

ઘરની અંદર ગરપરવેશ થવો જરૂરછે છાપરા ઉપર પરવેશ થવો બસ નથી (મ. હા રૂલીંગ તા૦ ૧૭ માર્ચ સને ૧૮૬૬) ઝાડ કાપીને અંદર પોંચવું એ આ કલમ પ્ર માણેનો પરવેશ છે કો૦ ઈ૦ ડા. પાને ૩૪૫ આ કલમમાં જે સરનો બતાવીછે તેથી સર તે થી નહી પણ વગર કપટે તે પરવેશ કરેલો હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ ન થી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૪૬૬

૪૫૬ જે માણસ સુરજનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરજનો ઉદય થવાં પહેલાં રાતે ઘર ફોડવું । ઘર ફેડવાનો ગુનોહ કરે તેજ રાતે ઘર ફેડવાનો ગુનોહ ક રેલો એમ સમજવું.

ટીકા.

૨ તની વખતે ઘર ફેડવું ને તે ગધેથી ચેરી કરવી એ એકજ ગુનોછે માટે જુ. દી જુદી શીક્ષા કરવી નહી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૪—૧૭ નવેંબર સને ૧૮૬૩ નં. ૧૪૦૪ વા૦ ૧ પાને ૮૭

૪૪૭ જે માણુસ સાપરાધ પરવેશ કરે તેને તરણ મહીનાને મુદત શુધીની બેમાંના સાપરાધ પરવેશની સીક્શા | ગમે તે પરકરનો કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ શુધીના દંડ ની અથવા એ બનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

એક કલેકટરે કેઈ ગામડાની ઉજડ જમીન નહી ખેડવાને એક શખસને હુકમ કરયો હતો તે નહી માનતા તે જમીન ઊપર તે ગયો તેથી તેને આ કલમ પરમાણે સજા થઇ તે હાઇકોરટે મંજુર રાખીછે ક્રા૦ પ્રો૦ ડા૦ પાને ૩૩૬ જાહેર નદીનો એક ભાગ કોઈ એ માંછલા પકડવા સારૂ ઘણા દીવસથી રાખીઓ હોય તેના હકમા ભંગ કરવો એ આ કલમ પરમાણે પરવેશનો ગુનો નથી ૨ ઈ૦ લા૦ રી૦ (કલકતા) પાને ૩૫૫.

૪૪૮ જે માણુસ ગરપરવેશ કરે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પ ગરપરવેશની સીક્શા | રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

લેણુદાર દેણુદારની ખુશી કીંવા પરવાનગી વગર તેની મીલકત જપત કરવા તેના ઘરમા પેસે તે કંઇ ગુનો નથી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦) મી ફેબરવારી સને ૧૮૬૭). ઘર ફોડવું અને ઘરની અંદરની ચેરી એ બને એકજ ગુનો ગણવો જોઇએ (હાઇકોરટનો ફેસલો તા૦ ૮ મી જાનેવરી સન ૧૮૬૪ વા. ૧ ભા ૧ પા. ૧૩૨).

૪૪૯. મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કેઈ ગુનોહ કરવા સરૂ ગરહપરવેશ.

૪૫૦. જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પરકરની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

જીવત સુધી સમુદ્રપાર ની શીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

૪૫૧. કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સરૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પરકરની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર જે ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો

કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

ઈરાદો કરયો હોય, તો તે કેદની મુદત સાત વરસ સુધીની થઇ શકે.

૪૫૨. કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઈ શખસની ઊપર હુમલો કરવાની

કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની તઇયારી કરયા પછી ગરહપરવેશ કરવો.

અથવા કેઇ શખસને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઇ શખસને વ્યથા, હુમલા અથવા ગેરવાજબી રીતે અટકાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બેખું વારંટ શઇ કોઇ સખસને તેના ઘરમથી પકડવામાં આવે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમણેનું તહોમત આવે. ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૩૩.

૪૫૩. જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ કરે અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારના કેદના શાક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવુ તેની શીક્ષા.

૪૫૪. કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સરૂ જે માણુસ ગુ

કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સરૂ ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવુ.

નો કરે, તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય તો, તે કેદની મુદત દશ વરસ સુધીની થઇ શકે.

ટીકા.

ચોરી સાથે ગરહ પવેશના તહોમતમા માજીસતરેટના અધીકાર બાહાર જઇ ગુનાહની, જુદી જુદી તજવીજ કરવી જરૂરની નથી. જે મોટી સજા હોય તેમાં નાની સજા સમાઈ જાય છે ૨ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.)

૪૫૫ કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઇ શખસની ઊપર હુમલો કરવાની

કોઈ શખસને વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવું.

અથવા કોઇ શખસને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કેઈ શખસને વ્યથા હુમલા, અથવા ગેરવાજબી અટકાવવાનો ભય ઊતપન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફેડવાનો ગુનો કરે, તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૫૬. જે માણુસ રાતે ગુપત પરવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે

રાતરે ગુપત ગરહપરવેસ કરવો અથવા ઘર ફોડવું તેની શક્ષા.

માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

હાય એવા ગુનાહ કરવા સારૂ રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવા અથવા ઘર ફોડવું.

તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દં પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનો કરવાનો ઇ કરયો હોય તો તે કેદની મુદત ચઉદ વરસ સુધીની થઇ શકે.

૪૫૮. કોઈ સખશને વ્યથા કરવાની અથવા કોઈ સખસની ઉપર

કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની તઇયારી કરીને રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

અથવા કોઇ સખસને ગેરવયાજબી રીતે વા કોઇ સખસને વ્યથા, હુમલો અથવા કાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણસ તે ગુપત ગરહ પરવેશ કરે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુ કરે તે માણસને ચઉદ વરસની, મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શી કરવામા આવશે, અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ તથા કલમ ૫૧૧ પરમાણે ચોરી કરવાના ઈરાદા સાથે ઘર ફોડવા કોશીશ તથા કેદ તથા ફટકા ઠરાવેલા તે ફટકાની શીક્ષા કરવામા નહી હોવાથી ૨૬ બાકીની શીક્ષા કાયમ રાખી (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૧ મી નવૃંબર સન ૧૮૬૬ તા૦ ૨૪ જુલાઇ ૧૮૬૭.) કોઈ ચોર રાત્રીએ ગુપત ગરહપરવેશ કરતાં ધરધણીને પુરવક મહાવ્યથા કરવાની કોશીશ કરે તો તેને આ કલમ ૪૫૭–૩૨૪ પરમાણે થાય નહી. કલમ ૪૬૦ પરમાણે સજા થાય ર. ની. રી. પ્ર. ૫૨.

૪૫૯ કોઈ માણસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતે હોય

ગુપતગરહ પરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતા કોઈનેમહા વ્યથા કરવી.

વામા જો તે કોઇ શખસને મહાવ્યથા કરે અથવા કોઈ ખસનુ મોત આણવાની કે કોઇને મહાવ્યથા કરવાની કો સ કરે તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદપારની અથવા વરસની મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને જી તે દંડને પાણ લાયક થશે.

૪૬૦ અગર રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરતી વખતે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો

ઘણા સખશો ઘરફોડવા વગેરેમા સામીલ હોય અને તેઓ માનો કોઈ એક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો તે સઘળા સખસોને તેની શીક્ષા થઈ.

નોહ કરતી વખતે તે ગુનાહનો તકશીરવાર કોઇ સખસ પુરવક કોઇનુ મોત આણે અથવા કોઇને મહાવ્યથા કરે થવા મોત આણવાની કે મહાવ્યથા કરવાની કોસીસ કરે જે જે સખસ રાતે તે ગુપત ગરહપરવેશ કરવામાં અથવા તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરવામાં જોડે સામેલ હોય તે હરએક સખસને જીવતાં

સખ્ત કેદની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ જવાબદારી ઘર ફોડવામાં અથવા ગરહપરવેશ કરવામાં સામેલ હોય તેટલા બધા સખ્શો ઊપર ઠરખી રહેછે પછી ખૂન અથવા મહાવધા કરવાનો તેમનો સાધારણ હેતુ ન હોય અથવા એમ થશે એમ સંભવછે એમ પણ તેમના ધારવામાં ન આવ્યું હોય (બં. હા રી. વા. ૧૧ પાને ૩૫૫).

કાંઈ બંધ કરેલાં નીધાનમાં કાંઈ મીલકત હોય અથવા કાંઈ મીલકત છે એમ ધારેલુ હોય હોયતે નીધાનને બદદાનતથી ફોડીને ઉઘાડવુ.

૪૬૧ જે નીધાન મધે કાંઈ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાંઈ મીલકત રહેલીછે એમ પોતે માનતો હોય એવાં કાંઈ બંધ કરેલા નીધાનને જે માણસ બદદાનતથી અથવા બગાડ કરવાના ઇરાદાથી ફોડીને ઉઘાડે અથવા તેના બંધ છોડે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

તેજ ગુનો, નીધાન જયાં કે તે, જેને શોંપીયુ હોય તે માણસ કરે તયારેતેની શીક્ષા.

૪૬૨ જે નીધાન મધે કંઈ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાંઈ મીલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય એવુ બંધ કરેલુ કાંઈ નીધાન કોઈ માણસને શોંપીયુ હોય અને તે માણસને તે ઉઘાડવાનો અખતીઆર નહી છતા અગર તે માણસ બદદાનતથી અથવા બીગાડ કરવાના ઇરાદાથી તે નીધાનને ફોડીને ઉઘાડે. અથવા તેના બંધ છોડે તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

બાબ ૧૮ મો.

ખ સબંધી તથા વેપારની અથવા મીલકતની નીશાનીઓ સંબંધી ગુનાઓ બાબત

બોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો.

કોઈ માણસ કાંઈ લેખ અથવા લેખનો કાંઈ ભાગ બોટો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવા કોઈ સખશને કાંઈ હાંની કે નુકશાન કરવુ અથવા કંઈ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી અથવા કોઈ સખસ પાશે કાંઈ મીલકત છોડાવવી અથવા તેની પાશે કાંઈ સાફ કે અરથાત સમજાય એવો કરાર કરાવવો અથવા એવા ઈરાદાથી કે દગો કરવો અથવા દગા કરવામાં આવે તો તે માણસે બોટો લેખ બનાવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

ટીકા.

બ ના ભાડુતો પાસેથી ભાડુ વસુલ કરવામાં મામલતદારની સંકશેપ મદદ લેવા કે એ આપેલી અરજીઓ ઊપર અ એ બ ના નામની સહી કરી એ બોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો નથી. એમ ઠરાવ કરયો. (મુ. હા. રી. વા. ૧૧ પાનુ ૩)

૪૬૪ જે માણસ નીચે લખીયા પરમાણે કે તેને ખોટો લેખ બના

લેખ ખોટો બનાવવો એ હે શું? } સમજવું.

પહેલુ—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી કંઈ લેખ અથવ ભાગ બનાવે તે ઊપર સહી કરે મહોર કરે અથવા તે લખી આપે અથવા લખી આપીઓછે એવુ બતાવવાની કંઈ નીશાની કરે એવા ઈરાદાથી કે જે વા જેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બનીઓ નથી અથ હી કે મહોર થઈ નથી અથવા તે લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ હોય તે સખશે અથવા તેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ અથવા તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓછે આવો ન કરવો અથવા જે વખતે તે બનીયો નથી તે પર સહી કે મહોર થઇ નથી અથવા લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ જાણતો હોય તે એવે વખતે તે બનોંઓ તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓ છે એવો વીસવાસ ઉતપ કરવો અથવા.

બીજુ—જે માણસ કાંઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઈ શખશે કરયા અથવા લખી આપયા પછી ચેરાને અથવા બીજી રીતે કાંઈ જરૂરના ભાગમા તે લેખને કાયદેશર અખ તીઆર સીવાય બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ફેરવે પછે તે ફેરવતી વખતે તે બી. સખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તોપણ.

તરીજુ.—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી, કોઈ શખસ પાશે કઈ ખ ઊપર સહી કે મહોર કરાવે અથવા કાંઈ લેખ તે સખસ લખી આપે એમ કરે. અથવા તેની પાસે કાંઈ લેખને ફેરવાવે એવુ જાણ્યા છતા કે તે લેખમા સુ લખીયુ છે, અથવા હું શો ફેરફાર કરૂ છું. એ વાત તે શખશ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જાણવાને સકિતમાન નથી, અથવા તેને ફરેબ દીધો છે તે સબબથી તે વાત તે શખસ જાણતો નથી.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ ની પાશે જ નો લખેલો બ ની ઉપરનો ૧૦૦૦૦ રૂપીયાનો એક ભલામ નો કાગળ છે હવે બ ને દગો દેવા સરૂ અગર અ તે ૧૦૦૦૦ પર એક મીડુ વધારીને રકમને ૧૦૦૦૦૦ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે કાગળ જ એ તેટલી રકમનો લખીઓ છે એમ બ માને તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) કઇ-સથવર મીલકત જ એ અ ને લખી આપી હોય એવી મતલબના એક પર જના અખતીઆર સીવાય અ જની મેહોર કરે એવા ઈરાદાથી કે તે મી લકત બ ને વેચીને તેની કીમતના રૂપીઆ બ પાશેથી લેપ તો અ એ ખોટો લેખ બ નાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) એક ચેક પર ખ ની સહી છે અને તે ચેક જે લઈ આવે [illegible] મળે એવી તરેહનો છે પણ તે મધે કઇ રકમ ભરેલી નથી તે ચેક [illegible] ઉથી તે મધે દશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો અ એ ખોટો લેખ [illegible] નો કર્યો એમ શમજવું.

(ડ) અ પોતાના માણસ ખને એક શરાફ ઉપર એક લખીને તે પર સહી કરીને આપે પણ તેમા આપવાની કઇ રકમ લખે નહી અને ખ ને એવો અખતાઆર આપે કે ફલાણા ફલાણા લોકોના રૂપીઆ આપવા છે માટે દશ હજાર રૂપીઆ સુધીની રકમ તું એ ચેકમાં ભરજે પછી ખ દગલબાજીથી તે ચેકમા વીશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો ખ એ ખોટો લેખ બનવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) ખ ના અખતીઆર શીવાય અ ખ ના નામથી પોતાની ઉપર એક હુંડી લખે એવા ઇરાદાથી કે તે હુંડીને ખરી હુંડી દાખલ કોઇ શરાફને તયાં વટાવવી તથા તે હુંડી પાકેથી તે શરાફ પાશેથી તે લઇને તેનાં નાણાં અપાવવા તો એ ઠેકાણે ખ ની જામીનછે એવો પોતાના મનમા વીચાર ઉતપન થઈને તે સરાફ તે હુંડીના નાણાં આપે એ રીતે તેને છેતરવા સારૂ અ એ તે હુંડી લખી માટે અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવુ.

(ફ) જ ના વીલમા આ શબદો લખેલ છે હું ફરમવુ છુ કે મારી સઘળી બાકી રહેલી મીલકત અ ખ અને ક એએની વચે શરખે હીસે વેહેચાય અ ખ ના નામથી વીલ મધેથી ખ નુ નામ છીલી નાખે એવા ઇરાદાથી કે તેથી એમ માનવામા આવે કે શઘળી મીલકત અ ને તથા ક માટે જ લખી ગયે છે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ગ) "જ ને અથવા તે ફરમવે તેને આપજો" એ પરમાણે એક સરકારી પરામેસરી નોટની પાછળ શેરો કરીને તે સેરાપર સહી કરીને તેના નાણા જ ને અથવા જ ફરમાવે તેને મળે એવુ અ કરે પછી "જને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ શબદો ખ બદદાનતથી છીલી નાખે અને એ પરમણે તે ખસ શેરાનો ખાલો સેરો કરે તો ખ એ ખોટો લેખ બનવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ એક સથાવર મીલકત જ ને વેચીને તેનુ ખત કરી આપે પછી જ ને દગો દઈને તેના પાશેથી તે મીલકત જાય એવુ કરવા સારૂ તેજ મીલકતનુ અ એક ખત ખ ને લખી આપે અને તે ખત ઉપર જ ને કરી આપેલા ખતની તારીખથી છ મહીના ની પહેલાની તારીખ લખે એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકતનુ ખત જ ને કરી આપીયા પહેલાં તેણે તે મીલકતનુ ખત ખ ને કરી આપયુછે એમ માનવામાં આવે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) જ. બોલેલો બોલીને પોતાનુ વીલ અ પાશે લખાવે તેમા વરીઆત આપ[illegible] ને જેનુ નામ લખવાનુ જ એ કહયુ હોય તેનુ નામ નહી લખતા અ એ ઇરાદાથી [illegible]

નામ લખે અને તમારા કહેવા મુજબ આ વીલ લખીયુંછે એ ન સમજાવીને તે વીલપર જ ની પાસે શહી કરાવે તો અ એ ખોટો લેખ બના... ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

(જ) અ એક કાગળ લખીને બ ના અખતીઆર શીવાય તે પર બ ની સહી કરે અને તેમાં એમ લખે કે અ સારી આબરૂનો માણસછે અને નસીબની કમનશીબિથી માઠી હાલતમાં આવી પડેલોછે અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે ... બતાવીને જ પાસે તથા બીજા શખસો પાસે ભીખ મેળવવી તો એ ઠેકાણે ... નાની મીલકત છોડાવાને લલચાવાને સારૂ અ એ લેખ ખોટો બનાવ્યો માટે ... ટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઢ) બ ના અખતીઆર શીવાય અ એક કાગળ લખીને તે પર બ ના નામની સહી કરે અને તે કાગળ મધે એમ લખે કે અ ની આબરૂ શારીછે અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવીને જ ના હાથ તળે કંઇ નોકરી મેળવવી તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવુ કેમકે તે બનાવટના શરટીફીકેટથી જ ને છેતરીને જ ની પાસે નોકરી બાબતનો કાંઈ શારૂ કે અરથાંત શમજાય તેવો કરાર કરવાનોં અ નો ઇરાદો છે.

ખુલાશો ૧ લો—કોઈ માણસ પોતાના નામની સહી કરે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો થઇ શકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) એક હુંડીપર અ પોતાના નામની સહી કરે. એવા ઇરાદાથી કે તેજ નામના એક બીજા સખસે તે હુંડી લખીછે એમ માનવામા આવે, તો અ ... બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવું

(બ) એક કાગળના કડકા પર ''સરકારી'' એટલો શબ્દ લખી ... ક ના નામની સહી કરે એટલા સારૂ કે પછી તે કાગળ પર ક ની ... અ લખે, અને તે હુંડી જાણે ક એ સીકારી હોય એ રીતે બજારમા ... એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું અને અગર તે ... અ ના ઇરાદા મુજબ બ તે કાગળપર હુંડી લખે, તો બ એ પણ ખોટો ... નો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ ના નામનોજ કોઈ બીજો સખશ ફરમાવે તે ધણીને ... એવી એક હુંડી અ ને જડે, અને તેની પાછળ અ પોતાનાજ નામનો ... વા ઇરાદાથી કે જે સખસ ફરમાવે તે ધણીને; નાણાં આપવાની એ હુંડી ... ખસે એ સેરો કરયો છે એમ માનવામાં આવે, તો એ ઠેકાણે અ ... બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ખ) ની ઊપર એક હુકમનામું થએલું બજે, તેમાં એક રથરૂ...

મ, તે અ ખરીદ કરે, હવે તે મીલકત જપત થયા પછી બ ક ની સપે મળી જઈને કઈ જુજ ભાડે આપે તે મીલકતની લાંબી મુદતનું એક ભાડા નામુ ક ને લખી આપે, અને તે ભાડાનામામા તે જપતીની તારીખથી છ મહીના આગળની તારીખ ભરે. એવા ઇરાદાથી કે અ ને દગો કરવો તથા જપતી થતાં પહેલા તે ભાડાનામું લખી આપુ છે એમ માનવામાં આવે તો અગર બ એ તે ભાડાનામા પર પેતાના નામની સહી કરી છે તો પણ તેણે આગળની તારીખ લખી તેથી તેણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

[ઇ] દેવાળુ કહાડવાનો આગળથી વીચાર કરીને અ વેપારી પોતાના ફાયદાને સારૂ તથા પોતાના માગન રાખીને દગો દેવાના ઇરાદાથી કાંઈ મીલકત બ ની પાસે રાખે અને તે કામ બાહારથી બ્યાજબી જણાય એટલા સરૂ તે બ ને એક ચીઠી લખી આપે કે "તમારી પસે અવેજ લીધા છે તે બ બતની મારે તમને આટલી રકમ દેવી" અને તે ચીઠીપર આગળની તારીખ નખે એવા ઇરાદાથી કે અ દેવાળુ કહાડવાની તઈયારીમાં હતો તીવાર પેહેલાં એ ચીઠી તેણે લખી છે એમ માનવામા આવે, તો અ એ ઉપર લખેલા લક્ષણના પેહેલા પરકાર પરમાણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો કોઈ માણસ કોઈ ખોટા સખસના નમથી કાંઇ ખેટો લેખ કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે લેખ કઈ ખરા સખસે કરેલો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા કોઈ મુવેલા સખસના નમથી કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે સખસે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કરયો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનાહ થઇ શકે છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક ખોટા સખસની ઉપર એક હુંડી લખે, અને તે ચલાવવાના ઇરાદાથી તે ખોટા સખશને નામે તે હુંડી દગલબાજીથી સીકારે તો અ એ ખેટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જો લેખ ખરે ખર ખેટો હોય અને તહોમતવાળા સખસે કલમ ૪૬૩ માં કહેલા કામોમનું કોઈ પણ કામ સારવાના ઇરાદાથી બદદાનતથી અથવા દગાબાજીથી તે બનાવેલો હોય તો ગુનોહ પુરો થયો. પછી ગમેતો તેનો કાંઇ ઉપીયોગ કરયો ન હોય, અથવા ઉપયોગ કરવા કોશેસ કરી ન હોયતો પણ (પ્રોસીડીંગ મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૭ મી એપરીલ સને ૧૮૬૬) અને જો કે એ લખત તેમા બનાવેલો બાબતનો કાયદા પરમાણે પુરાવ નથી તો પણ એ બનવનાર શખસે એ એવી બાબતને પુરાવા તરીકે વાપરવાનું હોય અથવા તેમનો ઈરાદો હોયતો કલમ ૨૯ મી પરમાણે તે લેખ થસે (બંગાળા લો રીપોરટસ ફુલ બેંચ રૂલીંગ એપેલેટ કરમીનલ જયુરીશડક્ષન વા૦ ૨ પાનુ ૧૨)

કોઈ મુએલા સખશનું પેનસન મળવાના કારણસર કોઈએ ફલાણો શખસ છે એવી મતલબથી ખોટી હકીકત વાળો કંઈ નોંધ કરી હોય તે સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા ઠગવાના ઈરાદાનો પુરાવો થઈ શકે પણ તે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો થતો નથી. (ચીફ જડજ સ્કોટલેંડ અને જડજ કાલેટ. તારીખ ૨૧ ફેબરવારી સને ૧૮૭૭) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સાબીત થવા માટે જેના નામનું ખોટું દસતાવેજ બનાવ્યું હોય તે એ દસતવેજની વાત ન જાણે એવું કંઈ કપટ તહોમતદારે કરયું એ સાબીત થવું જોઈએ ૯. વી. રી. પર. ૨૦

૪૬૫ જે માણસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની ખોટો લેખ બનાવવાની શીક્ષા. } એમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે માણસ ૪૬૩—૬૬—૬૭—૬૮ અથવા ૪૬૯ની કલમમાં બયાન કરેલો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનહો કરે તેને પીનલકોડની શીક્ષા ઉપરાંત ફટકાની શીક્ષા થઈ શકે (અને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ કલમ ૪.) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સપુરણ થવા માટે દસતવેજ ખોટું બનાવવું એ જ પુરતું છે કોઈ ખરેખરા હયાત પુરૂષના નામનું તે ખરેખર સહીથી કરેલું હોવું જોઈએ એવું કંઈ જરૂરનું નથી એ દસતાવેજ કોઈ બનાવનારની મતલબ પુરવામાં લે એવું નહોય પણ જેણે એ તે દસતવેજ બનાવ્યું હોય તેણે તે પુરાવામાં રજુ કરવા ઈરાદો રાખ્યા હોય તો તે આ ગુનહો બનવાને પુરતું છે ૫ બા. હા. રી પરસ. ૧૨ ૧૦ વી. રી, પરસ. ૬૧ કોઈ એક હુકમત માલણની મંજુરી વગર એક વકલાતનામું લખી સમજના નામની સહી કરી કોઈ વકીલને આપે. એને વકીલને માં એવું સમજી દે કે હુકમતમના નાણાં પુરેપુરા પેચી રહ્યા છે, તે એ સહી કરનાર શખસે ખોટો લેખ બનાવ્યો કહેવાય ૬ વી. રી. પરસ. ૭૮ એક શખસ મુખતીઆર... એક કામ કરવાનું કબુલ કરે, અને તેમ કરવામાં પોતાની મજુરી તરીકે તેની નોકરી ની મુખતીઆરનામા નીચે કરી આપે. પાછળથી એ મુખતીઆરનામું ખોટું લખેલું માલમ પડે તો તે મુખતીઆર ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરેછે એવું ગણાય નહી. ૧ વી. રી. ૫ ૭૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સાબીત થવા માટે જે સખસના નામનું ખોટું દસતવેજ બનાવ્યું હોય તે સખસ તે દસતવેજને મંજુર ન જાણે એવી રીતે તહોમતદારે ઠગાઈનું કૃત્ય કરયું હોય એવું સાબીત થવું જોઈએ ૯. વી. રી. પરસ ૨૦. એક સખસે પોતાની ખતાવઈ જે બુક રાખતો હતો તેમાં કેટલીક રકમ ... તે રકમમાં એવું લખાણ કરયું કે જે ઉપરથી એવું જણાય કે કોઈ ... પુરાં નાણાં પામેલા હોય પણ ખરેખરી રીતે તે પામેલા નહોતાં ... માં આવ્યું કે તેણે ખોટું દસતવેજ બનાવ્યું ઇ. ડા. પરસ. ૩૫૫ કોઈ ... તાની જરૂરની ચુકવણી સારૂ કોઈ એક ઈસમો રીપોર્ટ કરે તો આ કાયદા...

વાપ્યાં પરમાણે ખેટો દસ્તાવેજ બનાવવાનો ગુનહો થતો નથી. એ
સલામુતી માટે એક દસતાવેજ બે ભાગે કરવામાં આવ્યું હોય તેમ
ઠેરશે તો તેને સખ્ત સજા થવી જોઇએ ૧૭ વી. રી. પ્ર. ૫૮

૪૫૬ કોઈ ઈનસાફી કોરટનું દફતર અથવા તે કોરટ મધે ચાલેલા કામનો કાગ

કોઇ ઈનસાફની કોરટનું દફતર અથવા જનમ વગેરે બાબતનો સરકારી રજીસટર ફેરફેર બનાવવો.

ળ હોય એવી મતલબનો કોઇ લેખ અથવા બાપ્તીઝમ, લગન કે ગાડવા બાબતનો કાઇ રજીસટર અથવા કોઇ સરકારી નોકર પોતાંના સરકારી હોદાના જોરથી રખાતો હોય એવો કઈ રજીસટર અથવા કોઈ સરકારી નોકરે પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કરેલા હોય એવી મતલબનો કાઇ દાખલો કે લેખ અથવા કઈ ફરીઆદી કે જવાબ કરવાનો અથવા તેમા કઈ પણ કામ ચલાવવાનો અથવા કબુલાતથી હુકમનામુ થવા દેવનો જેમાં અખતીઅર આપ્યો હોય એવો લેખ અથવા વકીલાતનામુ અથવા મુખતીઆરનામુ જે માણસ ખોટુ બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પર કારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૫૭ જે લેખ કાંઇ કીમતી દસ્તાવેજની મતલબનો અથવા કાઇ વીલની મતલ

કઇ કીમતી દસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવવુ

બનો અથવા દતક લેવાના અખતીઆર નામાની મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કોઈ સખશને કાઇ કીમતી દસ્તાવેજ કરવાનો અથવા બીજાના નામનો કરી આપવાનો અથવા તેના મુદલ રૂપીઆ વાજ કે નફાની વેચાણ લેવાનો અખતીઆર આપવાની મતલબનો હોય અથવા કાઇ નાણું જંગમ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ લેવાનો કે આપવાનો અખતીઆર આપવાના મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કાઇ ફારગતી અથવા નાણા ભરવાની પોહોચની મતલબનો અથવા કાઇ ફારગતી કે કઇ જંગમ મીલકત અથવા કઇ કીમતી દસ્તાવેજ આપયાની પોહોચની મતલબનો હોય એવો કઈ લેખ જે માણસ ખોટો બનવે તેને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવમા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કાંઈ લેખની બનાવટ જે તેના મોહો ઉપરથીજ માતર એક નકલ દેખાતી હોય અને જેને ખરેખરી નકલ હોય તો પણ કાંઇ પઈશા આપવાનો અખતીઆર ન આપતી હોય અથવા આ કલમમા લખેલું કાંઇ કામ કરવા અખતીઆર આપતી ન હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનહોછે (મુબઇ કરાઉન કેઈસ વા. ૫ પાને ૫૬) પટાની નકલ એ કોઇ કીમતી દસ્તાવેજ ગણાય નહી કેમકે એ લેખ કઇ એવા મહતવનો નથી કે જે ના ઉપર વધારે વજન રાખી શકાય (મુ. હા. તા. ૧૭ મી જુલાઈ ૧૮૬૭ વા૦ ૨૮) ઝા ડા જોતાં ખોટો દસ્તાવેજ મલ્યો તેટલાજ ઉપરથી ખેટો દસ્તાવેજ કરયાનો ગુનો થતો

ન કરાઈનંશ અને મીસડીમીનસે વા. ૧
થી ફેરવવામા આવે તો તેણે આ કલમ
પાને ૩૫૪.

૪૫૮ જો કોઈ માણસ ખોટો લેખ બનાવે એવા

ઇ કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.

ઠગાઈ કરવાના કારણસર વપરાય ... મુદત સુધીની એમાના ગમે ...માં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૫૯ જો કોઈ માણસ ખોટો લેખ બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તે

શખશની આબરૂને હાની કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો,

કોઈ ધણીની આબરૂને હાની કરે અથવા તે લે... ણસર વાપરવામા આવસે એવો સંભવછે એ... નો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની ... પરકારની કેદની શીક્શા કરવામા આવશે અને ... પણ લાયક થશે

ટીકા.

કોઈ અરજી આપવાનો મુસદો કરયો હોય અને તે મુસદો જે અરજીનો હોય ... અરજી કોઈ બાબતના પુરાવ તરીકે વાપરવાની હોય તો અને તે અરજીનો મુસદામાં કોઈ સખશની આબરૂને હાની પહોંચે એવી હકીકત હોય તો તેણે આ કલમ પરમાણે નો ગુનહો કરયો કહેવાય ૧૦ વી૦ રી૦ પાને ૬૧.

૪૭૦ જે ખોટો લેખ શકળો કે થોડો ઘણો ખોટો લેખ બનાવવાના...

બનાવટનો લેખ

યો હોય તેનું નામ "બનાવટનોલેખ" પાડીઉછે.

૪૭૧ જે લેખ બનાવટનો લેખછે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા

બનાવટનો લેખ ખરા દાખલ વાપરવો.

પોતાને કારણ હોય એવો કોઇ લેખ જે માણસ અથવા બદદાનતથી ખરા દાખલ વાપરે તે માણ... ણે તે લેખ ખોટો બનાવીઓજ હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૭૨. જો કોઈ માણસ કાઇ મોહોર; અથવા પતરૂં અથવા છાપ

૪૬૭ મી કલમ મુજબ સક્ષા થઇ શકે એવા ખોટો લેખ બનવવાનો ગુ... ઇરાદાથી ખો... વગરે ... કબજા

બીજું હથીયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે. એના ઇરાદાથી કે તે ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે, અથવા તે મોહોર પતરૂં અથવા બીજું હથીયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલા ઇરાદાથી અગર કોઈ માણસ તે મોહોર પતરૂં કે બીજું હથીયાર પોતાના કબજામા રા-

બે તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસની
ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે

બીજી કોઈ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના ઈરાદાથી ખોટી મોહોર પતરૂ વગેરે બનાવવું અથવા કબજામા રાખવું.

૪૭૩. જો કોઈ માણસ કંઈ મોહોર પતરૂં અથવા છાપ પાડવાનુ હથીયાર બનાવે અથવા ખોટું બનાવે, એવા ઈરાદાથી તે આ બાબ માંહેલી ૪૬૭ મી સીવાયની કોઈ પણ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના કારણશર વાપરવામાં આવે અથવા તે મોહોર પતરૂ અથવા બીજુ હથીઆર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલ ઈરાદાથી અગર કોઈ માણસ તે મહોર પતરૂં, અથવા બીજુ હથીઆર પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શકિશા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક શખશના કબજામાં ખોટાં લેખ બનાવ્યાના શાહીત તરીકે જુદી જુદી જાતની સીલ માલમ પડી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે જો એ શીલ એકજ ખોટું દશતાવેજ બનાવવા માટે કબજામા રાખી હોય તો એકજ તહોમત આવે પણ જુદા જુદા દશતાવેજ બનાવવા માટે તે શીલો રાખી હોય તો જેટલા જુદા જુદા દસતાવેજો બનાવવાનો તેનો ઈરાદો હોય તેટલા જુદા જુદા તહોમતની તેને શીક્ષા થઇ શકે રાણી વીરૂધ ગોકળચંદર ૧૭ વી૦ રી૦ પાને ૧૬.

કંઈ કીમતી દશતાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવેલું છે એવુ જાણીને તે ખરા દાખલ વાપરવાના ઈરાદાથી કબજામ રાખવું.

૪૭૪ જો કોઇ માણસના કબજામાં કંઈ લેખ હોય અને તે લેખ ખોટો બનાવેલોછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તથા તે લેખ ખરા દાખલ દગલબ જીથી અથવા બદદાનતથી વાપરવામા લેવા એવો તે માણસનો ઈરાદો હોય તો અગર તે લેખ ૪૬૬ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોગ તો તે માણસને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર તે લેખ ૪૬૭ મી કલમમા લખેલા પરકારનો હોય તો તે માણસને જીવતા શુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસની મુદત શુધીના બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જો કલમ ૪૭૧ પરમાણેનુ તહોમત મુકવામાં આવે તો પછી ઈઆ કલમ પરમાણેનુ તહોમત રહે નહી કેમકે એ કલમ ૪૭૧ દશતાવેજ વાપરવાની છે આ કબજામાં રાખવાનીછે વાપરવાનુ તહોમત આવે તે કબજામાં હોવા વગર કેમ આવી શકે વાપરયું ન હોય પણ માતર કબજામાં રાખ્યુ હોય તે માટે આ કલમછે રાણી વીરૂધ નજર અલી ૬ અ. હા. રી. પાને ૩૯.

૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારની કોઇ લેખ

કલમમા લખે લા પરકારના લેખે નુ ખ રાપણુ દેખાડવા સારૂ વ પરાતી હોય એવી કાઇ મુદરા અથવા નીશાની ખો ટી બનાવવી અથવા ખો ટી બનાવેલો પદાર થ રાખવો.

રણુસર વપરાતી હોય એવી કોઇ ... ણુરી કાઇ પદારથ ઉપર અથવા કાઈ પદારથ નાવે એવા ઈરાદાથી કે તે પદારથ ઊપર તે વખ ખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ... નો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાસ આ શર તે મુદા અથવા નીશાની વાપરવામાં આવે ... જે પદારથ મધે એવી કઇ મુદરા અથવા નીશાની ખોટી બ... કોઈ પદારથ ઊપર લખેલા ઈરાદાથી કોઇ માણુસ પોતાના કબ... માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરશનો મુદત સુધીનો બેમાંના ... મે તે પરકારની કેદનો શીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણુ થવા માટે 'તહોમતદારના કબજામાં જે દ... તાવેજ હોય તેનો ઊપર કાઇ ખોટુ ચોન અથવા નીશાની હોવી જોઇએ અંને' તહોમ... દારના કબજામાં જે દશતાવેજ છે તે ખરા દાખલ વાપરવાનો ઈરાદોછે. એવું સાબી... થવુ જોઇએ એ દશતાવેજ કલમ ૪૬૭ મા જે પરકાર બતાવ્યોછે તે પરકારનુ હોવુ જો... (પુએ ૯૦ ડા૦ પા) ૭૪૪.

૪૬૬ ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારથી જુદા પરકારના કોઈ લેખનું ખરાપ...

૪૬૭ મો કલમમા લખે લા પરકારથી જુદા પરકા રના લેખનુ ખરાપણુ દેખા ડવા સારૂ વપરાતો હોય એવો કાઈ મુદરા અથવા નીશાની ખોટા બનાવવી અથવા ખોટી નીશાની કે રેલો પદારથ કબજામા રા ખવો.

દેખાડવાના કારણુસર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદરા કે ની શાણી કોઇ માણુસ કઈ પદારથ ઉપર અથવા કાંઈ પદાર મધે ખોટી બનાવે એવા ઈરાદાથી કે તે ઉપર તે વખતે ... ઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ખોટો બન વવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાશ આપવાના ... રણુસર તે મુદરા અથવા નીશાણી વાપરવામાં આવે અ... વા જે પદારથ ઉપર અથવા જે પદારથ મધે એવી કઈ મુ... રા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાઈ પદારથ ઊપર લખેલા ઈરા... દાથી કેઇ માણુસ પોતાના કબજામા રાખેતો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીન... બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સંકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દડને પ... લાયક થશે.

૪૮૭ કંઇ લેખ વીલ હોય કે વીલની મતલબનો હોય અથવા દતક લેવાનુ અ...

કોઇ વીલને દગલબાજી થી ચેહેરી નાખવુ અથવા તેનો નાશ કરવો વગરે.

તીઆર નામુ હોય કે તેની મતલબનો હોય અથવા કાઈ ... મની દશતાવેજ હોય કે તેની મતલબનો હોય તે... અને અગર કોઇ માણુસ દગલબાજીથી કે ... થવા લોકને કે કાઈ શખસને હાની અથવા નુક...

શદાથી છેકી નાખે તેનો નાશ કરે અથવા ચેરી નાખે અથવા છેકી નાખવાની, ના
જની કે ચેરી નાખવાની કોસીસ કરે અથવા છુપાવે કે છુપાવવાની કોશીશ કરે
તેવા લેખ શબધી બીગાડ કરે તો તે માણુસને જીવતા સુધી [સમુદરપારની અથવા
સાતુ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે
અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જે લેખ ઉપર સટાપ નથી અને તેથી પુરાવામાં દાખલ થઈ શકતો નથી તે લેખ કીમતી દસ્તાવેજ થઇ શકે છે (મ. હા. રૂલીંગઝ વા૦ ૭ પા. ૨૬) કોઇ ખેડ સબંધીના દસતાવેજનો નાશ કરવામા આવેતો આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજનો નાશ કરવાનુ તેની ઊપર તહોમત આવે ઇ. ડા. પાને ૩૩૭)

વેપારની તથા મીલકતની નીશાણીઓ બાબત.

૪૭૮ આ માલ ફલાણા કારીગરે બનાવેલોછે અથવા ફલાણી વખતે કે તે ઠકાણે
વેપારની નીસાની | બનાવેલો છે અથવા ફલાણી જાતનોછે એ બતાવવાને માટે
જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનુ નામ વેપારની નીશાની પાડયુછે.

૪૭૯ આ જંગમ મીલકત ફલાણા શખસનીછે એ બતાવવાને માટે જે નીશાની
મીલકતની નીશાની | વાપરવામાં આવે તેનુ નામ મીલકતની નાશાની પાડયુ છે.

૪૮૦ જો કેઈ માણુસ કંઇ માલ પર અથવા કોઇ પેટી કે ઘર ઊપર અથવા ગાં
ખોટી વેપારની નીશાની | સડી ઉપર કે માલ ભરેલા ઉપર કાંઈ બીજા બારદાન ઊપર
વાપરવી. | કઈ નીશાની કરે અથવા જે પર કાંઈ નીશાની હોય એવી
પેટી કે ઘેરે અથવા ગશડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો માલ અથવા તે નીશાની કરેલા પેટી કે ઘરમા અથવા ગસડીમા અથવા બારદામાં ભરેલો કઈ માલ જે કારીગરે બનાવ્યો ન હોય તેણે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યો ન હેય તે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે જાતનો તે ન હોય તે જાતનો તે છે એવો વીશવાશ ઊતપન કરવો તો તે માણુસે "ખોટી વેપારની નાશાણી" વાપરી એમ શમજવુ.

૪૮૧ જો કોઈ માણુસ કઈ જગમ મીલકત કે માલ ઉપર અથવા કાઈ પેટી કે
ખોટી મીલકતની નીશાની | ઘર ઊપર અથવા ગાંસડી ઉપર અથવા જંગમ મીલકત કે
વાવરવી. | મલ ભરેલા બીજા કાઈ બારદાન ઉપર કાઇ નીશાની કરે અથવા જે ઉપર કાંઇ નીશાની હોય એવી કાઈ પેટી કે ઘર અથવા ગાસડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલી મીલકત અથવા માલ અથવા તે નીશાણી કરેલો પેટી કે ઘરમા અથવા ગાસડીમાં અથવા બીજા બારદાનમાં રાખેલી કાંઈ મીલકત કે માલ જે સખસનો ન હોય તે સખસનો છે એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો તો તે માણુસે "ખોટી મીલકતની નીશાણી" વાપરી એમ સમજવું.

...રાયા બનાવવી. | કદની, અથવા ...

૪૮૪ કોઈ શરકારી નોકર જે વાપર...

કોઈ સરકારી નોકર જે મીલકતની નીશાણી વાપરતો હોય અથવા કઇ મીલકતના બનાવટ, જાત, વગેરે બતાવવા સારૂ તે જે નીસાણી વાપરતો હોય તેની નીસાણી ખોટી બનાવવી.

...વા આ મીલકત... ઠેકાણે બનાવીછે ... આકોમમાંથી પાસ થઇછે અથવા કંઈ માફીને ... બતાવવાને સારૂ કોઈ સરકારી નોકર જે વાપર... વો કઇ નીશાણી જો કોઈ માણસ જાણી જોઈને ... વે અથવા એવી કઈ નીશાણી ખોટી બનાવેલીછે ... એમ જાણ્યા છતાં તેને ખરી દાખલ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવા કોઇ શખસને હાનિ અથવા નુકશાન કરવુ તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે."

૪૮૫ કંઈ છાપ પતરૂ અથવા કઇ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની

કાંઇ છાપ પતરૂ અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની નીશાણી ખોટી બનાવવાનુ કોઈ બીજું હથીયાર ઠગાઈથી બનાવવું અથવા કબજામા રાખવુ.

નીસાણી કરવા અથવા ખોટી બનાવવાનું કંઈ બીજુ હથીયાર જો કોઈ માણસ બનાવે અથવા પોતાના કબજામાં રાખે એવા ઇરાદાથી કે તેની ખોટી નીશાણી ... કારણસર વાપરવું અથવા કોઈ માણસ એવા... ની કે વેપારની નીશાણી પોતાના કબજામા રાખ... દાથી કે કઈ માલ અથવા વેપારની જણસ જે... થવા કારીગરની દુકાને બનાવી ન હોય તેણે ... એમ અથવા જે વખતે તે ઠેકાણે તે બનાવી ન હોય તે વખતે અથવા કેટ... લીછે એમ અથવા જે જાતની તે ના હોય તે જાતની તે છે એમ અથવા ... ના હોય તે શખસની તે છે એમ બતાવવાના કારણસર તે નીશાણી, વાપ... ને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની ... એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ર સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની
વા
પર
ણી

ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય એવો કંઇ
પેટી, કે ઘર અથવા લપેટેલી વસતુ કે બારદાન ઉપર
નીશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય તે મધે ભરેલો
થવા રાખેલો માલ અગર કોઇ માણસ વેચે અને તે
કે તે નીશાણી બનાવટની અથવા ખોટી કરેલી છે અથવા તે
તે કારીગરે અથવા તે વખતે અથવા તે ઠેકાણે નહી બનાવેલા
જાગ્યા ઉપર તે નીશાની ચોડેલી અથવા પાડેલી છે અથવા તે
તેવી જાતનો તે માલ નથી અને કોઈ સખસને છેતરવાનો અથ
વા નુકસાન કે હાની કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય તો તે માણસને એક વરસની
મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

૪૮૭. કાંઈ માલ ભરેલી ગાંસડી અથવા બારદાન ઉપર જો કોઈ માણસ દગલ

કંઈ ગાંસડી કે બારદાન મધે માલ હોય તે ઉપર દગલબાજીથી કંઇ ખોટા નીશાણી કરવી,

બાજીથી કંઇ ખોટી નીશાણી કરે એવા ઇરાદાથી કે કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજા સખસના મનમાં એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો કે તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધે જે માલ ન હોય તે તે મધે છે અથવા તે મધે જે માલ હોય તે તે મધે નથી અથવા તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધેનો માલ ખરેખર જે જાતનો અથવા તરેહનો હોય તેથી જુદો જાતનો અથવા તરેહનો છે તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૮૮ કોઈ માણસ ઉપલી કલમમાં લખેલા ઈરાદાથી એની કંઇ નીશાની ખોટી છે

તેવી કંઈ ખોટી નીશાણીનો ઊપીઓગ કરવાની શીક્ષા.

એમ જાણ્યા છતાં ખોટી નીશાણીને દગલબાજીથી ઉપીઓગ કરે તો તે માણસને ઉપલી કલમમાં લખ્યા મુજબ શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૮૯ કોઈ માણસ કંઈ મીલકતની નીસાણી કહાડી નાખે અથવા તેનો નાસ ક

નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કંઈ માલકતની નીશાણી કહાડી નાખવી.

રે અથવા તેને ચેહેરી નાખે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઇ સખસને નુકશાન થાય તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની
શીક્ષા કરવામાં આવશે.

પ્રકરણ ૧૯ સો.

કરાર તોડવાના ગુના બાબત.

કંઇ મીલકતને એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવા

ના રસતાની કોઇ મુશાફરી

સકીના રસતાની કેઈ મુસાફરી

કાયદેસર કરારથી બધાયે હો

...પ માઠા પરતણુકના સબબ સીવાય તે પરમાણે કરવામાં ખુબા પુરવક ચુ... માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની ...ી રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંતો'

(અ) અ એક પાલખી ઉચકનારો જ ને એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જ... કાયદેશાર કરારથી બંધાએલો છતાં રસતામાથી અધવચ નાશી જાય તો અ એ આ... કલમમા લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ, એક મજુર ક ના સામાન એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવાને... યદેશાર કરારથી બંધાયેલો છતાં, તે સામાન ફેંકી દે તો અ એ આ કલમમાં લખેલો... નોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક બળદીઆઓનો માલીક પોતાના બળદીઆ ઊપર ભરીને કંઇ મ... એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બધાએલો છતાં તેમ કરવા... કાયદા વીરૂધ કસુર કરે તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ડ) અ કાયદા વીરૂધ ઊપાયથી પોતાનો સામાન લઇ જવાની બ મજુરને ... પાડે અને બ ચાલતા ચાલતા રસતામા તે સામાન મુકીને નાહાસી જાય તો 'મે ઠેકાણે... એ કંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી કેમકે તે શામાન લઈ જવાની કાયદા પરમ... તેની ફરજ નથી.

ખુલાસો—આ ગુનમાં એવું કંઇ જરૂર નથી કે જે શખશને સારૂ નોકરી ક... છે તેનેજ સાથે કરાર થયો જોઇએ જે સખસ તે નોકરી કરવાનો છે તે સખશે કા... પરમાણે કોઇ પણ સખસની સાથે સાફ રીતે કે અરથાત સમજાય એવી રીતે તે કરાર... ...ા હોય તો બસછે.

દ્રસ્ટાંત.

અ એક ડાક કંપનીની સાથે એક મહીના સુધી પોતાની ગાડી હાકવાનો કરાર ... અને તે ડાક કંપનીની સાથે મુસફરે કંઇ મજલપર પોતાને પહોચાડવાનો બંદોબ... કરે, અને પેલી એક મહીનાની મુદત સુધી તે કંપની બને આ હાકે એવી એક ગાડી... ...ુ રસતમાં અધવચ તે ગાડી ખુંપી પુરવક મુકીને જતો રહે તો... ...બ ની સાથે કરાર કરયો નથી તો પણ અ એ આ કલમ... ...સમજવું.

ટીકા.

[illegible]કોરટે એમ ઠરાવ્યુ છે કે "તર[illegible] [illegible]આપ્યા હુકમને લગુ છે. અને એટલા માટે [illegible] પાપમાં [illegible] વા ફરેલો કરાર તોડયો, તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહીં" (રેવનીયુ સીવીલ એનડ ક્રરમીનલ રીપોર્ટર (કલકતા)કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૨ પાને ૬૩ અને વા ૫ પા. ૨૯.) એક મહીનાના [illegible] રાખેલા નોકરો, પછીથી કામ પુરૂ થતાં સુધી અરથાં ત મન [illegible] બંધાએ એવા નોકરોને લાગુ નથી (મદરાસ હાઈકોર્ટ [illegible] પાને ૧૮૬૬; તા૦ ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૮).એક સખ્સે [illegible] કરાર કરયો હોય તેને આ કલમ [illegible] ૧૦.

૪૯૧ જે સખ્સ પોતાની નાનાની ઉમરના આવા ગડાપણાના અથવા રોગ કે ક.[illegible]

ચાકર સંભાળી લેવા તથા તેઓની હાજતો પુરી પાડવાનો કરાર તોડયો. | સારસંભાળ [illegible] સાચવવા [illegible] અથવા પોતાના શરીર મનનો બંદોબસ્ત રાખવાને; અથવા પોતાની હાજતો પુરી પાડવાને અસકત હોય, તેની ખીદમત કરવાને અથવા તેની હાજતો પુરી પાડવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતા તેમ કરવામાં ખુશીપુરવક કસુર કરે તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૯૨ બ્રીટીશ ઈંડીયા માહેલી કોઈપણ જગાપર કોઈ સખ્સને વાસતે ત્રણ વરસ

કોઈ દુર જગેપર ચાકરી કરવાનો કરાર કરયો હોય અને તે જગેપર શેઠને ખરચે ચાકરને લઈ ગયા હોય તેણે કરાર તોડયો. | સુધીની કોઈ પણ મુદત સુધી કારીગર કામ કરનાર અથવા મજુર દાખલ કામ કરવાને જે સખ્સ લખેલા કાયદેસર કરારથી બંધાએલો હોય અને તે કરારની સરત મુજબ તેને તે જગેપર તે બીજા સખ્સને ખરચે લઈ ગયા અથવા લઈ જનાર હોય તે સખ્સ પોતાનો કરાર કાયમ છે તે દરમીઆનમાં ખુસી પુરવક તે બીજા સખ્સના ચાકરી છોડી દે, અથવા કબુલ કરેલી ચાકરી બજાવવી જોઇતી અને યોગ્ય ખાખ છતાં વાજબી સબબ વગર ને ચાકરી કરવાની ના કહેતો તે સખસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા તે ખરચેલી ખમાણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે. પણ જો તેના શેઠે તેની સાથે કંઈ માઠી વરતણુક કરી હોય અથવા પોતેજ તે કરાર મુજબ અમલ કરવામાં ગફલત કરી હોય તો તે ચાકરને કંઇ શીક્ષા કરવામાં આવશે નહીં.

ટીકા.

બંગાળા હાઈકોરટે ઠરાવ્યું છે કે કોઇ મજુરને એકજ કરાર તોડવાને સારૂ બે [illegible] (જયુડ સીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ વાં૦ર પા.૨૪).

ભાગ ૨૦ મો.

લગન સબંધી ગુનાઓ બાબત.

૪૯૩ પોતાની સાથે કાયદા મુજબ જે અસતરી પરણી નથી તે અસતરીને ઠગીને

[કાયદા મુજબ લગન થવા ... કપટથી વીસવાસબેસા ... ડીને દંપતો ભાવે રહેવું.]

તે પુરૂષ એવો વીસવાસ બેસાડે કે હું એ પુરૂષની સાથે કાયદા મુજબ પરણી છઉં, અને એવો વીસવાસ છતા તે અસતરી તેની સાથે તેની વહુ હોય એવી રીતે રહે અથવા સંભોગ કરે, એમ તે પુરૂષ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૯૪ જેનો વર અથવા જેની વહુ હયાત હોય તે જો પરણે, અને તે એવી રીતે

[વર અથવા વહુની હયાતી ... લગન કરવું.]

કે તે વર અથવા વહુની હયાતીમા થયાના સબબથી તે લગન થએલુ રદ ગણાય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

અપવાદ—જે સખસનો વર અથવા વહુ હયાત છે પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગન કોઈ મુખતીઆર કોરટે રદ કરાવ્યું છે તેને આ કલમ લાગુ પડતી નથી; અને જે સખસનું તે પાછલનું લગન થતાં પેહેલાં સાત વરસની મુદત શુધી નીરંતર તેનો વર અથવા વહુ બાહાર રહયો અથવા રહી હોય અને તે દરમીઆનમા તે સખસને તે વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહી મળી હોય, અને તે સખસ પોતાના આગલા વર અથવા વહુની હયાતીમાં લગન કરે, તેને પણ આ કલમ લાગુ પડતો નથી; પરંતુ તે સખસ એ પરમાણે પાછળનું લગન કરે. તેણે જેની સાથે તે લગન કરે...તેને તે લગન થતા પેહેલાં સરવ બીના ખરેખરી પોતાના જાણવામા હોય તેટલી જણાવવી જોઇએ.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જે વરગના લોકોમા એક કરતાં વધારે બાયડીઓ કે ધણી કરવા ... છે તે વરગના લોકોને લાગુ છે કારણ કે નહા તો પેહેલું પરણેત ચાલતુ હોય તેના સબબથી બીજુ પરણેત રદ ગણાય નહીં એટલા માટે હીંદુ અથવા મુસલમાન ભાઈઓને આ કલમના ઠરાવો લાગુ નથી પણ હીંદુ અથવા મુસલમાન બઈરી.ને લાગુ છે કારણ કે તેમના કાયદામા એક કરતાં વધારે બઈરી કરવા રજા છે પણ તે પરમાણે વર કરવા રજા નથી. [રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરમીનલ રીપોરટસ (કલકતા) કરમીનલ રુલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૪૮ મદરાસ હાઈ કોરટ રુલીંગ તા૦ ૨૯ જુન સને ૧૮૭૦ મુબઈ ઈલાકામાં તલપદા કોળીની નાતમાં જ્યા એવો રીવાજ કરયો હતો કે બઈરી તેના ધણીની રજામંદી શીવાય છોડી જઈ બીજાની સાથે પાકુ લગન કરી શકે તીયાં હા.ઈ કોરટે ઠરાવ કરયો કે જો એ રીવાજ છે એમ સાબીત થાય તો પણ તે ગેર કાયદેસર કારણ કે હીંદુ લાના નીયમથી તે બીલકુલ વીરૂધ છે અને એટલા માટે જે માણસ એ પરમાણે કરે

તેને કલમ ૪૯૭ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે (મુંબાઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ વા૦૨ પા. ૧૨૪ ને વા૦ ૧૦ પાને ૩૮૧)પણ એ કામમાં એ ખરેખરી વાત તરીકે માલમ પડયું હતુ કે કોઇના માનવામા એમ નહોતું કે તે ખબરી તેના પરથમના ધણીની વહુ થની બંધ પડી હતી (મુબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરાઇમ કેસીશ વા૦ ૫ પાને ૧૮) એક બીજા કુમમા જ્યાં રીવાજ હતા કે જેથી બીજા માણસને પરણી ચુકેલી બાઇડીને કોઇ માણસ નાતમાં ૧૦૫ રૂપીઆ આપી પરણી શકે. આ રીવાજ પણ અનીતીના સબબથી મુબાઈ હાઇકોરટે રદ કરયા (મુબાઈ કરાઇમ કેસીસ વા૦૭ પા૦ ૧૩૩). ધણીની હયાતીમા નાતરૂ કરેલુ તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેલી તે બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ મેએ સને ૧૮૬૩)ઓરત પોતાના પેહેલા ધણીની પરવાનગીથી તેની હયાતીમાં બીજાની સાથે નાતરૂ કરે તો તેને હરકત નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૬ મી નવેંમબંર સને ૧૮૬૭ સપેશીઅલ અપીલ નંબર ૯૬૦ સને ૧૮૬૭) ઇનસાફની કોરટો એક લગન કાયદાસર છે એવું જાહેર કરવાને અથવા કોઈ સ્ત્રીને ફરી લગન કરવાની પરવાનગી.આપવાને કોઇ કામનો અધીકાર મંજુર રાખશે નહીં બીજુ લગન કરવાને નાતે પરવાનગી આપી હોય તે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનહાનો બચાવ નથી ૧ ઇ લા રી પ્ર ૩૪૭. એક સખસે એક બાયડી જીવતી છતાં એક સ્ત્રી સાથે પોતે લગન કરવાનો છે એવી નોટીસ છપાવી હોય તો તેની બાયડીની હયાતીમાં બીજુ લગન કરવાની કોશીશનો ગુનહો તેની ઉપર ઠરી શકે નહીં. ૧ ઈ. લા. રી. અલહાબાદ પ્ર,૧૩૫ એક ધણી હયાત છતાં તેની પરવાનગી વગર બીજો ધણી કરવો એવો કોઇ નાતનો રીવાજ હોય પણ તે હીંદુશાસ્ત્રથી ઉલટો છે માટે એવી સ્ત્રીને આ કલમ પરમાણે સજા. જે મરદે એવુ લગન કરયું હોય તેને આ કલમ ૪૯૭ પ્રમાણે છીનાળાની સજા થાય ૨ મુ. હા. રી. ૨ ૧૧૭ ખરીશટી થઈ ગએલો કોઈ હીંદુ ફરીથી હીંદુ ધરમમાં આવે અને કોઇ હીંદુ અસતરીને પરણે તો તે ખરીશટી હતો તે વખતે તેની એક બાયડી જીવતી હતી અને હીંદુ થયો તયારે બીજી પરણો તો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા થાય નહીં ૩ મ. હા. રી. એ. ૭ હીંદુ કે મુસલમાન સ્ત્રી એકનું ધણી હયાત છતા બીજો કરેતો ગુનહો છે ધણી એકથી વધારે કરેતો ગુનહો નથી કેમકે ધણીને તો તેમના ધરમસાસતરથી એકથી વધારે બાયડી કરવાને છુટ છે. મ. હા. રી સને ૧૮૭૦ એક મુશલમાન પરણેલી છોકરી તેના વાલીના કબજામા હોય તયારે તે વાલીની જાણ વગર બીજુ લગન કરે તો તે વાલી ઉપર આ કલમ પરમાણેના ગુનહાની મદદગારીનું તહોમત આવે નહીં ૪ ઈ. લા. રી. (કલકતા)પ્ર ૧૦. આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં તહોમતદાર સ્ત્રી પરણેલી છે એવી પુલી શાબીતી જોઇએ. કલકતા હાઈ કોરટની ફુલબેંચનો ઠરાવ તારીખ ૮ ડીશેંબર શને ૧૮૯૮.

૪૯૮. જેની સાથે પાછળનું લગન કરવામાં આવે તેનાથી આગલા લગનની વાત

...ાવીને જે શખશ ઊપરનો કલમમાં બપેલો ગુનોહ કરે તેને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

...ની લગનની વાત છુપાવીને કરેલો.

૪૯૬. જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીના ઇરાદાથી પોતાનો લગનવીધી થવાદે એવું જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદા મુજબ માહારૂ લગન થતુ નથી તો તેને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાયદા મુજબ લગન થતા ... દગલબાજીના ઇરાદાથી થ... ...લા દીધેલો લગન વીધી.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના લગન કોઈએ પોતાના ઘરમાં થવા દીધા હોય તો એટલા જ ઊપરથી આ ઘરધણી ઉપર આ કલમના ગુનહામાં મદદગારી કરયાનું તહોમત આવી શકે નહીં હો૦ પૅ૦ ડા૦ પ્ર૦ ૩૬૪.

૪૯૭ આ શખશ બીજા પુરૂશની સ્ત્રી છે એવું જે જાણે છે અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ છે તે માણસ તે શખસની સાથે બીજા પુરૂશની રજામંદી સીવાય અથવા તે બીજા પુરસે જાણ્યું અજાણ્યું ન કરતાં સંભોગ કરે અને તે સભોગ બળાતકાર શંભોગનો ગુનોહ ન થતો હોય તો તે માણસે છીનાળાનો ગુનોહ કરયો એમ શમજવું અને તેને પચ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે, એ...વી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શીક્ષા કરવામા આવશે નહી.

છીનાળું

ટીકા.

પરતીવાદી એમ માનતો હોય કે એ બઈરી બીજાની ધણીઆણી છે તો તે 'હકીકતની બાબત છે જ્યાં એક માણુએ લગનના હક પાછા મળવા સારૂ પોતાની વહુ ઊપર દાવો બાંધે, અને તેના માલનું હુકમનામુ થયું કે તે બઈરી તેના ધણીને તીયાં ગમેતેટલી આવે કે તેને આટલી રકમ આપે, આ પરમાણે હુકમનામુ થવાથી તેણે પઈશા આપા પછી છીનળુ કરતા એમ ઠરાવ કરવમા આવ્યો હતો કે પ્રતવાદીના માનવામાં એમ હશે કે તે બઈરને પરણ્યા છુટ છે અને એમ હોય તો તેણે કઈ ગુનો કરયો નથી. [મુંબાઈ હાઈ કોરટ રીપોટ કરાઉન કેસીસ વા૦ ૫ પાને ૭). ફરીઆદીમાં આ કલમ પરમાણે તહોમતના કામમાં ઓરતના ધણીએ રાજીનામુ આપ્યુ તે અમદાવાદના સેસન જડજે રદ કરયુ જે હાઈ કોરટે મંજુર રાખી શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઈ કો.રટ તા૦ ૨૮ જુન સને ૧૮૬૮.)કલમ ૪૯૭ પરમાણેના કોઈ ગુનાની ફ...ના ધણી શીવાય બીજા કોઈએ માડવી નહીં' (ક્રીમીનલ પરોશીજર કોડ ...ને ૧૮૬૨નો આકટ ૧૮ કલમ ૪૪) અને આ પરમાણે બઈરીના ધણી

ન કરી આપવામાં આવે તો તહોમત ૨૬ કર ...ડી મુકવો. (સદરહુ કલમ ૪૬) પણ તે બઈરી ... એક•વાર માંડેલી ફરીઆદ તેના મરવાથી પુરી થતી નથી (મદરાસ હાઈ કોર ...•વા૦ ૪ પા૦ ૫૫).

...નાળાની ફરીઆદ સ્ત્રીના ધણી વગર કીંવા તે છીનાળુ કરતી વખતે જેના હવા ... હોય તેના વગર બીજાથી થાય નહી. ક્રીમીનલ પ્રો૦ કોડ કલમ ૪૭૮ છીનાળા કેસમા સ્ત્રી તેના ધણી વીરૂધ પુરાવો આપી શકે, ફીલ્ડ પા૦ ૮૫ આ કાયદાની ...મ ૩૧૩ નો નીયમ છીનાળાને લગતા નથી તે માહોમાહે માડીવાળી શકાય, પણ ...ક્ષા થયા પછી નહી. ૨ ઈ૦ લા૦ રી૦ (અલાહબાદ) પા૦ ૩૩૮ છીનાળાની ફરીઆદ ...યા પછી ધણી મરી જાય તો ઘણુ કરીને તે ફરીઆદનું કામ બંધ પડતું નથી. કો૦ ૦•ડા૦ પા૦ ૬૪૧ આ કલમ પરમાણેનું તહોમત સબીત ઠરાવતી વખતે જે સ્ત્રી ...પે છીનાળુ કરવામા આવ્યું હોય તે સ્ત્રીને કપાઇ લઈ જવામા આવી ન હોય તો તહો...તદાર ઉપર ૪૯૮ મી કલમનું તહોમત આવી શકે નહીં, ધણીએ જયારે આપ આડા ...ન કર્યા હોય તયારે છીનાળાનું તહોમત આવી શકે નહી; ૪ વી૦ રી૦ પ્ર૦ ૩૧ ...તાની સ્ત્રીને છીનાળું કરતા કોઇ સખસે જોઇ હોય, અને તેથી ગુસામાં આવી તે ...ીને તેણે મારી નાખી હોય તેને માટે જનમ દેશ નીકાલની શજા થઈ હોય તો પણ ...ીનાળું કરનાર ઉપર તે આ કલમ પરમાણે કામ ચલાવી શકે છે કલકતા હાઇકોરટ ૫ ડીસેંબર સને ૧૮૭૩ છીનાળાના કેસમા પરવેશ સાબીત થવો જોઇએ; એ પરવેશ ... બળાતકાર સભોગમાં જોઇએ છાંયે તેવોજ જોઇએ, વળી છીનળાના કેસમા પ્રતવક્ષ ...રાવ જોઈએ કે છીનાળું કરનારે તે સ્ત્રી અમુક શખસની બાઇડી છે એવું જાણેલુ ...ાવું જોઇએ એવી કઈ જરૂર નથી, તે પરણેલી છે એવુ તે જાણે એટલે બસ છે કલક...ત્તા હાઇકોરટ ૧૫ ડીસેંબર સને ૧૮૭૪ આ કલમ પરમાણે જે સખસ ઊપર તહોમત ...માવયું હોય તે સખશ જે સ્ત્રી સાથે છીનળું કરયાનુ કહેવામા આવતું હોય તે સ્ત્રી ...ાથે નાત રીત પરમાણે નાતરૂ કર્યાનું કહે તો એવે વખત કોરટને એટલુજ જોવાનું ...છે કે નાતરૂ કરતી વખતે તે સ્ત્રી અમુક જાણુની પરણેલ અસતરી છે એવુ કદી નીશક ...ટપણાથી જાણતો અથવા માનતો હતો કે નહી. જો તેમ હોય તો તહોમત રહી શકે ...હી. ૫ મું. હા. રી. પા. ૧૭ (ક્રે જદરી.) આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા અસ ...રી પરણેલી છે એવું પુરી રાતે સાબીત થવું જોઇએ. કલકતા હાઇકોરટની ફુલબેન્ચનો ...ઠરાવ. તા૦ ૮ ડીશેબર સને ૧૮૭૩ જે શખસે પોતાની અસતરી સાથે બીજા કોઇ એ છીનાળુ કરયાની ફરીઆદ કરી હોય તેનો ઉપર દીવાનીમાં નુકશાની લેવાની પણ ફરીઆદ થઈ શકે છે. મહીસુરના જુડીશીઅલ કમીશનરની ઓફીસ. તા૦ ૨૦ જાનેવા...રી સને ૧૮૮૦

૪૯૮. જે સ્ત્રી કોઈ બીજા પુરૂશની સ્ત્રી છે. અને તેની સ્ત્રી છે એવું જે માણસ

કાઈ પ) જાણે છે અથવા એવું માનવાનું
સલાવી (તે સ્ત્રીને તે પુરૂશ પાસેથી અથવા તે
અથવા (
રાખવી) સના હવાલામા તે સ્ત્રી હોય તે સખશ પાસેથી

સમજાવાને લઈ જાય એવા ઈરાદાથી કે તે સ્ત્રી કોઈ શખશની શાથે જાર
વા એવી કાંઈ અગતરા તેને ઈરાદથી શંતાડી અથવા રોકી રાખે તો તે
બરસની મુદત સુધીની એમના બને તે પરકારની કેદનો અથવા દંડની
ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા,

આ કલમ મુજબ લઈ જવાનો ગુનો જો કે એક બઈરી ખુશીપુરવક એ
જાય અને વળી ભાગડો તેના કહેવાથી તેની સાથે જાય તોપણ થાયછે રાણી વી
કુમારસવામી મદરાસ હાઈ કોરટના ફેસલા વા. ૨ પાને ૩૩૧) આ કલમ મુજબ
ગતનામાની ફરીઆદ ફકત તે બઈરીનો ધણી અથવા તેના તરફથી તે બઈરીની સભા
રાખનાર સખસ કરી શકે કરીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૪૭૯, સને ૧૮૬૧ નો આ
૨૮ કલમ ૪૫)

બાબ ૨૧ મો.

આબરૂ લેવા બાબત.

૪૯૯ જે માણસ બે લેવા અથવા વાંચવાને ઈરાદો રાખેલા સબદોથી અથવા કંઈ
આબરૂ લેવી. | ચીનો કે આકરોથી કોઈ શખશની બાબત કાંઈ આરોપ મુકે અથવા પરગટ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે આરોપથી તે સખસની આબરૂને હાની પહોચાડવા અથવા હાની પહોંચશે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે. તેણે તે શખશની આબરૂ લીધી એમ સમજવુ પણ નીચેના અપવાદો મધેની બાબતોમા એમ સમજવુ નહી.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ મુએલા શખસની ઉપર કંઈ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી થઈ શકે જો તે આરોપ એવો હોય કે તેથી તે શખસ જીવતો હોય તો તેની આબરૂને હાની પહોચે તથા એવા ઈરાદાથી તે આરોપ મુકયો હોય કે તેથી તે શખસના કુટુંબ અથવા પાસેના બીજા સગાઓને માઠુ લાગે.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ કંપની અથવા મંડળી અથવા મનુશ સમુદાય વીસે કાંઈ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—વઈકલ્પીક રીતે અથવા વાજોકતોની રીતે મુકેલો આરોપ આબરૂ લેવી થઈ શકે,

ખુલાસો ૪ થો—જે આરોપ પોતેજ અથવા દવારાંતરે બીજાઓની નજરમાં
ની નીતો અથવા બુધી વીસે હલકો વીચાર ઉતપન ન કરે અથવા જે શખ

[redacted]

આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય તો નહી.

(બ) બ નુ ઘડીઆળ કોણે ચોરયુ? એવો સવાલ અ ને પુછતાં અ જ ની તરફ આંગળી કરે એવા ઈરાદાથી કે બ નુ ઘડીઆળ જ એ ચોરયુ એમ માનવામા આવેતો અ એ આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા દાખલ થાય તો નહી.

(ક) બ નુ ઘડીઆળ લઇને જ નાસી જતો હોય એવુ અ એક ચીતર પાડે, એવા ઈરાદાથી કે બ નુ ઘડીઆળ જ એ ચોરયુ એમ માનવામાં આવે તો એ આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા એ દાખલ થાય તો નહી.

પહેલો અપવાદ—જે કંઈ સાચી વાતનો આરોપ કોઇ શખસની ઊપર મુકવો અથવા પરગટ કરવો લોક કલ્યાણારથે જરૂર હોય તે આરોપ મુકવો અથવા પરગટ કરવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી તેમ કરવુ લોક કલ્યાણારથે જરૂરછે કે નહી એ હકીકતની બાબતછે.

લોક કલ્યાણારથે જે સાચો આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો જરૂર હોયતે તની બાબતછે.

બીજો અપવાદ—પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સબંધીની કોઇ સરકારી નોકરની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઊપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત સુધબુધીથી કંઇ પણ અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી

સરકારી નોકરેની સરકારી અમલ સબંધીની ચાલ.

ત્રીજો અપવાદ—કંઇ સરવજનીક વીશય શંબંધી કોઇપણ સખસની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઊપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત સુધબુધીથી કંઈપણ અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવી એમ સમજવુ નહી.

કંઈ સારવજનીક વીશય શબંધી કોઈપણ સખસની ચાલ.

દ્રશ્ટાંત.

કાંઈ સરવજનીક વીસય સંબધો સરકારને અરજી કરવામા અથવા કાંઈ સારવજનીક વીશય શંબધી એક મંડળી મેળાવાની દરખાસ્ત ઊપર સહી કરવામા અથવા તે મંડળીમા જવા અથવા તે મંડળીના પરમુખ થવામા, અથવા લોકનો આશરય મગનારી કોઇ સભા ઊભી કરવામા અથવા તેમ સામીલ થવામ અથવા જે જગાનુ કામ સરી રીતે ચલાવવામાં લોકોને ફાયદો હોય એવી કોઈ જગાને કોઈ ઊમેદવારની તરફ શાગત માગવા અથવા આપવામા જ ની ચાલ સબધી સુધબુધીથી અ ગમે તે અભીપરાયઆ

આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ઇનસાફની કોરટમાના મુકદમાઓની હકીકત છાપવી.

…ો અપવાદ—કેઇ ઇનસાફની કોરટમાના મુકદમાનો અથવા તેવા કોઇ મુક… …ના ન ચેડાનો મતલબ બરાબર હોય એવો ખરેખરો હેવાલ… …હેર કરવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી.

ખુલાશો. કોઈ ઇનસાફની કોરટમા ચોકસી થવા પેહેલા ખુલી કોરટમાં કોઇ મુ… નો અમલદાર અથવા બીજો અમલદાર કાંઈ તજવીજ કરતો હોય તે ઉપલી કલમના… ૨૫ પરમાણેની કોરટછે એમ સમજવુ.

કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં ફેંસલ થએલા મુકદમાની કેફીઅત અથવા તેમાં રેહેલા સાહેદો તથા તથા બીજા સબંધ રાખનારાની ચાલ.

પાચમો અપવાદ—કોઇ ઇનસાફની કોરટમા જે દીવાની કે ફોજદારી મુકદમાનો ફે… …લો થઇ ચુકયો હોય તે મુકદમાની કેફીઅત બાબત અ… એવા કોઇ મુકદમામાં પક્ષકાર સાહેદ અથવા મુખતીઆર… ખસ કોઇ પણ સબબતો ચાલ બબત અથવા તે ચલે… …રથોજ નજર આવતી તે બાબતની આબરૂ બબત મુખ… …થ ગમે તે અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવીછે… સમજવુ નહી.

દરશ્ટાંત.

(અ) 'પેમા' મુકદમામા જ એ આપેલી સાહેદી એવી ઉલટીછે કે મને એમ… ગેછે કે તે મુરખ અથવા અપરમાણીક હોવો જોઇએ' એ પરમણે જો 'અ' શું'બુ… કહે તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમકે જે અભીપરાય તે આપેછે તે … દાખલ જની ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી જ ની આબરૂ બાબતછે.

(બ) પણ જો તે એ પરમાણે કહે કે "તે મુકદમામા જ એ જે ક'યુ તે હું ખરૂ… નતો નથી કેમકે હું જાણુ છુ કે એ અપરમાણીક માણસછે" તે અ આ અપવાદમાં… ખલ થતો નથી કેમકે જના આબરૂ બાબત જે અભીપરાય તે આપેછે તે સહેદ … લ જ ની ચાલ ઊપરથી આધાર રાખતો અભીપરાય નથી.

છઠો અપવાદ—જે કરતી તેના કરતાએ લોકોના વીચાર પર રજુ કરીછે એવી… પરશીધ કરતીના ગુણદોસ | ઈ કરતીના ગુનુ દોશ વીશે અથવા તે કરતીનજ નજર … વતી તેના કરતાની આબરૂ વીશે સુધબુધીથી કંઈપણ અભીપરાય આપવો એ આ… લેવી છે એમ સમજવુ નહી.

…—કઇ કરતી લોકના વીચારપર સાગટ રીતે રજુ થાય અથવા તેના ક… …ઉપરથી તે લોકોના વીચારપર રજુ કરી એવુ અનુમાન થઇ શકે.

દ્રશ્ટાંત.

(…) જે શખસ કાઇ પુસતક પરગટ કરે છે તે તે પુસતક લોકના વીચાર … …જુ કરેછે.

(બ) જે સખસ જાહેર રીતે કઇ ભાશણ કરેછે તે તે ભાશણ… પર રજુ કરેછે.

[illegible]

(ક)° જએ એક પુસતક પરગટ [illegible] એનજુરી ભરેલુછે માટે જ મદઘું'ી [illegible] મનનો માણસહોવો જોઇએ "હવે જો [illegible] આ અપવાદમા દાખલ થાયછે કેમકે જ બબત [illegible] ના પુસતકમાંજ નજર આવતી જ નો આબરૂ બાબ [illegible]

(ઇ) પણ જો તે એમ કહે કે "જે નુ પુસત [illegible] જોઇને મને કઈ આગચાર લાગતુ નથી કેમકે તે જાતેજ મ [illegible] અ આ અપવાદમા દાખલ થતે નથી કેમકે જ નો આબરૂ બ [illegible] આપેછે તે જ ના પુસતક ઉપર આધાર રાખતો અભીપરાય નથી. [illegible]

સાતમો અપવાદ—જે શખસને કઈ બીજા શખસનો ઉપર [illegible]

જે શખસનો બીજા શખસની ઉપર કાયદા પર મ ણે અખતીઆરછે તેણે સુખપુરીથી તે બીજા સખ ને દાબતે ઠપકો	ઈ અખતીઆર હોય અગર તે બીજા શખસની [illegible] કઇ કાયદેસર કરારમાંથી નીકળતો અખતીઆર હો [illegible] ખસ જે બાબતોને તે કાયદેસર અખતીઆર લાગે [illegible] બતોમા તે બીજા સખસની ચાલ સબધી સુખપુરીથી કંઈ

પણ દેતાતે અબરૂ લેતી છે એમ સમજવુ નહી.

દરશટાન.

જે જડજ કઇ શાહેદની અથવા કોરટના કોઇ અમલદારની ચાલ સબંધી સુખપુરીથી ઠપકો દે તે કોઈ ખાતાનો ઉપરી પોતના હુકમ તળેના માણસોને સુખપુરીથી ઠપકો દે તે મા, અથવા બાપ પોતાના છોકરાને બીજા છોકરાઓના દેખતા સુખપુરથી ઠપકો દે તે કોઈ મહેતાજી જેનો અખતાયાર મા અથવા બાપથી મળેલ છે તે કઈ નીશાળીયાને બીજા નીશાળીઆઓનાં દેખતા સુખપુરીથી ઠપકો દે તે નોકરીમા આળસ કરવા બારૂ કોઇ સે, પોતાના ચાકરને સુખપુરીથી ઠપકો દે તે, કોઇ શરાફ પોતાની પહેડીના કીલીદારને તે કલીદારની કીલીદારી બાબતની કઈ ચાલતી વસતે સુખપુરીથી ઠપકો દે તે એ સઘળા આ અપવાદમા દાખલ થયછે.

આઠમો અપવાદ—કોઇ પણ સખસની ઉપર તે હેમતની બાબતમાં તે [illegible]

કાયદા પરમાણે અખતીઆર પ મેલ સખસની આગળ સુખપુરીથી મુકેલુ તહો [illegible]	ઉપર જે સખસને કાયદા પરમાણે અખતીઆર હોય [illegible] ખરીમના કઈ પણ સખસની આગળ સુખપુરીથી [illegible] [illegible] મુકવુ એ આબરૂ લેતીછે એમ સમજવુ નહી.

દરશટાન.

[illegible] આગળ જ ની ઉપર સુખપુરીથી કોઇ તહોમત મુકે [illegible]

જો અ કાઇ જ થાકરની ચાલ બાબત જ ના રોકની આગળ સુધબુધ્ધીથી કહે
અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

નવમો અપવાદ—બીજાની આબરૂ પર કાંઇ આરોપ મુકવો એ. આ

કોઇ સખ્શે પોતાનો લાભ જાળવવાને સુધબુધીથી મુકેલો આરોપ.

ગણાય પણુ કીયારે કે તે આરોપ મુકનાર શખ્સ પવા કોઇ બીજા સખ્સનો લાભ જાળવવાને અથવ

રપે સુધબુધીથી તે આરોપ મુકતો હોયતો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક દુકાંનદાર પોતાના ગુમાશતા બ ને એ પરમાંણે કહે કે
નાણા તેને ન આપે તો તેને કાંઈ માલ તુ વેચીશમાં કેમકે તેના પરમાણીક
મારો વીચાર સારો નથી" હવે જો પોતાનો લાભ જાળવવા સરૂ સુધબુધ્ધીથી અ
જ ની ઉપર આ આરોપ મુકયો હોય તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

(બ) અ એક માજીસતરેટ પોતાના ઊપરી અમલદારને રીપોટ કરવામાં , જ ની
આબરૂ બાબત કાંઈ આરોપ મુક હવે શુધબુધીથી લોક કલ્યાણારથે તે આરોપ મુકયો હોય
ય તો અ આ અપવાદમા દાખલ થ નછે.

દસમો અપવાદ—કલાણાથી હોશીઆર રહેજે એવી શુધ બુધીથી કોઇ સખ્શને સુચના

સુચના જે શખ્શને આપી હોય તે સખ્સનો ફાયદો થાય એવા ઈરાદાથી અ લોક કલ્યાણારથે આપી હોય તો.

આપવી એ આબરૂ લેવી ગણાય. નહી પણ કયારે કે જે શખ્સને તે શુચના આપી હોય તે શખ્સનો અથવા જે શખ્સની શાથે તેનો સબધ હોય એના કેઇ સખ્સનો ફાયદો થાય એવા ઈરાદાથી અથવા લોક કલ્યાણના ઈરાદાથી તે શુચના કરી હોય તો.

ટીકા.

નકલ કરવા કાગળ આપવો એ પરગટ કરવા બરોબરછે (ડાઇડ વાલ્યુમ ૨—૫ નું
૨૭૪). ફકત સમયના વરજવાથી નીંદા કરી કીંવા આબરૂને નુકશાન પહોચાડયુ એમ
તુ નથી કે જેથી દાવો ચાલે (મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નંબર
૩૫૨—૧૮૬૫ વાલ્યુમ ૯ પાને ૪) કેઇ ગેરવાજબી ટીકા કરી તે છાપખાનમા છપાવે
વરતમાન પતરમા પરશીધ કરે તો તે નુકશાનીનો જવાબદારછે (મુ. હાઈકોરટ તા૦ ૩
મી જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નં. ૩૮૫ સને ૧૮૬૪ નેટીવ એપીનીયન સને ૧૮
૬૦) બરામણુ નાતીના કીંવા પેતાની જાતના ધરમ-સંબંધી જે વાતથી
છે તે વાત વાંચી પોતાના સેબતી બરામણુ નાતીનો અભીપરાય શો છે
થી કાઈ બરામણે પોતાના એ બની બરામણુને જે કાગળ લખીને મેકલ્યો
પીર્ધ અને કપટ વગર લખેલોછે માટે તે કાગળ કલમ ૪૯૯ ના અપવાદ
નીચે આવેછે માટે સીક્ષા રદ કરી (મુબઈ હા૦ તા૦ ૩૧ મી અગશટ સને
૮ પાને ૧૬૮) એક પોલીશના ઈનશપેકટરને બરજેનાથ નામનો શખ્શ

ગેવાનછે કે નહી તેનો તપાસ કરવા મોકલવામાં આવ્યો તેણે ... વાત પુછીછે અને ગામના વાણીઆઓ દ્વેશભાવથી તેને શીક્ષા ... છે તેણે એવુ લખીયુ કે ખાનગી તપાસથી મને એવુ માલમ પડેછે કે વાણીઆના ઘરમાં જે બાયડીઓછે તેઓમાંની બરજુનાથ સાથે એક બે રાત રહી નથી એવી પોડીજ બાયડીછે એ કામમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે વાણીઆઓની અશાલતરીઓના આબરૂ લેવાનો ગુનો કરયો. ૬ બેં. હા. રી. પ્ર ૪૨ આ પેનલકોડમા લખેલા અને બોલેલા ગેર આબરૂના વાકય માટે કાંઇ તફાવત પાડયો નથી કો. ઈ. ડા. પા. ૩૪૯ કોઈ વકીલ અથવા મુખતીઆર તેના અશીલે આપેલી હકીકત ઊપરથી પોતાની પલીંગ (બયેલી તકરાર) માં વગર કપટે કાંઈ ગેર આબરૂ થાય એવી હકીકત લખે તો આ કલમના અપવાદ ૯ મા પરમાણે તેનો બચાવ થાયછે પણ જો એવી હકીકત તેને મળી ન હોયુ અને હેતુથી એવી હકીકત લખે તો તેનો બચાવ થતો નથી ૨ મ. હા. રીઠ પાને. ૨૭૩ પોતાના ઊપરીના હુકમથી કોઈ રંપોરટ કરવામાં આવે તેમા બીજા શબ્દો વીશેષ વગર કપટે અને વાજબી રીતે કાંઇ તહોમત આવે એવુ લખે તો આ કલમના ૯ મા અપવાદ પરમાણે તેનો બચાવ થાયછે ૧૪ વી. રી. પાને ૨૨. તહોમતદારે ફરીઆદીની ગેરઆબરૂ કરયાથી ફરીઆદીને કાંઇ ખરેખર નુકશાન થએલુ હોવુ જોઇએ એમ કાંઈ નથી જે ગેરઆબરૂનુ કરતબ કરયુ હોય તેથી ફરીઆદીને હાની થશે એવુ તે જાણતો અથવા માનતો હોય તો બસછે આરી સને ૧૮૭૪ મ. હા. આવા ગુના માંહોમાંહે ... વાળી શકાય નહી ૧ ઈ. લા. રી. મુ. પાને ૧૫૮ એક બરામણે પાડોસના કોઈ ... બરામણને લોકાને પોતાના અને પોતાના ગામના બરામણોનો કોઈ વારશાની ... શો ફડચો મેળવવાને મનસુબે કાંઇ કાગળ નીસકપટપણાથી લખીયો હોય તો તેના ઊપર આ કલમના અપવાદ ૮ અને ૧૦ પરમાણે થાયછે ૮ મુ હા. રી૦ પાને ૧૪૧ (હોજદારી) આ કલમ પરમાણેના ગુનાના તહોમતની તજવીજ આ કલમમાં બતાવ્યા પરમાણે થાય એ બાબત અંગરેજી કાયદામા બતાવ્યા પરમાણે તજવીજ થાય નહી. ૧૪ વી રી૦ પાને ૨૭ એક શખસની આબરૂને હાની થાય એવા કાંઈ તહોમત સર્પોને ... કાંઇ અરજી આપવામાં આવે એવી મતલબથી કે કોરટમાં તે વંચાયાથી ઘણા ... તે જાણે તહોમતદારના આ કરતથી તેણે તે અરજી છાપી હોય એવો અરથ થા... વી. પા૦ ૨૭ પોતાના દીકરાના બચાવ અરથે બાપ કાંઈ ગેર આબરૂદાર થાય એવુ ... હોય તો તે તેણે સુધ બુધીથી બોલ્યાનુ શાબીત કરતાં સુધી આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનો કરેછે ૩ વી૦ રી૦ પાને ૪૫ દ્વેશ ભાવથી કાંઇ ખોટો આરોપ લાવવામાં આવે તો તે આબરૂ લેવાનો ગુનોહ થાયછે ૨ વી. રી.પા૦૩૫ આબરૂ લેવાના કેસમા આબરૂ જાય એવી મતલબનો મુદ્દાનો કાગળ ટપાલ રસતે અમુક ઠેકાણે મોકલવામાં આવ્યો હો તો એવી સાબીતી આપવામાં આવે તો એ પરાતમાં તે કાગળ પરસીધ થયો એવુ ગણવુ જોઇએ. ૫ વી૦ રી૦ ૧૦ ૪૪ ફરીઆદી નીચ કોમનુ માણસ હોય પણ તેની ઊપર એ

અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં

અથવા ચોરેલી વસતુમાં આબરૂ લેવા જેવી કંઇ બાબત છે એવું જાણીને જે માણસ તે વસતુ વેચે અથવા તે વેચવા મદદ કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૨મો.

સાપરાધ ધમકી, તીરસકાર તથા દુખ બાબત.

૫૦૩ જે સખસ કોઈ બીજા સખસને તેના સરીરને આબરૂને અથવા મીલકતને કાંઇ નુકશાન કરવાનો અથવા જેની સાથે તે બીજા સખસને સબંધ હોય તેના સરીરને અથવા આબરૂને કંઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, એવું કે તે સખસને ગભરાટ પેદા થાય, અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે એ કામ કરવાની તેની કાયદા પરમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે શખસ જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખસ તેણે સાપરાધ ધમકીનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

સાપરાધ ધમકી.

ખુલાસો—કોઈ મુવેલા સખસની સાથે જે શખસને સબંધ હોય તે મુવેલા સખસની આબરૂને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો તે આ કલમમાં દા

દ્રશટાંત.

બ એક દીવાની મુકદમો ચલાવતો બંધ થાય એવા હેતુથી અ બને તરફ ઘર બાળી નાખીશ તો અ સાપરાધ ધમકીના ગુનાનો તકશીર સમજવું.

ટીકા.

કોઈ સખસના ઉપર જે ફરીઆદ અથવા તેહોમત કાયદેસર રીતે મુકી ફરીઆદ અથવા તેહોમતની ધમકી આપવી એ ગુનો નથી (મુબઈ કરાશ

[redacted]

રીતે ધમકી આપવાનો ગુનો થતો નથી કારણ કે તે કલમમાં નુકશાન કરવાની ધમકી આ પેલી નથી ને બીજો કોઈ પણ ગુનો થતો નથી ને તે ગુનાની શીક્ષા ઊપર અપીલ કોરટે તે બાહાલ રાખી છે તોપણ હરકત નહી હાઈ કોરટે પોતાનો શાધારણ અખતીઆર ચલાવી શીક્ષા રદ કરી. (મુમ્બાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૧૩ જુલાઇ સન ૧૮૭૧ પા. ૮ પાનુ ૧૦૭) એક સખસ એક પુખતવયની અસતરીના ભાઈને ઘેર ગયો. અને તેને કહ્યું કે મને સરકારે મોકલ્યો છે અને જો તારી બેનને મારે ઘેર નહી મોકલે તો તને ૭ મહીનાની સજા કરાવીશ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કાયદામાં ભયની જે વ્યાખ્યા બતાવી છે તે પરમાણેનો આ ભય નથી. માટે તેણે કંઈ ગુનહો કરયો નથી. ૮ મુ. હા. રો૰ પરસીંટ ૧૦૧ (ફોજદારી).

૫૦૪ જે માણુસ ઇરાદાથી કોઇ સખસનો તીરસકાર કરીને તેને ક્રોધ ઊતપન કરેકે

સમાધાનનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી જાણી જોઇને ક્રોધનો તીરસકાર કરવો.

એવા ઇરાદાથી કે તે ક્રોધને લીધે તે લોકની સુલેહમાં ભંગ કરે અથવા કોઈ બીજો ગુનો કરે અથવા એમ જાણીને કે તે સખસ તે ક્રોધને લીધે લોકની સુલેહમાં ભંગ અથવા કંઈ બીજો ગુનહો કરશે એવો સંભવ છે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એબનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૫૦૫ કંઈ વાત અફવા અથવા બુમ જે માણુસ ખોટી જાણતો હોય તે માણુસ તે

બંડ અથવા રાજ્ય વીરૂધ કંઈ ગુનો વગેરે કરવાના ઇરાદાથી ખોટી બુમ ચલાવવી.

ચલાવે અથવા પરકટ કરે એવા ઇરાદાથી કે રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઈ ફોજ માંહેલા કોઈ આહીસર સોલજર અથવા ખલાસી બંડ કરે અથવા એવા ઇરાદાથી કે લોકોમાં ભય અથવા ધભરાટ પેદા થાય અને તેણે કરીને કંઈ સખસને રાજ્ય વીરૂધ અથવા લોકની સમધાની વીરૂધ કોઈ ગુનહો કરવાનું મન થાય તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા એબનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૫૦૬ જે માણુસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બે

સાપરાધ ધમકીના ગુનાની સીક્ષા

જો તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરવાની હોય તો.

માંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એબંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો અથવા આગળથી કંઈ મીલકતનો નાશ કરવાનો અથવા મોતની કે સમુદરપારની અથવા સાત વર

[redacted]

ની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થાય એવો કાંઈ ગુનોહ કરવાનો અથવા કંઈ અસન ની સાથે વ્યભીચારનો દોશ મુકવાનો ડર દેખાડયો હોય તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૫૦૬ મુજબ જીભાઈ રામદાસ ઉપર તેના જીવનું જોખમ થાય એવો ભય બતાવી કાગળ લખી ચોહોડવાનુ તોહોમત રાખી સુરતના જડજે પેહેલા ગુના બદલ વરસ ૭ અને બીજા ગુના બદલ વરસ ૨ ની સખત કેદની શીક્ષા કરી તેમા ઠરાવ્યું કે હેદી એ એકજ ગુનો કરયો છે ને જડજે બે કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી છે સબબ કલમ ૫૦૭ પરમાણેની બાહાલ રાખી બીજી શીક્ષા રદ કરી (મુબાઈ હાઈકોરટ ના ૨૬ સપટેંબર સને ૧૮૬૭ વા૦૪ પા. ૧૨.

નનામા સંદેસાની મારફતે સાપરાધ ધમકી

૫૦૭ કોઈ નનામા સંદેસા વડે અથવા ડર દેખાડનારા સખસનું નામ કે તેનુ રેહેવાનું ઠેકાણું છુપાવવાની આગળથી તદબીર કરીને જે માણસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને તે ગુનાને માટે ઉપલી કલમમા ઠરાવેલી શીક્ષથી ઉપરાત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

મારી ઉપર ઈશવરની અપ્રસનતા થશે એવો ભય ઉતપન કરીને કોઈ શખશ પાસે કાઈ કામ કરાવવુ

૫૦૮ કોઈ પણ શખશની જે વશતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ નહી હોય તે વશતુ જે માણશ બુધી પુરવક તે સખસ પાસે કરાવે અથવા કરાવવાની કોશીશ કરે અથવા જે વસતુ કરવાનો તે સખસનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે વસતુ કરવામા તેના પાસે કસુર કરાવે અથવા કસુર કરાવવાની કોશીશ કરે અને તે એવી રીતે કે જે વસતુ મારી પાસે કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબ છે તે હું નહી કરતો અથવા જે વસતુ કરવામાં મારી પાસે કસુર કરાવવાની એ ગુનહેગારની મતલબ છે તે હુ કરતો મારો ઉપર અથવા જેની સાથે મારો સબધ છે એવા કોઈ શખશની ઊપર ઈશવરની અપરસનતા થશે અથવા એ ગુનેહગાર કંઈ કરીને ઈશ્વરની અપરસનતા કરાવશે એવો ભય તે શખશના મનમાં બેસાડો અથવા બેસાડવાની કોસીશ કરીને તે એ પરમાણે કરે તોતે માણસને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદનો અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દાખલા.

(અ) અ જ ને આંગણે બાંધવા બેસે એવા ઈરાદાથી કે એમ તેને બારણે બેસવાથી જ ની ઊપર ઈસવરની અપ્રસનતા થશે એવો સંભવ ઉતપન થાય તો આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો અ એ કીધો એમ સમજવુ

(બ) અ જ ને એવી રીતે ડરાવે કે જો તુ ફલાણુ કામ નહી કરે તો હું મારા છોકરાઓમાંના એક છોકરાનો જીવ તને આપીશ અને તે એવી હાલમાં હોય કે પોતાના છોકરાનો જીવ આપશે તો તેથી જ ની ઊપર ઇસવરની અપરસનતા થશે

એવો ભય ઉતપન થાય, તો આ એ આ કલમમા બીશાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

કોઇ ઓરતને શરમાવવાના ઇરાદાથી બોલેલા શબદ અથવા કરેલા ચાળા.

૫૦૯ કોઇ અસતરીને સરમાવવાનો વીચાર કરી જે માણસ કંઇ સબદ બોલે, અથવા કંઇ અવાજ કે ચાળા કરે અથવા કંઇ વસતુ દેખાડે એવા ઇરાદાથી કે તે સ્ત્રી સબદ અથવા અવાજ સાભળે અથવા તે ચાળા અથવા વસતુ જોય અથવા તે તેની એકાંત જગાપર જે માણસ વગર રજાએ ઘુસે તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ભુંડી રીતે પીધેલા સબબે ગેરવરતણુંક કરે તે.

૫૧૦ જે માણસ કેફની હાલતમા છતા કોઇ જાહેર જગામાં જાય, અથવા જે જગામા તેણે વગર રજાએ જવુ કાયદા વીરૂધ હોય એવી કોઇ જગામાં જાય અને તાહા કોઇ સખસને દુખ થાય એવી રીતે ચાલે તેને ચોવીસ કલાકની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દસ રૂપીયા સુધી દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે દંડ બદલ કેદ ચોવીસ કલાકનો ચોથો હીસો થવી જોઇએ મુંબઇ હા. કોરટ તા० ૮ જુલાઇ સને ૧૮૬૪ નં० (૨૩) દારૂનો નીસો કરી દુખ કરનારને સીકસા થાયછે તેજ પરમાણે ભાંગનો તથા માંજમનો નીસો કરી દુખ કરનારને શીકસ્ત કરવુ સરકારનો કાગળ તા० ૬ જુન સને ૧૮૫૯ નં० ૧૩૬૮ નો આવા ગુનાને વાસતે સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ થી રૂ ૫० દંડને તેના બદલે દીવસ ૮ની કેદ થઇ શકેછે.

બાબ ૨૩ મો.

ગુના કરવાની કોશીશ બાબત.

જે ગુનાઓને માટે સમુદરપારના અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવીછે તે ગુના કરવાની કોશીસ કરવાની શીક્ષા.

૫૧૧ જે ગુનાને માટે આ કાયદામા સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય એવો કોઇ ગુનો કરવાની અથવા એવો કોઇ ગુનોહ કરાવવાની જે માણસ કોશીશ કરે અને તે કોશીશમા તે ગુનોહ કરવા તરફ કંઇ કામ કરે તે માણસને તેવી કોશીસને માટે શીક્ષા સબંધી આ કાયદામા કાંઇ સરૂ ઠરાવ ન કરયો હોય તેવે ઠેકાણે તે ગુનાને માટે જે પરકારની કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય તે પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની અથવા સમુદરપારની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવીહોય તેનો અડધી મુદત સુધીની કેદની અથવા સમુદરપારની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રસટાંત.

(અ) આ એક પેટી ફોડીને કાંઇ જવેર ચોરવાની કોશીસ કરે અને તે પેટી ફોડયા પછી તેને માલમ પડે કે માંહે કંઇ જવેર નથી તો તેણે ચોરી કરવા તરફ એ કામ કરયુ

આ ખીસામાં કંઇ વસતુ ન હોવાને લીધે એ તે કોશીસમા પાર ન પડ્યો તો આ કેમ પ્રમાણે એ તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફટકાની શીક્ષા જોગ ગુનો કરવાની કોશીશ આવી સીક્ષાને લાયક નથી (રેવનીયું જુડીશીઅલ એનડ પેલાંસ જનરલ એનર પોલીસ જનરલ વા. ૨—પા. ૨૭૨ મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ ક્રીમીનલ કેશીસ વા૦ ૩ પા. પા૦ ૩૭) તેમજ જે સપરો ૧૨ મા

અથવા ૧૭ મા બાબ મુજબ ગુનો કરવાની કોશીસ કરી હોય તેને આ બાબે મુજબ પ્રથમ ગુનેગાર થવાના સબબથી કલમ ૭૫ મુજબની બે શીક્ષા થઈ શકે નહી. એમાં બંને બાબતના ગુનાઓ એકજ બાબે મુજબ શીક્ષા લાયક હોય તેવાજ પ્રસંગે ફક્ત લાગુછે. (રાણી વા૦ મુન.સામી જડજ બોટમસન ૧ લ મદરાસ શેસન સને ૧૮૬૫ ખુન ચોરી કરવાના કોશીસ બોજી વખત કરવાના ગુનાને સ.ર. સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ ના કલમ ૪ નો રકમ ૮ મુજબ ફટકાની શીક્ષા થઇ શકે કઇ એ ટોટો ચડાવ્યા વગર બંદુક ઊગામી એવુ સમજીને કે તેના ઉપર ટોટો ચડાવેલીછે ને તેનુ ખુન કરવાનો ઈરાદાથી ઉગામી હતી પણ ફરીને ટાંથર પૈ થતા અટકાવેલે છે સબબ પીનલકોડ કલમ ૩૦૭ પ્રમાણે ખુનની કોસીસ કરવાનો ગુનો થતો નથી પણ આવી હકીકત છતા કલમ ૨૫૪—૩૦૦ ની સાથે કલમ ૫૧૧ પરમાણે ફક્ત ખુનની કોશીસનો આરોપ સાબીત થઈ શકેછે. (મુ. હાઇકોરટ તા૦ ૨૭ ડીજમબર સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પા. ૨૭)

એક ગમમા બળબના કાયલાના કટકાથી વીંટાયેલા ચીંથરાના દડાથી વારંવાર આગ ઊઠની હતી તહોમતદાર એક શું જે તેના ધોતીઆની અંદર એવો એક દડો સંતાડેલો હતો એવી સ્થીતીમાં હાથ આવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેણે આગથી નુકશાન કરવાના ગુનાની દાશીશ કરી વળી તેમા ઠરાવ્યામા આવ્યુ કે આગથી નુકશાન કરવાનો ગુનો કરવાના કઇ સાહેત કેઇ શખસ પાશે માલમ પડયા હોયતો તેણે એ ગુનો કરવાનો ઇરાદો રાખ્યો હતો અને એ કરવા સંપુરણ કરવા તરફ તેણે સરૂઆત કરી હતો એવુ ગણવાને પુરતુછે જસટીસ મોતર આ મતથી જુદો પડયો હતો ૩ બં. હા. ૨૦ પાને ૫૫. એક સખસે એક ખાડો ખેદી તેમા મંડુ માલમ પડવાથી એ બાબતની તપાસ થઈ પોતાના દુગામ ઊપર કામ ચલાવવામા આવે તેમા ઠરાવના કે તહોમતદારે ખોટો પુરાવો બનાવવાનો કોશીશ કરી ૪ મ. હા૦ ૨૦ પાને

(True Transl

Nenabhai Haridass,

Translator.

——— oOo ———